Mötesbok: Kommunstyrelsen (2018-03-13)

Kommunstyrelsen

Datum: 2018-03-13

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Kommentar:

Dagordning

KSAU kl 14.45

KS kl 15.00 Kommunstyrelsens sammanträdesrum pinkod 3551

Strategi för jämställdhet; Linda Gustafsson (20 min)

Beslutsärenden

29/18 Utse tillförordnad stadsdirektör . . . 3
30/18 Rapporter angående Umeå kommuns interna styrning och kontroll för verksamhetsåret 2017 . . . 4
31/18 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolagen enligt 6 kap 1a § i kommunallagen . . . 48
32/18 Yttrande över revisionsrapport: Granskning av styrning genom styrande dokument . . . 69
33/18 Yttrande över revisionsrapport: Granskning av beslutsunderlag . . . 95
34/18 Yttrande över Revisionsrapport: Upphandling och inköp . . . 123
35/18 Dataskyddsombud . . . 173
36/18 Finans- och kraftrapport januari 2018 . . . 193
37/18 Anmälan av delegationsbeslut i kommunstyrelsen mars 2018 . . . 201

Anmälningsärenden

38/18 Kurser och konferenser mars 2018 . . . 204
39/18 Anmälningsärenden mars 2018 . . . 210

Till kommunfullmäktige

40/18 Årsredovisning 2017 . . . 248
41/18 Motion 22/2017: Hedra Umeås veteraner . . . 380
42/18 Motion 43/2017: Vidareutveckling av Frizon . . . 388
43/18 Motion 44/2017: Inför förmånscykel för kommunanställda . . . 399
44/18 Namnändring av Nydala sjöstad . . . 404
45/18Utökning av stadsdelen Tomtebo . . . 412
46/18 Antagande: Parkeringsnorm för Umeå kommun . . . 419
47/18 Antagande: Internationellt program . . . 443
48/18 Överenskommelse om samverkan vid utskrivning från sluten hälso-och sjukvård . . . 458
49/18 Likvidation av Regionförbundet Västerbottens län . . . 473

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2018-03-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00222

Utse tillförordnad stadsdirektör

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

Ärendebeskrivning

Handlingar presenteras vid sammanträdet.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till

Birgitta Forsberg
Personaldirektör

Anna Holmstedt
nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00134

Rapporter angående Umeå kommuns interna styrning och kontroll för verksamhetsåret 2017

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna nämndernas internkontrollrapporter enligt bifogade bilagor och gör bedömningen att den interna styrningen och kontrollen i kommunen är god och tillräcklig.

att nämndernas rapporter ska överlämnas till kommunfullmäktige som ett anmälningsärende.

Ärendebeskrivning
Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder ingår att tillse att det finns en god intern styrning och kontroll i hela kommunen. Detta regleras dels i kommunallagen och dels i den av kommunfullmäktige beslutade Riktlinjer för Intern styrning och kontroll. I samband med att årsredovisningen fastställs ska kommunstyrelsen lämna en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Bedömningen görs utifrån nämndernas rapportering.

Samtliga nämnder har godkänt respektive internkontrollrapport och ingen har indikerat att ytterligare aktiviteter/åtgärder behöver genomföras för att minimera risk.

Beslutsunderlag
Nämndernas internkontrollrapporter.

Beredningsansvariga
Anette Sjödin

Beslutet ska skickas till

Susanne Aidanpää
Ekonomidirektör

Lennart Malm
Budget- och finanschef

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 78
Diarienr: KS-2018/00134

Rapporter angående Umeå kommuns interna styrning och kontroll för verksamhetsåret 2017

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna nämndernas internkontrollrapporter enligt bifogade bilagor och gör bedömningen att den interna styrningen och kontrollen i kommunen är god och tillräcklig.

att nämndernas rapporter ska överlämnas till kommunfullmäktige som ett anmälningsärende.

Ärendebeskrivning
Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder ingår att tillse att det finns en god intern styrning och kontroll i hela kommunen. Detta regleras dels i kommunallagen och dels i den av kommunfullmäktige beslutade Riktlinjer för Intern styrning och kontroll. I samband med att årsredovisningen fastställs ska kommunstyrelsen lämna en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Bedömningen görs utifrån nämndernas rapportering. Samtliga nämnder har godkänt respektive internkontrollrapport och ingen har indikerat att ytterligare aktiviteter/åtgärder behöver genomföras för att minimera risk.

Beslutsunderlag
Nämndernas internkontrollrapporter.

Beredningsansvariga
Anette Sjödin

Arbetsutskottets beslutsordning
Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Internkontrollrapport Byggnadsnämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
Analysmått ekonomi	Vid köp av gåva ska underlag bifogas med syfte och vem som har mottagit gåvan enligt skatteverkets regler	Föga troligt	Allvarliga	6	Följa gällande regler vid köp av gåva	Informera om gällande regler och kontrollera genom stickprov.	BN - Nämnd- och styrelsev		2017-12-31	
• Information på intranätet och genomgång vid ett möte. Kontroller genomförda vid årets slut.										
Analysmått ekonomi	Skatteverkets regler för representation måste följas	Föga troligt	Allvarliga	6	Följa gällande regler vid representation	Informera om gällande regler och kontrollera genom stickprov.	BN - Nämnd- och styrelsev		2017-12-31	
• Information på intranätet. Stickprov genomförda.										
Budget i balans	Förändring i lagstiftning och politiska beslut som kan medföra ökade kostnader. Översyn av lagstiftningen pågår och kan komma att innebära ökade kostnader.	Nästan säkert	Mycket allvarliga	20	Följa checklistor vis beslut och infoträffar med intygsgivare	Verksamheten har svårt att påverka övergripande politiska beslut. Följa framtagna checklistor vid beslut och informationsträffar med intygsgivare.	Bostadsanpass ningsch		2017-12-31	
• Inför beslut i ärenden där det har varit oklart för vilka åtgärder bidrag kan beviljas har checklistorna varit ett stöd för att säkerställa att beslutet blir samma oavsett vem som är handläggare. Budget för 2017 är i balans. Under året har tre informationsträffar för intygsgivare genomförts. En ny lag är på gång, införs troligtvis 1/7 2018.										
Budget i balans	Antalet bostadsanpassningsansökningar ökar, främst kostsamma anpassningar, vilket påverkar det ekonomiska resultatet negativt. Ökningen beror till stor del på politiskt beslut att allt fler ska fortsätta att bo hemma med stödinsatser istället för i särskilda boendeformer	Troligt	Allvarliga	12	Uppföljning av statistik, lagstiftning och skapa checklistor	Uppföljning av statistik, månadsvis. Uppföljning av lagstiftning och framtagande av tydliga checklistor för säkerställande av myndighetsutövningen. Avslag kan inte ges på grund av ekonomin, BAB-lagen är en rättighetslag.	Bostadsanpass ningsch		2017-12-31	
• Månadsvis uppföljning av budget, ärendemängd, bidragskostnader som redovisas till BN och för medarbetarna på APT. Uppföljning av befintliga checklistor och nya är framtagna inom handläggargruppen. Checklistorna följs upp löpande och ändras vid behov. Vårt arbete med checklistor för att säkerställa myndighetsutövningen har uppmärksammats av ett flertal kommuner som tagit del av vårt arbete. Rambudgeten har varit tillräcklig för att klara bidragsbudgeten för de ansökningar som beslutats. Färre ärenden har hunnit beslutats under 2017 jämfört med 2016, vilket har gjort att årsresultatet uppvisar ett mindre plus. Anledningen är att under hösten handlades ett flertal stora och tidskrävande ärenden.										

Internkontrollrapport Byggnadsnämnd 2017

Budget i balans	Antalet planärende har ökat de senaste åren vilket lett till att antalet konsulter som upphandlas ökar. Detta leder till ökade kostnader.	Troligt	Allvarliga	12	Uppföljning av upphandlingar och framtagande av checklistor	Månadsvisa uppföljningar av inkomna fakturor. Ständigt arbete med uppföljning av upphandlingar och framtagande av tydliga checklistor och upphandlingskriterier. Öka handläggningstiden eller minska genomströmningen av detaljplaner genom ett minskat antal upphandlingar.	Planchef		2017-12-31	
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Nyckelpersoner inom Bostadsanpassning slutar eller längre sjukfrånvaro leder till hög arbetsbelastning då verksamheten har ett fåtal medarbetare.	Föga troligt	Allvarliga	6	God arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling	God arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling. Kontinuerlig uppföljning av ärenden som inte har avslutats. Utse annan handläggare vid längre frånvaro.	Bostadsanpassningsch		2017-12-31	
• Uppföljning av ärenden som inte är avslutade har skett vid varje tertial och inför årsbokslut. Bostadsanpassningen har under året haft mycket låg sjukfrånvaro och ingen annan längre frånvaro som har inverkat på ärendeprocessen. Arbetsmiljön har varit god, uppföljning av aktuell arbetsbelastning har skett på varje APT. Alla handläggarna har varit på utbildnings- och konferensdagar som anordnats av FKBo samt deltagit i verksamhetsplaneringsdagar. Studiebesök hos Uppsala kommun för ett framtida samarbete om jämlik myndighetsutövning. Ett viktigt samarbete inför den nya lagen 1/7 2018.										
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Om målet för att bibehålla och utveckla kompetens inte nås ökar risken för att kunna möta den tekniska utvecklingen och leverera det som efterfrågas av verksamheten.	Troligt	Mycket allvarliga	16	Utöka den tekniska kompetensen	Utöka den tekniska kompetensen med egen personal och/eller på konsultbasis.	Lantmäterichef		2017-12-31	
• Rekrytering går enligt förväntan bra, intern kompetensutveckling sker kontinuerligt. Lönefrågan är alltid aktuell när det gäller att bibehålla personal, men även andra faktorer påverkar och är viktiga. Lantmäteris största hot 2015-2017 har varit internkonkurrensen från MEX. Tre medarbetare har börjat där med motiveringen att lönen och lägre arbetsbelastning varit den övervägande orsaken. Åtgärder gällande internkonkurrens genom lön är vidtagen på direktörsnivå.										
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Hög arbetsbelastning på grund av kraftig ökning av inkomna bygglovansökningar som kan medföra brister i handläggningen.	Möjligt	Allvarliga	9	Översyn av arbetssätt för att underlätta bygglovhandläggningen	God arbetsmiljö. Översyn rutiner, checklistor och informationsmaterial som kan underlätta handläggningen.	Bygglovschef		2017-12-31	
• Rutiner, checklistor och informationsmaterial mm genomgår kontinuerliga översyner, ständiga förbättringar.										

Internkontrollrapport Byggnadsnämnd 2017

Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Hög arbetsbelastning och för lite personal inom planverksamheten. Nyckelpersoner inom Detaljplanering slutar eller längre sjukfrånvaro leder till hög arbetsbelastning då verksamheten har ett fåtal medarbetare.	Troligt	Allvarliga	12	Översyn av arbetssätt för att underlätta planhandläggningen	Möjlighet till bra kompetensutveckling. Översyn av rekryteringsbehov. Följa upp ärenden som inte avslutats, kvartalsvis och vid sjukfrånvaro.	Planchef		2017-12-31	
• Jobbar systematiskt med individuell kompetensutveckling men även med gemensamma kompetensutvecklingsinsatser. En kompetensförsörjningsplan har upprättats. Behovet av rekrytering har setts över och en långsiktig plan har upprättats. Under senare delen av året har fler handläggare rekryterats och även andra delar av verksamheten har förstärkts med ytterligare medarbetare. Rutiner för att följa upp ärenden som inte avslutats har införts och uppföljning genomförs kontinuerligt.										
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Ökning av ansökningar inom lantmäteriverksamheten, hög arbetsbelastning som kan medföra brister i handläggningen.	Troligt	Mycket allvarliga	16	Översyn av handläggningsrutiner	God arbetsmiljö. Översyn rutiner, checklistor och informationsmaterial som kan underlätta handläggningen.	Lantmäterichef		2017-12-31	
• Statistik över ärendemängder följs upp, vilket visar på trender och historik och bidrar till att hantera ärendemängder och resursfördelning kring den. Handläggningsrutiner ses över kontinuerligt. Verksamheten arbetar mycket med att bibehålla en god arbetsmiljö, med allt från bemötandefrågor till rent verksamhetseffektiva lösningar.										
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Hög arbetsbelastning på grund av ökning av antalet inkomna planärenden som kan medföra brister i handläggningen.	Troligt	Allvarliga	12	Översyn av handläggningsrutiner och kompetensförsöjning	Följa upp ärenden som inte avslutats, tertialvis och vid sjukfrånvaro. Handla upp detaljplaner hos konsult. Följa upp enskildas arbetsbelastning	Planchef		2017-12-31	
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Nyckelpersoner slutar eller längre tids sjukfrånvaro	Troligt	Allvarliga	12	Översyn av handläggningsrutiner och kompetensförsörjning	Tydliga rutiner för samtliga befattningar. Möjlighet till bra kompetensutveckling och översyn av kompetensbehov. Följa upp ärenden som är under handläggning vid sjukfrånvaro.	Bygglovschef		2017-12-31	
• Rutiner har setts över kontinuerligt under året. Utbildningar som flera medarbetare haft behov av att gå har genomförts på plats i Umeå genom att utbildare anlitats. Detta har gjorts för tex utbildning i tillgänglighet samt n utbildning i de kontrollansvarigas arbetsuppgifter. Vid sjukfrånvaro har ärenden följts upp och vid behov omfördelats till andra medarbetare av de verksamhetsansvariga.										

• Verksamheten har mycket låg sjukfrånvaro, alla handläggare har handlagt sina ärenden och vid större ärenden har två handläggare varit ansvariga. Rutin finns vad som ska ske vid en längre sjukfrånvaro. Genomgång av rutiner och checklistor har genomförts i handläggargruppen, vilket också upplevs kompetenshöjande. Nya har tillkommit för att säkerställa och effektivisera handläggningsprocessen. Uppföljning av handläggningstid fram till beslut visar att arbetet har effektiviserats.										
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Nyckelpersoner slutar eller längre sjukfrånvaro leder till hög arbetsbelastning då verksamheten har ett fåtal medarbetare.	Möjligt	Allvarliga	9	Översyn av kompetensbehov och möjliggöra kompetensutveckling	Översyn av rekryteringsbehov. Minst två personer ska kunna utföra samma arbetsuppgifter. Kollegialgranskningar.	Lantmäterichef		2017-12-31	

Internkontrollrapport För- och grundskolenämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
3.1 Ungas hälsa 13-16 år ska förbättras (Index 0-100)	3.1.1 Komplexiteten i att mäta ungas hälsa gör det svårt att isolera skolans bidragande faktor - risk att målet inte nås.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	3.1 Risk att mål inte uppnås pga komplexitet att mäta ungas hälsa	Förbättra skolornas och huvudmannens systematiska arbete rörande elevhälsa med fokus på framgångsfaktorer för förebyggande och främjande arbete.	FoGN - Utbildning F-9		2017-12-31	
• På skolenheterna finns det upprättat en s.k. elevhälsoplan som tydligt beskriver ansvarsfördelning och inriktning på elevhälsoarbetet. Elevhälsan medverkar på skolenheternas elevhälsoträffar regelbundet. Rektor leder och fördelar elevhälsoarbetet på sin skola. Det vi ser är att det hälsofrämjande arbetet behöver utvecklas ytterligare. Samverkan mellan skola, elevhälsa, landsting och socialtjänst sker via HLT - Hälsa - Lärande - Trygghet.										
5.2 Andel elever behöriga till gymnasiet ska öka till 95 procent behöriga år 2025 (exkl nyanlända)	5.1.1 Ungefär 10 % av de elever som slutar grundskolan når inte gymnasiebehörighet.	Troligt	Extraordinära	20	5.1 Risk att 10 % av gymnasieelever inte når gymnasiebehörighet	Planering och genomförande av lovskola åk 6-9. Arbete med att förbättra studieresultat för pojkar och nyanlända. Vi upprättar ett gemensamt kvalitetsarbete för Umeå kommuns grundskolor där vi skapar kunskap om vad som är framgångsrikt för elevernas kunskaper och delar dessa.	FoGN - Utbildning F-9		2017-12-31	
• Beslut om lovskola inom FGN är taget och rutinen för hur lovskola skall organiseras är upprättad och kommunicerad med fackliga parter samt ansvarig rektor., Läxhjälp organiseras på skolenheterna.										
All personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation.	11.1.1 Krav på legitimation för att bedriva undervisning gäller från och med 2015-07-01. Risken är att alla skolor inte kommer att ha legitimerade lärare, med rätt att sätta betyg.	Troligt	Mycket allvarliga	16	11.1 Risk att legitimationskrav inte uppnås	1. Vid rekrytering prioritera personal i förskola som har förskollärarlegitimation. 2. Arbetsgrupp tillsätts för att utreda möjligheter och förutsättningar att vidareutbilda akademiker till bristyrken inom område Utbildning. 3. Fortbildningsinsatser för bristyrken. 4. Utreda förutsättningar för att inom lågstadiet anställa andra funktioner för att lärare ska kunna ägna mer tid åt kärnuppdraget.	FoGN		2017-12-31	
• 1. Genomförs alltid vid rekrytering inom förskolans område. 2. Arbete pågår vid Utvecklingsavdelningen och Umeå universitet (YR)? 3. Pågår vad gäller insatser för specialpedagoger och speciallärare. 4. Planerat inleda pilotverksamhet i en skola, men ligger av tidsbrist efter plan.										

Sjukskrivningarna ska minska främst inom förskolans yrkesgrupper	9.1.1 Risk finns för svårigheter att rekrytera och bibehålla skolledare, förskollärare och lärare. Särskilt vad gäller rekrytering till kommunens kransområden och lärarbehörighet i vissa ämnen.	Troligt	Extraordinära	20	9.1 Risk för ökad sjukfrånvaro och omsättning	1. Säkerställa fungerande korttidsbemanning samt vidareutveckling av personalpooler. 2. Översyn och vidareutveckling av personalplaneringsprocessen. 3. Samordning och effektivisering av rekryteringsprocessen.	FoGN		2017-12-31	
• 1. Säkerställa fungerande korttidsbemanning samt vidareutveckling av personalpooler. -Arbete med implementering av korttidsanskaffning och koppling av skolområden till Bemanningscentrum pågår. Något efter plan pga begränsade resurser. -Arbete med utveckling av poolverksamhet pågår och Syd och Väst har inlett arbete. 2. Översyn och vidareutveckling av personalplaneringsprocessen. - Arbete pågår i enlighet med plan. Förslag till ny personalplaneringsprocess är framtagen och processas för närvarande. 3. Samordning och effektivisering av rekryteringsprocessen - Ny modell för samordnad rekrytering har prövats under 2017. Utvärdering har genomförts under T3 med vidareutveckling och anpassningar.										
Sjukskrivningarna ska minska främst inom förskolans yrkesgrupper	9.2.1 Risk finns att ekonomiska effektiviseringar i verksamheten leder till ökad arbetsbelastning med högre sjukfrånvaro och ökad personalomsättning.	Nästan säkert	Extraordinära	25	9.2 Risk för ökad arbetsbelastning och sjukfrånvaro	1. Kontinuerligt och pågående arbete med flertal insatser med koppling till systematiskt arbetsmiljöarbete, i syfte att skapa hållbar arbetsmiljö och minskad arbetsbelastning. 2. Satsning på Stamina projekt för flera förskolor.	FoGN		2017-12-31	
• 1. Cheferna inom verksamhetsområde Utbildning är genomgående duktiga på att ta sitt arbetsmiljöansvar. Stödinsatser ges i huvudsak via personalfunktionens avd Arbetsmiljö och hälsa och Utveckling och ledarskap samt företagshälsovården. Arbetsförmågebedömningar och specialistleverantörer nyttjas vid behov. 2. Staminaprojektet pågår enligt plan.										
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	1.1.1 Antalet grundskoleelever ökar mer än prognoserna	Föga troligt	Extraordinära	10	1.1 Antal grundskoleelever ökar mer än prognos	Arbete med struktur och process. Omvärldsbevakning. Kontinuerligt se över framtida behov av förberedelseklasser.	FoGN - Utbildning F-9		2017-06-30	
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare	1.2.1 På sikt finns risken att ett ökat elevantal medför minskad personaltäthet om inte ekonomisk kompensation kan ges av Kommunfullmäktige.	Nästan säkert	Extraordinära	25	1.2 Risk för misnkad personaltäthet maa av ökat elevantal	Kontinuerligt och pågående arbete med flertal insatser med koppling till systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att	FoGN - Utbildning F-9		2017-12-31	

2050						skapa hållbar arbetsmiljö och minskad arbetsbelastning				
• Inventering av kapacitet per skolenhet har genomförts under ht17 för att få fatt på antalet elever som kan placeras på respektive enhet. Arbete med personal utifrån övningar som finns i portalen MÖTS.										
Vi ska ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i grundutbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor	5.2.1 En ansträngd ekonomi och/eller brister i verksamhetens förmåga, kan innebära risk för att behov på individnivå inte tillgodoses.	Troligt	Extraordinära	20	5.2 Risk att behov på indiividnivå inte tillgodoses	Förstärka elevernas upplevelse av motivation och meningsskapande undervisning. Indikator via elevenkäten.	FoGN - Utbildning F-9		2017-12-31	
• Elevenkät för alla elever åk 1-9 kommer att genomföra fr o m vt18 varje läsår. Frågor kring motivation kommer att finnas med i elevenkäten. Det systematiska kvalitetsarbetet inom grundskolan har analyserats och resultatet visar att lärare och rektorer behöver utveckla arbetet kring det motivationsstärkande insatserna.										
Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat.	10.1.1 Ökad risk för sjukfrånvaro samt risk för ökad personalomsättning.	Troligt	Allvarliga	12	10.1 Ökad risk för sjukfrånvaro o omsättning för ledare	1. Ett kvalitativt och resurseffektivt administrativt stöd ska säkerställas. 2. Arbete med riktmärke för ledartäthet.	FoGN		2017-12-31	
• 1. Beslut om centralisering av skoladministratörer inom verksamhetsområde Utbildning ar fattats. Barnplacerare är rekryterade och lokaler har identifierats. Fortsattprocess med att professionalisera och effektivisera stödet till skolledare och pedagoger. • 2. Kontinuerlig uppföljning sker av det riktmärke som tagits fram för antal medarbetare per chef och olika strategier och åtgärder vidtas inom de områden där man är långt från riktmärket.										
Vi ska utveckla kunskapsstaden Umeå med god utbildning och ett livslångt lärande, för att därigenom klara kompetensförsörjningen	Långsiktigt ekonomiska lösningar riskerar att inte tillskapas på grund av ökat elevantal och långa planeringstider för om- och nybyggnationer.	Nästan säkert	Extraordinära	25	Planering av till - och ombyggnationer	Underlag för skolstruktur med långsiktig planering av till- och ombyggnationer skall tas fram för att möta de kommande årens elevökning.	FoGN - Utbildning F-9		2017-06-30	
• FoG nämnden har tagit beslut om vilka styrande principer som skall ligga till grund för en ny skolstruktur. Arbete med ny skolstruktur påbörjas och beräknas vara klart febr/mar 2018.										
Vi ska utveckla kunskapsstaden Umeå med god utbildning och ett livslångt lärande, för att därigenom klara kompetensförsörjningen	På sikt finns risken att ett ökat elevantal medför minskad personaltäthet om inte ekonomisk kompensation kan ges av Kommunfullmäktige.	Troligt	Extraordinära	20	Planeringsunderlag	Ta fram tydliga planeringsunderlag med både ekonomiska och kvalitetsmässiga konsekvenser för Umeå kommun som huvudman.	FoGN - Utbildning F-9		2017-06-30	
• För att kunna förbättra kunskapsresultaten finns behov av omprioriteringar inom skolverksamheter för att kunna göra satsningar, exempelvis för att tillgodose komptensförsörjning av behöriga lärare.										
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent.	13.1.1 Utifrån kort omställningstid, så är det svårt att nå full effekt av effektiviseringarna under 2017, vilket innebär risk för underskott gentemot budget 2017.	Nästan säkert	Allvarliga	15	13.1 Risk att kort omställningstid påverkar effektiviseringstakt	1. Statusavstämningar på SDL om hur processen fortgår med de kommunövergripande effektiviseringsåtgärderna. 2. Vara restriktiv i återbesättning av tjänster på	Utbildningsdirektör		2017-12-31	

						övergripande nivå.				
• Under året har återkoppling getts till nämnden ang status på det kommungemensamma effektiviseringspaketet										
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent.	13.2.1 Otydliga gränssnitt mellan stödverksamhet och kärnverksamhet riskerar att medföra fördyringar för kommunen, ex fastighet.	Nästan säkert	Extraordinära	25	13.2 Risk för fördyringar för kommunen	Rätt representation i kommunövergripande grupper avseende försörjningsprocesser, ex. Lober avseende lokaler.	Utbildningsdirektör	●	2017-12-31	●
• Fördelning av uppdrag har ägt rum, bl a finns utbildningsdirektör i Lober.										
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent.	13.3.1 Risk finns för ökade barngrupper och minskad personaltäthet i förskolan utifrån effektiviseringskravet som lagts på förskoleverksamheten.	Nästan säkert	Extraordinära	25	13.3 Risk för större barngrupper o minskad personaltäthet	Fler förskolor behöver byggas för att nå målet med barngruppernas storlek. Bevakning av tomter för förskolelokaler är angeläget i de områden där behov finns.	Utbildningsdirektör	●	2017-12-31	●
								●		
• Kontinuerliga möten sker avseende planering av nya förskoleavdelningar. Informationen har gets till nämnden angående behov av antalet nya avdelningar.										
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent.	13.4.1 Obalans mellan tillgång och behov av investeringsmedel avseende IT, riskerar medföra att grundskolan inte kan upprätthålla dagens IT-nivå.	Nästan säkert	Mycket allvarliga	20	13.4 Risk för obalans mellan tillgång o behov avseende IT	Arbete med teknikplan som underlag för budgetprocess för 2018.	Utbildningsdirektör	●	2017-04-30	●
• IT- och teknikförsörjningsbehov fastställdes av nämnd inför budgetprocess 2018										

Internkontrollrapport Fritidsnämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
umeå ska vara en föreningskommun som möjliggör och stödjer ideelt engagemang som bidrar till ett brett och berikande fritidsutbud som är jämlikt och inkluderande för alla	Förändrade behov gällande lokaler och anläggningar t.ex. ökar de tekniska kraven på befintliga anläggningar och nya idrotter/aktiviteter tillkommer. Fritids stora kostnader rör lokaler och anläggningar. (ex föreningslokaler, fritidsgårdar, idrottshallar, skidspår) I många av anläggningarna ställs dessutom krav på viss prestanda (ex idrottsförbund vad gäller underlag, massmedia vad gäller teknik &) och det är kostsamt att tillgodose, liksom det reinvesteringsbehov som finns i befintliga anläggningar & områden. Det kommer nya krav Umeås yngre medborgare vad gäller nya aktiviteter/idrotter Det finns risk att vi inte ”hänger” med och skapar ytor för nya aktiviteter som Umeås unga befolkning vill. En konflikt kan uppstå mellan elit– och breddidrott.	Möjligt	Allvarliga	9	IK FK 17-1 Dialog med om mångfald och breddidrotten/elit.	Föra en dialog kring detta med berörda med berörda verksamheter utanför fritid. Ta fram mall med konsekvensbeskrivningar som underlag för beslut samt identifiera vilka samverkansråd vi har med berörda verksamheter utanför fritid.	FN		2017-12-31	
• Vi för en dialog med berörda löpande och våra samverkansråd är förteckna de. Vi gör konsekvensbeskrivningar löpande, men vi har för avsikt att formalisera detta under kommande år.										
umeå ska vara en föreningskommun som möjliggör och stödjer ideelt engagemang som bidrar till ett brett och berikande fritidsutbud som är jämlikt och inkluderande för alla	Varierad förmåga hos föreningar att driva anläggningar Nu och då kommer önskemål från föreningar/ föreningsbolag som idag driver anläggningar (såväl egna som kommunägda) att Fritid ska ta över. Det får konsekvenser, på både kort och lång sikt, då Fritid saknar såväl ekonomiska eller personella resurser, att ta hand om dessa. Risk finns även att vi har avtal med föreningen, som binder oss ifall de går i konkurs.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	IK FK 17-2 Riskbedömning kring föreningsdrift	- Göra en ”riskbedömning” innan anläggningar ges bidrag/byggs/avtal skrivs, i de fall föreningar vill börja driva anläggning och i förekommande fall. - Ta fram en mall som stödjer ett konsevent bedömande i kring lokaler och anläggningar. - dentifiera viktiga anläggningar med föreningsdrift som bedöms som kritiska.	FN		2017-12-31	
• Vi ligger efter plan, då detta inte kunnat prioriterats. Däremot så är medvetenheten om att detta stor och bedömning görs, även om det inte görs enligt någon mall.										

umeå ska vara en föreningskommun som möjliggör och stödjer ideelt engagemang som bidrar till ett brett och berikande fritidsutbud som är jämlikt och inkluderande för alla	Lokaler och anläggningar som etableras är inte anpassade för att även kunna bedriva föreningsverksamhet parallellt med annan verksamhet. Om inte Fritid finns med tidigt i planerings-processen, för att säkerställa effektivt utnyttjande av lokaler med de krav vi har (oavsett om det gäller ett nytt eller ett befintligt område) finns risk att man inte har möjlighet tillhandahålla lokaler, förrådsutrymmen, andra ytor för föreningar som inte är för dyra.	Möjligt	Allvarliga	9	IK FK 17-3 Tydligöra fritids behov tidigt i planprocessen.	**Tydliggöra fritids behov tidigt i planeringsprocessen kring lokaler.** - Dialog med strategiskt viktiga grupper kring våra behov och önskemål för föreningsverksamhet och identifiera vilka de kan vara - Börja utveckling för att kunna skapa en ”Fritidskarta” som ska användas analysverktyg för att stödja och utveckla fritidsverksamheten. Genom att visuellt kunna visa vilka verksamheter vi har, vilka områden som finns för idrott, möteplatser för vår målgrupp, rekreation mm i olika områden kan vi också tydligare belysa framtida behov från Fritid sida.	FN		2017-12-31	
• Arbetet med Fritidskartan är påbörjad. Fortsatt arbete att vara med tidigt i planeringsfasen, bör arbetas med tydligare strukturer tillsammans med fastighet										

umeå ska vara en föreningskommun som möjliggör och stödjer ideelt engagemang som bidrar till ett brett och berikande fritidsutbud som är jämlikt och inkluderande för alla	**Den nya ekonomiska styrmodellen gör det svårare att omprioritera.** Den nya ekonomiska styrmodellen, innebär att fritid inte på samma sätt kan styra över sina investeringar i lokaler och anläggningar som tidigare, då pengarna återfinns på Fastighet. Det finns risk för att fritids behov nedprioriteras då den inte är en lagstadgad verksamhet. Det kan svårare att omprioritera under året inom fritid, tex val mellan friluftsliv och en anläggning, då pengar för en anläggning återfinns på Fastighet, medan investeringar i skidspår finns inom Fritid.	Troligt	Mycket allvarliga	16	IK FK 17-4 Tydligöra den ekonomiska styrmodellen påverkan.	Tydligöra den ekonomiska styrmodellen påverkan på beslut, även politiska. Viktigt att alla känner till modellen och att såväl ledare som medarbetare känner till den (se riskbeskrivning) - Ta fram aktiviteter och information som stödjer detta	FN		2017-12-31	
• Påbörjat en dialog med fastighet, främst kring det här med investeringar. Arbetet med att tydliggöra processen måste dock fortsätta kommande år. Den planerade organisationsöversynen kan också komma att påverka styrmodellen.										

umeå ska vara en hälsokommun som erbjuder kommunens invånare en livsmijö som främjar god folkhälsa med möjligheter till inflytande, delaktighet, social gemenskap, spontanverksamhet, motion, rekreation och friluftsliv	**Det saknas en kommungemensam vision om hur friluftslivet och rekreationsområden ska vara en del i att nå målet 200.000 innevånare** Ett växande Umeå, innebär konkurrens om ytor, vilket riskerar att ytor för fritid & rekreation minskar i befintliga områden och att det inte finns utrymme för expansion. De ytor vi har är inte heller tillräckligt kända och tillgängliga. Kommunikationen kring de som finn utgår ifrån organisation, inte från medborgaren. Det saknas en helhetsbild utifrån ett medborgarperspektiv Tillgängligheten dvs att enkelt och tryggt nå nära ytor för aktiviteter inom fritid och rekreation (bla parkeringsmöjligheter, busstider, belysning) är viktig att beakta i alla beslut. Även fiske och båtlivet är en del i detta.	Troligt	Allvarliga	12	IK HK 17-1 Säkerställa spontanytor och rekreationsomr som resurs	**Säkerställa att spontanytor och rekreationsområden som resurs och att krav på tillgänglighet beaktas i större utsträckning.** - Ta fram en vision om hur friluftslivet kan var en resurs för att nå de övergripande målen. - Dokumentera och identifiera spontanytor och rekreationsområden och värdera dessa inkl de föreningsdrivna. - Föra en dialog kring hur vi ska säkerställa att dessa bibehålls/utvecklas och att tillgängligheten beaktas - Samverka med andra inom och utom kommunen (Gator & Parker, MeX, Skogsvårdsstyrelsen m.fl.)	FN		2017-12-31	
• Arbete påbörjat och LONA pengar har sökts för att kunna ta fram en strategisk friluftsplan för Umeå kommun. Friluftsplanen skall ligga till grund för och tydliggöra kommunens friluftspolitiska ambitioner i att bevara och utveckla värdefulla friluftsområden i kommunen. Planen skall även påvisa åtgärdsförslag för säkerställande av drift och skötsel av de mest strategiska friluftsområdena i kommunen. I det arbetet samverkar vi med många andra i kommunen tex Gator och parker, Mex etc										

umeå ska vara en hälsokommun som erbjuder kommunens invånare en livsmijö som främjar god folkhälsa med möjligheter till inflytande, delaktighet, social gemenskap, spontanverksamhet, motion, rekreation och friluftsliv	**Det saknas en kommungemensam vision om hur friluftslivet och rekreationsområden ska vara en del i att nå målet 200.000 innevånare** Ett växande Umeå, innebär konkurrens om ytor, vilket riskerar att ytor för fritid & rekreation minskar i befintliga områden och att det inte finns utrymme för expansion. De ytor vi har är inte heller tillräckligt kända och tillgängliga. Kommunikationen kring de som finn utgår ifrån organisation, inte från medborgaren. Det saknas en helhetsbild utifrån ett medborgarperspektiv Tillgängligheten dvs att enkelt och tryggt nå nära ytor för aktiviteter inom fritid och rekreation (bla parkeringsmöjligheter, busstider, belysning) är viktig att beakta i alla beslut. Även fiske och båtlivet är en del i detta.	Troligt	Allvarliga	12	IK HK 17-2 Kommunikation kring rekreationsområde n	Möjligöra att kommunikation kring spontanytor och rekreationsområden till våra medborgare och andra är enkelt att nå genom att samverka med andra verksamheter för att få till kommungemensam informati on, som kan nyttjas på olika sätt.	FN		2017-12-31	
• Vi har valt att internt inom Fritid påbörja arbetet med att säkerställa ett arbetssätt , där vi tydliggör ansvaret för att informationen kring objekten hålls aktuella, samt vilken information som ska finnas för respektive objekt. Samtliga avdelningar har objekt som måste underhållas. Detta arbete är också viktigt för att implementeringen av såväl det nya Bokningssystemet ska fungera, Driftsregistrets funktion men även Fritidskartan.										

Umeå ska vara en ungdomskommun som kännetecknas av en utvecklande, främjande och trygg mijö med focus på ungas medskapande och deltagande i den demokratiska processen	**Svårigheter med att samutnyttja lokaler och säkerställa drogfria möteplatser för unga, då andra verksamheters intressen krockar med våra.** Om inte Fritid finns med tidigt i planerings-processen, för att säkerställa effektivt utnyttjande av lokaler med de krav vi har (oavsett om det gäller ett nytt eller ett befintligt område) finns risk att man inte har möjlighet tillhandahålla drogfria mötesplatser för unga. Vi kan se att Fritids mål ”krockar” med mål som andra verksamheter satt upp tex näringsidkare med alkoholförsäljning i närhet av våra mötesplatser Fritid Unga saknar dessutom ofta avtal mot skola och fastighet, vilket innebär att de inte kan påverka mötesplatsernas utformning och nyttjande i den utsträckning som skulle behövas. Det är ju också en arbetsplats med arbetsmiljökrav, personalen på fritid unga kan ha svårt att få gehör för sina behov.	Troligt	Mycket allvarliga	16	IK UK 17-2 Tydligöra behov av drogfria mötesplatser för Unga	**Tydligöra behov av drogfria mötesplatser för Unga tidigt i planeringsprocessen kring nya lokaler** - Dialog med strategiskt viktiga grupper kring våra behov och önskemål för möteplatser för Unga - Dialog med politiker för att visa hur beslut i nämnder/styrelser påverkar detta och ifall det behövs, ta fram underlag som stärker dialogen	FN		2017-12-31	
• Arbete har pågått under 2017 tillsammans med fastighet, skolan och Ersboda folkets hus att skapa bättre förutsättningar samt även kunna öppna en ny drogfri mötesplats under 2018.Dialogen fortsätter alltjämt med berörda.										

Internkontrollrapport Gymnasie- och vuxenutbildning 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
5.1 År 2025 har Umeås kommunala gymnasieskola högst meritvärde och genomströmning i kommungruppen större städer	5.1.1 Högt ställda förväntningar på ständiga förbättringar både internt över tid, mellan stadier och i jämförelsemed riket riskerar att inte uppfyllas i alla delar.	Troligt	Extraordinära	20	5.1 Risk att ständiga förbättringar försvårar jämförelser	Fortsatt utveckling och förfining av uppföljning och skolornas systematiska kvalitetsarbete. Förstärkning av systematiken i kvalitetsarbetet rörande hela utbildningskedjan inom område utbildning (0-19 år).	Gymnasiechef		2017-12-31	
5.2 Minskade och mindre negativ diskrepans mellan resultat på nationella prov och ämnesprov än riket i genomsnitt	5.2.1 Risk att målet rörande nationella prov/betyg inte nås	Möjligt	Mindre, men kontrollerbara	6	5.2 Risk att målet rörande nationella prov/betyg inte nås	Systematisk uppföljning på alla nivåer inom UGS och återkoppling av resultat till berörda ämnesgrupper	Gymnasiechef		2017-12-31	
5.3 År 2025 presterar pojkar 20 procent bättre än genomsnittet i kommungruppen större städer	5.3.1 Risk att målet rörande pojkars studieresultat inte nås	Möjligt	Mindre, men kontrollerbara	6	5.3 Risk att målet rörande pojkars studieresultat inte nås	Systematisk uppföljning på alla nivåer inom UGS och återkoppling av resultat.	Gymnasiechef		2017-12-31	
• Analys genomförd under HT17. Mer detaljerad analys med nationella jämförelser genomförs under VT 18.										
5.4 Upplevelse av inflytande och delaktighet i elevers lärande ska öka	5.4.1 Risk att målen rörande inflytande och delaktighet i elevernas lärande inte nås.	Möjligt	Mindre, men kontrollerbara	6	5.4 Risk att målen rörande inflytande och delaktighet inte nås	Fortsatt systematiskt uppföljningsarbete. Förstärkt fokus på främjande och förebyggande arbete utifrån principen tillgänglig lärmiljö för elever.	Gymnasiechef		2017-12-31	
5.8 Andelen elever i UGS kommunala enheter ska bibehållas	5.8.1 Risk att andel elever som väljer en kommunal gymnasieskola inte kan bibehållas om antalet utbildningsplatser inte kan hålla jämna steg med de ökande elevkullarna.	Troligt	Extraordinära	20	5.8 Risk att andel elever som väljer en skola i egen regi minskar	Översyn av skolstruktur och programutbud i samband med etableringen av Östra skolan	Gymnasiechef		2017-12-31	
5.9 Andelen elever som väljer yrkesutbildningar på gymnasiet ska öka	5.9.1 Risk att andelen elever som väljer yrkesprogram inte ökar.	Möjligt	Allvarliga	9	5.9 Risk att andelen elever som väljer yrkesprogram inte ökar	Långsiktigt arbete med studie- och yrkesvägledning inom hela område utbildning.	Gymnasiechef		2017-12-31	

All personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation	11.1.1 Risk att inte ha legitimerad personal där så krävs.	Troligt	Allvarliga	12	11.1 Risk att legitimationskrav inte uppnås	1. Utreda samverkansmöjligheter och planera kompetensförsörjning och kompetensutveckling i ett framåtsyftande samarbete med Umeå universitet och Sv lantbruksuniversitet. 2. En stabil och långsiktig lönestrategi med koppling till tydliggjorda karriärvägar inom området. 3. Tillsätta arbetsgrupp för att utreda möjligheter att vidareutbilda akademiker till bristyrken inom område Utbildning. Samarbete med Umeå universitet.	Utbildningsdirektör		2017-12-31	
• Arbete enligt plan										
Fortsatt arbete för att minska rektorers arbetsbelastning	9.1.1 Risk för sjukfrånvaro och ökad personalomsättning.	Troligt	Allvarliga	12	9.1 Risk för ökad sjukfrånvaro och omsättning	Kontinuerligt och pågående arbete kring flertal insatser med koppling till systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att skapa hållbar arbetsmiljö och minskad arbetsbelastning.	Utbildningsdirektör		2017-12-31	
• Arbete har bedrivits enligt plan										
Ungas hälsa 16-18 år ska förbättras (index 0-100)	3.1.1 Komplexiteten i att mäta ungas hälsa gör det svårt att isolera skolans bidragande faktor – risk att målet inte nås.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	3.1 Risk att mål inte uppnås pga komplexitet att mäta ungas hälsa	Förbättra skolorna och huvudmannens systematiska arbete rörande elevhälsa med fokus på framgångsfaktorer för förebyggande och främjande arbete.	Gymnasiechef		2017-12-31	
Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat	10.1.1 Ökad risk för sjukfrånvaro samt risk för ökad personalomsättning	Troligt	Allvarliga	12	10.1 Ökad risk för sjukfrånvaro o omsättning för ledare	1.Ett kvalitativt och resurseffektivt administrativt stöd ska säkerställas 2. Arbete med riktmärke för ledartäthet	GoVN - Gymnasieutbildning		2017-12-31	

Internkontrollrapport Gymnasie- och vuxenutbildning 2017

Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå	6.1.1 VIVA; Kommunen har säkerställt fortsatt medverkan i Ungdomstorget. Om någon eller några av Ungdomstorgets övriga parter väljer att avstå från fortsatt samverkan påverkas hela Ungdomstorgets verksamhet.	Möjligt	Extraordinära	15	6.1 Risk för förändrad samverkan i Ungdomstorget	1. Använda befintliga forum för att sprida information för om våra verksamheter/aktiviteter samt utveckla nya kanaler för information och marknadsföring. 2. Utveckla en strategi som syftar till att nå arbetsgivare i högre utsträckning. 3. Bjuda in de fackliga organisationerna i syfte att utveckla samarbetet kring framtida kompetensförsörjningsbehov och kombination mellan praktik, utbildning och arbete.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• Formaliserad samverkan mellan Näringslivsservice och Viva håller på att arbetas fram. En jobbkoordinator har under senhösten anställts på Ungdomstorget. En samordnad företagsgrupp håller på att inrättas inom ramen för Vivas verksamhet. Kontinuerlig samverkan, som hela tiden är under utveckling pågår inom ramen för samordningsförbundet.										
Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå	6.2.1 VIVA; En förutsättning för att antalet anställda med funktionsnedsättning ska öka är att kommunens olika verksamheter aktivt bidrar med tjänsteutbud och att erforderliga kommunövergripande inriktningsbeslut fattas. Viva arbetsmarknad utgör stödfunktion i processen.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	6.2 Ökat antal anställda med funktionsnedsättning	Fortsatt utveckling av ledningssamverkan mellan berörda. Gemensamt genomföra insatser i linje med de utvecklingsområden som finns beskrivna i DUA. Genomföra kontinuerliga handläggarutbyten.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• Fyrpartssamverkan inom ramen för ungdoms- och vuxentorgen pågår kontinuerligt. Ett förslag på inrättande av serviceassistenttjänster har lämnats till kommunstyrelsen. 82 långtidsarbetslösa personer har under hösten anställts på extratjänster inom kommunen.										
Vi ska öka bostadsbyggandet till 2000 enheter per år	8.1.1 VIVA; Boende situationen i kommunen är en avgörande faktor för flykting-mottagandet. Om inte Viva introduktion tilldelas tillräckligt med bostäder påverkar det direkt Umeå kommuns tillväxtmål	Möjligt	Extraordinära	15	8.1 Boendesitutaion viktigt för flyktigmottagande	Fortsatt aktivt samarbete med kommunens fastighetsbolag samt privata aktörer.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• De bostäder som verksamheten har haft behov av för att kunna fullfölja mottagandet via bosättningslagen har kunnat tillhandahållas. Bostäderna har fördelats mellan de olika bostadsområdena i kommunen. Fortsatt planering av bostadsförsörjningen inför kommande år pågår.										

Internkontrollrapport Gymnasie- och vuxenutbildning 2017

VIVA Ökad samordning mellan berörda aktörer och en kommunal helhetssyn kring nyanlända inom etableringsreformen och ensamkommande flyktingbarn	1.1.1 Risk för att etableringstiden blir lång för kommunplacerade personer med uppehållstillstånd.	Troligt	Mycket allvarliga	16	1.1 Risk för lång etableringstid för personer	Utveckla samordning och samverkan mellan berörda parter för att minska etableringstiden.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• Samordningsträffar inom kommunen har egenomförts vid behov under året. Arbetet med att ta fram en sammanhållen plan för integration har påbörjats under 2017. Samverkan pågår kontinuerligt med berörda aktörer och samverkanspartners.										
VIVA; Andelen elever med godkända betyg skall öka.	2.4.1 Risk att fler hamnar i utanförskap på grund av ej avslutade studier.	Troligt	Mycket allvarliga	16	2.4 Risker för utanförskap	Utveckla flexibilitet i vuxenutbildningen med tydligt individfokus.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• Varje individ har en egen studieplan med ett individuellt upplägg av studierna i dagsläget. Ett stödteam finns i verksamheten för att ge individanpassat stöd till elever med behov. Under senhösten har verksamhetsledningen undersökt modeller och organisering för att ytterligare kunna individanpassa verksamheten. Ett arbete som kommer att fortgå under 2018.										
VIVA; Genom samverkan öka möjligheten för unga och vuxna att leva ett självständigt liv.	2.1.1 Flera yrkesprogram har stark traditionell koppling till kön. Risk att målen inte nås på kort eller medellång sikt.	Nästan säkert	Mindre, men kontrollerbara	10	2.1 Traditionell koppling av yrkesprogram och kön	Långsiktigt arbete med studie- och yrkesvägledning. Förebildsskapande arbete inom respektive yrkesprogram både i arbete med elever och personal.	GoVN		2017-12-31	
VIVA; Genom samverkan öka möjligheten för unga och vuxna att leva ett självständigt liv.	2.2.1 Risk för att någon samverkande part minskar eller avbryter sin delaktighet i samverkan.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	2.2 Risk för störning i samverkan	Kontinuerlig samverkan med andra berörda aktörer och en kontinuerlig uppföljning av effekten av de insatser som finns.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• Såväl ungdomstorget som vuxentorgets verksamhet bedrivs i fyrpartssamverkan mellan arbetsförmedling, försäkringskassan, landstinget och Umeå kommun (Viva och försörjningsstöd).										
VIVA; Öka antalet elever som slutför en yrkesutbildning.	2.3.1 Risk att andelen elever som väljer yrkesprogram inte ökar.	Möjligt	Allvarliga	9	2.3 Risk att elever i yrkesprogram inte ökar	Motiverande arbete med studie- och yrkesvägledning i riktning mot yrkesutbildning.	Viva verksamhetchef		2017-12-31	
• Antalet elever som läser yrkesvux har ökat med 145 personer jämfört med föregående år. Vägledning sker idag i form av bokade besök, drop-in, på skolor och i arbetsförmedlingens lokaler. Ett utvecklingsarbete med fördjupad vägledning i klassrummen har påbörjats under hösten i samarbete med Karlstads universitet.										

År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent	13.1.1 Utifrån kort omställningstid, så är det svårt att nå full effekt av effektiviseringarna under 2017 vilket innebär risk för underskott gentemot budget 2017.	Nästan säkert	Allvarliga	15	13.1 Risk att kort omställningstid påverkar effektiviseringstakt	1. Statusavstämningar på SDL om hur processen fortgår med de kommun-övergripande effektiviserings-åtgärderna. 2. Vara restriktiv i återbesättning av tjänster på övergripande nivå.	Utbildningsdirektör		2017-12-31	
• Under året har återkoppling getts till nämnd ang. status på de kommungemensamma effektiviseringsåtgärderna										
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent	13.2.1 Otydliga gränssnitt mellan stödverksamhet och kärnverksamhet riskerar att medföra fördyringar för kommunen, ex fastighet.	Nästan säkert	Extraordinära	25	13.2 Risk för fördyringar för kommunen	1. Rätt representation i kommunövergripande grupper avseende försörjningsprocesser, ex Lober avseende lokaler	Utbildningsdirektör		2017-12-31	
• Fördelning av uppdrag har ägt rum, bl a finns utbildningsdirektör i Lober										

Svarskategorier

Riskminimering
Ja, aktiviteten bedöms minska risken=grön
Nej, aktiviteten bedöms inte minska risken=röd

Status
Ej påbörjad aktivitet=röd
Enligt plan eller bättre=grön
Lite efter plan=gul
Mycket efter plan=röd
Slutförd=grön

Internkontrollrapport Individ & familjenämnd 2017, Socialdirektör

Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Kommentar	Risk-minimering	Slut-datum	Status
Individ-och familjenämndens verksamheter stärker den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv									
	Föga troligt	Mycket allvarliga	8	Brister i att tillhandahålla rätt stöd för våldsutsatta personer	Säkerställ att planerade åtgärder utifrån tillsyn samt tidigare uppföljning genomförs. **5 åtgärder** 1. Att förhandsbedömningar innehåller bedömning om våldsutsatthet samt har bedrivits skyndsamt. 2. Att våldsutsatta vuxna alltid utreds när ansökan eller anmälan inkommit. 3.Att utredningar inte har oskäliga utredningstider och brister i kvalitet 4.Att nämnden tar emot ansökningar från våldsutsatta från andra kommuner. 5. Att ärenden inte hänvisats till kvinnojouren utan att beslut om bistånd tagits där så skulle ha skett.	Information har gått ut till berörda enheter om vilka lagkrav som gäller vilket har medfört högre kompetens hos socialsekreterarna. Viktigt att fortsätta följa upp. **1**.44 av 48 granskade aktualiseringar innehåller dokumentation/bedömning av våldet. 25 aktualiseringar avslutades inom 3 dagar. 10 st. efter 4–7 dagar. **13** st. efter 1–4 veckor. **De 13** kan inte anses ha bedrivits skyndsamt. **2**.Det görs under förutsättning att den enskilde samtycker till utredning. **3**. Kvaliteten på utredningarna har förbättrats, men det finns fortfarande brister. Bland annat förekommer att det i kvinnans utredning hänvisas till barnets utredning. Kvaliteten är högre när utredningsmallen gällande våld har använts. Målsättningen är att den alltid ska användas. Användningen av Freda har ökat och har använts i 10 av 15 granskade utredningar. Majoriteten av utredningarna har bedrivits		2017-12-31	

						skyndsamt och insatser har vid behov påbörjats under utredningstiden **4.** Ja, det görs. **5.** Här finns fortfarande brister. Endast ett par-tre kvinnor som bodde på kvinnojouren och var aktuella inom socialtjänsten hade ett biståndsbeslut. Det innebär dock inte att de har blivit hänvisade till kvinnojouren av socialtjänsten, utan de kan ha sökt sig dit själva och i efterhand fått kontakt med socialtjänsten.			
	Möjligt	Allvarliga	9	Brister i dialog med personer som erhåller stöd och omsorg	Säkerställ tydliga kontaktvägar till verksamheten (exempelvis kontaktuppgifter till ansvarig chef) Se över information på webbsidan.	Kontaktuppgifter till ansvariga chefer är uppdaterad. Nytt målgruppsanpassat informationsmaterial till ensamkommande barn och unga har tagits fram för att kommunicera viktiga förändringar. Informationsmaterial med kontaktuppgifter finns även inom andra verksamheter. Arbete med webbsidor återstår inom vissa verksamheter.		2017-12-31	
	Möjligt	Allvarliga	9	Brister i förmåga att erbjuda praktik i verksamheten	Enligt uppdragsplanens intention. ***Avser praktik till annan än studerande. Exempelvis långtidsarbetslös***	Några praktikplatser har erbjudits under året. Långtidsarbetslösa i form av extratjänster är aktuellt i några verksamheter. Då det är många olika målgrupper som		2017-12-31	

					har behov av praktik i verksamheterna kan det vara svårt för verksamheterna att tillgodose alla.			
	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Brister i förmåga att hålla en verksamhet av god kvalitet	Upprätta samt implementera rutinbibliotek i alla verksamheter.	Majoriteten av verksamheterna saknas fortfarande i det gemensamma rutinbiblioteket. Det kräver tid och resurser i det inledande skedet för att få över rutiner, uppdatera dem enligt mall och lägga dem rätt i strukturen. Av olika anledningar har arbetet inte kunnat prioriteras under året. Arbetet är dock påbörjat i samtliga verksamheter med stöd från Enheten för stöd och utveckling.		2017-12-31	
	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Brister i förmåga att hålla en verksamhet av god kvalitet	Säkerställ process för delegering av HSL-uppgifter	Följs i verksamheterna på ledningsgrupp och APT. Rutinerna är tydliga. Inom individ - och familjeomsorgen krävs ytterligare implementering men medvetenhet och kunskap har ökar under året.		2017-12-31	
						Ny riktlinje och rutin är framtagen av MAS. Implementering pågår. Rutiner följs upp och revideras kontinuerligt. Fortsatt dialog med verksamheten samt aktiviteter behöver ske för ett kontinuerligt förbättringsarbete.		2017-12-31	

	Troligt	Mycket allvarliga	16	Brister i förmåga att identifiera och prognosticera behovsbild	Egenkontroll genom registervård för tillförlitlig statistik	Under hela året har det pågått ett intensivt arbete med att säkerställa god registervård. HVB samordnare har fått ett särskilt ansvar att följa statistik för HVB-hem. Liknande arbete pågår för närvarande för de konsultstödda familjehemmen. Fortsatt stöd med att ta fram korrekt statistik måste säkerställas.		2017-12-31	
						Nyckeltal har tagits fram och prioriterats av verksamheterna. Verksamheterna behöver fortlöpande stöd med att säkra rätt statistik och statistikuttag för att det ska kännas tryggt och för att statistiken ska bli ett underlag för analys. Arbete för att på övergripande nivå säkerställa detta fortsätter kommande år. Mycket statistik tas fram manuellt utan koppling till verksamhetssystem.		2017-12-31	
	Möjligt	Allvarliga	9	Brister i information om och inom verksamheten	Säkerställ att information om verksamheten är tillgänglig och anpassad efter personers olika behov	Personlig assistans har uppdaterat sin hemsida extern och internt som ett led i förbättrad marknadsföring. Område intellektuell funktionsnedsättning arbetar med att göra sin kommunikation tydlig och lättförståelig och försöker		2017-12-31	

						bevaka att andra delar inom kommunen gör detsamma. Ytterligare översyns av information på hemsidor behöver fortfarande uppdateras och i samband med kommande organisations-förändring är information till kommuninvånarna prioriterat.			
	Möjligt	Allvarliga	9	Brister i samarbete med slutenvård och hälsocentraler	Tillämpa samordnad individuell plan, SIP, enligt framtagen rutin	SIP används inte i den utsträckning som skulle behövas. Det ser olika ut beroende på vilken klinik eller hälsocentral som är aktuell samverkanspart kring personen. Den nya betalningsansvarslagen "Lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård" ligger till grund för den nya process som arbetas fram och träder i skarpt läge 1 april 2018. Den tydliggör huvudmännens olika roller och ansvar. Forum som används för att lyfta SIP:s betydelse och nå samsyn är till exempel HLT, Sök Unga och SÖK Vuxna.		2017-12-31	
	Troligt	Allvarliga	12	Brister i sammanhållen planering från barn till vuxen	Fortsatt arbete med boendekedja	Arbetet utifrån "Strategiplan för boende, arbete och fritid" pågår och ett antal strategiska vägval och aktiviteter ska göras. Ny organisation bedöms ge bättre		2017-12-31	

					förutsättningar för sammanhållen planering.			
Möjligt	Mycket allvarliga	12	Hög sjukfrånvaro	Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt framtagen plan från Arbetsmiljö och hälsa	Pågår inom alla verksamheter men ej fullt ut inom IFO vuxna, barn/unga och ensamkommande barn. Samtliga dessa områden är dock på gång med påbörjad arbetsmiljöutbildning för chefer och planerade bokslut och månatliga träffar med personalkonsult.		2017-12-31	
Nästan säkert	Mycket allvarliga	20	Risk att kostnader inom barn/unga IFO överskrider budget	Följ upprättad handlingsplan för åtgärder Genomför egenkontroll för att följa upp handlingsplanen	Det ekonomiska resultatet för barn- och ungdomsvården 2017 slutade på -17,5 mnkr vilket beror främst på den konsultstödda familjehemsvården men även till viss del på den externa institutionsvården. Från och med augusti har dock kostnaderna minskat varje månad vad gäller både familjehemsvård som institutionsvård Åtgärder: fortsatt satsning på rekrytering, bibehålla familjehem, ge utökat stöd Arbetet med omställning fortgår även under 2018.		2017-12-31	
Troligt	Mycket allvarliga	16	Svårigheter att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens	Aktiviteter utifrån framtagen kompetensförsörjningsplan	De ökande kompetens-försörjningsbehoven gör att marknadsföring blir viktigare. Planen "Attrahera och rekrytera medarbetare till socialtjänstens verksamheter"		2017-12-31	

						färdigställdes under våren och har följts upp under hösten. Ledningsgruppen inom funktionshinderomsorg har beslutat att antalet gymnasielärlingar ska öka utan att övriga praktikanter minskar i antal. En strategi i kompetensförsörjningsplanen är att inrätta karriärvägar för medarbetare. Arbetet har påbörjats inom funktionshinderomsorg.			

Riskbedömning avser ingående värd 2017.

- anger riskminimering – om aktivitet/kontrollåtgärd bedömts minska risken
- anger status

Internkontrollrapport Kulturnämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
Befästa och utveckla Umeås ställning som en betydande kulturstad genom att tillvarata medborgarnas engagemang samt effekterna av ett väl genomfört europeiskt kulturhuvudstadsår ur ett lokalt, regionalt, nationellt, och internationellt perspektiv.	Brister i extern och kommunintern kommunikation för Kvinnohistoriskt museum. Risk att besökarantalet minskar på grund av att negativ, och ibland felaktig, information sprids i olika medier.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Extern-kommunintern kommunikation Kvinnohistoriskt museum	- Se till att korrekt information och fakta om museets verksamhet, dess besökare och aktiviteter förmedlas till Kommunfullmäktige, Kulturnämnden, kommunens tjänstemän samt media. -Fortsätta att arrangera den publikdragande programverksamhet som lockar personer till museet och får dem att återvända. -Fortsätta arbeta brett med kommunikation gentemot olika målgrupper.	KN - Kulturverksamhet		2017-12-31	
•										
Befästa och utveckla Umeås ställning som en betydande kulturstad genom att tillvarata medborgarnas engagemang samt effekterna av ett väl genomfört europeiskt kulturhuvudstadsår ur ett lokalt, regionalt, nationellt, och internationellt perspektiv.	Det av kommunfullmäktige beslutade Fristadsprogrammet är en kommunövergripande aktivitet som förutsätter ett brett engagemang hos många av kommunens verksamheter. En farhåga är att ett sammanhållet gott värdskap inte erbjuds gästande konstnärer till följd av bristande kännedom om rollfördelning och/ eller ett otillräckligt engagemang för uppgiften.	Möjligt	Allvarliga	9	Fristadsprogrammet	Säkerställa att fullmäktigebeslutet om Fristadsprogram implementeras hos samtliga berörda kommunala verksamheter och att utsedd koordinator, med hemvist hos Umeå kultur, bereds möjlighet att informera respektive facknämnd kring deras uppdrag att, när behov uppstår, bidra till ett gott värdskap ur skilda relevanta perspektiv.	KN - Kulturverksamhet		2017-12-31	
• Fristadspersonen har anlänt till Umeå och har introducerats till Umeås kulturliv med stor framgång i enlighet med projektplanen.										

Internkontrollrapport Kulturnämnd 2017

Säkerställa att biblioteken är en kulturell, icke kommersiell mötesplats tillgänglig för alla både fysiskt och digitalt. Verksamheten ska verka för det demokratiska samhällets utveckling och ska genom att samarbeta med andra nå nya målgrupper. Åstadkomma ökad insikt om betydelsen av god läsförmåga	Brister i förmågan att skapa en trygg och lugn arbets- och besökssituation på Ersbodabiblioteket på grund av en ökad närvaro av större ungdomsgrupper.	Föga troligt	Extraordinära	10	Ersbodabiblioteket, skapa trygg arbets- och besökssitutation	Fortsatt återkommande dialog med fältassistenter, föreningar och fritidsgårdar i förebyggande syfte. Samarbete med Ersboda Folkets Hus.	KN - Kulturverksamhet		2017-12-31	
• Dialog med de omgivande samhället har genomförts och pågår regelbundet. Samarbete med fältassistenter, närpolis, lokala föreningar, fritidsgård och Ersboda Folkets hus. Temporära åtgärder har använts under året med väktarinsatser när det bedömts att behov finns och som förebyggande insats. Checklistor. Information och diskussion om inträffade händelser och möjliga förebyggande insatser och hjälp att få. Konflikthanteringsfortbildning med Securitas.										
Säkerställa att biblioteken är en kulturell, icke kommersiell mötesplats tillgänglig för alla både fysiskt och digitalt. Verksamheten ska verka för det demokratiska samhällets utveckling och ska genom att samarbeta med andra nå nya målgrupper. Åstadkomma ökad insikt om betydelsen av god läsförmåga	Brister i informationssäkerhet och skyddsåtgärder i Väven på grund av byggnadens komplexitet. Särskilt riskfyllda situationer kan uppstå vid större evenemang och byggnaden akut måste utrymmas.	Föga troligt	Extraordinära	10	Informationssäkerhet/Skyddsåtgärder i Väven	Fortsatt återkommande utbildning i säkerhetsfrågor hos medarbetare. Fortsatta genomgångar av struktur och dokument kring brandsäkerhet.	KN		2017-12-31	

• Utbildning i frågor om Hot och våld har genomförts för all personal. Brandsäkerhets genomgångar är inplanerade och kommer att genomföras. Säkerhetsfrågor tas fortlöpande upp i arbetsmiljöarbetet, bland annat vid APT, inför och under skyddsrond. Kontroll av kemikalieförteckningen är en särskild uppgift för administrativa avdelningen som genomförs årligen. I december 2017 deltog avdelningens medarbetare i Securitas föreläsning om hur man kan agera vid hotfulla situationer. Föreläsningen var obligatorisk för samtliga medarbetare i Väven. Ämnet kommer att på nytt tas upp vid avdelningens APT under 2018. Vid publika evenemang på Vävenscenen genomförs alltid en säkerhetsgenomgång av ansvarig husvärd innan föreställningen börjar. Vid genomgången deltar bland andra medarbetare från administrativa avdelningen. Vår avdelning samarbetar med Programavdelningen vad gäller rutiner och dokument kring säkerhet vid evenemang. Fortlöpande personalutbildning med syfte att på olika sätt stärka upplevelsen av trygghet och kunskap om rutiner. Från hur en kan hantera situationer av hot & våld i publika utrymmen (som i museets reception), till utbildning i brandskydd, kombinerad med återkommande teoretiska och fysiska övningar i utrymning.	●		

Internkontrollrapport Kommunstyrelse 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	Brist på tillgång till verksamhetsmark	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Skapa förståelse och beredskap för behovet av planlagd mark	Dialog med kommunledning för att skapa förstålse och beredskap för behovet av planlagd verksamhetsmark.	Tillväxtdirektör		2017-12-31	
• Arbetet fortlöper enligt beslutad plan och finansiering.										
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Att nya utvecklingsprojekt finansierade genom EU-program inte kommer beviljas. EU-projekt är en viktig motor för att kunna genomföra utveckling samt personella- och materiella investeringar.	Troligt	Mycket allvarliga	16	Bevaka strukturfonderna programperiod 2014-2020	Bevaka strukturfondernas programperiod 2014 - 2020 för de program som är lämpliga. Fånga upp utvecklingsidéer i regionen som kan vara lämpliga att bedriva i projektform och finna partners för det.	Nä-livs.chef		2017-12-31	
• Arbetet pågår kontinuerligt inom de nätverk av projekt som verksamheten idag verkar inom, tex Projekt Spotlight, Projekt Effekt										
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Brist på kommunala ekonomiska medel för utvecklingsprojekt och särskilda satsningar.	Möjligt	Allvarliga	9	Medverka till tillväxt och utveckling i kommunen	Dialog med kommunledningen för att skapa förståelse för enhetens betydelse för att medverka till tillväxt och utveckling i kommunen.	Nä-livs.chef		2017-12-31	
• Vi behöver avvakta TEM-siffrorna (turistekonomiskmätning) för vidare dialog med kommunledningen i respektive regionkommun.										
Öka brukarnyttan och effektivisera servicen genom att utveckla processer, samordna, stödja och leda verksamheterna	Specialiserade nyckelpersoner medför hög sårbarhet	Troligt	Allvarliga	12	Minska sårbarheten på grund av specialisering	I så stor omfattning som möjligt undvika att endast en person i kommunen kan en specifik arbetsuppgift.	Mex-chef		2017-12-31	
•										

Öka brukarnyttan och effektivisera servicen genom att utveckla processer, samordna, stödja och leda verksamheterna	Nyckelpersoner slutar (t ex pensioneringar) Personal med rätt kompetens kan inte rekryteras, vilket resulterar i sämre kvalitet på utförda tjänster.	Möjligt	Allvarliga	9	Plan för personalplanering som uppdateras löpande	Bra arbetsmiljö, god löneutveckling, utvecklande arbetsuppgifter, möjligheter till kompetensutveckling.	Mex-chef		2017-12-31	
• En gemensam kompetensutvecklingsplan för avdelningen är framtagen efter genomförda utvecklingssamtal.										

Internkontrollrapport Miljö- & hälsoskyddsnämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
Budget i balans	Att skatteverkets regler för gåvor och representation inte följs	Möjligt	Allvarliga	9	Följa skatteverkets regler för gåvor och representation	Informera om gällande regler och kontrollera genom stickprov	Miljö/hälsochef		2017-12-31	
• Följer gällande regler. Information intranätet.										
Tillsyns- och kontrollarbetet ska utformas så att det samlade tillsynsbehovet minskar.	Långtidssjukskrivning i små arbetsenheter	Möjligt	Allvarliga	9	Delat förvaltarskap där behov av arbetsinsats är hög	Ökad flexibilitet i arbetsbeskrivningar. Bra arbetsmiljö med tidiga insatser	MoHN		2017-12-31	
• Ständigt pågående arbete.										
Tillsyns- och kontrollarbetet ska utformas så att det samlade tillsynsbehovet minskar.	Personer med nyckelkunskap slutar	Möjligt	Allvarliga	9	Åtgärder för att vara en attraktiv arbetsgivare	Bra arbetsmiljö, god löneutveckling, goda möjligheter till kompetensutveckling och möjlighet till karriärutveckling inom verksamheten.	MoHN		2017-12-31	
• Löneutveckling följer de riktlinjer som ges inom Samhällsbyggnad. Värdegrundsarbete har genomförts. Möjlighet till utveckling genom förändrade arbetsuppgifter har erbjudits när så varit möjligt. Nya roller inom verksamheten har inneburit karriärutveckling.										

Internkontrollrapport Teknisk nämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
Attraktiv stad - Umeås offentliga utomhusmiljöer ska vara välskötta och ha hög kvalitet. De ska erbjuda trivsamma vackra och trygga miljöer som inbjuder till möten och vistelse, varje dag-för alla. Stadens gröna kvaliteter ska tas tillvara	Översiktsplanerna ställer in riktningen mot en hållbar, tätare stad. Förtätningen innebär nya utmaningar, då konkurrensen om ytornas användning ökar. Alla stadens funktioner måste få utrymme, bebyggelse skapas parallellt med grönområden, torg och mötesplatser. Här är även viktigt med utrymme för drift av staden, t ex att plats finns för snöupplag. Viktigt att stadens ambitionsnivåer är möjliga att genomföra och resurser sätts av för byggande och drift utifrån den kvalitetsnivå kommunen vill uppnå.	Troligt	Allvarliga	12	Aktiva o pedagog disk om hur framtidens allm platser ska användas	Aktiva och pedagogiska diskussioner om hur framtidens allmänna platser ska användas.	TN - Parker		2017-12-31	
• Ett ständigt pågående arbete som utmanas då staden växer samtidigt som nämnden och verksamhetens resurser minskar. På sikt måste ambitionsnivåerna ses över.										
Karin Isaksson										
Attraktiv stad - Umeås offentliga utomhusmiljöer ska vara välskötta och ha hög kvalitet. De ska erbjuda trivsamma vackra och trygga miljöer som inbjuder till möten och vistelse, varje dag-för alla. Stadens gröna kvaliteter ska tas tillvara	Inom många tekniska områden utbildas få, kommande pensionsavgångar är stora och konkurrensen på marknaden är hård. Då förutsättningarna förändras, arbetsbelastningen ökar i kombination med att behöva möta missnöje från allmänheten finns risk att vi tappar kompetent personal och får svårare att rekrytera.	Möjligt	Extraordinära	15	Kontinuerligt arbeta med att bli en mer attraktiv arbetsgivare	Kontinuerligt arbeta med att bli en mer attraktiv arbetsgivare	TN - Gator och vägar		2017-12-31	
• En kompetensförsörjningsplan är framtagen och kommer att presenteras för nämnden för beslut. Med den som bas kan arbetet gå vidare.										
Karin Isaksson										
Tekniska nämnden ska tillhandahålla kostnadseffektiva lokallösningar	Risk för att planerat underhåll blir eftersatt pga resursbrist/omprioriteringar	Troligt	Mycket allvarliga	16	Utarbeta långsiktig underhållsplan som fastställs av Teknisk nämn	Utarbeta långsiktig underhållsplan som fastställs av Teknisk nämnd och utgör underlag till budgetberedning.	TN		2017-12-31	
• 2017 fastställdes kommande års underhållsplan av TN. Ett arbete pågår nu som skall vara klart inför 2019 års budgetprocess där de långsiktiga behoven beskrivs.										

2017 fastställdes kommande års underhållsplan av TN. Ett arbete pågår nu som skall vara klart inför 2019 års budgetprocess där de långsiktiga behoven beskrivs. Malin Ärlebrant										
Tekniska nämndens verksamheter bemöter kommuninvånare och verksamheter med professionalism och tillit	Otydlighet kring arbetssätt/process riskerar leda till bristande kontroll över ekonomin	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Anpassa befintliga processer och arbetssätt	Anpassa befintliga processer och arbetssätt så att de ligger i linje med förutsättningar - ekonomi, ansvar, roller	TN		2017-12-31	
• Ej påbörjat, oklart uppdrag. De ekonomiska förutsättningarna måste klargöras först. Att arbeta med att anpassa arbetssätt till förutsättningar är ju annars ett arbete som sker löpande.										
Ej påbörjat, oklart uppdrag. De ekonomiska förutsättningarna måste klargöras först. Att arbeta med att anpassa arbetssätt till förutsättningar är ju annars ett arbete som sker löpande. Malin Ärlebrant										
Tekniska nämndens verksamheter bemöter kommuninvånare och verksamheter med professionalism och tillit	Brist på tillgång till kompetens	Möjligt	Allvarliga	9	Utarbeta en kompetensförsörjningsplan som beskriver behov	Utarbeta en kompetensförsörjningsplan som beskriver behoven och föreslår åtgärder	TN		2017-12-31	
• Kompetensförsörjningsplan för TN är klar.										
Kompetensförsörjningsplan för TN är klar. Malin Ärlebrant										
Tekniska nämndens verksamheter ska bidra till att skapa goda och hållbara förutsättningar för kommunen att bedriva verksamhet till medborgarna	Låg kompetens i digitaliseringsfrågor kan leda till utebliven effektivisering	Troligt	Mycket allvarliga	16	Genomföra kompetenshöjande åtgärder	Genomföra kompetenshöjande åtgärder	TN		2017-12-31	
Internt på IT startas ett kompetenshöjande arbete kring digitalisering, där personalen kommer att delta I en serie föreläsningar och workshops. För SDL och politiken planeras aktiviteter i syfte att öka kunskapen kring digitalisering och den digitala transformationen. Malin Ärlebrant										
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	I en större stad tillkommer ytor att sköta men även mer slitage på befintliga miljöer när fler invånare i en förtätad stad vill, ska och behöver använda stadens offentliga rum. Högre driftskostnader per yta, men kostnaden per invånare kan minska.	Troligt	Extraordinära	20	Ta fram nya prioriteringar inom drift och underhåll	Intensivt arbeta med att ta fram nya prioriteringar inom drift och underhåll, och på sikt en god planering där driftsaspekter uppmärksammas i planeringsskedet.	TN - Gator och vägar		2017-12-31	
•										

Karin Isaksson										
Välfungerande vardagsliv - En väl fungerande, säker och trygg vardag för alla medborgare ska skapas med effektiva metoder som säkrar infrastrukturens tillgänglighet året om	Brist på personal för att upprätthålla styrkor med beredskapsbrandmän (deltidsbrandmän)	Troligt	Mycket allvarliga	16	Omvärldsbevaka i Sverige för att hitta goda exempel	Omvärldsbevaka i övriga Sverige med likartade problem för att gemensamt hitta goda exempel	TN - Räddningstjänst		9999-12-31	
• Gjort besök hos andra brandförsvar för att försöka hitta goda exempel										
Lars Tapani										

Internkontrollrapport Äldrenämnd 2017, Äldreomsorgsdirektör

Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Kommentar	Risk-minimering	Slut-datum	Status
Äldrenämndens verksamheter stärker de äldre kommuninvånarnas förmåga att leva ett aktivt liv samt ha inflytande i samhället och över sin vardag									
	Möjligt	Extraordinära	15	Brister i dialog med den äldre	Säkerställ inflytande på individnivå i genomförandeplanen	Samtliga verksamheter arbetar enligt rutin med att upprätta genomförandeplaner för att tillvarata brukarens inflytande. Brister i följsamhet till rutinen leder till förbättringsarbete. Dokumentationshandledare i verksamhet och uppföljande granskningar säkrar att arbetet utvecklas.		2017-12-31	
	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Risk att sjukfrånvaron fortsätter att öka	Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt framtagen plan från Arbetsmiljö och hälsa	Kontinuerliga uppföljningar med personalkonsult aktiviteter för att minska och åtgärda sjukskrivningar. Det finns ett väl fungerande systematiskt samarbete med arbetsmiljö och hälsa som ger viss effekt och är ett bra stöd för cheferna. Metoderna för förebyggande insatser behöver utvecklas för att möta dagens utmaningar.		2017-12-31	
	Troligt	Extraordinära	20	Svårigheter att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens	Aktiviteter enligt framtagen kompetensförsörjningsplan	Kommunikationsplanen "Attrahera och rekrytera medarbetare till socialtjänstens verksamheter" färdigställdes under våren och har följts upp under hösten. De ökande kompetensförsörjningsbehoven gör att marknadsföring blir viktigare. Att rekrytera och		2017-12-31	

						behålla personal med rätt kompetens är en fortsatt stor utmaning och följs även i kommande internkontrollplan.			
Uppdrag tilldeles kommunikatör	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Brister i information om och inom verksamheten	Säkerställ att information på www.umea.se är tillgänglig och lättförståelig för den äldre	Utifrån kommande Äldreplan och de förslag som framkommit fortsätter arbetet under 2018 och ligger kvar i internkontrollplanen.		2017-12-31	
	Troligt	Mycket allvarliga	16	Brister i samarbete med slutenvård och med primärvård	Tillämpa samordnad individuell plan, SIP	Ett flertal aktiviteter har genomförts under året. Det finns nu en tydlig struktur för fortsatt dialog.		2017-12-31	
						SIP initieras av biståndsbedömare och vårdkoordinatorer i samband med utskrivning från slutenvården. En ny samverkansgrupp mellan primärvård och äldreomsorgen har startats upp och fungerar bra. Utifrån ny process som arbetas fram följs SIP vidare.		2017-12-31	
Upprätta och implementera rutinbibliotek i alla verksamheter	Föga troligt	Allvarliga	6	Brister i att följa upprättade rutiner...	Brister i att följa upprättade rutiner, handlingsplaner och policys i verksamheten	Verksamheternas rutiner finns upplagda på ledningssystemet i det gemensamma rutinbiblioteket. Verksamheterna arbetar på olika sätt med att säkra följsamhet, till exempel genom årshjul och teman på arbetsplatsträffar. I en stor verksamhet är det en fortlöpande utmaning att säkra		2017-12-31	

						att alla känner till de rutiner, riktlinjer och policys som gäller.			
	Troligt	Mycket allvarliga	16	Risk att utfallet av kostnader överskrider budgetplan	Prioriteringsarbete med hjälp av framtagen resursprioriteringsmodell	Flera föreslagna resursprioriteringar avslogs i nämnd, främst de som avsåg förändringar inom vård - och omsorgsboende. Inom övriga verksamheter har beslutade prioriteringar genomförts/är under genomförande. Förväntat ekonomiskt resultat ej uppnått.		2017-12-31	
Risk att utfallet av kostnader överskrider budgetplan	Troligt	Mycket allvarliga	16	Risk att utfallet av kostnader överskrider budgetplan	Följ gränssnitt Umeå kommun- VLL genom framtagna nyckeltal	Under året har ett flertal nyckeltal i gränssnittet tagits fram och följts upp. Inflödet av nya ärenden är svårt att styra då det är en läkarbedömning. Arbetet med vägledning till arbetet avtal har dock lett till positiva effekter.Så också den lokala samverkansgrupp mellan kommunen och landstingets primärvård som startat upp		2017-12-31	
	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Brister i kvalitet/patientsäkerhet	Säkerställ process avvikelsehantering enligt SoL och HSL	Det finns en god följsamhet till arbetssätt med avvikelser initialt genom att misstag rapporteras och rättas till. Fortfarande finns dock brister i uppföljning och avslut av avvikelser för att minimera risken att samma avvikelse uppstår igen. En särskilt avsatt resurs, avvikelsehanterare, har tillsatts på Enheten för stöd och utveckling. Syftet är att tillsammans med		2017-12-31	

						verksamheterna arbeta för en förbättrad avvikelseprocess HSL i alla led.			
MAS och verksamhetschefer	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Brister i kvalitet/patientsäkerhet	Säkerställ delegeringsprocessen	En ny riktlinje och rutin för delegering har tagits fram av MAS med representation från verksamheten. Den innebär mer utbildning och uppföljning av erhållen kompetens för de som ska ta emot delegering. Syftet är att öka säkerheten kring hantering av läkemedel. Implementering pågår. Under hösten framkommit behov av bättre information om den nya utbildningen för enhetscheferna. Inom hemtjänsten en utmaning att planera om och verkställa insatser om det inte finns tillräckligt många delegerad personal.		2017-12-31	

Förklaring till riskvärde:
Riskvärdet motsvarar den bedömda sannolikheten att en händelse inträffar multiplicerat den bedömda konsekvensen om händelsen skulle inträffa. Riskvärdet kan ligga mellan 2 och 25.
Sannolikhet bedöms utifrån en 5-gradig skala. 1=inte alls. 2=föga troligt. 3=Möjligt. 4= Troligt. 5= Nästan säkert
Konsekvens bedöms utifrån en 5-gradig skala. 1=inga. 2= Mindre, men kontrollerbara. 3= Allvarliga. 4= Mycket allvarliga. 5= extraordinära
Riskbedömning gjord vid upprättandet av internkontrollplan 2017.

Statusmarkering

Enligt plan eller bättre:

Lite efter plan:

Mycket efter plan:

Internkontrollrapport Överförmyndarnämnd 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minimering	Slutdatum	Status
Professionell myndighetsutövning - Effektiv och konstruktiv service till medborgarna	Hög arbetsbelastning och processer där back-up inte är tillfredställande. Detta skapar sårbarhet	Möjligt	Mindre, men kontrollerbara	6	Processkartläggning	Processkartläggning	ÖFN		2017-12-31	
• Uppdaterade arbetsbeskrivningar för samtliga medarbetare för att skapa tydlighet vad som förväntas av respektive medarbetare. • Rekrytering av vikarie under perioden februari-augusti. • Genomgång av rutin för granskning av årsräkning, skapar tydlighet och effektiviserar granskningen. • Förbättringsmöten varje vecka där samtliga i verksamheten deltar. Mötet syftar till att på ett systematiskt sätt utveckla verksamheten. • Samverkansträffar med andra aktörer för att hitta samordningsvinster och effektivisera arbetet. • Utökad service till samverkande kommuners medborgare genom att ha besöks- och telefontider varje vardag.										
Åsa Pålsson Stråe										
Professionell myndighetsutövning - Effektiv och konstruktiv service till medborgarna	Ställföreträdare med många uppdrag kan leda till problem om dessa t ex på grund av sjukdom inte kan fullgöra sina uppdrag.	Möjligt	Mindre, men kontrollerbara	6	Rekrytering av ställföreträdare med rätt kompetens	Rekrytering av ställföreträdare med rätt kompetens	ÖFN		2017-12-31	
• Ny rekryteringsstrategi för ställföreträdare som ger ökad transparens till våra ställföreträdare samt underlättar för våra rekryteringsansvariga. • Rekryterings- samt utbildningsplan upprättad. • Ansökningssida på webben där intresserade kommunmedborgare kan anmäla intresse att bli god man. • Individuella samtal och åtgärdsplaner med ställföreträdare med många uppdrag.										
Åsa Pålsson Stråe										
Professionell myndighetsutövning - Effektiv och konstruktiv service till medborgarna	Nyckelpersoner slutar och rutinbeskrivningar behövs.	Möjligt	Allvarliga	9	Rutinbeskrivningar	Rutinbeskrivningar	ÖFN		2017-12-31	
• Fortsatt arbete med uppdatering och revidering av rutiner samt att samla dessa i rutinbibliotek, kommunens ledningssystem DOK. Tids- och åtgärdsplan finns upprättad för hur vi i verksamheten ska fortsätta arbeta med rutiner. Varje vecka har vi förbättringsmöten där samtliga i verksamheten deltar för att jobba systematiskt med att följa upp vilka aktiviteter vi har och följa status på dessa.										
Åsa Pålsson Stråe										

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-22

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00149

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt 6 kap 1a § i kommunallagen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att följande bolag har bedrivit sin verksamhet på ett sätt som är förenligt med det kommunala ändamålet för verksamheten och i enlighet med de kommunala befogenheter som gäller för verksamheten under verksamhetsåret 2017:

- Umeå Kommunföretag AB
- AB Bostaden
- Dåva Deponi i Umeå AB
- Infrastruktur i Umeå AB
- Kompetensspridning i Umeå AB
- Science Park i Umeå AB (51%)
- Umeå Energi AB
- Umeå Parkerings AB
- Umeå Vatten och Avfall AB
- Kvarkenhamnar AB (50%)
- Västerbottens Museum AB (60%)
- Väven i Umeå AB (50%)
- NLC Ferry Oy (50%)
- Norrrlandsoperan AB (40%)
- Nolia AB (33,3%)
- Uminova Innovation AB (25,2)
- Uminova Expression (25%)
- Visit Umeå AB (28%)

Ärendebeskrivning

Genom en lagändring i kommunallagen som trädde i kraft 1 januari 2013, infördes en skyldighet för kommunstyrelsen att dess uppsiktsplikt, årligen i beslut, pröva om kommunens aktiebolag bedrivit sin verksamhet på sätt som är förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala befogenheten, se 6 kap. 1a § KL. Kommunstyrelsen har löpande under verksamhetsåret 2017 haft en betydande kontakt med bolagen. Kontakterna som sker bland annat vid

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00149

styrelsemöten, månatliga möten inom kommun- och koncernens ledningsgrupp samt möten inom bolagskoncernen, utgör en god grund för den prövning kommunstyrelsen har att göra enligt 6 kap. 1 §a KL.
För att ytterligare förbättra informationen till kommunstyrelsen har respektive helägt och delägt bolag under 2017 haft en föredragning och frågestund på kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Bolagsstyrningsrapport UPAB.
Bolagsstyrningsrapport Umeå energi
Bolagsstyrningsrapport UKF
Bolagsstyrningsrapport Dåva DAC
Bolagsstyrningsrapport UMEVA
Bolagsstyrningsrapport INAB
Bolagsstyrningsrapport Bostaden

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till
UKF

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Susanne Aidanpää
ekonomidirektör

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 79
Diarienr: KS-2018/00149

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt 6 kap 1a § i kommunallagen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att följande bolag har bedrivit sin verksamhet på ett sätt som är förenligt med det kommunala ändamålet för verksamheten och i enlighet med de kommunala befogenheter som gäller för verksamheten under verksamhetsåret 2017:

- Umeå Kommunföretag AB
- AB Bostaden
- Dåva Deponi i Umeå AB
- Infrastruktur i Umeå AB
- Kompetensspridning i Umeå AB
- Science Park i Umeå AB (51%)
- Umeå Energi AB
- Umeå Parkerings AB
- Umeå Vatten och Avfall AB
- Kvarkenhamnar AB (50%)
- Västerbottens Museum AB (60%)
- Väven i Umeå AB (50%)
- NLC Ferry Oy (50%)
- Norrrlandsoperan AB (40%)
- Nolia AB (33,3%)
- Uminova Innovation AB (25,2)
- Uminova Expression (25%)
- Visit Umeå AB (28%)

Ärendebeskrivning

Genom en lagändring i kommunallagen som trädde i kraft 1 januari 2013, infördes en skyldighet för kommunstyrelsen att dess uppsiktsplikt, årligen i beslut, pröva om kommunens aktiebolag bedrivit sin verksamhet på sätt som är förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala befogenheten, se 6 kap. 1a § KL.

Kommunstyrelsen har löpande under verksamhetsåret 2017 haft en betydande kontakt med bolagen. Kontakterna som sker bland annat vid styrelsemöten, månatliga möten inom kommun- och koncernens ledningsgrupp samt möten inom bolagskoncernen, utgör en god grund för den prövning kommunstyrelsen har att göra enligt 6 kap. 1 §a KL.
För att ytterligare förbättra informationen till kommunstyrelsen har respektive helägt och delägt bolag under 2017 haft en föredragning och frågestund på kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Bolagsstyrningsrapport UPAB.
Bolagsstyrningsrapport Umeå energi
Bolagsstyrningsrapport UKF
Bolagsstyrningsrapport Dåva DAC
Bolagsstyrningsrapport UMEVA
Bolagsstyrningsrapport INAB
Bolagsstyrningsrapport Bostaden

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
UKF

2018-01-30

Förslag till Bolagsstyrningsrapport som kommer att behandlas vid styrelsemöte 180212

Bolagsstyrningsrapport 2017 för Umeå Parkerings AB

Bolagsstyrningen (styrning, ledning och kontroll) i Umeå Parkerings AB har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler.
Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören, vd:n. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, av att utse styrelse och lekmannarevisorer, samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur styrningen i bolaget i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

Umeå Parkerings AB är ett dotterbolag till Umeå Kommunföretag AB och har under året drivit verksamheten i enlighet med bolagsordning och ägardirektiv. Bolaget har under året överlämnat de frågor till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som varit av principiell karaktär eller ärenden av större vikt, exempelvis frågan om höjda avgiftsnivåer för parkering på gatumark.

Styrelse och vd

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Den tillsätter/avsätter även vd. Styrelsen består av 5 ledamöter, ingen arbetstagarrepresentant. En jämn könsfördelning eftersträvas över tid. Nuvarande fördelning är 3 kvinnor och 2 män, Under året hölls 5 möten, alla i Umeå. Styrelsebesluten har inte alltid fattats enhälligt.

Aktuella frågor under året har bl. a varit beslut om tillsättande av ny VD, frågor om höjda avgiftsnivåer på gatumark, prissättning parkeringsköp, löpnade uppföljning av uppförandet av nytt parkeringshus Järnvägsallén liksom invigning av anläggningen, planering av ny parkeringsanläggning i kv. Muraren, Miljöpolicy, Sponsringspolicy, Budget 2018 och årsredovisning för 2016.

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom de ramar som styrelsen fastlagt. Aktuella frågor under året har bl. a varit Löpande förvaltning, konsekvensanalyser prissättning, uppförande och invigning av nytt parkeringshus, planering och genomförande av parkeringsstrategi, omvärldsbevakning, utveckling och leverantörsjämförelser digitalisering, sponsring.

Styrelsen har efter årets sista sammanträde gjort en utvärdering av sitt eget och vd:s arbete för 2017.

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar och externa regelverk, en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur, ansvar och befogenheter som är tydligt definierade och kommunicerade.

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformats för att hantera de risker som bedöms som väsentliga. I vissa fall kan identifierade risker också kräva direkta åtgärder eller handlingsplaner.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker också en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, för att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits effektivt, och om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

Vd	Elin Pietroni
Födelseår	1977
Revisorer	Anders Rinzén

Födelseår	1967
Bolag	Deloitte AB

Styrelsens sammansättning, se bilaga registreringsbevis.

UMEÅ ENERGI

Bolagsstyrningsrapport 2017

Bolagsstyrningen (styrning, ledning och kontroll) i Umeå Energi AB har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler.

Bolagsstyrningen handlar om att säkerställa att bolaget sköts hållbart och ansvarsförfullt och på ett så effektivt sätt som möjligt. Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören, VD:n. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, av att utse styrelse och lekmannarevisorer, samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur styrningen i bolaget i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

Umeå Energi AB är ett moderbolag och i koncernen ingår fyra helägda dotterbolag och ett delägt dotterbolag. Dessa är Umeå Energi Elnät AB, Umeå Energi Elhandel AB, Umeå Energi UmeNet AB, Umeå Energi Sol Vind och Vatten AB samt BioEndev AB som ägs till 74,5 %. Bolaget har under året drivit verksamheten i enlighet med den kommunala kompetensen. Bolaget har under året överlämnat de frågor till kommunfullmäktige som varit av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Styrelse och VD

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Den tillsätter/avsätter även VD. Styrelsen består av 11 ledamöter, 4 arbetstagarrepresentanter. En jämn könsfördelning eftersträvas över tid. Nuvarande fördelning är 4 kvinnor och 7 män. Under året hölls 10 möten, 9 i Umeå och ett på annan ort. Styrelsebesluten har fattats enhälligt. Aktuella frågor har bl. a varit: affärsplaner, investeringar i anläggning, aktier och konvertibler, investeringar i forskning och utveckling, omvärldsbevakning, styrelseutbildning, budget 2018 och årsredovisning för 2016, intern styrning och kontroll, prisnivåer, delegationer, kreditlimitar m.m.

VD ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom de ramar som styrelsen fastlagt. Aktuella frågor under året har bl. a varit: löpande förvaltning, organisation, investeringar, varumärke, rekrytering till chefsposter, Sekab/Nekab, BioEndev AB, affärsmodeller, affärs- och verksamhetsutveckling mm.

Styrelsens utvärdering av eget och VD:s arbete för 2017 har gjorts. Vid utvärderingen används sedvanliga formulär. Resultatet av styrelseutvärderingen och utvärderingen av VD har diskuteras i styrelsen.

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar och externa regelverk, en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur, ansvar och befogenheter som är tydligt definierade och kommunicerade.

Umeå Energi

Box 224, 901 05 Umeå Besöksadress: Storgatan 34
Telefon: 090-16 00 00 Fax: 090-16 00 10 umea.energi@umeaenergi.se
www.umeaenergi.se

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformats för att hantera de risker som bedöms som väsentliga. I vissa fall kan identifierade risker också kräva direkta åtgärder eller handlingsplaner.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker också en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, för att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och VD:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits ändamålsenligt och effektivt, och om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

Koncern VD	Göran Ernstson
Födelseår	1953
Revisorer	Anders Rintzén
Födelseår	1967
Bolag	Deloitte AB

Styrelsens sammansättning:

Lena Karlsson Engman	Gunilla Berglund
Ordförande	Vice ordförande
Torbjörn Hornliden	Jörgen Boström
Malin Nygren	Lars Hammarstedt
Jan Olov Carlsson	Shahla Gullviva Shadman
Torbjörn Wennebro	Conny Svensson
Christer Vredin	Göran Ernstson
	Verkställande Direktör

Umeå kommunföretag

2018-01-15

Bolagsstyrningsrapport 2017

Bolagsstyrningen (styrning, ledning och kontroll) i Umeå Kommunföretag AB har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler.

Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören, vd: n. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, genom att utse styrelse och lekmannarevisorer, samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur bolagsstyrningen i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

Umeå Kommunföretag AB är ett moderbolag och har under året bedrivit verksamheten i enlighet med den kommunala kompetensen. Förutom att fungera som moderbolag finns ansvaret för kollektivtrafiken och företagsinkubatorn BIC legat hos bolaget. Bolaget har under året överlämnat de frågor till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som varit av principiell karaktär eller ärenden av större vikt.

Styrelse och vd

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Den tillsätter/avsätter även vd. Styrelsen består av 7 ledamöter och 7 suppleanter, ingen arbetstagarrepresentant. Nuvarande könsfördelning är 2 kvinnor och 5 män, Under året hölls 8 ordinarie möten och 1 extra styrelsemöte, alla i Umeå. Styrelsebesluten har inte alltid fattats enhälligt.

Aktuella frågor under året har bl. a varit: Försäljning av fastighetsbestånd i AB Bostaden, Likvidation av CBRNE, Utmaningar i Kvarkenhamnar. Revidering av avtal mellan ägarna i Kvarkenhamnar, frågor rörande kollektivtrafiken på varje styrelsemöte, fastighetsunderhåll på Västerbottens museum, Löpande uppföljning av verksamheten i koncernen och moderbolaget, Ändring av ägardirektiv som tydliggör ansvaret att stödja utvecklingen av nya bolag, Utmaningen hur koncernen skall klara de stora investeringsbehoven, Omvärldsbevakning, Finansiering av kommunal verksamhet i bolagen, Effektivisering via ökad samordning mellan bolagen samt med kommunen, Budget 2018 och årsredovisning för 2016, Kreditlimitar m.m. Besök och presentation av de helägda bolagen.

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom de ramar som styrelsen fastställt. Aktuella frågor under året har bl. a varit: Löpande förvaltning, nya bolag, försäljning av bolag, elbussarna, investeringar, Sekab, effektivitet, omvärldsbevakning, digitaliseringens effekter och möjligheter för bolagen, EU finansierade projekt, NLC Ferry OY, Kommuninvest finanskommitté, utveckling och förädling av fastigheten Idun, näringslivsfrågor, Projekten inom Kompetensspridning, m.m.

En jämn könsfördelning eftersträvas över tid inom Umeå Kommunföretags styrelse. Bland anställda i Umeå kommunföretag AB råder en jämn könsfördelning både vad gäller medarbetare och chefer.

Enligt bolagets ägardirektiv skall man samordna och optimera verksamheterna inom de kommunala bolagen samt tillhandahålla en miljömässig och konkurrenskraftig kollektivtrafik samt medverka till utvecklingen av unga entreprenörer. Det ansvaret har bolaget genomfört väl under 2017.

Umeå Kommunföretag AB
Rådhusesplanaden S-903 28 UMEÅ, Sweden
Tel växel +46 (0)90-16 10 00
Org.nr: 55 60 51 - 9562
www.ukf.umea.se

Styrelsens utvärdering det egna arbetet och vd:s arbete för 2017 genomförs vid styrelsemötet i februari 2018. Vid utvärderingen används sedvanliga formulär. Resultatet av utvärderingarna skall diskuteras i styrelsen.

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar och externa regelverk, en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur där ansvar och befogenheter är tydligt definierade och kommunicerade.

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformats för att hantera de risker som bedöms som väsentliga. I vissa fall kan identifierade risker också kräva direkta åtgärder eller handlingsplaner.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker också en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, i syfte att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits effektivt samt om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

Vd	Mikael Öhlund
Födelseår	1961
Revisorer	Anders Rinzén
Födelseår	1967
Bolag	Deloitte AB

Styrelsens sammansättning se bilagor registreringsbevis: (Ny styrelse från och med december 2014)

Bolagsstyrningsrapport 2017

Bolagsstyrningen (styrning, ledning och kontroll) i Dåva deponi och avfallscenter i Umeå AB (Dåva DAC) har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler.

Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören, vd:n. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, av att utse styrelse och lekmannarevisorer, samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur styrningen i bolaget i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

Dåva DAC är ett dotterbolag direkt under Umeå kommunföretag AB. Bolaget har under året drivit verksamheten i enlighet med den kommunala kompetensen och har överlämnat de frågor till kommunfullmäktige som varit av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Styrelse och vd

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Den tillsätter/avsätter även vd. Styrelsen består av 7 ledamöter, ingen arbetstagarrepresentant. En jämn könsfördelning eftersträvas över tid. Nuvarande fördelning är 2 kvinnor och 5 män, Under året hölls 6 möten, alla i Umeå. Styrelsebesluten har fattats enhälligt. Aktuella frågor under året har bl. a varit: anbud i större projekt, medlemskap i ny arbetsorganisation, köp av ekonomi- och personaltjänster, budget 2018 och årsredovisning 2016 m.m.

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom de ramar som styrelsen fastlagt. Aktuella frågor under året har bl. a varit: projektering Norrbotniabanan och terminal vid Dåva, investeringar, utveckling av lakvattenrening samt avveckling av rening av externt förorenat vatten, tillståndsprocesser, utvecklingen av Dåva företagspark, teknik- och metodutveckling inom avfallsområdet.

Styrelsens utvärdering av eget och vd:s arbete för 2017 kommer att genomföras vid första styrelsemötet 2018. Vid utvärderingen används sedvanliga formulär. Resultatet av styrelseutvärderingen och vd-utvärderingen skall diskuteras i styrelsen.

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar och externa regelverk, en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur, ansvar och befogenheter som är tydligt definierade och kommunicerade.

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformats för att hantera de risker som bedöms som väsentliga. I vissa fall kan identifierade risker också kräva direkta åtgärder eller handlingsplaner.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker också en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, för att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits effektivt, och om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

Vd	Jörgen Aronsson
Födelseår	1977
Revisorer	Anders Rinzén
Födelseår	1967
Bolag	Deloitte AB

Styrelsens sammansättning se bilagor registreringsbevis.

Bolagsverket

e-REGISTRERINGSBEVIS
AKTIEBOLAG

Organisationsnummer	
556911-1338	
Objektets registreringsdatum	Nuvarande firmas registreringsdatum
2012-11-21	2013-01-23
Dokumentet skapat	Sida
2017-02-03 08:34	1 (2)

Org.nummer:	556911-1338
Firma:	Dåva deponi och avfallscenter i Umeå AB
Adress:	
	901 84 UMEÅ
Säte:	Västerbottens län, Umeå kommun
Registreringslän:	
Anmärkning:	

Detta är ett privat aktiebolag.

BILDAT DATUM
2012-11-20

SAMMANSTÄLLNING AV AKTIEKAPITAL

Aktiekapital:	1.000.000 SEK
Lägst.....:	1.000.000 SEK
Högst.....:	4.000.000 SEK

Antal aktier:	100
Lägst.....:	100
Högst.....:	400

STYRELSELEDAMOT, ORDFÖRANDE
661003-8546 Holmberg, Barbro Catarina, J A Linders väg 134, 903 63 UMEÅ

STYRELSELEDAMÖTER
470120-8714 Eriksson, Sture Per Erik, Mjölnarvägen 4, 904 40 RÖBÄCK
480129-8615 Knutsson, Dan-Ove Greger, Åkerviksvägen 37, 922 76 BOTSMARK
690225-7820 Mannberg, Karin Christina Maria, Stöcksjö Södra Byväg 5, 905 80 UMEÅ
450309-8453 Mikaelsson, Mikael Örjan, Nydalavägen 16, 903 38 UMEÅ
480219-8616 Sandberg, Lars Bengt Roland, Hammargatan 2, 903 55 UMEÅ
470613-8593 Sandström, Alf Roger, Åsarväg 14, 905 80 UMEÅ

EXTERN VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR
770928-0254 Aronsson, Lars Jörgen, Viggens väg 66, 903 65 UMEÅ

REVISOR(ER)
556271-5309 Deloitte AB, Box 5, 901 02 UMEÅ

Bolagsverket

e-REGISTRERINGSBEVIS
AKTIEBOLAG

Organisationsnummer	
556911-1338	
Objektets registreringsdatum	Nuvarande firmas registreringsdatum
2012-11-21	2013-01-23
Dokumentet skapat	Sida
2017-02-03 08:34	2 (2)

Representeras av: 670822-7811

HUVUDANSVARIG REVISOR
670822-7811 Rinzén, Anders Jakob, c/o Deloitte AB, Box 5, 901 02 UMEÅ

LEKMANNAREVISOR(ER)
620706-8583 Arvidsson, Eva Git, Fabriksgatan 15, 903 31 UMEÅ
550310-1593 Teklemariam, Michael, Kemigränd 3, 907 31 UMEÅ

FIRMATECKNING
Firman tecknas av styrelsen
Firman tecknas två i förening av
ledamöterna
Firman tecknas ensam av
Aronsson, Lars Jörgen

FÖRESKRIFT OM ANTAL STYRELSELEDAMÖTER/STYRELSESUPPLEANTER
Styrelsen skall bestå av 7 ledamöter.

BOLAGSORDNING
Datum för senaste ändringen: 2012-11-26

FÖRBEHÅLL/AVVIKELSER/VILLKOR I BOLAGSORDNINGEN
Hembudsförbehåll
Röstmajoritet

VERKSAMHET
Föremål för bolagets verksamhet är att bedriva verksamhet avseende deponi och därmed samhörande verksamhet.

RÄKENSKAPSÅR
0101 - 1231

KALLELSE
Kallelse ska ske genom brev med posten.

FIRMAHISTORIK
2012-11-21 Startplattan 137103 Aktiebolag

****Registreringsbeviset är utfärdat av Bolagsverket****

Bolagsverket
851 81 Sundsvall
0771-670 670
bolagsverket@bolagsverket.se
www.bolagsverket.se

UMEVA	**Bolagsstyrningsrapport 2017**	Utgåva: 1.0	Datum: 2018-01-29
		Upprättad av: Umeå Vatten och Avfall AB	
		Fastställd av: Styrelsen 2017-03-20	

Bolagsstyrningsrapport 2017

Bolagsstyrningen i Umeå Vatten och Avfall AB, UMEVA, har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler.

Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören, vd:n. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, av att utse styrelse och lekmannarevisorer, samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur styrningen i bolaget i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

UMEVA är ett bolag ägt av UKF och har under året drivit verksamheten i enlighet med den kommunala kompetensen. UMEVA äger den allmänna vatten- och avloppsanläggningarna och återvinningscentraler i Umeå kommun samt är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Umeå kommun. UMEVA har att inom av Kommunfullmäktige fastställt verksamhetsområde tillhandahålla väl fungerande vatten- och avloppstjänster, att sköta de delar av avfallshanteringen som faller under kommunens ansvar samt skall vara kommunens kompetensresurs inom va- och avfallsområdet. UMEVA har från och med 2016-01-01 genom uppdragsavtal godkänt av Kommunfullmäktige uppdragit till Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB, Vakin, som till 95% ägs av UMEVA, att utföra samtliga de uppgifter som ankommer på UMEVA.

UMEVA har under året överlämnat de frågor till kommunfullmäktige som varit av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Styrelse och VD

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Den tillsätter/avsätter även vd. Styrelsen består av 7 ledamöter. En jämn könsfördelning eftersträvas över tid. Nuvarande fördelning är 4 kvinnor och 3 män, Under året hölls 4 möten, alla i Umeå. Styrelsebesluten har fattats enhälligt. Aktuella frågor under året har bl. a varit: VA ekonomiplan till 2027, Verksamhets- och nyckeltalsuppföljning, Avfallstaxa och avfallsföreskrifter, Reservvattenförsörjning, Fastighetsförvärv, Utbyggnad av kontor drift/produktionsledning på ÖN, Dagvattenprojektet samt omvärldsbevakning.

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget inom de ramar som styrelsen fastlagt. Aktuella frågor under året har bl. a varit: löpande förvaltning, investeringar, effektivitet, gemensamma frågor med Vakin, regional samverkan, m.m.

Styrelsens utvärdering av eget och vd:s arbete för 2017 har utfördes 2017-12-04. Vid utvärderingen används sedvanliga formulär.

Umeå Vatten och Avfall AB
Övägen 37, 901 84 UMEÅ
Tel växel +46 (0)90-16 19 00 fax +46 (0)90-12 54 80
Org.nr: 55 64 92 - 0287
www.vakin.se

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar, externa regelverk, internationella standarder en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur, ansvar och befogenheter som är tydligt definierade och kommunicerade.

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas i enlighet med de standarder som Vakin är certifierade mot (ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18 000) på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformas för att hantera de risker som bedöms som väsentliga och att täcka alla kravelement som standarderna föreskriver. I vissa fall kräver identifierade risker direkta åtgärder eller handlingsplaner. Extrema revisorer reviderar kontinuerligt bolaget och dess efterlevnad av standarderna. Resultatet av revisionerna föreläggs styrelsen UMEVA/VAKIN.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, för att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt. Detta lyfts i samband med ledningens genomgång.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits effektivt, och om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

Vd	Tomas Blomqvist
Revisorer	Anders Rinzén
Bolag	Deloitte
Lekmannarevisorer	Ulla Britt Lindholm
	Marie Sandström-Öberg

Styrelsens sammansättning se Bolagsverkets registreringsbevis:

INAB
INFRASTRUKTUR I UMEÅ AB

Bolagsstyrningsrapport 2017

Bolagsstyrningen (styrning, ledning och kontroll) i Infrastruktur i Umeå AB (INAB) med dotterbolagen Umeå Hamn AB, Umeå Vagnverkstad AB och Dåva Terminal AB har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler. Tidigare dotterbolagen Umeå Badhus AB och Umeå C Utveckling AB har fusionerats med moderbolaget

Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, genom att utse styrelse , revisor och lekmannarevisorer samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur bolagsstyrningen i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

INAB är moderbolag i en underkoncern till UKF och har under året bedrivit verksamheten i enlighet med den kommunala kompetensen. Bolaget har under året överlämnat de frågor till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som varit av principiell karaktär eller ärenden av större vikt och därutöver har kontinuerlig information lämnats till NP.

Styrelse och VD

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och vd. INAB:s styrelse består av 9 ledamöter. Nuvarande könsfördelning är 4 kvinnor och 5 män, Under året hölls 6 ordinarie styrelsemöten- alla i Umeå. Styrelsebesluten har inte alltid fattats enhälligt.

Styrelsens utvärdering det egna arbetet och vd:s arbete för 2017 genomförs vid styrelsemötet i mars 2018. Vid utvärderingen används sedvanliga formulär. Resultatet av utvärderingarna skall diskuteras i styrelsen.

Aktuella frågor

INAB har för Umeå kommuns räkning ansvar för samordning av arbetet med Norrbotniabanans sträckning från Umeå Godsbangård /NLC Terminal till kommungränsen mot Robertsfors vi Gryssjön. Andra aktuella frågor under året har varit:

- Som beställarombud för systerbolaget UPAB har uppförandet av ett nytt P-hus efter Järnvägsallén fullföljts.
- Projektering av en ny terminal på Hillskär inom Umeå Hamn har projekterats och anbudsunderlag sänts ut
- På samma sätt har projektering av en terminal påbörjats i anslutning till Norrbotniabanan.
- På begäran av Norrtåg AB investeras f.n. i Vagnverkstaden för energieffektivisering och spårförlängning m.m.

INAB- Infrastruktur i Umeå AB
903 47 UMEÅ, Sweden
Tel växel +46 (0)90-71 80 00
Org.nr. 556040-6315
www.inab.umea.se

- INAB samordnar också för Umeå kommuns del arbetet med att trygga en förbindelse över Kvarken till Vasa och förväntas kunna lämna förslag till ägarkommunerna före sommaren 2018.

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar och externa regelverk, en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur där ansvar och befogenheter är tydligt definierade och kommunicerade.

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformats för att hantera de risker som bedöms som väsentliga. I vissa fall kan identifierade risker också kräva direkta åtgärder eller handlingsplaner.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker också en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, i syfte att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits effektivt samt om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

VD	Bertil Hammarstedt
Födelseår	1939
Revisorer	Anders Rinzén
Födelseår	1967
Bolag	Deloitte AB

Styrelsens sammansättning se bilagor registreringsbevis:

Bolagsstyrningsrapport AB Bostaden i Umeå - 2017

Bolagsstyrningen (styrning, ledning och kontroll) i AB Bostaden har under 2017 skett utifrån ägarens intressen och i enlighet med tillämpliga lagar och regler.

Ansvaret för bolagsstyrningen har fördelats mellan ägaren, bolagsstyrelsen och den verkställande direktören, vd:n. Ägarens formella styrning har skett via bolagsordning och ägardirektiv, av att utse styrelse och lekmannarevisorer, samt av att ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nedan beskriver styrelsen hur styrningen i bolaget i huvudsak fungerat under året.

Bolagets verksamhet

AB Bostaden är en koncern som förutom moderbolaget AB Bostaden innefattar fem dotterbolag; AB servicebostäder i Umeå, Kommunicera i Umeå AB, AB Lokalen i Umeå, AB Holmsundsbyggnader och AB Bostaden Parkering i Umeå. All personal är samlad i moderbolaget. Bolaget har under året drivit verksamheten i enlighet med den kommunala kompetensen, och inom ramen för givna ägardirektiv. Bolaget har under året överlämnat ett ärende, gällande försäljning av ett större fastighetsbestånd, till Umeå Kommunföretag, Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som varit av principiell karaktär eller ärenden av större vikt.

Styrelse och vd

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Den tillsätter/avsätter även vd. Styrelsen består av 11 ledamöter, utsedda av fullmäktige. Samtliga är ordinarie ledamöter och i styrelsen ingår även en arbetstagarrepresentant. Styrelsen som är vald från 2015 utgörs av 6 män och 5 kvinnor. Jonas Johansson Nordström och Veronica Hultman begärde under 2017 entledigande från sina uppdrag som ledamöter. Jonas ersattes av Mattias Karlsson från och med juni och Veronica ersattes av Kerstin Hermansson Morén från och med oktober. Under året hölls nio styrelsemöten och ett strategimöte i maj. Styrelsebesluten har fattats enhälligt, med undantag för beslut om försäljning där tre ledamöter reserverade sig mot beslutet.

Aktuella frågor under året har bland annat varit:
Under året beslutade styrelsen och sedan kommunfullmäktige om försäljning av nio fastigheter ur Bostadens bestånd på Carlshem och Mariehem till Heimstaden. Tillträdet skedde 15 december och omfattade cirka 1600 bostadslägenheter och 5 lokaler motsvarande en total yta på drygt 81 000 kvm. Under året blev det stora Kombohusprojektet på Böleäng klart och de sista 162 av 180 lägenheterna färdigställdes. Under året har även två lokaler på Ålidhem och centralt i staden byggts om till totalt fem lägenheter. Två nyproduktionsprojekt har startat under året Öst på stan, kvarteret Mården med 159 lägenheter och kvarteret Laxen med 17 lägenheter. Inflyttning beräknas ske under 2018 och 2019. I dotterbolaget AB Lokalen har två nyproduktionsprojekt påbörjats. På Haga, kvarteret Focken produceras 82 bostadslägenheter och på Carlshem, kvarteret Bärnstenen sker en återuppbyggnaden av ett gruppboende med 11 lägenheter. Två stora ROT-projekt pågår på Ålidhem, kvarteret Socionomen och i Holmsund på kvarteret Resedan. ROT-projektet på Ersboda, kvarteret Krukan slutfördes under året.

De årliga medarbetarundersökningarna och kundundersökningarna genomfördes i februari respektive oktober.

En organisationsförändring på tjänstemannanivå har genomförts under året för att möta framtida utmaningar med fokus på affärsutveckling.

Hyreshöjning genomfördes från 1 april med 0,8%.

En grundläggande nulägeskartläggning av Bostaden med interna och externa intervjuer samt omvärldsbevakning gjordes under 2016. Resultatet i form av en rapport med sju olika fokusområden lade grunden till ett fortsatt strategiarbete under 2017, som avslutades med en ny affärsplan för åren 2018-2022.

Ett samverkansavtal har fortgått under året med VIVA resurs, Umeå kommun gällande lägenheter för nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd, där Bostaden tillhandahåller 350 lägenheter under perioden 2016 till 2017. Till och med årsskiftet har 320 lägenheter tilldelats VIVA resurs.

Samarbetet har fortsatt under året med Umeå universitet företagsforskarskolan, där en tvärvetenskaplig studie pågår med Handelshögsskolan och Institutionen för tillämpad fysik och elektronik (TFE). Tanken är att föra samman den tekniska forskningsverksamheten med de företagsekonomiska aspekterna genom styr- och uppföljningsmodeller som tar hänsyn till ett vidare perspektiv.

Styrelsens utvärdering av eget och vd:s arbete för 2017 genomfördes under december och kommer att presenteras och utvärderas på styrelsemötet den 24 januari 2018.

Intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen utgår ifrån lagar och externa regelverk, en öppen och ärlig bolagskultur, samt en organisationsstruktur, ansvar och befogenheter som är tydligt definierade och kommunicerade.

Det praktiska internkontrollarbetet samordnas på övergripande bolagsnivå. Internkontrollplanens aktiviteter har utformas för att hantera de risker som bedöms som väsentliga. I vissa fall kan identifierade risker också kräva direkta åtgärder eller handlingsplaner.

Information om bolagets internkontrollarbete sprids löpande till berörda. Det sker också en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av arbetet, för att säkerställa att väsentliga risker har beaktats och hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Revision

Bolagsstämman har utsett en yrkesrevisor, som granskar årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Kommunfullmäktige har utsett 2 lekmannarevisorer, som utför en allmän granskning för att kontrollera om verksamheten lever upp till ägarens/fullmäktiges mål, om verksamheten bedrivits effektivt, och om den interna kontrollen i bolaget varit tillräcklig.

Vd	2017-01-01 – 2017-12-31 Jerker Eriksson
Födelseår	1965 Jerker Eriksson
Revisorer	Anders Rinzén
Födelseår	1967
Bolag	Deloitte AB

Styrelsens sammansättning se bilagor registreringsbevis:

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-01-11

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00035

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av styrning genom styrande dokument

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa yttrande över revisionsrapport *Granskning av styrning genom styrande dokument* enligt nedan och skicka det till kommunrevisorerna.

Ärendebeskrivning
Kommunrevisorerna har överlämnat revisionsrapport *Granskning av styrning genom styrande dokument* till kommunstyrelsen för yttrande senast 28 mars. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Inventera och säkerställa gällande styrande dokument med fokus på;
  - aktualitet
  - innehåll
  - tillgänglighet för medarbetare och övriga berörda
  - ansvar och rutin för spridning, efterlevnad, uppföljning och revidering

- Säkerställa att kontroller av efterlevnaden av styrande dokument utförs.

Yttrande
Vi instämmer i revisorernas rekommendationer och kommer därför att inventera och förtydliga befintliga *riktlinjer för styrande dokument* och *rutin för styrande dokument*, särskilt med avseende på att tydliggöra det som revisorerna uppfattar som otydligt gällande nivåindelning och beträffande uppföljning av styrande dokument.

På kort sikt föreslås en matris tas fram för att ge överblick och tydliggöra vem som ansvarar för uppföljning av respektive styrande dokument. Denna matris kan därefter utgöra en första början till att på lite längre sikt införa en författningssamling (UFS). En författningssamling kan också bidra till att öka personalens kännedom om de styrande dokumenten.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00035

Beslutsunderlag

Revisionsrapporten.

Beredningsansvariga

Tomas Jakobsson

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisorerna

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Tomas Jakobsson
kommunsekreterare

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 82
Diarienr: KS-2018/00035

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av styrning genom styrande dokument

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa yttrande över revisionsrapport *Granskning av styrning genom styrande dokument* enligt nedan och skicka det till kommunrevisorerna.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna har överlämnat revisionsrapport *Granskning av styrning genom styrande dokument* till kommunstyrelsen för yttrande senast 28 mars. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Inventera och säkerställa gällande styrande dokument med fokus på;
  - aktualitet
  - innehåll
  - tillgänglighet för medarbetare och övriga berörda
  - ansvar och rutin för spridning, efterlevnad, uppföljning och revidering

- Säkerställa att kontroller av efterlevnaden av styrande dokument utförs.

Yttrande

Vi instämmer i revisorernas rekommendationer och kommer därför att inventera och förtydliga befintliga *riktlinjer för styrande dokument* och *rutin för styrande dokument*, särskilt med avseende på att tydliggöra det som revisorerna uppfattar som otydligt gällande nivåindelning och beträffande uppföljning av styrande dokument.

På kort sikt föreslås en matris tas fram för att ge överblick och tydliggöra vem som ansvarar för uppföljning av respektive styrande dokument.

Denna matris kan därefter utgöra en första början till att på lite längre sikt införa en författningssamling (UFS). En författningssamling kan också bidra till att öka personalens kännedom om de styrande dokumenten.

Beslutsunderlag

Revisionsrapporten.

Beredningsansvariga

Tomas Jakobsson

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Kommunrevisorerna

UMEÅ KOMMUN
Revisorerna

Revisionsskrivelse 2017-12-14

Till Kommunstyrelsen

För kännedom Kommunfullmäktiges presidium och samtliga nämnder

Granskning av styrning genom styrande dokument

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun granskat kommunstyrelsen i syfte att bedöma om styrdokument antagna av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna får genomslag och har en styrande effekt. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om de granskade styrdokumenten är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

Vår sammanfattande bedömning är att styrdokument antagna av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna endast delvis får genomslag och har en styrande effekt. Av granskningen framkommer att kommunstyrelsens antagna *Riktlinjer för styrande dokument* (maj 2017) samt tillhörande *Rutin för styrande dokument* reglerar vilken beslutsinstans som har att fatta beslut om olika typer av dokument, samt utformningen av styrande dokument.

Vi vill dock uppmärksamma styrelsen på att vi i granskningen noterat följande områden för förbättringar:

- Kommunen har, trots nyligt upprättade riktlinjer och rutiner, endast till viss del skapat en ändamålsenlig och tydlig nivåindelning av styrdokument. Riktlinjerna uppfattas som otydliga och styrdokumentens hierarki finns inte tillräckligt tydligt dokumenterad.
- I rutinen för styrande dokument anges att respektive direktör ansvarar för årlig översyn av styrdokumenten. Några ytterligare övergripande rutiner eller riktlinjer som anger hur uppföljning ska ske eller hur följsamhet till styrdokument ska kontrolleras finns inte i kommunen. Det framgår inte heller av varje beslutat styrdokument hur dokumentet ska spridas, tillämpas eller följas upp.
- I granskningen konstateras också att det varierar i vilken utsträckning styrdokumenten fått spridning i verksamheterna samt hur de efterlevs och följs upp.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Inventera och säkerställa gällande styrande dokument med fokus på;
  - aktualitet
  - innehåll
  - tillgänglighet för medarbetare och övriga berörda
  - ansvar och rutiner för spridning, efterlevnad, uppföljning och revidering
- Säkerställa att kontroller av efterlevnaden av styrande dokument utförs.

Missiv och granskningsrapport lämnar revisorerna härmed för yttrande till kommunstyrelsen. Yttrande ska redovisas senast den 28 mars 2018.

För Umeå kommuns revisorer

Johnny Sandström
Ordförande

Per-Erik Evaldsson
Vice Ordförande

Kommunrevisorerna informerar

Granskning av styrning genom styrande dokument

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun granskat kommunstyrelsen i syfte att bedöma om styrdokument antagna av kommunfullmäktige, styrelsen och nämnderna får genomslag och har en styrande effekt. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om de granskade styrdokumenten är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

I granskningen har en översiktlig granskning av kommunens samlade styrande dokument genomförts. I granskningen har även fem styrande dokument granskats närmare.

Av granskningen framkommer att kommunstyrelsens antagna *Riktlinjer för styrande dokument* (maj 2017) samt tillhörande *Rutin för styrande dokument* reglerar vilken beslutsinstans som har att fatta beslut om olika typer av dokument, samt utformningen av styrande dokument.

Vi bedömer dock att kommunen trots detta endast till viss del har lyckats skapa en ändamålsenlig och tydlig nivåindelning av styrdokument då vi uppfattar riktlinjerna som otydliga. Vi bedömer av den anledningen också att styrdokumentens hierarki inte finns tillräckligt tydligt dokumenterad.

I rutinen för styrande dokument anges att respektive direktör ansvarar för årlig översyn av styrdokumenten. I övrigt finns inga övergripande rutiner eller riktlinjer som anger hur uppföljning ska ske eller hur följsamhet till styrdokument ska kontrolleras i kommunen. Vi vill även uppmärksamma styrelsen på att det inte heller framgår av varje beslutat styrdokument hur dokumentet ska spridas, tillämpas eller följas upp.

Vi noterar från vår fördjupade granskning av utvalda styrdokument att det också varierar i vilken utsträckning styrdokumenten fått spridning i verksamheterna samt hur de efterlevs och följs upp. Detta bedömer vi vara en brist.

Vi bedömer att personalens kännedom om styrdokumenten försvåras då det inte finns rutiner för att sprida och förankra dem i organisationen.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Inventera och säkerställa gällande styrande dokument med fokus på;
  - aktualitet
  - innehåll
  - tillgänglighet för medarbetare och övriga berörda
  - ansvar och rutin för spridning, efterlevnad, uppföljning och revidering
- Säkerställa att kontroller av efterlevnaden av styrande dokument utförs.

EYs rapport *Granskning av styrning genom styrande dokument, 2017-12-14.*

För ytterligare information, kontakta: Revisionens ordförande Johnny Sandström, telefonnummer 070-667 34 89.

Revisionsrapport 2017
Genomförd på uppdrag av revisorerna
december 2017

Umeå kommun

Granskning av styrning genom styrande dokument

Building a better working world

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3

2.1. Bakgrund 3
2.2. Syfte och revisionsfrågor 3
2.3. Avgränsning 4
2.4. Genomförande 4

3. Revisionskriterier 4

3.1. Kommunallag (1991:900) 4
3.2. Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Umeå kommun 4
3.3. Strategiska styrdokument inom kommunen 4

4. Granskningsresultat 6

4.1. Övergripande nivåindelning av styrdokument 6
4.2. Inventering och placering av styrdokument 7
4.3. Uppföljning samt fördjupad granskning av utvalda styrdokument 8
4.4. Motstridiga styrsignaler 15

5. Svar på revisionsfrågor och sammanfattande bedömning 16

Bilaga 1: Källförteckning 19

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun granskat kommunstyrelsen i syfte att bedöma om styrdokument antagna av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna får genomslag och har en styrande effekt. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om de granskade styrdokumenten är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

Vår sammanfattande bedömning är att styrdokument antagna av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna delvis får genomslag och har en styrande effekt. Av den anledningen bedömer vi också att styrdokumenten endast delvis är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

Övriga iakttagelser och grund för vår bedömning sammanfattas under avsnitt 5.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Inventera och säkerställa gällande styrande dokument med fokus på;
  - aktualitet
  - innehåll
  - tillgänglighet för medarbetare och övriga berörda
  - ansvar och rutiner för spridning, efterlevnad, uppföljning och revidering
- Säkerställa att kontroller av efterlevnaden av styrande dokument utförs.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Fullmäktige är enligt kommunallagen kommunens högsta beslutande organ. Det åligger kommunstyrelsen att bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige. Varje kommun behöver ha en tydlig process för verkställighet och uppföljning av ärenden. Kommunstyrelsen behöver ha uppsikt så att eventuella avvikelser från fullmäktiges beslut upptäcks och insatser kan göras för att säkerställa implementering.

Nämnder och styrelser har uppdraget att inom sina sakområden implementera och genomföra fullmäktiges beslut. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar att ha uppsikt över styrelser och nämnder så att fullmäktiges beslut följs och genomförs. För att säkerställa att kommunfullmäktiges mål och intentioner efterlevs, krävs en ändamålsenlig styrning av verksamheten. Styrning handlar om att påverka beteendet i en organisation i riktning som de styrande önskar, det vill säga mot önskat resultat. För att säkerställa att styrningen och den interna kontrollen fungerar på ett ändamålsenligt sätt, krävs styrande dokument som är anpassade till organisationen och dess mål. Detta förutsätter i sin tur styrande dokument som är utformade så att de stödjer både förtroendevalda och tjänstemän.

Fullmäktige beslutar om ett antal styrdokument i form av planer, program, riktlinjer och policys. Utöver de styrdokument som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fastställt beslutar nämnderna om styrdokument, däribland mål och direktiv som nämndernas verksamheter ska uppnå och följa. Härutöver sker en styrning från nationell nivå genom lagar och föreskrifter. Det innebär att de samlade styrsignalerna till förvaltningen och dess enheter är omfattande.

Mot bakgrund av sin risk- och väsentlighetsanalys har revisorerna beslutat att genomföra en granskning rörande hur kommunstyrelsen använder olika former av styrdokument i den strategiska styrningen av kommunens olika verksamheter.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om styrdokument antagna av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna får genomslag och har en styrande effekt. Granskningen syftar även till att bedöma om styrdokumenten är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har kommunen en ändamålsenlig och tydlig nivåindelning av styrdokument? Är styrdokumentens hierarki tydligt dokumenterad?
- Finns det motstridiga styrsignaler i styrdokumenten? Om så, finns det en prioritering mellan dokumenten?
- Har inventering gjorts av styrdokumenten inom kommunen?
- Är styrdokumenten aktuella och kända av personalen? Finns ändamålsenliga rutiner för att sprida fastställda styrdokument?
- Är det tydligt vilken instans som har att fastställa olika typer av styrdokument?
- Finns det tydliga rutiner för säkerställande av att gällande styrdokument åtföljs samt finns rutiner för uppföljning av styrdokumenten på olika beslutsnivåer inom kommunen? Hur utövar kommunstyrelsen sin uppsiktsplikt avseende styrdokument?
- Finns personer utsedda som ”ägare” av respektive styrdokument med ansvar för uppdatering och tillämpning?

2.3. Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen. Detta då kommunstyrelsen har ett kommunövergripande ansvar för styrning och samordning.

2.4. Genomförande

Granskningen har skett genom intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer med för granskningen relevanta tjänstepersoner har genomförts. För specifikation av intervjuade funktioner och granskade dokument se Källförteckning i bilaga 1, avsnitt 6.

Kvalitetssäkring

Utöver vår interna kvalitetssäkring har samtliga intervjuade beretts möjlighet att komma med synpunkter på upprättat rapportutkast. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av följande:

3.1. Kommunallag (1991:900)

I kommunallagens 6 kap. 7 § fastställs att nämnderna är ytterst ansvariga för att den interna kontrollen är tillräcklig. Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

3.2. Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Umeå kommun

Umeå kommuns riktlinjer för intern styrning och kontroll utgör bedömningsgrund utifrån hur efterlevnaden av riktlinjerna ser ut i praktiken. Kommunstyrelsen ansvarar för att riktlinjerna uppdateras vid behov och de anger hur samtliga verksamheter ska förhålla sig till intern styrning och kontroll.

3.3. Strategiska styrdokument inom kommunen

I granskningen har fem kommunövergripande styrande dokument valts ut och granskats närmare. Urvalet baseras på Umeå kommuns samling av interna styrdokument som enligt uppgifter från förvaltningen utgör en komplett samling av styrdokument. I urvalet har vi strävat efter styrande dokument i olika dokumenttyper (policy, riktlinjer, regler, plan och strategi). Vi har även haft som mål att granskningen ska omfatta styrdokument inom olika verksamhetsområden. I urvalet återfinns verksamheter som i olika utsträckning påverkas av lagkrav.

Vidare har vi även tagit hänsyn till att ett antal dokument granskades översiktligt av revisionen i ett PM under vintern 2016/2017. De styrdokument som granskades vid det

tillfället omfattas inte av denna granskning. Enligt uppgift från förvaltningen pågår arbeten, i synnerhet inom personalområdet, att revidera/omarbeta befintliga styrdokument. De dokument som aktivt ses över har vi valt att inte fördjupa oss i, vid denna granskning.

Följande styrdokument har omfattas av vår granskning:

- Riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering
- Kvalitetsstrategi
- Övergripande kompetensförsörjningsplan
- Informationssäkerhetspolicy
- Instruktion (regler) för handhavande av sekretessbelagda handlingar

4. Granskningsresultat

4.1. Övergripande nivåindelning av styrdokument

4.1.1. Framtagande av kommunövergripande nivåindelning av styrdokument

Kommunstyrelsen beslutade i maj 2017 om *Riktlinjer för styrande dokument*. Till riktlinjerna finns även en tillhörande *rutin för styrande dokument*, fastställd av administrations- och kommunikationsdirektören 2017-03-23.

Riktlinjerna har enligt intervjuade tagits fram med hjälp av en arbetsgrupp som tillsattes under hösten 2016. Förvaltningen beskriver att arbetsgruppen bestod av utredare, nämndsekreterare, jurister, stadsarkivarie samt kommunikatör. Bakgrunden till arbetet beskrivs ha varit ett behov av att skapa en tydlighet inom området, då det enligt intervjuade saknats en definierad och förankrad begreppshantering för styrdokument. I processen inför kommunstyrelsens antagande av riktlinjerna i maj 2017 beskriver förvaltningen att riktlinjerna har remitterats internt till verksamheterna via nämndsekreterarna för att hämta in synpunkter från verksamheterna. Generellt sett togs riktlinjerna emot väl, enligt förvaltningen, då det upplevdes positivt att enas om begrepp och namnsättning.

På Umeå kommuns intranät har vi även återfunnit en *standard för begrepps- och dokumentstruktur för styrande dokument* i Umeå kommun, som framtagits inom stadsledningskontoret (2004). Av begreppsstandaren framgår att dåvarande administrativ chef inom stadsledningskontoret är dokumentansvarig. Dokumentet är inte fastställt på politisk nivå och dess status inom förvaltningen är oklar vid granskningstillfället. Vidare framgår att definitionerna för respektive styrdokumentstyp utarbetats för att standardisera och ha gemensamma benämningar och dokumentstruktur inom kommunen, så långt det är möjligt. Vi gör följande noteringar utifrån vår granskning av begreppsstandarden:

- Dokumentet återfinns på intranätet i en äldre version samt i en uppdaterad version med den nu gällande logotypen för Umeå kommun.
- Begreppsstandardens skrivningar återfinns till stor del, identiskt formulerade, i de nyligen antagna Riktlinjer för styrande dokument (2017).

Vi har, utöver ovanstående, tagit del av omfattande dokumentation med definitioner av styrande dokument som tagits fram inom Brandförsvar och säkerhet, parallellt med att kommunledningsstaben arbetat fram Riktlinjer för styrande dokument. Till definitionerna finns även en tillhörande hierarki som redogör för dokumenttypernas inbördes förhållande. Bakgrunden är, enligt minnesanteckningar från Ledningen inom Brandförsvar och säkerhet (2017-02-17), att ledningen uppmärksammat en viss otydlighet när det gäller de dokumenttyper som finns i ledningssystemet. Ledningsgruppen beslutade därför att Brandförsvar och säkerhet under 2017 skulle ta fram tydliga definitioner för dokumenttyper i ledningssystemet, detta i samråd med ledningen för samhällsbyggnad. Enligt företrädare för samhällsbyggnad var det en missuppfattning att Brandförsvar och säkerhet skulle ta fram kommunövergripande definitioner.

4.1.2. Riktlinjer för styrande dokument

Av riktlinjer för styrande dokument framgår att syftet med dokumentet är att fastställa en definition för vad som är styrdokument, samt att skapa en enhetlig struktur för de olika styrdokumentens inbördes förhållande. Av riktlinjerna framgår att grundprincipen för styrdokument är att kommunfullmäktige antar dokument som är *kommunövergripande*, *av*

principiell karaktär eller *av större vikt*. Vi noterar att dokumentet inte definierar termerna principiell karaktär eller av större vikt. Det framgår inte heller vem som äger rätt att bedöma vad som kan vara av principiell karaktär eller av större vikt.

Förvaltningen uppger att nämndsekreterarnätverket är en nyckelfunktion för att implementera riktlinjerna. Under oktober 2017 har nämndsekreterarna enligt förvaltningen fått en genomgång av riktlinjer samt tillhörande rutin, i syfte att förankra innehållet i sina respektive verksamheter. Vidare är avsikten, enligt rutin för styrande dokument, att nämndsekreterarna ska ansvara för att de dokument som hanteras inom respektive verksamhetsområde följer riktlinjer samt rutin för styrande dokument. Enligt företrädare för förvaltningen har riktlinjen samt rutinen för styrande dokument även kommunicerats på intranätet. Där finns även ett nyhetsflöde för ingången Dokument och styrning, där samlade styrande dokument finns. Företrädare för förvaltningen uppger att intranätet ska användas för att sprida information om nyheter och ändringar inom exempelvis styrande dokument.

Riktlinjerna är i huvudsak indelade i tre kategorier, enligt följande:

Beslutsinstans	Styrdokumentstyp
Kommunfullmäktige	vision, kommunövergripande mål och direktiv, strategiska planen, översiktsplanen, reglemente, bolagsordning, policy, program, regler/föreskrifter
Nämnd	uppdragsplaner, arbetsordning, strategi, delegationsordning, riktlinje
Tjänstemannanivå	genomförandeplan, handlingsplan, rutiner/instruktioner

Enligt företrädare för förvaltningen kvarstår inget ytterligare arbete med riktlinjerna än att säkerställa implementeringen samt efterlevnaden. Det finns vid granskningstillfället ingen fastställd rutin för hur riktlinjerna ska spridas och förankras utöver via nämndsekreterarnätverket. Vidare kan vi inte styrka att det på ett rutinmässigt sätt finns planer på att kontrollera spridningen eller efterlevnaden.

4.2. Inventering och placering av styrdokument

Av intervjuer framkommer att inventering av styrdokument har genomförts år 2013 och 2017. Den tidigare syftade enligt intervjuade till att kontrollera vilka styrande dokument som finns inom kommunen. Den senare inventeringen syftade enligt förvaltningen primärt till att säkerställa att den senaste versionen av respektive styrdokument finns tillgänglig på intranätet. Den anställde som genomförde inventeringen arbetar inte längre kvar inom kommunen, varför vi inte har kunnat ta del av detaljer kring hur inventeringen genomförts.

Anställda inom kommunledningsstaben har enligt intervjuade inventerat på vilka plattformar styrande dokument ska finnas tillgängliga. Förvaltningen har därefter arbetat med länkningar mellan dokument- och kvalitetsstyrningssystemet, intranätet samt externwebben. Enligt uppgifter från förvaltningen finns i dagsläget kommunens samtliga styrdokument samlade på externwebben och i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet.

Stickprov visar dock att *Strategi för jämställdhetsarbete* inte återfinns på externwebben samlade styrande dokument, men bör enligt riktlinjer för styrande dokument betraktas som ett styrdokument.

Företrädare inom förvaltningen beskriver fördelar och nackdelar med det faktum att styrdokumentssamlingen finns tillgängliga på olika plattformar.
Vi har inom ramen för granskningen översiktligt gått igenom kommunövergripande styrdokument i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet i följande kategorier:

1) mål, styrkort och aktivitetsplaner
2) planer, program och strategier
3) policy, visioner och värderingar
4) regler, föreskrifter och reglementen
5) riktlinjer
6) rutiner

Vi kan konstatera att det inte är enkelt att hitta de styrande dokumenten i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet. Nedan anges ett antal ytterligare observationer som gjordes vid vår översiktliga granskning av de kommunövergripande dokumenten i kommunens dokument- och kvalitetsstyrningssystem:

- En övervägande del av styrdokumenten är länkade från dokument- och kvalitetsstyrningssystemet till den interna eller externa hemsidan.
- I dokumenten under kategorin *mål, styrkort och aktivitetsplaner* saknas vid genomgången tydlig beslutsfattare samt ansvarig ägare i en majoritet av länkningarna. Dubbletter finns, och ett dokument går inte att öppna då felmeddelande visas.
- En *strategi* som kategoriseras som kommunövergripande i systemet har beslutats av en nämnd. Ett antal dokument inom denna kategori saknar tydligt angiven beslutsfattare och är i vissa fall beslutade på förvaltningsnivå. Vi noterar även att två dokument inte uppdateras på 26 respektive 18 år.
- En *policy* är fastställd av stadsdirektören.
- Vid försök att öppna kommunövergripande *verksamhetsidé, vision och värdegrund* framgår vid genomgången att dessa inte är tillgängliga.
- Två av dokumenten i kategorin *regler, föreskrifter och reglementen* har ingen angiven beslutsfattare eller datum för fastställande. Ett antal av dokumenten bedömer vi vara inaktuella.
- Fem av sexton *riktlinjer* är 10 år eller äldre. För en riktlinje finns inget beslutat dokument att tillgå. Istället återfinns en länk till intranätet där information inom området ges. Vidare utgörs en riktlinje av ett sammanträdesprotokoll.
- Av de *rutiner* som finns tillgängliga finns information om fastställande (samtliga inom förvaltningen) samt ansvarig angiven. Två rutiner finns inte tillgängliga i dokumentsform.

4.3. Uppföljning samt fördjupad granskning av utvalda styrdokument

Vår granskning visar att det i rutin för styrande dokument anges att direktören inom respektive verksamhetsområde ansvarar för en årlig översyn av verksamhetens styrande dokument.

I granskningen har ett urval av styrdokument gjorts, se metod för urval i avsnitt 3.3. Vi har i dessa dokument bland annat kontrollerat dokumentens efterlevnad, spridning och uppföljning. Vidare har vi kontrollerat om dokumenten innehåller information om datum för fastställande, giltighetstid samt ansvarig ägare.

Resultatet av vår granskning har sammanfattats i nedanstående tabell:

	Informations-säkerhetspolicy	Instruktion för handhavande av sekretess-belagda handlingar	Övergripande riktlinjer för krishantering	Kvalitets-strategi	Övergripande kompetens-försörjningsplan
Datum för fastställande	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Giltighetstid	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Ansvarig ägare	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Arbetssätt för säkerställande av efterlevnad	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja
Arbetssätt för uppföljning/ revidering	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja

I följande avsnitt återfinns en närmare redogörelse för vår granskning av respektive styrdokument.

4.3.1. Informationssäkerhetspolicy

Informationssäkerhetspolicyn reviderades år 2013 och gäller tillsvidare. Av dokumentet framgår att policyn styr kommunens informationssäkerhetsarbete med syfte att säkerställa hanteringen av verksamhetens information. Av policyn framgår att informationssäkerhetsarbete konkretiseras i ett antal styrdokument. Enligt förvaltningen ser hierarkin ut enligt följande:

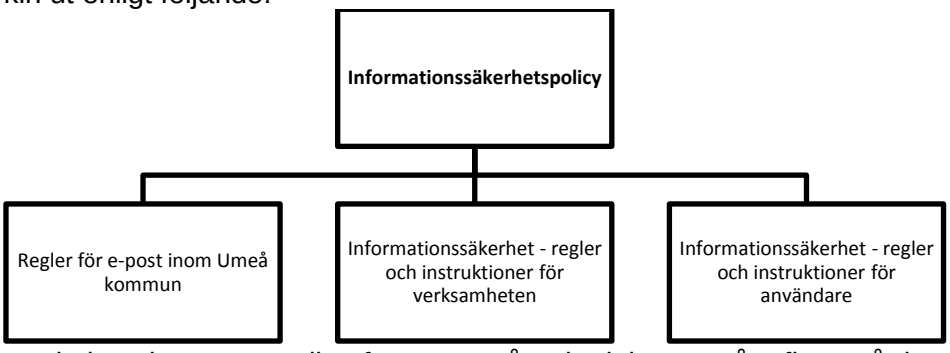

Vår granskning visar att samtliga fyra ovanstående dokument återfinns på den externa hemsidan, intranätet, samt även i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet.

För de tre underliggande reglerna finns en utsedd funktion som dokumentansvarig. I alla dokument i hierarkin, undantaget *Regler för e-post inom Umeå kommun,* finns även en utsedd dokumentägare. Av dokumenten framgår inte vad som skiljer dokumentägare från dokumentansvarig.

Det framgår av dokumenten att ansvaret för informationssäkerhet följer verksamhetsansvaret, vilket innebär att respektive chef ska säkerställa att medarbetare har kännedom om policyn, reglerna och dess efterlevnad. I checklistan för introduktion av ny

chef[1], som återfinns på intranätet, framgår att vid anställning av ny chef ska information om styrdokument ges under den första månaden. Det specificeras inte vilka styrdokument som ska informeras om. Enligt checklistan ska styrande dokument som är relevanta för den tillträdande chefens uppdrag ingå. Vi kan inte utläsa av checklistan att informationssäkerhet specifikt ingår i introduktionen.

Av intervjuer framkommer att det inte finns några dokumenterade rutiner som används för att säkerställa att informationssäkerhetspolicyn med tillhörande regler sprids. Förvaltningen uppger att chefer i viss mån tar kontakt med IT-avdelningen för att söka hjälp med att informera sina anställda. Av kallelsen eller underlaget till den obligatoriska kommungemensamma introduktionen för nya medarbetare, som ges två gånger per år, kan vi ej heller styrka att nyanställda får information om informationssäkerhetspolicyn. Enligt det underlag vi tagit del av innehåller introduktionen avsnitt om personal, medarbetarskap, ekonomi och kommunikation.

Av dokumentet *Informationssäkerhet: regler och instruktioner för verksamheten,* anges att respektive verksamhet är skyldig att vid nyanställning utbilda och informera medarbetare om skyldigheter, regler och instruktioner.

I granskningen har vi tagit del av underlag som används vid utbildning för nyanställda chefer. I utbildningsmaterialet nämns personuppgiftslagen som exempel på övergripande lag som styr verksamheten, och stort fokus ligger vid rättigheter och skyldigheter avseende offentlighet och sekretess. Informationssäkerheten nämns dock inte.

Upplevelsen av informationssäkerhetspolicyn är, enligt intervjuade från förvaltningen, att den täcker det mest väsentliga inom informationssäkerhet. En genomgång av policyns tillhörande dokument har gjorts inom förvaltningen. Genomgången visar att relevanta avsnitt saknas, exempelvis ett avsnitt om personuppgiftslagen och personuppgiftshantering.

Policyn med tillhörande regler kommer enligt förvaltningen att kräva anpassningar i samband med införandet av dataskyddsförordningen. Förvaltningen upplever även att det finns ett behov av att se över innehållet i policyn utifrån gällande forskning och erfarenhet inom kommunen.

IT-samordningen, som ansvarar för samtliga styrande dokument kopplade till informationssäkerhet, genomför enligt uppgift inga uppföljningar av efterlevnaden av styrdokumenten. Av informationssäkerhetspolicyn framgår att revidering görs i kommunfullmäktige. Dock anges ej någon plan för hur policyn följs upp eller utvärderas.

4.3.2. Instruktion för handhavande av sekretessbelagda handlingar

Instruktion för handhavande av sekretessbelagda handlingar är fastställd på förvaltningsnivå av dåvarande administrativ chef (2001).

Dokumentet beskriver processen för hantering av utgående värdepost, inkommande värdepostförsändelser, övrig inkommande post samt hantering vid uthämtning/kvittens.

Av dokumentet framgår att instruktionen är en del i kommunens rutiner för informationssäkerhet. Företrädare inom förvaltningen uppger dock att det saknas koppling till rådande informationssäkerhetspolicy. Dokumentet är senast reviderat 2001 och ingen

[1] Checklistan är ett stöddokument i introduktionsprocessen för ledare

giltighetstid finns angiven. Av samtal med företrädare för förvaltningen framgår att instruktionen inte tillämpas i centrala delar av organisationen, då nästan inga sekretessbelagda handlingar hanteras där.

Vid granskningstillfället (oktober 2017) var det, enligt våra intervjuer, oklart vem som var ansvarig för dokumentet. Till följd av att instruktionen granskades har en arbetsgrupp tillsatts, enligt förvaltningen. Syftet med arbetsgruppen är enligt uppgift att bedöma behovet av att behålla dokumentet, samt revidera/uppdatera dokumentet.

Vi noterar att instruktionen inte överensstämmer med kommunens nuvarande organisation, då den hänvisar till kommunens förra förvaltningsorganisation. Utöver detta noterar vi att instruktionen hänvisar till ett dokumenthanteringssystem som inte längre används.

4.3.3. Riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering

Kommuners beredskapsarbete är reglerat i lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH 2006:544). Enligt LEH ska kommunen inför varje mandatperiod fastställa en plan för hantering av extraordinära händelser, som baseras på genomförda risk- och sårbarhetsanalyser. Vi kan bekräfta att Umeå kommun har upprättat en risk- och sårbarhetsanalys för perioden 2015-2018.

Riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering utgår ifrån målen i Umeå kommuns program för säkerhet och trygghet (antagen av kommunfullmäktige 2013). Riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering är antagna av stadsdirektören, i december 2014. Av riktlinjen framgår att syftet är att tydliggöra ledningsorganisationens uppgifter, roller och ansvar vid svåra påfrestningar i form av allvarliga eller extraordinära händelser samt vid höjd beredskap. Vi noterar att riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering har en tydlig ägare och systematisk uppdatering som följer mandatperioden.

Av riktlinjerna framgår att Brandförsvar och säkerhet har i uppgift att revidera riktlinjerna efter behov. Vidare framgår att riktlinjerna ska finnas tillgängliga för anställda medarbetare i ledningssystemet samt länkas via hemsidan. Vi noterar att riktlinjerna finns tillgängliga direkt via hemsidan samt även genom länkning i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet.

I riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering finns fem bilagor (rutin, checklistor, mall, karta över samhällsviktiga verksamheter samt utbildnings- och övningsplan).

Vi noterar att arbetet med att förankra riktlinjerna är systematiserat genom utbildnings- och övningsplanen. Utbildnings- och övningsplanen sträcker sig över en fyraårsperiod och det framgår av planen att den detaljplaneras inför varje år och justeras vid behov. Planen anger hur utbildning inom området ska genomföras, samt hur ofta övningar ska genomföras. Underlag som vi tagit del av bekräftar att det under 2017 genomfördes utbildningar för krisledningsnämnden, säkerhetsenheten och POSOM-ledningen. En övning har genomförts under 2017. Ett utkast för övnings- och utbildningsplan finns för 2018-2029.

Intervjuade uppger att stadsdirektörens ledningsgrupp övar på inkallning två gånger per mandatperiod, och förtroendevalda kallas en gång per mandatperiod.

Av intervjuer framgår att riktlinjerna avser revideras under 2018.

Enligt intervjuade pågår ett kontinuerligt arbete med att sprida riktlinjerna för Umeå kommun övergripande krishantering. Information och utbildning om riktlinjerna görs gentemot medborgare och kommunala bolag.

Av riktlinjerna framgår att länsstyrelsen har i uppdrag att årligen genomföra en särskild förmågebedömning av kommunens förutsättningar. Av intervjuer framkommer att det inte begärs någon intern rapportering, till kommunstyrelsen, kring hur verksamheten arbetar med efterlevnaden av riktlinjerna.

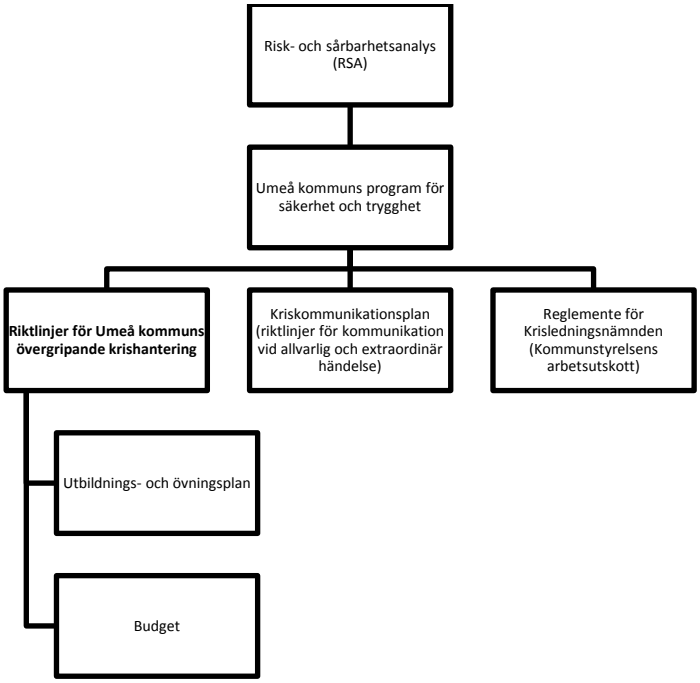

Uppföljning av innehållet i riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering görs externt genom Länsstyrelsens kontroller enligt LEH, årligen.

4.3.4. Kvalitetsstrategi

Umeå kommuns kvalitetsstrategi är fastställd av kommunfullmäktige år 2003. Av dokumentet framgår att syftet med kvalitetsarbetet i Umeå kommun är att få nöjda medborgare, och helst överträffa de förväntningar medborgare har på den kommunala servicen, samt nöjda medarbetare. I korthet fungerar kvalitetsstrategin enligt följande:

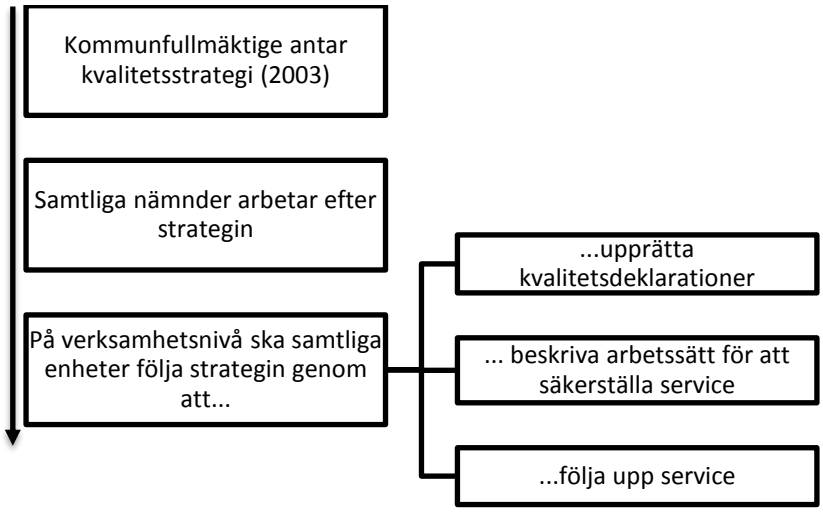

Kvalitetsstrategin sprids enligt intervjuade genom samordnare i alla kvalitetscertifierade verksamheter. Dokumentet har en stark koppling till ledningssystemet, enligt förvaltningen. Intervjuade uppger att förvaltningen genom tidigare extern revision har fått synpunkter på att dokumentet är gammalt, och behöver uppdateras. Ändringarna har dock ej genomförts, enligt intervjuer. Vidare uppges att stadsdirektörens ledningsgrupp i våras beslutade att dokumentet skulle revideras i kommunfullmäktige. KSAU beslutade dock enligt uppgift att avvakta revideringen, med anledning av den pågående organisationsutredningen kring den gemensamma förvaltningen.

Vi har tagit del av en rutin[2] som syftar till att säkerställa att kvalitetsdeklarationer tas fram på ett enhetligt och strukturerat sätt. Av rutinen framgår att kvalitetsdeklarationer ska utgå ifrån en mall och inte överstiga en A4-sida. Enligt uppgift från förvaltningen finns även ytterligare en mall som är anpassad för mobila enheter. Dessa behöver inte följa maxantalet om en A4sida. Vidare anges i mallarna vilka rubriker en kvalitetsdeklaration ska innehålla.

Som en del i att följa upp efterlevnaden av strategin har vi hämtat in kvalitetsdeklarationer som upprättats inom kommunens olika verksamhetsområden. I följande lista finns en redogörelse kring resultatet av vår granskning:

- För tekniska nämndens verksamheter har vi utöver elva verksamheters[3] kvalitetsdeklarationer, även tagit del av sammanträdesprotokoll för uppföljning av kvalitetsdeklarationer.
- Kvalitetsdeklarationer inhämtats från miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamheter[4]. Av verksamhetsuppföljningen framgår inte att specifikt kvalitetsdeklarationerna följs upp.
- För kulturnämndens verksamheter[5] har vi tagit del av fem kvalitetsdeklarationer. Samtliga deklarationer är upprättade enligt mallen och enligt rutin. Uppföljning med direkt koppling till kvalitetsdeklarationer har inte tillhandahållits.

---

[2] Rutinen heter L-15 Kvalitetsdeklarationer
[3] Vinterväghållning, verksamhetsservice, städservice, parkdrift, offentlig renhållning, måltidsservice, myndighetsgruppen, IT-funktionen, gator och parker, tillståndsenheten färdtjänst och parkeringstillstånd för rörelsehindrad samt brandförsvar och säkerhet.
[4] Förvaltarenheten, tillsyn och kontroll samt budgetrådgivning samt energi-och klimatrådgivning, konsumentrådgivning.
[5] Biblioteken, kulturcentrum för barn och unga, kulturreceptionen i Väven, kvinnohistoriskt museum samt programverksamhet Umeå kultur.

- Kommunstyrelsens verksamheter[6] har sammantaget fjorton kvalitetsdeklarationer. Majoriteten av dessa är framtagna enligt rutinen för kvalitetsdeklarationer. Vi har tagit del av ett protokoll som visar på en årlig genomgång av kvalitetsdeklarationer för kommunstyrelsens verksamheter.
- Äldrenämnden har enligt Umeå kommuns hemsida fem kvalitetsdeklarationer[7] för sina verksamheter. I samtliga framgår att de beslutats av de sociala nämnderna år 2014, vilket innebär att även individ- och familjenämnden omfattas av dessa.
- Individ- och familjenämnden har antagit en gemensam kvalitetsdeklaration för samtliga individ- och familjenämndens verksamheter i maj 2017. På Umeå kommuns hemsida finns dock en äldre (2011, rev 2014) övergripande kvalitetsdeklaration för socialtjänsten i Umeå, som även gäller äldrenämnden. Inom individ- och familjeomsorgens verksamheter återfinns fem kvalitetsdeklarationer, enligt hemsidan. Vi noterar att det finns en otydlighet i vilka kvalitetsdeklarationer som är gällande.
- Byggnadsnämndens verksamheter[8] har översänt fem kvalitetsdeklarationer. Vi har inte tagit del av någon uppföljning av kvalitetsdeklarationer för byggnadsnämndens verksamheter.
- För fritidsnämnden har vi tagit del av fyra kvalitetsdeklarationer[9]. Samtliga följer i stort rutin för kvalitetsdeklaration. Vi har inte tagit del av någon uppföljning för dessa.
- Överförmyndarkontoret har en gemensam kvalitetsdeklaration för Umeå-regionen.

Vad gäller för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden meddelar förvaltningen att de inte arbetar med traditionella kvalitetsdeklarationer. Område Utbildning har istället tagit fram ett strategidokument för respektive nämnd. Enligt förvaltningen innehåller strategidokumentet uppgifter som kvalitetsdeklarationer normalt sett innehåller (såsom prioriterade områden, varumärkeslöften, samt målsättningar). Förvaltningen uppger att strategidokumenten löpande följs upp.

4.3.5. Övergripande kompetensförsörjningsplan

Av den övergripande kompetensförsörjningsplanen framgår att syftet med planen är att klara av Umeå kommuns åtagande att leverera välfärdstjänster till medborgarna. Av protokoll från kommunstyrelsens personalutskott framgår att planen är antagen av styrelsens personalutskott år 2015. Giltighetstiden som anges är 2016-2019. Personalfunktionen är enligt dokumentet ansvarig för revidering senast 2020.

Av den övergripande planen samt tillhörande protokoll framgår att de fem befintliga verksamhetsområdena/stödfunktionerna ska ta fram egna kompetensförsörjningsplaner för sina specifika områden. Vidare anges att kompetensförsörjningsplaner ska upprättas och beslutas per nämnd, och de ska därutöver återrapporteras till kommunstyrelsens personalutskott.

---

[6] Mark och exploatering, övergripande planering, stadsarkivet, näringslivsservice, internationella enheten, internationella enheten – nationella minoriteter, kommunikationsenheten (extern), kommunikationsfunktionen (intern), arbetsmiljö och hälsa, kommunledningsstaben, lön och pension, personalfunktionen, rekrytering och bemanning samt kvalitetsdeklarationer för arbetet med utsatta EU-medborgare.
[7] Övergripande för socialtjänsten, hemtjänst, korttidsboende för äldre, vårdboende för äldre, samt dagverksamhet för äldre.
[8] Detaljplanering, lantmäteri, lantmäterimyndigheten (KLM), bostadsanpassning samt bygglov.
[9] Bad, drift, unga samt föreningsbyrån

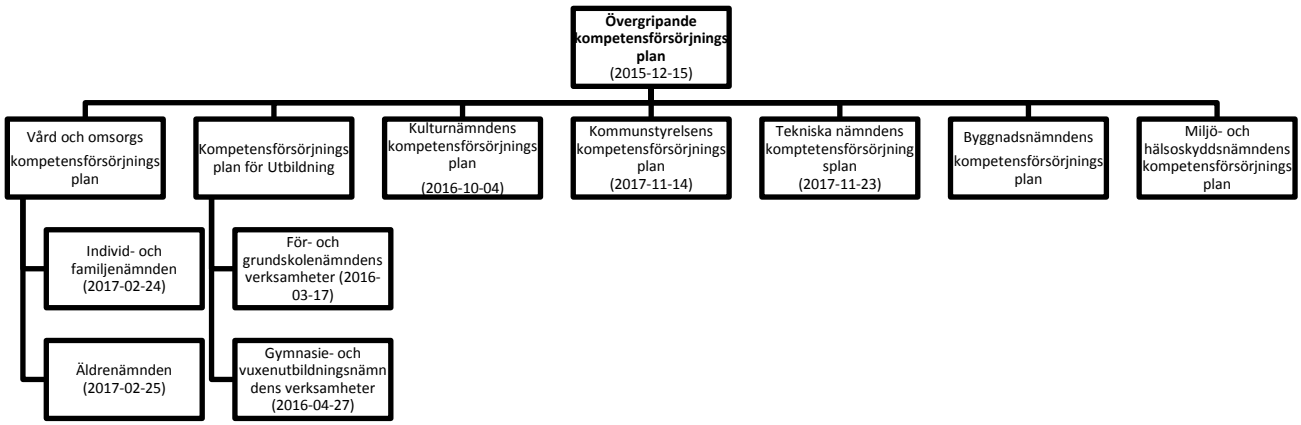

Av den övergripande kompetensförsörjningsplanen framgår att det i planen ingår nio strategier från SKL. Dessa strategier har tagits i beaktning enligt beslutsprotokollen för respektive antagen kompetensförsörjningsplan.

Vi har från område Vård och omsorg erhållit aktivitetsplan, kommunikationsplan och årshjul med koppling till aktiviteterna. Av årshjulet för vård och omsorg framgår hur socialtjänstens verksamheter avser att attrahera olika typer av medarbetare. Detta genom årligen återkommande aktiviteter samt aktiviteter med angiven målgrupp, kostnad och finansiering. Vård och omsorg har vidare tagit fram en kommunikationsplan, vars syfte är att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare.

Vi kan inte styrka att överförmyndarnämnden samt fritidsnämnden har fattat beslut om att anta kompetensförsörjningsplaner. Detsamma gäller byggnadsnämnden, vars kompetensförsörjningsplan är stämplad som arbetsmaterial. Enligt uppgifter från förvaltningen pågår ett arbete med att ta fram dessa kompetensförsörjningsplaner. Av protokoll framgår att miljö- och hälsoskyddsnämndens kompetensförsörjningsplan togs upp som ett anmälningsärende vid nämndens sammanträde i februari 2017.

Vi har i granskningen tagit del av personalutskottets uppföljning av den övergripande kompetensförsörjningsplanen. För respektive av de nio strategierna finns aktiviteter, hur det ska följas upp, av vem samt när aktiviteten ska följas upp.

4.4. Motstridiga styrsignaler

4.4.1. Iakttagelser

Vid våra intervjuer uppges att det finns exempel på motstridiga styrsignaler i styrdokument. Utifrån våra intervjuer gör vi tolkningen att det i de fall det upplevs finnas motstridiga styrsignaler gäller detta främst målsättningar i olika dokument eller i olika politiska instanser.

Vi kan i vår granskning se att det finns styrdokument som behandlar samma områden. Exempelvis finns ett område rörande jämställda löner, i *Umeå kommuns lönepolitik.* I *Jämställdhetsplanen* finns vidare ett avsnitt om löner. Vi noterar dock ingen väsentlig motsättning mellan dessa dokument.

I de dokument som vi granskat på fördjupad nivå (i avsnitt 5) kan vi inte heller hitta några direkta motsättningar.

5. Svar på revisionsfrågor och sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att styrdokument antagna av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna delvis får genomslag och har en styrande effekt. Vidare bedömer vi att styrdokumenten endast delvis är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

Revisionsfråga	Svar
Har kommunen en ändamålsenlig och tydlig nivåindelning av styrdokument? Är styrdokumentens hierarki tydligt dokumenterad?	Delvis. Kommunstyrelsen har fastställt riktlinjer för styrande dokument i syfte att skapa en enhetlig struktur för styrande dokument i kommunen. Vi bedömer dock att kommunen trots detta endast till viss del har lyckats skapa en helt ändamålsenlig och tydlig nivåindelning av styrdokument. Vi bedömer vidare att styrdokumentens hierarki inte finns tillräckligt tydligt dokumenterad i den riktlinje för styrande dokument som styrelsen fastställt. De utvecklingsområden vi har funnit när det gäller nivåindelningen och styrdokumentens hierarki är främst att: ▸ I beslutade riktlinjer framgår inte med tydlighet hur den inbördes hierarkin ser ut för de styrdokument som ska beslutas av samma beslutsinstans. T.ex. är det inte möjligt att utifrån riktlinjen bedöma vilket dokument som väger tyngre av dokumenttyperna policy eller program, vilka båda ska beslutas av fullmäktige.
Finns det motstridiga styrsignaler i styrdokumenten? Om så, finns det en prioritering mellan dokumenten?	Nej. Vi bedömer att det inte finns motstridiga styrsignaler i de dokument som granskats djupare i denna granskning.
Har inventering gjorts av styrdokumenten inom kommunen?	Ja. Kommunstyrelsen har genomfört inventering av styrdokument år 2013 och 2017. Vi bedömer dock att kommunstyrelsen inte till fullo säkerställt att inventeringar görs på ett heltäckande vis. Vi har noterat följande utvecklingsområden när det gäller inventeringar: ▸ Den senast genomförda inventeringen syftade enbart till att säkerställa att det inte finns några gamla versioner av samma dokument. Systematisk inventering av exempelvis dokumentens innehåll, aktualitet eller tillgänglighet på hemsidan genomfördes inte. ▸ Inventeringen och dess resultat är inte dokumenterad. Efter vår egen översiktliga granskning av samtliga kommunövergripande styrdokument i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet noterar vi följande utvecklingsområden: ▸ Samtliga styrdokument som finns i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet finns inte på externwebben trots att de enligt, uppgift från förvaltningen, ska finnas där. Vi noterar även att *Strategi för jämställdhetsarbete* varken finns på externwebben eller i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet. ▸ Vissa länkar i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet är brutna, vilket medför att det är omöjligt att ta del av informationen.

	▸ Vissa styrdokument är inaktuella.
Är det tydligt vilken instans som har att fastställa olika typer av styrdokument?	Delvis. Vi bedömer att det inte är fullt tydligt vilken instans som har att fastställa olika typer av styrdokument. De utvecklingsområden vi noterat i styrelsens fastställda riktlinjer är följande: ▸ Riktlinjerna innehåller hänvisningar som kan skapa otydlighet för läsaren. Trots indelningen enligt beslutsinstans finns nämligen noteringar i riktlinjerna som anger att en annan beslutsinstans också kan ha rätt att besluta om styrdokumentstypen. Exempelvis kategoriseras *regler/föreskrifter* som styrdokument som ska beslutas av kommunfullmäktige. Under rubriken *regler/föreskrifter* anges dock att ”Vissa regler/föreskrifter kan beslutas av nämnd”. ▸ Otydligheten blir särskilt påtaglig när det inte går att återfinna styrdokumentstypen i den kategori som hänvisas till. ▸ Avsaknaden av definitioner av relevanta begrepp i riktlinjerna, såsom *principiell karaktär* samt *av större vikt,* medför enligt oss en otydlighet och ett tolkningsutrymme när det gäller vilken beslutsinstans som har att besluta om styrdokumentet. ▸ Den allmänt hållna styrdokumentstypen *plan* finns inte omnämnd i riktlinjerna. Exempelvis är det således inte möjligt att placera in de befintliga styrdokumenten *Jämställdhetsplan* eller *Övergripande kompetensförsörjningsplan* i riktlinjerna, trots att denna typ av dokument återfinns som styrdokument på Umeå kommuns hemsida.
Finns ändamålsenliga rutiner för att sprida fastställda styrdokument? Finns det tydliga rutiner för säkerställande av att gällande styrdokument åtföljs samt finns rutiner för uppföljning av styrdokumenten på olika beslutsnivåer inom kommunen? Hur utövar kommunstyrelsen sin uppsiktsplikt avseende styrdokument? Är styrdokumenten aktuella och kända av personalen?	Delvis. Vi bedömer att det till viss del finns ändamålsenliga och tydliga rutiner som säkerställer att samtliga styrande dokument sprids, åtföljs och följs upp. I den nyligen antagna rutinen för styrande dokument anges att respektive direktör ansvarar för årlig översyn av styrdokumenten. I övrigt finns inga övergripande rutiner eller riktlinjer som anger hur uppföljning ska ske eller hur följsamhet ska kontrolleras. Vi vill uppmärksamma styrelsen på att det inte heller framgår av varje beslutat styrdokument hur dokumentet ska spridas, tillämpas eller följas upp. Vi bedömer därmed att styrelsen i detta avseende inte utövar sin uppsiktsplikt på ett heltäckande sätt. Vi noterar från vår fördjupade granskning av utvalda styrdokument att det varierar i vilken utsträckning styrdokumenten fått spridning, efterlevs och följs upp. Vår bedömning är att styrdokumenten i huvudsak är aktuella, även om vi i vår granskning uppmärksammat ett mindre antal styrdokument som är inaktuella. Vi bedömer vidare att personalens kännedom om styrdokumenten försvåras i de fall det inte finns rutiner för att sprida och förankra dem i organisationen.

Finns personer utsedda som ”ägare” av respektive styrdokument med ansvar för uppdatering och tillämpning?	Till övervägande del. Vi bedömer att kommunstyrelsen till övervägande del säkerställt att det finns dokumentansvariga funktioner eller personer i de styrande dokument som översiktligt granskats i dokument- och kvalitetsstyrningssystemet. Vi har noterat följande när det gäller utsedda ägare: ▸ I en majoritet av de styrande dokumenten återfinns dokumenterat ägarskap. I kategorin rutiner återfinns ägare i samtliga styrdokument. I övriga kategorier finns dock styrdokument som saknar dokumenterat ägarskap.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Inventera och säkerställa gällande styrande dokument med fokus på;
  - aktualitet
  - innehåll
  - tillgänglighet för medarbetare och övriga berörda
  - ansvar och rutiner för spridning, efterlevnad, uppföljning och revidering
- Säkerställa att kontroller av efterlevnaden av styrande dokument utförs.

Umeå den 14 december 2017

Linda Marklund
EY

Petra Nylander
EY

***Bilaga 1:* Källförteckning**

Intervjuade funktioner:

- Personaldirektör
- Direktör Administration och kommunikation
- Utredare kommunledningsstaben
- Säkerhetschef, Brandförsvar och säkerhet
- Utvecklingschef Samhällsbyggnad
- Informationssäkerhetssamordnare
- Kommunsekreterare

Dokument:

- Riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering (godkänd av kommundirektör 2014-12-19)
- Sekretessbelagda handlingar, regler för hantering (upprättad av stadsledningskontoret, reviderad 2001-12-18)
- Övergripande kompetensförsörjningsplan 2016-2019 (beslutad av kommunstyrelsens personalutskott 2015-12-15)
- Kvalitetsstrategi för Umeå kommun (fastställd av kommunfullmäktige 2003-03-31)
- Kvalitetsdeklarationer, instruktion (fastställd inom förvaltningen 2013-10-08)
- Verksamheternas kvalitetsdeklarationer
- E-postregler (godkänd av IT-chef, reviderad 2015-09-21)
- Informationssäkerhet, regler och instruktioner för användare (fastställd av operativa IT-gruppen, reviderad SDL 2013-01-18, IT-chef 2017-03-27)
- Informationssäkerhet, regler och instruktioner för verksamheten (fastställd av operativa IT-gruppen, reviderad SDL 2013-01-18, IT-chef 2016-12-01)
- Informationssäkerhetspolicy Umeå kommun (fastställd av Kf, reviderad 2013-06-17)
- Checklista introduktion av ny chef (2014-10-28)
- Nämndernas kompetensförsörjningsplaner
- Introduktionsutbildning för nya chefer, innehåll
- Komptensförsörjningsplan 2016-2019 (beslutad av Ks personalutskott 2015-04-13)
- Kompetensförsörjningsplaner fastställda på nämndsnivå för samtliga nämnder utom överförmyndarnämnden och fritidsnämnden.
- Kriskommunikationsplan (beslutad av SD ledningsgrupp 2017-03-07)
- Rutin för styrande dokument (godkänd av direktör Administration och kommunikation 2017-03-23)
- Kommungemensam introduktion för nya medarbetare, oktober 2017
- Program för säkerhet och trygghet 2015-2018 (reviderad av Kf 2015-05-25)
- Protokoll kommunstyrelsen
- Protokoll kommunstyrelsens personalutskott
- Riktlinjer för styrande dokument (beslutat av Ks 2017-05-16)
- Riktlinjer för Umeå kommuns övergripande krishantering (beslutad av KD 2014-12-19)
- Riktlinjer för intern styrning och kontroll (reviderad av Kf 2011-09-26)
- Risk- och sårbarhetsanalys 2016 (fastställd av TN 2016-09-29)
- Standardbegrepp dokumentstruktur (2004-12-08)
- Styrande dokument ppt
- Styrelse och nämnder reglemente (beslutat av Kf 2014-11-24)
- Program för säkerhet och trygghet 2015-2018 (reviderad av KF 2015-05-25)
- Minnesanteckningar ledningsgrupp brandförsvar och säkerhet (2017-02-17)
- Nomenklatur för styrande dokument i Umeå kommun
- Introduktion till nya medarbetare, ppt

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-14

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00108

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av beslutsunderlag

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa yttrande över revisionsrapport: *Granskning av beslutsunderlag* och sända det till kommunrevisorerna.

Ärendebeskrivning
Kommunens förtroendevalda revisorer har med hjälp av KPMG granskat beslutsunderlag. I revisionsrapporten framgår ett antal bedömningar och rekommendationer. Revisorerna önskar svar senast 2018-03-12, vilket är dagen före kommunstyrelsen sammanträder. Kommunledningsstaben har därför begärt förlängd svarstid.

Revisorernas sammantagna bedömning utifrån de styrande dokument som finns i kommunen är att beslutsunderlagen och arbetet med dessa kan stärkas. Revisorerna lämnar följande rekommendationer:

- att en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram
- att i denna riktlinje samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll
- att denna riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras
- att regelbundet utvärdera hantering, utformning och innehåll avseende beslutsunderlag i syfte att säkerställa god kvalitet.

Yttrande
I revisionsrapporten framkommer att de som intervjuats generellt sett är nöjda med beslutsunderlagen och beskriver dessa som kompletta, väl underbyggda eller baserade på gedigna utredningar. På det stora hela uppges den digitala ärendehanteringen fungera bra med undantag för vissa tekniska problem. Beskrivningen ovan är relativt tillfredsställande även om

det självklart finns förbättringsområden. Nedan lämnas svar på revisorernas rekommendationer:

att en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram.

Svar: Rekommendationen är rimlig för att säkerställa en gemensam grundnivå för hela kommunen. Kommunens nätverk med registratorer och nämndsekreterare föreslår att en arbetsgrupp bildas för att ta fram förslag till riktlinje. Delar av nätverket bör utgöra stommen i arbetsgruppen kompletterat med handläggare och kansli-/administrativ chef. Kommunsekreteraren sammankallar gruppen och riktlinjen fastställs av kommunstyrelsen senast 16 oktober 2018.

att i denna riktlinje samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll.

Svar: I arbetet med riktlinjen samlas de perspektiv som bör beaktas i besluten. Den checklista för handläggning av politiska beslut som revisorerna i sin granskning hänvisar till och som används i tekniska nämnden idag bör kunna utgöra en grund i det arbetet.

att denna riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras.

Svar: Ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras i den utbildning som hålls med politiker efter valet i höst 2018. Dialog om krav och förväntningar i nämnder och styrelser bör diskuteras löpande vid presidieberedningar och också åtminstone årligen vid exempelvis strategidag eller liknande med nämnden.

att regelbundet utvärdera hantering, utformning och innehåll avseende beslutsunderlag i syfte att säkerställa god kvalitet.

Svar: Nämndsansvarig chef ska föra en kontinuerlig dialog med respektive presidium och nämnd avseende beslutsunderlagens kvalitet. Därutöver bör åtminstone årligen göras en mer strukturerad utvärdering. Förslag till hur en sådan utvärdering ska göras kan tas fram av den arbetsgrupp som bildas för att arbeta med riktlinjen för beslutsunderlag.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00108

Beslutsunderlag

Revisionsrapport: Granskning av beslutsunderlag.

Beredningsansvariga

Tomas Jakobsson

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen.
KPMG

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Tomas Jakobsson
kommunsekreterare

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 80
Diarienr: KS-2018/00108

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av beslutsunderlag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa yttrande över revisionsrapport: *Granskning av beslutsunderlag* och sända det till kommunrevisorerna.

Ärendebeskrivning

Kommunens förtroendevalda revisorer har med hjälp av KPMG granskat beslutsunderlag. I revisionsrapporten framgår ett antal bedömningar och rekommendationer. Revisorerna önskar svar senast 2018-03-12, vilket är dagen före kommunstyrelsen sammanträder. Kommunledningsstaben har därför begärt förlängd svarstid.

Revisorernas sammantagna bedömning utifrån de styrande dokument som finns i kommunen är att beslutsunderlagen och arbetet med dessa kan stärkas. Revisorerna lämnar följande rekommendationer:

- att en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram
- att i denna riktlinje samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll
- att denna riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras
- att regelbundet utvärdera hantering, utformning och innehåll avseende beslutsunderlag i syfte att säkerställa god kvalitet.

Yttrande

I revisionsrapporten framkommer att de som intervjuats generellt sett är nöjda med beslutsunderlagen och beskriver dessa som kompletta, väl underbyggda eller baserade på gedigna utredningar. På det stora hela

uppges den digitala ärendehanteringen fungera bra med undantag för vissa tekniska problem. Beskrivningen ovan är relativt tillfredsställande även om det självklart finns förbättringsområden. Nedan lämnas svar på revisorernas rekommendationer:

att en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram.

Svar: Rekommendationen är rimlig för att säkerställa en gemensam grundnivå för hela kommunen. Kommunens nätverk med registratorer och nämndsekreterare föreslår att en arbetsgrupp bildas för att ta fram förslag till riktlinje. Delar av nätverket bör utgöra stommen i arbetsgruppen kompletterat med handläggare och kansli-/administrativ chef. Kommunsekreteraren sammankallar gruppen och riktlinjen fastställs av kommunstyrelsen senast 16 oktober 2018.

att i denna riktlinje samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll.

Svar: I arbetet med riktlinjen samlas de perspektiv som bör beaktas i besluten. Den checklista för handläggning av politiska beslut som revisorerna i sin granskning hänvisar till och som används i tekniska nämnden idag bör kunna utgöra en grund i det arbetet.

att denna riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras.

Svar: Ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras i den utbildning som hålls med politiker efter valet i höst 2018. Dialog om krav och förväntningar i nämnder och styrelser bör diskuteras löpande vid presidieberedningar och också åtminstone årligen vid exempelvis strategidag eller liknande med nämnden.

att regelbundet utvärdera hantering, utformning och innehåll avseende beslutsunderlag i syfte att säkerställa god kvalitet.

Svar: Nämndsansvarig chef ska föra en kontinuerlig dialog med respektive presidium och nämnd avseende beslutsunderlagens kvalitet. Därutöver bör åtminstone årligen göras en mer strukturerad utvärdering. Förslag till hur en sådan utvärdering ska göras kan tas fram av den arbetsgrupp som bildas för att arbeta med riktlinjen för beslutsunderlag.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport: Granskning av beslutsunderlag.

Beredningsansvariga

Tomas Jakobsson

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Kommunrevisionen.
KPMG

KOMMUNLEDNINGSSTABEN
NÄMNDSKANSLIET
UMEÅ KOMMUN
2018 -01- 31
Dnr: 2018.108 Dpl: 007
Aktbil: Bil:

Kommunrevisionen
Umeå kommun

För yttrande
Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktige
Byggnadsnämnden
Fritidsnämnden
För- och grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Individ- och familjenämnden
Kulturnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Tekniska nämnden
Äldrenämnden

2018-01-23

Revisionsrapport "Granskning av beslutsunderlag"

På uppdrag av Umeå kommuns förtroendevalda revisorer har KPMG granskat ovanstående område.

I rapporten framgår ett antal bedömningar och rekommendationer. Till rapporten bifogas också revisionens kortversion av rapporten.

Revisorerna önskar ett yttrande över rapporten där kommunstyrelsens åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgår. Om utfästelser görs i svaret, önskas också tidsplan kring dessa. Revisionen önskar detta yttrande över rapporten senast den 12 mars 2018. Att det är något kortare svarstid än vanligt beror på att det i vissa fall har tagit lång tid att få svar på de frågor vi ställt och på att mer tid än brukligt önskades för sakgranskningen. Svar önskas via e-post eller vanlig post till nedanstående adress.

På uppdrag av Umeå kommuns förtroendevalda revisorer

Per Skalk
Uppdragsansvarig

per.skalk@kpmg.se
073-852 19 02

KPMG
Per Skalk
Box 260
901 06 UMEÅ

UMEÅ KOMMUN

Granskning av beslutsunderlag

Granskningens inriktning

Under förra året hamnade ett visst fokus på beslutsunderlag och öppenhet i beslutsprocesserna. Detta skedde genom både generella formuleringar i den politiska debatten och genom konkreta fall. Ändamålsenliga beslutsunderlag är en förutsättning för att den demokratiska processen ska fungera tillfredsställande.

Resultat

Ärenden som avgörs av kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen i regel först ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning. För nämnderna finns inget sådant lagstadgat beredningstvång. Däremot kan det finnas andra krav eller önskemål på beslutsunderlag och beredning av ärenden.

I Umeå kommun ställs exempelvis krav på att kallelse ska skickas till berörda minst tre dagar före sammanträdesdag samt att alla handlingar rörande nämnden ska vara digitala. Det ställs också krav på att alla beslut som fattas ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning och att barns och ungas rätt ska beaktas. Dock anser majoriteten av respondenterna i granskningen att det inte finns några aktuella kommunövergripande normerande eller fastställda kvalitetskrav, exempelvis riktlinjer för beslutsunderlagens utformning och innehåll. Däremot finns vissa nämndspecifika dokument som rör beslut, beslutsordningar, underlag m.m.

Det finns också mallar att tillgå vid bland annat framtagande av tjänsteskrivelser inför beslut i styrelse och nämnder. Dessa mallar uppges bidra till enlighet och struktur, men räcker inte alltid till. Mallarna återfinns för styrelse och de flesta nämnder i diarie- och ärendehanteringssystemet systemet Public 360, vilket innebär att handlingar kan hanteras och läsas digitalt. Den digitala hanteringen uppges i stort fungera bra och har minskat hantering av pappersdokument avsevärt, något som de flesta beskriver som positivt. För någon nämnd har hanteringen i systemet inte fungerat optimalt.

En nämnd har även tagit fram en checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut, något flera nämnder överväger att ta efter. Syftet med checklistan är att säkerställa att olika perspektiv beaktas inför beslut.

Trots styrdokument och mallar råder dock en viss otydlighet kring vad som kan förväntas av handlingarna och hanteringen av dessa. Exempelvis råder delade meningar om ifall handlingar skickas ut i god tid inför sammanträdena. I granskningen framkommer också att nämnderna generellt sett inte har diskuterat vad som är en acceptabel lägsta nivå vad gäller beslutsunderlagen och dess innehåll.

I granskningen framkommer också att de beslutsunderlag som går till nämnden oftast kvalitetssäkras, men vad kvalitetssäkringen innebär varierar.

Vad gäller ekonomisk konsekvensbeskrivning råder även här delade meningar då vissa respondenter menar att det oftast finns med i beslutsunderlagen medan andra menar att det är något som kan utvecklas och att det oftast är vid större ärenden och vid budgetbeslut som en komplett ekonomisk konsekvensanalys finns med. Barnkonsekvensbeskrivningar uppges sällan finnas med i beslutsunderlagen även om barnperspektivet kan finnas med.

Vår sammantagna bedömning utifrån de styrande dokumenten som finns i Umeå kommun är att beslutsunderlagen och arbetet med dessa kan stärkas.

Rekommendationer

Utifrån rapporten rekommenderar vi att:

- en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram
- i riktlinjen samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll
- riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras

KPMGs rapport "Granskning av beslutsunderlag, 2017-12-04".

För ytterligare information, kontakta:
Revisionens ordförande Johnny Sandström, tel 070-677 34 89

eller KPMG, Per Skalk, tel 073-852 19 02

KPMG

Granskning av beslutsunderlag

Revisionsrapport

Umeå kommun

KPMG AB

2017-12-04

Antal sidor 17

Antal bilagor

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Umeå kommun
Granskning av beslutsunderlag
KPMG AB
2017-12-04

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning/bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfråga	2
2.2	Avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Ansvarig nämnd	3
2.5	Projektorganisation/granskningsansvariga	3
2.6	Metod	3
2.7	Lagstiftning	3
2.7.1	Kommunallagen	3
2.7.2	Förvaltningslagen	4
2.7.3	Lag om offentlighet och sekretess/offentlighets- och sekretesslagen	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Organisation	5
3.2	Beslutsunderlag	5
3.2.1	Kommungemensamma bestämmelser	5
3.2.2	Nämndspecifika bestämmelser	7
3.2.3	Kvalitetssäkring, kontroll och uppföljning	8
3.2.4	Digital hantering	9
3.2.5	Utskick och kompletterande handlingar	10
3.2.6	Beslutsunderlagens innehåll	11
3.3	Dokumentanalys av underlagen – ett urval	12
4	Bedömning och rekommendationer	15

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

Umeå kommun
Granskning av beslutsunderlag
KPMG AB
2017-12-04

1 Sammanfattning

KPMG har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska styrelsens och nämnders beslutsunderlag. Uppdraget ingår i revisionen för år 2017.

Granskningens syfte har varit att konstatera om styrelsens och nämnders beslutsunderlag är ändamålsenliga för att främja väl underbyggda beslut och transparens i den demokratiska processen.

Granskningen har bland annat visat att det till viss del saknas riktlinjer och rutiner avseende utformning av beslutsunderlag och dess innehåll men att det finns andra kommungemensamma bestämmelser gällande beslut och beslutsunderlag. Detta innebär att det lämnas ett stort ansvar till nämnderna och dess ordförande att finna lämpliga lösningar och arbetssätt för respektive nämnd. Det finns också nämndspecifika riktlinjer samt en checklista som används vid en av nämnderna, men där andra nämnder visat intresse för liknande arbetssätt.

Beslutsunderlagens innehåll och utformning är i sin helhet något som är svårt om ens möjligt att reglera i någon form av dokumentation. Kommunikation och dialog kring innehåll och utformning av nämndernas beslutsunderlag är därför viktigt. En sådan diskussion bör enligt oss också innehålla en dialog kring ledamöternas eget ansvar för att inte ta beslut på underlag som man bedömer vara otillräckliga, samt ledamöternas ansvar och befogenheter.

Vad gäller den digitala hanteringen hanteras majoriteten av handlingarna digitalt och den generella uppfattningen är att det i stort fungerar bra. Att handlingar skickas ut efter så kallad stopptid förekommer.

Dokumentanalysen bekräftar till viss del vad som i övrigt har framkommit i granskningen.

Vår sammantagna bedömning utifrån de styrande dokument som finns i Umeå kommun, är att beslutsunderlagen och arbetet med dessa kan stärkas.

Rekommendationer:

- att en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram
- att i denna riktlinje samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll
- att denna riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras
- att regelbundet utvärdera hantering, utformning och innehåll avseende beslutsunderlag i syfte att säkerställa god kvalitet

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska styrelsens och nämnders beslutsunderlag. Uppdraget ingår i revisionen för år 2017 och har beslutats utifrån revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

Under förra året hamnade ett visst fokus på beslutsunderlag och öppenheten i beslutsprocesserna. Detta skedde genom både generella formuleringar i den politiska debatten och genom konkreta fall. Ändamålsenliga beslutsunderlag är en förutsättning för att den demokratiska processen ska fungera tillfredsställande. Revisorerna vill därför granska beslutsunderlagens utformning generellt. Man vill som en del av denna granskning specifikt granska de underlag kring ekonomiska konsekvensbeskrivningar som ligger till grund för beslut i För- och Grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Granskningens syfte har varit att konstatera om styrelsens och nämnders beslutsunderlag är ändamålsenliga för att främja väl underbyggda beslut och transparens i den demokratiska processen.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Har styrelsen och nämnder säkerställt att det finns dokumenterade riktlinjer avseende utformning av beslutsunderlag och dess innehåll (t ex konsekvensbeskrivningar)?
- Har styrelsen och nämnder säkerställt att gällande riktlinjer avseende beslutsunderlag efterlevs och att upprättade beslutsunderlag ger tillräcklig information inför beslut?
- Har styrelsen och nämnder säkerställt att den genomförda digitaliseringen av handlingar fungerar på ett tillfredsställande sätt och hur underlag presenteras efter utskick av handlingar?

När det gäller För- och grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har vi också granskat om ekonomiska konsekvensbeskrivningar lämnas inför beslut och om de kan anses vara tillräckliga för att ge ledamöterna stöd i sina beslut.

2.2 Avgränsning

Granskningen har omfattat ett urval av ärenden inom styrelsens och nämndernas beslut under 2016-2017. Granskningens resultat har baserats på resultat från urvalet och därmed är inte samtliga ärenden bedömda. Granskningen har inte omfattat IT-nämnden, PA-nämnden, Valnämnden och Överförmyndarnämnden. Ej heller de kommunala bolagen.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

- Kommunallagen 6 kap. 7 §
- Övriga relevanta regleringar i kommunallagen
- Förvaltningslagen främst §§ 4,7 och 10
- Lag om offentlighet och sekretess
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett Kommunstyrelsen, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnden, Äldrenämnden, Individ- och familjenämnden, Tekniska nämnden samt Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har utförts av Jenny Malmsjö, revisor, under ledning av Per Skalk, uppdragsansvarig och certifierad kommunal revisor.

Kommunsekreterare och nämndsekreterare har erbjudits att sakgranska rapporten.

2.6 Metod

Vid granskningen har följande steg genomförts:

- Dokumentanalys av interna regler och riktlinjer för utformning av beslutsunderlag
- Ett urval av ca 30 beslut
- Dokumentanalys av underlagen till valda beslut
- Intervjuer via personliga möten, telefon eller e-post med politiker och tjänstemän utifrån resultat från ovan nämnda analys av beslut och dess underlag
- Analys och rapportfas
- Sakgranskning
- Avrapportering

2.7 Lagstiftning

2.7.1 Kommunallagen

Bestämmelser om ärendehantering och beredning återfinns framförallt i kommunallagen. I denna lag anges bland annat att ärenden som avgörs av kommunfullmäktige först ska ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning (undantag finns). Kommunstyrelsen respektive berörd nämnd ska dessutom alltid ha möjlighet att yttra sig. Om annan nämnd eller fullmäktigeberedning inte har lagt fram förslag till beslut i ett ärende är det Kommunstyrelsens uppgift att lägga fram beslutsförslag till kommunfullmäktige.[1] I lagen anges också att det krävs att fler än

[1] Kommunallag (1991:900) 5 kap, 26-28 §§

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

hälften av ledamöterna är närvarande för att en nämnd ska få handlägga ett ärende. Vid brådskande ärenden, som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas, kan en nämnd uppdra åt ordförande eller annan ledamot att på nämndens vägnar fatta beslut. Sådana beslut ska anmälas vid nästkommande nämndssammanträde.[2]

I lagen anges också att nämnderna själva beslutar om tid och plats för sammanträdena.[3] Vid dessa sammanträden ska protokoll föras. Av protokollet ska bland annat framgå vilka ärenden som har handlagts och vilka beslut som har fattats. Även vilka förslag och yrkanden som har lagts, genomförda omröstningar, vilka reservationer som har anmälts och vilka interpellationer och frågor som har anmälts ska framgå.[4,5]

2.7.2 Förvaltningslagen

Även förvaltningslagen och lag om offentlighet och sekretess berörs när det handlar om offentliga handlingar. I förvaltningslagen anges exempelvis myndigheternas serviceskyldighet vad gäller utlämnade av upplysningar, vägledning med mera samt bestämmelser om enkel och snabb handläggning. Lagen reglerar också förvaltningsmyndigheters hantering av ärenden, exempelvis vad gäller motivering av och underrättelse om beslut samt överklagan gällande myndighetsutövning mot enskild.[6]

2.7.3 Lag om offentlighet och sekretess/offentlighets- och sekretesslagen

Lag om offentlighet och sekretess innehåller bestämmelser om sekretess, tystnadsplikt och hantering av allmänna handlingar. Lagen innehåller även andra bestämmelser om allmänna handlingar.[7]

[2] Kommunallag (1991:900) 6 kap 23, 36 §§
[3] Kommunallag (1991:900) 6 kap, 18 §
[4] Kommunallag (1991:900) 5 kap, 57-62 §
[5] Kommunallag (1991:900) 6 kap, 30 §
[6] Förvaltningslag (1986:223)
[7] Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

3 Granskningsresultat

3.1 Organisation

Iakttagelser

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och har bland annat till uppgift att fatta beslut i övergripande frågor som rör kommunens organisation, ekonomi, planer med mera.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan vars uppgift är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet. Enligt reglementet för styrelser och nämnder har Kommunstyrelsen ett arbetsutskott, ett näringslivs- och planeringsutskott samt ett personalutskott.[8] Utskotten är kommunstyrelsens beredningsorgan.

Utöver Kommunstyrelsen finns i Umeå kommun 13 politiskt tillsatta nämnder. I några av nämnderna (För-och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjenämnden och Äldrenämnden) har arbetsutskott inrättats. Vilka verksamheter som ingår i kommunstyrelsens eller nämndernas ansvarsområden beskrivs i reglementet.[9]

Från och med 2010 har Umeå kommun en gemensam förvaltningsorganisation med olika verksamhetsområden istället för som tidigare olika förvaltningar.

3.2 Beslutsunderlag

Ärenden som avgörs av kommunfullmäktige ska enligt lag först ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning (undantag finns). Kommunstyrelsen respektive berörd nämnd ska dessutom alltid ha möjlighet att yttra sig[10]. För nämnderna finns inget sådant lagstadgat beredningstvång. Däremot kan det finnas andra krav eller önskemål på beslutsunderlag och beredning av ärendena. Dessa krav kan formuleras i antingen kommungemensamma styrdokument, eller i nämndspecifik dokumentation.

3.2.1 Kommungemensamma bestämmelser

Iakttagelser

I Umeå kommun ställs exempelvis krav på att både barnperspektivet och det ekonomiska perspektivet ska beaktas vid beslut. Av dokumentet "Planeringsförutsättningar, budget

[8] Umeå kommun, *Reglemente för Umeå kommuns styrelser och nämnder,* beslutad av kommunfullmäktige, 2014-11-24
[9] Umeå kommun, *Reglemente för Umeå kommuns styrelser och nämnder,* beslutad av kommunfullmäktige, 2014-11-24
[10] Kommunallag (1991:900) 5 kap. 26-28 §§

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

och investeringar" framgår bland annat att *"större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande"* och att *"alla beslut ska innehåll en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras".*[11] Det finns också, riktlinjer som tydliggör att barn och ungas rätt ska beaktas vid alla beslut som fattas i Umeå kommun. I dessa riktlinjer finns också frågor som ska utgöra ett stöd vid beredning och beslut. I årsberättelsen ska varje nämnd redovisa åtgärder och goda exempel på hur barnkonsekvensanalyser har genomförts.[12]

Vid intervjuer framkommer att det dessutom finns flera andra perspektiv, exempelvis folkhälsa, kultur, jämställdhet, miljö och tillgänglighet, att förhålla sig till inför beslut/vid framtagande av underlag inför beslut. Vilka perspektiv som bör beaktas går inte tydligt att utläsa i de kommunövergripande styrdokument som vi har tagit del utav utan uppges bygga på kommunens mål och värderingar.

Utifrån vad som framkommer vid intervjuer finns inte några aktuella kommunövergripande normerande eller fastställda kvalitetskrav, exempelvis riktlinjer för beslutsunderlagens utformning och innehåll. Däremot visar granskningen att det vid framtagande av tjänsteskrivelser inför beslut i styrelsen och i samtliga nämnder finns mallar att tillgå. Mallarna, undantaget Miljö- och hälsoskyddsnämnden, finns i diarie- och ärendehanteringssystemet Public 360 (se stycke 3.2.4). Då Miljö- och hälsoskyddsnämnden inte använder Public 360 utan har ett annat system (Ecos) mer anpassat för verksamheten återfinns dessa mallar i det systemet. I den mall som återfinns i Public 360 finns ett antal rubriker angivna, vilka enligt intervjupersoner bidrar till enhetlighet och struktur. Någon beskriver dock att de färdiga mallarna inte alltid räcker till då ärendena kan se mycket olika ut. Följande rubriker finns angivna i mallen:

- Förslag till beslut
- Ärendebeskrivning
- Beslutsunderlag
- Beredningsansvariga
- Beslutet ska skickas till

I vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende ska bifogas kallelsen beslutas av ordförande. Kallelsen bör dock åtföljas av en föredragningslista. I reglementet framgår att alla handlingar rörande nämnden ska vara digitala. Endast i undantagsfall och om ordförande beslutar detta, får handlingar distribueras på annat sätt. Det framgår också att kallelsen ska skickas till berörda i god tid innan sammanträdet, dock senast tre dagar före sammanträdesdagen.[13]

På intranätet finns också ett dokument, *Att skriva en tjänsteskrivelse,* med regler, råd och riktlinjer om hur detta ska gå till. Dokumentet är från 2001 och är reviderat 2004.[14]

---

[11] Umeå kommun, *Planeringsförutsättningar, budget och investeringar,* fastställt av kommunfullmäktige, 2016-06-20, s 8
[12] Umeå kommun, Barnkonsekvensbeskrivning – Riktlinjer, beslutad av kommunfullmäktige 2005-11-28
[13] Umeå kommun, *Reglemente för Umeå kommuns styrelser och nämnder,* beslutad av kommunfullmäktige, 2014-11-24
[14] Umeå kommun, Att skriva en tjänsteskrivelse Regler, råd och riktlinjer, Fastställd av styrgruppen för Gärdaprojektet 2001, reviderad av Stadsledningskontoret/Adm 2004-05-12

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

Kommentarer

Vi kan konstatera att det till viss del saknas kommunövergripande riktlinjer och rutiner avseende utformning av beslutsunderlag och dess innehåll. Vår bild är att riktlinjer och rutiner eller motsvarande underlättar handläggningen och tydliggör vilka krav som ställs på beslutsunderlagen och dess innehåll.

3.2.2 Nämndspecifika bestämmelser

Iakttagelser

Det finns utöver den kommunövergripande dokumentationen även nämndspecifika dokument som rör beslut, beslutsordningar, underlag m.m. Exempelvis har För- och grundskolenämnden ett dokument som heter "Beslutsordning och rutiner vid handläggning av remisser, motioner, mm som berör skolans verksamhet". I dokumentet, som är upprättat 2008 och reviderat 2010, framgår hur remisser, motioner med mera ska hanteras. Dokumentet tar sikte bland annat på hur de tidigare kommundelsnämnderna skulle kunna inkomma med synpunkter. Enligt uppgift finns motsvarande dokument inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Inom Individ- och familjenämnden samt Äldrenämnden finns några gemensamma riktlinjer som bland annat rör tjänsteskrivelser och yttranden till nämnd. I dessa beskrivs vilken mall som ska användas för både tjänsteskrivelser och yttranden, vilka rubriker som ska inkluderas vid tjänsteskrivelser och hur expediering av handlingar ska hanteras[15]. Det finns också en liknande rutin, *Ärenden till Individ- och familjenämnden och Äldrenämnden,* som även det innehåller information om mallar för tjänsteskrivelser[16]. Denna är dock under revidering. Intervjupersoner uppger också att det inom Kommunstyrelsen finns rutiner avseende yttrande över motion samt nämndadministration, varpå den senare är under omarbetning.

Tekniska nämnden har på eget initiativ tagit fram en *checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut,* vilken ska utgöra ett stöd för handläggarna. Syftet är att säkerställa att de olika perspektiven (*barn, jämställdhet (pojkar och flickor), jämställdhet (kvinnor och män), folkhälsa, tillgänglighet, trygghet, miljö, ekonomi* och *tillväxt*) har beaktats. För de olika perspektiven ska ställning tas om förslaget/beslutet inverkar positivt, negativt eller inte har någon inverkan. Checklistan ska sedan bifogas tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en överblick av beslutets inverkan utifrån de olika perspektiven.[17] Vid intervjuer framkommer att både Kommunstyrelsen och ytterligare några nämnder överväger att introducera samma eller likande checklista.

Det finns också en rad andra mallar och lathundar som fungerar som stöd för tjänstemännen i ärendeberedningsprocessen och vid återkoppling av beslut, yttranden m.m.

Generellt sett har nämnderna inte diskuterat vad som är en acceptabel lägsta nivå på innehåll i beslutsunderlag. Någon uppger att det inte har varit aktuellt, någon annan att

[15] Umeå kommun, *Tjänsteskrivelse och yttrande till nämnd,* 2015-01-26
[16] Umeå kommun, *Ärenden till Individ- och familjenämnden (IFN) och Äldrenämnden (ÄN),* 2015-04-01
[17] Umeå kommun Tekniska nämnden, *Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut,* 2016-05-11

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

underlag som bedöms som undermåliga skickas tillbaka. I några nämnder uppges att beslutsunderlagens innehåll diskuteras mer regelbundet, ofta föranlett av något enskilt ärende. Ytterligare två nämnder uppger att man arbetar mer systematiserat med detta, men mer som en helhet där arbetsformer diskuteras generellt. I övrigt kan beslutsunderlagens utformning diskuteras i exempelvis presidiet eller i arbetsutskott.

Kommentarer

Att det finns checklistor framtagna som verktyg i arbetet ser vi som positivt, liksom att införandet av checklistor har diskuterats i flera nämnder. Vilka perspektiv som ska beaktas inför beslut, oavsett nämnd, bör värderas utifrån effekt och tydliggöras. En diskussion bör föras kring vad de olika perspektiven står för, i syfte att öka samsynen och kvaliteten gällande underlagen.

3.2.3 Kvalitetssäkring, kontroll och uppföljning

Iakttagelser

De beslutsunderlag som går till nämnderna kvalitetssäkras oftast, vanligtvis genom att underlagen passerar vissa funktioner som kvalitetssäkrar och säkerställer att alla underlag finns med. Det kan exempelvis handla om närmsta chef, ledningskoordinator/direktör och nämndsekreterare. I en nämnd uppges att principiellt viktiga ärenden även förankras i ledningsgruppen. Några beskriver det som att det finns en tydlig rutin/process för detta men att det inte finns i skrift medan andra respondenter beskriver att det i praktiken inte innebär någon kvalitetssäkring alls. Vidare framkommer att frågan om bristande kvalitetssäkring har lyfts, men att det inte har lett till någon åtgärd.

Under granskningen framkommer också att det generellt sett inte görs någon kontroll för att säkerställa att riktlinjer för beslutsunderlag efterlevs. En anledning till detta är att det generellt sett inte finns specifika riktlinjer för detta. Inom några nämnder uppges istället att årliga avstämningar görs mellan politiker och de tjänstemän som tar fram beslutsunderlagen samt administrerar dessa medan någon annan uppger att den mall som används ses över regelbundet. Ytterligare någon uppger att arbetsformer för nämnden diskuteras på strategidagar och någon annan att man arbetar för att tydliggöra handläggningsprocessen. Även det system för dokument och kvalitetsstyrning som används utgör enligt någon respondent en kvalitetssäkring. Tiden tas också upp som en faktor som påverkar kvaliteten och det framförs önskemål om längre processer med mer tid för kvalitetssäkring.

På uppdrag av utbildningsdirektören har det också till berörda tjänstemän inom För- och grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anordnats interna kurser kring yttrande och tjänsteskrivelser. Även inom Kommunstyrelsen har denna möjlighet diskuterats.

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

Kommentarer

Att beslutsunderlagen kvalitetssäkras bedöms som positivt, men arbetet saknar generellt sett struktur och kan förbättras. Vilka krav som ska ställas på underlagen bör också tydliggöras, inte minst för att underlätta kvalitetssäkringen.

Vi ser positivt på den dialog som förs kring beslutsunderlag och arbetsformer samt på de utbildningsinsatser som gjorts framförallt inom skolans område. Vi bedömer dock att detta arbete kan bli mer strukturerat.

3.2.4 Digital hantering

Iakttagelser

Som beskrivs i stycke 3.2.1. ska alla handlingar rörande nämnden vara digitala. Endast i undantagsfall och om ordförande beslutar detta, får handlingar distribueras på annat sätt. Som stöd för den digitala hanteringen finns diarie- och ärendehanteringssystemet Public 360, vilket används av alla nämnder förutom Miljö- och hälsoskyddsnämnden som istället använder Ecos.

Public 360 kan användas både för diarieföring och för att publicera dokument. För nämndsekreterarna innebär det att de genom Public 360 kan publicera handlingar inför nämndssammanträden vilka sedan kan läsas och hanteras av de förtroendevalda i en app, e-meetings, som de har tillgång till via surfplattor. Systemet innebär också att nämndsekreterarna kan hantera tjänsteskrivelser, yttranden med mera som ska upp till beslut i nämnderna och att handläggarna själva kan lägga in dessa i systemet.

Vid granskningen framkommer att majoriteten av alla handlingar skickas digitalt, även kompletterande handlingar som skickas ut i efterhand. Vissa undantag finns dock, exempelvis sekretesshandlingar som av säkerhetsskäl skickas med post. Vissa handlingar, som inte anses bör offentliggöras exempelvis deltagare vid en utbildning skickas via e-post, liksom bildspel från föredragningar. Även notering om att handlingar har publicerats eller uppdaterats i e-meetings skickas via e-post. Att sekretesshandlingar inte kan hanteras i diarie- och ärendehanteringssystemet beskrivs av respondenterna som en brist.

För Byggnadsnämnden har det inte fungerat optimal att hantera handlingar i Public 360. Intervjupersonen menar att systemet inte har varit anpassat till verksamheten och dess handlingar med många bilagor i olika format, vilket nu har åtgärdats men fortfarande beskrivs den stora ärendemängden som en utmaning för systemet.

På det stora hela uppges den digitala ärendehanteringen fungera bra med undantag för vissa tekniska problem exempelvis svårighet att ta sig in i systemet, problem med uppkoppling och lösenord som går ut och att det saknas sökfunktion för att hitta bland äldre handlingar. Synpunkten att det hade varit enklare att hantera ärendena i en dator framförs också av en respondent. Någon uppger dock att det digitala systemet fungerar dåligt och att man själv får ansvara för att skriva ut handlingarna. Även personer med läs- och skrivsvårigheter kan uppleva att den digitala hanteringen inte är optimal. Annars uppges digitaliseringen ha medfört en avsevärd skillnad vad gäller hantering av pappersdokument, både för de förtroendevalda och för nämndsekreterare som ofta är dem som

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

administrerar handlingarna. Några nämndsekreterare uppger också att det i och med digitaliseringen har blivit enklare att hantera handlingar samtidigt som det sparar tid. Någon upplever också att det har minskat risken att skicka felaktiga handlingar samtidigt som alla berörda alltid har tillgång till senaste versionen av en handling. Ytterligare en fördel uppges vara att det är enklare att korrigera om något blivit fel.

3.2.5 Utskick och kompletterande handlingar

Utifrån vad som framkommer under granskningen råder delade meningar om ifall handlingar, inklusive beslutsunderlag, skickas ut i god tid inför nämndssammanträden men också inför presidieträffar eller mötestillfällen för exempelvis arbetsutskott. Generellt uppges att handlingar skickas ut cirka en vecka innan nämndssammanträde, men vissa respondenter menar att detta inte följs.

Åsikterna om hantering av handlingar varierar inte bara mellan de olika nämnderna utan även inom nämnderna. När det gäller kompletterande handlingar som skickas ut efter stopptid, det vill säga efter att det ordinarie utskicket inför nämndsammanträde har gjorts, går även där meningarna isär bland de ledamöter vi fått svar av, vissa menar att detta är vanligt förekommande medan andra anser att det endast sker ibland och att de då handlar om kompletterande handlingar i ett ärende och att dessa i så fall är aviserade innan.

Det framkommer också att respondenter upplever en viss förväntan på att beslutsgången ska hanteras snabbt. Handlingar som skickas ut i efterhand medför att det inte finns tillräcklig tid att ta ställning till förslaget. Ibland kan svåra eller omfattande underlag kräva mer tid än vad det finns utrymme för. Enligt vad som framkommit i granskningen förekommer vid enstaka tillfällen att handlingar skickas ut/kompletteras bara några dagar innan nämndssammanträde och i något fall har det förekommit att handlingar lämnats i samband med sammanträdet eller att beslutsunderlaget inte varit skriftligt utan bestått av en muntlig föredragning.

När det gäller handlingar inför presidieträffar eller med arbetsutskottet ser det lite olika ut i nämnderna hur långt innan nämndssammanträdena som dessa äger rum och i vilken utsträckningarna handlingarna finns klara. I de flesta nämnder uppges att det inte är ovanligt att handlingarna inte är klara inför dessa tillfällen utan kompletteras i efterhand. I Kommunstyrelsen har man nyligen gjort ändringar i sammanträdesplaneringen (börjar gälla 2018-01-01) för styrelsens arbetsutskott för att få mer struktur och underlätta nämndsadministrationen.

Kommentarer

Den digitala hanteringen bedöms fungera tillfredsställande och har bland annat underlättat arbetet för nämndsekreterarna samtidigt som risken för att felaktiga handlingar skickas ut beskrivs som mindre. Samtidigt finns grupper som har svårt att enbart ha digitala handlingar, vilket bör uppmärksammas.

Vad gäller distribuering av handlingar råder en viss otydlighet. En anledning tycks vara att det inte är tydligt vilka krav som kan ställas, något som enligt vår bedömning bör tydliggöras.

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

3.2.6 Beslutsunderlagens innehåll

I nedanstående stycke redovisas olika respondenters syn på beslutsunderlagens innehåll. Då det är svårt att hitta en enhetlig bild både på kommunövergripande nivå och på nämndnivå är det svårt att göra en värdering av synpunkterna. Vi tycker trots detta att det är viktigt att redogöra för de synpunkter som inkommit.

Iakttagelser

Generellt sett är dem vi intervjuat nöjda med beslutsunderlagen överlag och beskriver dessa som kompletta, väl underbyggda eller baserade på gedigna utredningar. Det uppges också enkelt att ställa frågor eller be om kompletteringar om något saknas. I några nämnder framförs dock synpunkter på att underlagen ibland är för omfattande medan det i andra nämnder framförs synpunkter på att underlagen kunde vara mer utförliga. En synpunkt som framförs är att hänsyn sällan tas till vilken förkunskap man har i området och att ledamöter som sitter i flera nämnder kan ha fått information på annat håll och på så sätt vara mer insatta i ett aktuellt ärende än övriga.

Vidare upplevs att det ibland saknas information som är viktig för att beslut ska kunna fattas. Någon respondent uppger också att underlag till beslut om större projektinsatser i efterhand har visat sig inte vara tillräckliga, vilket fått konsekvenser för uppföljning och utvärdering.

Som komplement till de skriftliga handlingarna framgår att dessa ofta kompletteras med muntliga föredragningar kring det aktuella ärendet. Det finns också exempel på nämnder där man har en informell dialog om kommande ärenden, något som efterfrågas i en annan nämnd.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning eller ekonomiskt perspektiv som det ibland likställs med, beskrivs som något som ofta finns med i beslutsunderlagen eller som någon uttrycker det, *ges muntligt*, i samband med presentation av tjänsteskrivelsen vid nämndssammanträdet. Någon uttrycker dock att man alltid tar ställning till om ekonomisk konsekvensbeskrivning bör finnas med. Det beskrivs också som något som kan utvecklas och att det oftast är vid större ärenden och vid budgetbeslut som en komplett ekonomisk konsekvensbeskrivning finns med. Vidare framförs att ekonomisk konsekvensbeskrivning är mer angeläget om budgeten för beslutet inte ryms inom den tilldelade budgetramen. Representanter från Byggnadsnämnden, För- och grundskolenämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det är sällan som nämnden hanterar frågor där en ekonomisk konsekvensbeskrivning är aktuell.

I riktlinjerna för barnkonsekvensbeskrivning anges att barn och ungas rätt ska beaktas vid alla beslut som fattas i Umeå kommun[18]. Hur detta har tillämpats ska sedan redovisas i årsberättelsen. Respondenter uttrycker att barnkonsekvensbeskrivningar sällan finns med i beslutsunderlagen även om barnperspektivet kan finnas med. I vilken utsträckning barnperspektivet finns med varierar av naturliga skäl mellan de olika nämnderna men synen på om barnperspektivet tas med i tillräcklig utsträckning varierar även det inom nämnderna. Individ- och familjenämnden uppger att de har uppmärksammat problemet

[18] Umeå kommun, *Barnkonsekvensbeskrivning – Riktlinjer*, beslutad av kommunfullmäktige, 2005-11-28

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

med att barnkonsekvensbeskrivningar inte tydligt tas med vid beslut och har därför uppmärksammat Kommunstyrelsen på detta.

Vilka som har fått möjlighet att yttra sig i ett ärende framgår inte alltid av beslutsunderlaget enligt intervjupersonerna. Någon svarar att det anges när det är relevant, någon annan att synpunkter från exempelvis facket ibland kan förmedlas muntligt. Från de nämnder där intervjupersonerna bedömer att vem som har fått tillfälle att yttra sig i princip alltid framgår av beslutsunderlagen framgår också att även synpunkterna redovisas, men i varierad detaljeringsgrad. Att inkomna synpunkter bör sammanställas och biläggas tjänsteskrivelsen framgår men i vilken utsträckning det görs framgår inte. För Byggnadsnämnden anges att det till bygglovsärenden redovisas inlagor i sin helhet och att det för detaljplaner finns en samrådsredogörelse.

Om ett ärende behöver kompletteras kan nämnden besluta om återremiss. Enligt vad som framkommit så är återremiss relativt ovanligt, bortsett från i Byggnadsnämnden där många ärenden som avser ansökan om bygglov återremitteras, till följd av att sökande behöver komplettera sina ansökningar till nämnden. I ytterligare någon nämnd uppges att återremiss ofta diskuteras men det är sällan diskussionen resulterar i att ärendet faktiskt återremitteras. Däremot förekommer att nämnden ger uppdrag om förytliganden.

Kommentarer

Det råder delade meningar om beslutsunderlagens innehåll och kvalitet. Även här gör vi bedömningen att det till viss del beror på avsaknaden av en gemensam samsyn på vad som kan förväntas/krävas. Finns denna samsyn dokumenterad blir det också enklare att bedöma om beslutsunderlagen lever upp till ställda krav och förväntningar.

Att ekonomiska konsekvensbeskrivningar och barnperspektivet inte beaktas i alla beslut framkommer under granskningen och även här bör det diskuteras hur detta ska ske i praktiken. En utvärdering bör, liksom Individ- och familjenämnden har uppmärksammat, övervägas när det gäller hur till vida kommunens beslut rörande barnperspektivet har någon påverkan på besluten. Det är i detta arbete viktigt att skilja på kraven på barnkonsekvensbeskrivningar och huruvida man tagit hänsyn till barnperspektivet i besluten.

3.3 Dokumentanalys av underlagen – ett urval

Iakttagelser

Genomförd analys visar att av 33 granskade beslut så lämnas cirka hälften utan anmärkning. I drygt en fjärdedel av alla beslut går inte beslutet/ärendet att följa på ett enkelt sätt, exempelvis till följd av att diarienummer inte stämmer överens med övriga uppgifter eller att det finns fler ärenden med samma diarienummer. I två fall går inte de beslutsunderlag som hänvisas till i protokollet att återfinna bland de underlag som politikerna har fått utsända. Dessutom hänvisas som beslutsunderlag i två beslut till "bilaga i handlingar till mötet". Det förekommer också att politikerna fått tillgång till fler beslutsunderlag, inklusive protokoll från andra nämnder eller sammanträden, än vad som framgår av det aktuella protokollet.

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

Vid analysen av beslut och beslutsunderlag kan också ses att utskick av handlingar inför nämndssammanträden ibland skett bara några dagar innan sammanträdet ägt rum. I ett ärende har utskick gjorts fyra dagar innan och i två ärenden två dagar innan sammanträde. I ytterligare två fall har handlingar publicerats eller uppdaterats i e-meetings efter att sammanträdet ägt rum.

I ett av de analyserade besluten har beslut tagits om återremiss.

I uppdraget ingick att specifikt granska de underlag kring ekonomiska konsekvensbeskrivningar som ligger till grund för beslut i För- och grundskolenämnden (FGN) och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN). Nedan redovisas de iakttagelser som gjorts.

Tabell 1. Ekonomisk konsekvensbeskrivning (EKB) i För- och grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Datum	Nämnd	Ärenden	Finns EKB
2016-02-25	FGN	Lokal- och resursplanering, för och grundskola: Ålidhem Lokal- och resursplanering, för- och grundskola: Bodbyn, Botsmark, Bullmark	Ja Ja
2016-06-23	FGN	Nyttjande av nuvarande skollokal i Bullmark	Delvis
2017-01-26	FGN	Återrapport avseende rektors anmälningsskyldighet till huvudman	Ej aktuellt
2017-03-29	GVN	Prioriteringsordning investeringar 2017	Delvis
2017-03-30	FGN	Lokalförsörjningsbehov - förskola	Ej aktuellt
2017-03-30	FGN	Prioriteringsordning investeringar 2017 Internkontrollplan komplettering	Delvis Ej aktuellt

Kommentarer

Utifrån materialet är det svårt att göra en säker analys, men den bekräftar till viss del vad som i övrigt har framkommit under granskningen. Det blir tydligt att vissa förbättringsåtgärder kan göras gällande beslutsunderlagens hantering, utformning och innehåll. Exempelvis bör det vara enkelt att följa ett beslut och det bör av protokollet tydligt framgå vilka handlingar som tillhör respektive ärende och vilka som legat till grund för det beslut som slutligen fattats. Som påpekats ovan bör också de olika perspektiven, framförallt utifrån de beslut som finns om ekonomiska konsekvensbeskrivningar och barnkonsekvensbeskrivningar synliggöras. Att kunna följa beslutsgången och se de bakomliggande

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

dokumenten ska för politiker, medborgare och andra intressenter vara möjligt. Efter att ha arbetat med material från olika nämnder kan vi konstatera att dessa delar borde kunna bli mer transparenta.

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

4 Bedömning och rekommendationer

Vår sammantagna bedömning utifrån de styrande dokument som finns i Umeå kommun, är att beslutsunderlagen och arbetet med dessa kan stärkas.

I och med att det finns få kommunövergripande styrdokument på området lämnas ett stort ansvar till nämnderna och dess ordförande att finna lämpliga lösningar och arbetssätt för respektive nämnd. Umeå kommun bör överväga att ställa tydligare centrala krav på samtliga nämnder, för att på så sätt hitta en minsta gemensam nivå för nämnderna. Detta är något som utifrån lagstiftningen inte krävs av kommunen, men vi finner att det skulle öka transparensen, tydligheten och säkerställa en grundnivå av information för att kunna fatta välgrundade beslut i samtliga nämnder.

När det gäller de två områden som kommunen har gemensamma beslut kring, ekonomiska konsekvensbeskrivningar och barnperspektivet, bör det tydliggöras hur dessa två perspektiv ska behandlas i besluten och beslutsunderlagen. I vilka fall bör bara barnperspektivet/ekonomin beaktas och i vilka fall krävs det skriftliga konsekvensbeskrivningar? Det finns även andra perspektiv som framkommer i granskningen och där det, om perspektiven ska få genomslag, bör klargöras på vilket sätt. Ett exempel på hantering av perspektiven kan vara en checklista, enligt Tekniska nämndens modell.

Beslutsunderlagens innehåll och utformning är i sin helhet något som är svårt om ens möjligt att i sin helhet reglera i någon form av dokumentation. Kommunikation och dialog kring innehåll och utformning av nämndernas beslutsunderlag är därför viktigt. En sådan diskussion bör enligt oss också innehålla en dialog kring ledamöternas eget ansvar för att inte ta beslut på underlag som man bedömer vara otillräckliga, samt ledamöternas ansvar och befogenheter. Vi tror också att det är viktigt att diskutera och informera kring vad man som ledamot kan förvänta sig/kräva kring mötesadministrationen.

Vad gäller den genomförda digitaliseringen gör vi bedömningen att den digitala hanteringen av beslutsunderlag fungerar tillfredsställande även om vi kan se vissa förbättringsmöjligheter, inte minst vad gäller distribuering av handlingar och möjligheten att följa ett ärende/beslut.

Rekommendationer:

- att en kommungemensam riktlinje som innehåller en grundnivå gällande beslutsunderlag, som anses bör gälla för hela kommunen, arbetas fram
- att i denna riktlinje samla de perspektiv som bör beaktas i besluten och hur dessa perspektiv ska tydliggöras i beslut och protokoll
- att denna riktlinje kompletteras med dialog i nämnder och styrelser, där krav och förväntningar på beslutsunderlagen diskuteras och även ledamöternas eget ansvar och befogenheter aktualiseras
- att regelbundet utvärdera hantering, utformning och innehåll avseende beslutsunderlag i syfte att säkerställa god kvalitet

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

KPMG, dag som ovan

Jenny Malmsjö
Kommunal revisor

Per Skalk
Uppdragsansvarig

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Document classification. KPMG Public

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-15

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00109

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av upphandling och inköp

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att yttra sig över revisionsrapport Upphandling och inköp med nedanstående kommentarer.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av Umeå kommuns revisorer granskat kommunens upphandling och inköp.

Svar på granskningsrapportens rekommendationer finns under respektive rekommendation nedan.

- **Rekommendation**
  Påskyndar arbetet med att ta fram nya styrdokument relaterade till den inköps och upphandlingspolicy som fastställdes i december 2016.
- **Kommentar**
  Nya styrdokument tas fram i dialog med ny upphandlingschef som börjar under mars månad 2018. Styrdokumenten ska vara klara senast 2018-10-31.

- **Rekommendation**
  Säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda dokument.
- **Kommentar**
  Detta är ett pågående förbättringsarbete, som sker i samverkan med berörda verksamheter. En övergripande uppföljning görs för merparten av upphandlade avtal. I avtal som bedöms som riskavtal sker en grundlig uppföljning. Vid upphandlingar av enstaka produktinköp sker ingen uppföljning.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00109

- **Rekommendation**

  Säkerställa att kommunens avtalsregister hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.
- **Kommentar**

  Umeå kommun har påbörjat arbetet kring en kommungemensam avtalsdatabas. Möten är inbokade och troligtvis kommer det att resultera i en upphandling av ett nytt IT-stöd för en gemensam avtalsdatas. Upphandling kommer att påbörjas senast 2018-12-31.

- **Rekommendation**

  Initiera en översyn av kommunens attestreglemente och/eller ta fram tillämpningsföreskrifter kopplade till reglementet.
- **Kommentar**

  En översyn av attestreglementet ska göras i kombination med övriga styrdokument för att se hur förtydligande kan göras gällande granskarens roll. Klart senast 2018-10-31.

- **Rekommendation**

  Uppdra åt Upphandlingsbyrån att snarast genomföra erforderliga utbildningsinsatser inom upphandlingsområdet. Då detaljgranskningen påvisat särskilt stora brister gällande direktupphandling kan med fördel särskilt fokus läggas på området.
- **Kommentar**

  Den nya upphandlingschefen som börjar i mars 2018 har i uppdrag att besluta hur dessa utbildningsinsatser ska genomföras.

- **Rekommendation**

  Minst en gång/år genomföra inköpsanalyser i syfte att identifiera områden där det sker mycket inköp utan att det finns ramavtal eller andra avtal. En förutsättning för det är att avtalsregistret hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.

Tjänsteskrivelse
Dnr: KS-2018/00109

- **Kommentar**

  Arbetet är svårt att utföra utan den kommungemensamma avtalsdatabasen.
  Umeå kommun har påbörjat arbetet kring en kommungemensam avtalsdatabas. Möten är inbokade och troligtvis kommer det att resultera i en upphandling av ett nytt IT-stöd för en gemensam avtalsdatas. Upphandling kommer att påbörjas senast 2018-12-31.

- **Rekommendation**

  Genomföra regelmässiga stickprovskontroller av attesterade fakturor avseende på så väl avtalstrohet och prestation och avtalat pris.

- **Kommentar**

  I dag är det verksamhetens ansvar att kontrollera att fakturerade kostnader överensstämmer med ingångna avtal. Som det också framgår i revisionen av Inköpsprocessen, jobbar Umeå kommun med att följa beslutat arbetssätt i Inköpsprocessen, där man så långt det är möjligt ska attestera beställningar istället för fakturor. Därför känns det mer angeläget att beställningarna är korrekt attesterade vilket också säkerställs med utbildningar och information av attestanter. Det är också på attesterade beställningar stickprovskontroller i så fall bör utföras. Som komplement till ovanstående bör stickprovskontroller göras även på attesterade fakturor. Ansvaret för stickprovskontroller ligger på verksamheten. Ska uppföljning utföras centralt måste resurser tillsättas.

- **Rekommendation till IFN, FGN, GVN, KS, TN**

  Revisorerna vill även rekommendera till Kommunstyrelsen att dom nämnder vars inköp som granskats närmare i sina risk- och väsentlighetsanalyser särskilt bör uppmärksamma risker kopplade till upphandling och inköp. Inom ramen för uppsiktsplikten bör Kommunstyrelsen noggrant följa frågan. De nämnder det handlar om är Individ och familjenämnden, För och grundskolenämnden. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Kommunstyrelsen och Tekniska nämnden.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00109

- **Rekommendation till Tekniska nämnden**

  Tekniska nämnden bör säkerställa att den dokumentation som uppstår till följd av direktupphandlingar hålls ordnad på sådant sätt som beskrivs i riktlinjerna för direktupphandling.

Beslutsunderlag

Granskning av Upphandling och inköp

Beredningsansvariga

Susanne Aidanpää, Pia Wangbergh, Monica Fryxå, Gabrielle Eriksson

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen, KPMG, Susanne Aidanpää Pia Wangbergh, Monica Fryxå, Gabrielle Eriksson

Click here to enter text.
Click here to enter text.

Pia Wangberg
Upphandlingschef
biträdande

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-03-06

§ 81
Diarienr: KS-2018/00109

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av upphandling och inköp

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att yttra sig över revisionsrapport Upphandling och inköp med nedanstående kommentarer.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av Umeå kommuns revisorer granskat kommunens upphandling och inköp.

Svar på granskningsrapportens rekommendationer finns under respektive rekommendation nedan.

- **Rekommendation**
  Påskyndar arbetet med att ta fram nya styrdokument relaterade till den inköps och upphandlingspolicy som fastställdes i december 2016.
- **Kommentar**
  Nya styrdokument tas fram i dialog med ny upphandlingschef som börjar under mars månad 2018. Styrdokumenten ska vara klara senast 2018-10-31.

- **Rekommendation**
  Säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda dokument.
- **Kommentar**
  Detta är ett pågående förbättringsarbete, som sker i samverkan med berörda verksamheter. En övergripande uppföljning görs för merparten av upphandlade avtal. I avtal som bedöms som riskavtal sker en grundlig

uppföljning. Vid upphandlingar av enstaka produktinköp sker ingen uppföljning.

- **Rekommendation**
  Säkerställa att kommunens avtalsregister hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.
- **Kommentar**
  Umeå kommun har påbörjat arbetet kring en kommungemensam avtalsdatabas. Möten är inbokade och troligtvis kommer det att resultera i en upphandling av ett nytt IT-stöd för en gemensam avtalsdatas. Upphandling kommer att påbörjas senast 2018-12-31.

- **Rekommendation**
  Initiera en översyn av kommunens attestreglemente och/eller ta fram tillämpningsföreskrifter kopplade till reglementet.
- **Kommentar**
  En översyn av attestreglementet ska göras i kombination med övriga styrdokument för att se hur förtydligande kan göras gällande granskarens roll. Klart senast 2018-10-31.

- **Rekommendation**
  Uppdra åt Upphandlingsbyrån att snarast genomföra erforderliga utbildningsinsatser inom upphandlingsområdet. Då detaljgranskningen påvisat särskilt stora brister gällande direktupphandling kan med fördel särskilt fokus läggas på området.
- **Kommentar**
  Den nya upphandlingschefen som börjar i mars 2018 har i uppdrag att besluta hur dessa utbildningsinsatser ska genomföras.

- **Rekommendation**
  Minst en gång/år genomföra inköpsanalyser i syfte att identifiera områden där det sker mycket inköp utan att det finns ramavtal eller andra avtal. En förutsättning för det är

att avtalsregistret hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.

- **Kommentar**
  Arbetet är svårt att utföra utan den kommungemensamma avtalsdatabasen.
  Umeå kommun har påbörjat arbetet kring en kommungemensam avtalsdatabas. Möten är inbokade och troligtvis kommer det att resultera i en upphandling av ett nytt IT-stöd för en gemensam avtalsdatas. Upphandling kommer att påbörjas senast 2018-12-31.

- **Rekommendation**
  Genomföra regelmässiga stickprovskontroller av attesterade fakturor avseende på så väl avtalstrohet och prestation och avtalat pris.
- **Kommentar**
  I dag är det verksamhetens ansvar att kontrollera att fakturerade kostnader överensstämmer med ingångna avtal.
  Som det också framgår i revisionen av Inköpsprocessen, jobbar Umeå kommun med att följa beslutat arbetssätt i Inköpsprocessen, där man så långt det är möjligt ska attestera beställningar istället för fakturor. Därför känns det mer angeläget att beställningarna är korrekt attesterade vilket också säkerställs med utbildningar och information av attestanter. Det är också på attesterade beställningar stickprovskontroller i så fall bör utföras. Som komplement till ovanstående bör stickprovskontroller göras även på attesterade fakturor. Ansvaret för stickprovskontroller ligger på verksamheten. Ska uppföljning utföras centralt måste resurser tillsättas.

- **Rekommendation till IFN, FGN, GVN, KS, TN**
  Revisorerna vill även rekommendera till kommunstyrelsen att dom nämnder vars inköp som granskats närmare i sina risk- och väsentlighetsanalyser särskilt bör uppmärksamma risker kopplade till upphandling och inköp. Inom ramen för uppsiktsplikten bör Kommunstyrelsen noggrant följa

frågan. De nämnder det handlar om är individ och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kommunstyrelsen och tekniska nämnden.

- **Rekommendation till tekniska nämnden**
  Tekniska nämnden bör säkerställa att den dokumentation som uppstår till följd av direktupphandlingar hålls ordnad på sådant sätt som beskrivs i riktlinjerna för direktupphandling.

Beslutsunderlag

Granskning av Upphandling och inköp

Beredningsansvariga

Susanne Aidanpää, Pia Wangbergh, Monica Fryxå, Gabrielle Eriksson

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen, KPMG, Susanne Aidanpää Pia Wangbergh, Monica Fryxå, Gabrielle Eriksson

KOMMUNLEDNINGSSTABEN
NÄMNDSKANSLIET
UMEÅ KOMMUN
2018 -01- 31
Dnr: 2018.109 Dpl: 007
Aktbil: Bil:

Kommunrevisionen
Umeå kommun

För yttrande
Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktige
För- och grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Individ- och familjenämnden
Tekniska nämnden

2018-01-23

Revisionsrapport "Granskning av upphandling och inköp"

På uppdrag av Umeå kommuns förtroendevalda revisorer har KPMG granskat ovanstående område.

I rapporten framgår ett antal bedömningar och rekommendationer. Till rapporten bifogas också revisionens kortversion av rapporten.

Revisorerna önskar ett yttrande över rapporten där kommunstyrelsens åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgår. Om utfästelser görs i svaret, önskas också tidsplan kring dessa. Revisionen önskar detta yttrande över rapporten senast den 12 mars 2018. Att det är något kortare svarstid än vanligt beror på att det i vissa fall har tagit lång tid att få svar på de frågor vi ställt och på att mer tid än brukligt önskades för sakgranskningen. Svar önskas via e-post eller vanlig post till nedanstående adress.

På uppdrag av Umeå kommuns förtroendevalda revisorer

Per Skalk
Uppdragsansvarig

per.skalk@kpmg.se
073-852 19 02

KPMG
Per Skalk
Box 260
901 06 UMEÅ

UMEÅ KOMMUN

Granskning av upphandling och inköp

Granskningens inriktning

Genom att följa gällande regelverk ska det säkerställas att anlitade leverantörer har god affärsetik, följer lagar och förordningar och fullgör sina skyldigheter gentemot samhället. Kompletteringen med en egen policy har som syfte att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader köps med rätt kvalitet till rätt kostnad samtidigt som det tas hänsyn till sociala, etiska och miljömässiga krav. Rimligtvis ska ett agerande i enlighet med policyn medverka till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens, vilket i sin tur över tid medverkar till affärsmässighet.

Resultat

I granskningen konstateras bl.a. att kommunen 2016 antog en ny inköps- och upphandlingspolicy. Några nya styrdokument relaterade till policyn finns dock inte antagna. En följd av detta är att kommunen har en beloppsgräns för direktupphandling som är lägre än vad lagstiftningen kräver.

Vidare framkommer att det finns exempel på nämnder vars delegationsordningar har anpassats efter lagstiftningens beloppsgräns, det vill säga ett betydligt högre belopp än vad fullmäktige fastställt. Detta innebär att dessa nämnders delegationsordningar inte är förenliga med de av fullmäktige fastställda reglerna. Vi anser därmed att de nämnder som fastställt delegationsordningar med högre beloppsgräns än vad som föreskrivs i fullmäktiges styrdokument brustit i sitt ansvar enligt kommunallagen.

Av reglerna framgår vidare att samtliga upphandlade avtal, inklusive avtal som tecknats till följd av direktupphandling, ska registreras i kommunens avtalsdatabas. De direktupphandlingar som verksamheterna genomför registreras dock inte i kommunens avtalsregister. Vår bedöunning är därmed att kommunens avtalsregister inte är uppdaterat.

Vid intervjuer framkommer att Upphandlingshyrån uppfattar att deras ansvar enligt fullmäktiges styrdokument att bevaka att gällande inköps- och upphaudlingsregler efterlevs, är begränsat till de upphandlingar de själva genomför. Detta innebär att det i praktiken bara är de upphandlingar som Upphandlingsbyrån genomför som blir föremål för de formella kontroll- och uppföljningsrutiner som finns.

I den granskning som gjorts av ett antal specifika inköp framkommer påfallande stora brister när det gäller följsamheten till de regler som gäller för direktupphandling. Enligt vår tolkning beror det till stor del på okunskap inom området.

Rekommendationer

Utifrån rapporten rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- påskynda arbetet med att ta fram nya styrdokument relaterade till policyn
- säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten
- säkerställa att kommunens avtalsregister hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten
- initiera en översyn av kommunens attestreglemente och/eller ta fram tillämpningsföreskrifter kopplade till reglementet
- uppdra åt Upphandlingsbyrån att snarast genomföra erforderliga utbildningsinsatser inom upphandlingsområdet
- minst en gång per år genomföra inköpsanalyser i syfte att identifiera områden där det sker mycket inköp utan att det finns ramavtal eller andra avtal. En förutsättning för det är att avtalsregistret hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.
- genomföra regelmässiga stickprovskontroller av attesterade fakturor med avseende på såväl avtalstrohet som prestation och avtalat pris

Utöver ovanstående lämnar vi nedanstående rekommendationer riktade till andra nämnder.

- att minst de nämnder (IFN, FGN, GVN, KS och TN) vars inköp vi granskat närmare, i sina risk- och väsentlighetsanalyser särskilt bör uppmärksamma risker kopplade till upphandling och inköp
- Tekniska nämnden bör säkerställa att den dokumentation som uppstår till följd av direktupphandlingar hålls orduad på ett sådant sätt som beskrivs i riktlinjerna för direktupphandling

KPMGs rapport "Granskning av upphandling och inköp, 2018-01-04".

För ytterligare information, kontakta:
Revisionens ordförande Johnny Sandström, tel 070-677 34 89

eller KPMG, Per Skalk, tel 073-852 19 02

KPMG

Granskning av upphandling och inköp

Revisionsrapport

Umeå kommun

KPMG AB

2018-01-04

Antal sidor 20 (35 inklusive bilaga)

Antal bilagor 1

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfråga	4
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Ansvarig nämnd	5
2.5	Projektorganisation/granskningsansvariga	5
2.6	Metod	5
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Lagen om offentlig upphandling	7
3.2	Direktupphandling	8
3.3	Policy, riktlinjer, reglementen och övriga styrdokument	9
3.3.1	Inköps- och upphandlingspolicy	9
3.3.2	Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun	9
3.3.3	Riktlinjer för direktupphandling	11
3.3.4	Attestreglemente	13
3.4	Kontroll och uppföljning	14
3.5	Internkontrollmoment omfattande upphandling och inköp	17
3.6	Analys av inköp i Umeå kommun	19
A	Bilaga 1: Detaljgranskning	21

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Umeå kommun
Granskning av upphandling och inköp
KPMG AB
2018-01-04

1 Sammanfattning

På uppdrag av Umeå kommuns revisorer har KPMG granskat om kommunens upphandlingar och inköp sker i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument.

I granskningen konstateras bland annat att kommunen i december 2016 antog en ny inköps- och upphandlingspolicy. Några nya styrdokument relaterade till policyn finns dock inte antagna. Vid granskningstillfället fanns ej heller någon konkret tidplan för när nya styrdokument ska tas fram.

En följd av att nya styrdokument inte tagits fram är att Umeå kommun sedan 1 juli 2014 har en beloppsgräns för direktupphandling som är avsevärt lägre än vad lagstiftningen kräver. Det skulle kunna vara ett medvetet val från kommunens sida att ha en lägre beloppsgräns för direktupphandling än vad lagen kräver. Vi tolkar det dock snarare som en miss vilket indikerar en bristande omvärldsbevakning och intern kontroll från kommunstyrelsens sida.

Vidare framkommer att det finns exempel på nämnder vars delegationsordningar har anpassats efter lagstiftningens beloppsgräns, det vill säga ett betydligt högre belopp än vad fullmäktige fastställt. Detta innebär att dessa nämnders delegationsordningar inte är förenliga med de av fullmäktige fastställda reglerna. Vi har även tagit del av andra dokument som i detta avseende inte är förenliga med de av fullmäktige fastställda reglerna. Mot den bakgrunden anser vi att de nämnder som fastställt delegationsordningar med högre beloppsgräns än vad som föreskrivs i fullmäktiges styrdokument brustit i sitt ansvar enligt kommunallagen 6 kap. 6 §, där det anges att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt.

Av reglerna framgår vidare att samtliga upphandlade avtal, inklusive avtal som tecknats till följden av direktupphandling, ska registreras i kommunens avtalsdatabas[1]. De direktupphandlingar som verksamheterna genomför registreras dock inte i kommunens avtalsregister. Vår bedömning är därmed att kommunens avtalsregister inte är uppdaterat i enlighet med vad som stipuleras i fullmäktiges styrdokument.

I våra intervjuer framkommer att Upphandlingsbyrån uppfattar att deras ansvar enligt fullmäktiges styrdokument att bevaka att gällande inköps- och upphandlingsregler efterlevs, är begränsat till de upphandlingar de själva genomför. Utifrån styrdokumentens formulering finner vi inget stöd för den tolkningen. Vår uppfattning är att Upphandlingsbyrån ansvarar för bevakning av att gällande inköps- och upphandlingsregler efterlevs avseende samtliga upphandlingar inom kommunen.

I praktiken är det dock bara de upphandlingar som Upphandlingsbyrån genomför som blir föremål för de formella kontroll- och uppföljningsrutiner som finns. Med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten som bedömningsgrund gör vi därmed bedömningen att det i betydande utsträckning saknas ändamålsenliga kontroll- och uppföljningsrutiner beträffande upphandlingar. Vi anser att kommunstyrelsen måste

[1] I styrdokumentet används begreppet *avtalsdatabas*, vi benämner det dock *avtalsregister*.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.

En del av granskningen har bestått av en detaljgranskning av ett antal specifika inköp genomförda under 2016. I detaljgranskningen framkommer påfallande stora brister när det gäller följsamheten till de regler som gäller för direktupphandling. Enligt vår tolkning beror det till stor del på okunskap inom området. Trots att det enligt uppgift, sedan våren 2016, funnits rollbeskrivningar inklusive ansvar att hämta på kommunens intranät har vi också kunnat konstatera att det förefaller finnas oklarheter kring vilket ansvar som åvilar granskaren respektive attestanten när en ekonomisk transaktion ska attesteras. Den iakttagelsen är avgränsad till vårt uppdrag inom ramen för just denna granskning, men vi utesluter inte att bristerna även kan innebära andra typer av risker beträffande ekonomiska transaktioner.

Vi konstaterar också att beslutsattestanterna och/eller den/de som ansvarat för upphandlingen/inköpet i vissa fall haft svårt att svara på våra frågor samt haft svårt att förse oss med den dokumentation vi efterfrågat. I vissa fall har vi trots upprepade påminnelser inte fått några svar över huvud taget. Detta anser vi vara helt oacceptabelt med hänvisning till att det i 12 kap. 9 § kommunallagen, fastslås att såväl politiker som tjänstemän är skyldiga att lämna revisorerna de upplysningar som behövs för revisionsarbetet.

Mot bakgrund av vad som framkommer i denna granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Påskynda arbetet med att ta fram nya styrdokument relaterade till den inköps- och upphandlingspolicy som fastställdes i december 2016.
- Säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.
- Säkerställa att kommunens avtalsregister hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.
- Initiera en översyn av kommunens attestreglemente och/eller ta fram tillämpningsföreskrifter kopplade till reglementet. Översynen kan med fördel bland annat fokusera på att förtydliga granskarens roll.
- Uppdra åt Upphandlingsbyrån att snarast genomföra erforderliga utbildningsinsatser inom upphandlingsområdet. Då detaljgranskningen påvisat särskilt stora brister gällande direktupphandling kan med fördel särskilt fokus läggas på det området.
- Åtminstone årligen genomföra inköpsanalyser i syfte att identifiera områden där det sker mycket inköp utan att det finns ramavtal eller andra avtal. En förutsättning för det är att avtalsregistret hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

- Genomföra regelmässiga stickprovskontroller av attesterade fakturor med avseende på såväl avtalstrohet som prestation och avtalat pris.

Utöver ovanstående rekommendationer till kommunstyrelsen lämnar vi även nedanstående rekommendationer riktade till andra nämnder.

- Med tanke på de brister som framkommit i vår detaljgranskning av specifika inköp anser vi att åtminstone de nämnder vars inköp vi granskat närmare, i sina risk- och väsentlighetsanalyser särskilt bör uppmärksamma risker kopplade till upphandling och inköp. Inom ramen för uppsiktsplikten bör kommunstyrelsen noggrant följa frågan. De nämnder det handlar om är Individ- och familjenämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Kommunstyrelsen samt Tekniska nämnden.

- Tekniska nämnden bör säkerställa att den dokumentation som uppstår till följd av direktupphandlingar hålls ordnad på ett sådant sätt som beskrivs i riktlinjerna för direktupphandling.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunens upphandlingar och inköp sker i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument. Uppdraget ingår i revisionen för år 2017 och har beslutats utifrån den risk- och väsentlighetsanalys revisionen genomfört för verksamhetsåret.

Att inköp görs i enlighet med gällande regelverk ska säkerställa att anlitade leverantörer har god affärsetik, följer lagar och förordningar, och fullgör sina skyldigheter gentemot samhället. Kompletteringen med en egen policy har som syfte att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader köps med rätt kvalitet till rätt kostnad samtidigt som det tas hänsyn till sociala, etiska och miljömässiga krav. Rimligtvis ska ett agerande i enlighet med policyn medverka till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens, vilket i sin tur över tid medverkar till affärsmässighet.

Revisionen utesluter inte att det finns en risk för att inköp görs där avsteg gjorts från direktiv, lag och/eller policy. Inköp kan även ha gjorts av icke avtalsbundna leverantörer. Bristande efterlevnad leder inte sällan till fördyringar och/eller kvalitetsbrister. Revisionen bedömer det därför som väsentligt att det kan säkerställas att det finns giltiga avtal baserad på korrekta upphandlingar med de leverantörer som betalats för varor och tjänster. Lika väsentligt är att inköpen gjorts av leverantörer som följer lagar och förordningar, och fullgör sina skyldigheter gentemot samhället.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

2.1 Syfte och revisionsfråga

Granskningen syftar till att bedöma om kommunens upphandlingar och inköp sker i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka rutiner och riktlinjer finns vad gäller inköp?
- Hur säkerställs efterlevnaden av gällande rutiner och riktlinjer?
- Finns generella rutiner för att utvärdera genomförda upphandlingar och avtal i syfte att förbättra upphandlingen till nästa tillfälle?
- Vilka rutiner finns för att följa upp avtalstrohet?
- Hur sker kontroll av avtalsefterlevnad och eventuell avvikelserapportering?
- Vilka rutiner finns för att säkerställa att gällande beloppsgränser beaktas vid inköp?
- Hur säkerställs möjligheten att avtalen kan brytas vid brister och eventuella rutiner för detta?
- Har enskilt inköp föregåtts av upphandling som efterlever direktiv, lag och kommunens policy med därtill hörande tillämpningsföreskrifter?
- Är leverantörsregistret underhållet i en omfattning så att leverantörerna är säkert och korrekt identifierade samt hanterade på ett sätt som överensstämmer med kommunens policy?
- Har det funnits interkontrollmoment i 2016 års interkontrollplan omfattande upphandling och inköp? Har de interkontrollåtgärder som i så fall varit kopplade till dessa utförts? Vad har rapporterats och åtgärdats?

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar inköp gjorda inom Umeå kommun (primärkommunen) under 2016.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Lagen om offentlig upphandling
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016-12-19, § 264)
- Inköps- och upphandlingspolicy för Umeå kommunkoncern (KF 2011-05-30, § 94)
- Regler för inköp och upphandling i Umeå kommun (KF 2011-05-30, § 94)
- Delegation i upphandlingsärenden (KF 2011-05-30, § 94)
- Riktlinjer för direktupphandling i Umeå kommun (KF 2011-05-30, § 94)
- Ansvar och rollfördelning vid upphandling inom Umeå kommun (KF 2011-05-30, § 94)
- Riktlinjer för intern styrning och kontroll (KF 2011-09-26, § 153)

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen i sin samordnande roll, men omfattar all upphandling i kommunen.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskning/analys av inköp utifrån de data som inhämtats har utförts av Lars Anteskog, dataanalysspecialist. Den uppföljande granskningen har utförts av Andreas Wendin, kommunal revisor, under ledning av Per Skalk, uppdragsansvarig.

Rapporten är faktagranskad av tf. upphandlingschef samt redovisningschef.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Granskning av inköp

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

- Granskning av internkontrollmoment i 2016 års interkontrollplan omfattande upphandling och inköp

Val av inköp att granska har utgått från de leverantörer/betalningsmottagare som förekommer i kommunens leverantörsreskontra under 2016. Uppgifterna i reskontran har kompletterats med uppgifter från leverantörsregistret och de olika förteckningar som finns redovisande avtalsbundna leverantörer under 2016. Även uppgifter från den ekonomiska redovisningen har ingått. Utöver detta har vi inhämtat uppgifter från Skatteverket och Bolagsverket om leverantörernas status vid granskningstillfället.

Via analyser har vi därefter valt ut ett representativt urval av följande typer av leverantörer/inköp som vi granskat närmare:

- Beloppsmässigt stort inköp av avtalsbunden[2] (i någon form av avtalsregister) leverantör.
- Inköp från leverantörer som direktupphandlats.
- Inköp från leverantörer som direktupphandlats och där kostnaderna är fördelade på flera fakturor samt olika organisatoriska enheter och/eller konton och/eller betalningsattestanter. Här inbegrips risken för att beloppsgränser sett över ett helt år överskridits.
- Inköp från leverantör som vid granskningstillfället eventuellt redovisar någon form av negativ myndighetsinformation[3].
- Inköp från leverantör som vid granskningstillfället eventuellt finns på Svensk Handels varningslista.
- Inköp från leverantörer med bedömt undermålig identifikation i leverantörsregistret.

Avseende granskningen av internkontrollen har vi granskat om och hur interkontrollmomenten utförts.

[2] Kommunens eget register (ramavtal). Register över samordnade upphandlingar. Register från verksamhetsspecifik upphandling etc.
[3] Vid granskningstillfället t.ex. inte registrerad för F-skatt, försatt i likvidation, konkurs.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

3 Resultat av granskningen

3.1 Lagen om offentlig upphandling

Nya upphandlingsregler trädde i kraft 2017-01-01 (SFS 2016:1145). Denna granskning avser dock inköp gjorda under 2016, varför vi i rapporten hänvisar till de belopps-gränser och regler som var gällande under 2016. I de fall vi hänvisar till specifika paragrafer i LOU hänvisar vi till aktuell paragraf i den nya lagstiftningen.

Syftet med upphandlingsreglerna är att upphandlande myndigheter, som till exempel statliga myndigheter, kommuner och landsting, på bästa sätt ska använda de offentliga medel som finansierar offentliga inköp, genom att uppsöka och dra nytta av konkurrensen på aktuell marknad för att göra bra affärer. Värdet av upphandlingen i Sverige uppskattas till ca 600 miljarder kronor per år.

De som omfattas av skyldigheten att upphandla enligt LOU kallas upphandlande myndigheter. Dessa är statliga och kommunala myndigheter, såsom beslutande församlingar i kommuner och landsting, vissa offentligt styrda organ (t.ex. flertalet kommunala och en del statliga bolag) och sammanslutningar av en eller flera upphandlande myndigheter eller ett eller flera offentligt styrda organ. Även kommunala och statliga aktiebolag omfattas av begreppet upphandlande myndighet.

Det beräknade förväntade värdet av kontraktet och, beträffande tjänster, kategori av tjänst, avgör vilket kapitel och förfarande som ska tillämpas vid upphandlingen. Är det fråga om en upphandling som beräknas understiga aktuellt tröskelvärde ska bestämmelserna i 19 kap. LOU tillämpas.

Gränsen för direktupphandling uppgår från 1 januari år 2016 till högst 534 890 kr, motsvarande 28 % av tröskelvärdet för varor och tjänster. Tröskelvärdet för varor och tjänster uppgår till 1,23 mnkr för statliga myndigheter och ca 1,91 mnkr för övriga upphandlande myndigheter. Vid upphandling av byggentreprenader uppgår tröskelvärdet till ca 48 mnkr. Beroende på beloppsgräns kan olika förfaranden väljas för upphandling.

En upphandlande myndighet ska vid genomförande av en upphandling fastställa kontraktets värde. Kontraktsvärdet ska beräknas exklusive mervärdesskatt och för avtalets hela löptid. Upphandling får inte delas upp och beräkningen får inte konstrueras i syfte att komma under tröskelvärdet. Upprepade upphandlingar av samma kategori varor och tjänster under ett budgetår ska räknas samman.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

3.2 Direktupphandling

Tröskelvärdena, som de ovan redovisade beloppsgränserna utgår från, revideras vartannat år. I och med revideringen 2014 infördes dessutom nya bestämmelser i LOU gällande direktupphandling. I de fall upphandlingens värde överstiger 100 000 kr exklusive moms ska den upphandlande myndigheten dokumentera skälen för beslutet och annat av betydelse vid upphandlingen.

Därtill infördes krav på att upphandlande myndigheter ska fastställa riktlinjer för direktupphandling.

I Upphandlingsmyndighetens[4] vägledning för direktupphandling anges att när man beräknar värdet av ett avtal ska man beräkna det maximala belopp som kan komma att betalas sammanlagt under hela den tid avtalet gäller. Det innebär att exempelvis eventuella options- och förlängningsklausuler ska räknas med som om de kommer att utnyttjas. Vid beräkningen av avtalsvärdet ska man inte bara se till värdet av det aktuella avtalet utan man måste också räkna in alla direktupphandlingar av samma slag som myndigheten har genomfört eller kommer att genomföra under räkenskapsåret.

Detta innebär att man måste tänka på det kommande behovet vid beräkning av avtalsvärdet samt att det kan handla om liknande inköp men från olika leverantörer. Kontrollen utifrån beloppsgränserna kan således inte enbart fokusera på leverantör. Det saknas vägledande praxis i fråga om vad som utgör en upphandling av samma slag. Upphandlingar av sådana varor, tjänster och byggentreprenader som typiskt sett tillhandahålls av en leverantör bör dock räknas samman. I Upphandlingsmyndighetens vägledning för direktupphandling står följande att läsa. "Exempelvis kulspetspennor, radergummin och pennvässare utgör enligt detta resonemang upphandlingar av samma slag, eftersom de vanligen tillhandahålls av leverantörer som säljer kontorsmaterial". Det finns även två domar från Kammarrätten i Stockholm från 2013, i vilka det slås fast att juridiska tjänster är att betrakta som tjänster av samma slag även om det handlar om olika rättsområden[5].

I praktiken innebär alla inköp som *inte* avser något av nedanstående en direktupphandling.

- Inköp inom ramen för genomförd upphandling enligt de olika förfaranden som definieras i 6 kap. LOU
- Inköp inom ramen för tecknat ramavtal

Därmed inte sagt att det måste tecknas avtal gällande samtliga direktupphandlingar.

[4] Upphandlingsmyndigheten tog 2015-09-01 över ansvaret från Konkurrensverket för att utveckla, förvalta och stödja andra myndigheters upphandling.
[5] Mål nr. 1965-13 samt mål nr. 2504-13

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

3.3 Policy, riktlinjer, reglementen och övriga styrdokument

3.3.1 Inköps- och upphandlingspolicy

Umeå kommuns nu gällande *Inköps- och upphandlingspolicy* fastställdes av kommunfullmäktige 2016-12-19, § 264. Då denna granskning avser inköp gjorda under 2016 utgår granskningen dock i första hand från den inköps- och upphandlingspolicy som gällde dessförinnan. Den tidigare inköps- och upphandlingspolicyn, *Inköps- och upphandlingspolicy för Umeå kommunkoncern*, samt tillhörande regler och riktlinjer fastställdes av fullmäktige 2011-05-30, § 94. De regler och riktlinjer som hör till policyn från 2011 är *Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun*, *Delegation i upphandlingsärenden*, *Riktlinjer för direktupphandling i Umeå kommun* samt *Ansvar och rollfördelning vid upphandling inom Umeå kommun*. Dessa regler och riktlinjer var alltså gällande under 2016 och utgör således bedömningsgrund i vår granskning.

Enligt uppgift skulle dessa regler och riktlinjer ha reviderats i anslutning till att den nya policyn fastställdes, för att bättre passa det nu gällande arbetssättet. Av olika orsaker har dock revideringen dragit ut på tiden vilket inneburit att styrdokumenten från 2011 har fortsatt att vara gällande även under en stor del av 2017. Per den 13 november 2017 fanns det fortfarande inga nya styrdokument, ej heller någon konkret tidplan för när nya styrdokument ska tas fram. I samband med faktagranskningen av rapporten framförs att det tagits fram en tidplan samt att målsättningen är att nya styrdokument ska finnas tillgängliga från och med april 2018.

Våra kommentarer
Vi anser att kommunstyrelsen bör påskynda arbetet med att ta fram nya styrdokument relaterade till den inköps- och upphandlingspolicy som fastställdes i december 2016. Inte minst mot bakgrund av att de gamla styrdokumenten, som alltså fortfarande gäller, inte är uppdaterade utifrån de förändringar som skett i LOU, vilket vi kommer in på nedan.

3.3.2 Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun

Av dokumentet *Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun* framgår att det är kommunstyrelsens arbetsutskott (KSau) som ansvarar för att policyn följs. Det framgår också att det är KSau som fastställer regler och riktlinjer för inköp och upphandling och för tillämpning av dessa. Dokumentet *Ansvar och rollfördelning vid upphandling inom Umeå kommun* anger dock inte att KSau har ansvar för att policyn följs. Där anges i stället att Upphandlingsbyrån har ansvar för att "Bevaka att gällande inköps- och upphandlingsregler följs". I praktiken sker dock ingen aktiv bevakning av det när det gäller de upphandlingar som genomförs direkt i kommunens verksamheter. I våra intervjuer framförs att Upphandlingsbyråns ansvar sträcker sig till att informera verksamheterna om vilka avtal som gäller samt att gällande avtal och regler ska användas/efterlevas. Från Upphandlingsbyråns sida uppfattar man sig inte ha något praktiskt ansvar för att bevaka att gällande inköps- och upphandlingsregler följs.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

När det gäller direktupphandlingar framgår det av ovan nämnda regler att beloppsgränsen för direktupphandling i Umeå kommun är 287 000 kr. Som framgår i stycke 3.1 var beloppsgränsen år 2016 enligt LOU 534 890 kr, vilket motsvarar 28 % av tröskelvärdet för varor och tjänster. När Umeå kommuns styrdokument fastställdes år 2011 var beloppsgränsen för direktupphandlingar 15 % av tröskelvärdet för varor och tjänster enligt LOU. 1 juli 2014 höjdes dock beloppsgränsen till nu gällande 28 %. Detta innebär att Umeå kommun från och med lagförändringen den 1 juli 2014 till och med dags dato har haft en beloppsgräns för direktupphandling som varit avsevärt lägre än vad lagstiftningen kräver. Dock har vi i vår granskning kunnat konstatera att det finns exempel på nämnder vars delegationsordningar har anpassats efter den högre beloppsgränsen. Detta innebär att dessa nämnders delegationsordningar inte är förenliga med *Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun*, fastställda av fullmäktige. Därtill har vi tagit del av ett dokument benämnt *Dokumenthanteringsplan för Upphandlingsbyrån under Ekonomifunktionen* i vilket det också framgår en beloppsgräns för direktupphandling som inte är i överensstämmelse med den beloppsgräns som fullmäktige fastställt.

Av reglerna framgår vidare att samtliga upphandlade avtal, inklusive avtal som tecknats till följden av direktupphandling, ska registreras i kommunens avtalsdatabas. I sammanhanget är det viktigt att notera att såväl policyn som de tillhörande styrdokumenten gäller samtliga kommunens upphandlingar, alltså även de direktupphandlingar som genomförs direkt av kommunens verksamheter. I dokumentet *Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun* framgår exempelvis att reglerna och riktlinjerna "gäller för samtliga verksamheter". De direktupphandlingar som verksamheterna genomför registreras dock inte i kommunens avtalsregister. I våra intervjuer har det framförts att det endast är de avtal som Upphandlingsbyrån tecknar som ska registreras i kommunens avtalsregister. En följd av den tolkningen är att det inte finns något fullständigt avtalsregister i kommunen.

Våra kommentarer

Som framgår ovan anges i *Regler för inköp och upphandling inom Umeå kommun* att KSau ansvarar för att kommunens inköps- och upphandlingspolicy efterlevs. Vi anser att detta ansvar redan är reglerat i kommunallagen 6 kap. 6 §, där det anges att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. På en övergripande nivå ingår det i kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt kommunallagen 6 kap. 1 § att säkerställa att så sker. Uppsiktsplikten åvilar hela kommunstyrelsen. KSau kan ges ett ansvar att i praktiken bevaka efterlevnaden av policyn men det fråntar inte respektive nämnd samt resten av kommunstyrelsen ansvaret för att, utifrån kommunallagens reglering, säkerställa att fullmäktiges styrdokument efterlevs.

Som vi nämner ovan är en följd av att styrdokumenten är inaktuella att Umeå kommun i drygt tre års tid har haft en beloppsgräns för direktupphandling som varit avsevärt lägre än vad lagstiftningen kräver samt att vissa nämnders delegationsordningar inte är förenliga med fullmäktiges styrdokument gällande just detta.

Det skulle kunna vara ett medvetet val från kommunens sida att ha en lägre beloppsgräns för direktupphandling än vad lagen kräver. Vi tolkar det dock snarare som en

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

miss vilket indikerar en bristande omvärldsbevakning och intern kontroll från kommunstyrelsens sida. Vid faktagranskningen framförs att det handlar om bristande resurser, inte om bristande omvärldsbevakning. Det faktum att det tas fram styrdokument som innehåller beloppsgränser som står i strid med de beloppsgränser fullmäktige fastställt, innebär enligt vår uppfattning en bristande intern kontroll, oavsett om den beror på resursbrist eller något annat. Vidare kan vi konstatera att flera tjänstemän vi varit i kontakt med inte känt till att fullmäktiges styrdokument innehåller en lägre beloppsgräns än LOU.

Vidare anser vi att de nämnder som fastställt delegationsordningar med högre beloppsgräns än vad som föreskrivs i fullmäktiges styrdokument brustit i sitt ansvar enligt kommunallagen 6 kap. 6 §.

Som framgår ovan gäller kommunens inköps- och upphandlingspolicy med tillhörande styrdokument samtliga kommunens upphandlingar. Och av styrdokumenten framgår alltså att samtliga upphandlade avtal, inklusive avtal som tecknats till följden av direktupphandling, ska registreras i kommunens avtalsdatabas. Mot den bakgrunden håller vi inte med om den i intervjuer framförda tolkningen att det endast är de avtal som Upphandlingsbyrån tecknar som ska registreras i avtalsregistret. Således är vår bedömning att kommunens avtalsregister inte är uppdaterat i enlighet med vad som stipuleras i fullmäktiges styrdokument.

I samband med faktagranskningen av rapporten framförs att Umeå kommuns avsikt är att starta upp ett arbete kring en kommungemensam avtalsdatabas under 2018. I sammanhanget vill vi påminna om det som framgår i stycke 3.3.2 ovan: kommunens styrdokument fastslår att samtliga upphandlade avtal, inklusive avtal som tecknats till följden av direktupphandling, ska registreras i kommunens avtalsdatabas. Detta krav har funnits sedan åtminstone 2011.

3.3.3 Riktlinjer för direktupphandling

Beträffande direktupphandlingar anges i Umeå kommuns styrdokument att följande åtgärder ska genomföras före ett beslut om direktupphandling:

- Kontroll att varan/tjänsten inte finns på ramavtal
- Kontroller att inte andra har samma behov så att samordning kan ske
- Uppskattat beräknad anskaffningsvolym i kronor
- Säkerställa att värdet inte överstiger nivån för "lågt värde", vilket enligt Umeå kommun alltså är 287 000 kr.

Vid all upphandling ska de åtgärder som har vidtagits med anledning av anskaffningen dokumenteras. Vidare anges i styrdokumenten att kommunen, för att dra nytta av konkurrensen på marknaden, vid direktupphandling ska infordra offerter/anbud från tänkbara leverantörer samt om möjligt genomföra prisjäm-

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

förelser och andra undersökningar. Vid anskaffningar överstigande 5 000 kr ska skriftligt anbud infordras.

Något som generellt brukar betraktas som en svårighet beträffande direktupphandlingar är att summan av alla kommunens inköp av samma slag under ett räkenskapsår inte får överstiga den stipulerade beloppsgränsen. På samma sätt krävs dokumentation om summan av alla kommunens inköp av samma slag under ett räkenskapsår uppgår till 100 tkr. När det gäller direktupphandlingar genomförda direkt av kommunens verksamheter har vi i vår granskning inte funnit att Umeå kommun haft några enkla kontrollfunktioner som säkerställer att dokumentation och upphandling sker redan från början när det handlar om flera olika inköp som tillsammans kommer upp i den stipulerade beloppsgränsen. Det har exempelvis inte funnits några rutiner för regelbundna och regelmässiga inköpsanalyser i syfte att identifiera områden där det görs många inköp av samma slag utan att det finns upphandlade avtal. Dock framförs i våra intervjuer att verksamheterna ofta diskuterar med Upphandlingsbyrån inför direktupphandlingar vilket innebär att Upphandlingsbyrån har en relativt god överblick över de olika verksamheternas samlade inköp. Därtill framförs att verksamheterna har blivit betydligt bättre på att tänka koncernperspektiv i sina direktupphandlingar.

Vidare innebär den inköpsprocess som varit i drift sedan april 2016, och som beskrivits i en tidigare revisionsgranskning, utökade möjligheter när det gäller den typen av kontrollfunktion som beskrivs ovan, åtminstone i teorin.

Våra kommentarer
I den detaljgranskning vi genomfört och som redogörs för i bilaga 1 framkommer påfallande stora brister när det gäller följsamheten till de regler som gäller för direktupphandling. Enligt vår tolkning beror det till stor del på okunskap inom området. Vår rekommendation är därför att kommunstyrelsen initierar en utbildningsinsats gällande inköp och upphandling där särskilt fokus läggs på direktupphandling.

Vi kan konstatera att det i Umeå kommun tycks ha upplevts som ett problem att på ett enkelt och säkert sätt ha kontroll av att upphandling och dokumentation sker redan från början i de fall summan av flera olika inköp tillsammans kommer upp i de beloppsgränser som stipuleras i LOU och kommunens styrdokument. Vår rekommendation är att det åtminstone årligen görs inköpsanalyser. Dessa analyser syftar till att identifiera områden där det sker mycket inköp utan att det finns ramavtal eller andra avtal. Om sådana områden identifieras bör avtal tecknas.

En förutsättning för att genomföra den typen av inköpsanalyser är dock att det finns ett fullständigt avtalsregister. Som framgår av stycke 3.3.2 finns inget sådant register i Umeå kommun. Det faktum att avtal som tecknas till följd av direktupphandlingar genomförda av verksamheterna inte återfinns i kommunens avtalsregister innebär ett avsteg från gällande styrdokument.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

3.3.4 Attestreglemente

Under rubriken *Ansvar* i kommunens attestreglemente framgår att "Den som har attestbehörighet ska ha tillräcklig kompetens för att förstå innebörden i uppgiften som attestant och förstå innehållet i detta attestreglemente." Attest definieras enligt reglementet som att "behörig person genom sin namnteckning eller elektronisk signatur intygar att en ekonomisk transaktion är godkänd och kontrollerad utan anmärkning."

Av reglementet framgår vidare att "en ekonomisk transaktion kräver en (1) attestant." Dock framgår att ingen person ensam ska hantera en ekonomisk transaktion från början till slut. I praktiken innebär det att en person granskar/konterar transaktionen medan en annan person attesterar densamma. Granskarens roll är inte beskriven i attestreglementet. I samband med granskningens genomförande framförs att granskarens roll inte finns närmare beskriven över huvud taget. Vid faktagranskningen av rapporten framförs emellertid att det sedan våren 2016 finns ett dokument på kommunens intranät som innehåller rollbeskrivningar inklusive ansvar.

Av attestreglementet framgår vidare:

Attestanten ska kontrollera att

- beställningen och kostnaden är förenlig med verksamheten och ryms inom budget
- mottagningsgranskning är utförd
- transaktionen uppfyller kraven enligt god redovisningssed och rätt betalningsvillkor tillämpas
- transaktionen sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod
- transaktionen är korrekt konterad och anger vad den ekonomiska transaktionen avser
- attestanten har rätt att attestera aktuell transaktion.

Det ingår således inte att kontrollera att transaktionen sker i enlighet med LOU och gällande avtal.

Våra kommentarer
Som nämnts ovan definieras attest enligt kommunens attestreglemente som att behörig person intygar att en ekonomisk transaktion är *godkänd* och kontrollerad *utan anmärkning*. Även om det inte uttryckligen nämns i kommunens attestreglemente förutsätter vi att attestanten är förvissad om att inköpet skett i enlighet med gällande lagstiftning, LOU i detta fall, innan intygandet att den ekonomiska transaktionen är *godkänd* och kontrollerad *utan anmärkning* avges.

Som vi tidigare nämnt och som vi beskriver närmare i bilaga 1 har vi i vår granskning funnit påfallande stora brister när det gäller följsamheten till regleringen gällande direktupphandling. Vi har också kunnat konstatera att det förefaller finnas oklarheter

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

kring vilket ansvar som åvilar granskaren respektive attestanten. Den iakttagelsen är avgränsad till vårt uppdrag inom ramen för just denna granskning, men vi utesluter inte att bristerna även kan innebära andra typer av risker beträffande ekonomiska transaktioner.

Utifrån de kontakter vi haft med beslutsattestanter inom ramen för den detaljgranskning som redogörs för i bilaga 1, tolkar vi det som att attest av fakturor till viss del grundar sig på rimlighetsuppskattningar och förtroenden gentemot de kollegor som sakgranskat fakturan. Om det fungerar på detta sätt generellt är det inte bra. Vår rekommendation är därför att kommunen bör genomföra regelmässiga stickprovskontroller av attesterade fakturor med avseende på såväl avtalstrohet som prestation och avtalat pris.

Med hänvisning till att det inte tycks vara helt klart för samtliga beslutsattestanter vilket ansvar som åvilar dem anser vi dessutom att kommunstyrelsen bör initiera en översyn av attestreglementet och/eller ta fram tillämpningsföreskrifter kopplade till reglementet. Översynen kan med fördel bland annat fokusera på att förtydliga granskarens roll.

3.4 Kontroll och uppföljning

I detta stycke beskrivs delar av de kontroller och uppföljningar som sker beträffande leverantörer, genomförda upphandlingar samt avtalsefterlevnad. Då Upphandlingsbyrån har ett sammanhållet ansvar för hela upphandlingsprocessen för Umeå kommun består stycket i huvudsak av en beskrivning av Upphandlingsbyråns uppgifter och ansvar såsom det beskrivs i gällande styrdokument.

Upphandlingsbyrån tillhör organisatoriskt stödfunktionen Ekonomi och är en central verksamhet som sköter Umeå kommuns upphandlingar och agerar som inköpscentral i många upphandlingar till kranskommuner och bolag.

I de till inköps- och upphandlingspolicyn tillhörande reglerna och riktlinjerna anges bland annat att Upphandlingsbyrån har ansvar enligt punktlistan nedan. Inom parentes anges sådant som framfördes i samband med faktagranskningen av rapporten.

- Initiera och upphandla ramavtal för kommunens räkning samt bedöma när avvikelse från ramavtal kan godkännas
- Stödja och i förekommande fall genomföra upphandlingar tillsammans med verksamheter och bolag vid objektspecifika upphandlingar
- Projektledare vid upphandling
- Expertstöd inom upphandlings- och inköpsområdet
- Systemägare för upphandlings- och beställningssystem (Sedan april 2016 förvaltas IT-objektet enligt PM3. Upphandlings- och beställningssystem ingår i inköpsprocessens IT-objekt.)

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG **Public**

- Erbjuda erforderlig utbildning inom inköps- och upphandlingsområdet (Utbildning av beställare sker inom inköpsprocessen, Det är ytterst få utbildningsinsatser inom upphandlingsområdet.)
- Bevaka att gällande inköps- och upphandlingsregler efterlevs
- Samordna upphandlingsresurser
- Avtalsuppföljning
- Hantera domstolsärenden
- Vara remissinstans
- Bevaka externa inbjudan (sic!) till samordnade upphandlingar

I Upphandlingsbyråns uppgift ingår även att följa utvecklingen, informera och utbilda inom inköps- och upphandlingsområdet samt att tolka och tillämpa lagen om offentlig upphandling. Av våra intervjuer framkommer att Upphandlingsbyrån i dagsläget inte genomför några utbildningsinsatser för beställare i kommunens olika verksamheter. Dock uppges att det hålls utbildningar på chefsnivå. Vid faktagranskningen framförs också att utbildning av beställare sker inom inköpsprocessen.

Beträffande avtalsuppföljning framgår bland annat att Upphandlingsbyrån tillsammans med verksamheterna kontinuerligt ska följa upp ingångna avtal. Vid dessa uppföljningar ska bland annat följande punkter tas upp:

- Miljö
- Kvalitet
- Kvalificeringsvillkoren
- Avtalsvillkor
- Beställarsynpunkter
- Reklamationer

Som framgår ovan ska uppföljningen bland annat fokusera på kvaliteten i varan/tjänsten. Umeå kommun har dock inga generella rutiner för att utvärdera genomförda upphandlingar och avtal i syfte att förbättra upphandlingen till nästa tillfälle. Och enligt uppgift sker det inte alltid någon uppföljning av kvaliteten i leveransen.

Uppföljning av genomförda upphandlingar där avrop från avtalet sker via beställnings-systemet uppges i dagsläget ske med hjälp av månatlig rapportering till stadsdirektören och de verksamhetsområdesdirektörer som ingår i hans ledningsgrupp.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

När det gäller övriga upphandlade avtal uppges emellertid att det inte sker någon kontinuerlig uppföljning i enlighet med styrdokumenten. I stället anges att uppföljningen av övriga upphandlade avtal framöver ska följa den uppföljningsplan som kommunen har för avsikt att införa. Uppföljningsplanen kommer enligt uppgift att införas succesivt beroende på resurser och beslut.

I motsats till vad som uppgavs i samband med granskningens genomförande framförs vid faktagranskningen av rapporten att det i varje enskild upphandling sker en övergripande uppföljning av avtalet och att det sker en grundlig avtalsuppföljning gällande *vissa* avtal.

När det gäller de upphandlingar som Upphandlingsbyrån svarar för ansvarar respektive upphandlare för att ta in uppgifter från Skatteverket angående den tilltänkta leverantören. Exempelvis ska uppgifter om skatteskulder, om leverantören är registrerad för F-skatt och om leverantören betalat arbetsgivaravgifter inhämtas. Kommunen har även ett avtal med ett kreditupplysningsföretag från vilket man får signaler om exempelvis förändrad kreditvärdighet hos en avtalsbunden leverantör. Enligt uppgift kan det i vissa fall även vara aktuellt att kontrollera belastningsregistret inför ett avtalstecknande.

Beroende på bransch och typ av avtal sker kontroller av uppgifter från Skatteverket med olika frekvens. Exempelvis nämns att man inhämtar uppgifter var tredje månad när det gäller leverantörer som bedriver hemtjänst.

Möjligheten att häva ett avtal vid brister säkerställs enligt våra intervjuer genom att samtliga avtal innehåller en hävningsklausul som ger båda parterna rätt att, under vissa förutsättningar, häva avtalet. Enligt våra intervjuer innehåller merparten av kommunens avtal därtill en möjlighet för kommunen att vitesförelägga leverantören och/eller någon annan form av varningssystem. I de fall leverantören inte till fullo anses leva upp till avtalet, men avsteget inte är av den digniteten att en hävning av avtalet är aktuell, kan kommunen varna leverantören. Om rättning inte skett efter tre varningar kan avtalet hävas.

När det gäller upphandlingar och inköp som sker direkt av verksamheterna visar vår detaljgranskning att det inte sker någon kontroll i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten vare sig beträffande avtalsefterlevnad eller beloppsgränser.

Våra kommentarer
Kommunens styrdokument gällande inköp och upphandling omfattar samtliga upphandlingar, även direktupphandlingar som sker direkt i verksamheterna. Och enligt dessa styrdokument har Upphandlingsbyrån ett utpekat ansvar att bevaka att gällande inköps- och upphandlingsregler efterlevs. I praktiken är det dock bara de upphandlingar som Upphandlingsbyrån genomför som blir föremål för de formella kontroll- och uppföljningsrutiner som finns.

De direktupphandlingar som verksamheterna genomför handlar sammantaget om betydande summor. Med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten som bedömningsgrund gör vi därmed bedömningen att det i betydande utsträckning saknas

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

ändamålsenliga kontroll- och uppföljningsrutiner beträffande upphandlingar. Vi anser att kommunstyrelsen måste säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.

Som vi nämnt i kommentarerna till stycke 3.3.3 och som vi beskriver närmare i den detaljgranskning som framgår av bilaga 1 gör vi bedömningen att de avsteg som skett från gällande upphandlingsregler till stor del beror på okunskap. Med tanke på att en av Upphandlingsbyråns uppgifter är att informera och utbilda inom inköps- och upphandlingsområdet anser vi därmed att kommunstyrelsen bör uppdra åt Upphandlingsbyrån att snarast genomföra erforderliga utbildningsinsatser.

3.5 Internkontrollmoment omfattande upphandling och inköp

Som en del av granskningen har vi tagit del av samtliga nämnders internkontrollrapporter avseende verksamhetsåret 2016. Vi har då funnit att tekniska nämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har haft internkontrollmoment omfattande upphandling och inköp. Nedan presenteras ett utklipp ur respektive nämnds internkontrollrapport.

Internkontrollrapport Teknisk nämnd 2016

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minime	Slutdatum	Status
Stöd och service - Välfungerande interna verksamheter med tydliga uppdrag och mandat utifrån standardiserade och effektiva processer så att den kommunala verksamheten har rätt förutsättningar för sitt uppdrag	Att verksamheterna inte nyttjar IT's kompetens vid verksamhetsutveckling med stort inslag av IT.	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Arbeta enligt framtagen modell för IT-upphandlingar		IT-chef	●	2016-12-31	◡

Internkontrollrapport Gymnasie- och vuxenutbildning 2016

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Risk-minime ring	Slutdatum	Status
God ekonomisk hushållning	Brister i form av att inte känna till eller nyttja de ramavtal kommunen tecknat riskerar att försämra en god ekonomisk hushållning.	Möjligt	Allvarliga	9	God ekonomisk hushållning - ramavtal	Vikten av att nyttja ramavtal kommunen tecknat	GoVN	●	2016-12-31	◡

Tekniska nämnden
Vi har varit i kontakt med den IT-strateg som i praktiken utfört kontrollerna av om verksamheten arbetar enligt framtagen modell för IT-upphandling. Enligt uppgift innebär internkontrollmomentet att uppföljning sker av att IT-upphandlingsmodellen uppfylls i dess olika faser:

1. Checklistan ska användas

2. Förstudierapport ska finnas framtagen

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

3. Förstudierapporten ska remissas till IT och upphandling

4. Styrgruppsbeslut tas innan upphandling

5. Tydlig överlämning till systemförvaltare med protokoll

Vi har inte fått del av någon rapportering gällande detta internkontrollmoment förutom den internkontrollrapport som framgår ovan. Enligt uppgift får dock nämnden fortlöpande information om hur väl IT-upphandlingsmodellen uppfylls.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Per den 27 november 2017 har vi fortfarande inte fått någon återkoppling från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beträffande deras internkontrollmoment trots att vi vid upprepade tillfällen sedan den 26 september 2017 ställt frågor.

Vi har också, vid upprepade tillfällen sedan den 26 september 2017, ställt frågor om hur färgsymbolerna i kolumnerna "Riskminimering" och "Status" i nämndernas internkontrollrapporter ska tolkas. Inte heller detta har vi fått något svar på. Den IT-strateg som i praktiken genomför kontrollerna av att IT-upphandlingsmodellen tillämpas framför att modellen ska tillämpas i samtliga IT-upphandlingar. Aktuellt värde i november 2017 uppges vara 74 %, vilket enligt denne person skulle kunna vara en förklaring till den gula färgkoden i kolumnen "Status".

Våra kommentarer
Med tanke de brister som framkommit i den detaljgranskning vi genomfört anser vi att åtminstone de nämnder[6] vars inköp vi granskat närmare, i sina risk- och väsentlighets-analyser särskilt bör uppmärksamma risker kopplade till upphandling och inköp. Inom ramen för uppsiktsplikten bör kommunstyrelsen noggrant följa frågan.

Vi vill i sammanhanget framföra att det är oacceptabelt att vi, trots upprepade påminnelser, inte fått svar på vissa av de frågor vi ställt beträffande internkontroll-uppföljningarna. Detta med hänvisning till att det i 12 kap. 9 § kommunallagen, fastslås att såväl politiker som tjänstemän är skyldiga att lämna revisorerna de upplysningar som behövs för revisionsarbetet.

[6] Individ- och familjenämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Kommunstyrelsen samt Tekniska nämnden.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

3.6 Analys av inköp i Umeå kommun

Utöver de inköp/upphandlingar som vi detaljgranskat och som presenteras i bilaga 1 vill även lyfta fram följande iakttagelser från den analys vi genomfört inom ramen för granskningen.

Vi har i vårt material funnit fem leverantörer i form av aktiebolag som inte är registrerade för F-skatt, till vilka Umeå kommun under 2016 betalat från 275 tkr till 1,7 mnkr. Total summa till samtliga fem leverantörer är 3,8 mnkr.

Om en leverantör inte är godkänd för F-skatt ska den som betalar ut arbetsersättning normalt dra av skatt på arbetsersättningen. Uppgifter om en leverantör är godkänd för F-skatt ingår i de kontroller med Skatteverket som ansvarig upphandlare ska göra. Det finns inga rutiner som säkerställer att kommunen drar av skatt från ersättningen för arbetet när betalningen som i dessa fall, gått till aktiebolag som inte är godkända för F-skatt.

Som vi tagit upp i kommentarerna till stycke 3.4 ovan är det i praktiken bara de upphandlingar som Upphandlingsbyrån genomför som blir föremål för de formella kontroll- och uppföljningsrutiner som finns. I vår analys kan vi konstatera att ingen av de fem leverantörer utan F-skatt, till vilka Umeå kommun under 2016 betalat ut pengar, återfinns i kommunens avtalsregister. En förklaring till det skulle kunna vara att upphandlingarna genomförts direkt av kommunens verksamheter och att den typen av kontroller med Skatteverket som Upphandlingsbyrån genomför, inte genomförts i dessa fall.

Vi har i vårt material funnit över 250 leverantörer/betalningsmottagare som är registrerade som arbetsgivare men som under perioden december 2016 till februari 2017 inte betalat arbetsgivaravgift. Till dessa leverantörer/betalningsmottagare har Umeå kommun under 2016 sammantaget betalat 128,2 mnkr. Om vi enbart väljer ut de betalningar som skett i december 2016, det vill säga under den tid då vi med säkerhet vet att leverantörerna/betalningsmottagarna inte betalat arbetsgivaravgift, handlar det i stället om 27 mnkr som betalats ut till ett 70-tal leverantörer/betalningsmottagare.

Denna typ av uppgift ingår också i de kontroller med Skatteverket som ansvarig upphandlare ska göra. I vår analys kan vi konstatera att endast två av det 70-tal leverantörer/betalningsmottagare som inte betalat arbetsgivaravgift, återfinns i kommunens avtalsregister. Återigen skulle en förklaring till det kunna vara att näst intill alla dessa inköp/upphandlingar genomförts direkt av kommunens verksamheter och att den typen av kontroller med Skatteverket som Upphandlingsbyrån genomför, inte genomförts i dessa fall.

I sammanhanget måste vi poängtera att det kan finnas fullt legitima förklaringar till att det inte betalats in någon arbetsgivaravgift under den aktuella perioden.

Detaljgranskningen, som i sin helhet presenteras i bilaga 1, har till stor del bestått av granskning av direktupphandlingar som skett av kommunens olika verksamheter. Av kommunens riktlinjer för direktupphandling framgår:

> Utgångspunkten skall vara att avtal, offerter, beställningar och övriga dokument med anledning av direktupphandling skall diarieföras eller på annat sätt hållas ordnade så att

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

de enkelt kan återfinnas. En samlad dokumentation är en förutsättning för uppföljningsmöjligheter samt ett verktyg i analysen av huruvida direktupphandling eller annonserad upphandling skall genomföras

Detta till trots har vi i vissa fall inte fått del av denna typ av dokumentation när vi efterfrågat den. I vissa fall har vi inte heller fått några svar på frågor vi ställt till dem som beslutsattesterat de aktuella betalningarna. Som framgår av bilaga 1 är det beträffande inköp gjorda av tekniska nämnden som vi inte fått svar på våra frågor eller fått del av efterfrågad dokumentation. Det faktum att vi inte fått del av efterfrågad dokumentation tolkar vi som att det har att göra med att beslutsattestanterna, och i vissa fall även andra som varit involverade i de specifika inköpen, helt enkelt inte har kunnat hitta den dokumentation vi efterfrågat vilket tyder på att dokumentationen inte hålls ordnad på ett sådant sätt som uttrycks i kommunens riktlinjer för direktupphandling.

Våra kommentarer
Vi anser att kommunstyrelsen måste säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokumenten.

Även om det kan finnas fullt legitima skäl till att det inte betalats in någon arbetsgivaravgift enligt ovan kan det, så långt vi granskat, inte uteslutas att Umeå kommun betalat pengar till leverantörer/betalningsmottagare som inte fullgör sina skyldigheter gentemot samhället vad gäller skatter och avgifter.

Vidare anser vi att tekniska nämnden bör säkerställa att den dokumentation som uppstår till följd av direktupphandlingar hålls ordnad på ett sådant sätt som beskrivs i riktlinjerna för direktupphandling. Med hänvisning till 12 kap. 9 § kommunallagen vill vi även i detta sammanhang framföra att det är oacceptabelt att vi, trots upprepade påminnelser, inte fått svar på vissa av de frågor vi ställt med anledning av de betalningar som skett.

2018-01-04

KPMG AB

Andreas Wendin
Kommunal yrkesrevisor

Per Skalk
Uppdragsansvarig

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.
Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

A Bilaga 1: Detaljgranskning

Riktat urval

Som underlag till detaljgranskningen har vi använt ett riktat urval baserat på uppgifter i kommunens leverantörsregister och kommunens leverantörsreskontra inklusive information om attestanter. Vi har även inhämtat en förteckning av avtalsbundna leverantörer aktuella för kommunen under 2016. Denna information har vi kompletterat med uppgifter från Skatteverket[7]. Uppgifter som använts är:

- Associationens firma
- Associationen är registrerad som arbetsgivare och/eller för mervärdesskatt
- Associationens skatteregistrering (F-, FA- eller A-skatt)
- Associations inbetalningar av arbetsgivaravgift till Skatteverket från december 2016 till februari 2017.

Vidare har vi kontrollerat om leverantörerna finns med på Svensk Handels varnings-lista (april 2017) samt om associationen har en registrerad skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten.

Efter en inledande analys valde vi att gå vidare med att detaljgranska 34 specifika betalningar. Till den person som betalningsattesterat de specifika inköpen har vi skickat e-postmeddelande enligt nedan.

[7] Uppgifter som lämnas ut genom tjänsten Förfrågan Företagsuppgifter får användas för myndighets kontroll av företag som deltar i upphandlingar enligt LOU samt för löpande kontroller under avtalstiden. Om det förekommer underleverantör i ett eller flera led kan uppgifter även begäras för dessa företag.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Umeå kommun
Granskning av upphandling och inköp
KPMG AB
2018-01-04

Hej,
På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskar vi inköp/upphandling i Umeå kommun. Vi har därför nedanstående fråga till dig. Frågan besvaras med Ja, Nej eller Vet ej.

Under 2016 har du beslutsattesterat kostnader enligt nedan. Har underliggande faktura/fakturor sin grund i upphandling som genomförts enligt LOU:s (Lagen om offentlig upphandling) regler och kommunens interna anvisningar?

Lev Nr	*Firma*	*VerNr*	*Fakturanummer*	*Belopp*
XXX	*Aktiebolaget AB*	*Xxxxxxx*	*911*	*30 000*

☐ *JA*

☐ *NEJ*

☐ *VET EJ*

Vid tidpunkten för granskningen hade tre av betalningsattestanterna avslutat sin anställning i Umeå kommun, varför detaljgranskningen kom att omfatta 31 fakturor från totalt 28 olika leverantörer. De 31 fakturorna hade attesterats av 27 olika personer.

Av de 28 aktuella leverantörerna som valdes ut för kontroll var det endast en (1) som återfanns i kommunens avtalsregister.

Inköpen/upphandlingarna vi har detaljgranskat har skett inom följande nämnders ansvarsområden:

- För- och grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Individ- och familjenämnden
- Kommunstyrelsen
- Tekniska nämnden.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Utfallet

Av attestanterna som tillfrågades fick vi respons enligt följande:

Leverantör (L)	Ja	Nej	Vet ej	Fakturabelopp*	Totalbelopp* 2016 inköp från aktuell leverantör	Nämnd
L 1			VET EJ	30 000,00 kr	235 000,00 kr	Individ- och familjenämnden
L 2		NEJ		122 284,00 kr	1 965 457,00 kr	För- och grundskolenämnden
L 3			VET EJ	238 220,00 kr	1 014 894,00 kr	Tekniska nämnden
L 4		NEJ		24 690,00 kr	24 690,00 kr	Tekniska nämnden
L 5	JA			150 000,00 kr	1 047 903,73 kr	Tekniska nämnden
L 6		NEJ		10 979,00 kr	563 310,00 kr	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
L 7		NEJ		24 750,00 kr	2 253 297,00 kr	Tekniska nämnden
L 8, faktura 1	JA			507 053,00 kr	15 301 568,00 kr	Tekniska nämnden
L 8, faktura 2	JA			80 614,00 kr	-	Tekniska nämnden
L 9		NEJ		346 212,50 kr	850 454,30 kr	Tekniska nämnden
L 10	JA			899 750,00 kr	10 534 901,00 kr	Tekniska nämnden
L 11			VET EJ	51 278,00 kr	9 367 419,00 kr	Tekniska nämnden
L 12	JA			991 436,00 kr	6 089 059,00 kr	Kommunstyrelsen
L 13		NEJ		226 577,00 kr	754 008,00 kr	Individ- och familjenämnden
L 14		NEJ		372 500,00 kr	905 831,00 kr	Tekniska nämnden
L 15	JA			9 957,00 kr	1 324 909,00 kr	Tekniska nämnden
L 16			VET EJ	18 849,00 kr	733 899,00 kr	Tekniska nämnden
L 17, faktura 1	JA			1 491,00 kr	14 105 717,54 kr	Kommunstyrelsen
L 17, faktura 2			VET EJ	1 491,00 kr	-	Kommunstyrelsen
L 18	JA			5 764,00 kr	2 547 159,00 kr	Individ- och familjenämnden
L 19	JA			67 699,00 kr	582 725,00 kr	Tekniska nämnden

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Leverantör (L)	Ja	Nej	Vet ej	Fakturabelopp*	Totalbelopp* 2016 inköp från aktuell leverantör	Nämnd
L 20			VET EJ	2 468,75 kr	19 193,75 kr	För- och grundskolenämnden
L 21, faktura 1			VET EJ	28 329,00 kr	939 837,00 kr	Tekniska nämnden
L 21, faktura 2	JA			128 183,00 kr	-	Tekniska nämnden
L 22		NEJ		8 738,00 kr	8 738,00 kr	För- och grundskolenämnden
L 23	JA			168 459,00 kr	523 517,00 kr	Tekniska nämnden
L 24		NEJ		11 279,00 kr	754 798,10 kr	Tekniska nämnden
L 25			VET EJ	185 180,00 kr	2 604 679,70 kr	Individ- och familjenämnden
L 26		NEJ		512 500,00 kr	1 262 000,00 kr	För- och grundskolenämnden
L 27	JA			1 374 363,00 kr	2 549 038,00 kr	Tekniska nämnden
L 28		NEJ		74 125,00 kr	1 519 885,00 kr	Tekniska nämnden
Antal/summa:	12	11	8	**6 675 219,25 kr**	79 973 480,12 kr**	

* Beloppen som anges är inklusive moms (förutom i de fall det avser momsbefriade betalningar). De beloppsgränser som anges i LOU är exkl. moms.
** Totalsumman som anges är efter att kreditfakturor motsvarande ca 400 tkr räknats bort.

Som framgår av tabellen omfattar de 31 fakturorna en totalsumma uppgående till ca 6,7 mnkr. Denna summa fördelat per svarskategori ser ut som följer:

- JA: 4 384 769,00 kr
- NEJ: 1 734 634,50 kr
- VET EJ: 555 815,75 kr

Som nämnts ovan var det alltså bara en (1) av de 28 leverantörerna som återfanns i kommunens avtalsregister. Enligt svaren från de tillfrågade attestanterna har dock betydligt fler av inköpen sin grund i genomförd upphandling enligt LOU. De attestanter som svarat Ja på frågan har ombetts att skicka oss dokumentation som styrker att inköpet har sin grund i genomförd upphandling enligt LOU.

Nedan följer kommentarer/analyser beträffande samtliga 28 leverantörer.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Leverantör 1 (Individ- och familjenämnden)

Betalningsattestantens svar: VET EJ.

Betalningen avser en utbildningsinsats. Total summa som kommunen köpt utbildning från leverantören under 2016 uppgår till 235 000 kr, det vill säga över beloppsgränsen för när det enligt LOU ställs krav på dokumentation. Vår granskning visar att det inte finns någon dokumentation gällande direktupphandlingen. Från den aktuella verksamheten framförs att det "sannolikt [är] mycket svårt att upphandla en liknande tjänst" eftersom det handlar om en mycket specifik utbildningsinsats som man inte känner till att någon annan erbjuder. Enligt uppgift har kommunen köpt denna typ av utbildningsinsatser från den aktuella leverantören sedan 2014.

Av kommunens riktlinjer för direktupphandling framgår följande.

> Valet mellan att direktupphandla eller att genomföra en mer formell upphandling skall föregås av en analys av Umeå kommuns långsiktiga behov av en vara eller tjänst. I det fall att det konstateras att den har ett återkommande behov, ligger det i affärsmässigheten att välja att genom ett annonserat förfarande upphandla ett ramavtal i stället för att kortsiktigt tillgodose behoven genom direktupphandling.

Vår granskning visar att någon sådan analys av kommunens långsiktiga behov inte ägt rum. Vi kan således inte utesluta att det varit mer fördelaktigt för kommunen att teckna ramavtal.

Leverantör 2 (För- och grundskolenämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Den aktuella utbetalningen avser enligt uppgift ett bidrag till en fristående förskola som kommunen betalar ut enligt Skollagen 8 kap. 21-24 §§. Utbetalningen av bidrag har sin grund i ett beslut fattat av för- och grundskolenämnden 2015-01-29 (§ 3) då nämnden beslutade att godkänna leverantören i fråga att bedriva familjedaghemsverksamhet. Godkännandet gällde i tre år, med möjlighet till förlängning.

Leverantör 3 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: VET EJ.

Betalningen avser ett hyresavtal. Enligt LOU 3 kap.19 § är kontrakt som avser hyresrätt till fastighet undantagna från upphandlingsplikten. Upphandling behöver således inte ske för denna typ av inköp.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

Leverantör 4 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Detta inköp avser en typ av service där det enligt uppgift inte finns någon annan leverantör som utför den typen av service. Inköpet avser en direktupphandling som, utifrån storleken på det aktuella inköpet, samt summan av alla 2016 års inköp från den aktuella leverantören, är förenlig med såväl LOU som kommunens egna styrdokument vad gäller beloppsgränser.

Beträffande leverantören konstaterar vi att den har en skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten samt att den är registrerad som arbetsgivare men inte har betalat arbetsgivaravgift under perioden december 2016 till februari 2017[8]. Enligt kommunens regler för inköp och upphandling ska kommunen "endast anlita företag som uppfyller sina skyldigheter gentemot samhället vad gäller skatter och avgifter." Mot bakgrund av ovanstående kan det inte uteslutas att denna leverantör inte uppfyller dessa skyldigheter.

Leverantör 5 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Betalningen avser en direktupphandling som lett till att ett avtal tecknats med leverantören i fråga. Enligt Umeå kommuns *Regler för inköp och upphandling* ska samtliga upphandlade avtal, även sådana som tecknats till följd av en direktupphandling, registreras i avtalsregistret. I detta fall har avtal som sagt tecknats, leverantören återfinns dock inte i det avtalsregister vi erhållit. Vidare kan vi konstatera att direktupphandlingen inte dokumenterats i enlighet med kraven i LOU samt kommunens interna styrdokument. Av vår detaljgranskning framkommer vidare att den person som genomfört direktupphandlingen inte gjort några kontroller innan upphandlingen i syfte att säkerställa att kommunen sammantaget under räkenskapsåret inte kommer över beloppsgränsen för direktupphandling. Som framgår av tabellen ovan uppgår den totala summan för inköp från denna leverantör till drygt 1 mnkr år 2016. Vi har inte närmare granskat de andra inköpen från samma leverantör. Men vi håller det inte för osannolikt att även andra av dessa inköp skulle kunna avse liknande typ av tjänster. Det finns således en risk för att inköpet i fråga kan vara en otillåten direktupphandling.

Leverantör 6 (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Inköpet avser en direktupphandling av en reservdel till en maskin som endast den aktuella leverantören uppges vara återförsäljare av. Även om det inte finns andra återförsäljare av just denna reservdel går det inte att likställa det med att upphandling

[8] Det aktuella inköpet skedde i februari 2016. Huruvida leverantören betalade arbetsgivaravgift vid den tidpunkten framgår inte av vårt material.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

ej behöver ske. Som vi tog upp i stycke 3.2 ovan bör upphandlingar av sådana varor, tjänster och byggentreprenader som typiskt sett tillhandahålls av en leverantör räknas samman. Från denna leverantör har kommunen sammantaget gjort inköp för 563 tkr under 2016. Vi har inte närmare granskat de övriga inköpen från leverantören i fråga men vi håller det inte för osannolikt att fler av inköpen avser liknande typer av varor, varför avtal eventuellt borde ha tecknats.

Leverantör 7, 24 och 28 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Betalningarna till leverantör 7, 24 och 28 avser bostadsanpassningsbidrag och har attesterats av samma person. Därav presenteras dessa tre samlat.

Av såväl lagen om bostadsanpassningsbidrag som dess förarbeten (Prop. 1992/93:58, sid. 14 ff.) framgår att det är den enskilde funktionshindrade som är berättigad till bidrag för anpassning av den egna bostaden. Enligt Boverket är "kommunens roll [...] – om rätt till bidrag föreligger – att till sökanden lämna ett bidrag, det vill säga ett beslut på en summa pengar, som motsvarar skälig kostnad för de åtgärder som beviljas." Vidare anges att lagen utgår ifrån "att bidraget betalas ut till sökanden, efter det att åtgärderna utförts och godkänts, och att sökanden därefter betalar leverantören eller entreprenören."

I dessa tre fall som vi granskat närmare har dock betalningen skett direkt från kommunen till den entreprenör som utfört bostadsanpassningen. Enligt betalningsattestanten sker det efter att den sökande fått fylla i en fullmakt som gör att kommunen kan uppträda som beställare å den sökandes vägnar. Betalningsattestanten uppger att "utbetalning till entreprenör sker efter uppföljning, att anpassningen är gjord och att bidragstagaren är nöjd med utförd åtgärd. Enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag är detta möjligt att göra för att hjälpa våra bidragstagare."

Boverket poängterar dock att denna typ av förfarande, att den sökande fyller i en fullmakt som gör att kommunen kan uppträda som beställare å den sökandes vägnar, inte ska ske rutinmässigt.

Enligt uppgift är det "en väldigt stor del" av bidragstagarna som skriver på en fullmakt. Det uppges dock inte finnas någon statistik på hur stor andel av bidragstagarna som skriver på en fullmakt.

Vi förutsätter att Umeå kommun inte rutinmässigt låter bidragstagarna skriva på en fullmakt utan att det görs en individuell bedömning i varje enskilt fall om det är nödvändigt att den sökande ger kommunen en fullmakt. Bedömning bör göras om det räcker med att ge råd, stöd och vägledning så att den sökande eller dennes anhöriga kan hantera ansökan.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Leverantör 8 (Tekniska nämnden – två fakturor, med två olika betalningsattestanter)

Betalningsattestanternas svar: JA.

Leverantören återfinns inte i kommunens avtalsregister. Båda betalningarna avser hyra av moduler för skola/förskola/daghem/fritidshem. Eftersom betalningsattestanterna svarat att inköpen har sin grund i genomförd upphandling har vi begärt ut dokumentation som styrker den uppgiften. Vi har då fått del av hyresavtalen gällande modulbyggnaderna men inte någon dokumentation som styrker att upphandling skett. Båda betalningsattestanterna har hänvisat till att byggprojektledaren i de aktuella ärendena inte längre jobbar kvar och att betalningsattestanterna för egen del inte är delaktiga i upphandlingsprocessen och att de inte kan få fram de efterfrågade uppgifterna.

Exklusive moms uppgår de två aktuella inköpen från leverantör 8 till sammantaget 470 tkr, det vill säga ett belopp som överstiger gränsen för direktupphandling utifrån kommunens styrdokument, men inte utifrån LOU. Totalbeloppet för inköp från denna leverantör uppgår till drygt 12 mnkr (exkl. moms) under 2016. Även om betalningsattestanterna svarat Ja på om inköpen har sin grund i genomförd upphandling kan vi inte verifiera att den uppgiften stämmer eftersom vi inte fått del av vare sig förfrågningsunderlag, utvärderingsprotokoll, tilldelningsbeslut eller aktuella avtal (utöver själva hyresavtalen). Och även om det skulle vara så att upphandling ägt rum i enlighet med LOU har den aktuella upphandlingen/de aktuella upphandlingarna inte hanterats i enlighet med kommunens styrdokument eftersom leverantören inte återfinns i avtalsregistret plus att verksamheten inte har hittat den dokumentation vi efterfrågat.

Leverantör 9 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Trots upprepade frågor har vi per den 27 november 2017 inte fått något svar på hur det kommer sig att det aktuella köpet gjorts utan upphandling. Exklusive moms handlar det om ett inköp på 277 tkr, vilket ligger inom ramen för kommunens interna beloppsgräns för direktupphandling. Dock överstigs gränsen för när dokumentation krävs. Vi har inte fått del av någon dokumentation som upprättats i enlighet med LOU samt kommunens egna styrdokument. Därtill kan vi konstatera att totalsumman som kommunen betalat till denna leverantör uppgår till 680 tkr (exkl. moms) under 2016. Med tanke på att den aktuella leverantörens utbud av varor/tjänster är relativt begränsat håller vi det inte för osannolikt att samtliga inköp från denna leverantör ska räknas samman. Det kan således handla om en otillåten direktupphandling.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Leverantör 10 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Då leverantören inte återfinns i kommunens avtalsregister har vi begärt in dokumentation som styrker betalningsattestantens svar att upphandling ägt rum. De uppgifter vi fått del av visar att upphandling har skett och att avtal tecknats med den aktuella leverantören. Upphandlingen har skötts av Upphandlingsbyrån. Om kommunens styrdokument hade följts skulle leverantören ha återfunnits i kommunens avtalsregister.

Leverantör 11 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: VET EJ.

Betalningen avser ett hyresavtal. Enligt LOU 3 kap.19 § är kontrakt som avser hyresrätt till fastighet undantagna från upphandlingsplikten. Upphandling behöver således inte ske för denna typ av inköp.

Leverantör 12 (Kommunstyrelsen)

Betalningsattestantens svar: JA.

Då leverantören inte återfinns i kommunens avtalsregister har vi begärt in dokumentation som styrker betalningsattestantens svar att upphandling ägt rum. De uppgifter vi fått del av visar att upphandling har skett och att avtal tecknats med den aktuella leverantören. Om kommunens styrdokument hade följts skulle leverantören ha återfunnits i kommunens avtalsregister.

Leverantör 13 (Individ- och familjenämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Betalningen avser vård enligt LVU. Placeringsbeslutet togs enligt uppgift 2013 av socialnämndens dåvarande ordförande. Bedömningen gjordes att den vård som behövdes ej kunde tillgodoses inom ramen för de upphandlade verksamheterna. Vården ska därefter ha övervägts/omprövats var sjätte månad. Betalningsattestanten poängterar att det alltid är vårdbehovet som motiverar beslutet de gånger man går utanför ramavtal (bortsett från om det inte finns lediga platser).

Vi kan konstatera att denna direktupphandling inte har dokumenterats i enlighet med kraven i LOU samt kommunens egna styrdokument. Den totala summan som betalats till denna leverantör under 2016 överstiger dessutom beloppsgränsen för direkt-upphandling. Det handlar således om en otillåten direktupphandling.

Med tanke på att placeringen enligt LVU, enligt uppgift, har varit aktuell ända sedan 2013 anser vi att det borde ha skickats ut en förfrågan till fler leverantörer. Dessutom, om det redan 2013 gjordes en bedömning att den vård som behövdes inte kunde

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

tillgodoses inom ramen för befintliga ramavtal, samtidigt som placeringen har fortsatt ända till 2016, borde nytt ramavtal ha tecknats. Som tidigare nämnts framgår följande i kommunens riktlinjer för direktupphandling.

> Valet mellan att direktupphandla eller att genomföra en mer formell upphandling skall föregås av en analys av Umeå kommuns långsiktiga behov av en vara eller tjänst. I det fall att det konstateras att den har ett återkommande behov, ligger det i affärsmässigheten att välja att genom ett annonserat förfarande upphandla ett ramavtal i stället för att kortsiktigt tillgodose behoven genom direktupphandling.

Som en följd av de frågor vi ställt om detta inköp har ansvariga i den aktuella verksamheten i början av oktober 2017 haft ett möte med Upphandlingsbyrån för att upprätta rutiner för denna typ av inköp utanför ramavtal.

Leverantör 14 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Trots upprepade frågor har vi per den 27 november 2017 inte fått något svar på hur det kommer sig att det aktuella köpet gjorts utan upphandling. Exklusive moms handlar det om ett inköp på 298 tkr, vilket alltså överstiger kommunens interna beloppsgräns för direktupphandling. Med kommunens egna styrdokument som bedömningsgrund kan vi således inte utesluta att det handlar om en otillåten direktupphandling. Det aktuella inköpet överstiger dock inte den i LOU stipulerade beloppsgränsen för direktupphandling. Däremot överstigs gränsen för när dokumentation krävs. Vi har inte fått del av någon dokumentation som upprättats i enlighet med LOU samt kommunens egna styrdokument. Därtill kan vi konstatera att totalsumman som kommunen betalat till denna leverantör uppgår till 725 tkr (exkl. moms) under 2016. Med tanke på att den aktuella leverantörens utbud av varor/tjänster är relativt begränsat håller vi det inte för osannolikt att samtliga inköp från denna leverantör ska räknas samman. Det kan således handla om en otillåten direktupphandling även utifrån den i lagstiftningen stipulerade beloppsgränsen. Därtill konstaterar vi att leverantören är verksam inom en bransch som kommunen har ramavtal inom. Inköpet utgör således sannolikt ett avsteg från gällande ramavtal.

Leverantör 15 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Leverantören återfinns inte i kommunens avtalsregister. Enligt betalningsattestanten handlar det om ett avtal tecknat via SKL Kommentus Inköpscentral. Enligt Upphandlingsbyrån ska leverantörer med vilka avtal tecknats genom SKL Kommentus Inköpscentral också läggas in i kommunens avtalsregister. Så har dock inte skett i detta fall.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

Leverantör 16 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: VET EJ.

Betalningen avser ett hyresavtal. Enligt LOU 3 kap.19 § är kontrakt som avser hyresrätt till fastighet undantagna från upphandlingsplikten. Upphandling behöver således inte ske för denna typ av inköp.

Leverantör 17 (Kommunstyrelsen – två fakturor, med två olika betalningsattestanter)

Betalningsattestanternas svar: JA respektive VET EJ.

Båda betalningarna avser resekostnader. Enligt uppgift från den betalningsattestant som svarat Ja handlar det om en resekontolösning/betallösning som den reseleverantör kommunen har avtal med använder. Lösningen uppges innebära att kommunen får samlingsfakturor en gång i månaden från det företag som reseleverantören anlitar, i stället för en faktura per resa direkt från reseleverantören. Detta upplägg uppges vara både tidsbesparande och ekonomiskt fördelaktigt. Från Upphandlingsbyrån framförs att man generellt vill att fakturorna ska komma direkt från den leverantör kommunen har avtal med även om leverantören i fråga anlitar underleverantörer. Vi anser att den typen av lösning bör eftersträvas, inte minst för att underlätta uppföljning av att inköp sker inom ramen för gällande avtal.

När det gäller de två specifika fakturorna kan vi konstatera att de inte innehåller de uppgifter som krävs enligt punkten "Fakturainnehåll" i det aktuella avtalet.

Leverantör 18 (Individ- och familjenämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Den granskade betalningen avser köp av tolktjänster. Kommunen har tecknat avtal med en annan leverantör av tolktjänster, varför denna leverantör inte återfinns i kommunens avtalsregister. Anledningen till att betalningsattestanten ändå svarat Ja på frågan är för att den avtalsbundna leverantören har accepterat att "kommunen förbehåller sig rätt att vid speciella behov och i begränsad omfattning köpa tolktjänst från annan än avtalspart om inte behovet kan tillgodoses av avtalsparten". Detta var ett skall-krav i kvalificeringen inför avtalstecknande. Anledningen till att annan än avtalsparten har anlitats uppges vara den extraordinära situation som uppstod till följd av flyktingsituationen hösten 2015.

I sammanhanget bör framhållas att Umeå kommun under 2016 har köpt tjänster för drygt 2,5 mnkr (inkl. moms) från denna, ej avtalsbundna, leverantör. Från avtalsparten har kommunen under samma period köpt tjänster för 3,2 mnkr (inkl. moms). Huruvida 2,5 mnkr i detta sammanhang är att betrakta som "begränsad omfattning" kan diskuteras.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

För att underlätta kontroll och uppföljning av gällande avtal hade det enligt vår uppfattning varit lämpligare att avtalsparten ålagts att ta in underleverantörer i de fall de själva inte kan leverera. Avtalsparten skulle då ha varit betalningsmottagare även i de fall de anlitar en underleverantör.

Leverantör 19 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Av de inköp vi detaljgranskat är detta den enda leverantör som återfinns i kommunens avtalsregister. Anledningen till att leverantören ingick i vår detaljgranskning är att leverantören, per det datum vi samlade in all data, hade gått i konkurs. Konkursen inleddes dock under början av 2017 medan granskningen fokuserar på inköp gjorda under 2016.

Leverantör 20 (För- och grundskolenämnden)

Betalningsattestantens svar: VET EJ.

Leverantören i fråga hade vid granskningstillfället en skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten. Enligt kommunens regler för inköp och upphandling ska kommunen "endast anlita företag som uppfyller sina skyldigheter gentemot samhället vad gäller skatter och avgifter." Mot bakgrund av ovanstående kan det inte uteslutas att denna leverantör inte uppfyller dessa skyldigheter.

Leverantör 21 (Tekniska nämnden)

(två fakturor, med två olika betalningsattestanter)

Betalningsattestanternas svar: JA respektive VET EJ.

Betalningarna avser hyresavtal. Enligt LOU 3 kap.19 § är kontrakt som avser hyresrätt till fastighet undantagna från upphandlingsplikten. Upphandling behöver således inte ske för denna typ av inköp.

Leverantör 22 (För- och grundskolenämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Som framgår av tabellen ovan har det endast skett en (1) betalning till denna leverantör under 2016. Beloppet är dessutom relativt lågt. Anledningen till att vi valt att ta med denna leverantör i detaljgranskningen är för att leverantören i fråga återfinns på Svensk Handels varningslista eftersom företaget är känt för att skicka bluffakturor. Enligt vår granskning är också den här specifika fakturan en bluffaktura. Enligt uppgift bestreds fakturan, dock först efter att den betalats. Att betalning skedde tyder på attestanten inte har fullgjort de kontroller som enligt attestreglementet ska göras innan attest sker.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

Leverantör 23 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Då leverantören inte återfinns i avtalsregistret har vi begärt in dokumentation som styrker betalningsattestantens svar att upphandling ägt rum. Fakturan avser byggmaterial som användes vid färdigställandet av badhuset Navet i Umeå. Leverantören i fråga, nedan kallad L23, är en underleverantör till den huvudleverantör som ansvarade för byggentreprenaden. Byggherre för byggandet av badet var Umeå Badhus AB, beställare var Infrastruktur i Umeå AB, INAB. Umeå Badhus AB är numera upplöst genom fusion med INAB. Vi har därför blivit hänvisade till INAB när vi ställt frågor om upphandlingsdokumentation. Från såväl INAB som Umeå kommun har det framförts att det är fel att fakturan har kommit direkt från L23. Underleverantörerna ska fakturera huvudleverantören som i sin tur ska fakturera Umeå Badhus AB i detta fall. Det har således också framförts att det är fel att fakturan betalats av kommunen. Vidare kan vi konstatera att även INAB, via huvudleverantören, har tagit kostnaden för, vad som tycks vara, samma material. Kommunkoncernen tycks således ha betalat för samma sak två gånger, en gång via sitt bolag Umeå Badhus AB och en gång via primärkommunen.

När det gäller fakturan som primärkommunen betalat konstaterar vi också att den skulle betalas omgående ("0 dagar netto")[9]. De personer inom primärkommunen vi varit i kontakt med angående denna faktura har ingen förklaring till varför fakturan skulle betalas omgående. Projektledaren hos INAB framför dock att leverantören i fråga vid tidpunkten hade likviditetsproblem och att företaget senare gick i konkurs. Det skulle kunna vara en förklaring till varför L23 ville ha omgående betalning.

I samband med granskningen framför byggprojektledaren hos primärkommunen, som står som referens på den aktuella fakturan, att L23 i flera fall ville fakturera kommunen direkt varpå byggprojektledaren ska ha påtalat att de skulle fakturera huvudleverantören som i sin tur fakturerar kommunen (Umeå Badhus AB). Varför just denna faktura betalades av kommunen har hen inget minne av, däremot medger hen att inte heller denna faktura skulle ha betalats direkt av kommunen.

Betalningsattestanten framför att hen kontaktade byggprojektledaren som står som referens på fakturan och frågade om fakturan var ok att betala, vilket byggprojektledaren ska ha svarat att den var. Därefter attesterades fakturan.

Sammantaget tyder ovanstående hantering på bristande intern kontroll på flera plan.

[9] Av leverantörsreskontran framgår att betalning skedde 21 dagar efter det på fakturan angivna betalningsdatumet.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

Leverantör 25 (Individ- och familjenämnden)

Betalningsattestantens svar: VET EJ.

Betalningen avser ersättning för utförda hemtjänsttimmar av en extern utförare av hemtjänst. Betalningsattestanten hänvisar till att fakturan granskats innan den attesterats och att hen för egen del inte kan svara på om inköpet har sin grund i genomförd upphandling. I granskningen har vi dock kunnat konstatera att kommunen har ett avtal med leverantören i fråga och enligt uppgift finns leverantören nu inlagd i kommunens avtalsregister. I det avtalsregister vi fått del av finns leverantören dock inte med. Om kommunens styrdokument hade följts skulle leverantören ha återfunnits i kommunens avtalsregister.

Leverantör 26 (För- och grundskolenämnden)

Betalningsattestantens svar: NEJ.

Betalningen avser delfinansiering av en gymnasieutbildning som bedrevs på entreprenad av en förening under åren 2010-2017. Gymnasieutbildningen startades år 2010 med finansiering genom Tilda-projektet[10]. Styrgruppen för Tilda fattade i juni 2009 ett inriktningsbeslut som löd: "Styrgruppen är positiv till ansökan, men vill att föreningen ska ha bildats och att det ska vara klart med medfinansiärer via bindande avtal eller liknande innan ansökan beviljas." Våren 2010 ingick föreningen överenskommelser med ett antal företag samt gymnasieförvaltningen och för- och grundskoleförvaltningen varpå styrgruppen för Tilda i mars 2010 beslutade om att bevilja utbildningen totalt ca 2,7 mnkr under åren 2010-2013. I april 2012 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott att bevilja utbildningen ytterligare 2,5 mnkr för perioden augusti 2012 till och med december 2014. Projektet/utbildningen ska sedan ha fortsatt fram till 2017 då det uppges ha avslutats. Under 2016 har kommunen betalat totalt 1 262 000 kr till föreningen i fråga.

I våra kontakter med tjänstemän i kommunen har vi fått beskrivet att utbildningen har bedrivits på entreprenad med kommunen som huvudman. Någon entreprenad-upphandling har dock inte ägt rum, trots att verksamhet som läggs ut på entreprenad ska upphandlas. Såvitt vi kan bedöma finns det inga specifika undantag som kommunen kan hänvisa till för att undanta denna entreprenaddrift från kravet på upphandling. Följden därav blir att kommunen, enligt vår bedömning, gjort sig skyldig till otillåten direktupphandling. Som framgår av beskrivningen ovan har kommunen

[10] I mitten av 00-talet beslutade Umeå kommunfullmäktige att till socialtjänsten ställa 10 miljoner per år till förfogande för att i samverkan med skola, fritid och kultur utveckla insatser och metoder för en högre måluppfyllelse inom området barn och unga. Psykiska, pedagogiska och sociala problem skulle förebyggas och barn och unga i behov av tidigt stöd skulle få insatser som onödiggjorde senare mer ingripande och kostsamma insatser. Insatserna skulle vara lokalt anpassade och ges i samverkan mellan olika verksamheter. Arbetet kom att kallas Tilda-projektet och kan ses som en föregångare till det som senare lanserades som sociala investeringar. (*Sociala investeringar i Umeå – Rapport från arbetet 2011-2014*)

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

under åren 2010-2014 samt 2016 betalat över 6 mnkr till leverantören i fråga. Hur stora belopp som betalats ut under 2015 och 2017 har vi inga uppgifter om.

Leverantör 27 (Tekniska nämnden)

Betalningsattestantens svar: JA.

Då leverantören inte återfinns i kommunens avtalsregister har vi begärt in dokumentation som styrker betalningsattestantens svar att upphandling ägt rum. De uppgifter vi fått del av visar att upphandling har skett och att avtal tecknats med den aktuella leverantören. Upphandlingen har skötts av Upphandlingsbyrån. Om kommunens styrdokument hade följts skulle leverantören ha återfunnits i kommunens avtalsregister.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-15

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00147

Dataskyddsombud för kommunstyrelsen

Föredragande: Beatrice Fossmo, informationssäkerhetssamordnare (10 min)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att förordna Eric Lindström till kommunstyrelsens dataskyddsombud i enlighet med EU:s dataskyddsförordning som träder i kraft 25 maj 2018. Förordandet gäller 1 år från beslutsdatum och förlängs sedan per automatik i ettårsperioder så länge annat ej beslutats.

att från och med 2018-05-25 entlediga Tomas Jakobsson från dennes uppdrag som personuppgiftsombud för kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning dataskyddsombud

EU:s nya dataskyddsförordning kommer att gälla som lag i Sverige från och med den 25 maj 2018 och ersätta PuL (personuppgiftslagen, 1998:204) efter viss komplettering med svenska nationella regler. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur den svenska lagstiftningen på området bäst anpassas till förordningen. Syftet är att skapa enhetliga dataskyddsregler inom hela EU. Dataskyddsförordningen innehåller stora förändringar och vissa helt nya bestämmelser. Den personuppgiftsansvariges ansvar och skyldigheter förtydligas och utökas och de registrerades rättigheter förstärks. De nya kraven kan komma att medföra stora förändringar i verksamhet.

Inom Umeå kommun är varje nämnd personuppgiftsansvarig för de register och de behandlingar av personuppgifter som sker i respektive nämndverksamheter. Det ställs krav på att den personuppgiftsansvariga har ett dataskyddsombud som har huvudansvaret att bevaka hur personuppgifter hanteras. Det är inte tillräckligt med det ansvar dagens PUL-ombud har som en liten del av deras tjänst. Rollen ska vara oberoende, självständig och ha mandat och resurser att hantera arbetet med säkerställandet av korrekt hantering av personuppgifter.

Tjänsteskrivelse
Dnr: KS-2018/00147

Tillsättandet av en heltidstjänst utifrån dataskyddsförordningen är för att uppfylla lagkrav.
Förordningen ställer krav på att offentliga myndigheter ska utse ett dataskyddsombud. Personen som utses till dataskyddsombud ska utses baserat på yrkesmässiga kvalifikationer, sakkunskap och förmåga att utföra uppgifterna och ha kunskap om dataskydd.

Ombudet ska kunna agera självständigt och oberoende i organisationen. Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar för att ombudet får det stöd, befogenheter och tillräckliga resurser som krävs för att kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt och oberoende sätt.

I uppdraget som Dataskyddsombud ingår att:

- Vara ett kunskapsstöd inom [nämnden] gällande dataskyddsförordningen och annan tillämplig dataskyddslagstiftning.
- Övervaka den interna efterlevnaden av dataskyddsförordningen och annan tillämplig dataskyddslagstiftning.
- Rapportera till högsta ledning om dataskyddsfrågor och organisationens brister och utvecklingsbehov.
- Tillsammans med olika sakkunniga inom Umeå kommun kravställa och arbeta för att införa säkerhetsåtgärder enligt lagstiftning inom dataskydd.
- Identifiera kompetensutvecklingsbehov, planera och genomföra utbildningar avseende dataskyddsförordningen och angränsande lagstiftning.
- Övervaka den interna efterlevnaden av organisationens strategi för dataskydd.
- Bistå i utredning av misstänkta personuppgiftsincidenter.
- Ge råd vid genomförande av konsekvensbedömning av dataskydd och övervaka genomförandet av den.
- Omvärldsbevakning och nätverkande/kunskapsinhämtning rörande personuppgiftslagen och dataskyddsförordningen
- Fungera som kontaktpunkt för tillsynsmyndigheten Datainspektionen och vid behov genomföra förhandssamråd.

Tjänsten kan inrättas direkt under stadsdirektören för att vara så oberoende som möjligt. Ombudet ska ges möjlighet att delta i alla frågor som rör dataskydd och rapportera direkt till högsta förvaltningsnivå.
En heltidstjänst utifrån den nya Dataskyddsförordningen estimeras till ca 700 tkr per år i lönekostnad. Ett förberedande arbete med inventering av personuppgiftsbehandlingar och IT-system på alla avdelningar har påbörjats under 2017. En ökad kostnad för att anpassa system tillkommer inom verksamheterna. Ett digitalt system för att hålla rätt på alla processer

finns men behövs troligtvis utvecklas på sikt. En utbildningsplan för kommunens alla anställda är under framtagande.
Kraven på kommunen ökar genom utökad och komplex lagstiftning. Inom området ska bland annat följande saker hanteras; Administrativ säkerhet (ta fram och implementera olika typer av styrdokument och handledningar, vara kravställare vid upphandling på Privacy by Design i form av inbyggd personlig integritet i IT-system, dataportabilitet, radering av data m.m.), Riskhantering (genomföra konsekvensbedömningar vid nya personuppgiftsbehandlingar, göra handlingsplaner m.m.) Informationssäkerhet (informationshantering, kommunikationssäkerhet, IT-säkerhet, datasäkerhet m.m.). Det krävs att kommunen ska anmäla personuppgiftsincidenter inom 72 timmar och även informera de registrerade om incidenter, vilket det saknas rutiner för idag.
”Digitalt först” är regeringens satsning för digital förnyelse av det offentliga Sverige och är en princip som säger att digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, ska vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med privatpersoner och företag. E-tjänster för medborgarna och molntjänster som uppfyller lagkrav är en viktig del i detta arbete och medför ökade krav på säker digitalisering av kommunens tjänster.
Konsekvenserna av att bara ha dagens PUL-ombud för dessa komplicerade uppgifter är att kommunen inte lever upp till de lagkrav som finns. Vidare kan det leda till; bristande och inaktuella styrdokument, att anställda i kommunen inte vet vad som ska göras vid en eventuell personuppgiftsincident vilket i sin tur kan leda till onödiga sanktionsavgifter, det kan även leda till att kommunens information inte är skyddad på ett korrekt sätt vilket kan leda till olagliga dataintrång m.m.
Som framgår är det ett brett och komplicerat område. För att på ett effektivt sätt kunna utföra arbetsuppgifterna självständigt med hög kvalitet inom detta område och att motverka riskerna för viten behöver tjänsten inrättas som en heltidstjänst.

Sammanfattning personuppgiftskoordinator
EU:s nya dataskyddsförordning kommer att gälla som lag i Sverige från och med den 25 maj 2018 och ersätta PuL (personuppgiftslagen, 1998:204) efter viss komplettering med svenska nationella regler. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur den svenska lagstiftningen på området bäst anpassas till förordningen. Syftet är att skapa enhetliga dataskyddsregler inom hela EU. Dataskyddsförordningen innehåller stora förändringar och vissa helt nya bestämmelser. Den personuppgiftsansvariges ansvar och skyldigheter förtydligas och utökas och de registrerades rättigheter förstärks. De nya kraven kan komma att medföra stora förändringar i verksamhet.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00147

Inom Umeå kommun är varje nämnd personuppgiftsansvarig för de register och de behandlingar av personuppgifter som sker i respektive nämndverksamheter.

En av de största förändringarna med de nya reglerna är att ombudets kontrollerande och rådgivande funktion för organisationen renodlas. Det innebär samtidigt att organisationen självständigt måste bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Organisationens arbete ska följas upp av ombudet, men det är en rekommendation att varje organisation parallellt med dataskyddsombudet även utser någon som har ett övergripande ansvar för genomförandet av dataskyddsarbetet. Förslagsvis kallas denna roll personuppgiftskoordinator.

En personuppgiftskoordinator, som får dedikerad arbetstid för att arbeta med frågor kopplat till dataskyddsförordningen i sin organisation, kan tillsättas utan att behöva genomföra rekrytering. Denna roll skulle kunna kombineras med andra uppgifter, exempelvis internkontroll, övergripande administration eller kvalitetsledning. Man ska ha i beräkningen att det troligtvis krävs stor arbetsinsats till en början. Förslagsvis bör verksamhetsområdet efter en tid utvärdera om den dedikerade arbetstiden är tillräcklig för att klara dataskyddsarbetet.

I rollen som personuppgiftskoordinator ingår att vara delaktig i

- Genomförandet av konsekvensbedömningar
- Förteckna personuppgiftsbehandlingar – RegIT
- Bevakandet av verksamhetsområdets personuppgiftshantering
- Rapportering och uppföljning av incidenter
- Utbildning och information till verksamheterna
- Framtagande av verksamhetsspecifika rutiner och anvisningar
- Arbetet med ständiga förbättringar

Beslutsunderlag

Dataskyddsorganisation. Bilaga.

Beredningsansvariga

Beatrice Fossmo

Beslutet ska skickas till

Eric Lindström

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Beatrice Fossmo
informationssäkerhetssamordnare

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-03-06

§ 83
Diarienr: KS-2018/00147

Dataskyddsombud för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att förordna Eric Lindström till kommunstyrelsens dataskyddsombud i enlighet med EU:s dataskyddsförordning som träder i kraft 25 maj 2018. Förordandet gäller 1 år från beslutsdatum och förlängs sedan per automatik i ettårsperioder så länge annat ej beslutats.

att från och med 2018-05-25 entlediga Tomas Jakobsson från dennes uppdrag som personuppgiftsombud för kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning dataskyddsombud
EU:s nya dataskyddsförordning kommer att gälla som lag i Sverige från och med den 25 maj 2018 och ersätta PuL (personuppgiftslagen, 1998:204) efter viss komplettering med svenska nationella regler. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur den svenska lagstiftningen på området bäst anpassas till förordningen. Syftet är att skapa enhetliga dataskyddsregler inom hela EU. Dataskyddsförordningen innehåller stora förändringar och vissa helt nya bestämmelser. Den personuppgiftsansvariges ansvar och skyldigheter förtydligas och utökas och de registrerades rättigheter förstärks. De nya kraven kan komma att medföra stora förändringar i verksamhet.

Inom Umeå kommun är varje nämnd personuppgiftsansvarig för de register och de behandlingar av personuppgifter som sker i respektive nämndverksamheter. Det ställs krav på att den personuppgiftsansvariga har ett dataskyddsombud som har huvudansvaret att bevaka hur personuppgifter hanteras. Det är inte tillräckligt med det ansvar dagens PUL-ombud har som en liten del av deras tjänst. Rollen ska vara oberoende, självständig och ha mandat och resurser att hantera arbetet med säkerställandet av korrekt hantering av personuppgifter.

Tillsättandet av en heltidstjänst utifrån dataskyddsförordningen är för att uppfylla lagkrav.

Förordningen ställer krav på att offentliga myndigheter ska utse ett dataskyddsombud. Personen som utses till dataskyddsombud ska utses baserat på yrkesmässiga kvalifikationer, sakkunskap och förmåga att utföra uppgifterna och ha kunskap om dataskydd.

Ombudet ska kunna agera självständigt och oberoende i organisationen. Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar för att ombudet får det stöd, befogenheter och tillräckliga resurser som krävs för att kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt och oberoende sätt.

I uppdraget som Dataskyddsombud ingår att:

- Vara ett kunskapsstöd inom [nämnden] gällande dataskyddsförordningen och annan tillämplig dataskyddslagstiftning.
- Övervaka den interna efterlevnaden av dataskyddsförordningen och annan tillämplig dataskyddslagstiftning.
- Rapportera till högsta ledning om dataskyddsfrågor och organisationens brister och utvecklingsbehov.
- Tillsammans med olika sakkunniga inom Umeå kommun kravställa och arbeta för att införa säkerhetsåtgärder enligt lagstiftning inom dataskydd.
- Identifiera kompetensutvecklingsbehov, planera och genomföra utbildningar avseende dataskyddsförordningen och angränsande lagstiftning.
- Övervaka den interna efterlevnaden av organisationens strategi för dataskydd.
- Bistå i utredning av misstänkta personuppgiftsincidenter.
- Ge råd vid genomförande av konsekvensbedömning av dataskydd och övervaka genomförandet av den.
- Omvärldsbevakning och nätverkande/kunskapsinhämtning rörande personuppgiftslagen och dataskyddsförordningen
- Fungera som kontaktpunkt för tillsynsmyndigheten Datainspektionen och vid behov genomföra förhandssamråd.

Tjänsten kan inrättas direkt under stadsdirektören för att vara så oberoende som möjligt. Ombudet ska ges möjlighet att delta i alla frågor som rör dataskydd och rapportera direkt till högsta förvaltningsnivå.

En heltidstjänst utifrån den nya Dataskyddsförordningen estimeras till ca 700 tkr per år i lönekostnad. Ett förberedande arbete med inventering av personuppgiftsbehandlingar och IT-system på alla avdelningar har påbörjats under 2017. En ökad kostnad för att anpassa system tillkommer inom verksamheterna. Ett digitalt system för att hålla rätt på alla processer finns men behövs troligtvis utvecklas på sikt. En utbildningsplan för kommunens alla anställda är under framtagande.
Kraven på kommunen ökar genom utökad och komplex lagstiftning. Inom området ska bland annat följande saker hanteras; Administrativ säkerhet (ta fram och implementera olika typer av styrdokument och handledningar, vara kravställare vid upphandling på Privacy by Design i form av inbyggd personlig integritet i IT-system, dataportabilitet, radering av data m.m.),
Riskhantering (genomföra konsekvensbedömningar vid nya personuppgiftsbehandlingar, göra handlingsplaner m.m.)
Informationssäkerhet (informationshantering, kommunikationssäkerhet, IT-säkerhet, datasäkerhet m.m.). Det krävs att kommunen ska anmäla personuppgiftsincidenter inom 72 timmar och även informera de registrerade om incidenter, vilket det saknas rutiner för idag.
”Digitalt först” är regeringens satsning för digital förnyelse av det offentliga Sverige och är en princip som säger att digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, ska vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med privatpersoner och företag. E-tjänster för medborgarna och molntjänster som uppfyller lagkrav är en viktig del i detta arbete och medför ökade krav på säker digitalisering av kommunens tjänster.
Konsekvenserna av att bara ha dagens PUL-ombud för dessa komplicerade uppgifter är att kommunen inte lever upp till de lagkrav som finns. Vidare kan det leda till; bristande och inaktuella styrdokument, att anställda i kommunen inte vet vad som ska göras vid en eventuell personuppgiftsincident vilket i sin tur kan leda till onödiga sanktionsavgifter, det kan även leda till att kommunens information inte är skyddad på ett korrekt sätt vilket kan leda till olagliga dataintrång m.m.
Som framgår är det ett brett och komplicerat område. För att på ett effektivt sätt kunna utföra arbetsuppgifterna självständigt med hög kvalitet inom detta område och att motverka riskerna för viten behöver tjänsten inrättas som en heltidstjänst.

Sammanfattning personuppgiftskoordinator
EU:s nya dataskyddsförordning kommer att gälla som lag i Sverige från och med den 25 maj 2018 och ersätta PuL (personuppgiftslagen, 1998:204) efter viss komplettering med svenska nationella regler. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur den svenska lagstiftningen på området bäst anpassas till förordningen. Syftet är att skapa enhetliga dataskyddsregler inom hela EU. Dataskyddsförordningen innehåller stora förändringar och vissa helt nya bestämmelser. Den personuppgiftsansvariges ansvar och skyldigheter förtydligas och utökas och de registrerades rättigheter förstärks. De nya kraven kan komma att medföra stora förändringar i verksamhet.

Inom Umeå kommun är varje nämnd personuppgiftsansvarig för de register och de behandlingar av personuppgifter som sker i respektive nämndverksamheter.

En av de största förändringarna med de nya reglerna är att ombudets kontrollerande och rådgivande funktion för organisationen renodlas. Det innebär samtidigt att organisationen självständigt måste bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Organisationens arbete ska följas upp av ombudet, men det är en rekommendation att varje organisation parallellt med dataskyddsombudet även utser någon som har ett övergripande ansvar för genomförandet av dataskyddsarbetet. Förslagsvis kallas denna roll personuppgiftskoordinator.

En personuppgiftskoordinator, som får dedikerad arbetstid för att arbeta med frågor kopplat till dataskyddsförordningen i sin organisation, kan tillsättas utan att behöva genomföra rekrytering. Denna roll skulle kunna kombineras med andra uppgifter, exempelvis internkontroll, övergripande administration eller kvalitetsledning. Man ska ha i beräkningen att det troligtvis krävs stor arbetsinsats till en början. Förslagsvis bör verksamhetsområdet efter en tid utvärdera om den dedikerade arbetstiden är tillräcklig för att klara dataskyddsarbetet.

I rollen som personuppgiftskoordinator ingår att vara delaktig i

- Genomförandet av konsekvensbedömningar
- Förteckna personuppgiftsbehandlingar – RegIT

- Bevakandet av verksamhetsområdets personuppgiftshantering
- Rapportering och uppföljning av incidenter
- Utbildning och information till verksamheterna
- Framtagande av verksamhetsspecifika rutiner och anvisningar
- Arbetet med ständiga förbättringar

Beslutsunderlag

Dataskyddsorganisation.

Beredningsansvariga

Beatrice Fossmo

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Eric Lindström

Förslag till beslut

Beslut utse dataskyddsombud och personuppgiftskoordinator

1. [nämnden] godkänner förslag till beslut och förordnar Eric Lindström till nämndens dataskyddsombud i enlighet med EU`s dataskyddsförordning som träder i kraft 25 maj 2018. Förordandet gäller 1 år från beslutsdatum och förlängs sedan per automatik i ettårsperioder så länge annat ej beslutats
2. [nämnden] godkänner förslag till beslut att uppdra åt [NN-direktören] att utse minst en personuppgiftskoordinator för varje verksamhetsområde.

Sammanfattning dataskyddsombud

EU:s nya dataskyddsförordning kommer att gälla som lag i Sverige från och med den 25 maj 2018 och ersätta PuL (personuppgiftslagen, 1998:204) efter viss komplettering med svenska nationella regler. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur den svenska lagstiftningen på området bäst anpassas till förordningen. Syftet är att skapa enhetliga dataskyddsregler inom hela EU. Dataskyddsförordningen innehåller stora förändringar och vissa helt nya bestämmelser.
Den personuppgiftsansvariges ansvar och skyldigheter förtydligas och utökas och de registrerades rättigheter förstärks. De nya kraven kan komma att medföra stora förändringar i verksamhet.

Inom Umeå kommun är varje nämnd personuppgiftsansvarig för de register och de behandlingar av personuppgifter som sker i respektive nämndverksamheter.
Det ställs krav på att den personuppgiftsansvariga har ett dataskyddsombud som har huvudansvaret att bevaka hur personuppgifter hanteras. Det är inte tillräckligt med det ansvar dagens PUL-ombud har som en liten del av deras tjänst. Rollen ska vara oberoende, självständig och ha mandat och resurser att hantera arbetet med säkerställandet av korrekt hantering av personuppgifter.

Tillsättandet av en heltidstjänst utifrån dataskyddsförordningen är för att uppfylla lagkrav. Förordningen ställer krav på att offentliga myndigheter ska utse ett dataskyddsombud. Personen som utses till dataskyddsombud ska utses baserat på yrkesmässiga kvalifikationer, sakkunskap och förmåga att utföra uppgifterna och ha kunskap om dataskydd.
Ombudet ska kunna agera självständigt och oberoende i organisationen.
Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar för att ombudet får det stöd, befogenheter och tillräckliga resurser som krävs för att kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt och oberoende sätt.

I uppdraget som Dataskyddsombud ingår att:

- Vara ett kunskapsstöd inom [nämnden] gällande dataskyddsförordningen och annan tillämplig dataskyddslagstiftning.
- Övervaka den interna efterlevnaden av dataskyddsförordningen och annan tillämplig dataskyddslagstiftning.
- Rapportera till högsta ledning om dataskyddsfrågor och organisationens brister och utvecklingsbehov.
- Tillsammans med olika sakkunniga inom Umeå kommun kravställa och arbeta för att införa säkerhetsåtgärder enligt lagstiftning inom dataskydd.

Beatrice Fossmo

2018-02-08

- Identifiera kompetensutvecklingsbehov, planera och genomföra utbildningar avseende dataskyddsförordningen och angränsande lagstiftning.
- Övervaka den interna efterlevnaden av organisationens strategi för dataskydd.
- Bistå i utredning av misstänkta personuppgiftsincidenter.
- Ge råd vid genomförande av konsekvensbedömning av dataskydd och övervaka genomförandet av den.
- Omvärldsbevakning och nätverkande/kunskapsinhämtning rörande personuppgiftslagen och dataskyddsförordningen
- Fungera som kontaktpunkt för tillsynsmyndigheten Datainspektionen och vid behov genomföra förhandssamråd.

Tjänsten kan inrättas direkt under kommundirektören för att vara så oberoende som möjligt. Ombudet ska ges möjlighet att delta i alla frågor som rör dataskydd och rapportera direkt till högsta förvaltningsnivå.
En heltidstjänst utifrån den nya Dataskyddsförordningen estimeras till ca 700 tkr per år i lönekostnad.
Ett förberedande arbete med inventering av personuppgiftsbehandlingar och IT-system på alla avdelningar har påbörjats under 2017. En ökad kostnad för att anpassa system tillkommer inom verksamheterna. Ett digitalt system för att hålla rätt på alla processer finns men behövs troligtvis utvecklas på sikt. En utbildningsplan för kommunens alla anställda är under framtagande.

Kraven på kommunen ökar genom utökad och komplex lagstiftning. Inom området ska bland annat följande saker hanteras; Administrativ säkerhet (ta fram och implementera olika typer av styrdokument och handledningar, vara kravställare vid upphandling på Privacy by Design i form av inbyggd personlig integritet i IT-system, dataportabilitet, radering av data m.m.), Riskhantering (genomföra konsekvensbedömningar vid nya personuppgiftsbehandlingar, göra handlingsplaner m.m.) Informationssäkerhet (informationshantering, kommunikationssäkerhet, IT-säkerhet, datasäkerhet m.m.). Det krävs att kommunen ska anmäla personuppgiftsincidenter inom 72 timmar och även informera de registrerade om incidenter, vilket det saknas rutiner för idag.

”Digitalt först” är regeringens satsning för digital förnyelse av det offentliga Sverige och är en princip som säger att digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, ska vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med privatpersoner och företag. E-tjänster för medborgarna och molntjänster som uppfyller lagkrav är en viktig del i detta arbete och medför ökade krav på säker digitalisering av kommunens tjänster.

Konsekvenserna av att bara ha dagens PUL-ombud för dessa komplicerade uppgifter är att kommunen inte lever upp till de lagkrav som finns. Vidare kan det leda till; bristande och inaktuella styrdokument, att anställda i kommunen inte vet vad som ska göras vid en eventuell personuppgiftsincident vilket i sin tur kan leda till onödiga sanktionsavgifter, det kan även leda till att kommunens information inte är skyddad på ett korrekt sätt vilket kan leda till olagliga dataintrång m.m.

Som framgår är det ett brett och komplicerat område. För att på ett effektivt sätt kunna utföra arbetsuppgifterna självständigt med hög kvalitet inom detta område och att motverka riskerna för viten behöver tjänsten inrättas som en heltidstjänst.

Beatrice Fossmo

2018-02-08

Sammanfattning personuppgiftskoordinator

EU:s nya dataskyddsförordning kommer att gälla som lag i Sverige från och med den 25 maj 2018 och ersätta PuL (personuppgiftslagen, 1998:204) efter viss komplettering med svenska nationella regler. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur den svenska lagstiftningen på området bäst anpassas till förordningen. Syftet är att skapa enhetliga dataskyddsregler inom hela EU. Dataskyddsförordningen innehåller stora förändringar och vissa helt nya bestämmelser.
Den personuppgiftsansvariges ansvar och skyldigheter förtydligas och utökas och de registrerades rättigheter förstärks. De nya kraven kan komma att medföra stora förändringar i verksamhet.

Inom Umeå kommun är varje nämnd personuppgiftsansvarig för de register och de behandlingar av personuppgifter som sker i respektive nämndverksamheter.

En av de största förändringarna med de nya reglerna är att ombudets kontrollerande och rådgivande funktion för organisationen renodlas. Det innebär samtidigt att organisationen självständigt måste bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Organisationens arbete ska följas upp av ombudet, men det är en rekommendation att varje organisation parallellt med dataskyddsombudet även utser någon som har ett övergripande ansvar för genomförandet av dataskyddsarbetet. Förslagsvis kallas denna roll personuppgiftskoordinator.

En personuppgiftskoordinator, som får dedikerad arbetstid för att arbeta med frågor kopplat till dataskyddsförordningen i sin organisation, kan tillsättas utan att behöva genomföra rekrytering. Denna roll skulle kunna kombineras med andra uppgifter, exempelvis internkontroll, övergripande administration eller kvalitetsledning. Man ska ha i beräkningen att det troligtvis krävs stor arbetsinsats till en början.
Förslagsvis bör verksamhetsområdet efter en tid utvärdera om den dedikerade arbetstiden är tillräcklig för att klara dataskyddsarbetet.

I rollen som personuppgiftskoordinator ingår att vara delaktig i

- Genomförandet av konsekvensbedömningar
- Förteckna personuppgiftsbehandlingar – RegIT
- Bevakandet av verksamhetsområdets personuppgiftshantering
- Rapportering och uppföljning av incidenter
- Utbildning och information till verksamheterna
- Framtagande av verksamhetsspecifika rutiner och anvisningar
- Arbetet med ständiga förbättringar

Beatrice Fossmo

2018-02-08

Bilaga: Dataskyddsorganisation – beslutsunderlag

Innehåll

1. Bakgrund 5
2. Dataskyddsombudet 5
2.1 Dataskyddsombudets arbetsuppgifter 5
2.2 Dataskyddsombudets ställning 6
2.3 Dataskyddsombud för kommunala bolag? 7
2.4 Samma dataskyddsombud för flera nämnder? 7
2.5 Samarbete mellan mindre kommuner? 7
2.6 Anlita extern resurs? 7
3. Nämndens dataskyddsarbete 7
4. Verksamhetens aktiva dataskyddsarbete 8
5. Förslag till dataskyddsorganisation för Umeå kommun 9
5.1 Bakgrund 9
5.2 Förslag 9
5.2.1 Ekonomiska konsekvenser 10
5.2.2 Jämställdhetsperspektivet 11

Beatrice Fossmo

2018-02-08

1. Bakgrund

Ett dataskyddsombud måste utses av alla personuppgiftsansvariga (nämnder) i kommunen. Bestämmelsen omfattar även kommunalförbund och gemensamma nämnder. Även kommunala bolag (hel- och majoritetsägda) omfattas av kravet på att utse dataskyddsombud. I helägda kommunala aktiebolag är det styrelsen eller en VD som utser dataskyddsombudet.

Det kan vara en speciell anställd eller en konsult med ansvar för personuppgiftshantering.

Dataskyddsförordningen säger att det måste vara följande kriterier för utnämnande:

- Yrkesmässiga kvalifikationer
- Expertkunnande om lagstiftning
- Förmågan att fullgöra sina uppgifter

SKL: Det finns inget formellt krav på att ombudet måste ha viss utbildning eller legitimation, men med tanke på de bedömningar som ska göras enligt artikel 39, kan det vara lämpligt med någon som är jurist eller som har annan relevant utbildning och kunskap och yrkeserfarenhet inom området dataskyddslagstiftning. Förutom juristutbildning kan personer med IT-utbildning, statsvetare, arkivarier eller personer med utbildning inom informationssäkerhet ha goda kunskaper inom detta område.
Ombudet bör även ha kunskap och förståelse för personuppgiftsbehandling inom sektorn och om IT-system och informationssäkerhet. Eftersom uppdraget är för en myndighet bör ombudet även ha goda kunskaper om förvaltningsregler och verksamhetens processer och rutiner.

Då dataskyddsombudet har en granskande och rådgivande roll måste nämnderna se till att det operativa och kontinuerliga dataskyddsarbetet aktivt bedrivs inom verksamheterna. För att detta ska ske behöver Umeå kommun forma en operativ dataskyddsorganisation.

2. Dataskyddsombudet

2.1 Dataskyddsombudets arbetsuppgifter

En av de största förändringarna med de nya reglerna är att ombudets kontrollerande och rådgivande funktion för organisationen renodlas. Det innebär samtidigt att organisationen självständigt måste bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet.

Dataskyddsombudet ska

- Skapa medvetenhet, informera och ge råd för efterlevnad av reglerna
- Bevaka efterlevnaden av förordningen och andra regler om personuppgiftsskydd
- På begäran ge råd vad gäller konsekvensbedömningen avseende uppgiftsskydd, och bevaka genomförandet av den
- Samarbeta med och fungera som kontaktpunkt för tillsynsmyndigheten (Datainspektionen)
- Ska ta hänsyn till risker förknippade med behandlingen med beaktande av behandlingens
  - Art
  - Omfattning
  - Sammanhang
  - Syften

2.2 Dataskyddsombudets ställning

Dataskyddsombudet ska erhålla stöd från registeransvarig vid utförandet av sina arbetsuppgifter.

- ”På ett korrekt sätt och i god tid” få delta i alla frågor som rör skyddet av personuppgifter.
- Tilldelas tillräckliga resurser
- Får inte motta instruktioner som gäller utförandet av arbetsuppgifterna
- Får inte avsättas eller bli föremål för påföljder hur som helst
- Ska rapportera till högsta förvaltningsnivå
- Får ha andra arbetsuppgifter, men den personuppgiftsansvarige ska *”se till att sådana arbetsuppgifter inte leder till en intressekonflikt”*

Det är verksamhetens ansvar att säkerställa att ombudet involveras och rådfrågas på ett så tidigt stadium som möjligt när personuppgifter ska behandlas.
Det är avgörande att ombudet involveras i tidigast möjliga skede av alla frågor där dataskydd blir aktuellt. Förutom att rådfrågas i samband med konsekvensbedömningar (se Art 39) ska organisationen säkerställa att dataskyddsombudet till exempel:

- Regelbundet bjuds in till ledningsmöten på högsta beslutande och mellannivå,
- Att ombudet närvarar vid beslut som påverkar dataskydd och att all relevant information görs tillgänglig i god tid,
- Att ombudets bedömning alltid måste övervägas och om ombudets råd inte följs ska organisationen dokumentera skälen.
- Att dataskyddsombudet omgående kontaktas vid incidenter som kan medföra olovlig åtkomst av information.

Det är lämpligt att uppdatera interna styrdokument om IT-processer så att det framgår när och hur dataskyddsombudet ska konsulteras.

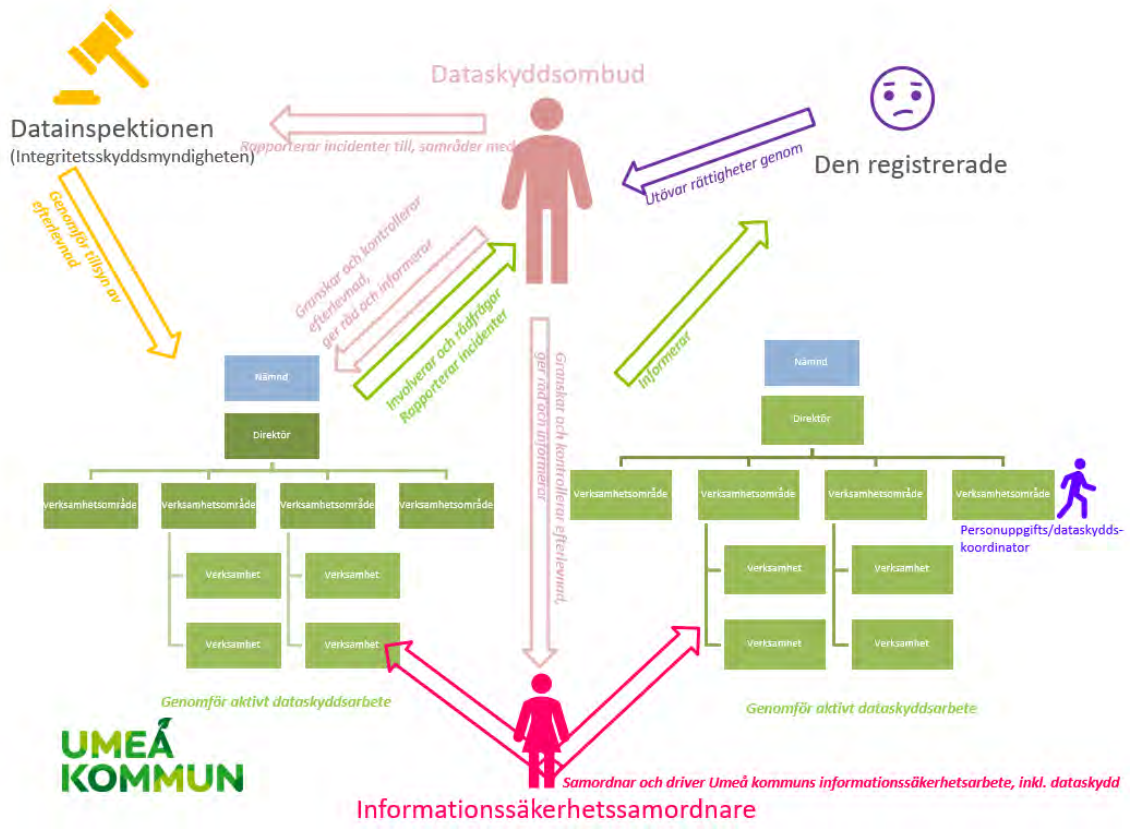

2.3 Dataskyddsombud för kommunala bolag?

Sådana bolag är, precis som andra organisationer, skyldiga att utse ett dataskyddsombud om de i sin kärnverksamhet, och i stor omfattning, antingen behandlar känsliga personuppgifter, uppgifter om brott eller behandlar personuppgifter på ett sätt som innebär regelbunden eller systematisk övervakning av registrerade.

2.4 Samma dataskyddsombud för flera nämnder?

I en kommun, ett landsting eller en region kan ett gemensamt ombud utses för samtliga nämnder inom den kommunen/landstinget om det är lämpligt. Flera nämnder i en liten kommun kan t ex utse ett gemensamt ombud, om det är lämpligt utifrån uppgiftens omfattning och komplexiteten i verksamheterna. Om ombudet kan antas kunna fullgöra sina uppgifter för alla myndigheterna och vara lika tillgänglig för de olika personuppgiftsansvariga nämnderna och för registrerade individer. Olika verksamheter kräver olika kunnande hos ombudet.

2.5 Samarbete mellan mindre kommuner?

Enligt artikel 37.3 får ett enda dataskyddsombud utnämnas för flera offentliga myndigheter eller organ, med hänsyn till deras organisationsstruktur och storlek. Samma överväganden gäller för resurser och kommunikation. Med tanke på att dataskyddsombud har ansvar för ett antal olika uppgifter, måste personuppgiftsansvariga eller personuppgiftsbiträden säkerställa att ett enda dataskyddsombud, vid behov med hjälp av en grupp, kan fullgöra dessa uppgifter på ett effektivt sätt trots att de har utnämnts för flera offentliga myndigheter och organ.

Flera kommuner, landsting eller regioner kan även regionalt gemensamt utse ett eller flera ombud som kan arbeta för flera organisationer samtidigt. Detta kan t.ex. vara lämpligt att samordna med kommunförbund eller andra regionala samverkansområden som redan finns.

2.6 Anlita extern resurs?

Det är tillåtet att anlita utomstående uppdragstagare.

Om en organisation anlitas som uppdragstagare ska det framgå vilken medarbetare inom den organisationen som har rollen som dataskyddsombud. Uppgifterna får fördelas på ett team av flera medarbetare hos uppdragstagaren så att kunskaper kan kombineras, så länge det är klart vem som har huvudansvar. Detta bör även framgå i avtalet med uppdragstagaren.

Alla medarbetare i teamet måste ha tillräckliga kvalifikationer för uppdraget som dataskyddsombud och man måste även tydliggöra att det inte finns några intressekonflikter på grund av andra uppdrag. Medarbetarna ska även vara skyddade mot att drabbas av negativa påföljder som en följd av sitt arbete som dataskyddsombud. Det är lämpligt att även detta tydliggörs i uppdragsavtalet.

3. Nämndens dataskyddsarbete

Den personuppgiftsansvarige, nämnden, måste förvissa sig om att dataskyddsarbetet bedrivs i enlighet med dataskyddsförordningen. Nämnden ansvarar för ”allt” verksamheten ”hittar på” med personuppgifter, och därför krävs en styrning från nämndens håll.

Därför måste nämnden:

- Efterfråga återrapporteringar av incidenter och risker
- Formellt godkänna personuppgiftsbehandlingar
- Besluta om policies och riktlinjer för nämndens dataskyddsarbete

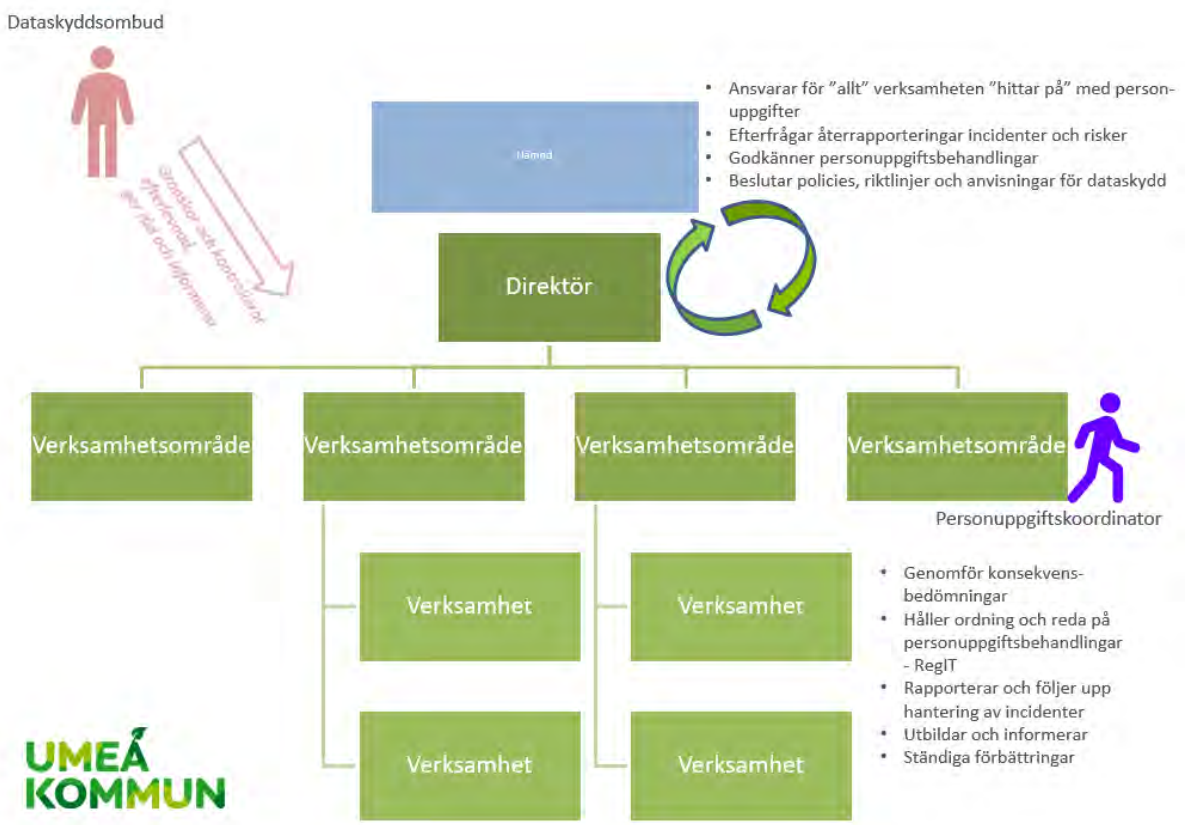

4. Verksamhetens aktiva dataskyddsarbete

Nämndens verksamhetsområden måste självständigt bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Organisationens arbete ska följas upp av ombudet, men det är en rekommendation att varje organisation parallellt med dataskyddsombudet även utser någon, kan vara i ledningsposition, som har ett övergripande ansvar för genomförandet av dataskyddsarbetet**.**

Nämnden måste därför ge i uppdrag till varje verksamhetsområde att utse en dataskyddsresurs, förslagsvis kallad personuppgiftskoordinator, som får arbetstid och andra resurser dedikerat till att arbeta med frågor kopplat till dataskyddsförordningen i sin organisation. Förslagsvis bör verksamhetsområdet efter en tid utvärdera om dedikerade resurser är tillräckliga för att klara dataskyddsarbetet.

- Genomför konsekvensbedömningar
- Håller ordning och reda på personuppgiftsbehandlingar – RegIT
- Bevakar verksamhetsområdets personuppgiftshantering
- Rapporterar och följer upp hantering av incidenter
- Utbildar och informerar verksamheterna
- Vid behov tar fram verksamhetsspecifika rutiner och anvisningar
- Verkar för ständiga förbättringar

5. Förslag till dataskyddsorganisation för Umeå kommun

5.1 Bakgrund

En av de största förändringarna med de nya reglerna är att ombudets kontrollerande och rådgivande funktion för organisationen renodlas. Det innebär samtidigt att organisationen självständigt måste bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Organisationens arbete ska följas upp av ombudet, men det är en rekommendation att varje organisation parallellt med dataskyddsombudet även utser någon som har ett övergripande ansvar för genomförandet av dataskyddsarbetet. Förslagsvis kallas denna roll personuppgiftskoordinator.

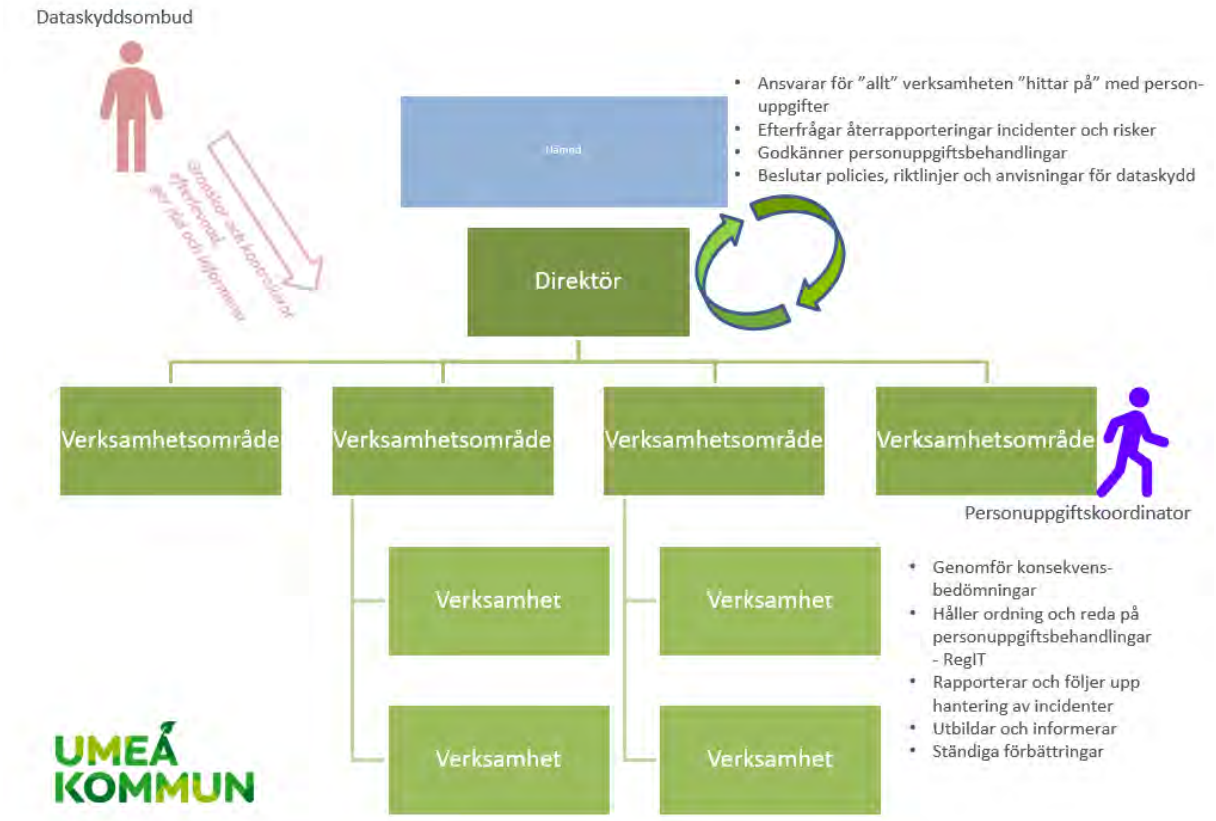

5.2 Förslag

I projektets kontakter med representanter för nämnder och verksamheter har det framkommit ett starkt önskemål att frågan om dataskyddsombud ska organiseras centralt. Då varje nämnd ska ha ett dataskyddsombud blir det stora både kostnader och organisatoriska frågor som tillkommer för varje verksamhet. I flera fall är det inte nödvändigt med en heltidstjänst men ändå behöver hög kompetens och resurstilldelning ombesörjas.

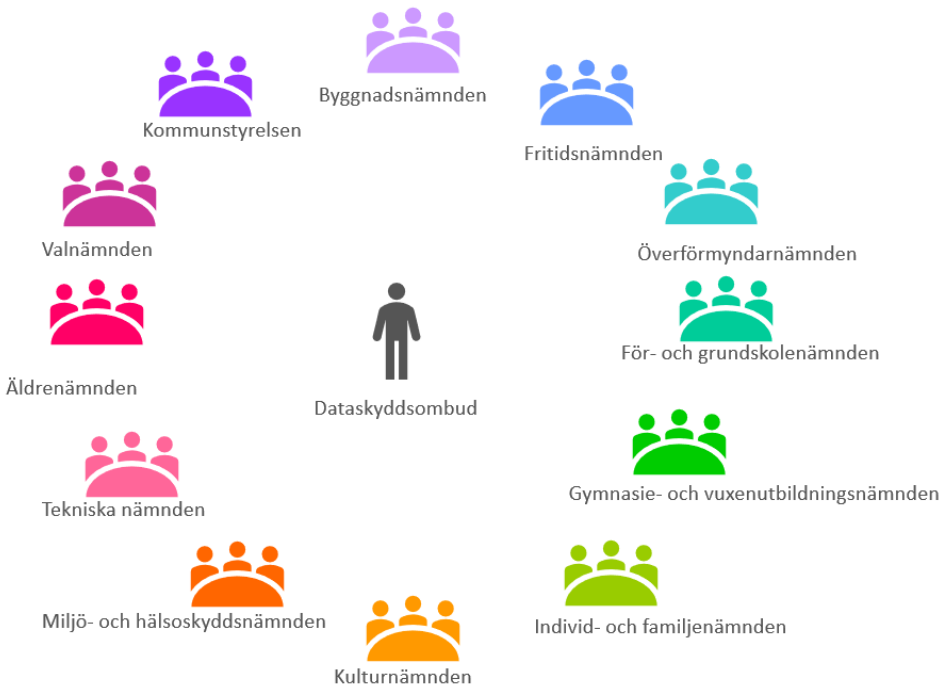

Projektet föreslår därför att respektive nämnd/styrelsen tillsätter ett och samma dataskyddsombud.

Nämndernas nuvarande personuppgiftsombud kommer i och med ny lagstiftning att ersättas av detta dataskyddsombud.
För att kunna klara det aktiva dataskyddsarbetet i verksamheten och hålla samman arbetet inom nämnden föreslås att inrätta en ny roll, personuppgiftskoordinator, med uppgift att arbeta med frågor kopplat till dataskyddsförordningen i sin organisation.

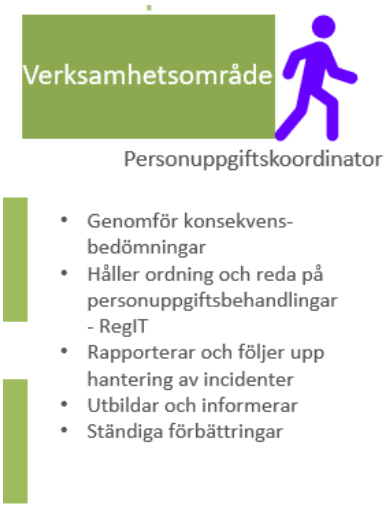

5.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Varje nämnd behöver enligt lag ha ett dataskyddsombud. Beroende på omfattningen av behandlingen av personuppgifter kan dataskyddsombudets uppdrag omfatta en del- eller heltidstjänst. Oavsett uppdragets omfattning måste samma nivå av kompetens och

resurstilldelning upprätthållas. Detta medför ökade kostnader för varje förvaltning i form av en kvalificerad tjänst som ska bemannas samt tillhörande kompetenshöjande eller kompetensbibehållande kostnader.
I det förslag som här framläggs nyutvecklas en kommungemensam intern tjänst där ett dataskyddsombud ska erbjudas som tjänst till alla nämnder inom Umeå kommun.

En heltidstjänst utifrån den nya Dataskyddsförordningen estimeras till ca 700 tkr per år i lönekostnad.

Projektet har funnit att ovan förslag förefaller vara den mest kostnadseffektiva lösningen för kommunens nämnder jämfört med att varje nämnd inrättar en egen tjänst.
Vid en beräkning av behovet av antalet nya tjänster bör uppskattningsvis 1 dataskyddsombud, på heltid, kunna tillgodose hela Umeå kommuns behov.

Detta är dock något som får utvärderas närmare efterhand, förslagsvis på 1 års sikt.

En personuppgiftskoordinator, som får dedikerad arbetstid och resurser för att arbeta med frågor kopplat till dataskyddsförordningen i sin organisation, kan tillsättas utan att behöva genomföra rekrytering. Denna roll skulle kunna kombineras med andra uppgifter, exempelvis internkontroll, övergripande administration eller kvalitetsledning. Man ska ha i beräkningen att det troligtvis krävs stor arbetsinsats till en början.
Förslagsvis bör verksamhetsområdet efter en tid utvärdera om dedikerad arbetstid och resurser är tillräckliga för att klara dataskyddsarbetet.

5.2.2 Jämställdhetsperspektivet

Ett gemensamt dataskyddsombud samt inrättande av rollen personuppgiftskoordinator skulle möjliggöra en samordnad och likställd hantering av frågor och åtgärder som Umeå kommun har att besvara och utföra oavsett vilken verksamhet eller nämnd som frågan avser. Detta är viktigt inte minst då den enskilde kan ställa samma fråga till olika verksamheter och bör då kunna få frågan hanterad på ett likvärdigt sätt.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-14

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00027

Finans- och kraftrapport januari 2018

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna *Finans- och kraftrapport januari 2018* i enlighet med bilaga.

Ärendebeskrivning
Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag
Finans- och kraftrapport januari 2018

Beredningsansvariga
Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till
Lennart Malm

Lennart, Malm
Budget- och finanschef

Anna Westerlund
Finanscontroller

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-02-20

§ 64
Diarienr: KS-2018/00027

Finans- och kraftrapport januari 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna *Finans- och kraftrapport januari 2018* i enlighet med bilaga.

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport januari 2018

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till
Lennart Malm

UMEÅ KOMMUN

FINANS- & KRAFTRAPPORT

JANUARI 2018

Handläggare, Finans: Anna Westerlund
Handläggare, Kraft: Anna-Karin Nilsson
Ansvarig: Lennart Malm

Internbankens finansiella positioner

mnkr

Upplåning	jan-18	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbankens skuldportfölj	8 088,5	-45,3	-45,3
Norrlandsoperan	0,6	-0,8	-0,8
Totalt	**8 089,1**	**-46,1**	**-46,1**

Utlåning	jan-18	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Umeå kommun	1 802,8	69,3	69,3
UKF	6 216,2	-116,9	-116,9
Folkets Hus	70,1	1,5	1,5
Totalt	**8 089,1**	**-46,1**	**-46,1**

Umeå kommuns nettoupplåning

mnkr

	jan-18	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbanken	-1 802,8	69,3	69,3
Komuninvest förlagslån	12,0	0	0
NLC Ferry AB OY	17,6	0	0
Nettoskuld	**-1 773,2**	**69,3**	**69,3**

UKFs upplåning

mnkr

UKF-koncernen	I-banken	Externt	Totalt	Förändr. fg mån
Bostaden	2 905,3		2 905,3	-14,7
Umeå Energi	1 630,1	547,6	2 177,7	-80,2
VAKIN	926,4		926,4	25,8
INAB	717,5		717,5	-3,5
UKF	70,1	182,8	252,9	-47,2
Övriga	-33,0		-33,0	0,9
UKF-koncernen	**6 216,2**	**730,4**	**6 946,6**	**-118,9**

Umeå kommuns räntenetto

mnkr

	2018
Internbankens nettointäkt	3,1
Umeå kommuns räntekostnad	-3,2
Umeå kommuns räntenetto	**-0,2**

Internbankens skuldportfölj

Total skuld (mnkr)	**8 088,5**
varav bundet	*6 190,0*
varav rörlig ränta	*1 898,5*

Kapitalförfall

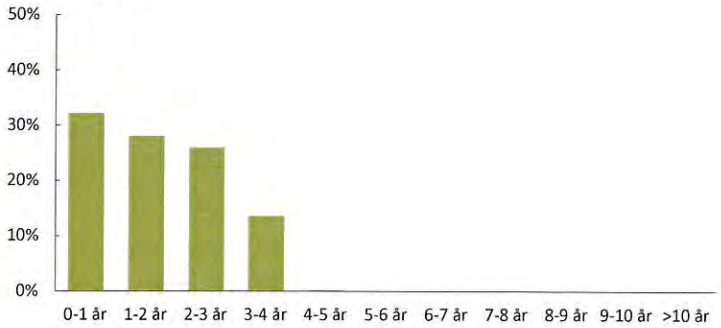

Ränteförfall

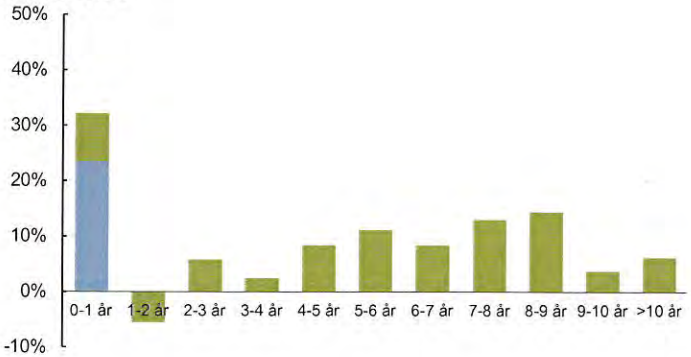

Skuldportföljens upplåningsränta

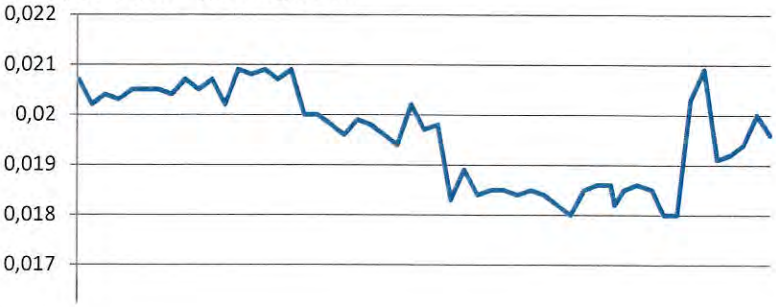

Skuldportföljens upplåningsränta per 2018-01-31 1,96%

UMEÅ KOMMUN

FINANS- & KRAFTRAPPORT

JANUARI 2018

Skuldportföljens finansiella nyckeltal - avstämning mot finansiella regler

FINANSIERINGSRISK ✓ RÄNTERISK ✓ FINANSIELL MOTPARTSRISK ✓

Finansieringsrisk

Finansiella regler	jan-18	Inom reglerna
A. Högst 50% får förfalla inom 1 år	32,1%	JA
B. Snittkapitalbindning 1,25-2,5 år, norm 1,5 år	1,7	JA
C. Likviditetsreserv minst 300 mnkr	627	JA
Genomsnittlig kreditmarginal	0,28%	

Kommentar

A.
B.
C.

A. Andel kapitalförfall inom 1 år

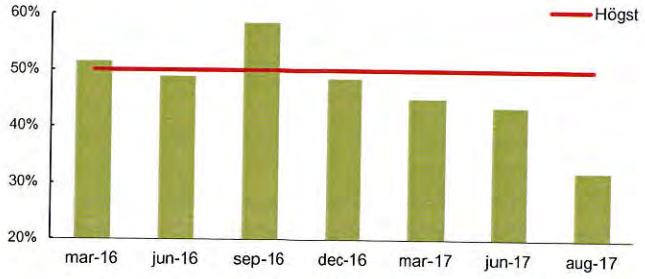

B. Kapitalbindningtid

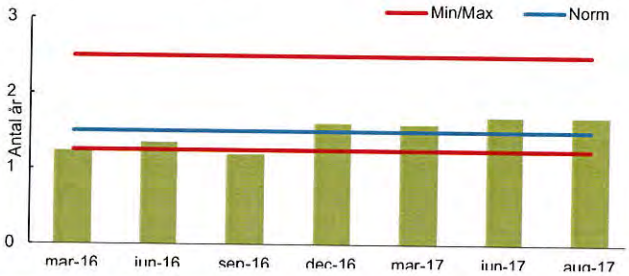

Ränterisk

Finansiella regler	jan-18	Inom reglerna
A. Ränteförfall inom 0-1 år lägst 20% och högst 50%, norm 30%	32,1%	JA
B. Snitträntebindning 3 - 6 år, norm 4 år	4,98	JA
C. Lån eller derivat > 10 år ska motiveras	10,5	
D. Icke tillåtna derivat	Nej	JA
E. Uställda optioner nya derivat	Nej	JA
F. Derivatvolym < kreditvolym	Ja	JA

Kommentar

A.

B.
C. En ränteswap 200 MSEK Danske bank 7+10Y till 2,59%

A. Andel ränteförfall inom 1 år

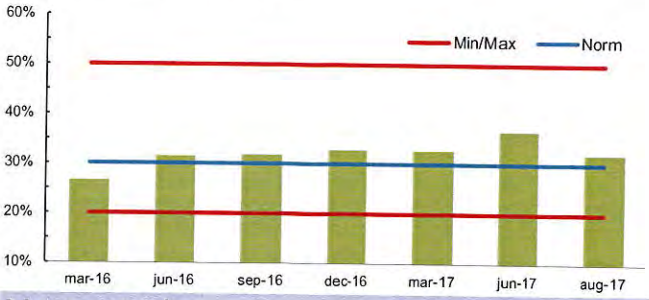

B. Räntebindningstid

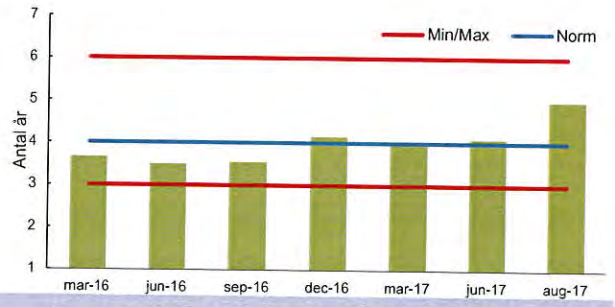

Motpartsrisk

Finansiella regler

Vid affärsuppgörelser som avser lån, derivat och extern placering av likvida medel ska motpartens långa kreditvärdighet hos kreditvärderingsinstituten Moody's vara lägst A2 eller hos S&P lägst A–.

Kommentar

Inga nya affärer ingås med RBS

Kreditgivare	S&P rating	mnkr	Andel
KINVEST	AAA	7 515,0	93%
SEK	AA+	500,0	6%
Swedbank	AA-	73,5	1%
Totalt		**8 088,5**	**100%**

Derivatgivare*	S&P rating	mrdkr	Andel
SHB	AA-	1 400,0	25%
DANSKE	A	300,0	5%
RBS	BBB	200,0	4%
SEB	A+	2 710,0	49%
NORDEA	AA-	930,0	17%
Totalt		**5 540,0**	**100%**

* inkl fwd startade

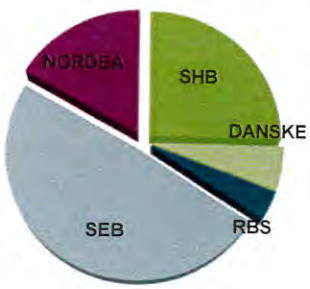

UMEÅ KOMMUN

FINANS- & KRAFTRAPPORT

JANUARI 2018

Marknadsräntor och kommentar

3M Stibor och 5 Y Swap

Stark expansion i global ekonomi, satte inte större spår i långa räntor under 2017. Men kanske är ett trendskifte på väg? Räntan på 10-åriga statsobligationsräntor i USA handlas nu på de högsta nivåerna sedan mitten av 2014. Räntestrateger ser flera drivkrafter för högre räntor framöver, även om takten i uppgången bromsas av alltjämt dämpade inflationsutsikter och försiktiga centralbanker. Riksbankshöjning och krympande utbud av obligationer sätter tonen på svensk räntemarknad i år.

Donationsmedel

mnkr

	jan-18	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte*
Marknadsvärde	13,8	-0,3	-0,3

* inkl. utdelning

Borgen

mnkr

	dec-17	Förändr. årsskifte*
Kommunägda företag	785,7	-23,4
Extern borgen	110,8	-0,9
Totalt	**896,5**	**-24,3**

Pensionsstiftelser

mnkr

	Marknadsvärde		Avkastning mån		Avkastning 2018		Avk. sedan start *	
	Kommun*	UKF	Portfölj	Index	Portfölj	Index	Portfölj	Index
TOTALVÄRDE	172,0	143,1	0,7%	0,6%	0,7%	0,6%	7,7%	7,4%
VÄRDE fg mån	170,9	142,1						

* Start 2012-10-31. Avkastning anges på årsbasis, dvs genomsnittlig avkastning på "rullande" tolvmånadersperioder sedan start.

Marknadskommentar - krafthandel

2018 års kraftbudget är 60 mnkr. Årsprognosen visar en avvikelse på 40 mnkr bättre än budget. Prognosen grundar sig på en produktion som utgör ett snitt på de senaste fem åren samt ett högre prognostiserat produktionspris, inklusive säkringar.

Krafthandelns produktion och resultat

mnkr

	Januari 2018	Budget	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Ack avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Totalt resultat	**9,8**	**5,9**	**3,9**	**9,8**	**5,9**	**3,9**	**100**	**60**	**40**
Resultatet kan till största del härledas utifrån:									
Produktion*	9,7	10,2	-0,5	9,7	10,2	-0,5			
Pris**	12,9	10,2	2,7	12,9	10,2	2,7			

*Utfall/budget produktion x budgeterat pris
**Utfall/budget pris x budgeterad produktion

Marknadens spotpris, historiskt månadsmedel

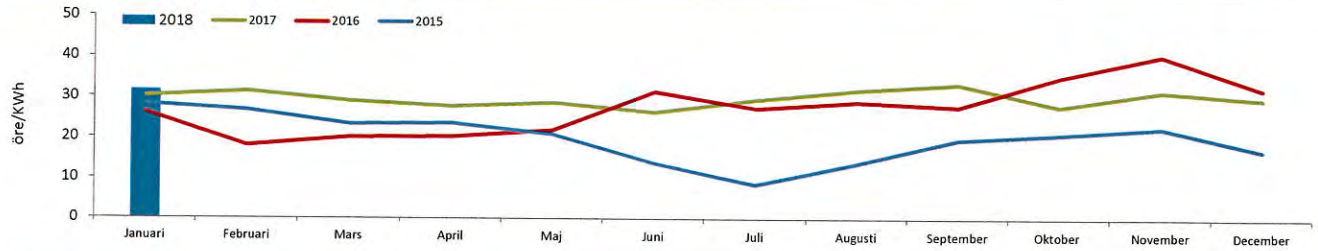

Produktionspris inkl. säkringar

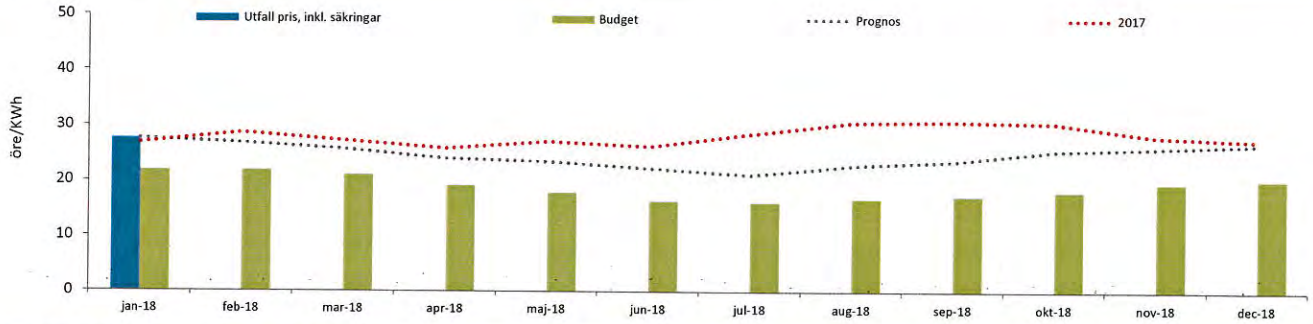

Produktion, Kommunens andel - 25,85% av Stornorrfors

GWh

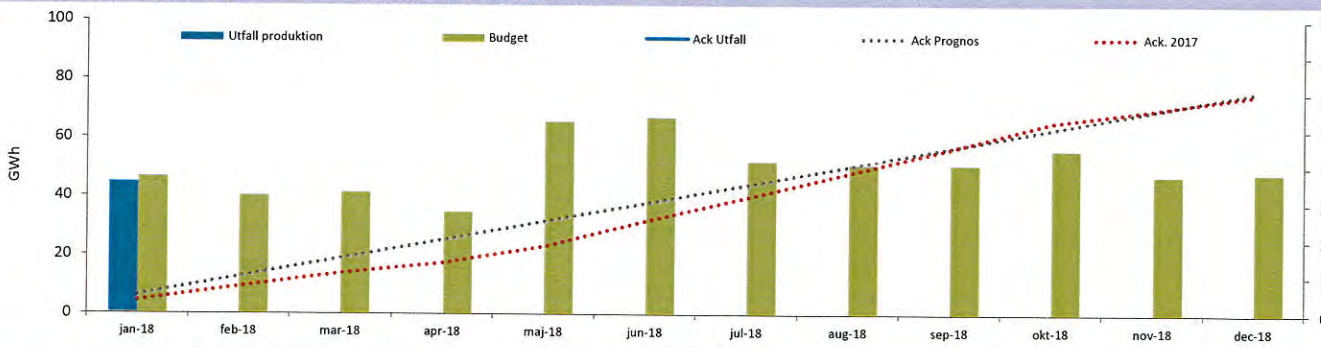

Resultat - Kraftverksamhet

mnkr

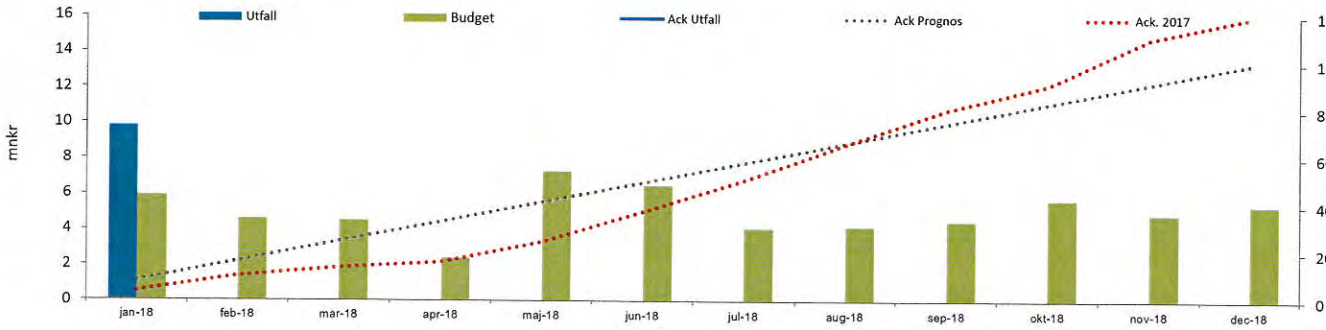

Prissäkrade produktionsvolymer

2018 års kraftbudget är 60 mnkr. Årsprognosen visar en avvikelse på 40 mnkr bättre än budget. Det är ett högre prognostiserat pris för helåret som förklarar avvikelsen.
En målsättning med kommunens försäljning av sin andelskraft är att få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt. Strategin för att uppnå detta är en indexliknande hantering där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat. Genom att över tiden fylla på säkringsvolymer för varje kalenderår uppstår en prisutjämnande effekt.

Nedan redovisas prognostiserade produktionsvolymer samt hur stor del av dessa som är prissäkrade.

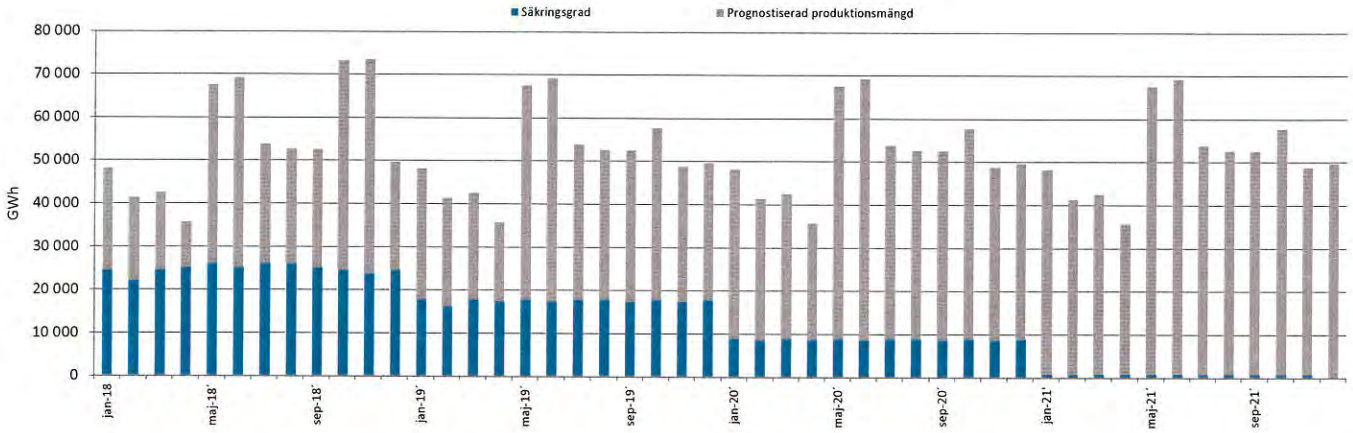

Optimering

öre/KWh

Umeå Kommun är delägare i Stornorrforsens kraftverk till 25,85 % och därmed berättigad till samma andel av den kraft som produceras. Kommunen har även enligt avtal rätt att fiktivt, inom avtalat intervall, "köra" sin produktionsandel som om det vore en egen kraftstation. Målsättningen med kommunens "körning" är därför att optimera produktionen och resultatet genom att inom avtalat intervall planera sitt kraftuttag.

Kurvorna visar de olika priserna medan höjden på staplarna beskriver skillnaden mellan det pris som optimeringen åstadkommit och det verkliga genomsnittliga spotpriset.

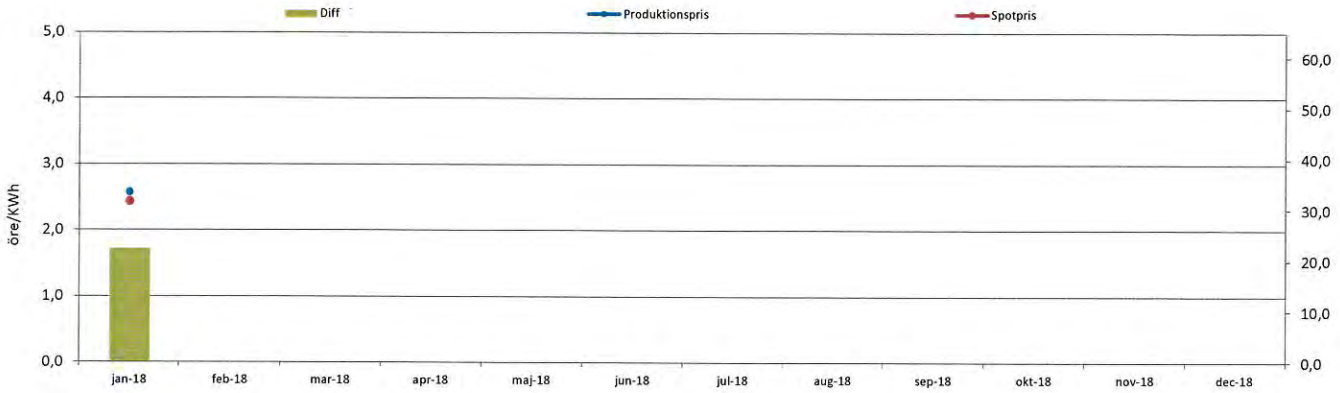

Ekonomifunktionen

Susanne Aidanpää
Ekonomidirektör

Lennart Malm
Budget- och finanschef

BESLUT GENOMFÖRDA ENLIGT DELEGATION FRÅN KOMMUNSTYRELSEN

UMEÅ KOMMUN

Januari 2018

NYA FINANSIELLA AFFÄRER

Löpnr	*Motpart*	*Belopp*	*Nom.ränta*	*Likvdatum*	*Sffdatum*
101676	KOMMUNINVEST I SVERIGE AB	-300 000 000	-0,297	2018-01-11	2018-04-11
101677	KOMMUNINVEST I SVERIGE AB	-300 000 000	-0,315	2018-01-29	2018-04-30
202237	SEB	-200 000 000	1,066	2018-01-15	2026-01-15
202238	SEB	200 000 000		2018-01-15	2026-01-15

NYA ELHANDELSAFFÄRER

*Eltermin**	*Portfölj***	*Effektenheter (MW)****	*MWh*	*Pris/MWh*	*Startdatum*	*Sffdatum*
FWYR-19	UK prod prissäkringar	1,00	8 760,00	250,10	2019-01-01	2019-12-31
FWYR-20	UK prod prissäkringar	1,00	8 784,00	237,30	2020-01-01	2020-12-31
FWYR-21	UK prod prissäkringar	1,00	8 760,00	243,60	2021-01-01	2021-12-31

* Med uttrycket "eltermin" avses ett kontrakt om att köpa/sälja en bestämd mängd kraft till ett fastställt pris under en viss tidsperiod (prissäkring). I Umeå kommuns fall utförs elterminer endast med finansiell avräkning mot spotpriset, dvs. ingen fysisk leverans ingår i elterminsavtalet. Terminernas löptid fås genom att enbart läsa de fem-sex sista tecknen i produktens namn. T.ex. är ENOU**YR-17** en produkt som sträcker sig över hela året 2017, ENOU**Q4-75** sträcker sig över kvartal fyra år 2017.
** Umeå kommun har två elhandelsportföljer; en produktions- och en egenanvändningsportfölj (inköpsportfölj). Inköp/försäljning av elterminer i dessa portföljer görs för att diversifiera prisriskerna.
*** Effektenheter är energin man köpt/sålt per tidsenhet.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-03-05

Kommunstyrelsen

Diarienr: KS-2018/00139

Anmälan av delegationsbeslut i kommunstyrelsen mars 2018

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen beslutade 2017-12-04 att samtliga beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag
Lista med fattade beslut i KSAU, KSNP och KSPU 2018-02-07 – 2018-03-06

Beredningsansvariga
Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Förnamn, Efternamn	Anna Holmstedt
Befattning	nämndsekreterare

Uttagen: 2018-03-07

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
Upphandling: Köksutensilier/Husgeråd - förfrågningsunderlag	2018-02-20	51/18
Upphandling: Handläggningssystem Gator och parker, beslut upphandlingsdokument	2018-02-20	52/18
Upphandling: Ramavtal förskolemöbler, beslut förfrågningsunderlag	2018-02-20	53/18
Extra anslag för fastighetsunderhåll - Västerbottens Museum	2018-02-20	54/18
Begäran från överförmyndarnämnden om utökat anslag för Umeå kommuns arvodeskostnader	2018-02-20	55/18
Uppsägning av Uppdragsavtal mellan Uminova Innovation AB och Umeå kommun	2018-02-20	56/18
RIO - Regional innovation genom optisk mätteknik	2018-02-20	57/18
North Sweden Arena for art, design, tech & business	2018-02-20	58/18
G&I - Games and Innovation in Umeå and Luleå	2018-02-20	59/18
Byggnadsnämnden framställer om att få ta del av byggbonus	2018-02-20	60/18
Norrlandsoperan: Framställan om nyttjande av ej till fullo förbrukade anslag från 2017	2018-02-20	61/18
Yttrande över remiss: Betänkandet, Nästa steg? del 2, förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:88)	2018-02-20	62/18
Upphandling: Glasreparationer 17214	2018-03-06	67/18
Upphandling: Deponi av förorenade jordmassor - förfrågningsunderlag	2018-03-06	68/18
Budget 2018 för statsbidraget för finska och samiska	2018-03-06	69/18
Biofuel Region medlemskapsavgift 2018 och framåt	2018-03-06	70/18
Medfinansiering av projekt: Vilja Kunna Växa	2018-03-06	71/18
Projekt Nationell och internationell politisk påverkan (NIPP), Region Västerbotten	2018-03-06	72/18
Stöd till lokal ledd utveckling på Umeå landsbygd - löpande ansökningar och delegation	2018-03-06	73/18
Kameraövervakning - FAMNA-projektet	2018-03-06	74/18
Ramjusteringar 2018	2018-03-06	75/18
Kurser och konferenser 2018-03-06	2018-03-06	76/18

Kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
Remiss: Kollektivtrafiken i en regionkommun	2018-02-20	22/18
Förlängning av markanvisning - Flygaren 2	2018-02-20	23/18
Samråd - Detaljplan för fastigheten Borrmaskinen 20 m.fl. inom Grisbacka i Umeå kommun	2018-03-06	27/18
(Mex) Markanvisningsavtal för fastigheterna Resedan 22 och Resedan 21	2018-03-06	28/18
Markanvisningsavtal Grubbe 9:21 del av	2018-03-06	29/18

Kommunstyrelsens personalutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
Årsredovisning: inre kvalitet 2017	2018-02-27	10/18
Utannonsering av tidsbegränsade anställningar på deltid upp till tre månader inom Äldreomsorg, Vård- och omsorg	2018-02-27	11/18
Uppsägning av kollektivavtal gällande ansökan om föräldraledighet senast två månader före påbörjad föräldraledighet	2018-02-27	12/18

Uttagen: 2018-03-07

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen

Delegationsbeslut februari 2018	2018-02-27	13/18

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-03-07

Kommunstyrelsen

Diarienr: KS-2018/00018

Kurser och konferenser mars 2018

Förslag till beslut

Ärendebeskrivning

Inbjudan

Kommunstyrelsens ledamöter hälsas välkomna till frukostmöte på Västerbottens museum 26 april kl 08.00–09.15 för information om det restaureringsarbete som nu kan sättas igång tack vare välvilligt stöd från Umeå kommun

Kommunstyrelseseminarium: Digitalisering och infrastruktur i norra Sverige, Umeå Folkets hus 25 april – Umeåregionen

Demokrati & Mångfald 23 maj 2018 i Stockholm - Integrationsforum

Förnamn, Efternamn	Anna Holmstedt
Befattning	nämndsekreterare

From: Anki Berg <Anki.Berg@vbm.se>
Sent: den 2 mars 2018 11:54
To: Anna Holmstedt
Subject: Inbjudan till kommunstyrelsen

Follow Up Flag: Följ upp
Flag Status: Flagged

Hej

Vill med detta mail hälsa kommunstyrelsens ledamöter välkomna till frukostmöte på Västerbottens museum 26 april kl 08.00–09.15 för information om det restaureringsarbete som nu kan sättas igång tack vare välvilligt stöd från Umeå kommun och Västerbottens läns landsting.

Arbetet med att restaurera byggnaderna och området kommer att pågå under tre år med målet att ha en hundraåring i topptrim 2021 när friluftsmuseet fyller etthundra år. Vid frukostmötet deltar museets VD Ulrica Grubbström samt sakkunniga inom byggnadsantikvariska frågor vid museet.

Varmt välkomna!

Meddela närvaro till anki.berg@vbm.se senast måndag 23 april.

Anki Berg
Strateg och informatör
Västerbottens museum Umeå
070-320 81 55, 090-16 39 49

Instagram @västerbottensmuseum
Facebook Vasterbottensmuseum
Twitter @vbmuseum

From: Tomas Jakobsson
Sent: den 3 januari 2018 09:09
To: Anna Holmstedt
Subject: VB: KS-seminarium 25 april - SAVE THE DATE

Från: Jonas Jonsson
Skickat: den 21 december 2017 15:50
Till: Tomas Jakobsson <tomas.jakobsson@umea.se>
Ämne: VB: KS-seminarium 25 april - SAVE THE DATE

Beredning

Med vänlig hälsning/Best regards,

Jonas Jonsson
Stadsdirektör
CEO/City manager
090-16 11 59
070-677 05 35
jonas.jonsson@umea.se

Umeå Kommun
901 84 Umeå
Besöksadress: Stadshuset, Skolgatan 31a
www.umea.se/kommun

UMEÅ KOMMUN

Från: Lisa Andersson Lindberg
Skickat: den 21 december 2017 11:26
Till: bibbi.oberg@bjurholm.se; emd@robertsfors.se; frida.hallgren@vindeln.se; kommun@nordmaling.se <kommun@nordmaling.se>; kommun@robertsfors.se; kommunen@bjurholm.se; kontaktcenter@ornskoldsvik.se; Maria Syd <maria.syd@nordmaling.se>; matti.ohlsson@ornskoldsvik.se; susanna.siljetun@vannas.se; Tomas Jakobsson <tomas.jakobsson@umea.se>; Umeå kommun <umea.kommun@umea.se>; vannas.kommun@vannas.se; vindelns.kommun@vindeln.se; Anders Ågren <anders.agren@umea.se>; Anna-Britta Åkerlind <anna-britta.akerlind@ornskoldsvik.se>; Christer Lundgren <christer.lundgren@vindeln.se>; Christina Lidström <christina.lidstrom@bjurholm.se>; Dagmar Schröder <dagmar.schroder@bjurholm.se>; Glenn Nordlund, Örnsköldsviks kommun <glenn.nordlund@ornskoldsvik.se>; Hans Lindberg <hans.lindberg@umea.se>; Johan Söderling <johan.soderling@vannas.se>; Lars Tängdén <lars.tangden@robertsfors.org>; Madelaine Jakobsson <madelaine.jakobsson@nordmaling.se>; Mathias Haglund <mathias.haglund@vindeln.se>; Monica Jonsson <monica.jonsson@nordmaling.se>; Patrik Nilsson <pnn@robertsfors.se>; Ulf Eriksson <ulf.eriksson@vannas.se>; Håkan Wretling (hakan.wretling@bjurholm.se)

<hakan.wretling@bjurholm.se>; Johan Tegnhed <johan.tegnhed@nordmaling.se>; Jonas Jonsson <jonas.jonsson@umea.se>; karin.ahnqvist@robertsfors.se; Karolina.Johansson@vannas.se; Lisa Andersson Lindberg <lisa.a.lindberg@umea.se>; Magnus Haglund <magnus.haglund@ornskoldsvik.se>; Per-Eric Magnusson (per-eric.magnusson@vindeln.se) <per-eric.magnusson@vindeln.se>
Ämne: KS-seminarium 25 april - SAVE THE DATE

För spridning
Till ordinarie kommunstyrelseledamöter i Umeåregionens kommuner

KOMMUNSTYRELSESEMINARIUM 2018
TEMA DIGITALISERING och INFRASTRUKTUR i norra Sverige
SAVE THE DATE! ons 25 april 2018 kl. 9 - 16

Boka in Umeåregionens kommunstyrelse-seminarium 2018 redan nu! Temat är digitalisering och infrastruktur i norra Sverige. Förmiddagen är för deltagare från Umeåregionen och ägans åt digitalisering och att leda digital transformation.

Till lunch och eftermiddagens seminarium inbjuds också Skellefteregionen! Bland annat presenteras de viktigaste resultaten och rekommendationerna från projekten ”Norrbotniabanans noder” (http://umea.se/nbbnoder) och ”E12 Atlantica Transport” (http://www.kvarken.org/projekt/e12).

Datum: 25 april 2018

Tider: kl. 9 – 16 (kl. 12 – 16 ink lunch och gemensamt seminarium med Skellefteregionen!)

Plats: Umeå Folkets Hus

Kostnad: Seminariet är kostnadsfritt. Arvoden och deltagande beslutas och bekostas av respektive kommun.

Målgrupp: Umeåregionens ordinarie KS-ledamöter samt kommunchefer (hela dagen) och Skellefteregionens ordinarie KS-ledamöter samt kommunchefer (fr. kl. 12)

Anmälan: Vi återkommer med information om program och anmälan senare.

VÄLKOMNA!

Bästa hälsningar
Lisa Andersson Lindberg

Umeåregionens kansli
Mobil: 070-644 11 47
Kontor: 090-16 13 32
www.umearegionen.se

Kommuner – Bjurholm I Nordmaling I Robertsfors I Umeå I Vindeln I Vännäs I Örnsköldsvik – i samverkan

From: Anna Nilsson <anna.nilsson@integrationsforum.com>
Sent: den 7 mars 2018 08:41
To: Anna Holmstedt
Subject: Demokratiutveckling i mångkulturella områden

Hej Anna,

Hur kan vi främja demokratiutveckling i mångkulturella områden med lågt valdeltagande?

Prisbelönta Ahmed Abdirahman har genom Politikerveckan Järva fört politiker närmare medborgare i områden med lågt deltagande. Förutom att öka medborgares intresse för politiken har politikerveckan lyckats förändra det offentliga samtalet om inkludering och utanförskap i Sverige. Från att debatten handlat om människor som bor i utanförskapsområden till att medborgarna bjuds in i samtalet. När Politikerveckan Järva arrangeras i maj kommer återigen alla partiledare att delta.

Under konferensen Demokrati & Mångfald 23 maj 2018 i Stockholm kommer Ahmed Abdirahman i ett unikt anförande berätta om deras framgångsarbete för att öka medborgares deltagande i demokratiska processer.

Du lär dig att:

- Öka medborgares deltagande i demokratiska processer och aktiviteter i socialt utsatta områden
- Motverka utanförskap genom att minska avståndet mellan politiker och medborgare
- Förebygga polarisering med hjälp av mänskliga möten

Ladda hem agendan med talare från Politikerveckan Järva, Botkyrka kommun, Göteborgs universitet, Fagersta kommun och Kungliga Tekniska högskolan.

När du anmäler dig senast 23 mars betalar du endast 2990 kr. Ordinarie pris är 4990 kr.

Anmäl dig här. Platserna är ej personbundna.

Varmt välkommen!

Vänliga hälsningar
Anna Nilsson
Projektsamordnare
E-post: anna.nilsson@integrationsforum.se
Webb: www.integrationsforum.se

Avregistrera mig här

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-03-05

Kommunstyrelsen

Diarienr: KS-2018/00037

Anmälningsärenden mars 2018

Förslag till beslut

Anmälningsärenden föranleder inte några beslut.

Ärendebeskrivning

Protokoll
Umeå kommuns pensionärsråd (UPR) 2018-02-16

Nämndernas internkontrollplaner 2018

Delegationsärenden
Delegationsanmälan avseende mark och fastighetsärenden 2018-01-01 – 2018-01-31 och 2018-02-01 – 2018-02-28

Förnamn, Efternamn	Anna Holmstedt
Befattning	nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Sammanträdesprotokoll
~~2017-12-15~~ 2018-02-16

EN

Umeå kommuns pensionärsråd (UPR)

Tid:	**16 februari 2018 kl. 9:00-12.00**
Plats:	**KS, Stadshusområdet**
Ordförande:	Janet Ågren (S)
Deltagare:	Se sidan 2
Utses att justera:	Bo Sjöstedt, PRO
Justeringstid:	Tisdag den 27 februari kl. 13.00

Sekreterare: .....
Emma Nord

Ordförande: .....
Janet Ågren (S)

Justerare: .....
Bo Sjöstedt, PRO

Deltagare

Ordinarie ledamöter

Janet Ågren (S), ordförande, äldrenämnden
Greger Knutsson (M), äldrenämnden
Håkan Johansson (S), tekniska nämnden
Ulrik Berg (M), byggnadsnämnden
Eila Horsmajärvi (S), kulturnämnden
Christer Lindvall (S), kommunstyrelsen
Bo Sjöstedt, vice ordförande, PRO
Leif Rolén, PRO
Britt Jakobsson, PRO
Curt Wiklund, PRO
Lisa Johansson, SKPF
Bengt Roukus, SKPF
Gun Jonsson, SPF
Christer Fredriksson, SPF
Per Martin Jonasson, RPG
Jaakko Honkanen, Finska klubben
Irene Sixtensson, Umeå demensförening

Ej tjänstgörande ersättare

Åsa Bäckström (V), äldrenämnden
Alireza Mosahafi (MP), byggnadsnämnden
Christer Hansson, PRO
Ann Svanberg, PRO
Barbro Kjellberg, SKPF
Roger Näslund, SPF
Veijo Rajala, Finska klubben
Ann-Charlott Idahl, Umeå demensförening

Tjänstemän

Emma Nord, nämndsekreterare, Socialtjänstens kansli
Camilla Lundgren, verksamhetschef, Hälso- och sjukvård i hemmet
Annette Johnson, verksamhetschef, Hemtjänst
Rebecca Andersson, enhetschef, Hemtjänst
Helen Abrahamsson, chef, Enheten stöd och utveckling
Marianne Bäckström, konsulent, Prevention

Övriga

Sonja Renman, Anhöriggruppen för bättre äldreomsorg
Margit Lundgren, Anhöriggruppen för bättre äldreomsorg
Binyam Solomon, socionomstudent

1. Upprop, val av justerare och justeringstid

Bo Sjöstedt (PRO) väljs till att justera protokollet den 27 februari 2018 kl. 13.00.

2. Godkännande av dagordning

UPR godkänner förslaget till dagordning med en kompletterande fråga.

3. Genomgång av föregående protokoll

Ordförande Janet Ågren (S) går igenom förra sammanträdets protokoll.

4. Korta punkter och återrapporter

Beslut

Umeå kommuns pensionärsråd beslutar att godkänna förslaget till verksamhetsberättelse 2017 samt att i övrigt godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsberättelse för Umeå kommuns pensionärsråd 2017

Umeå kommuns pensionärsråd godkänner förslaget till verksamhetsberättelse 2017.

Skrivelse från PRO Samorganisation om matförsörjning

Ordförande informerar om PRO Samorganisations skrivelse med förslag till ett seminarium om Umeå kommuns matförsörjning. Frågan har framförts till arbetsgruppen för Seniorvimmel samt Måltidsservice, som väntas samarbeta kring en aktivitet för detta på årets Seniorvimmel.

Enkätsammanställning från SPF

Christer Fredriksson, SPF, presenterar resultaten från 2017 års sammanställning av länets pensionärsråd.

Uppföljning av granskningsrapport multisjuka äldre

Camilla Lundgren, verksamhetschef, Hälso- och sjukvård i hemmet, informerar om vidtagna åtgärder efter två granskningar av Ernst & Young.

Kommunen har åstadkommit ett förtydligande av avtal med landstinget samt genom samverkansträffar skapat en ökad samsyn mellan primärvården och Umeå kommun. Vid den senaste granskningen som gjordes under 2017 så återstår två rekommendationer till äldrenämnden:

- Att ansvar och roller inom hälso- och sjukvård i hemmet tydliggörs
- Att bättre samråda kring SIP (Samordnad Individuell Plan) med landstinget

5. Kvalitetsuppföljning hemtjänst

Beslut
Umeå kommuns pensionärsråd godkänner informationen.

Ärendebeskrivning
Annette Johnson, verksamhetschef och Rebecca Andersson, enhetschef, informerar om kvalitetsuppföljning inom hemtjänsten.

Annette Johnson redovisar statistik från den nationella statistiken "Öppna Jämförelser" där det framgår att verksamheten har ökat andel genomförandeplaner från 25 procent till 83 procent. Andra områden som redovisas är bl.a. brukarens upplevelse av information, trygghet, tillgänglighet, bemötande och möjlighet att påverka tider. Här framkommer att bättre information till de med nattinsatser behövs, t.ex. kontaktuppgifter till enhetschef samt information om eventuella förändringar i verksamheten.

Med pulstavlor på varje enhet så har man hittat en bra metod för uppföljning, delaktighet och förbättringsarbete. Personalen träffas inte ofta p.g.a. arbetets karaktär, så pulstavlan ger en möjlighet till möte. Pulstavlan innehåller bl.a. information från ledningen, nya rutiner, nya brukare och utsedda kontaktpersoner.

Enhetschef Rebecca Andersson informerar om en egenkonstruerad enkät som visar på tydliga förbättringsområden inom en specifik enhet. Enkäten ska testas på andra enheter och även i fortsättningen användas som ett uppföljningsinstrument.

Christer Hansson, PRO, uttrycker en önskan om att få information om resultat av kvalitetsuppföljning hos privata hemtjänstutförare.

Bilaga
Presentation: "Resultat kvalitetsuppföljning"

6. Nationella minoriteter

Beslut
Umeå kommuns pensionärsråd godkänner informationen.

Ärendebeskrivning
Helen Abrahamsson, chef för Enheten stöd och utveckling informerar om det nationella minoritetsarbetet i Umeå kommun.

De fem nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Umeå kommun är förvaltningsområde för samiska (2010) och finska (2011), vilket innebär att dessa två språk har ett förstärkt skydd i kommunen.

Enskilda har rätt att använda finska respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med kommunen. Kommunen är skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Mottagningsenheten och biståndshandläggare har finskspråkig personal för att svara mot dessa behov.

I kommunen finns en övergripande arbetsgrupp med ansvariga från olika verksamheter samt en finsk och en samisk minoritetssamordnare. En gång per år är det öppna samråd med varje nationell minoritet. Inom ramen för äldreomsorg inom finskt och samiskt förvaltningsområde så finns även en referensgrupp för sverigefinnar och en referensgrupp för samer som träffas fyra gånger per år.

Helen Abrahamsson informerar om de verksamheter som tillgodoser de finska och samiska minoriteternas behov inom äldreomsorgen i Umeå kommun:

- Treffit, social samvaro med finsk äldresamordnare på träffpunkten KomIN
- Hemtjänst med finskspråkig personal
- Ersboda vård- och omsorgsboende har en enhet med finskspråkig personal
- Finskspråkig personal vid kontakt med Mottagningenheten

Kommunens äldreomsorg inom samiskt förvaltningsområde tillhandahålls framförallt på Tráhppie, en träffpunkt med samisk äldresamordnare på Gammlia.

Temaväskor med kunskapshöjande material om de nationella minoriteterna till boende på vård- och omsorgsboende är under framtagande. Det finns sedan tidigare temaväskor med för- och grundskoleelever som målgrupp.

Äldreomsorgen avser utöka utbytet mellan generationer genom samverkan med finsk- och samisk-språkiga förskolan.

Bilaga
Presentation: "Nationella minoriteter"

7. Plan för psykisk ohälsa och suicidprevention

Beslut
Umeå kommuns pensionärsråd beslutar att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning
Helen Abrahamsson, chef, Enheten stöd och utveckling, informerar om den länsgemensamma överenskommelsen för psykisk hälsa 2018 samt den kommungemensamma handlingsplanen för suicidprevention.

I Västerbotten finns en framtagen länsplan för psykisk hälsa som samordnas och tas fram av Region Västerbotten. Syftet med den länsgemensamma planen är att tydliggöra ett gemensamt ansvarstagande från berörda aktörer - landsting och kommuner. För att främja den psykiska hälsan är det viktigt med insatser som främjar social samvaro och trygghet för äldre medborgare, t.ex. sociala träffpunkter, stöd till anhörigvårdare och Frivilligcentralens kompetenser.

Under 2018 tar äldrenämnden tillsammans med andra nämnder fram en kommungemensam handlingsplan för förbättrad suicidprevention och samordning mellan olika verksamheter.

Christer Hansson, PRO, önskar en uppföljning av planerna vid senare tillfälle på UPR.

Bilaga
Presentation: "Plan psykisk ohälsa"

8. Förebyggande hembesök – kost, motion och säkerhet

Beslut
Umeå kommuns pensionärsråd beslutar att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning
Marianne Bäckström, konsulent på Enheten för prevention informerar om kommunens förebyggande hembesök.

Uppsökande hembesök erbjuds seniorer som är utan behov av hemtjänst och hemsjukvård under det år de fyller 75 år. Andelen seniorer över 75 år som inte har insatser väntas öka, i och med att äldre personer är piggare än tidigare.

De förebyggande hembesöken delas upp lika mellan landsting och kommunen. Inom kommunen så sker besöket på följande sätt: Utskick med erbjudande om hembesök, därefter ringer konsulent upp senioren och eventuellt hembesök bokas. Vid hembesöket så ger konsulenten stöd och guidning för senioren. Framkommer ett behov vid hembesöket så kan konsulenten hjälpa till. Efter det förebyggande hembesöket så gör konsulenten telefonuppföljning de två följande åren.

Bilaga
Presentation: "Förebyggande hembesök"

9. Övriga frågor

En övrig fråga är anmäld.

1. Eila Horsmajärvi (S) ställer en fråga till Tekniska nämnden gällande undermålig halkbekämpning vid busskurer under vintern. Håkan Johansson (S) svarar att det är viktigt att göra felanmälan. När säsongen är avslutad så görs en uppföljning på felanmälningar samt eventuella åtgärder för att undvika dessa inför nästa säsong.

Internkontrollplan/riskblankett

År: 2018

Byggnadsnämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno -likhet**	**Konse -kvens**	**Risk- värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
Ekonomiskt mål: *Nettokostnaden ska inte överstigas*	Ökning av ansökningar om bostadsanpassningsbidrag som påverkar det ekonomiska resultatet negativt. En del av ökningen beror på ett politiskt beslut, möjliggöra kvarboende med stödinsatser istället för särskilda boendeformer	3	4	12	Avslag kan inte ges på grund av ekonomin, Bostadsanpassningslagen är en rättighetslag. Översyn av befintliga checklistor för rättssäker myndighetsutövning utifrån ny lag 1/7 2018. Uppföljning av statistik, månadsvis	Britta	2018
	Ny lag från 1/7 2018 och andra politiska beslut kan medföra ökade kostnader.	5	4	20	Verksamheten har svårt att påverka övergripande politiska beslut. Genomgång av nya BAB lagen. Följa nya framtagna checklistor vid beslut Informationsträffar med intygsgivare	Britta	2018
	Antalet planärende har ökat de senaste åren vilket lett till att antalet konsulter som upphandlas ökar. Detta leder till ökade kostnader.	3	4	12	Månadsvisa uppföljningar av inkomna fakturor. Ständigt arbete med uppföljning av upphandlingar och framtagande av tydliga checklistor och upphandlingskriterier. Öka handläggningstiden eller minska genomströmningen av detaljplaner genom ett minskat antal upphandlingar. .	Magdalena/Peder Magdalena Magdalena	2018 2018
Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Nyckelpersoner inom Bostadsanpassning slutar eller längre sjukfrånvaro leder till hög arbetsbelastning då verksamheten har ett fåtal medarbetare	1	5	5	God arbetsmiljö och möjlighet till bra kompetensutveckling. Kontinuerlig uppföljning av ärenden som inte avslutats	Britta/Cecilia	
	Nyckelpersoner inom Bygglov slutar eller längre tids sjukfrånvaro	4	3	12	Utse annan handläggare vid längre frånvaro. Tydliga rutiner för samtliga befattningar. Möjlighet till bra kompetensutveckling och översyn av kompetensbehov	Jonas Jonas Jonas Catrin Mikael	2018 2018 2018
	Nyckelpersoner inom Detaljplanering slutar eller längre sjukfrånvaro leder till hög arbetsbelastning då verksamheten har ett fåtal medarbetare	3	3	9	Följa upp ärenden som är under handläggning vid sjukfrånvaro	Magdalena/ Cecilia	2018

Internkontrollplan/riskblankett

År: 2018

Byggnadsnämnden

Effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser	Nyckelpersoner inom Lantmäteri slutar eller längre sjukfrånvaro leder till hög arbetsbelastning då verksamheten har ett fåtal medarbetare	3	3	9	Översyn av rekryteringsbehov Följa upp ärenden som inte avslutats, kvartalsvis och vid sjukfrånvaro.	Marie	2018
	Periodvis kraftig ökning av ansökningar om bostadsanpassningsbidrag, hög arbetsbelastning som kan medföra brister i handläggningen. Bristande kompetens kring tolkning av lagtext.	2	5	10	Möjlighet till bra kompetensutveckling Översyn av rekryteringsbehov Minst två personer ska kunna utföra samma arbetsuppgifter. Kollegeigranskningar	Britta Cecilia	2018
	Ökning av ansökningar inom lantmäteriverksamheten– hög arbetsbelastning som kan medföra brister i handläggningen	4	4	16	Se över rutiner, checklistor och informationsmaterial som effektiviserar handläggningen. Översyn av rekryteringsbehov	Marie	2018
	Ökning av ansökningar inom planverksamheten– hög arbetsbelastning som kan medföra brister i handläggningen. Snedbelastning pga. oerfarna handläggare VS erfarna.	4	3	12	God arbetsmiljö. Översyn prioriteringar, rutiner, checklistor och informationsmaterial som kan underlätta handläggningen. Följa upp ärenden som inte avslutats, kvartalsvis och vid sjukfrånvaro. Handla upp detaljplaner hos konsult. Följa upp enskildas arbetsbelastning	Magdalena/ Cecilia	2018
	Ej uppnå målet att bibehålla och utveckla kompetens inom Lantmäteri för att kunna möta den tekniska utvecklingen och leverera det som efterfrågas	4	4	16	Utöka den tekniska kompetensen med egen personal och/eller på konsultbasis. Skapa möjlighet till bra kompetensutveckling och översyn av kompetensbehov	Marie	2018
	Hög arbetsbelastning nämndsekreterare kan medföra sjukfrånvaro och inställd nämnd	4	4	16	Se över rutiner, checklistor. Översyn av rekryteringsbehov	Tomas/Cecilia	2018
Korta handläggningstiderna för bygglov och detaljplaner med 20 %	Hög arbetsbelastning inom bygglovverksamheten	3	3	9	Rekrytering av mer personal Översyn rutiner	Jonas	2018
	Hög arbetsbelastning och för lite personal inom planverksamheten	3	4	12	Möjlighet till bra kompetensutveckling	Magdalena/ Cecilia	2018
God ekonomisk hushållning	Vid köp av gåva ska underlag bifogas med syfte och vem som har mottagit gåvan enligt skatteverkets regler	2	3	6	Följa gällande regler Informera om gällande regler Kontrollera genom stickprov	Alla Peder Peder	2018
	Regler för representation måste följas enligt skatteverkets regler	2	3	6	Följa gällande regler Informera om gällande regler Kontrollera genom stickprov	Alla Peder Peder	2018

Internkontrollplan För- och grundskolan 2018

		Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
KF mål	**FGN mål**	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
1. Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050		1.1.1 Antalet grundskoleelever ökar mer än prognoserna	2	5	10	1.Arbete med skolstruktur och personalplaneringsprocess. Omvärldsbevakning. Kontinuerligt se över framtida behov av förberedelseklasser.	CG	
		1.1.2 På sikt finns risken att ett ökat elevantal medför minskad personaltäthet om inte ekonomisk kompensation kan ges av fullmäktige.	5	5	25	1.Kontinuerligt och pågående arbete med flertal insatser med koppling till systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att skapa hållbar arbetsmiljö och minskad arbetsbelastning.	CG	
2. Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv								
3. Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020	3.1 Ungas hälsa 13-16 år ska förbättras (index 0-100)	3.1.1 Komplexiteten i att mäta ungas hälsa gör det svårt att isolera skolans bidragande faktor – risk att målet inte nås.	3	4	12	1.Förbättra skolorna och huvudmannens systematiska arbete rörande elevhälsa med fokus på framgångsfaktorer för förebyggande och främjande arbete.	CG	
4. Vi ska halvera barnfattigdomen till år 2020								

Internkontrollplan För- och grundskolan 2018

		Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
KF mål	**FGN mål**	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
5. Vi ska ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i grundutbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor	5.2 Andel elever behöriga till gymnasiet ska öka till 95 procent behöriga år 2025 (exklusive nyanlända)	5.2.1 Ungefär 10 % av de elever som slutar grundskolan når inte gymnasiebehörighet.	4	5	20	1.Planering och genomförande av lovskola åk 6-9. Arbete med att förbättra studieresultat för pojkar och nyanlända. 1.Vi upprättar ett gemensamt systematiskt kvalitetsarbete för Umeå kommuns grundskolor där vi skapar kunskap om vad som är framgångsrikt för elevernas kunskaper och delar dessa.	CG	
		5.2.2 En ansträngd ekonomi och/eller brister i verksamhetens förmåga, kan innebära risk för att behov på individnivå inte tillgodoses.	4	5	20	1.Förstärka elevernas upplevelse av motivation och meningsskapande undervisning. Indikator via elevenkäten.	CG	
6. Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå								
7. För att klara framtidens utmaningar ska vi utveckla demokratin och stärka den sociala tilliten tillsammans med den ideella sektorn								
8. Vi ska öka bostads-byggandet till 2000 enheter per år								
9. Vi ska effektivisera lokalanvändningen i kommunen	9.1 Effektivisera lokalnyttjandet	9.1.1 Långsiktigt ekonomiska lösningar riskerar att inte tillskapas på grund av ökat elevantal och långa planeringstider för om- och nybyggnationer.	5	5	25	1.Kapacitetsdömning av alla skolor ska göras, både utifrån lokalens fysiska utformning (ventilation och verksamhetsperspektiv). 2.Se över funktionsprogrammet förskola	UD	

Internkontrollplan För- och grundskolan 2018

		Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
KF mål	**FGN mål**	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
10. Vi ska effektivisera kommunens energianvändning								
<u>Inre kvalitet</u> 11. Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser	11.1 Sjukskrivningarna ska minska främst inom förskolans yrkesgrupper	11.1.1 Risk finns för svårigheter att bibehålla skolledare, förskollärare och lärare.	5	4	20	1. Säkerställa fungerande korttidsbemanning samt vidareutveckling av personalpooler 2. Säkerställa introduktion av ny personal	ÅB	
		11.1.2 Ökad risk för svårigheter att rekrytera till svårrekryterade områden samt säkerställa lärarbehörighet i vissa ämnen.	5	5	25	1. Effektivisering av rekryteringsprocessen. 2. Karriärvägar och långsiktig lönestrategi	ÅB	
		11.1.3 Risk finns för att ekonomiska effektiviseringar i verksamheten leder till ökad arbetsbelastning med högre sjukfrånvaro och ökad personalomsättning.	5	5	25	1 Säkerställa uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet med fokus på mål, riskbedömning och handlingsplan. 2 Satsning på Stamina projekt för förskolans område.	ÅB	
		11.1.4 Risk för att brister i gränssnitt mellan Fastighet och kärnverksamhet bidrar till ökad ohälsa	3	3	9	1 Säkerställa rutiner och kunskaper gällande riskbedömningar.	ÅB	
12. Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat		12.1.1 Ökad risk för sjukfrånvaro samt risk för ökad personalomsättning	4	3	12	1.Ett kvalitativt och resurseffektivt administrativt stöd ska säkerställas 2. Arbete med riktmärke för ledartäthet	ÅB	

Internkontrollplan För- och grundskolan 2018

		Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
KF mål	**FGN mål**	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
13. Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens	13.1 All personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation	13.1.1 Krav på legitimation för att bedriva undervisning gäller från och med 2015-07-01. Risken är att alla skolor inte kommer att ha legitimerade lärare med rätt att sätta betyg	4	4	16	1.Vid nyrekrytering prioritera personal i förskola som har förskollärarlegitimation. 2. Arbetsgrupp tillsätts för att utreda möjligheter och förutsättningar att vidareutbilda akademiker till bristyrken inom område Utbildning. 3. Fortbildningsinsatser för bristyrken 4. Utreda förutsättningar för att inom lågstadiet anställa andra funktioner för att lärare ska kunna ägna mer tid åt kärnuppdraget.	ÅB	
14. 14.Vi ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm								
<u>Ekonomi</u> 15. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent		15.1.1 Utifrån kort omställningstid, så är det svårt att nå full effekt av effektiviseringarna under 2018 vilket innebär risk för underskott gentemot budget 2018.	5	3	15	1.Aktivt arbete i vårens personalplaneringsprocess.	UD	
		15.1.2 Otydliga gränssnitt mellan stödverksamhet och kärnverksamhet riskerar att medföra fördyringar för kommunen, samt att kärnverksamheten riskerar att belastas av arbetsuppgifter som stödfunktionerna ansvarar för.	5	5	25	1.Arbeta för att kommunövergripande grupper för IT, Städ och måltidsservice bildas. På motsvarande sätt som LOBER finns, avseende lokaler. I syfte att tydliggöra gränssnitt och ansvar.	UD	

Internkontrollplan För- och grundskolan 2018

		Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
KF mål	**FGN mål**	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
		15.1.3 Risk finns för ökade barngrupper i väntan på nya förskolelokaler samt svårigheten att rekrytera personal.	5	5	25	1.Fler förskolor behöver tillskapas för att tillgodose behovet av förskoleplatser. Bevakning av tomter för förskolelokaler är angeläget i de områden där behov finns.	LS	
		15.1.4 Obalans mellan tillgång och behov av investerings-medel avseende IT riskerar medföra att grundskolan inte kan upprätthålla dagens IT-nivå.	5	4	20	1. Arbeta med att implementera beslutad teknikplan. 2. Arbeta för att övergå till andra digitala verktyg istället för PC.	UD	
16. År 2019 ska hela kommunens budget vara jämnställdhetsanalyserad								

FN Internkontrollplan

År: 2018-2020 Rev 171106

Verksamhet: Fritidsnämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar = Stefan mot nämnd**	**Färdigt datum =181231**
FÖRENINGSKOMMUN Umeå ska vara en **föreningskommun** som möjliggör och stödjer ideellt engagemang som bidrar till ett brett och berikande fritidsutbud som är jämlikt och inkluderande för alla.	**Det finns en risk att vi inte kan stödja de ideella föreningarna i den utsträckning de önskar när det gäller lokaler, anläggningar och andra ytor.** *Ett växande Umeå, ökar konkurrensen om såväl lokaler som ytor. Det i sin tur leder till ökade kostnader för desamma, vilket kan komma att påverka fritids möjlighet att nå målen.* Med både fler yngre medborgare, som fler äldre medborgare, ökar behoven, samtidigt som det blir allt svårare att tillgodose föreningarnas behov av lokaler, anläggningar och andra ytor. Föreningarna kan ha svårt att med sin ekonomi, konkurrera med nuvarande marknadskrafter. Om de föreningar/ föreningsbolag som idag driver anläggningar, såväl egna som kommunägda, inte har möjlighet att fortsätta med det, kan det finnas en risk att Fritid ska ta över, vilket vi inte har resurser för. En mer ansträngd kommunal ekonomi och förekomsten av extremism försvårar också möjligheten att nå målet .				**Åtgärd:** - Översyn av bidrag gällande subventionerade lokaler. - Ta fram en riskanalysmall som stödjer ett konsekvent bedömande i kring lokaler och anläggningar - Göra en ”riskbedömning” innan anläggningar ges bidrag/byggs/avtal skrivs, i de fall föreningar vill börja driva anläggning och i förekommande fall, även befintliga föreningar, med hänsyn till risk. **Att mäta** - Följa upp om riskanalysmallen använts - Antal föreningar som är i riskzonen alt inte kan bedriva den verksamhet de önskar utifrån följande perspektiv: Säkerhet, ekonomi, tillgång.		

FN Internkontrollplan

År: 2018-2020 Rev 171106

Verksamhet: Fritidsnämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar = Stefan, nämndnivå**	**Färdigt datum = 181231**
UNGDOMSKOMMUN Umeå ska vara en ***ungdomskommun*** som kännetecknas av en utvecklande, främjande och trygg miljö med fokus på ungas medskapande och deltagande i den demokratiska processen.	**Vi ser tendenser att den sociala oron ökar och att det blir allt fler unga som dras till otrygga miljöer, vilket är en risk.** *Ett växande Umeå, innebär fler yngre medborgare och vi kan även se en ökad sekularisering, med risk för utanförskap, då de socioekonomiska förutsättningarna skiljer sig åt. Med kunskap om hur det ser ut i vår kommun, kan vi lättare anpassa våra insatser utifrån det, så att miljöer upplevs trygga och målen kan uppnås.* Viktigt att vi har mötesplatser med vuxennärvaro, som är drogfria och är där de unga vill vara, för att minska risken att de dras in i otrygga miljöer. Det är en risk att den sociala oron ökar om de inte väljer trygga mötesplatser. Vi måste därför ha bra koll på hur ”verkligheten” ser ut, för att kunna göra de rätta insatserna och säkerställa att de miljöer vi erbjuder är drogfria.				**Åtgärd:** - Utifrån en befintlig insamlad information (ex klusteranalys för olika geografiska områden) göra en analys utifrån intressanta perspektiv, kopplat till målet Ungdomskommun. **Att mäta:** - Jämföra mätningar i Unga 16 med Unga 18 gällande social oro. - Antal alkoholtillstånd som getts i närheten av mötesplatser för Unga		

FN Internkontrollplan

År: 2018-2020 Rev 171106

Verksamhet: Fritidsnämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar = Stefan, nämndnivå**	**Färdigt datum = 181231**
HÄLSOKOMMUN Umeå ska vara en **hälsokommun** som erbjuder kommunens invånare en livsmiljö som främjar god folkhälsa med möjligheter till inflytande, delaktighet, social gemenskap, spontanverksamhet, motion, rekreation och friluftsliv	**Översiktsplanen är det styrande dokument som framförallt berör detta mål. Det finns en risk att Umeå fritids verksamheter inte i tillräckligt stor utsträckning använder översiktsplanen i samband med framtagande av handlingsplaner.** *Ett växande Umeå, innebär att det bostadsområden växer och/eller förtätas, samtidigt som även kommundelar och byar, följer samma trend. Behovet av miljöer som stimulerar god folkhälsa kommer att öka, varför det är viktigt att fritid har god planering både vad gäller utveckling, avveckling och underhåll av desamma. Detta för att man ska kunna nå målen.* Om Umeå fritid inte omsätter översiktsplanen till handlingsplaner, kan det leda till att man inte prioriterar rätt saker i rätt tid. Det finns även en risk att man kommer att sakna ekonomiska resurser för att genomföra det som står i planen. Det är också en risk när man inte har en plan för hur man vill att tex olika reserverade ytor nyttjas, vilket kan leda till att det går förlorade, då konkurrens om ytor är stor. Om resurserna inte räcker till minskar möjligheterna till att förverkliga såväl nya områden som underhåll av befintliga. Man kan behöva överväga nedläggning av befintliga ytor eller hitta andra lösningar. Planering av underhållsarbetet ter sig än viktigare, om målen ska kunna nås.				**Åtgärd:** - Genomgripande analys av översiktsplanens alla delar inkl. ytterområden. - Ta fram en visuell bild på 5 kilometersstaden, utifrån fritids perspektiv. - Säkerställa att översiktsplanens olika delar är väl kända för berörda i ledning mm **Att mäta:** - Att alla berörda ledare och enhetschefer är väl bekant med översiktsplanen. - Att underhållsplaner är tillgängliga och dokumenterade för utomhusytor i större utsträckning än 2017.		

FN Internkontrollplan

År: 2018-2020 Rev 171106

Verksamhet: Fritidsnämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar = Stefan, nämndnivå**	**Färdigt datum = 181231**
IDROTTSKOMMUN Umeå ska vara en ***idrottskommun*** som ska kännetecknas av ett brett idrottsutövande, idrott på elitnivå, ett stort utbud av arrangemang och samverkan med gymnasium och universitetet.	**De ekonomiska förutsättningarna för att driva idrottsanläggningar kan komma att förändras, vilket är en risk.** *Ett växande Umeå, innebär konkurrens om pengarna i kommunens budget, då vår verksamhet inte är lagstadgad, samtidigt som antalet invånare som vill ta del av utbudet ökar, vilket är en risk.* En ansträngd ekonomi kan tex innebära att investeringar i nya idrottsanläggningar nedprioriteras i kommunens budget, då behovet av tex skolor/förskolor ökar. Det torde även innebära att befintliga anläggningar slits än mer och behovet av underhåll ökar, samtidigt som inte de ekonomiska resurserna för detta finns. Den ökade mängden invånare, såväl unga som äldre, kommer troligen att innebära behov av fler idrottslokaler på sikt. Målet med 5-kilometerstaden, kan vara svår att uppnå, om inte nya anläggningar byggs i närhet av nya områden. Det finns risk att vi inte kan nå målen pga av ekonomiska skäl.				**Åtgärd** - Föra en dialog med detaljplanering & fastighet kring idrottsanläggningars betydelse i samband med att nya områden byggs, för att säkerställa målet med minskade personbilstransporter. **Att mäta** - Idrottsanläggningar med utgångspunkt från 5 kilometersstaden.		

Internkontrollplan Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2018

		Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**GVN mål**	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Status**
<u>KF-mål</u> **1. Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050**	1.1 VIVA Ökad samordning mellan berörda aktörer och en kommunal helhetssyn kring nyanlända inom etableringsreformen och ensamkommande flyktingbarn.	1.1.1 Risk för att etableringstiden blir lång för kommunplacerade personer med uppehållstillstånd.	4	4	16	Utveckla samordning och samverkan mellan berörda parter för att minska etableringstiden.	Verksamhetschef (VC)	Pågår enligt plan
2. Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	2.1 Öka jämställdheten i elevernas studieval	2.1.1 Flera yrkesprogram har stark traditionell koppling till kön. Risk att målen inte nås på kort eller medellång sikt.	5	2	10	Långsiktigt arbete med studie- och yrkesvägledning. Förebildsskapande arbete inom respektive yrkesprogram både i arbete med elever och med personal.	UD GC	Pågår enligt plan
	2.2 VIVA; Genom samverkan öka möjligheten för unga och vuxna att leva ett självständigt liv.	2.2.1 Risk för att någon samverkande part minskar eller avbryter sin delaktighet i samverkan.	3	4	12	Kontinuerlig samverkan med andra berörda aktörer och en kontinuerlig uppföljning av effekten av de insatser som finns.	VC	Pågår enligt plan
	2.3 VIVA; Öka antalet elever som slutför en yrkesutbildning.	2.3.1 Risk att andelen elever som väljer yrkesprogram inte ökar.	3	3	9	Motiverande arbete med studie- och yrkesvägledning i riktning mot yrkesutbildning.	VC	Pågår enligt plan
	2.4 VIVA; Andelen elever med godkända betyg ska öka.	2.4.1 Risk att fler hamnar i utanförskap på grund av ej avslutade studier.	4	4	16	Utveckla flexibilitet i vuxenutbildningen med tydligt individfokus.	Rektor	Pågår enligt plan
3. Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020	3.1 Ungas hälsa 16-18 år ska förbättras (index 0-100)	3.1.1 Komplexiteten i att mäta ungas hälsa gör det svårt att isolera skolans bidragande faktor – risk att målet inte nås.	3	4	12	Förbättra skolorna och huvudmannens systematiska arbete rörande elevhälsa med fokus på framgångsfaktorer för förebyggande och främjande arbete.	UD GC	Pågår enligt plan

Internkontrollplan Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2018

5. Vi ska ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i grundutbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor	5.1 År 2025 har Umeås kommunala gymnasieskola högst meritvärde och genomströmning i kommungruppen större städer.	5.1.1 Högt ställda förväntningar på ständiga förbättringar både internt över tid, mellan stadier och i jämförelse med riket riskerar att inte uppfyllas i alla delar. (gäller 5.6-5.7 också)	4	4	16	Fortsatt utveckling och förfining av uppföljning och skolornas systematiska kvalitetsarbete. Förstärkning av systematiken i kvalitetsarbetet rörande hela utbildningskedjan inom område utbildning (0-19 år)	UD GC	Pågår enligt plan
	5.2 Minskade och mindre negativ diskrepans mellan resultat på nationella prov och ämnesprov än riket i genomsnitt.	5.2.1 Risk att målet rörande nationella prov/betyg inte nås	3	2	6	Systematisk uppföljning på alla nivåer inom UGS och återkoppling av resultat till berörda ämnesgrupper	GC	Pågår enligt plan
	5.3 År 2025 presterar pojkar 20 procent bättre än genomsnittet i kommungruppen större städer.	5.3.1 Risk att målet rörande pojkars studieresultat inte nås	3	2	6	Systematisk uppföljning på alla nivåer inom UGS och återkoppling av resultat.	GC	Pågår enligt plan
	5.4 Upplevelse av inflytande och delaktighet i elevers lärande ska öka.	5.4.1 Risk att målen rörande inflytande och delaktighet i elevernas lärande inte nås.	3	2	6	Fortsatt systematiskt uppföljningsarbete. Förstärkt fokus på främjande och förebyggande arbete utifrån principen tillgänglig lärmiljö för elever.	GC	Pågår enligt plan
	5.5 Elevfrånvaron ska minska	5.5.1 (Samma som 5.4)						Pågår enligt plan
	5.8 Andelen elever i UGS kommunala enheter ska bibehållas.	5.8.1 Risk att andel elever som väljer en kommunal gymnasieskola inte kan bibehållas om antalet utbildningsplatser inte kan hålla jämna steg med de ökande elevkullarna.	4	5	20	Översyn av skolstruktur och programutbud i samband med etableringen av Maja Beskow gymnasiet	UD GC	Pågår enligt plan
	5.9 Andelen elever som väljer yrkesutbildning på gymnasiet ska öka.	5.9.1 Risk att andelen elever som väljer yrkesprogram inte ökar.	3	3	9	Långsiktigt arbete med studie- och yrkesvägledning inom hela område utbildning. Justering av programutbud och ökad tillgänglighet (antal utbildningsplatser) i takt med större elevkullar.	UD enhets chef SYV GC	Pågår enligt plan

Internkontrollplan Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2018

6. Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå		6.1.1 VIVA; Kommunen har säkerställt fortsatt medverkan i Ungdomstorget och Vuxentorget. Om någon eller några av verksamheternas övriga parter väljer att avstå från fortsatt samverkan påverkas hela verksamheterna.	3	5	15	1. Använda befintliga forum för att sprida information för om våra verksamheter/aktiviteter samt utveckla nya kanaler för information och marknadsföring. 2. Utveckla en strategi som syftar till att nå arbetsgivare i högre utsträckning. 3. Bjuda in de fackliga organisationerna i syfte att utveckla samarbetet kring framtida kompetensförsörjningsbehov och kombination mellan praktik, utbildning och arbete. 4. Utveckla samverkan med övriga berörda aktörer.	Arbetsmarknadsåtgärd	Pågår enligt plan
		6.1.2 VIVA; En förutsättning för att antalet anställda med funktionsnedsättning ska öka är att kommunens olika verksamheter aktivt bidrar med tjänsteutbud och att erforderliga kommunövergripande inriktningsbeslut fattas. Viva arbetsmarknad utgör stödfunktion i processen.	3	4	12	Fortsatt utveckling av lednings-samverkan mellan berörda. Gemensamt genomföra insatser i linje med de utvecklingsområden som finns beskrivna i DUA. Genomföra kontinuerliga handläggarutbyten. Ansvara för implementering och administrering av extratjänster i kommunen	Arbetsmarknadsåtgärd	Pågår enligt plan
8. Vi ska öka bostads-byggandet till 2000 enheter per år		8.1.1 VIVA; Boendesituationen i kommunen är en avgörande faktor för flyktingmottagandet. Om inte Viva introduktion tilldelas tillräckligt med bostäder påverkar det direkt Umeå kommuns tillväxtmål	3	5	15	Fortsatt aktivt samarbete med kommunens fastighetsbolag samt privata aktörer.	VC	Pågår enligt plan

Internkontrollplan Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2018

<u>Inre kvalitet</u> **11. Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser**	11.1 Fortsatt arbete för att minska rektorernas arbetsbelastning	11.1.1 Risk för sjukfrånvaro och ökad personalomsättning.	4	3	12	Kontinuerligt och pågående arbete kring flertal insatser med koppling till systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att skapa hållbar arbetsmiljö och minskad arbetsbelastning.	UD Bitr UD	Pågår enligt plan
12. Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat		12.1.1 Ökad risk för sjukfrånvaro samt risk för ökad personalomsättning	4	3	12	1.Ett kvalitativt och resurseffektivt administrativt stöd ska säkerställas 2. Arbete med riktmärke för ledartäthet	PC	Pågår enligt plan
13. Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens	13.1 All personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation	13.1.1 Risk att inte ha legitimerad personal där så krävs.	4	3	12	1. Utreda samverkansmöjligheter och planera kompetensförsörjning och kompetensutveckling i ett framåtsyftande samarbete med Umeå universitet och Sv lantbruksuniversitet. 2. En stabil och långsiktig lönestrategi med koppling till tydliggjorda karriärvägar inom området. 3. Tillsätta arbetsgrupp för att utreda möjligheter att vidareutbilda akademiker till bristyrken inom område Utbildning. Samarbete med Umeå universitet.	UD Bitr UD PC	Pågår enligt plan
<u>Ekonomi</u> **15. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent**		15.1.1 Utifrån kort omställningstid, så är det svårt att nå full effekt av effektiviseringarna under 2017 vilket innebär risk för underskott gentemot budget 2017.	5	3	15	1. Statusavstämningar på SDL om hur processen fortgår med de kommunövergripande effektiviserings-åtgärderna. 2. Vara restriktiv i återbesättning av tjänster på övergripande nivå.	UD	Pågår enligt plan
		15.1.2 Otydliga gränssnitt mellan stödverksamhet och kärnverksamhet riskerar att medföra fördyringar för kommunen, ex fastighet.	5	5	25	1. Rätt representation i kommunövergripande grupper avseende försörjningsprocesser, ex Lober avseende lokaler	UD	Pågår enligt plan
		15.1.3 Brister i form av att inte känna till eller nyttja de ramavtal kommunen tecknat riskerar att försämra en god ekonomisk hushållning.	3	3	9	Vikten av att nyttja ramavtal kommunen tecknat.	GoVN	Pågår enligt plan

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konsekvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt**
Stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv	Risk att ekonomiskt utfall överskrider budget	4	4	16	Vidta åtgärder för budget i balans	Ekonomichef/verksamhetschef	2018-12-31
	Brister i förmåga att identifiera och prognostisera behovsbild	4	4	16	Säkerställ registervård för tillförlitlig statistik. Genomför "städdagar" i verksamhetssystemet .	Verksamhetschef myndighet	2018-12-31
	Brister i förmåga att identifiera och prognostisera behovsbild	4	4	16	Kvalitetssäkra statistik och utveckla/prioritera rätt nyckeltal att följa kopplat till verksamhetens behov	Verksamhetschef	
	Brister i att tillhandahålla rätt stöd för placerade barn och unga	3	4	12	Säkerställ att omprövningar och överväganden genomförs inom lagstadgad tid Säkerställ att barnsamtal genomförs minst 4 ggr/år	Verksamhetschef	2018-12-31
Samverkanoch information. Verksamhetsanpassad rutin (prioriterad)	Brister i samarbete med slutenvård och hälsocentraler kring personer med insatser från båda huvudmän	3	3	9	Tillämpa Samordnad Individuell Plan (SIP) enligt framtagen rutin. Följs via statistik och skriftlig kommentar.	Verksamhetschef	2018-12-31
	Brister i information om och inom verksamheten	3	3	9	Säkerställ att information om stöd och insatser på kommunens webbplats är tillgängligt och aktuellt: information om verksamheten och stödinsatser, ansvarig chef och korrekta kontaktuppgifter	Verksamhetschef/kommunikatör	2018-12-31
	Brister i arbetet mot våld i nära relation	3	3	9	Ta fram verksamhetsanpassad rutin utifrån framtagen riktlinje för arbetet med våld i nära relation.	Verksamhetschef	
	Brister i att tillhandahålla rätt stöd för våldsutsatta personer	3	3	12	Säkerställ att planerade åtgärder utifrån tillsyn/uppföljning genomförs (5 åtgärder): 1. Att förhandsbedömningar innehåller bedömning om våldsutsatthet samt har bedrivits skyndsamt. 2: Att våldsutsatta vuxna alltid utreds när ansökan/anmälan inkommit. 3: Att utredningar inte har oskäliga utredningstider/ brister i kvalitet 4: Att nämnden tar emot ansökningar från våldsutsatta från andra kommuner 5: Att ärenden inte hänvisats till kvinnojouren utan att beslut om bistånd tagits där så skulle ha skett	Verksamhetschef/SAS	2018-12-31
Informationssäkerhet	Brister i informationssäkerhet och hantering av personuppgifter (utifrån GDPR)	3	4	12	Genomför on-line kurs i informationssäkerhet (samtliga medarbetare)	Verksamhetschef	2018-12-31
		4	4	16	Informationsklassificering/riskanalyser enligt fastställt arbetssätt och framtagen rutin.		
Uppföljning och kvalitet. Patientsäkerhet.	Brister i förmåga att hålla en verksamhet av god kvalitet och att jobba systematiskt med kvalitet	3	4	12	Säkerställ (rutin) ordination från sjukgymnast/fysioterapeuter	Verksamhetschef	
					Säkerställ god egenkontroll enligt föreskrift SOSFs 2009:11 inom samtliga verksamhetesområden		
					Överför verksamhetens rutiner till socialtjänstens gemensamma rutinbibliotek		
Medarbetarperspektiv	Svårigheter att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens .	4	4	16	Aktiviteter utifrån framtagen kompetensförsörjningsplan	Personalchef	2018-12-31
	Brister i förmåga att erbjuda praktik i verksamheten enligt uppdragsplanens målsättning	3	3	9	Säkerställ att verksamheten erbjuder praktik till annan än studerande.	Verksamhetschef	2018-12-31

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konsekvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt**
	Hög sjukfrånvaro	3	4	12	Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt framtagen plan från Arbetsmiljö och hälsa	Enhetschef/verksamhetschef	2018-12-31

Riskvärdet motsvarar den bedömda sannolikheten att en händelse inträffar gånger den bedömda konsekvensen om händelsen skulle inträffa. Riskvärdet kan ligga mellan 2 och 25.
Sannolikhet bedöms utifrån en 5-gradig skala: 1 = Inte alls, 2 = Föga troligt, 3 = Möjligt, 4 = Troligt, 5 = Nästan säkert
Konsekvens bedöms utifrån en 5-gradig skala: 1 = Inga, 2 = Mindre, men kontrollerbara, 3 = Allvarliga, 4 = Mycket allvarliga, 5 = Extraordinära

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse-kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
Säkerställa att biblioteken är en kulturell, icke kommersiell mötesplats tillgänglig för alla både fysiskt och digitalt. Verksamheten ska verka för det demokratiska samhällets utveckling och ska genom att samarbeta med andra nå nya målgrupper samt åstadkomma ökad insikt om betydelsen av god läsförmåga	Förmåga att skapa en trygg och lugn arbets- och besökssituation på biblioteken trots den oro som finns i vårt omgivande samhälle vilket i hög grad kan inverka på biblioteken som den öppna mötesplats de är.	2	5	10	Tydliga rutiner kring hot och våldssituationer. Avtal och överenskommelser med aktuella vaktbolag. Utbildning av all personal. Dialog med omgivande samhälle i berörda områden till exempel skola, fritidsgårdar, fältassistenter och polis.	Biblioteksch ef	2018-12-31
Befästa och utveckla Umeås ställning som en betydande kulturstad genom att tillvarata medborgarnas engagemang samt effekterna av ett väl genomfört europeiskt kulturhuvudstadsår ur ett lokalt, regionalt och internationellt perspektiv.	Uteblivna investeringsmedel får negativa konsekvenser för verksamheten.	5	2	10	Lägga om utställningsplanering, erbjuda färre utställningar. Minska antalet inköp/beställningar av konst Ej ersätta uttjänta inventarier i Väven och övriga verksamhetslokaler	Kulturchef Avdelningsc hefer	2018-12-31
Alla barn och unga i hela kommunen ska ges samma möjligheter till skapande och upplevelsebaserade kulturaktiviteter i skol- och närmiljö.	Brister i utemiljön vid Hamnmagasinet	2	5	10	Samverka med berörda aktörer för att åstadkomma en säkrare utemiljö	Enhetschef Hamnmagas inet	2018-12-31
Säkerställa ett mångfacetterat kulturliv genom att främja mångfald och tillgänglighet inom kulturinstitutioner, folkbildning och föreningar, för att erbjuda kommunens alla invånare delaktighet och medskapande	Festivalutredningen pekar på brister i festivalernas mångfaldsarbete	3	3	9	Ge festivalerna i uppdrag att redovisa planerade åtgärder för att stärka mångfaldsarbetet	Föreningsbyr ån	2018-12-31
Erbjuda medarbetare och besökare en trygg arbets- och besöksmiljö	Arrangemang med hotbild som planeras ske i Väven riskerar att påverka och skada både besökare, medarbetare samt Väven som kulturhus för alla.	2	5	10	Samverka med berörda myndigheter exempelvis polis, bevakningsbolag och kommunens säkerhetssamordnare, för att göra bedömningar och säkerställa en trygg miljö för medarbetare och besökare	Ledning	2018-12-31

Internkontrollplan Kommunstyrelse 2018

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Slutdatum
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	Brist på tillgång till verksamhetsmark	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Skapa förståelse och beredskap för behovet av planlagd mark	Dialog med kommunledning för att skapa förstålse och beredskap för behovet av planlagd verksamhetsmark.	Tillväxtdirektör	2018-12-31
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Att nya utvecklingsprojekt finansierade genom EU-program inte kommer beviljas. EU-projekt är en viktig motor för att kunna genomföra utveckling samt personella- och materiella investeringar.	Troligt	Mycket allvarliga	16	Bevaka strukturfonderna programperiod 2014-2020	Bevaka strukturfondernas programperiod 2014 - 2020 för de program som är lämpliga. Fånga upp utvecklingsidéer i regionen som kan vara lämpliga att bedriva i projektform och finna partners för det.	Nä-livs.chef	2018-12-31
	Brist på kommunala ekonomiska medel för utvecklingsprojekt och särskilda satsningar.	Möjligt	Allvarliga	9	Medverka till tillväxt och utveckling i kommunen	Dialog med kommunledningen för att skapa förståelse för enhetens betydelse för att medverka till tillväxt och utveckling i kommunen.	Nä-livs.chef	2018-12-31
Öka brukarnyttan och effektivisera servicen genom att utveckla processer, samordna, stödja och leda verksamheterna	Nyckelpersoner slutar (t ex pensioneringar) Personal med rätt kompetens kan inte rekryteras, vilket resulterar i sämre kvalitet på utförda tjänster.	Möjligt	Allvarliga	9	Plan för personalplanering som uppdateras löpande	Bra arbetsmiljö, god löneutveckling, utvecklande arbetsuppgifter, möjligheter till kompetensutveckling.	Mex-chef	2018-12-31
	Specialiserade nyckelpersoner medför hög sårbarhet	Troligt	Allvarliga	12	Minska sårbarheten på grund av specialisering	I så stor omfattning som möjligt undvika att endast en person i kommunen kan en specifik arbetsuppgift.	Mex-chef	2018-12-31

Internkontrollplan/riskblankett

År: 2018

Verksamhet: Miljö- och hälsoskydd

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno -likhet**	**Konse -kvens**	**Risk- värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
Tillväxtmålet, Folkhälsomålet	Personer med nyckelkunskap slutar	4	4	16	Bra arbetsmiljö, god löneutveckling, Goda möjligheter till kompetensutveckling och möjlighet till karriärutveckling inom verksamheten.	Verksamhetschef	2018
	Långtidssjukskrivning i små arbetsenheter	4	4	16	Delat förvaltarskap där förväntat behov av arbetsinsats är hög. Ökad flexibilitet i arbetsbeskrivningar. Bra arbetsmiljö med tidiga insatser	Verksamhetschef	2018
God ekonomisk hushållning	Vid köp av gåva ska underlag bifogas med syfte och vem som har mottagit gåvan enligt skatteverkets regler.	4	3	12	Följa gällande regler Informera om gällande regler Kontrollera genom stickprov	Verksamhetschef Ekonom Ekonom	2018
	Vid representation ska skatteverkets och kommunens regler följas.	4	3	12	Följa gällande regler Informera om gällande regler Kontrollera genom stickprov	Verksamhetschef Ekonom Ekonom	2018

Internkontrollplan

År: 2018

Verksamhet: Tekniska nämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno-likhet**	**Konse kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
Uppförande kod	Förtroende skada – mutor, bestickning, jäv, bisysslor, representation, gåvor	3	3	9	Följa den uppförande kod som är under framtagande. Stickprov ska tas – fokus på mutor och jäv under 2018.	Margaretha Alfredsson	2018
<u>Säkert och välfungerande infrastruktur</u> En välfungerande, säker och trygg vardag för alla medborgare ska skapas med effektiva metoder som säkrar infrastrukturens tillgänglighet året om. (Nämndsmål)	Risk att räddningstjänsten inte hinner fram vid brandtillbud inom rimlig tid när staden växer utifrån nuvarande placering av brandstationen.	4	4	16	Arbeta för två nya brandstationer i stadens ytterområden för att korta utryckningstiderna. Skaffa en mindre brandbil som snabbt kan ta sig fram i stadstrafiken.	Brandchef Brandchef	2020 2018
	Brist på personal för att upprätthålla styrkor med beredskapsbrandmän (deltidsbrandmän).	4	4	16	Omvärldsbevaka i övriga Sverige med likartade problem för att gemensamt försöka hitta goda exempel.	Brandchef	2018
Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella stadsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1%(KF mål)	Risk för att behov överstiger tillgängliga resurser ex planerat underhåll blir eftersatt pga resursbrist/omprioriteringar.	4	4	16	Följa besparingsplanen Utarbeta långsiktig underhållsplan som fastställs av TN och utgör underlag till budgetberedning.	Ekonomichef/ V-hetschefer Fastighetschef	2018 2018
	Otydlighet i ansvar/resursfördelning vid avskaffande av interna affärer och övergång till anslagsfinansiering medför osäkerhet i vilka ekonomiska ramar som gäller. Svårt att planera och styra verksamheten samt bristande kontroll över ekonomin.	4	4	16	Arbeta för att övergripande beslut/förtydligande tas fram gällande resursfördelning. Anpassa organisation, processer och arbetssätt (inkl prioriteringar) så att de ligger i linje med förutsättningar – ekonomi, ansvar, roller	Ekonomichef Samhällsbygg-nadsdirektör	2018 2018
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050 (KF mål)	Att det inte finns tillräckligt med resurser för att köpa ekologiska livsmedel (Måltidsservice)	4	4	16	Se över matsedlar och inköp. Omvärldsbevakning hur andra måltidsverksamheter lyckas Anpassa upphandlingen	Måltidschef	Löpande
Vi ska effektivisera lokalanvändningen i kommunen(KF mål)	Att lokalerna inte blir ändamålsenliga, arbetsmiljöproblem uppstår samt svårigheter att klara driften (Måltidsservice)	3	3	9	Utarbeta behovsunderlag utifrån produktion/servering på minsta yta för olika utrymmen och typ av kök	Måltidschef	2018

Internkontrollplan

År: 2018

Verksamhet: Tekniska nämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno -likhet**	**Konse kvens**	**Risk- värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
Ny teknik ska användas för att öka produktiviteten. (Nämndsmål)	Att verksamheterna inte nyttjar IT´s kompetens vid verksamhetsutveckling med stort inslag av IT.	3	3	9	informera om och marknadsföra IT:s strategiska tjänster samt IT-upphandlingsmodellen	IT-chef	2018
Fastighets energianvändning ska effektiviseras och miljöbelastningen ska minska.	Risk för ökad energianvändning alternativt att energianvändningen inte minska pga brist på kompetens och följsamhet.	3	2	6	Kompetenshöjande insatser till samtliga verksamheter.	Fastighetschef	2018

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	Riskbeskrivning	Sanno-likhet	Konse-kvens	Risk-värde	Aktivitet/åtgärd	Ansvar	Färdigt datum
Äldrenämndens verksamheter stärker de äldre kommuninvånarnas förmåga att leva ett aktivt liv samt ha inflytande i samhället och över sin vardag	Risk att ekonomiskt utfall överskrider budget	4	4	16	Vidta åtgärder för budget i balans	Verksamhetschef /Ekonomichef	2018-12-31
Äldernämndens verksamheter bidrar till att kommuninvånarna kan åldras i trygghet	Brister i samarbete med landstingets slutenvård och primärvård	4	4	16	Upprätta och tillämpa Samordnad Individuell Plan (SIP) enligt gällande rutin	Verksamhetschef	2018-12-31
					Säkerställ ny process utifrån förändringar i betalningsansvarslagen	Verksamhetschef	2018-12-31
	Brister i att följa upp verksamheten	2	4	8	Säkerställ god egenkontroll i samtliga verksamheter	Verksamhetschef	2018-12-31
Äldrenämndens verksamheter bemöter kommuninvånarna med respekt	Brister i dialog med den äldre personen	3	5	15	Regelbundna brukar- och anhörigträffar på vård- och omsorgsboenden	Verksamhetschef	2018-12-31
	Brister i information om verksamheten	3	4	12	Säkerställ att information om stöd och insatser på kommunens webbplats är tillgängligt och aktuellt	Kommunikatör	2018-12-31
	Svårigheter att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens	3	5	15	Aktiviteter enligt framtagen kompetensförsörjningsplan	Personalchef	2018-12-31
	Risk att sjukfrånvaron fortsätter att öka	4	4	16	Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt framtagen plan	Verksamhetschef	2018-12-31
Äldrenämndens verksamheter säkrar kommuninvånarnas tillgång till en jämlik vård och omsorg	Brister i kvalitet/patientsäkerhet	3	4	12	Säkerställ kännedom om rutin för lex Sarah.	Verksamhetschef	2018-12-31
		4	4	16	Säkerställ insatser från legitimerad personal		
		3	4	12	Säkerställ process avvikelsehantering enligt SoL och HSL		
	Brister i informationssäkerhet	4	4	16	Genomför webbutbildning i informationssäkerhet	Verksamhetschef	2018-12-31
					Informationsklassificering/riskanalyser enligt fastställt arbetssätt		

Riskvärdet motsvarar den bedömda sannolikheten att en händelse inträffar gånger den bedömda konsekvensen om händelsen skulle inträffa. Riskvärdet kan ligga mellan 2 och 25.
Sannolikhet bedöms utifrån en 5-gradig skala: 1 = Inte alls, 2 = Föga troligt, 3 = Möjligt, 4 = Troligt, 5 = Nästan säkert
Konsekvens bedöms utifrån en 5-gradig skala: 1 = Inga, 2 = Mindre, men kontrollerbara, 3 = Allvarliga, 4 = Mycket allvarliga, 5 = Extraordinära

Internkontrollplan

År: 2018

Verksamhet: Överförmyndarnämnden

	Riskbedömning				Plan utifrån riskbedömning		
Mål/krav	**Riskbeskrivning**	**Sanno -likhet**	**Konse -kvens**	**Risk-värde**	**Aktivitet/åtgärd**	**Ansvar**	**Färdigt datum**
Övergripande mål Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050 Nämndsmål Öka kvalitet och rättssäkerhet inom hela Umeåregionen.	Förändring i lagstiftning kan medföra ökade kostnader. Hög arbetsbelastning kan medföra brister i handläggningen.	3 3	2 2	6 6	Se över rutiner, checklistor och informationsmaterial som effektiviserar handläggningen. Förtydliga och effektivisera processen för årsräkning från ankomst till arvodering. Erfarenhetsutbyte inom enheten och inom regionen. Interna stickprovskontroller.	Chef Chef Chef Chef	2018-12-31 2018-12-31
Goda livsvillkor Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.	Gode män och förvaltare som inte har tillräcklig kunskap om uppdraget och dess innebörd. Svårigheter att rekrytera nya ställföreträdare. Sårbarhet om ställföreträdare som har många uppdrag.	3 4 3	2 3 4	6 12 12	Utveckla en medveten strategi för rekrytering av ställföreträdare. Verka för att minska antalet uppdrag för ställföreträdare Tydligt och tillgängligt informationsmaterial till gode män och förvaltare. Skapa en metod för att fånga upp ställföreträdarnas kompetensbehov. Samverkan med andra kommunala och statliga verksamheter i syfte att få bra kunskap och effektiva rutiner.	Chef	2018-12-31
Växande näringsliv och kompetensutveckling Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå.	Kan innebära svårigheter att rekrytera ny personal.	1	1	1	Handlingsplan för att ta emot praktikanter	Chef	2018-12-31

Delegationsanmälan avseende mark och fastighetsärenden

2018-01-01 -- 2018-01-31

Kommunstyrelsens delegationer till stadsdirektören samt dennes vidaredelegationer till chef och handläggare inom Mark och exploatering.

Dnr/KS	Fastighet	Namn	Avtalstyp	Ersättning/kr
Ks-2018/00055	Umeå Bösta 4:30	Emelie Olofsson/Markus Nilsson	Köpeavtal	345 750 kr
ks-2017/00299	Umeå Vråken 22	Barbro/Thomas Granberg	Köpekontrakt	4 515 000 kr

Delegationsanmälan avseende mark och fastighetsärenden

2018-02-01-- 2018-02-28

Kommunstyrelsens delegationer till stadsdirektören samt dennes vidaredelegationer till chef och handläggare inom Mark och exploatering.

Dnr/KS	Fastighet	Namn	Avtalstyp	Ersättning/kr
Ks-2018/00129	Röbäck S:17	Röbäcks Bys Samfällighet	Överensk. Om fastighetsregl.	-850 000 kr
ks-2017/00787	Giraffen 3	Hinnerk/Kerstin Eilers	Köpekontrakt	5 490 000 kr
ks-2017/00500	del i Röbäck S:29	Mats /Marianne Lindström	Överensk. Om fastighetsregl.	-5 500 kr

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-22

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2017/00489

Årsredovisning 2017

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa Umeå kommuns årsredovisning samt revisionsberättelse för år 2017

att fastställa Umeå kommuns resultat till 259 mnkr

att fastställa Umeå kommunkoncerns resultat till 1 390 mnkr varav Umeå kommuns resultat ingår med 259 mnkr

att fastställa årets balanskravsresultat till 67 mnkr efter att reservering till resultatutjämningsreserv gjorts med 163 mnkr

att styrelse och nämnders justerade budgetavvikelse fastställs enligt bilaga Förändring eget kapital nämnder ÅR 2017. Inteckningarna i eget kapital ökar med 203 mnkr.

att inom investeringsbudgeten ombudgetera totalt 352 mnkr till år 2018.

att äldrenämndens samt individ- och familjenämndens prognostiserade underskott för heltidsinförandet 2018 avskrivs.

Ärendebeskrivning

Umeå kommunkoncerns resultat för januari – december 2017 uppgår till 1 390 mnkr varav kommunens resultat uppgår till 259 mnkr. Resultatet överförs till eget kapital i balansräkningen.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 230 mnkr. Reservering till resultatutjämningsreserv kan göras med 163 mnkr. Balanskravsresultatet uppgår därefter till 67 mnkr. Årets resultat medger reservering till resultatutjämningsreserv. Tidigare år har ingen reservering gjorts.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00489

Styrelse och nämnders budgetavvikelse för 2017 uppgår till 123 mnkr. Följande nämnder har begärt justering av det egna kapitalet med totalt 81 mnkr utöver nämndens budgetavvikelse: Äldrenämnden 27,2 mnkr, Individ och familjenämnden 27,2 mnkr, Fritidsnämnden 3,7 mnkr, Kulturnämnden 2,5 mnkr samt För och grundskolenämnden 20,1 mnkr. Styrelse och nämnders inteckning i eget kapital uppgick vid årets början till 199 mnkr. Årets budgetavvikelse (123 mnkr) inklusive justeringar (81 mnkr) innebär en ökning med 203 mnkr. Styrelse och nämndes inteckning i eget kapital uppgår därefter till 402 mnkr.

Styrelse och nämnder begär att inom investeringsbudgeten ombudgetera totalt 351,5 till år 2018.

Beslutsunderlag

Umeå kommuns årsredovisning 2017
Förändring Eget kapital nämnder ÅR 2017
Ombudgetering investeringar ÅR 2017
Ombudgetering investeringar detaljer ÅR 2017

Beredningsansvariga

Monica Fryxå, redovisningschef
Lennart Malm, budget och finanschef
Susanne Aidanpää, ekonomidirektör

Beslutet ska skickas till

Susanne Aidanpää
ekonomidirektör

Monica Fryxå
redovisningschef

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 84
Diarienr: KS-2017/00489

Årsredovisning 2017

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa Umeå kommuns årsredovisning samt revisionsberättelse för år 2017

att fastställa Umeå kommuns resultat till 259 mnkr

att fastställa Umeå kommunkoncerns resultat till 1 390 mnkr varav Umeå kommuns resultat ingår med 259 mnkr

att fastställa årets balanskravsresultat till 67 mnkr efter att reservering till resultatutjämningsreserv gjorts med 163 mnkr

att styrelse och nämnders justerade budgetavvikelse fastställs enligt bilaga Förändring eget kapital nämnder ÅR 2017. Inteckningarna i eget kapital ökar med 203 mnkr.

att inom investeringsbudgeten ombudgetera totalt 352 mnkr till år 2018.

att äldrenämndens samt individ- och familjenämndens prognostiserade underskott för heltidsinförandet 2018 avskrivs.

Ärendebeskrivning

Umeå kommunkoncerns resultat för januari – december 2017 uppgår till 1 390 mnkr varav kommunens resultat uppgår till 259 mnkr. Resultatet överförs till eget kapital i balansräkningen.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 230 mnkr. Reservering till resultatutjämningsreserv kan göras med 163 mnkr. Balanskravsresultatet uppgår därefter till 67 mnkr. Årets resultat medger

reservering till resultatutjämningsreserv. Tidigare år har ingen reservering gjorts.

Styrelse och nämnders budgetavvikelse för 2017 uppgår till 123 mnkr. Följande nämnder har begärt justering av det egna kapitalet med totalt 81 mnkr utöver nämndens budgetavvikelse: Äldrenämnden 27,2 mnkr, Individ och familjenämnden 27,2 mnkr, Fritidsnämnden 3,7 mnkr, Kulturnämnden 2,5 mnkr samt För och grundskolenämnden 20,1 mnkr. Styrelse och nämnders inteckning i eget kapital uppgick vid årets början till 199 mnkr. Årets budgetavvikelse (123 mnkr) inklusive justeringar (81 mnkr) innebär en ökning med 203 mnkr. Styrelse och nämndes inteckning i eget kapital uppgår därefter till 402 mnkr.

Styrelse och nämnder begär att inom investeringsbudgeten ombudgetera totalt 351,5 till år 2018.

Beslutsunderlag

Umeå kommuns årsredovisning 2017
Förändring Eget kapital nämnder ÅR 2017
Ombudgetering investeringar ÅR 2017
Ombudgetering investeringar detaljer ÅR 2017

Beredningsansvariga

Monica Fryxå, redovisningschef
Lennart Malm, budget och finanschef
Susanne Aidanpää, ekonomidirektör

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Årsredovisning 2017

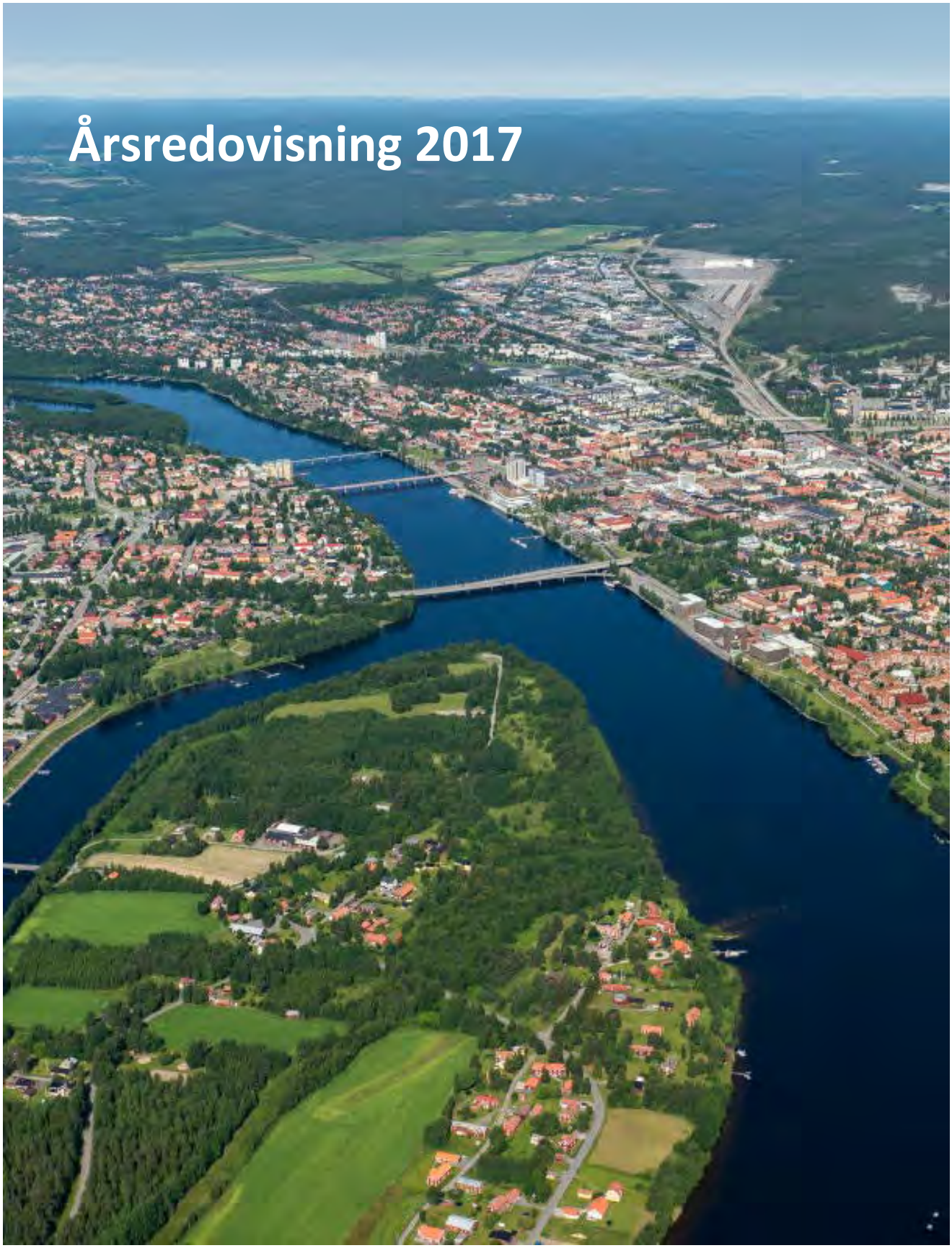

UMEÅ KOMMUN

Innehåll

Umeås tillväxt är uthållig 3

Förvaltningsberättelse

Verksamhet i kommunen och kommunens bolag

Kommunkoncernens organisation 5

Förvaltningsberättelse 6

Omvärldsanalys 6

Utbildning 8

Stöd och omsorg 11

Äldreomsorg 13

Kultur och fritid 15

Planering och samhällsbyggnad 19

Hållbar utveckling 22

Kraftverksamhet 25

Uppföljning av mål 27

Medarbetare (inre kvalitet) 28

Kommunkoncernens bolag 34

Finansiell analys av Umeå kommun och kommunkoncernen 59

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning 90

Kassaflödesanalys 91

Balansräkning 92

Tillämpade redovisningsprinciper 93

Noter 98

Driftsredovisning 107

Investeringsredovisning 109

Revisionsberättelse 110

Begrepp och nyckeltal 111

Umeås tillväxt är uthållig

Umeås tillväxt är fortsatt stark och kommunens ekonomi är på rätt väg. De senaste åren har underskott vänts till överskott. 2015 var resultatet –42 mnkr. 2016 vändes detta till 85 mnkr. För 2017 är det resultatet 259 mnkr. En god ekonomi är en grundläggande förutsättning för att vi ska klara utmaningarna för vår växande kommun.

Det går bra för Umeå och kommunen presterar väl på flera områden. Ett kvitto på detta fick vi när vi 2017 utsågs till årets superkommun av tidningen Dagens Samhälle. Utmärkelsen baserar sig på attraktivitet mätt i inrikes flyttnetto, hur många som lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet, hur bra det går för den kommunala ekonomin, kommunens kultursatsningar och antal företag i kommunen. Vad gäller kultursatsningar kan vi med glädje konstatera att Umeå satsar omkring 50 procent mer på kulturen än jämförbara kommuner. Ett rikt och levande kulturliv är en viktig del i varför Umeå är en trevlig kommun att bo och verka i. Under 2017 ökade Umeås befolkning med 2 188 personer, vilket är ett positivt steg på vägen mot kommunfullmäktiges mål om 200 000 medborgare år 2050.

Med en växande befolkning ställs höga krav på den kommunala servicen. Det sker också demografiska förändringar som innebär att de yngre och äldre åldersgrupperna ökar i förhållande till den övriga befolkningen. Detta innebär att de verksamheter som ska tillgodose dessa ålderskategoriers behov måste prioriteras. I det ligger att satsa på bland annat skola samt barn- och äldreomsorg. För att klara detta måste den höga tillväxttakten och den höga byggnadstakten bejakas. Bostadsförsörjningen måste säkras.

Vad gäller bostadsbyggandet så motsvarar det nu rekordåren under början av 90-talet. Omkring 1 000 nya bostäder tillkom under 2017 och under 2018 har hittills nästan 2 000 bostäder fått startbesked. Umeå kommun har den högt ställda ambitionen om en planberedskap på 2 000 nya bostäder årligen. Vår utmaning ligger i att presentera mer byggklar mark och fortsatt hålla korta handläggningstider för bygglov. I det sistnämnda hänseendet har kommunens personal gjort ett enastående arbete. Handläggningstiderna för bygglov i Umeå är nu bland de lägsta i riket, med ett snitt på drygt tre veckor.

Umeås näringsliv uppvisar också en positiv utveckling, med många växande företag och god lönsamhet. Sedan en tid tillbaka tillkommer 1 100 nya arbetstillfällen i Umeå per år. De senaste åren har tillväxten varit hög i näringslivet, både vad gäller förädlingsvärde (32 procent), anställda (17 procent) och företag (36 procent). Umeå utmärker sig med en högre tillväxttakt än riket överlag och ligger i topp bland Sveriges kommuner. Näringslivet fortsätter att ge höga betyg till Näringslivsservice vid Umeå kommun. Betyget för kontorets förmåga att sköta kontakterna med Umeås företag har stadigt legat mellan 5 och 6 på en 6-gradig skala. Sammantaget visar detta på ett gott företagsklimat som fortsatt måste bejakas.

Umeås tillväxt ska ske på ett hållbart sätt, precis som slås fast i den strategiska plan som beslutats av kommunfullmäktige. Umeå har Sveriges snabbast växande kollektivtrafik och vi är Europas mest cyklande stad. Umeborna visar därmed att de vill ta ansvar för hållbarhet. Under 2016 beviljades också flera stora projektansökningar, för projekt som pågår alltjämt. Dessa projekt (bland annat Stadsmiljöavtalet, RUGGEDISED och Den koldioxidsnåla platsen) syftar till att stärka en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Det är framöver viktigt att vi är politiskt överens i flera stora frågor, till exempel översiktsplanen, så att vi får en långsiktig stabilitet i kommunens utveckling.

Hans Lindberg (S)
kommunstyrelsens ordförande

Kommunkoncernens organisation

Uppdragsföretag

Andel av verksamheter som utförs av externa aktörer, 2017:

Vård och omsorg, äldre

Särskilt boende, SoL	2 %
Hemtjänst	30 %
Korttidsboende	30 %

Vård och omsorg, funktion

Försörjningsstöd	0,5 %
LSS-boende	18 %
Övriga insatser, LSS	1 %
Hjälp i hemmet, SoL	48 %
Daglig verksamhet, LSS	21 %
Personlig assistent, LSS	83 %
Personlig assistent, SFB	1 %

Individ- och familjeomsorg

Vårdinsatser, barn/unga	48 %
Vårdinsatser, barn/unga, EKB	30 %
Vårdinsatser, vuxna	42 %
Öppen verksamhet, inte bistånd	6 %

Fritid

Idrotts- och fritidsanläggningar	0,6 %

Gymnasieutbildning

Vuxenutbildning	26 %

Förkortningar:

SoL = socialtjänstlagen
LSS = lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
SFB = socialförsäkringsbalken
EKB = ensamkommande barn

Förvaltningsberättelse

Verksamhet i kommunen och kommunkoncernens företag

Omvärldsanalys

Stark befolkningsökning

Umeå fick 2 188 fler kommuninvånare under 2017. Födelsenettot var 647, och inflyttningen inom länet stod för 454 personer. 76 personer flyttade in från ett annat län och 995 från ett annat land. Detta är tredje året i rad som Umeå uppvisar ett plusnetto gentemot övriga län.

Närmare 1 000 nya bostäder

Under året byggdes det nästan 1 000 nya bostäder, fördelat på 700 hyresrätter, 100 bostadsrätter, 150 småhus och 30 ombyggnationer. Det skedde bland annat på Sandåkern, Bäckbacka, Tvistevägen och Tavleliden.

Bedömningen är att det blir ungefär lika många nya bostäder 2018, och de största projekten är Mården, Olofsdal, Tvistevägen, Tomtebo och Hedlunda.

Stort nettotillskott av jobb

Totalt tillkom 233 arbetsplatser och 1 087 anställda på Umeås arbetsmarknad under året, och handeln är den starkast växande branschen. De största branscherna i antalet anställda är detaljhandel och bygg.

Flest jobb skapas i företagstjänster, detaljhandel och bygg. Den bransch som växer snabbast i antal anställda är fastighet och företagstjänster, medan verkstad och media minskar. IT/telekom har på senare år ökat långt mer än i landet i stort.

Arbetslösheten sjunker

Arbetslösheten har fortsatt att minska både i Sverige och än mer i Umeå. Statistiken från Arbetsförmedlingen visar den procentuella andelen mellan 16–64 år som är öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd. I riket har arbetslösheten sjunkit till 7,5 procent (7,6 procent) under 2017. I Umeå har statistiken utvecklats positivt dom senaste åtta åren och i år summeras arbetslösheten till 5,2 procent (5,5 procent).

Diagram 1. Arbetslöshet 16–64 år

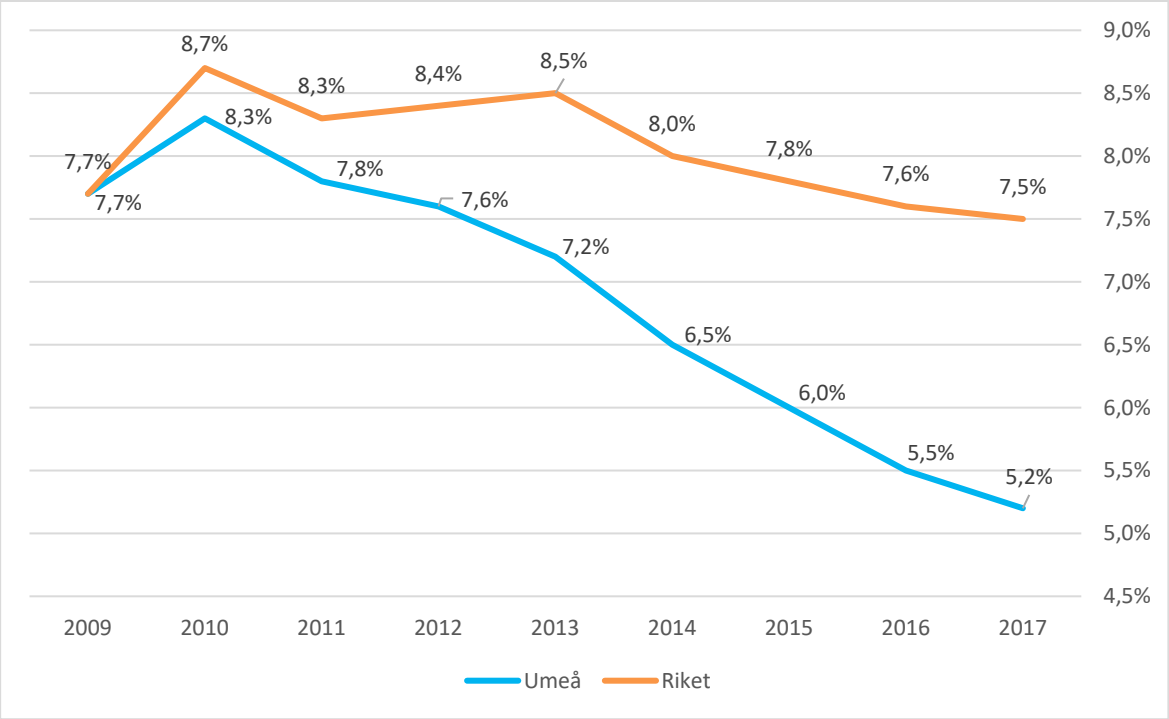

(Källa: Arbetsförmedlingen)

Turisterna besöker Umeå

199 657 passagerare, vilket är nytt rekord, reste med Wasalines färja mellan Umeå och Vasa under året. Det är 15 513, eller 8 procent, fler passagerare än under 2016.

Umeå Airport noterar en 24-procentig ökning av antalet utrikespassagerare, från 60 011 till 74 122 personer. Inrikesresandet minskade med två procent. Det totala antalet var 1 055 353 passagerare, vilket är knappt 4 000 färre än under 2016.

Totalt gjordes 675 636 kommersiella övernattningar på hotell, stugbyar, vandrarhem och camping under 2017 i Umeå. Det är en ökning med 5 procent jämfört med fjolåret.

Både de svenska och utländska besökarna ökade. I Sverige minskar generellt antalet besökare från Finland och Norge. I Umeå fortsätter ökningen på de marknaderna, som också är de viktigaste utländska marknaderna.

Utbildning

För- och grundskola

Umeå kommuns förskolor och skolor ska verka för att barn och elever utifrån sina egna förutsättningar ska få utvecklas så långt som möjligt utifrån utbildningens mål. För- och grundskolenämnden har bland annat prioriterat följande uppdrag i uppdragsplanen; förbättrade studieresultat, attraktiv utbildning och ökad likvärdighet.

En elevenkät har under våren genomförts riktat till elever i årskurs 7–9. Det övergripande resultatet visar att eleverna fortsätter att i hög grad känna sig trygga och likvärdigt behandlade, är nöjda med sin skola och att lärarna är duktiga på att förklara så att eleverna förstår. Identifierade förbättringsområden finns inom kategorierna upplevd stress, stimulans och att något färre elever äter skollunch varje dag jämfört med 2015 års resultat.

Planering av den nya Maja Beskowsskolan pågår. Ett gemensamt visionsdokument har antagits av för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Maja Beskowsskolan ska inrymma både högstadie- och gymnasielever, 1 000 elever på gymnasiet och 600 på högstadiet. Båda verksamheterna kommer att ha egna hemvisten för att underlätta skapandet av en nära relation mellan lärare och elever samt elever emellan. Skolan planeras vara färdigställd höstterminen 2019.

Det sammanvägda studieresultatet i åk 9 i SKL:s Öppna jämförelser (ÖJ) för läsåret 16/17 som publicerades i december 2017 visar på förbättringar där Umeå kommun klättrat från plats 122 till 110. Det är framförallt andelen behöriga elever till gymnasieprogram, andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen samt genomsnittligt meritvärde som har förbättrats. I kommungruppen större städer har Umeå störst andel pojkar och flickor som når kunskapskraven i matematik i åk 6. I åk 3 ligger Umeå på en första plats vad gäller resultatet på nationella prov i svenska och på en andraplats i matematik, i kommungruppen större städer.

Vårterminen 2017 blev 94 procent av eleverna i åk 9 behöriga till ett nationellt program, vilket är Umeå kommuns bästa resultat under den senaste femårsperioden. Meritvärdet i åk 9 blev 238, och det är näst högsta meritvärde under samma period. Positiv resultatutveckling finns också vad gäller nationella prov i åk 3 och 6.

Skolinspektionen slutförde under våren 2017 sin regelbundna tillsyn av förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola i Umeå kommun. Resultatet av tillsynen visar att verksamheterna håller en genomgående mycket hög kvalitet och att det finns goda förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling, inte minst genom personalens engagemang och kunskap. Skolinspektionen påpekade brister inom det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Ett förbättringsarbete med tydligare systematik inom detta område var dock redan initierat. Under september 2017 genomförs kvalitetsdialoger på huvudmannanivå inom fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Under april månad kom en ny befolkningsprognos för kommunen för 2017–2028. Den visar på betydligt fler barn i förskoleåldern under planeringsperioden, med genomslag redan 2017. En effekt av detta har redan visat sig i form av att kommunen har svårigheter att uppfylla garantitiden för att erbjuda plats i förskolan. Under hösten pågick ett intensivt arbete för att starta tre tillfälliga förskolor, utöver den plan som verksamheten ursprungligen hade.

Umeå gymnasieskola

I början av maj avslutades årets gymnasieval. Dragonskolan uppvisar fortsatt hög attraktivitet för sökande till gymnasiet med 869 förstahandsval mot 745 tillgängliga utbildningsplatser. Totalt fick gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens gymnasieskolor 1 239 förstahandssökande.

Elevenkäten som har genomförts under året visar sammantaget att eleverna inom Umeå gymnasieskola (UGS) är nöjda med sin skola och utbildning, känner sig trygga i sin skolmiljö och upplever att de får ett gott bemötande av lärare och skolpersonal. Rektorernas, elevhälsans och arbetslagens arbete med skolornas planer mot kränkande behandling visar på tydliga framsteg i förhållande till nämndens uppsatta mål. Precis som föregående år upplever dock eleverna fortfarande stress i sin skolvardag. Den upplevda stressen är högre bland flickorna än bland pojkarna och är det mätvärde som uppvisar störst skillnad mellan könen. Elevenkäten på introduktionsprogrammet visar på högre värde för elevernas upplevelse av lärarnas förmåga att engagera, skapa meningsfullhet och ge utvecklande återkoppling i skolarbetet än elever på de nationella programmen. Inom gymnasiesärskolan visar elevenkäten på genomgående högre resultat än för andra elevgrupper, särskilt vid frågor som rör bemötande, skolans värdegrundsarbete samt utmaningar och återkoppling i skolarbetet.

Av de elever som lämnade Umeå kommuns gymnasieskolor vårterminen 2017 nådde 90 procent av eleverna gymnasieexamen. Detta är ett starkt förbättrat resultat i förhållande till föregående år då det var en nedgång jämfört med 2015. Även avgångselevernas uppnådda meritvärden ökar något.

Umeå gymnasieskolors yrkesprogram fortsätter att attrahera sökande. Inför höstterminen 2017 har 25,6 procent av de elever som har Umeå som hemkommun valt ett yrkesprogram vilket är en uppgång med 1,6 procentenheter jämfört med föregående år.

Planering av den nya Maja Beskowsskolan (före detta Östra-/Fridhemsgymnasiet) pågår. Ett gemensamt visionsdokument har antagits av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och för- och grundskolenämnden. Maja Beskowsskolan ska inrymma både högstadie- och gymnasielever, 1 000 elever på gymnasiet och 600 på högstadiet. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har beslutat om vilka gymnasieprogram som ska finnas på den nya skolan. Det blir en kombination av elitidrott, högskoleförberedande program och yrkesprogram. Både grundskole- och gymnasieverksamheten kommer att ha egna hemvisten för att underlätta skapandet av en nära relation mellan lärare och elever samt elever emellan. Skolan planeras vara färdigställd höstterminen 2019.

Skolinspektionen slutförde under våren 2017 sin regelbundna tillsyn av gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Resultatet av tillsynen visar att verksamheterna håller en mycket hög kvalitet och att det finns goda förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling, inte minst genom personalens engagemang och kunskap.

De kommunala gymnasieskolorna har stärkt sin position och är näst bäst i landet i kommungruppen med jämförbara kommuner när det gäller andel elever som får en gymnasieexamen. Detta oavsett vilka parametrar som undersöks, gymnasieexamen efter tre eller fyra år, från högskoleförberedande eller yrkesprogram. När kommunens resultat viktas mot socioekonomiska bakgrundsfaktorer har UGS bäst resultat i hela kommungruppen. Det framgår av ”Öppna jämförelser för gymnasieskolan” som genomförs varje år av Sveriges kommuner och landsting (SKL). I årets undersökning finns ett tydligt fokus på andelen elever som når en gymnasieexamen. Detta eftersom en slutförd gymnasieutbildning är en avgörande faktor för ungdomars etablering i arbetslivet och för fortsatta studier.

Vuxenutbildningen

Andelen elever som läser allmänna gymnasiekurser har minskat något under året. Generellt ses en ökning av efterfrågan från allmänheten av distansutbildning medan efterfrågan av klassrumsundervisning minskar, förutom i vissa ämnen såsom till exempel matematik, fysik, kemi och svenska som andraspråk.

Vård-och omsorgsutbildningen på Viva Komvux är en fortsatt populär utbildning även om andelen sökande har minskat något. Anledningen till detta är den goda arbetsmarknaden i kommunen som möjliggör anställning utan formell kompetens.

Inflödet av SFI-elever har under året ökat kraftigt utifrån kommunens ökade flyktingmottagning, totalt har 1 239 elever läst på SFI under året.

Arbetsmarknadsåtgärder

Alla ungdomar som aktualiseras hos Viva arbetsmarknad ska efter två veckor ha en individuell planering och 75 procent av dem ska vara uppdaterade efter tre månader. Antalet planer som är uppdaterade inom tre månader har ökat med 8 procent från 88 till 96 procent jämfört med samma period föregående år.

Stöd och omsorg

Individ- och familjeomsorg

Funktionshinder, myndighetsutövning

Den strategiska planen kring samordnat långsiktigt arbete för självständighet och boende har färdigställts, planens åtgärder syftar till att möta nutida och framtida behov med rätt insats vid rätt tidpunkt och en sammanhållen insats med fokus på självständighet.

Ett djupare samarbete med individ och familjeomsorgen har genomförts under året, vilket syftar till att få till en gemensam viljeinriktning i all myndighetsutövning inom stöd och omsorg för en bättre sammanhållen process och för att rätt insats ska ges vid rätt tillfälle och av rätt kompetens oavsett organisatorisk tillhörighet.

Funktionshinder, socialpsykiatri

Under året har verksamheten utökats med två serviceboenden, hemtjänst barn samt boendestöd för dubbeldiagnos/missbruk.

Flera nya utvecklande samarbeten är under uppbyggnad. En secondhandbutik tillsammans med Kärnhuset har startats upp och verksamheten arbetar med att få till samarbete med studieförbunden för en rikare fritid. Verksamheten arbetar mer riktat mot föreningslivet vilket ger fler arbetsuppgifter till brukarna.

Funktionshinder, personlig assistans

Utvecklingen att den kommunala verksamheten med kort varsel får ta emot allt svårare ärenden blir tydligare. Beslut som är svåra att utföra för de privata bolagen är den främsta orsaken till att de privata utförarna inte vill utföra assistansen trots brukarens önskan.

Utifrån nämndens uppdrag att göra den kommunala assistansen attraktivare har en brukarträff och en träff för godemän och deras brukare genomförts under året. Även marknadsföringsinsatser i sociala medier och på webben har genomförts.

Funktionshinder, intellektuella

Under året har kollegial gränsöverskridande samverkan tillsammans med Viva, socialpsykiatrin och individ- och familjeomsorgen pågått. Modellen bygger på att synliggöra organisationens interna kompetens och använda den för att utveckla arbetet med brukarna.

För att öka kunskapen kring våld i nära relationer har dialogforum tillsammans med vuxenhabiliteringen fortgått under året.

Ensamkommande barn

Året har för ensamkommande barn präglats av det stora omställningsarbetet för anpassning till det nya ersättningssystemet, med förberedelse, planering och avveckling av flera verksamheter.

Arbetet med hemtagningar av externt placerade ungdomar och minska kostnader har under året gått över förväntan. Fler ungdomar har skrivits ut än som förutspåtts, det har varit en stor ökning av avslag/åldersuppskrivningar under november och december. Detta leder till ej fullbelagda boenden samt minskade intäkter.

Försörjningsstöd

Året har präglats av den mycket goda arbetsmarknaden. De som är arbetslösa, har utbildning och inte andra behov får arbete. De som blir kvar i försörjningsstödsberoende mer än några månader har större behov av stöd och insatser innan de är redo för arbete trots att de söker försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Det gäller både åldersgruppen 18–24 år samt 25 år och uppåt.

Mottagningsenhet och socialjour

Under året har mottagningsenheten förhandsbedömt 77 procent av de anmälningar som inkommit. Från och med september, då antalet årsarbetare utökades, höjdes andelen till 86 procent.

Mottagningsenhetens telefonmottagning har hanterat cirka 1 000 samtal per månad. Receptionen har tagit emot omkring 2 000 besökare per månad, vilket är en ökning från föregående år.

Individ- och familjeomsorg, vuxna

Dialogen med landstinget kring ett beroendecentrum har tagit ny fart då kommunen skrivit en avsiktsförklaring med anledning av erbjudande om lokaler som kan nyttjas gemensamt med landstinget i det psykiatrihus som ska byggas till år 2021.

Centrum mot våld har fortsatt brist på personal, vilket har gjort att verksamheten varit inriktad på att möta enskilda kvinnor och barn medan det utåtriktade arbetet har fått stå tillbaka något. Mansmottagningen är nu igång och även arbetet med att ta emot män som köper sex.

Individ- och familjeomsorg, unga

Antalet inledda barnavårdsutredningar har ökat under verksamhetsåret. Uppföljning visar att verksamheten inte klarar lagstiftningens krav till 100 procent, men resultatet har tydligt förbättrats under året. Antalet placeringsdygn på HVB (Hem för vård eller boende) har minskat under året. Minskningen har varit möjlig tack vare förbättrad individuppföljning och det omställningsarbete som pågått i öppenvården. Öppenvården har omsatt nämndens vision och klarat av att erbjuda barn, ungdomar och deras familjer kvalificerat stöd på hemmaplan. Särskilt glädjande är att antalet LVU-placeringar har minskat (lagen om vård av unga).

Särskilda uppdrag

- Kommunövergripande handlingsplan mot våld – pågår
- Utveckla den interna öppenvården för att tillgodose behov och minska behovet av externa placeringar – pågår
- Utredning av skyddat boende för våldsutsatta personer – genomfört
- Utredning av behov, driftsform och lokalisering av HVB-hem i kommunal regi – genomfört
- Genderbudgeting – påbörjat
- Handlingsplan mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden – förslag har utarbetats

Äldreomsorg

Kvalitet för kommuninvånarna – äldreperspektivet

Mål 1: Äldrenämndens verksamheter stärker de äldre kommuninvånarnas förmåga att leva ett självständigt liv

Enheten för prevention och dagverksamhet har fortsatt med sin öppna träffpunktsverksamhet. I Tavelsjö har ett samarbete inletts vilket inneburit att träffpunkten bedrivs av hemtjänstpersonal från Tavelsjö. Träffpunkterna för äldre sverigefinländare och äldre samer har fortsatt under året för att förstärka det grundskydd för minoriteter som kommunen åtagit sig som förvaltningskommun.

Varierande och meningsfulla aktiviteter är viktiga för de äldre inom vård- och omsorgsboende. De särskilda medel som äldrenämnden avsatt under 2017 har fortsatt möjliggöra sociala, kulturella och fysiska aktiviteter med ett brett utbud och god kvalitet.

Mål 2: Äldrenämndens verksamheter bidrar till att kommuninvånarna kan åldras i trygghet

Under året har en basutbildning för anhörigvårdare tagits fram på uppdrag av äldrenämnden. Den ska säkerställa att arvoderade anhörigvårdare tar del av och får kunskap om det stöd som kommunen erbjuder, stötta anhörigvårdaren i sin roll som omsorgsutförare samt kvalitetssäkra vården och omsorgen till närstående.

Inom hela äldreomsorgen har förbättringsarbetet kring palliativ vård bland annat fokuserat på närstående, både före och efter dödsfall. Både patient och närstående ska inför vård i livets slut informeras av läkare om att livet närmar sig sitt slut. Efter dödsfall ska närstående alltid erbjudas ett efterlevandesamtal. 93 procent av närstående har erbjudits efterlevandesamtal under sista halvåret mot 85 % under första halvåret.

Mål 3: Äldrenämndens verksamheter bemöter kommuninvånarna med respekt

Inom Din kommunala hemtjänst har de centrala planerarna minskat i antal i syfte att alla medarbetare ska bli mer delaktiga och ta ansvar för brukarinsatsernas planering.

Vård- och omsorgsboende har under året fortsatt arbeta aktivt med sina Facebook-sidor och fått många positiva kommentarer från medborgare, anhöriga och personal.

Arbetet med brukar- och närståendemöten inom vård- och omsorgsboende fortsätter med syfte är att skapa forum för dialog mellan brukare, anhöriga och personal för att få fram synpunkter och förbättringsförslag.

Mål 4: Äldrenämndens verksamheter säkrar kommuninvånarnas tillgång till en jämlik vård och omsorg

Antalet ansökningar om särskilt boende har ökat från 393 stycken 2016 till 409 stycken 2017. Av dessa var 252 kvinnor och 157 män, och totalt gjordes 28 avslag. Under 2016 fick personer som beviljats plats på ett särskilt boende i snitt vänta 65,8 dagar för verkställighet, men 2017 hade den tiden minskats till 35,2 dagar tack vare förbättringsarbetet kring utskrivnings- och betalningsansvarsprocessen.

Under hösten har Nordstjärnans vård- och omsorgsboende med 60 boendeplatser öppnat. Nordstjärnan är ett modernt samverkanshus tillsammans med förskola och måltidskök.

Äldreomsorgen har under året tagit stora kliv framåt vad gäller digitalisering och välfärdsteknik. Införandet av trygghetskameror för tillsyn inom hemtjänsten nattetid har påbörjats. En förstudie har även genomförts under hösten vad gäller möjligheten att utföra distanstillsyn dagtid.

Särskilda uppdrag

- Utarbeta en strategisk äldreplan – pågår
- Ta fram ett förslag på resursprioriteringar inom äldrenämndens verksamheter – genomfört
- Genomföra en uppföljning av biståndsbeslut om anhörigvård utifrån ett genus – och jämställdhetsperspektiv (genderbudgeting) – pågår
- Tillsammans med Umeå fritid arbeta för ökad fysisk aktivitet för äldre – genomfört
- Utreda konsekvenserna av den nya betalningsansvarslagen – pågår

Kultur och fritid

Kultur

Stab/ledning

Fristadsprogrammet är igångsatt och den förste fristadskonstnären är på plats i Umeå. Den kulturskoleutredning som påbörjats slutförs under våren 2018. Kulturnämndens särskilda budgetförstärkning på kultur i stads- och kommundelar har fungerat väl.

Biljettförsäljning och lokalbokningar

Under året anordnades 260 föreställningar (Vävenscenen, Öppna foajén, Multisalen och Sagorummet), vilket kan jämföras med 160 föreställningar under föregående år.

Kulturreceptionen och visningar

Stadsbiblioteket har genomfört 77 visningar under året för skolor och nyanlända, för totalt 1 388 besökare. Kommunhörnan har varit bokad cirka 40 procent av alla dagar och utbudet har varit mer varierat än tidigare.

Barnkulturprogram

Verksamhet har anordnat kulturarrangemang varje vecka för barn och unga under nio av årets månader. Dessutom kan nämnas barnfestivalen Smått och Gott tillsammans med det fria kulturlivet, barnkulturfestivalen Fruktival samt två internationella gästspel.

Konstenheten

På grund av ombyggnationer på Norrlandsoperan flyttade verksamheten Vita Kuben in granne med konsthallen under hösten. Under året har ett antal större gestaltningsuppdrag genomförts, däribland äldrecenter/förskolan Nordstjärnan på Marieberg. Sex äldreavdelningar och tre förskoleavdelningar har nu konst i sina lokaler.

Kultur för seniorer

Utveckling av verksamheten i form av samarbete med Tiljan inför seniordag på sommarevenemanget Umeå Live. Sound of musicals, musikal signerad Västerbottensteatern, genomfördes i Döbelns park. Verksamheten deltog även vid evenemang inom ramen för firandet av Finland 100 år.

Kulturcentrum

En del av utvecklingsinsatserna, och då främst Hamnmagasinets gemensamma satsningar, har stannat av på grund av de arbetsmiljöproblem som uppdagades under våren och som resulterade i en arbetsmiljökartläggning under hösten. Året slutade med att det gemensamma samarbetet mellan fritid och kultur kring en organisation med en ledning avslutades efter att arbetsmiljökartläggningens resultat och rekommendationer presenterades. Bra förutsättningar finns för att kunna gå vidare och skapa en hållbar arbetsmiljö.

Biblioteksverksamhet

Upphandling av en ny bokbuss har genomförts. Grubbebiblioteket är nu ett ”Meröppet”-bibliotek, låntagare kan med sitt bibliotekskort nyttja biblioteket även utanför ordinarie öppettider. På Ålidhemsbiblioteket har en återlämningsautomat installerats under sommaren för att minska belastningen på personalen i och med den volymökning som skett där under de senaste åren. Verksamhetens prioriterade målgrupper lyfts bland annat fram i de tvärgrupper som skapats i organisationen för att utveckla verksamheten för funktionshindrade, den läsfrämjande verksamheten och arbetet med mångspråk. För att nå grupper med annat modersmål än svenska har projektmedel sökts och erhållits från både Kulturrådet och länsstyrelsen.

Under sommaren har kommunens elcyklar kunnat användas för pop-up bibliotek, och aktiviteter för barn har genomförts på alla bibliotek.

Museiverksamhet

Kvinnohistoriskt museum hade 36 757 besökare, vilket innebär att målet på 35 000 överträffades. Programverksamheten bestod under året av 32 programpunkter med en publik på 1 992 personer. Museet har under året samarbetat med 26 unika samarbetspartners när det gäller programverksamhet.

Fritid

Fritidsverksamhet

Under året tilldelades alla kommuner i Sverige medel från regeringen för att erbjuda barn och unga mellan 6–15 år gratis aktiviteter under sommarlovet. Som året innan fick alla barn inom målgruppen ett ”Händer-på-lovet-kort”, som gav dem gratis inträde till många olika aktiviteter. Det var också en marknadsföring för hemsidan www.umea.se/handerpalovet, som samlade alla aktiviteter och särskilt markerade de som var gratis.

Ett nära samarbete med skolan och fastighet rör idrottshallar som en del av stadsdelsutvecklingen på Tomtebo och Teg.

Fritidsgårdsverksamhet

Året präglades av arbete med fritidsnämndens uppdrag ”Likheter och olikheter i ungas livsstil och fritidsvanor”. En arbetsmodell är framtagen och utredningsarbetet har under året fokuserats på ökad samverkan med skolan, översyn av arbetstider, resursfördelning, bemanningsstandard och verksamhetstid samt utredning av nya öppna mötesplatser.

Lokala föräldravandringar har startat på Ersboda, Grubbe, Umedalen och i Hörnefors.
Större arrangemang som har genomförts är Snow Jam, skolavslutningsarrangemang vid Hamnmagasinet, uppstartsträff för mötesplatserna i Holmsund, 2Days, tjejfestival och Julkul på Ersboda, som var lyckat med över 250 besökare och 12 deltagande fotbollslag i turneringen.

Föreningsstöd

Kopplat till föreningsbyråns verksamhet har två större utredningar genomförts. Dels en utredning om kommunens föreningsbidrag, dels en utredning om subventioner för föreningslokaler. Utredningarna är utskickade på remiss till föreningslivet och enligt tidsplanen är förhoppningen att nya regler för bidrag och subventioner fastställs under 2018 för att börja gälla från 2019. Ett nytt boknings- och bidragssystemet håller på att utvecklas tillsammans med SKL och ytterligare cirka 200 andra kommuner och ska införas under 2019.

Uthyrningen av lokaler och anläggningar ökade med cirka 1 350 timmar (1,5 procent) jämfört med föregående år. Framför allt handlar det om en ökning av uthyrning på ishallarna, Gammlia IC och friidrottsarenan på Campus. Minskningar av uthyrningen har skett på Nolia IC, på konstgräs samt i små och medelstora idrottshallar. När det gäller allmänhetens tider avsattes det cirka 1 900 timmar i kommunens lokaler och anläggningar under året, vilket är 300 timmar mer än föregående år.

I samarbete med Västerbottens idrottsförbund, Umeå universitet, Västerbottens läns landsting, Umeå kommuns skolverksamhet och Balticgruppen har Rådet för rörelserikedom arbetat tillsammans för att stimulera till ökad rörelserikedom bland Umeås barn och unga. Under hösten har föreningsbyrån även samverkat med Västerbottens idrottsförbund för att de ska inrätta en Fritidsbank med gratis utlåning av idrotts- och fritidsmaterial på Ålidhem, som förhoppningsvis startar upp sin verksamhet i början av 2018.

Idrotts- och fritidsanläggningar

Finansiering är beviljat för ombyggnad av A3 Arena. Två nya anläggningar som har invigts är Gymnastikens hus och Midgårdshallen. Det har skett en större satsning på Gammlia med inköp av resultatanläggning, basketkorgar och utrustning till gymmet. Energiparken slutbesiktigades veckan före jul och is blev lagd under mellandagarna. Markarbeten har gjorts för att förbättra elljusspåren i Obbola och Holmsund och arbetet fortskrider med asfaltbanan på Ersmarksberget i samarbete med IFK Umeå. En discgolfbana och en boulebana är anlagd i Hörnefors.

Skid-SM är genomfört i samverkan med skidalliansen. Tack vare god planering och duktiga medarbetare genomfördes arrangemanget med mycket bra resultat. Umeå har rankats som nummer två bland friluftskommunerna i landet och som nummer två bland idrottskommunerna i landet. Umeå har i flera år legat bland de tio bästa i båda rankningarna.

Badanläggningar

Navet har nu varit igång över ett år och badhuset är mycket uppskattat av besökarna. Navet har haft cirka 240 000 besökare, vilket är något lägre än beräknat. Ett omfattande arbete pågår för att lösa problemen med ventilationen. Två större simtävlingar har genomförts och det har fungerat mycket bra. Arbete pågår med underhåll/reparationer i Sävar simhall och det beräknas delvis vara klart under början av 2018. På uppdrag av äldrenämnden/fritidsnämnden har en större satsning för att aktivera stillasittande över 65 år genomförts. Umelagun har haft färre antal besökare än förväntat då verksamheten är väderberoende.

Planering och samhällsbyggnad

Bygglov

Antalet inkomna bygglovsärenden minskade under året med cirka 9 procent jämfört med föregående år. Handläggningstiderna för bygglov har förkortats avsevärt, verksamheten handlägger kompletta ärenden som inte strider mot någon bestämmelse på cirka 3,5 veckor i genomsnitt.

Planverksamhet

Under året har antalet inkomna planärenden legat på en högre nivå jämfört med föregående år med 54 planansökningar och 59 lokaliseringar. Inkomna ärenden omfattar huvudsakligen bostäder, varav flertalet har stort allmänt intresse. Byggnadsnämnden har lämnat 55 planbesked och 18 detaljplaner har skrivits upp för beslut om antagande i nämnden eller förts upp till kommunfullmäktige, varav två är överklagade. 21 detaljplaner har vunnit laga kraft under året och 30 lokaliseringsprövningar har getts. Nya dialogformer har prövats till exempel i arbetet med Tomtebogård.

Lantmäteri

Inom verksamheten har personalomsättningen varit högre än tidigare år. Flera kvalitetshöjande projekt har genomförts, som utbildningar, rutinförändringar och verksamhetsspecifika projekt som stomnätsförbättring, samfällighetsutredningar och andra fastighetsutredningar, höjdsättning av väglänkar med mera. Nya upplagor av Tätortskartan och Holmökartan har givits ut under året.

Bostadsanpassning

Antalet inkomna bostadsanpassningsärenden var något lägre än föregående år. Det är främst mindre kostsamma ärenden som har minskat, medan mer komplexa och kostnadskrävande ärenden fortsätter att öka. Många ärenden är kopplade till att möjliggöra och förlänga kvarboendet för äldre. Jämställdhetsarbetet inom myndighetsutövningen samt arbetet med checklistor för en rättssäker myndighetsutövning presenterades under våren för närmare 200 personer vid Föreningen kommunal bostadsanpassnings (FKBo) konferensdagar i Umeå.

Brandförsvar och säkerhet

Antalet larm till kommunens sex räddningsstyrkor fortsätter att öka. Under 2017 inkom 1 328 larm, vilket är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år och en ökning med 38 procent jämfört med snittet för perioden 2007–2016. Personalvakanser har gjort det svårt att bedriva verksamheten med den kvalitet som är behövlig. Rekryteringsarbete pågår, men konkurrenssituationen med övriga arbetsmarknaden medför svårigheter.

På grund av uppskjutna investeringsmedel är utbytesbehovet stort, befintliga fordon har åldrats oroväckande fort.

Arbete med att forma en gemensam politisk organisation med Robertsfors och Vindeln har resulterat i en ny gemensam nämnd, Umeåregionens brand- och räddningsnämnd, med startdatum 1 januari 2018.

Fastighet

På Mariehem har Nordstjärnan byggts, ett unikt samverkanshus med nya möjligheter för samverkan mellan barn och äldre. Dessutom har flera förskolor uppförts.

Bland övriga projekt kan nämnas Maja Beskowsskolan, en ny skolform där grundskola och gymnasium ska samverka i före detta Östra/Fridhemsgymnasiet. På det ombyggda Rådhustorget har ett nytt café tagit plats i en helt ny byggnad.

På Obbolabadet har en solfångaranläggning installerats som värmer vattnet och sänker energikostnaden. Solceller har monterats på taket på Umeå Energi arena och en solcellsanläggning har installerats på stadshusområdet.

Gator och parker, inklusive färdtjänst

Ett kontinuerligt underhållsarbete pågår inom gatudriften, beläggningsunderhåll har genomförts enligt program men prisökningar minskar antalet kvadratmetrar som kan läggas. 6 500 rännstensbrunnar har rensats, extra ogrässopning har genomförts i Holmsund och Obbola, 300 belysningsstolpar har hållfasthetstestats och ett stort antal bullerplank har åtgärdats.

Rådhustorget är färdigbyggt med undantag av trädplanteringarna som kommer till våren. Torget invigdes i slutet av oktober med ett fullspäckat eftermiddagsprogram med tal, dansgalopp och musikevenemang. Ombyggnaden av Vasaplan har följt tidsplanen. Den nya perrongen med sitt karaktäristiska skärmtak i limträ finns på plats, men bänkar, träd och annan utrustning kommer successivt under 2018. Grundläggning för Lundabrons pyloner pågår, besvärliga markförhållanden och komplexa konstruktioner har påverkat tidplanen negativt.

För statyn Grön eld har en ny gestaltning av platsen tagits fram och godkänts, men genomförandet har skjutits på framtiden. För utomhusmiljöerna i stadsdelar och tätorter har ett program tagits fram och de första områdena är Holmsund och östra Ersboda. Efter genomförda medborgardialoger har vissa åtgärder snabbt kunnat genomföras, medan ytterligare ett antal åtgärder planeras för 2018. Ombyggnaderna av parkerna inom Staden mellan broarna avslutades med Rådhusparkens invigning under sommaren.

Under sommaren öppnade ytterligare en äventyrslekpark, denna gång på Umedalen. Nästa steg i arbetet med att genomföra Umeås lekplatspolicy är upprustning av stadsdelslekplatsen på Böleäng. Sommarblomsplanteringarna har i år haft temat ”spellistor” och för den som önskat en lite vidare

upplevelse av sommarblomsplanteringarna har spellistor med Purple rain, Lady in Red och andra låtar kunnat laddas ned.

Cykelkampen har genomförts med mycket gott resultat. Umeå slog rekord i totalt cyklade kilometer med drygt 5 000 km! Antalet anmälda lag i Umeås lag fördubblades, från 63 till 129. Umeå kom etta i Sverige och trea i Europa i kategorin Bästa cykelstad (antal cyklade km per 1 000 invånare) och en sjätte plats totalt (antal cyklade km). Lådcykelpoolens första station har invigts i samverkan med Akademiska hus. Utifrån kommunens beslutade policy avseende cykelöverfarter och cykelpassager har en översyn genomförts och många förändringar har genomförts för att förtydliga var cyklister har företräde respektive väjningsplikt. Nu finns 12 cykelöverfarter i Umeå.

De generella föreskrifterna och villkoren för kommunal färdtjänst har uppdaterats så att förskrivna förflyttningshjälpmedel får tas med vid resa inom färdtjänsten. Ett nytt avtal avseende riksfärdtjänst trädde i kraft under februari.

Förslag till cykeltrafikprogram och godstrafikprogram har tagit fram och är nu ute på remiss.

IT

Under året har ett införandeprojekt genomförts för att byta till en molnbaserad Office miljö, O365. Bytet ger bättre It-säkerhet och förutsättningar för ett mer mobilt arbetssätt. Ett uppgraderingsprojekt av Windowsmiljön till Windows 10 har genomförts, även denna uppgradering innebär bättre IT-säkerhet och dessutom förbättrade energiprestanda.

Stora resurser har tagits i anspråk för att genomföra bytet av personal- och lönesystem. I projektet har det varit en del tekniska utmaningar för den driftmiljö som IT ansvarar för, men på det stora hela har den drifttekniska miljön fungerat, införandet har dock krävt betydligt mer resurser än förväntat.

Såväl IT-strategi som E-servicestrategi har tagits fram och antagits politiskt. De utgör en grundläggande del för att skapa bra förutsättningar för den kommande digitaliseringen.

Måltidsservice

Måltidsservice har under året arbetet intensivt med att minska kostnaderna för att komma i ekonomisk balans och en handlingsplan med ett flertal åtgärder har tagits fram, åtgärderna innebär samarbete med för- och grundskolan, förslagen är kommunicerade men inte genomförda.

Städ- och verksamhetsservice

Verksamheten har haft stora volymökningar under året med 15 nya objekt. Verksamheten har arbetat aktivt med ständiga förbättringar och har kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöcertifikat.

Hållbar utveckling

Projekt

Av de projekt med extern finansiering som bedrivits kan nämnas Den koldioxidsnåla platsen, E-lighthouse, Energicoach och Energi- och klimatrådgivning. Sharing Cities ansökan har blivit beviljad av Vinnova för att arbeta med delningstjänster. Bidrag har erhållits från länsstyrelsen till bland annat arbete med Naturskolan, projektet Nyfiken på vatten samt arbetet med vattenåtgärder i Gammbåtlänningen tillsammans med golfbanan.

Miljöbalkstillsyn

För de miljöfarliga verksamheterna som har en fast årlig avgift har 180 inspektioner genomförts under 2017, vilket är 80 procent av de inspektioner som planerats. Omkring 200 anmälningar om värmepumpinstallationer har handlagts och cirka 160 stycken avloppsansökningar har hanterats. Inkommande klagomål under 2017 är cirka 100 stycken för hälsoskydd och cirka 90 stycken för miljöfarlig verksamhet. Antal inkommande anmälningsärenden för vattenverksamhet är cirka 46 stycken under 2017.

Tillsyn av 19 bassängbad och 72 skolor har genomförts under 2017. Ett resultat är att golven i klassrummen städas 2–3 gånger/vecka, korridorer och toaletter städas generellt varje dag. En sammanvägd utvärdering och slutlig bedömning av skoltillsynen kommer att ske under första kvartalet 2018.

Ett flerårigt projekt för att undersöka föroreningssituationen kopplat till ekologisk och kemisk status i Tvärån har påbörjats. Tvärån är mottagare för stora mängder industriellt påverkat dagvatten. Syftet är att miljökvalitetsnormer för vatten ska uppnås till år 2021.

Provtagningar av sediment har genomförts i Österfjärden, Umeälven och Örefjärden.

Miljöplanering och konsumtion

Efterfrågan på budget- och konsumentrådgivning har ökat jämfört med tidigare år. Verksamheten har medverkat vid 93 ansökningar om skuldsanering och frivilliga uppgörelser. Genom en förstärkning av verksamheten har kö till rådgivning undvikits och kvalitetslöftet om ett första besök inom 15 dagar har uppfyllts. Flera informationsinsatser har genomförts och en film har tagits fram för att ge ökad kännedom om verksamheten.

Umeå har återigen diplomerats som Fairtrade City. Under 2017 har arbetet med Fairtrade intensifierats genom den resursförstärkning från utvecklingsanslaget som miljö- och hälsoskydd erhållit. Inköp av Fairtrademärkta produkter har ökat.

I planarbetet lyfts miljö- och hållbarhetsfrågor in i översiktsplaner, detaljplaner och lokaliseringsärenden. Miljöplanering har medverkat i arbetet med Nydala sjöstad, Lilljansberget,

Norrbotniabanan och Västra länken. Det nya åtgärdsprogrammet för vatten har antagits. Miljöövervakning av vatten pågår enligt plan och verksamheten medverkar i arbetet med att ta fram ett dagvattenprogram. Inom ramen för VA-strategiarbetet har ett antal informationsmöten hållits. För att underlätta handläggningen i kommunen har arbete skett med att ta fram en karta över var strandskyddet är upphävt.

Luftmätning har pågått enligt plan på Västra Esplanaden, miljökvalitetsnorm överskrids även 2017 vad gäller kvävedioxid. Halten av partiklar hålls låg genom dammbindningsinsatser. Information om tomgångskörning till 100 trafikintensiva verksamheter har skickats ut och skyltning om förbud mot tomgångskörning har skett på 10 platser i Umeå tätort. Nytt mätinstrument har köpts in och en ytterligare mätplats på Östra Kyrkogatan har iordningställts för mätning under 2018. Ny luftkarta som visar NO2 och PM10 halterna i Umeå tätort har tagits fram med hjälp av SMHI.

En inventering av mindre hackspett har genomförts i älvslandskapet samt en inventering av fladdermöss vid Nydala. Vitryggig hackspett har observerats i kommunen och fördjupad inventering kommer att genomföras.

Projektet Den koldioxidsnåla platsen har genomfört en rad aktiviteter, till exempel U-bike, Vasaplan, Bussig sommar och Bli vän med solen. Nätverket Hållbara restauranger är startat. Konferensen ”Nationell verkstad för hållbara livsstilar” fick mycket positiv uppmärksamhet även internationellt.

Energi- och klimatrådgivarna har tillsammans med Den koldioxidsnåla platsen genomfört en större kampanj för att informera om installation av solceller. Andra aktiviteter som genomförts under året är Earth hour där 300 digitala miljölöften inkom.

Livsmedelskontroll och serveringstillstånd

Totalt har cirka 700 planerade kontroller vid livsmedelsföretag genomförts. Under året har 47 ansökningar om serveringstillstånd handlagts, antalet ansökningar är i nivå med tidigare år. 128 restaurangrapporter har granskats, och under året har fyra beslut om erinran meddelats. Omkring 40 tillsynsbesök har gjorts.

Förvaltarenheten

Enheten har vid årets slut 72 huvudmän, antalet ökar successivt och kommer i och med ökad personalstyrka att uppgå till cirka 80 ärenden. Årsrapporter har inlämnats till överförmyndaren för granskning och avstämningsmöte med överförmyndaren har genomförts vid två tillfällen.

Kommission för ett socialt hållbart Umeå

Kommunfullmäktige beslutade 2016 om att inrätta en kommission för ett socialt hållbart Umeå. En plan för kommissionen togs fram under 2017 där Folkhälsorådet fungerar som ett referensråd. Kommissionen har gjort omvärldsbevakning nationellt/internationellt och tagit fram ett underlag

som synliggör skillnader mellan olika geografiska områden i kommunen. Kommunfullmäktiges mål om att halvera barnfattigdomen har tagits in i kommissionens arbete.

Folkhälsan i Umeå 2017

Umeå kommuns Folkhälsoråd redovisade statistik för 2016 på hur folkhälsan ser ut i kommunen och en uppdatering gjordes under året 2017. Totalt finns det 26 stycken indikatorer. Av dessa går 14 stycken åt rätt håll och har en positiv utveckling, 6 stycken har ett oförändrat läge, och resterande 6 indikatorer har en negativ utveckling. Prioritering gjordes på de områden där utvecklingen går åt fel håll, för att försöka nå målet Sveriges bästa folkhälsa år 2020. Läs mer på livsmiljo.umea.se.

Tillgänglighet

Umeå funktionshinderråd har under året initierat, medverkat i, berett och följt upp övergripande funktionshinderpolitiskt arbete i kommunen. Tjänstepersoner i kommunen och funktionshinderrådet har tillsammans arbetat fram ett nytt program för tillgänglighet.

Vidare har webbsidan ”Jämlika möten – en guide till bättre bemötande i Umeå kommun” reviderats och presenterats i nämnder och verksamheter.

I samband med den årliga internationella funktionshinderdagen arrangerades aktiviteter av Umeå kommun tillsammans med Funktionsrätt Umeå.

Umeå kommuns pensionärsråd (UPR)

UPR är ett samverkansorgan mellan lokala pensionärsorganisationer och nämnder/styrelser i Umeå kommun. Rådet hade ett fortsatt högt deltagande, med samma antal personer i snitt per möte som året innan. Några exempel på frågor som hanterades under året är fysisk aktivitet för äldre, bostäder för äldre, psykisk ohälsa och våld mot äldre samt tillgänglighet och trygghet i det offentliga rummet.

Kraftverksamhet

Umeå kommun äger 25,85 procent av kraftproduktionen i Stornorrfors vattenkraftverk, som till elproduktion är Sveriges största. Kommunen ansvarar för sin del av kostnaderna för drift och investeringar i anläggningen och erhåller för detta en andelskraft på i genomsnitt 600 GWh/år.

Den operativa delen i Kraftverksamheten är elhandeln. Elhandelsverksamheten bedrivs i två separata portföljer, en ”produktionsportfölj” där hela den erhållna andelskraften säljs och en ”inköpsportfölj” där kommunen köper el för egen förbrukning.

Krafthandeln budgeteras med fokus på att nå en stabil försäljningsintäkt i produktionsportföljen samt en jämn inköpskostnad i inköpsportföljen. En prisutjämnande effekt nås genom att prissäkring av affärer genomförs kontinuerligt och strukturerat i båda portföljerna.

Under de senaste fem åren har Umeå kommun totalt investerat 112 mnkr i Stornorrfors kraftstation, bland annat i förnyelse av kraftverket och förnyelse av dammar. Elmarknadens rörliga spotpris under 2017 uppgick i genomsnitt till 297 kr/MWh, vilket var ett högre pris än tidigare år. Årets produktionsmängd i Stornorrfors var i nivå med föregående års produktion.

Kraftverksamhetens resultat uppgick till 120 mnkr, vilket är en förbättring med 48 mnkr jämfört med föregående år. Det förbättrade resultatet förklaras till största del av ökade intäkter tack vare det höga försäljningspriset samt lägre skattesats för fastigheten i Stornorrfors i kombination med att fastighetsvärdet har nedtaxerats. I kostnadsminskningen ingår även en retroaktiv återbetalning av fastighetsskatt 2013–2016.

Diagram 2. Årsproduktion för kraftverksamhet

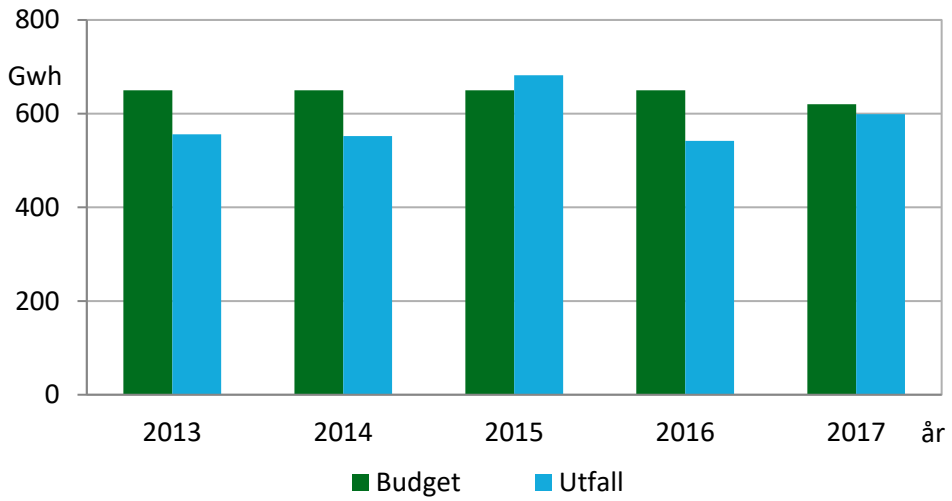

Diagram 3. Spotpriser för kraftverksamhet

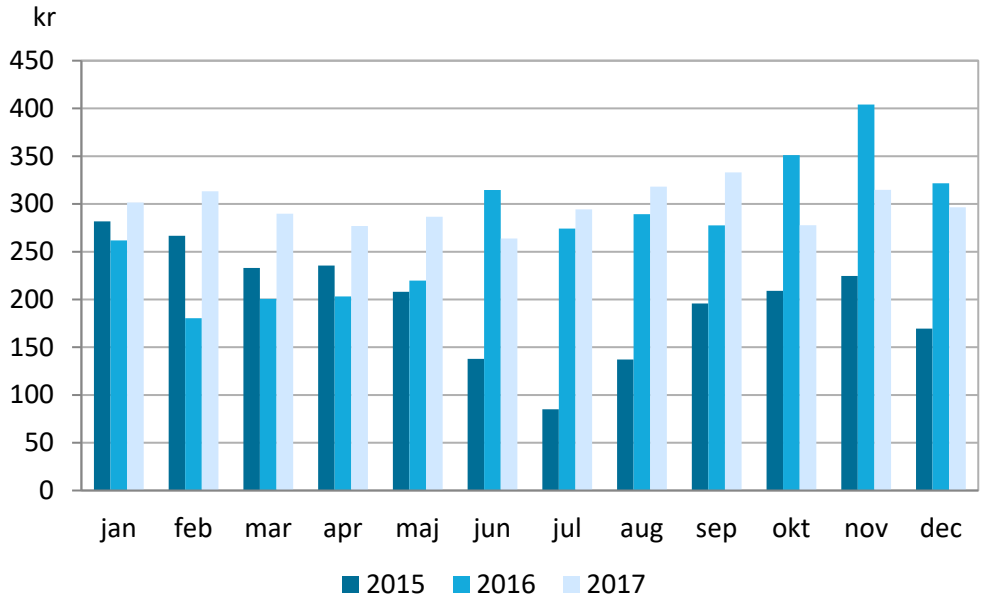

Uppföljning av mål

Verksamhetsstyrningen i kommunen utgår bland annat ifrån de övergripande mål som kommunfullmäktige har fastställt. De övergripande målen är grupperade i ett antal perspektiv. Nämnderna fastställer resultatmått i uppdragsplan som svarar mot övergripande målen.

Måluppfyllelse för kommunen totalt och per perspektiv fångas genom att nämndernas resultatmått aggregeras. Det är sedan genomsnittsresultatet av alla resultatmått för ett mål som indikerar måluppfyllelse. Måluppfyllelse uttrycks som helt, delvis eller ej uppfyllt. Detaljerad information om nämnders måluppfyllelse/utfall per resultatmått redovisas i respektive nämnds årsrapport.

Tabell 1. Måluppföljning

Måluppföljning 2017	Resultatmått	
	Måluppföljning	Förändring
1. Mål för Umeås utveckling och samverkan med omvärlden (Yttre kvalitet)	!	↑
1.1. Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050		
1.1.1 Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	✓	↑
1.2 Goda livsvillkor		
1.2.1 Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	✓	↑
1.2.2 Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020	!	↑
1.2.3 Barnfattigdomen ska halveras till år 2020	✗	↓
1.3 Livslångtlärande		
1.3.1 Vi skall ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i grundutbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor.	!	↑
1.4 Växande näringsliv och kompetensutveckling		
1.4.1 Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet m.fl.	✓	↑
1.5 Välutvecklad ideell sektor		
1.5.1 För att klara framtidens utmaningar ska vi utveckla demokratin och stärka den sociala tilliten tillsammans med den idella sektorm	!	↑
1.6 En god samhällsplanering		
1.6.1 Vi ska öka bostadsbyggandet till 2 000 enheter per år	✗	→
2. Personalpolitiska mål (inre kvalitet)	!	↑
2.1 Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser	✗	↑
2.2 Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat.	*	-
2.3 Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens	*	-
2.4 Vi ska ha heltids- och tillsvidareanställning som norm	!	↑
3. Övergripande mål för ekonomi (ekonomi)	✓	↑
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella stadsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1%	✓	↑
Umeå kommun totalt	!	↑
* Mäts med MAE som genomförs vart annat år.		

Förändringen mäts i förhållande till föregående års bokslut. Måluppfyllelsen per perspektiv är i huvudsak oförändrade i förhållande till bokslutet för 2016. Förändring/trend indikerar förbättringar i förhållande till bokslut 2016.

Medarbetare (inre kvalitet)

Antalet anställda ökade från 11 888 till 12 002. Medan de deltidsanställda blev färre ökade antalet heltidsanställda med närmare 800 personer och uppgick vid årets utgång till 9 083 personer.

Andelen långtidsfriska blev lägre 2017 än året innan, en minskning från 62 till 54 procent. Sjukfrånvaron för året uppgick till 6,9 procent (7,3 procent). Sjukfrånvaron för kvinnor gick under året ner från 8,4 till 7,8 procent medan männen låg kvar på samma nivå som året innan, 4,6 procent. Alla nämnder utom byggnadsnämnden och äldrenämnden noterar samma eller lägre sjukfrånvaro i jämförelse med 2016. Skillnaden mellan nämndernas sjukfrånvaro är stor. Överförmyndarnämnden har lägst med 1,8 procent och äldrenämnden ligger högst med 8,5 procent.

Andelen heltidsanställda ökade under året med 10 procentenheter, från 77 till 87 procent. Andelen tillsvidareanställda var 80 procent, samma nivå som 2016 och den genomsnittliga sysselsättningsgraden ökade från 94 till 96 procent. Samtliga nämnder låg på 92 procent eller högre.

Tabell 2. Resultatmått – utfall och måluppfyllelse

	Andel långtidsfriska	Sjukfrånvaro	Andel heltids-anställda	Andel tillsvidare-anställda	Genomsnittlig sysselsättnings-grad	Alla mått
Målvärde Umeå kommun	71	6,0	85	87	96	
Överförmyndarnämnd	62	1,8	100	94	100	
Kommunstyrelse	68	3,7	91	85	96	
Teknisk nämnd	57	6,3	89	88	96	
Byggnadsnämnd	61	3,5	96	91	99	
Miljö- & hälsoskyddsnämnd	60	4,4	97	89	99	
Äldrenämnd	44	8,5	91	70	97	
Individ- & familjenämnd	51	8,0	77	74	95	
Fritidsnämnd	60	3,8	80	84	92	
Kulturnämnd	57	4,4	79	88	92	
För- och grundskolenämnd	55	6,7	88	85	96	
Gymn- och vuxenutb.nämnd	72	5,1	84	86	94	
Totalt Umeå kommun	54	6,9	87	80	96	

Måluppfyllelse: röd 0-89%, gul 90-96%, grön 97% eller högre

Tabell 3. Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%)	2017	2016
Totalt	6,9	7,3
varav tid med långtidssjukfrånvaro	66	66
Kvinnor	7,8	8,4
Män	4,6	4,6
29 år eller yngre	5,9	5,5
30–49 år	6,8	7,5
50 år eller äldre	7,5	8,0

Tabell 4. Antalet anställda

Antal anställda	2017-12	2016-12
Heltidsanställda	9 083	8 287
Deltidsanställda	1 223	2 157
Timanställda	1 913	1 798
Totalt	12 002	11 888

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra personalpolitiska mål. Här följer en kort sammanfattning av de aktiviteter som genomförts för att uppnå respektive mål.

Klara kompetensförsörjningen

Införandet av heltid inom vård och omsorg har slutförts under året. Antalet heltidsanställda har ökat från 8 287 till 9 083. Det har skett genom

- information och kartläggningar på varje arbetsplats inför heltidsinförande
- utbildning till chefer i bemanningsekonomi och förändringsledning
- heltidsanställning till alla medarbetare inom Kommunals avtalsområde utom personlig assistans
- centralt schemastöd och Bemanningscentrum stöttar verksamheterna med att planera in frånvaro i befintligt schema för att hantera överkapacitet och resurspass och därmed minska behoven av timavlönade.

Nytt rekryteringssystem

Ett nytt rekryteringssystem infördes under hösten och det nya verktyget är mycket överskådligt och enkelt att hantera för både chefer och kandidater. Verktyget ger goda möjligheter att visa upp kommunens lediga jobb på ett enkelt, snyggt och tilltalande sätt. Annonser går även att dela via sociala medier. Jobbsupport har kunnat effektivisera sin administration av rekryteringsärenden och annonser.

Arbetsgivarmarknadsföring

De ökande kompetensförsörjningsbehoven gör att arbetsgivarmarknadsföring blir allt viktigare. Umeå kommun deltog under året vid ett antal mässor för att marknadsföra Umeå kommun som arbetsgivare, informera om kommunens olika yrken och hur man söker lediga jobb i Umeå kommun. Det har skett på lokalt anordnade mässor som Uniaden och Nolia samt även på en rekryteringsmässa i Vasa, Finland. Umeå kommuns lediga tjänster har marknadsförts mer via sociala medier, framförallt via LinkedIn och Facebook. På Instagram har medarbetare fortsatt att dela sin arbetsvardag via #teamumeakommun.

Sommarrekrytering vård och omsorg

En tydlig trend är att de sökande till sommarjobben allt oftare saknar utbildning och erfarenhet. Totalt sett var behovet av semestervikarier större än någonsin, men behovet kunde ändå tillgodoses och cirka 900 vikarier rekryterades.

Ökade rekryteringsbehov

De ökade rekryteringsbehoven inom för- och grundskolan och konkurrens om kandidater, har gjort att det finns behov av att se över läsårsplaneringen för både personalplanering och rekrytering. Under 2017 provades för första gången en samordnad annonsering där lediga jobb annonserades tidigare på vårterminen via samlingsannonser. Jobbsupport samordnade ansökningar och fördelade ut kandidater utifrån de personalbehov som inkommit. Jobbsupport hjälpte också till med att ta referenser. Processen har utvärderats under våren och inför läsåret 2018/2019 kommer en liknande process att genomföras efter vissa justeringar.

Studentmedarbetare

Under året anställde Umeå kommun totalt 27 studentmedarbetare. Förutom gåvan till Umeå universitet med fem studentmedarbetare per termin har en del verksamheter anställt studentmedarbetare med egen finansiering.

Öka hälsan och minska sjukfrånvaron

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Uppföljningsdialoger har genomförts med närmare 130 chefer i första linjen. Dialogerna, som upplevts positivt av cheferna, har visat på att det generellt sett bedrivs ett bra systematiskt arbetsmiljöarbete. Det finns dock en del utvecklingsområden, som till exempel riskbedömning och handlingsplaner samt mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Arbetsmiljöutbildning

En utbildning som bygger på Sunt arbetslivs arbetsmiljöutbildning med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön har getts till samtliga chefer inom Stöd och omsorg. Även skyddsombudsutbildning med fokus på riskbedömningar och den organisatoriska och sociala arbetsmiljön har genomförts.

Företagshälsovård och arbetsmiljöråd

Upphandling av nya avtal med företagshälsovård och specialistleverantörer är genomförd.

Forskningsprojektet STAMINA som leds av Uppsala universitet genomförs med merparten av förskoleverksamheternas arbetslag. Projektet syftar till att främja hälsan och minska sjuktalen genom metoder som ska stärka förutsättningarna för ett ökat medarbetaransvar. Under året har de deltagande förskolorna tagit fram förbättringsområden, som dokumenterats i aktivitetsplaner.

Ett arbetsmiljöråd har bildats tillsammans med de verksamheter som är arbetsmiljöcertifierade. Syftet med rådet är att säkerställa att arbetsmiljöstandarden används på ett korrekt sätt samt att i samverkan med verksamheterna utveckla kommungemensamma rutiner och riktlinjer. Arbetsmiljöverket genomförde under 2017 ett stort antal inspektioner med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Inspektionerna har främst genomförts inom utbildningsområdet samt inom vård och omsorg.

Korttidsfrånvaro

Korttidsfrånvaron har under 2017 i huvudsak bestått av långvariga förkylningar och magsjuka. Västerbotten var dessutom ett av de län som drabbades hårt av den årliga influensan. Det är svårt att med säkerhet uttala sig om vilka typer av diagnoser som varit vanligast förekommande. Utifrån tidigare analys samt hur det sett ut nationellt, är det vid sidan om infektionssjukdomar den stressrelaterade ohälsan som är den vanligaste diagnosen, även vid de korta sjukskrivningarna.

Långtidsfrånvaro

När det gäller de långa sjukfallen är det som tidigare år den psykiska ohälsan som är den största orsaken. Det är främst kvinnor i kontaktyrken som står för merparten av sjukskrivningar kopplade till psykisk ohälsa, men under de senaste åren kan även konstateras en ökning inom tjänstemannayrkena. Rapporter från Försäkringskassan visar att inflödet av nya sjukskrivningar minskat väsentligt och pekar på ett trendbrott, både på nationell och lokal nivå. De diagnosgrupper som står för minskningen är främst olika belastningsskador. Umeå kommun startade under 2017 tillsammans med Försäkringskassan samt kommunerna Nordmaling, Vännäs, Vindeln och Robertsfors ett projekt finansierat av Finsam som går under namnet Plattform för förebyggande insatser. Projektet syftar till att med gemensamma krafter hitta effektiva metoder för att arbeta med psykisk ohälsa ur ett förebyggande perspektiv. Projektet pågår 2017–2019. Inom ramen för projektet

gjordes under 2017 en genomgång av alla långa sjukfrånvaroärenden i syfte att identifiera individer i behov av annan åtgärd än sjukskrivning. Detta har resulterat i att ett antal medarbetare har avslutat sin rehabilitering genom omplaceringar och i andra fall avslutat sin anställning, vilket även visar sig i statistiken genom en minskning av långa sjukskrivningar.

Stärk värdegrund och medarbetarskap

I arbetet med det aktiva medarbetarskapet har fokus under 2017 varit att arbeta med samarbetskultur och arbetslagsutveckling. Ett flertal uppdrag när det gäller arbetslagsutveckling har genomförts efter beställning från ansvarig chef. Kommungemensam introduktionen för nya medarbetare har genomförts vid två tillfällen. Värdegrundsarbetet fortgår och den digitala övningsytan har uppdaterats.

Underlätta för chefer att vara ledare

Personalfunktionen har stöttat flera verksamheter för att underlätta för cheferna. Det har till stora delar handlat om stöd i anställning, schema, lön och bemanning samt att hantera anställningstider utifrån Lagen om anställningsskydd.

Under året har en ny överenskommelse med vård och omsorg tagits fram eftersom äldreomsorgens vårdboenden har beslutat att organisera och utföra vissa arbetsuppgifter mer lokalt. Det har även utarbetats en ny överenskommelse med gymnasiet.

Under året har en ny process för för- och grundskolans korttidsbemanning tagits fram. Bemanningscentrum stöttar två skolområden fullt ut enligt den kommungemensamma processen för vakanshantering. Under hösten har Rekrytering och bemanning rekryterat omkring 80 vikarier till de övriga tre skolområdena, där vakanshanteringen sker ute i skolområdet. Arbetet med att skapa en effektiv vakanshantering fortsätter under 2018.

Ledningsstruktur

Fortsatt arbete har pågått under 2017 utifrån stadsdirektörens färdplan för ledningsstruktur. Uppdraget syftar till att klargöra och möjliggöra goda förutsättningar för ledarskapet och att så långt som möjligt arbeta för likvärdiga förutsättningar för att utöva ett effektivt chefskap och ett närvarande ledarskap. Kontinuerlig uppföljning sker av det riktmärke som tagits fram för antal medarbetare per chef särskilt inom de verksamheter där antalet medarbetare per chef behöver minska. En konkretisering av ledarpolicyn har arbetats fram i syfte att fungera som ett tydliggörande av uppdraget, ett dialogunderlag i ledningsgrupper och som ett stöd vid introduktion av nya chefer.

Chefsutbildning

Under 2017 har 93 chefer rekryterats. En viktig del av introduktionen för dessa chefer är den obligatoriska introduktionsutbildningen som pågått enligt plan. Under året har en obligatorisk utbildning om lönebildning och individuell lönesättning genomförts gentemot alla verksamheter och 388 chefer har deltagit vid de olika seminarierna. Syftet har varit att skapa förståelse och kunskap kring processen lönebildning samt ge cheferna stöd i hur arbetet med lönekriterier kopplat till målsättningsarbetet kan genomföras. En riktad utbildning för chefer som leder andra chefer pågår. För medarbetare som har ledaruppdrag utan att vara formella chefer har två utbildningar genomförts. Frukostseminarier och mentorprogram har genomförts under året.

Stöd till chefer

I arbetet med att underlätta för chefer att vara ledare erbjuds olika former av stöd i ledarskapet, såväl på grupp- som individnivå. Beroende på hur behovet ser ut sker detta stöd i form av individuellt stöd, arbetslagsutveckling, reflekterande team, introduktion när det gäller medarbetarskap och värdegrund, ledningsgruppsutveckling samt stöd i organisationsutveckling. Under året har omkring 100 beställda uppdrag genomförts.

Nytt personal- och lönesystem

Under året har införandet av nytt personal- och lönesystem tagit mycket tid och resurser i anspråk. I samband med driftsättningen i maj uppstod stora problem med konvertering och schemaunderlag, vilket innebar att en stor mängd grunduppgifter för anställning, frånvaro och schema inte fördes över korrekt till de nya systemen. De nya systemen innebar även en viss förändring av arbetsrutiner, som i kombination med inkörnings- och prestandaproblem medförde svårigheter att förstå integrationen i systemmiljön. Detta ledde till ett stort antal felaktiga löner och scheman samt ofullständiga semester- och övertidssaldon. Hanteringen av dessa felaktigheter har inneburit en kraftigt ökad arbetsbelastning för både chefer i organisationen och för medarbetare inom lönefunktionen.

Under hösten har situationen allteftersom stabiliserats, kvalitetsbrister har fortlöpande åtgärdats och prestandan i systemen och ärendehanteringen har förbättrats. Delar av den ärendemängd som uppstått på grund av systembytet återstår dock att hantera under 2018.

Kommunkoncernens bolag

Umeå kommun

Helägt dotterbolag:	ägd andel (%)
Umeå Kommunföretag AB	100
Dotterbolag i UKF-koncernen:	
AB Bostaden i Umeå	100
Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB	100
Infrastruktur i Umeå AB	100
Kompetensspridning i Umeå AB	100
Umeå Energi AB	100
Umeå Parkerings AB	100
Umeå Vatten och Avfall AB	100
Delägda dotterbolag i UKF-koncernen:	
Västerbottens Museum AB	60
Science Park i Umeå AB	51
Delägda bolag i UKF-koncernen:	
Kvarkenhamnar AB	50
Norrlandsoperan AB	40
Nolia AB	33
Uminova Expression AB	25
Uminova Innovation AB	25
Visit Umeå AB	28
Väven i Umeå AB	50

Delägda bolag:	ägd andel/ röstandel (%)
Umeå Folkets Hus u.p.a.	98/6
Kvarken Link AB	50/50
NLC Ferry AB/OY	50/50

I den sammanställda redovisningen för Umeå kommunkoncern ingår Umeå kommun och den helägda koncernen Umeå Kommunföretag AB. Därutöver ingår Umeå Folkets Hus u.p.a. samt delägda bolagen Kvarken Link AB och NLC Ferry AB.

Under året har bolaget European CBRNE Training Center AB avvecklats. Umeå Badhus AB, Umeå C Utveckling AB och Infrastruktur i Umeå AB (Inab) har under året fusionerats till ett bolag.

Den sammanställda redovisningen upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.

Umeå Kommunföretag AB (UKF)

www.ukf.umea.se

Styrelseordförande: Hans Lindberg

Verkställande direktör: Mikael Öhlund

Koncernförhållande

Helägda bolag:

- AB Bostaden I Umeå 100 %
- Dåva Deponi och Avfallscenter I Umeå AB 100 %
- Infrastruktur I Umeå AB 100 %
- Kompetensspridning I Umeå AB 100 %
- Umeå Energi AB 100 %
- Umeå Parkerings AB 100 %
- Umeå Vatten och Avfall AB 100 %

Delägda bolag:

- Kvarkenhamnar AB 50 %
- Nolia AB 33,3 %
- Norrlandsoperan AB 40 %
- Science Park I Umeå AB 51%
- Uminova Expression AB 25 %
- Uminova Innovation AB 25,2 %
- Visit Umeå AB 28 %
- Västerbottens Museum AB 60 %
- Väven i Umeå AB 50 %

Uppdrag

Syftet med bolagets verksamhet är att utgöra moderbolag för Umeå kommuns samtliga helägda bolag samt för bolag i vilka Umeå kommun beslutar ingå med lägst 25 procent. Vidare att utifrån kommunfullmäktige i Umeå antagen trafikplan och budget ombesörja upphandling av kollektivtrafik. Bolaget ska vidare befrämja verksamhet för utveckling av unga entreprenörer i Umeå.

Årets händelser

Det har varit en fortsatt god utveckling av kollektivtrafiken. Beslut har tagits om att flytta företagsinkubatorn BIC till nya centrala lokaler. Fastigheten Idun är till 100 procent uthyrd.

Kollektivtrafiken

Resandet i lokaltrafiken har fortsatt att slå nya rekord. Resandeökning uppgick till 8 procent eller nära 650 000 fler resor jämfört med föregående år. Resandet har mer än fördubblats sedan år 2005 och målsättningen är nio miljoner resor år 2018. Den kraftiga resandeökningen i lokaltrafiken innebär utökad trafik och för att möta resandeökningen tillfördes inför denna vintertidtabell fyra ytterligare bussar. Dessa bussar nyttjas i stadens tillväxtområden, primärt i västra och östra delarna av Umeå. De mobila köpen ökar explosionsartat och nu medges mobila köp av enkelbiljetter, period- och besökskort.

BIC

Hittills har BIC hjälpt 116 nya företag. De entreprenörer som startat dessa företag har idag 114 aktiva bolag, varav 87 procent har sitt säte i Umeå. De 45 största företagen omsatte tillsammans 627 mnkr. Företagen hade totalt 333 anställda vid den senaste mätningen 2017-12-31.

Miljö och hållbar utveckling

Kollektivtrafiken

Från och med mars månad 2017 är lokaltrafiken i Umeå fossilfri.

BIC Factory

Ett av projektets övergripande mål är att minska klimatpåverkan genom att fler unga entreprenörer gör affärer hållbart och digitalt.

Måluppfyllelse

Målen för kollektivtrafiken och BIC har uppnåtts. Resultat enligt verksamhetsplan. Alla projektmål för projektet ”Unga entreprenörer gör digitala affärer” är uppnådda.

Framtiden

Kollektivtrafiken

Tillväxten av kollektivtrafiken är en utmaning. Fler elbussar behövs men en prioritering av framkomligheten i stan är en viktig fråga.

BIC

BIC-konceptet ska utvecklas i de nya lokalerna. UKF är ansvarig för finansieringen av BIC, Uminova och Biotech från 2018.

Tabell 5. Koncernbidrag 2017

tkr	givna	mottagna
Umeå kommunföretag AB		14 617
Dåva DAC AB	16 329	
Umeå Parkerings AB	3 900	
Kompetensspridning		177
Umeå Energi AB		5 435
Summa	**20 229**	**20 229**

Tabell 6. Nyckeltal för Umeå Kommunföretag AB

	UKF-koncernen		Moderbolaget	
mnkr	2017	2016	2017	2016
Nettoomsättning	2 678	2 710	31	22
Resultat efter finansnetto	1 181	327	197	-18
Balansomslutning	12 746	12 770	7 276	8 261
Justerat eget kapital	4 252	3 127	634	423
Soliditet (%, exkl. internbank)	33	24	10	58
Nettoinvesteringar	852	829	12	85
Räntebärande skulder	7 066	8 280	6 602	353
Årsarbetare	820	787	11	10

Umeå Energi AB

www.umeaenergi.se

Styrelseordförande: Lena Karlsson Engman

Verkställande direktör: Göran Ernstson

Koncernförhållande

Helägda bolag:

- Umeå Energi Elhandel AB 100 %
- Umeå Energi Elnät AB 100 %
- Umeå Energi Sol Vind och Vatten AB 100 %
- Umeå Energi Umenet AB 100 %

Delägda bolag:

- Nekab 2,6 %
- BioEndev AB 75 %

Uppdrag

Umeå Energi ska främja kommunens utveckling och med stor hänsyn till miljön på kort och lång sikt trygga en uthållig energiförsörjning för i första hand Umeå kommuns invånare. Bolaget skall också ansvara för att de öppna näten för eldistribution och bredband sköts kostnadseffektivt och att de har hög leveranssäkerhet.

Umeå Energi skall vara energiföretaget som utgår från varje kunds unika behov av säkra, prisvärda och miljöanpassade produkter och tjänster.

Umeå Energi AB skall genom tidiga engagemang ta en särskild roll för att vidareutveckla de fördelar ur profil-, utvecklings- och näringslivsmässig synpunkt som en öppen och väl utbyggd infrastruktur kan ge Umeå.

Umeå Energi skall också ta en tydlig position och medverka i tidiga initiativ när det gäller forsknings- och utvecklingsinsatser inom aktuella energi-, klimat och infrastrukturområden. Bolaget skall aktivt driva miljö- och klimatfrågor i sin verksamhet.

Årets händelser

Nya affärsupplägg växer fram tillsammans med kunderna för att med nytänkande nå en låg klimatpåverkan och hög kundnytta. Samarbetet omfattar bland annat fjärrvärme, el och bredband. Intresset för solcellsanläggningar som blev en stor succé förra året har lett till att montering av solcellsanläggningar slutförts till cirka 40 privatkunder och företag.

Bredbandsexpansionen i kommunen är stor och aldrig tidigare har bolaget haft så hög anslutningstakt som det senaste året. Kransområden får möjlighet att ansluta sig till stadsnätet där utbyggnaderna finansieras med bidrag från Jordbruksverket, anslutningsavgifter från fastighetsägarna och investeringar av Umeå Energi. Projektet har målsättningen att 2 400 fastigheter kan nås med utbyggnaderna.

Den lägsta avbrottsnivån senaste åren har uppmätts i år och för att undvika elavbrott gjordes en proaktiv röjningsinsats under vintern. Kvalitetsförbättring av elnätet sker löpande och som standard monteras elkvalitetsinstrument i alla nya nätstationer.

Kombinationen av låga elpriser och låg ersättning för elcertifikat innebär fortsatt relativt låga prisnivåer för kunderna. Umeå Energi har under hela året erbjudit värmerådgivning med möjlighet att teckna serviceavtal för fastighet vilket har gett flertalet nya avtal och bidragit till en ökad efterfrågan av tjänsterna.

I början av året drabbades torrefieringsanläggningen i Holmsund av en brand i en torkanläggning. En ny tork är driftsatt. Händelsen har försenat lanseringen av teknologin på den internationella marknaden.

Miljö och hållbar utveckling

Bolaget har ett eget hållbarhetsarbete. Målet är att år 2018 vara klimatneutrala och ha ökat fokus på kunddriven affärsutveckling med tjänster som stödjer omställningen för miljö och hållbar utveckling. All el som säljs kommer från förnybara källor och är ursprungsmärkt. Kunder kan vara både konsumenter och producenter av förnybar energi. Fler väljer att producera sin egen el och bli så kallade mikroproducenter, bland annat genom att installera solceller på sina fastigheter. Bolaget underlättar för kunderna med ett bra erbjudande för den överskottsproducerade elen.

Tjänsten Energikartläggning har etablerats för små och medelstora företag. Energianalys och Energistatus som ger ökade möjligheter att erbjuda kunderna mer kunskap och hjälp i deras unika energisituation.

Solcellslampor, 400 stycken har skänkts till AWC i Zimbabwe. Dessa ger ljus till hundratals hem som saknar elektricitet och bidrar till möjligheten att studera och arbeta även efter mörkrets inbrott.

I det delägda bolaget BioEndev utvecklas en ny teknologi för förädling av biomassa till ”grönt” kol. Produkten som framställs har stor potential att vinna terräng på den gigantiska kolmarknaden där den kan användas som förnyelsebar ersättningsprodukt.

Måluppfyllelse

Umeå Energi uppfyller målen i uppdraget från ägarna och arbetet med att uppfylla målen i affärsstrategin för en hållbar verksamhet pågår fortlöpande. De ekonomiska målen är uppfyllda. Intresset för lösningar kring energi och kommunikation ökar hos kunderna och fler blir helhets-

kunder. En under året genomförd kundundersökning visar att Umeå Energi som lokalt energibolag med stark förankring och med hållbarhet i fokus kommer mycket väl ut i undersökningen.

Framtiden

I regionen har bolaget en aktiv roll i omställningen till ett hållbart samhälle. Kunderna har behov av prisvärd, trygg och enkel tillgång till el, kyla och värme och digital kommunikation via bredband. Bolagets leveranssäkra elnät är en möjliggörare för det hållbara Umeå. Nya affärsupplägg växer fram i samverkan med kund för att nå hållbarhet med effektiv energianvändning i fastighet. Stabila och låga elpriser är positivt för elhandelsverksamheten och kunderna. Försäljningen av huvudprodukten fjärrvärme går neråt, trots fortsatt god tillväxt i antalet kunder i Umeå. Orsakerna till detta är flera, bland annat mildare klimat och energieffektivisering. Arbetet med att bolaget år 2018 är helt klimatneutralt intensifieras och en större insats är konvertering till bioolja i huvudanläggningarna.

Tabell 7. Nyckeltal för Umeå Energi AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	1 333	1 359
Resultat efter finansnetto	177	120
Balansomslutning	4 330	4 321
Justerat eget kapital	1 425	1 291
Soliditet (%)	33	29
Nettoinvesteringar	269	197
Räntebärande skulder	2 277	2 446
Genomsnittlig låneränta (%)	3	3
Självfinansieringsgrad (%)	155	249
Årsarbetare	382	367

AB Bostaden

www.bostaden.umea.se

Styrelseordförande: Bernt Andersson

Verkställande direktör: Jerker Eriksson

Koncernförhållande

Helägda bolag:

- AB Cama bostad i Umeå 100 %
- AB Bostaden parkering i Umeå 100 %
- AB Holmsundsbyggnader 100 %
- AB Lokalen i Umeå AB 100 %
- AB Servicebostäder i Umeå 100 %
- Kommunicera i Umeå AB 100 %

Uppdrag

AB Bostaden med dotterbolag är Umeå kommuns organ för att utveckla Umeås bostadsmarknad. Bostaden äger, bygger, förvärvar, förvaltar och hyr ut bostäder och lokaler i Umeå kommun.

Årets händelser

Under året beslutade styrelsen och sedan kommunfullmäktige om försäljning av nio fastigheter ur Bostadens bestånd på Carlshem och Mariehem till Heimstaden. Tillträdet skedde 15 december och omfattade cirka 1 600 bostadslägenheter och fem lokaler motsvarande en total yta på drygt 81 000 kvadratmeter.

I överenskommelse med tecknad ettårsuppgörelse med Hyresgästföreningen, har hyrorna för bostadslägenheter höjts från och med 1 april med i genomsnitt 0,8 procent. Under året blev Kombohusprojektet på Böleäng klart och de sista 162 av 180 lägenheterna färdigställdes. Två nyproduktionsprojekt har startat under året Öst på stan, kvarteret Mården med 159 lägenheter och kvarteret Laxen med 17 lägenheter. Inflyttning beräknas ske under 2018 och 2019

Miljö och hållbar utveckling

Arbetet med energieffektiviseringar fortsätter och målet är att spara 20 procent fram till år 2020.

Måluppfyllelse

Visionen och företagsmålen relateras till hur systematiskt arbete kan forma verksamheten så att den blir långsiktigt hållbar. Målen följer de tre områdena social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet och delas upp i bostadssociala, ekologiska och ekonomiska mål.

Framtiden

Inom de närmaste åren finns ett stort behov av större ombyggnads- och underhållsinsatser i några bostadsområden som byggdes under perioden 1965–1975. Det är en fortsatt positiv utveckling för hyresmarknaden och Bostadens strategi är att bygga i centrala lägen som passar flera målgrupper. Planer för produktion av cirka 500 bostäder de närmaste tre åren finns bland annat i områdena centralt i Umeå, Böleäng och Ålidhem.

Tabell 8 Nyckeltal för AB Bostaden

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	1 961	1 048
Resultat efter finansnetto	978	184
Balansomslutning	5 716	5 714
Justerat eget kapital	2 461	1 494
Soliditet (%)	43	26
Nettoinvesteringar	404	337
Räntebärande skulder	2 920	3 900
Genomsnittlig låneränta (%)	2	3
Självfinansieringsgrad (%)	283	104
Årsarbetare	179	180
Uthyrningsgrad bostäder %	100	100

Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva)

www.vakin.se

Styrelseordförande: Per-Erik Johansson

Verkställande direktör: Tomas Blomqvist

Koncernförhållande

Delägt bolag:

Vatten och Avfallskompetens i Norr AB (Vakin) 95 %

Uppdrag

Umeå Vatten och Avfall AB äger den allmänna vatten- och avloppsanläggningen och återvinningscentralerna i Umeå kommun samt ansvarar för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Umeå kommun. Bolaget tillhandahåller väl fungerande vatten- och avloppstjänster samt sköter de delar av avfallshanteringen som faller under kommunens ansvar. Umeå Vatten och Avfall AB har från och med 2016-01-01, genom uppdragsavtal godkänt av kommunfullmäktige, uppdragit till Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB, Vakin, som ägs av Umeå Vatten och Avfall AB och av Vindeln Vatten och Avfall AB, att utföra samtliga de uppgifter som utfördes av Umeva tidigare.

Årets händelser

Året har präglats av planering och förberedelser för att kunna motsvara de behov som kommande investeringar för med sig. En plan för de utpekade omvandlingsområdena har utarbetats. Vidare har Umeå kommuns behov av reservvatten planerats så att medborgarna ska stå väl rustade om en nödsituation skulle uppstå. Samtliga kommuner i Umeå-regionen har fattat beslut om ett gemensamt insamlingssystem för hushållsavfall. Vakin arbetar med att förbereda upphandling av underentreprenörer så att det nya insamlingssystemet ska träda i kraft den 1 januari 2020.

Miljö och hållbar utveckling

Vakin har under året fortsatt att utveckla hållbarhetsarbetet och förberett för bolagets första hållbarhetsredovisning. Bolaget deltar aktivt i nationella branschforum för att bland annat ta fram lämpliga hållbarhetsindex/nyckeltal som beskriver avfalls- och VA verksamheten ur ett hållbarhetsperspektiv.

Arbetet främjar ekonomin som bygger på kretslopp – en cirkulär ekonomi. Som exempel kan nämnas förslaget om ett nytt avfallsinsamlingssystem för villaägare som antagits under året.

Inom vatten har en förnyelseplan för vattenledningsnätet tagits fram och nya metoder för aktiv läcksökning testats.

Det lokala hållbarhetsarbetet har också inneburit engagemang i flera av kommunens projekt för hållbar stadsutveckling.

Måluppfyllelse

Några exempel på förbättringar som har skett:

- Kundnöjdheten har ökat.
- Mängden kemikalier som används inom verksamheten har minskat.
- Utsorteringsgraden av matavfall och insamlad mängd farligt avfall har ökat.
- Sjukfrånvaron har minskat bland personalen.

Framtiden

En fördjupad analys av kommande investeringar har genomförts. Det totala investeringsbehovet under nästkommande tio år beräknas till cirka två miljarder kronor. Beslut har fattats om höjda taxor för att möta investeringarna men det kommer inte att lösa hela finansieringsbehovet utan ytterligare extern finansiering behövs.

Tabell 9. Nyckeltal för Umeå Vatten och Avfall AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	317	310
Resultat efter finansnetto	-6	6
Balansomslutning	1 315	1 247
Justerat eget kapital	82	87
Soliditet (%)	6	7
Nettoinvesteringar	119	63
Räntebärande skulder	901	863
Genomsnittlig låneränta (%)	2	3
Självfinansieringsgrad (%)	37	84
Årsarbetare	137	121

Dåva Deponi och avfallscenter (Dåva DAC)

www.avfallscenter.se

Styrelseordförande: Catarina Holmberg

Verkställande direktör: Jörgen Aronsson

Uppdrag:

Dåva DAC skall ansvara för all kommunal deponiverksamhet i Umeå kommun samt med iakttagande av den kommunala kompetensen och kommunalrättsliga principer driva Dåva avfallsanläggning på ett miljömässigt och företagekonomiskt riktigt sätt med inriktning att vara en regional och nationell resurs.

Bolaget skall vara drivande i utvecklingen av Dåva företagspark med inriktning på etablering av företag inom sektorn för återvinning och energi. Bolaget skall också arbeta aktivt och med ekonomiska medel för en etablering av en järnvägslösning till Dåvaområdet, en första del i en framtida Norrbotniabana.

Bolaget ska på ett framåttänkande arbetssätt förbättra och utveckla nya metoder och lösningar för omhändertagande av avfall och andra restprodukter, dels på egen hand med egen kompetens men även i samverkan med externa aktörer. Bolaget ska ha en strävan att alltid ligga i framkant vad gäller teknik- och metodutveckling inom behandling, förädling, produktifiering och omhändertagande.

Bolaget ska vidare finnas tillgänglig som kommunens rådgivare och kompetensresurs för de marksaneringar som uppkommer i kommunens regi.

Årets händelser

Året har haft ett bra utfall med ett flertal projekt, däribland ett antal sulfidjordsprojekt som levererat jord till både deponering och stabilisering. Större projekt under året är Båtskärsnäs i Kalix, kvarteret Laxen och Focken i Umeå samt Lomyran i Sundsvall. I övrigt har det varit ett stabilt inflöde från ett stort antal objekt under året.

Bolaget har under året ansökt om nytt tillstånd hos miljödomstolen för verksamheten på Dåva. Ärendet är under behandling och en förhandling planeras under 2018. Det är ett steg i rätt riktning för att klara framtidens ökade krav på omhändertagande av avfall.

Dåva DAC är engagerade i ett flertal forsknings- och utvecklingsprojekt. Detta för att stimulera utvecklingen men också att stärka den kompetens som bolaget besitter inom avfallsområdet. Några av dessa är Green North, TOOLF och MOSS som berör allt från dioxiner och organiska svårigheter i jordar till hantering och klassning av sulfidjord. Beroende på projekt går bolaget in med egen tid, pengar och utrustning som insats.

Miljö och hållbar utveckling

Verksamheten arbetar ständigt med förbättringar och utveckling som främjar miljö och hållbar utveckling. Bolaget är delaktig i såväl forskningsprojekt på både lokal och nationell nivå samt egna projekt som syftar till en bättre hantering av avfall. Dåva DAC har en naturlig roll i den cirkulära ekonomin både inom återvinning men också utfasning av farliga ämnen från kretsloppet.

Måluppfyllelse

Förräntningen 2017 var 31 procent att jämföra med bolagets mål på 10 procent. Motsvarande för soliditeten var 49 procent med ett mål om 25 procent. Noteras bör att avsättningarna till återställningsfonder har minskats på grund av bland annat ändrad bedömning av densitet på deponerade ton samt utbyggnad av IFA-deponin. Detta har medfört ett ökat resultat som visar sig direkt i förräntningen.

Framtiden

År 2018 ser ut att bli ett positivt år. Många saneringsprojekt är planerade men inget större är dock helt klar än. Ett stort fokus under året kommer att vara det nya tillståndet på Dåva samt framtagande av ny deponilösning för sulfidjord, framför allt för att möta behovet från de större infrastrukturprojekt som planeras.

Tabell 10. Nyckeltal för Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	31	38
Resultat efter finansnetto	15	16
Balansomslutning	99	104
Justerat eget kapital	49	43
Soliditet (%)	49	41
Nettoinvesteringar	3	3
Årsarbetare	8	8

Infrastruktur i Umeå AB (Inab)

www.inab.umea.se

Styrelseordförande: Lennart Holmlund

Verkställande direktör: Bertil Hammarstedt

Koncernförhållande

Helägda bolag:

- Dåva Terminal AB 100 %
- Umeå Hamn AB 100 %
- Umeå Vagnverkstad AB 100 %

Uppdrag

Infrastruktur i Umeå AB arbetar med att utveckla, initiera och marknadsföra infrastrukturlösningar för miljövänligare transporter. Det omfattar logistiska lösningar för järnvägs-, fartygs-, och vägtransporter. Bolaget är kommunens ställföreträdare i frågor som gäller kommunens arbete att utveckla Umeå inom järnvägs- och sjöfartsområdet.

Årets händelser

Under året har dotterbolagen Umeå Badhus AB och Umeå C Utveckling AB fusionerats med moderbolaget Inab. Vidare har, på uppdrag av Upab, ett nytt parkeringshus uppförts efter Järnvägsallén.

Miljö och hållbar utveckling

I samtliga projekt är miljö, hållbarhet och tillgänglighet särskilt beaktade.

Måluppfyllelse

Såväl budget som verksamhetsmål har uppnåtts.

Framtiden

För närvarande projekteras nya terminaler vid Dåva Företagspark och Hillskär inom Umeå Hamn. Vidare är arbetet inriktat på Norrbotniabanans sträckning inom Umeå kommun samt den planerade trafiklösningen över Kvarken.

Tabell 11. Nyckeltal för Infrastruktur i Umeå AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	83	67
Resultat efter finansnetto	3	0
Balansomslutning	944	1 034
Justerat eget kapital	153	151
Soliditet (%)	19	17
Nettoinvesteringar	11	97
Räntebärande skulder	766	779
Årsarbetare	7	7

Umeå Parkerings AB (Upab)

www.upab.umea.se

Styrelseordförande: Paulina Granberg

Verkställande direktör: Elin Pietroni

Koncernförhållande

Delägda bolag:

- Umeå C AB 40 %

Uppdrag

Umeå Parkerings AB ska tillhandahålla väl belägna och attraktiva parkeringsanläggningar, driva parkeringsrörelse och parkeringsövervakning.

Bolaget ska även övervaka parkeringsvillkor i Umeå kommun som tekniska nämnden har fastställt, ha hand om tillstånd för tillfällig torghandel och handlägga avtal med fastighetsägare om friköp av parkeringsplatser i kommunen.

Verksamheten ska iaktta den kommunala kompetensen och kommunalrättsliga principer på ett miljömässigt och företagekonomiskt riktigt sätt.

Årets händelser

Ny VD tillträdde 1 juni. Under året har det nya parkeringshuset Järnvägsallén färdigställts och tagits i bruk. Parkeringshuset är uppfört och strategiskt planerat för att avlasta inre stadskärnan från arbetsplatsparkering och trafik och därmed frigöra fler besöksparkeringar. Under året fick bolaget bidrag från klimatklivet för en nyinvestering av fyra så kallade semisnabbladdare i parkeringshuset Nanna. Även parkeringshuset Järnvägsallén har utrustats med 16 normalladdare med utrymme att fördubbla antalet vid behov. Andelen mobilbetalningar fortsätter att öka, vid årets slut stod de för mer än hälften av alla betalningar. De första biljettfria parkeringsautomaterna installerades under året som ett led i digitaliseringen. Det befintliga parkeringsledningssystemet utökades i samband med det nya parkeringshuset på Järnvägsallén med parkeringsdetektorer i huset och fler infartstavlor in mot centrum. Detaljplan för Östra Dragonfältet inklusive framtida parkeringshus i kvarteret Muraren har upphävts av Mark och miljödomstolen. Ärendet är överklagat till Mark och miljöverdomstolen.

Miljö och hållbar utveckling

Bolaget driver aktivt miljö- och klimatfrågor i verksamheten. Bolaget arbetar med gröna parkeringsköp för arbetsplatsparkering. Detta är en möjlighet för fastighetsägare att ta ansvar för

hyresgästers transport till och från arbetet genom Mobility Management. Under året har utbyggnaden av parkeringsledningssystemet fortsatt, detta för att minska söktrafiken inom de centrala delarna av Umeå och därmed minska utsläppen. I och med invigningen av parkeringshuset Järnvägsallén har bolaget nu en solcellsanläggning. Denna anläggning hjälper bolaget att sänka behovet av inköpt el från nätet samtidigt som ett producerat överskott kan säljas.

Bolaget är partners i två EU-projekt som blivit beviljade och uppstartade under 2016 – Smart Cities ”RUGGEDISED” och Den koldioxidsnåla platsen. Båda projekten syftar till att skapa ett klimatsmartare samhälle.

Måluppfyllelse

Upab har som mål att alla företagets bilar ska vara miljöbilar. Bolaget har två bilar som inte uppfyller dagens miljömål. Båda dessa ska bytas ut.

Framtiden

Digitaliseringen av parkeringsverksamheten fortsätter. Upab fortsätter att arbeta med och utveckla sin parkerings- och trafikdata bland annat i form av en driftcentral. Fortsatt utveckling av digitala abonnemang och framtida betalformer såsom kameraavläsning utvärderas. En av Upab:s viktigaste framtidsfrågor är att skapa handlingsutrymme och markreservation för framtida anläggningar för friköp av parkering. Ärendet rörande detaljplan för Östra Dragonfältet och parkeringshus kvarteret Muraren kommer att följas för en eventuell utbyggnad.

Tabell 12. Nyckeltal för Umeå Parkerings AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	79	68
Resultat efter finansnetto	6	-4
Balansomslutning	148	134
Justerat eget kapital	33	27
Soliditet (%)	22	20
Nettoinvesteringar	31	51
Årsarbetare	27	25

Kompetensspridning i Umeå AB

Styrelseordförande: Göran Ernstson

Verkställande direktör: Mikael Öhlund

Uppdrag

Att i nära samverkan med kommunens förvaltningar och bolag samt Umeåregionens näringsliv, marknadsföra kommunal kompetens och kommunala innovationer. Bolaget skall, utan att själv utveckla produkter, ansvara för kontakterna med de kommunala verksamheterna för att finna, paketera och föra samman tjänster och produkter till försäljning i andra regioner och i andra länder.

Årets händelser

Den cleantech-satsning som pågår i regionen består av två projekt.

Cleantech Kvarken, 2015-07-01–2018-06-30, där Kompetensspridning är projektsamordnare med Örnsköldsviks kommun, VASEK och Merinova som samverkansparter. Genom projektet har små och medelstora cleantech-företag fått stöd genom bland annat matchmaking och hjälp med företagskontakter.

Cleaner Growth, 2016-01-01–2018-12-31, där Uminova Innovation är projektägare med Kompetensspridning, Skellefteå kommun och Arctic Business Incubator AB som samverkansparter. Aktiviteter som genomförts för att stötta cleantechbolagen genom projektet är bland annat affärsresor, mässresor, technical and business visits, internationaliseringsinsatser, möten med ambassadörer och liknande.

Projekten har under året samlats under en gemensam innovations- och exportplattform i regionen med namnet North Sweden Cleantech.

Miljö och hållbar utveckling

Bolaget har stort fokus inom miljöområdet där Cleantech-satsningen är en stor del. Vi arbetar även med övergång till e-fakturering för såväl kunder som leverantörer.

Måluppfyllelse

Kompetensspridning har följt uppsatta mål för året.

Framtiden

Projekten Cleantech Kvarken och Cleaner Growth fortsätter under 2018. Planeringen för ett nytt Botnia Atlantica-projekt har också påbörjats som tar vid där Cleantech Kvarken slutar.

Tabell 13. Nyckeltal för Kompetensspridning i Umeå AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	3	3
Resultat efter finansnetto	0	0
Balansomslutning	2	2
Justerat eget kapital	0	0
Soliditet (%)	6	4
Nettoinvesteringar	0	0
Årsarbetare	4	4

Västerbottens Museum AB

www.vbm.se

Styrelseordförande: Anders Lidström

Verkställande direktör: Ulrica Grubbström

Umeå Kommunföretag AB äger 60 procent av Västerbottens Museum AB.

Uppdrag

Västerbottens Museum AB ska bland annat ansvara för kulturmiljöverksamheten i hela Västerbottens län och för att bevara, dokumentera, utforska, vårda och levandegöra regionens kulturarv, konst och konsthantverk. Sune Jonsson Centrum för dokumentärfotografi är från och med 2014 en del av Västerbottens Museum AB. Tillsammans med ägarna och andra aktörer ska bolaget aktivt medverka till regionens marknadsföring och tillväxt. En ökad internationalisering av verksamheten ska beaktas.

Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet, attraktionskraft och tillgänglighet och god balans mellan historia, nutid och framtid. Västerbottens Museum AB ska verka för att en bred allmänhet tar del av regionens kulturarv.

Årets händelser

Museets utpekade ”arkivår” har resulterat i 15 publika program, mediainslag och visningar. Tredje året av projektet Mångfald-Minoritet-Kulturhistoria har påbörjats och året avslutades med öppningen av den egenproducerade och bemannande utställningen Prioritet Minoritet. Kultur- och demokratiministern besökte museet under året och fokuserade särskilt på hanteringen av mänskliga kvarlevor. Under året visades 15 tillfälliga utställningar, varav fyra öppnade år 2016. Sommarens verksamhet löpte enligt plan med 57 000 besökare. Årets totala besökssiffror i museibyggnaden var cirka 120 000.

Miljö och hållbar utveckling

I utställningsverksamheten har museet tagit miljöhänsyn i materialval och energilösningar. I den från år 2014 nya utställningen Textil hanteras frågor om utveckling, klimat och miljö. Under året har fortsatta energibesparingar gjorts bland annat vid byte av belysning inne och ute. Museet upphandlar nu inför konvertering av värmesystem från direktverkande el till värmepump i några av museets fastigheter samt inför byte av allmänbelysning i huvudbyggnaden, det senare är en stor energibesparande åtgärd.

Måluppfyllelse

Västerbottens museum har under året nått det finansiella målet till följd av ett effektivt arbete med hårda ekonomiska prioriteringar. Utbud och program under året har följt verksamhetsplan och i det närmaste avsatt budget. Museet har fortsatt aktivt strävat efter att finna fler och andra finansiärer liksom nya finansieringslösningar som komplement till ägartillskotten. I övrigt följer museet de mål som anges i ägardirektiv samt i det strategi- och måldokument som styrelsen antagit för åren 2016–2019.

Framtiden

Utmaningarna för framtiden är att klara av den löpande verksamheten i det dubbelt så stora museet. Museet avser fortsättningsvis att söka kompletterande finansiering. Friluftsmuseet Gammlia har ett stort attraktionsvärde för besökare boende i Västerbottens län, området är tillgängligt året om utan entréavgift. Museets fastighetsbestånd har ett omfattande renoveringsbehov. Utmaningen är att få till en långsiktig finansieringslösning för underhåll och restaurering av de kulturhistoriska byggnaderna. Viktiga satsningar på längre sikt är, förutom friluftsmuseet, nya, aktuella och innovativa kulturhistoriska utställningar samt nya publika arkiv för främst pappers- och fotosamlingar. Det senare syftar till att öka tillgängligheten till de skatter som finns i museets samlingar och samtidigt klara av att bevara materialet för framtiden. Ambitionen är att samverka med andra arkiv för att hitta samordningsvinster. En snabbt föränderlig värld kräver arenor där frågor problematiseras och får perspektiv och där människor får tillfälle att mötas och reflektera, Västerbottens museum är en sådan mötesplats.

Tabell 14. Nyckeltal för Västerbottens Museum AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	52	50
Resultat efter finansnetto	1	0
Balansomslutning	40	38
Justerat eget kapital	12	11
Soliditet (%)	30	29
Nettoinvesteringar	3	1
Årsarbetare	65	65

Umeå Folkets Husförening u.p.a.

www.umeafolketshus.se

Styrelseordförande: Ingela Wallrud

Verkställande direktör: Håkan Bäckström

Umeå kommun äger 98 procent av andelarna i Umeå Folkets Husförening U.P.A. och har 6 procent rösträtt.

Uppdrag

Umeå Folkets Husförenings uppgift är att tillgodose umebornas behov av lokaler till kulturverksamhet, föreningsverksamhet och kommersiell verksamhet.

Umeå Folkets Hus (UFH) uppför, förvaltar och tillhandahåller allmänna samlingslokaler. Där erbjuder UFH hyresgästerna möjlighet att bedriva förenings-, kultur-, bildnings- och nöjesverksamhet. UFH ska också främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Föreningen kan i egen regi svara för sådan verksamhet och i anslutning driva restaurangverksamhet.

Årets händelser

Under året har det, parallellt med att Vasaplan byggts om, fokuserats på att förändra huvudentrén, intilliggande fasad samt delar av TC. Dessa ytor är nu mer moderna och fräscha jämfört med tidigare. Marknadsföringsinsatserna riktat till Umeås kultur- och föreningsliv i syfte att informera om deras möjligheter att hyra lokaler till kraftigt subventionerade priser fortsätter att ge positiva effekter. Under året har antalet bokade och genomförda möten/aktiviteter ökat jämfört med föregående år. En del publika utrymmen har renoverats.

Miljö och hållbar utveckling

Solcellsanläggningen har varit i drift under ett år och effektmässigt når anläggningen upp till de förväntade nivåerna. Umeå Folkets Hus producerar nu en del av det totala energibehovet. Resurser har lagts ned på att uppfylla Svanens certifieringskrav som årligen följs upp. UFH är en av få dagkonferensanläggningar, av denna storlek, i landet som uppfyller dessa krav.

Framtiden

Under kommande år kommer fokus att ligga på: ytterligare marknadsföringsinsatser riktat till Umeås föreningsliv i syfte att informera om möjligheter till att hyra lokaler till kraftigt subventionerade priser, renovera konferensrum och allmänna ytor så att de interiört och tekniskt fortsätter hålla hög kvalitet, aktivt samarbete med Guitars för att skapa förutsättningar för en flytt till UFH, mer aktivt

informera om olika event/arrangemang som genomförs i huset i sociala medier och aktivt arbeta för ett utvecklat samarbete med vår andelsägare.

Tabell 15. Nyckeltal för Umeå Folkets Husförening u.p.a.

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	51	85
Resultat efter finansnetto	0	0
Balansomslutning	107	95
Justerat eget kapital	22	22
Soliditet (%)	20	23
Nettoinvesteringar	17	2
Årsarbetare	73	85

Delägda bolag

Kvarkenhamnar AB

I den svenska delen av bolaget har det under året hanterats 2,38 miljoner ton. Det är en ökning jämfört med föregående år på 8 procent eller 180 000 ton. De godsslag som ökat mest är skogsprodukter, färjegods samt terminalgods. Containerhantering i Holmsund har ökat stadigt de senaste åren och under 2017 blev det rekord med drygt 33 000 TEU (1 TEU = 20 fot) vilket är en ökning på 13 procent. Den finska delen av bolaget har tappat framförallt kolvolymer vilket innebar en minskning av godsvolymerna med 302 000 ton eller 21 procent.

Tabell 16. Nyckeltal för Kvarkenhamnar AB

mnkr	2017	2016
Nettoomsättning	73	75
Resultat efter finansnetto	-9	-7
Balansomslutning	31	39
Justerat eget kapital	15	24
Soliditet (%)	49	62
Nettoinvesteringar	2	4
Årsarbetare	31	31

NLC Ferry

Passagerartrafiken med Wasaline, som går mellan Holmsund och Vasa, ökade med 8 procent jämfört med föregående år. Antalet passagerare uppgick till 199 657 personer (184 144 personer). Frakttransporterna ökade med 21 procent. Under verksamhetsåret lyckades rederiet för femte året i rad öka både trafikvolym och förbättra resultatet. Under året har bolaget jobbat med olika åtgärder för att spara bränsle samt investerat i ett värmeåtervinningssystem från fartygets hjälpmaskiner. I december påbörjades även ett nytt projekt med energioptimering som fortsätter under 2018.

Konferensavdelningen har renoverats och en ny businesslounge samt sittsalong har tagits i bruk. Under hösten togs ett nytt höghastighetsinternet i bruk som första rederiet i Östersjön för att kunna erbjuda passagerare internet under hela resan med motsvarande hastigheter som på land.

Rederiets strategi har innefattat tillförlitlighet i trafiken samt en stadig tillväxt.

Tabell 17. Nyckeltal för NLC Ferry AB/OY

mn euro	2017	2016
Nettoomsättning	19	17
Resultat efter finansnetto	2	1
Balansomslutning	15	13
Justerat eget kapital	8	7
Soliditet (%)	58	53
Årsarbetare	149	133

Kvarkenlink AB

EU-ansökan som upprättats för projektet Midway Alignment behandlades inte av EU med motivering att de maritima kopplingarna mellan våra hamnar Vasa/Umeå och de så kallade ”Core Ports” som ingick i ansökan (Narvik, Helsingfors och Trelleborg) inte tillräckligt uppfyllde de kriterier som anges i riktlinjerna för utformningen av ”motorvägar till sjöss” i det europeiska transportsystemet, TEN-T.

Ansökan om projektmedel för ett fortsatt arbete med en transportlösning i det gränsregionala utvecklingsprogrammet ”Bothnia Atlantica” (MABA II), godkändes under december månad 2016. Det möjliggör för bolaget att, tillsammans med övriga berörda aktörer bedriva ett fördjupat arbete som främst fokuserar på olika medfinansieringslösningar på nationell och europeisk nivå för ett hållbart transportsystem i Kvarken. Finansieringslösningar diskuteras för närvarande med såväl externa kreditgivare som ägarna.

Finansiell analys av Umeå kommun och kommunkoncernen

Samhällsekonomisk utveckling

Efter några års snabb tillväxt är det högkonjuktur i den svenska ekonomin. Tillväxten drivs av ökade investeringar och ökad privatkonsumtion. Sveriges kommuner och landstings (SKL) bedömning är att konjunkturen kommer att stärkas ytterligare under 2018. Därefter beräknas tillväxten bli lägre. Det innebär att ekonomin återgår till ett konjunkturellt normalläge och ökningen i sysselsättningen kommer inte vara tillräcklig för att klara de kommande ökningarna av behov eller kostnader utöver vad som följer befolkningsutecklingen.

I både kommuner och landsting är investeringstrycket stort. En växande befolkning ger behov av att renovera och ersätta äldre lokaler vilket innebär att investeringarna ökar.

Befolkningen ökar i snabb takt. År 2016 ökade Sveriges folkmängd med 144 000 vilket är den största ökningen sedan år 1861. De kommande tio åren beräknas Sverige befolkning öka med ytterligare en miljon invånare och uppnå antalet 11 miljoner. Befolkningen växer snabbast i yngre och äldre åldrar. Det innebär ett ökat behov av utbyggnad av verksamheter i kommuner och landsting.

Den kraftiga ökningen av befolkningen i yngre och äldre åldrar är nu betydligt snabbare än för antalet personer i yrkesverksam ålder, som ökar långsamt. Befolkningsstrukturen är viktig för utvecklingen av sysselsättning och arbetslöshet. De närmaste åren kommer antalet personer i arbetsför ålder, födda i Sverige eller resten av Norden, att minska. Däremot kommer antalet utlandsfödda att öka. Ska sysselsättningen öka är det från denna grupp som sysselsättningen ökar.

Integrationen behöver förbättras så att skatteintäkterna ökar. Fler utrikesfödda behöver arbeta och kostnaderna behöver minska. Att komma in på arbetsmarknaden minskar utanförskapet som medför höga kostnader för exempelvis ekonomiskt bistånd, individ- och familjeomsorg samt sjukvård. Vidtas inga åtgärder kommer utvecklingen medföra att en stor differens uppstår mellan intäkter och kostnader. För att hantera detta krävs ett omfattande effektiviseringar med hjälp av ny teknik och nya arbetssätt.

De strukturella utmaningar som kommunsektorn står inför är större än under den senaste femtioårsperioden.

De offentliga finanserna påverkas av konjunkturläget och blev starkare förra året än vad SKL tidigare förutspått. Både hushållsskatterna och företagsskatteinkomsterna ökade. Detta motverkades till viss del av att den kommunala konsumtionen reviderades upp.

SKL bedömer att konjunkturen förstärks även år 2018. Efterfrågan på arbetskraft förblir hög och arbetslösheten sjunker. Den fortsatt starka efterfrågan på arbetskraft innebär att det blir svårare för arbetsgivarna att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Detta gäller speciellt för kommunsektorn. Bristen på arbetskraft beror bland annat på att antal personer med rätt utbildning är för få oavsett konjunkturläge.

Sveriges kommuner redovisade ett resultat på 22 mdkr för år 2016. Vilket är 2,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag när stora rea- och exploateringsvinster är borträknade. Genomsnittet de senaste tio åren ligger på 2,9 procent. Kommunerna har med god marginal klarat gränsen 2 procent som anses utgöra regeln för god ekonomisk hushållning. Kommunernas medelskattesats uppgår till 20,75 procent år 2017 och är oförändrad i jämförelse med föregående år.

Väsentliga händelser under året i Umeå

Vasaplan har under hösten moderniserats och byggts om med ökad kapacitet för bussar. Ombyggnaden har underlättat vid bussbyten i stadstrafiken. Trafiksäkerheten har förbättrats och tillgängligheten har ökat.

Ultra-trafiken, Umeås lokaltrafik med buss, är sedan mars 2017 helt fossilfria. Nio av bussarna drivs med el och övriga fordon med HVO, hydrerade vegetabiliska oljor. Detta är ett viktigt steg mot Länstrafikens mål att all kollektivtrafik i länet ska vara fossilfri år 2025.

Rådhustorget har byggts om. Nya mosaikplattor har lagts och en ny kafébyggnad har byggts. Torget ska vara en attraktiv mötesplats året om där umeborna kan mötas.

Trafikverket har godkänt Västra länken som kommer att gå öster om Prästsjön. Vägbygget av Västra länken har överklagats till regeringen.

Luftfartsverket och Swedavia har tecknat ett avtal som innebär att Umeå flygplats i framtiden kommer att få flygtrafikledning på distans. Syftet är att digitalisera och effektivisera flygtrafiken i Sverige.

Under året tog Umeå kommun emot en fristadsstipendiat. Stipendiet ges till en kulturutövare som är utsatt för censur eller förföljelse i sitt hemland. Stipendiet är tvåårigt och innebär att stipendiaten får möjlighet att arbeta fritt inom sitt konstområde.

Umeå var i december värdstad för Musikhjälpen som under sex dagar samlar in pengar till ett humanitärt ändamål. Temat i år var ”Barn är inte till salu”. Radiohjälpen tar hand om de insamlade pengarna. Engagemanget var så stort att insamlingsrekord sattes och 74 mnkr samlades in.

Väsentliga händelser efter årets slut i Umeå

Den svenska regeringen har avslagit ansökan om medfinansiering till en ny kvarkenfärja. Hela kostnaden för Midway Alignment-projektet uppskattades till cirka två miljarder kronor. Umeå kommun samarbetade i projektet med Vasa stad.

Umeå Energi har, i tuff konkurrens, vunnit pris i SM i telefoni och kundservice i kategorin Miljö och energi. Antalet bedömningskriterier är åtta stycken. Tävlingen bedöms av professionella undersökare som ringer telefonsamtal till respektive tävlande företag.

Den upphävda detaljplanen avseende nya bostäder och parkeringshus på Östra Dragonfältet ska överklagas till mark och miljööverdomstolen enligt ett beslut av kommunfullmäktige.

Regeringen har avslagit överklagandet av Västra länken som är den sista delen av ringleden runt Umeå. Detta innebär att Trafikverket kan börja bygga vägen. Enligt planen ska vägen vara färdigställd under år 2021.

Kommunkoncernens resultat

Resultatet för Umeå kommunkoncern uppgår till 1 390 mnkr (349 mnkr). Koncernen Umeå Kommunföretag AB ingår med 1 125 mnkr (267 mnkr) och Umeå kommun med 259 mnkr (85 mnkr). Resultatförbättringen uppgår till 1 041 mnkr och beror till största delen på Bostadens försäljning av fastigheter vilket genererade en reavinst på 874 mnkr. Resultatet exklusive Bostadens reavinst skulle ha uppgått till 516 mnkr. Kommunens försäljning av mark och exploateringsfastigheter har gett positiv resultatpåverkan med 97 mnkr.

Diagram 4. Resultat för Umeå kommunkoncern och Umeå kommun 2013 – 2017

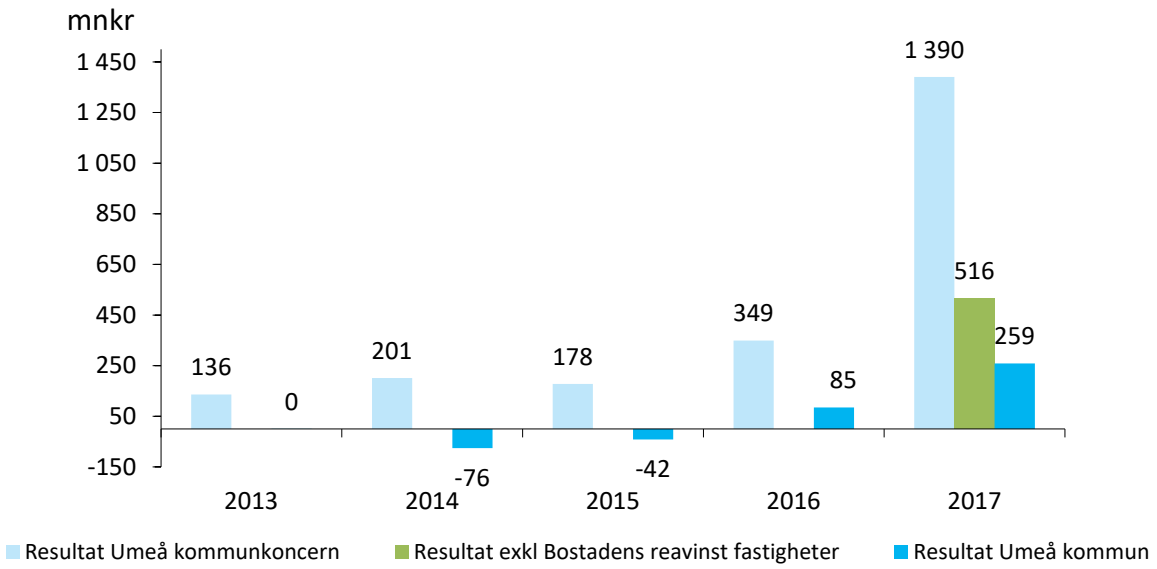

I koncernen Umeå Kommunföretag uppgick resultatet för Bostaden till 967 mnkr (144 mnkr) och Umeå Energis resultat till 138 mnkr (95 mnkr).

Umeå Kommunföretag AB gjorde ett resultat på 212 mnkr (0 mnkr). Under året har moderbolaget Umeå Kommunföretag AB fått en utdelning från delägda bolaget Väven i Umeå AB med 205 mnkr. Bolaget har därutöver fått ett koncernbidrag med 15 mnkr.

Under året fick AB Bostaden i Umeå uppdrag av fullmäktige att sälja nio fastigheter till Heimstaden vilket gav en reavinst med 874 mnkr.

Umeå Energis resultat har bland annat påverkats av låga el-och elcertifikatspriserna som påverkat intäkterna negativt för elproduktionen i kraftvärmeanläggningarna och vindkraftverken. Efterfrågan på avfallsbehandlingstjänster har varit hög under året vilket har gett stabila avfallsintäkter och mycket god tillgång till avfallsbränsle.

Upab har förbättrat sitt resultat med 9 mnkr. Orsaken till detta är högre intäkter från tomtmark, parkeringsanmärkningar, kontrollavgifter, amortering av p-köp samt lägre pensionskostnader.

Tabell 18. Koncernmellanhavanden

Koncernmellanhavanden	Försäljning		Driftbidrag		Lån		Borgen	
mnkr	köpare	säljare	givare	mottagare	givare	mottagare	givare	mottagare
Umeå kommun	256	33	149	-	6 402	-	786	-
Umeå Kommunföretag AB	10	10	1	110	6 319	6 419	-	183
Umeå Energi AB	23	229	-	-	33	1 708	-	568
AB Bostaden i Umeå	147	101	-	-	-	2 920	-	-
Infrastruktur i Umeå AB	5	45	-	-	-	766	-	-
Umeå Parkerings AB	15	4	-	-	3	5	-	-
Umeå Vatten och Avfall AB	40	66	-	-	-	901	-	0
Dåva Deponi & Avfallscenter AB	4	11	-	-	50	-	-	35
Västerbottens Museum AB	1	0	-	19	-	19	-	-
Umeå Folkets Husförening	2	4	-	21	-	69	-	-
Kompetensspridning i Umeå AB	2	0	-	-	-	1	-	-
Science Park	-	1	-	-	1	-	-	-
Summa	**505**	**505**	**150**	**150**	**12 807**	**12 807**	**786**	**786**

Kommunens resultat

Årets resultat är det starkaste resultatet på flera år och uppgår till 259 mnkr (85 mnkr) vilket är en förbättring med 174 mnkr jämfört med föregående år. Budgeterat resultat uppgår till 60 mnkr. Helårsprognosen som gjordes i augusti visade ett prognostiserat resultat på 189 mnkr. Resultatförbättringen jämfört med budget har främst påverkats av engångseffekter som till exempel försäljning av mark och exploateringsfastigheter, kraftverksamheten samt reavinster på anläggningstillgångar. Under året har Projektet Entré Syd avslutats vilket har tillfört 80 mnkr till resultatet, försäljning av Scharinska villan har gett en resultatpåverkan med 11 mnkr och försäljning av tomten Mården en resultatpåverkan med 17 mnkr.

Diagram 5. Resultat jämfört med budget och prognos

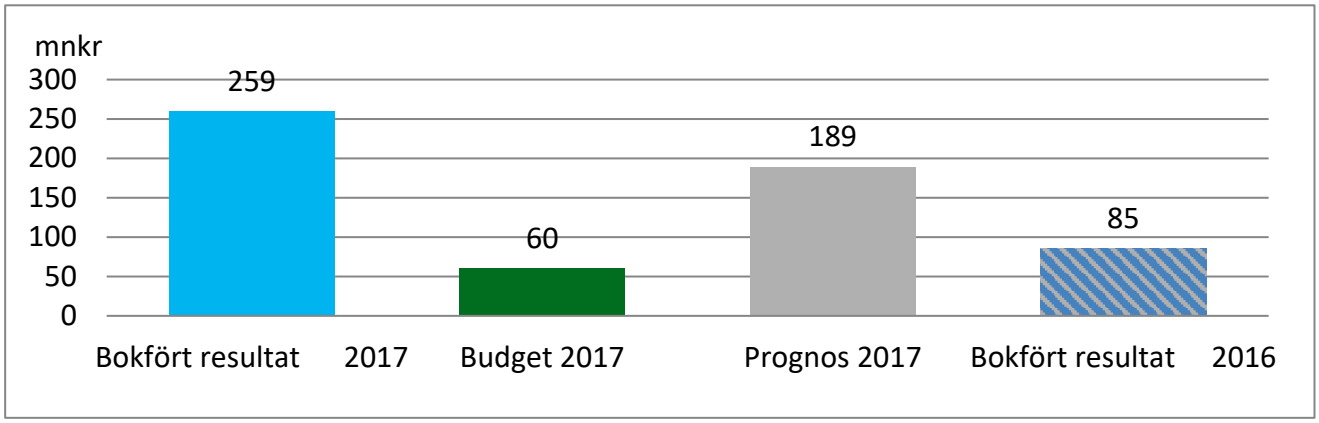

Diagram 6. Ackumulerat resultat per månad 2017

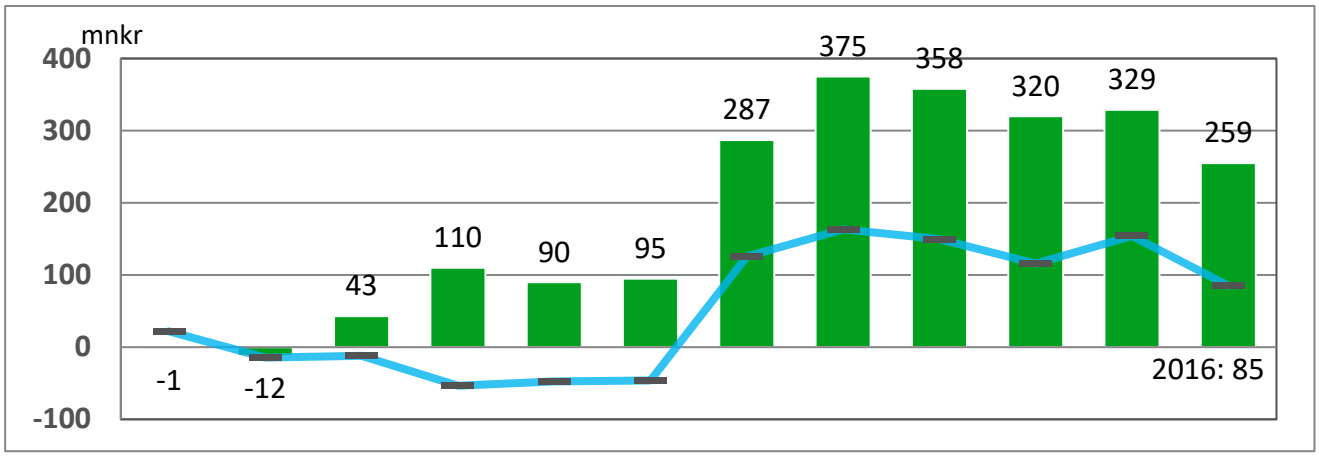

Diagram 7. Resultat de senaste fem åren

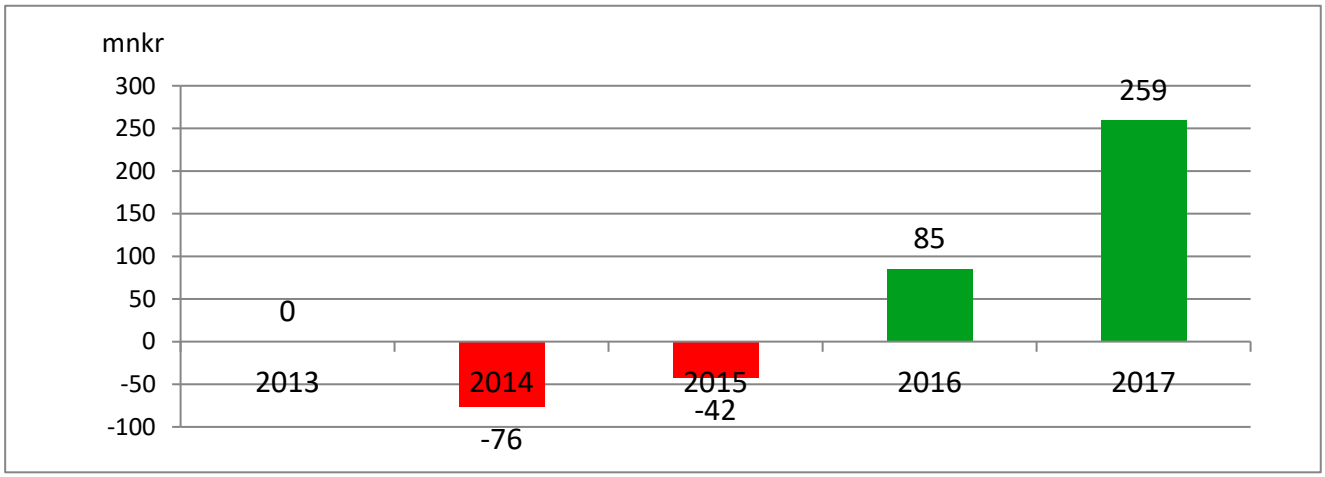

Verksamhetens nettokostnader, skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 6 458 mnkr (6 327 mnkr) vilket är en ökning med 2 procent. Verksamhetens nettokostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag utgör 96 procent (99 procent), vilket är avsevärt förbättring jämfört med föregående år.

Verksamhetens intäkter 1 841 mnkr (1 832 mnkr) är på samma nivå som året innan. Bidrag från Migrationsverket minskade med 91 mnkr, försäljningsintäkter från elkraften ökade med 34 mnkr och försäljning av exploateringsmark ökade med 15 mnkr. Bidragen från Skolverket har ökat med 28 mnkr.

Verksamhetens kostnader uppgår till 7 927 mnkr (7 746 mnkr) och ökade med 181 mnkr jämfört med föregående år. Personalkostnaderna inklusive sociala avgifter uppgår till 4 768 mnkr (4 566 mnkr), vilket är en ökning med 202 mnkr (4 procent varav indexuppräkning i snitt var 2,5 procent). Antalet anställda uppgår till 12 002 (11 888) och har ökat med 114 (227) personer. Under året fick kommunen en gottgörelse från kommunens pensionsstiftelse med 21 mnkr (23 mnkr) vilket har

reducerat personalkostnaderna. Kostnader för köp av huvudverksamhet har minskat med 33 mnkr och uppgår till 1 095 mnkr (1 128 mnkr). Kostnader för stödboenden och HVB-hem för ensamkommande barn har minskat med 51 mnkr. Däremot ökade kostnaderna för fristående enheter i den pedagogiska verksamheten med 18 mnkr på grund av ökat antal elever. Bidrag till de kommunala bolagen har ökat med 27 mnkr. Ökningen beror till största delen på bidrag till Umeå Kommunföretag AB för införandet av fossilfria bussar. Lokal och bostadshyror har ökat med 28 mnkr och beror bland annat på fler och dyrare externa förhyrningar. Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader har minskat med 28 mnkr. Övriga främmande tjänster har ökat med 13 mnkr varav den största delen är hänförlig till IT-licenser och databasavgifter.

Avskrivningar och nedskrivningar har i år varit 43 mnkr lägre jämfört med föregående år 371 mnkr (414 mnkr). Den största anledningen beror på föregående års nedskrivning med 29 mnkr och att komponentindelning av fastigheter, gator och parker slutförts under året. Vid omräkning till komponenter har de genomsnittliga avskrivningstiderna blivit längre vilket medför minskade avskrivningar. Ytterligare en orsak är att årets investeringar (649 mnkr) var 16 procent lägre än föregående år (777 mnkr).

Årets skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår totalt till 6 719 mnkr (6 405 mnkr) och har ökat med 314 mnkr (5 procent) jämfört med föregående år. Umeå kommuns invånarantal har ökat samt fler är i förvärvsarbete vilket medför ökat skatteunderlag. Ökningen av skatteintäkterna blev 272 mnkr och uppgår till 6 049 mnkr (5 777 mnkr).

Bidrag från utjämningssystemet och generella statsbidrag uppgår till 1 311 mnkr (1 243 mnkr), en ökning med 68 mnkr motsvarande 5 procent.

Tabell 19. Periodens skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

mnkr	Utfall 2017	Utfall 2016	Förändring	%
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	6 719	6 405	314	5
– varav skatteintäkter	6 049	5 777	272	5
– varav inkomstutjämning	930	869	61	7
– varav kostnadsutjämning	-639	-611	-28	5
– varav regleringsavgift	-1	-4	3	-70
– varav generella stadsbidrag flyktingverksamhet	56	60	-4	-7
– varav bidrag LSS-utjämning	115	113	2	2
– varav kommunal fastighetsavgift	210	201	9	4

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har haft en positiv utveckling de senaste två åren. God ekonomisk hushållning förutsätter att skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning långsiktigt överstiger verksamhetens nettokostnader.

Verksamhetens nettokostnader har minskat, i procent i förhållande till totala skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Nyckeltalet som är det lägsta under den senaste fem åren visar hur stor del som verksamhetens nettokostnader tar i anspråk av de totala skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning. Minskningen är en kombination av att skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och har ökat med 5 procent samtidigt som verksamhetens nettokostnader har en mindre ökning med 2 procent. Genomsnittligt nyckeltal för kommuner med 100 000–199 000 invånare uppgår till 96,6 procent (år 2016). Genomsnittligt nyckeltal för samtliga Sveriges kommuner uppgick till 94,2 procent.

Diagram 8. Utveckling av verksamhetens nettokostnader samt skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning de senaste fem åren

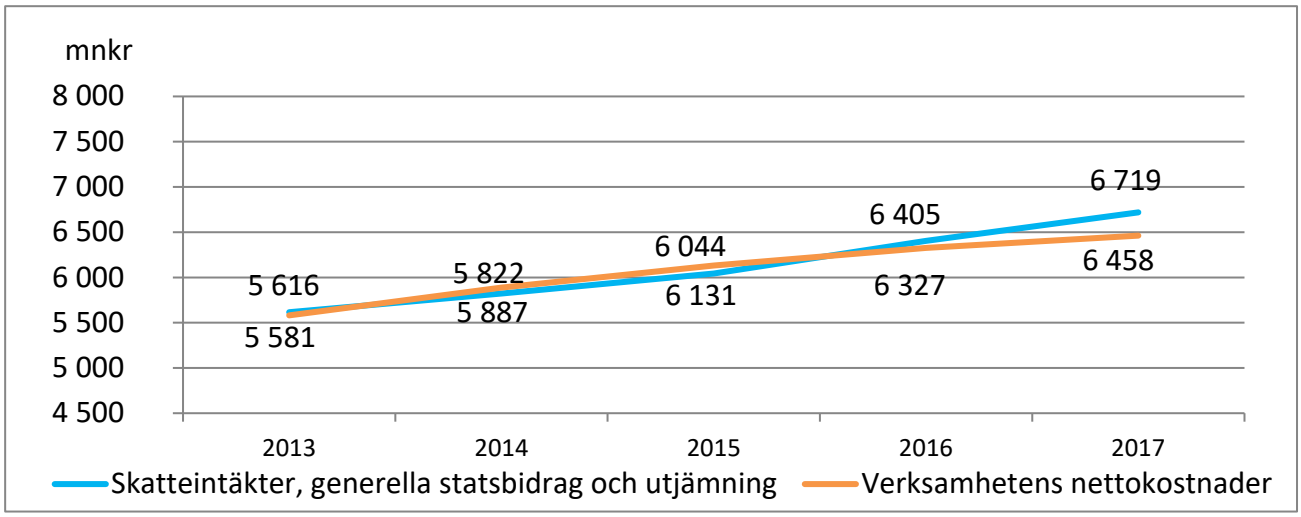

Diagram 9. Verksamhetens nettokostnader i procent i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

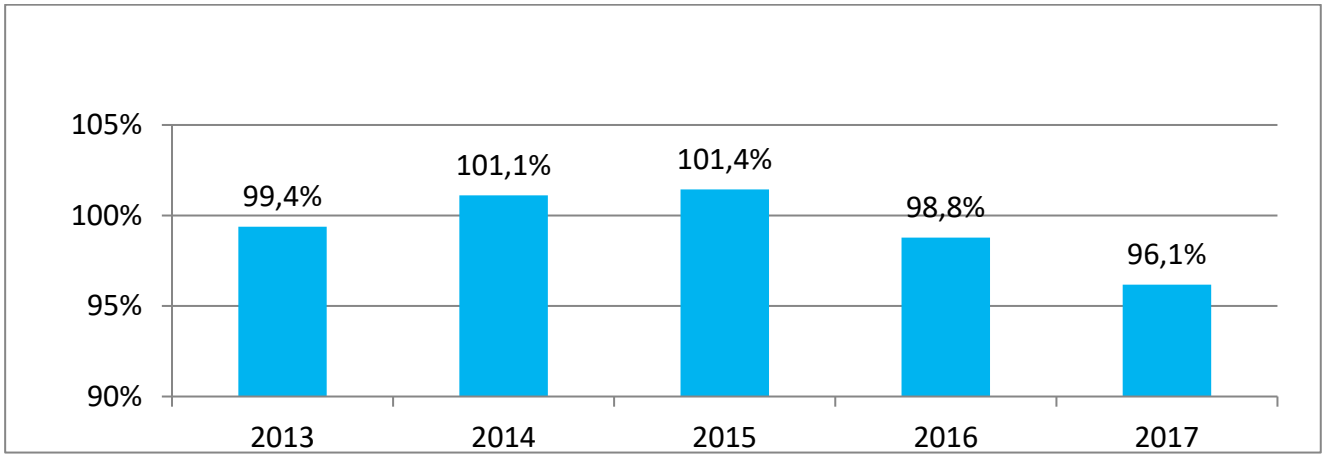

Finansnetto

Finansnettot uppgår till –3 mnkr (8 mnkr). Förändringen mellan åren beror delvis på ett förtidlösen av lån som påverkat räntekostnaderna negativt. Låneskulden uppgår till 1 733 mnkr (1 746 mnkr) och har minskat med 13 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Under året har snitträntan minskat från 2,21 procent till 1,97 procent. Vid utgången av året var räntan 2,09 procent (2,06 procent).

Diagram 10. Finansnetto

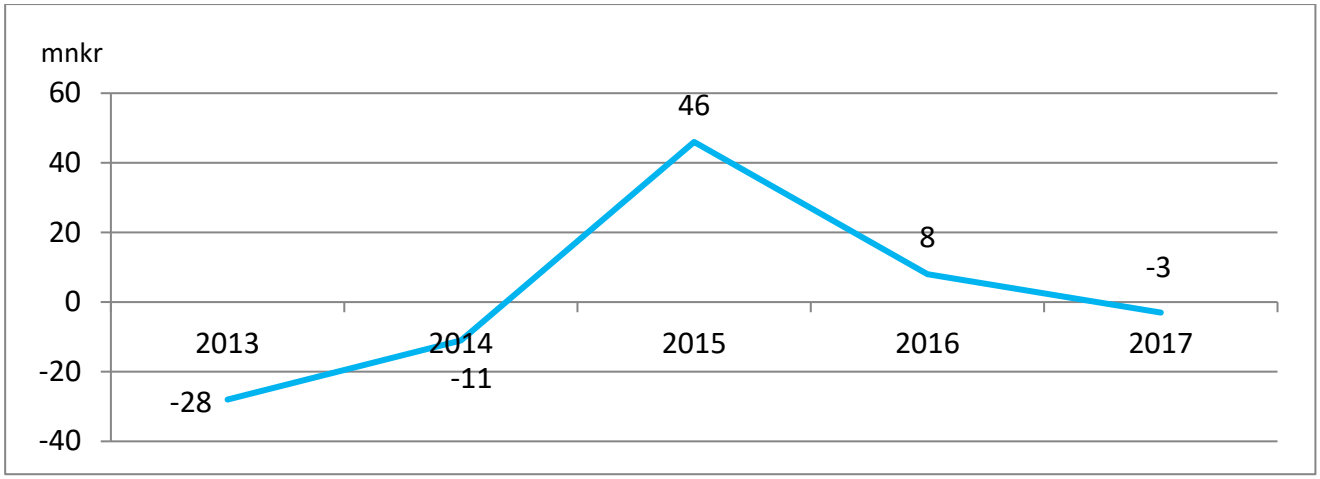

God ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

God ekonomisk hushållning regleras i kommunallagen och ställer krav på att kommunens verksamheter ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning både i ett verksamhetsperspektiv och finansiellt perspektiv. Detta innebär en långsiktig balans mellan löpande intäkter och kostnader. Kommunallagen ställer därutöver krav på redovisning av balanskravsresultat varje år. Lagen medger kommunerna möjlighet att göra en reservering av medel till en resultatutjämningsreserv för att jämna ut konjukturvariationer mellan åren.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning uppnås genom att definiera och uppnå de mål som fastställts av kommunfullmäktige i samband med att budgeten fastställs. En god ekonomisk hushållning innebär också ett ekonomiskt resultat som långsiktigt säkerställer skyddet av kommunens tillgångar och åtaganden.

Balanskravsutredning

För att uppnå ett resultat i balans ska kommunens intäkter överstiga kostnaderna varje enskilt år.

Vid det årliga upprättandet av balanskravsutredningen ska resultatet rensas med realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar. Vid ett eventuellt underskott i balanskravsresultatet ska underskottet återställas i budgeten de kommande tre åren.

Tabell 20. Årets resultat efter balanskravsjusteringar

mnkr	2017-12
Årets resultat	259
Reducering av samtliga reavinster	-29
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**230**

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Kommunfullmäktige tog år 2014 beslut om tillämpning av reglerna för avsättning till resultatutjämningsreserv.

Reservering till RUR kan göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av årets resultat (259 mnkr) alternativt den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar (230 mnkr) som överstiger

- en procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

  alternativt

- två procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning om kommunen har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

För Umeå kommuns del innebär det att reservering till resultatutjämningsreserv kan göras på mellanskillnaden mellan det lägre resultatet efter balanskravsjusteringar och 1 procent av årets skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Tabell 21. Beräkning av reservering till RUR

mnkr	2017-12
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	230
1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (6 719 mnkr)	-67
Reservering till RUR kan göras med	**163**

Tabell 22. Avstämning mot kommunallagens balanskrav

mnkr	2017-12
Årets resultat	259
Reducering av samtliga reavinster	-29
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**230**
Reservering till RUR	-163
Balanskravsresultat	**67**

Årets balanskravsresultat uppgår till 67 mnkr efter balanskravsjusteringar och reservering till resultatutjämningsreserv. Balanskravet är därmed uppfyllt enligt kommunallagen.

Känslighetsanalys

Olika faktorer påverkar kommunens ekonomi och ekonomisk beredskap behövs för oförutsedda händelser. En del faktorer kan kommunen själv styra över, övriga faktorer styrs av omvärlden. Befolkningstillväxten är viktig för kommunen eftersom skatteunderlaget ökar. Ökad befolkning ställer också krav på ökade investeringar som till exempel nya skolor, gator och omsorgsboenden. När investeringarna ökar så ökar också den årliga avskrivningskostnaden. Är det långsiktig balans mellan intäkter och kostnader minskar risken för ökad upplåning.

Känslighetsanalysen nedan visar hur olika händelser påverkar kommunens ekonomi. Händelserna baseras på 2017 års förhållanden.

Tabell 23. Känslighetsanalys

mnkr	
Befolkningsförändring med 100 invånare (19–64 år)	+/- 5 mnkr
Generella statsbidrag och utjämning 1 %	+/- 6 mnkr
Skattedebitering med 1 kr	+/- 253 mnkr
Förändring av intäkter för taxor & avgifter 2 %	+/- 5 mnkr
Lönekostnadsförändring med 1 %	+/- 45 mnkr
Prisförändring köp av verksamhet & entreprenader 1 %	+/- 13 mnkr
Elhandel, prisförändring 1 öre/kWh	+/- 7 mnkr
Årlig avskrivningskostnad vid en investeringsökning med 100 mnkr (viktad komponentavskrivning)	+/- 5 mnkr
Ränteförändring med 1 % på befintliga lån	+/- 17 mnkr
Räntekostnad vid förändrad upplåning med 100 mnkr	+/- 2 mnkr

Kapacitet

Invånarantalet uppgick vid årsskiftet till 125 080 invånare (122 892 invånare) och ökar stadigt. När invånarantalet ökar så innebär detta ökat behov av investeringar i både kommunal verksamhet samt i de kommunala bolagen.

Investeringar i kommunkoncernen

Kommunkoncernens investeringar uppgår till 1 519 mnkr (1 608 mnkr) och är 89 mnkr lägre jämfört med föregående år.

Umeå Kommunföretag AB:s investeringar är ombyggnad av fastigheten Idun 1 med 12 mnkr och laddstation för bussar med 1 mnkr.

Investeringar i AB Bostaden i Umeå gjordes i ny- och ombyggnadsprojekt och summeras till 404 mnkr. Av investeringarna avsåg 177 mnkr nyproduktion.

Umeå Energi ABs investeringar uppgår till 269 mnkr varav fiberinvesteringar ingår med 62 mnkr inkl förvärv av ett ortssammanbindande nät. Ett gammalt 40 kV-elnät byts mot ett nytt 130 kV-nät i området i och omkring universitetsstaden. Investeringar i elnät och nätstationer uppgår till 70 mnkr. I maskinanläggning för värme- och kylaproduktion samt distributionsnät har investerats för 54 mnkr. Investering i torrefieringsanläggning 25 mnkr, fordon, inventarier och byggnad 25 mnkr och investeringar i elmätare 16 mnkr.

Under året har Umeva genomfört investeringar för 119 mnkr. Den största investeringen är uppförande av nya kontors- och personalutrymmen på det nya reningsverket för 24 mnkr, inköp av fastigheten Tjälamark 2:4 för 7 mnkr samt ombyggnad av Baggböle pumpstation för 7 mnkr.

Dåva DAC:s investeringar uppgår till 3 mnkr varav 2 mnkr avser utbyggnad av befintlig Ifa-deponi. 1 mnkr är kopplad till uppbyggnaden av det nya reningsverket som ska fungera som ett sista polersteg i lakvattenreningen.

Inab:s investeringar avser vagnverkstad i Umeå Hamn 7 mnkr samt tillkommande investeringar tillhörande badhuset med 4 mnkr.

Upab:s investeringar under året uppgår totalt till 31 mnkr varav det nya parkeringshuset på Järnvägsallén uppgår till 29 mnkr. I övrig verksamhet uppgår investeringarna för biljettautomater och skyltar till 2 mnkr.

Västerbottens museum ABs största investeringar har varit byte av skiffertaket på museets huvudbyggnad från 1943 med 2 mnkr därutöver har det investerats i ett nytt styrsystem för belysning i en av utställningshallarna med 1 mnkr.

Umeå Folketshus-förening har förändrat huvudentrén, intilliggande fasad samt delar av TC för 16 mnkr, arbetet har skett parallellt med att Vasaplan byggts om. Arbetet fortsätter under 2018.

Diagram 11. Investeringar i kommunkoncernen

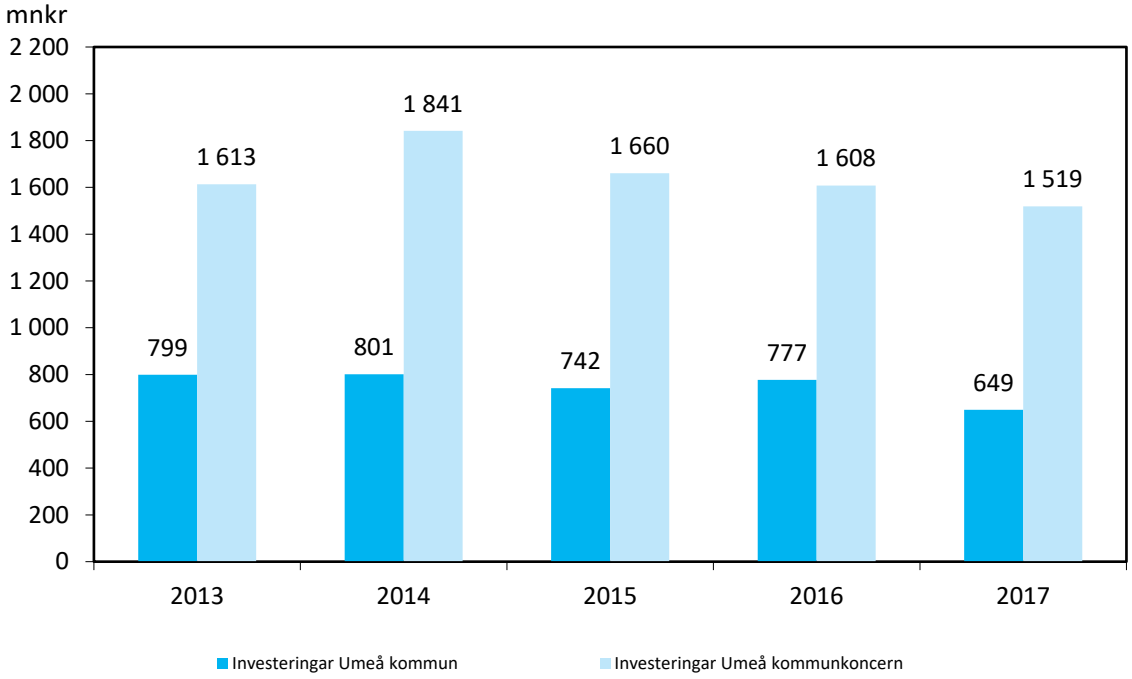

Investeringar i kommunen

Årets materiella investeringar summeras till 642 mnkr (761 mnkr). Den största delen av investeringsvolymen är fastigheter i kommunens verksamheter. Investeringsbudgeten uppgår till 856 mnkr. Avvikelsen mellan utfall och budget beror till största delen på senareläggning av vissa investeringsprojekt. Investeringarna uppgår till 75 procent av årets budgetram på 856 mnkr.

Diagram 12. Materiella investeringar i kommunen

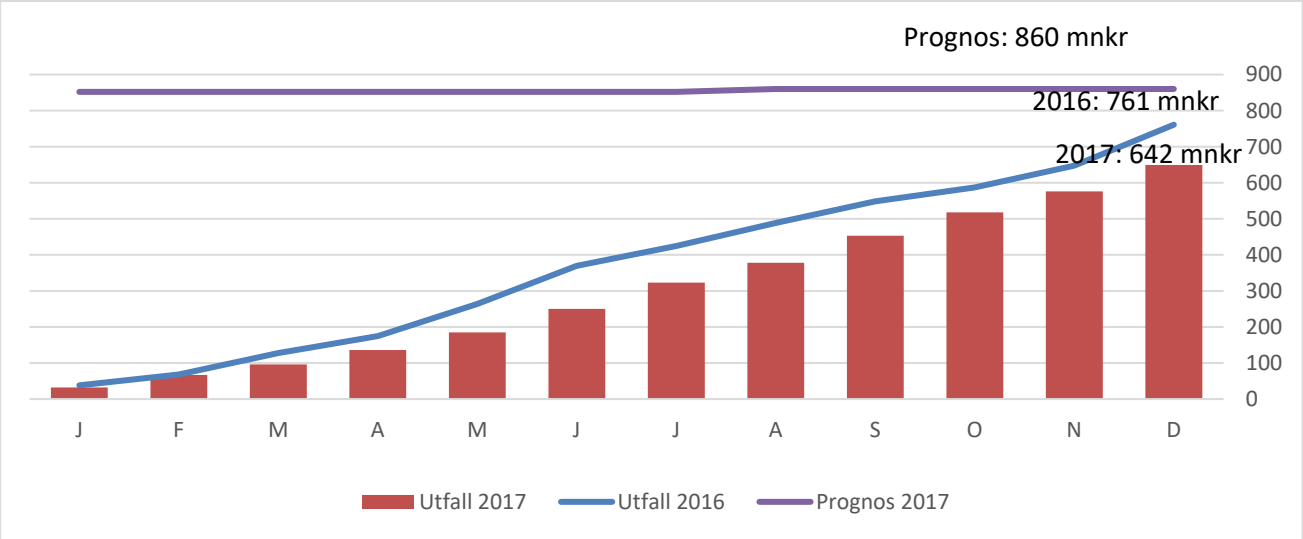

Fastighetsinvesteringarna uppgår till 331 mnkr (502 mnkr). De största investeringarna inom fastighetsområdet har skett inom kommunens verksamheter som äldreboende/förskola Ålidhem 48 mnkr, förskola/äldreboende på Marieberg 32 mnkr och grundskola/gymnasiet Östra skolan 28 mnkr.

Investeringar inom området gator och vägar uppgår till 184 mnkr (117 mnkr) och de största investeringar var gång-och cykelbro mellan Lundåkern och Bölesholmarna 51 mnkr, ombyggnad av Vasaplan 40 mnkr och ombyggnad av Rådhustorget 23 mnkr.

Investeringarna I vattenkraftstationen Stornorrfors som kommunen äger tillsammans med Vattenfall uppgår till 28 mnkr (14 mnkr). Kommunen ansvarar för sin ägarandel 25,85 procent. Årets investeringarna avser förnyelse av en turbin samt åtgärder för fyllningsdammar.

Årets totala investeringar uppgår till 10 procent (12 procent) av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning vilket är en minskning i jämförelse med föregående år. Investeringarna har varit lägre i år samtidigt som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har varit högre. I jämförelse med kommuner med 100 000–199 000 invånare uppgick investeringarna till 13 procent år 2016. I samtliga Sveriges kommuner var investeringarna 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel.

Kommunkoncernens resultat höjde självfinansieringsgraden till 150 procent (86 procent) med anledning av Bostadens reavinst från försäljning av fastigheter. Räknas reavinsten bort uppgår självfinansieringsgraden till 93 procent.

Kommunens självfinansieringsgrad har förbättrats och uppgår till 97 procent (64 procent). Förbättringen mellan åren beror delvis på högre resultat samt lägre avskrivningar. Omställningen av

komponentindelning föregående år har medfört lägre avskrivningar samtidigt som investeringarna blev lägre.

I jämförelse med kommuner med 100 000–199 000 invånare uppgick självfinansieringsgraden till 98 procent år 2016. I samtliga Sveriges kommuner var självfinansieringsgraden 122 procent.

Diagram 13. Självfinansieringsgrad

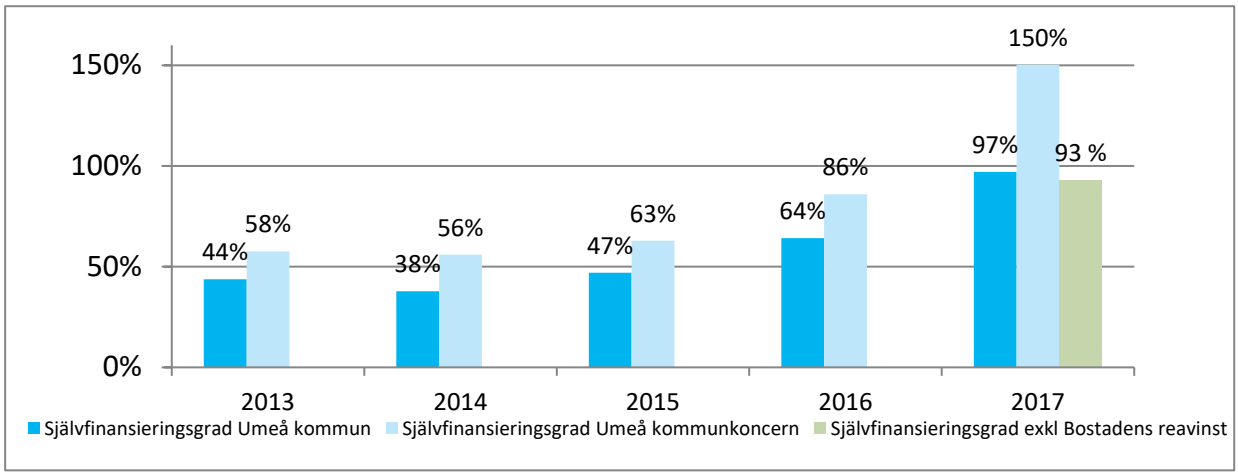

Soliditet

Soliditeten beskriver den långsiktiga betalningsförmågan och visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med egna medel. Nyckeltalet beräknas exklusive internbanken men inklusive pensionsförpliktelserna.

Umeå kommunkoncerns soliditet uppgår till 28 procent (20 procent) inklusive kommunens pensionsåtagande.

I jämförelse med kommunkoncerner i kommuner med 100 000–199 000 invånare uppgick soliditeten inklusive pensionsåtaganden till 23 procent år 2016. I samtliga Sveriges kommunkoncerner var soliditeten 15 procent.

Under året ökade kommunens soliditet till 23 procent (19 procent).

I jämförelse med kommuner med 100 000–199 000 invånare uppgick soliditetens inklusive pensionsåtaganden till 23 procent år 2016. I samtliga Sveriges kommuner var soliditeten 14 procent.

Diagram 14. Soliditet

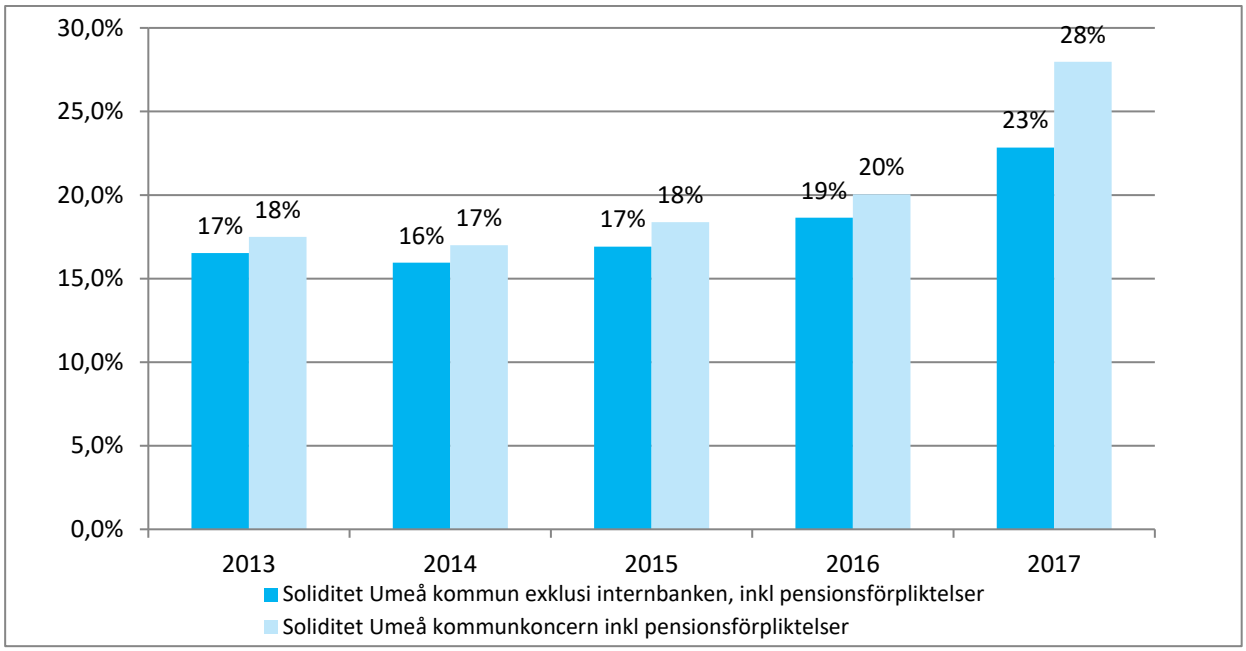

Risker

Kraftverksamhet

Handel på den avreglerade kraftmarknaden medför ett antal marknadsrisker som måste hanteras. För att begränsa risken prissäkras elpriserna successivt utifrån regler för Umeå kommuns elhandelsverksamhet. Prissäkringen görs både i produktions- och inköpsportföljerna. Genom prissäkring minskar också risken för större budgetavvikelser.

En ytterligare risk som inte kan påverkas är tillgången på vatten som styr produktionen i Stornorrfors. De senaste åren har kraftverksamhetens intäkter varit lägre än budgeterade intäkter. Orsaken beror på lägre elpriser och lägre produktion.

Kollektivtrafiken

Driftsäkerheten behöver öka på nuvarande elbussar. Att kollektivtrafiken kan prioriteras mot andra trafikslag för att säkerställa framkomlighet och effektivitet i trafiken. Att kommunen kan finansiera en fortsatt utveckling av kollektivtrafiken kapacitetsmässigt mot bakgrund av den starka volymutvecklingen.

Driftstörningar Umeå Energi

Driftstörning i basproduktionen under vintersäsongen ger alltid en stor ekonomisk konsekvens. Riskerna hanteras genom aktivt arbete med förebyggande underhåll, reinvesteringar och standardiserat arbetssätt. Vid stora störningar är konsekvensen hanterad via försäkringar.

Långvariga störningar på regionnätet, bredbandsnätet eller fjärrvärmenätet förebyggs med att beredskapsorganisationen är uppbyggd så att störningar kan undvikas och för att kunna hantera de störningar som uppstår.

Årlig risk och sårbarhetsanalys genomförs med upprättande av åtgärdsplan för hur leveranssäkerheten alltid ska bibehållas och förbättras.

Risker kopplade till Elnäts IT-system som drabbar tillgänglighet/riktighet/konfidentialitet möts med förstärkning av skalskydd för driftcentral och fördelningsstationer. Förvaltningsorganisation är på plats för hantering av informationssäkerhet i våra IT-system. Analys genomförd för SCADA-system. Utbildning av personal i koncernen inom området genomförs. Osäkerheter kring reglermodeller och lagförändringar påverkar oss, nu särskilt inom elnäts- och bredbandsverksamheten.

Avfall och återvinning, Umeva

Umeås expansion och de behov på VA-utbyggnad som den föranleder medför att bolaget kommer att behöva finansiella resurser som är ytterst ansenliga de kommande 10 åren.

Risker Upab

Den enskilt största risken är att inte få möjlighet att bygga de planerade parkeringsanläggningarna på kvarteret Muraren (Bangatan/Nygatan/Hovrättsgatan/Västra Norrlandsgatan) och kvarteret Ymer (Västra Esplanaden/Skolgatan/Sveagatan/Kungsgatan) liksom bristen på framtida reservat för parkeringshus. Detta samtidigt som antalet p-platser på gatumark minskas för varje år. Risken för söktrafik, och därmed ökade luftföroreningar, samt en upplevd brist på parkering för centrumbesökare som slår mot centrums tillgänglighet.

Risker deponi Dåva DAC

Risk finns att Fortums nya FA-deponi i Sundsvall kommer att påverka prisbild och eventuella avfallsflöden i Norrland. Konkurrens är bra men risken finns att de begränsade mängder farligt avfall som finns i Norrland blir dyrare att ta hand om.

NLC Ferry

Rederiets resultat är beroende av prisutvecklingen på fartygsbränsle. Även valutakurserna har betydelse för resultatet. Störningar i fartygets eller hamnanläggningarnas funktion kan leda till avbrott i trafiken, vilket skulle ha en väsentlig inverkan på rederiets resultat och finansiella ställning. Det politiska klimatet vid behandling av stöd för färjetrafiken och ev. negativ publicitet kan påverka passagerarsiffrorna, vilket direkt påverkar rederiets resultat.

Pensionsförpliktelser

Kommunen har omfattande pensionsförpliktelser. När RIPS-räntan minskar ökar pensionsskulden och när RIPS-räntan stiger minskar pensionsskulden.

Riktlinjer för pensionsskuldsberäkning ändrades under året till RIPS 17 efter RIPS-kommitténs översyn av värderingsmodellen RIPS 07. Pensionsskulden ska nuvärdesberäknas med hänsyn till livslängdsåtaganden. RIPS-räntan är oförändrad jämfört med föregående år och ingen omräkning av pensionsskulden på grund av räntan har gjorts.

Pensionsförpliktelserna redovisas enligt blandmodellen vilket innebär att pensionskulden redovisas enligt följande:

- Pensioner som intjänats till och med 1997-12-31 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs i samband med utbetalning.
- Pensionsavsättningar från och med 1998-01-01 kostnadsförs i samband med intjänandet och är bokförda som en avsättning i balansräkningen.

Kommunen har en pensionsstiftelse där medel är placerade för att täcka pensionsåtaganden för tidigare anställda födda år 1935 och tidigare och deras efterlevande. Den totala förpliktelsen av kommunens pensionsåtaganden i ansvarsförbindelsen har minskats med 183 mnkr inklusive löneskatt.

Pensionsstiftelsens förvaltning sköts av en extern förvaltare. När pensionsstiftelsens marknadsmässiga förmögenhet överstiger pensionsåtagandet har kommunen möjlighet att begära gottgörelse från pensionsstiftelsen för att täcka kommunens pensionskostnader för denna grupp. Årets gottgörelse uppgår till 21 mnkr (23 mnkr).

Ansvarsförbindelsen inklusive löneskatt uppgår till 84 procent (85 procent) av de totala pensionsförpliktelserna och har minskat med 74 mnkr.

Tabell 24. Pensionsförpliktelser

mnkr	2017	2016
Avsättning i balansräkning	363	349
Löneskatt på avsättning	88	85
Ansvarsförbindelse	1 868	1 941
Löneskatt på ansvarsförbindelse	453	471
Totalt pensionsförpliktelser	**2 772**	**2 846**
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0
Återlånade medel	**2 772**	**2 846**

Pensionskostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har varit stabil med en liten minskning de senaste åren.

Diagram 15. Pensionskostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

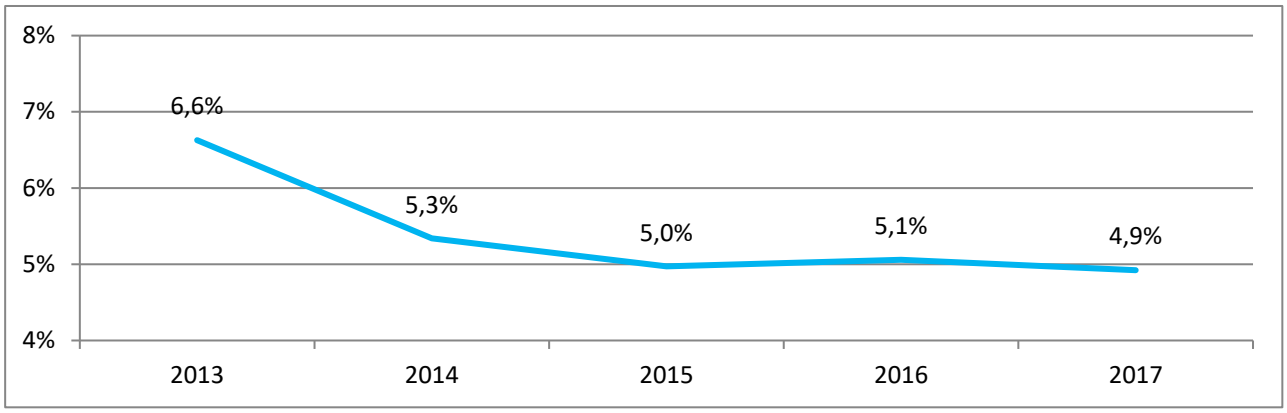

De senaste fem åren har åtagandet för pensionerna minskat. Ansvarsförbindelsen har minskar stadigt varje år, däremot ökar den långfristiga pensionsavsättningen inklusive den avgiftsbestämda delen.

Tabell 25. Kommunens pensionsåtaganden de senaste fem åren

mnkr	2017	2016	2015	2014	2013
Avgiftsbestämd del (inklusive särskild löneskatt)	235	221	206	195	193
Långfristiga pensionsavsättningar	452	434	420	413	367
Ansvarsförbindelse	2 321	2 412	2 522	2 627	2 709
Pensionsåtagande	**3 008**	**3 067**	**3 148**	**3 235**	**3 269**

Skuldförvaltning

Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank. Internbanken finansierar den koncerngemensamma skuldportföljen med externa krediter för vidareutlåning till kommunkoncernen, dvs. kommunen och dess majoritetsägda bolag.

Tabell 26. Förändring av låneskuld

mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Låneskuld och kontokredit	-8 134	-9 336	-9 166	-8 872	-8 529
Nettoutlåning till kommunkoncernen	6 400	7 590	7 697	7 639	7 536
Nettoskuld Umeå kommun	**-1 733**	**-1 746**	**-1 469**	**-1 233**	**-993**
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter från lån	195	204	232	337	374
Borgensintäkter	4	4	4	4	4
Räntekostnader från lån	-191	-197	-236	-339	-373
Internbankens räntenetto	**11**	**11**	**-1**	**1**	**5**
Övriga finansiella intäkter	0	12	1	0	2
Övriga finansiella kostnader	-10	-15	-7	-12	-35
Finansnetto	**-3**	**8**	**-7**	**-11**	**-27**

Internbankens upplåning uppgår till 8 134 mnkr (9 336 mnkr), en minskning med 1 202 mnkr delvis till följd av AB Bostadens fastighetsförsäljning. Utöver lån via internbanken lånar kommunkoncernen direkt från externa kreditgivare 732 mnkr (756 mnkr).

Tabell 27. Kommunkoncernens låneskuld

mnkr	2017-12-31	2016-12-31	+/-
Internbanken			
Umeå kommun	1 733	1 746	-12
Bostaden i Umeå AB	2 920	3 900	-981
Umeå Energi AB	1 708	1 861	-152
Umeva	901	864	37
Umeå Kommunföretag AB	117	170	-53
Infrastruktur i Umeå AB	721	779	-58
Kvarkenhamnar AB	4	0	4
Umeå Folkets Husförening	69	59	10
Västerbottens Museum	19	18	1
Övriga bolag plussaldo	-58	-61	2
	8 134	**9 336**	**-1 202**
Upplåning utanför Internbanken			
UKF AB	183	183	0
Umeå Energi AB	550	573	-23
	732	**756**	**-23**
Total Låneskuld	**8 866**	**10 091**	**-1 225**

Internbankens genomsnittliga upplåningsränta fortsatte mot bakgrund av rådande marknadsräntor att sjunka. Under året var genomsnittsräntan 1,97 procent jämfört med 2,21 procent föregående år. Vid utgången av året var räntan 1,92 procent (2,06 procent).

Vid räntesättning av de kommunala bolagens krediter lägger internbanken på ett marknadsmässigt påslag om 0,45 procent med anledning av EU:s regler om statsstöd.

Umeå kommun har sedan 2010 byggt upp en skuld som vid utgången av 2017 uppgick till 1 733 mnkr. 2017 innebar ett trendbrott då den kommunala skulden minskade med 12 mnkr jämfört med föregående år.

Bolagens andel av låneskulden sjönk efter amortering till 80 procent (83 procent) och kommunens andel gick upp till 20 procent (17 procent).

Diagrammet nedan visar Umeå kommunkoncerns utveckling av låneskulden under den senaste femårsperioden**.**

Diagram 16. Kommunkoncernens låneskuld 2013–2017

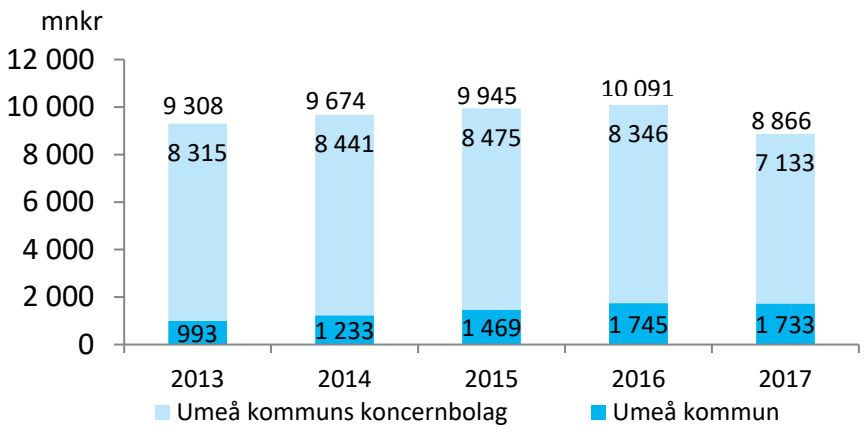

Kommunkoncernens skuld har under femårsperioden minskat med 442 mnkr. Koncernbolagen har minskat sin skuld med 1 182 mnkr medan kommunens skuld har ökat med 740 mnkr.

De största koncernbolagen fortsätter konsolidera sina balansräkningar och det egna kapitalet genom att prestera stabila resultat. Vidare avyttrade AB Bostaden i Umeå ett fastighetsbestånd som bidrog till att koncernbolagens totala skuld jämfört med föregående år minskade med 1 202 mnkr.

Diagram 17. Umeå kommuns skuldutveckling

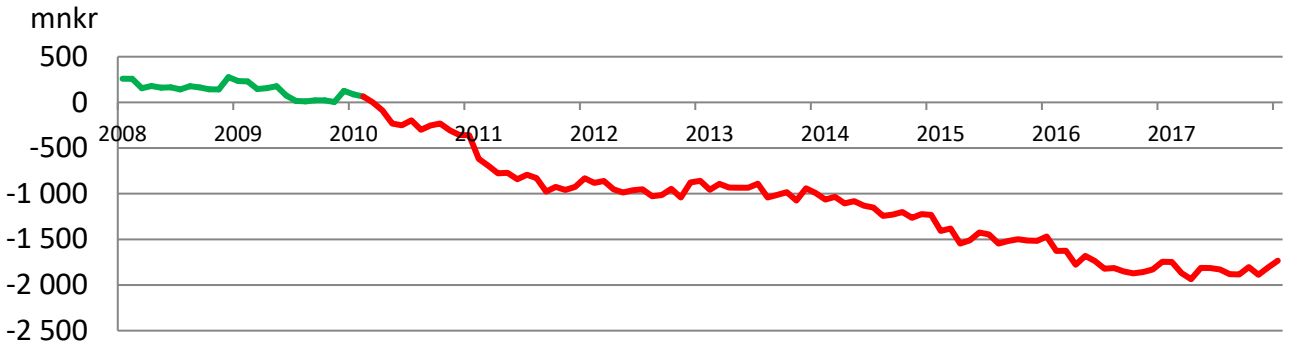

Finansiell riskhantering

Riktlinjer och regler för hantering av finansiella risker har fastställts av kommunfullmäktige och gäller för kommunen och dess majoritetsägda bolag. Risker som regleras är bland annat:

Tabell 28. Finansiell riskhantering

Risk	Regel	Kommentar
Finansieringsrisk	Högst 50 procent av skulden får förfalla inom 1 år	Uppfyllt
	Snittkapitalbindning inom intervall 1,25–2,5 år	Uppfyllt
Ränterisk	Ränteförfall inom 0–1 år lägst 20 procent och högst 50 procent	Uppfyllt
	Snitträntebindning 3–6 år	Uppfyllt
Likviditetsreserv	Kommunkoncernen ska ha en betalningsberedskap på minst 300 mnkr.	Uppfyllt
Motpartsrisk	Motparter ska ha erforderligt tillstånd och rating	Uppfyllt

Tabell 29. Förfallostruktur i internbanken

mnkr	Totalt	2018	2019	2020	2021	2022	2022+
Kapitalbindning	8 134	2 600	2 319	2 100	1 100	15	0
Räntebindning	8 134	2 644	-450	465	200	680	4 595

Tabell 30. Kommunbolagens finansiering direkt hos externa kreditgivare

mnkr	Totalt	2018	2019	2020	2021	2022	2022+
Kapitalbindning	732	23	206	23	23	23	433
Räntebindning	732	200	183	100	0	0	250

Säkringsredovisning

Tabell 31. Internbankens säkringsrelationer per 2017-12-31

mnkr	Nominellt belopp
Säkrad låneskuld rörlig ränta utan golv	7 215
Säkringsinstrument	
Ränteswap plain vanilla	4 345
Ränteswap med förlängning	645
Ränteswap med tröskel och förlängning	200
Framtidsstartad ränteswapp plain vanilla	1 150

Internbankens upplåningsränta för hela skuldportföljen var på balansdagen 1,92 procent med en räntebindningstid på 5 år. Utan beaktande av räntesäkringar var upplåningsräntan 0,14 procent med en räntebindningstid på 0,4 år.

Den teoretiska ränteskillnadsersättningen för att förtidslösa samtliga räntesäkringsavtal på balansdagen är 425 mnkr.

De sammanlagda räntekostnaderna för interbankens upplåning 2017 var 191 mnkr, av dessa var 176 mnkr (92 procent) att hänföra till räntesäkringar.

Bedömningen är att säkringsförhållandet är fortsatt effektivt eftersom säkringsförhållandet fortsatt ligger i linje med kommunens strategi för räntebindning och inga väsentliga förändringar skett i villkoren för den säkrade låneskulden eller säkringsinstrumenten. Löptiden på räntesäkringarna är längre än den underliggande låneskulden men bedömningen är att nuvarande säkrad låneskuld mycket sannolikt kommer att refinansieras. Med hänsyn till kommande investeringar kommer nuvarande skuld dessutom mycket sannolikt att öka. Nuvarande låga räntenivå medför relativt låga räntekostnader och vid en eventuell ränteändring under närmaste året påverkas räntevillkoren för en tredjedel av lånestocken. Koncernbolagens andel av lånestocken är 80 procent och kommunens 20 procent.

Spegelderivat

Utöver räntederivat som säkrar internbankens rörliga skuldportfölj finns ytterligare ett antal räntederivat som internbanken förmedlat till Umeå Energi AB.

Tabell 32. Spegelderivat

mnkr	Nominellt belopp
Säkrad post	
Ränteswap plain vanilla	350
Ränteswap med uppsägning	180
Summa säkrad post	**530**
Säkringsinstrument	
Ränteswap plain vanilla	350
Ränteswap med uppsägning	180
Summa säkringsinstrument	**530**

Den säkrade posten och säkringsinstrumenten är speglade och därmed exakt matchade. Säkringsförhållandet anses som 100 procent effektivt. Årets räntekostnad var i netto opåverkad för Umeå kommun likaså marknadsvärdet.

Borgensåtagande

Årets borgensåtagande har minskat med 24 mnkr och uppgår totalt till 896 mnkr (920 mnkr). Borgensåtagandet för de kommunala bolagen uppgår till 786 mnkr (809 mnkr). Minskningen beror på att Umeå Energi har amorterat en del av sin låneskuld.

Borgensåtagandet per invånare uppgår till 7 171 kronor (7 486 kronor).

Tabell 33. Borgensåtagande

mnkr	2017	2016
Umeå Kommunföretag AB	183	183
Dåva Deponi och avfallscenter AB	35	35
Umeå Energi AB	568	591
Umeå Vatten och Avfall AB	0	0
Externa företag	49	49
Externa bostadsändamål	62	63
Summa	**896**	**920**

Kontroll

Utfall jämfört med budget och prognos, kommunkoncernen

Utfall jämfört med budget

Resultatet efter finansnetto uppgår för Umeå kommunkoncern till 1 446 mnkr (409 mnkr) och är 1 047 mnkr högre än budgeterat resultat (399 mnkr). Umeå Kommunföretagkoncernens förbättring med 1 031 mnkr beror till största delen på den försäljning av nio fastigheter som AB Bostaden utfört under året. Umeå kommuns budgetavvikelse uppgår till 199 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Umeå kommunkoncern helårsprognos som gjordes i augusti uppgick till 667 mnkr varav kommunen 189 mnkr och koncernen Umeå kommunföretag AB 478 mnkr.

Umeå kommunkoncerns resultat förbättrades med 779 mnkr i jämförelse med prognosen varav AB Bostaden resultatförbättring uppgick till 845 mnkr. Anledning till den stora förbättringen beror på försäljning av nio fastigheter.

Utfall jämfört med budget och prognos, kommunens styrelse och nämnder

Tabell 34. Utfall 2017, 2016, budget och prognos

mnkr	Utfall 1701–1712	Utfall 1601–1612	Budget 2017	Prognos 1712
Verksamhetens nettokostnader	-6 458	-6 327	-6 579	-6 469
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	6 719	6 405	6 653	6 658
Finansnetto	-3	8	-14	0
Resultat	**259**	**85**	**60**	**189**

Utfall jämfört med föregående år och budget

Årets budgetavvikelse uppgår till 199 mnkr och innebär en förbättring med 129 mnkr jämfört med 2016. I jämförelse med 2016 har styrelsen och nämndernas löpande verksamhet och finansieringen renodlats så att under finansieringen (före detta kommungemensamma kostnader) redovisas enbart skatter, bidrag och finansnetto. Styrelse och nämnder redovisar en positiv avvikelse med 123 mnkr och finansieringen en positiv avvikelse på 76 mnkr. Styrelse och nämnders avvikelse förklaras främst av tillfälliga försäljningsintäkter, reavinster, kraftverksamhet och att investeringar i pågående projekt inte aktiverats i takt med budget för avskrivningar som samtliga redovisas inom kommunstyrelsen.

Tabell 35. Styrelse och nämnders budgetavvikelse 2017 (ackumulerad avvikelse)

Styrelse/nämnder, mnkr	Årsbudget	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Dec 2016
11 Överförmyndarnämnd	-10	0	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-2	-1	-1	0
12 Kommunstyrelse	-936	2	1	85	156	153	166	182	189	199	206	219	223	-29
13 Kommunfullmäktige	-3	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0
20 Teknisk nämnd	-1 099	3	9	-1	-2	-8	-14	-16	-12	-12	-26	-33	-35	-27
21 Byggnadsnämnd	-38	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	-1	-2	6
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-12	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0	0
31 Äldrenämnd	-948	-1	-5	-7	-5	-10	-11	-12	-10	-6	-5	-7	-7	-7
32 Individ- och familjenämnd	-1 128	3	5	5	9	7	4	5	8	12	13	8	-24	2
40 Fritidsnämnd	-129	-1	-1	-1	-3	-4	-5	-6	-1	1	0	5	-5	3
45 Kulturnämnd	-112	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	-2	0
50 För- och grundskolenämnd	-1 740	2	3	-2	2	-2	-7	-10	-4	-15	-22	-16	-29	4
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-436	0	-1	-1	2	2	-3	-3	0	1	5	3	5	3
Gemensam IT nämnd Umeå-Ske-å	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99 Finansiering	6 096	1	8	10	15	28	28	30	28	33	35	65	76	114
Ackumulerad budgetavvikelse 2017	**60**	**8**	**21**	**88**	**174**	**164**	**157**	**168**	**197**	**214**	**204**	**242**	**199**	**70**
Ackumulerad budgetavvikelse 2016	**15**	**34**	**18**	**28**	**21**	**48**	**30**	**22**	**30**	**53**	**51**	**122**	**70**	

Flertalet nämnder uppvisar dock negativa budgetavvikelser som huvudsakligen förklaras av behovsökningar utöver plan, kostnader för heltidsinförandet, och pågående aktiviteter som en följd

av att förutsättningarna för finansieringen förändrades i slutet av 2016. Kostnader i nämnderna för heltidsinförandet och kostnader som beror på att pågående aktiviteter ännu ej givit effekt samt vissa kostnader av engångskaraktär är identifierade och kända och kan under 2017 balanseras av tillfälliga försäljningsintäkter, reavinster och kraftverksamhetens resultat.

Den kommungemensamma finansieringens avvikelse förklaras i huvudsak av att skatteintäkterna är högre än budgeterat (27 mnkr), byggbonus (35 mnkr) och återbäring från Kommuninvest (11 mnkr).

Utfall jämfört med prognos, kommunens styrelse och nämnder

Årets resultat uppgår till 259 mnkr och avviker med 70 mnkr i förhållande till årsprognosen per sista augusti. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att skatteintäkterna blev högre än förväntat och av den byggbonus som utbetalades i november.

Tabell 36. Utfall jämfört med prognos för kommunens styrelse och nämnder

Styrelse och nämnder, mnkr	Prognos	Utfall 2017	Utfall	Budget	+-
11 Överförmyndarnämnd	-11	-11	-10	-1	0
12 Kommunstyrelse	-763	-713	-936	223	50
13 Kommunfullmäktige	-4	-4	-4	0	0
20 Teknisk nämnd	-1 134	-1 134	-1 099	-35	0
21 Byggnadsnämnd	-37	-40	-38	-2	-3
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-13	-13	-12	0	0
31 Äldrenämnd	-963	-955	-948	-7	8
32 Individ- och familjenämd	-1 113	-1 152	-1 128	-24	-39
40 Fritidsnämnd	-131	-134	-129	-5	-3
45 Kulturnämnd	-115	-114	-112	-2	1
50 För-/grundskolenämnd	-1 755	-1 769	-1 740	-29	-14
55 Gymnasie-/vuxenutbildningsnämnd	-442	-431	-436	5	11
70 Gem IT-nämnd Ume-Ske	0	0	0	0	0
71 Gemensam PA-nämnd Umeåregionen	0	0	0	0	0
Summa styrelse och nämnder	**-6 481**	**-6 468**	**-6 590**	**123**	**13**
99 Finansiering	6 670	6 727	6 651	76	57
Resultat	**189**	**259**	**60**	**199**	**70**

Styrelse och nämnder uppvisar totalt en prognosavvikelse på 13 mnkr. Kommunstyrelsens prognosavvikelse förklaras i huvudsak av att kraftverksamhetens resultat förbättrades under hösten

Det förbättrade resultatet förklaras till största del av ökade intäkter tack vare det höga produktionspriset samt lägre skattesats för fastigheten i Stornorrfors i kombination med att fastighetsvärdet har nedtaxerats. Individ och familjenämndens prognosavvikelse förklaras främst av den ekonomiska utvecklingen som funktionshinderomsorgen hade under november och december. Därutöver beror prognosavvikelsen i nämnder på att aktiviteterna som initierats på grund av att förutsättningarna för finansieringen förändrades i slutet av 2016 inte ger full effekt redan 2017, vilket är i linje med planen för aktiviteterna.

Avstämning av kommunens finansiella mål

Finansiellt mål för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning regleras i kommunallagen och innebär att Sveriges kommuner ska ha god ekonomisk hushållning i sina verksamheter. God ekonomisk hushållning innebär både ett verksamhetsperspektiv, där de verksamhetsmässiga målen ska vara uppfyllda, och ett finansiellt perspektiv där varje generation ska bära sina egna kostnader för den service som används. Skattemedel ska användas på bästa möjliga sätt. God ekonomisk hushållning uppnås genom att definiera och uppnå de mål som fastställts av kommunfullmäktige i samband med att budgeten fastställs.

Kommunfullmäktige har beslutat om ett långsiktigt finansiellt mål. Målet ska uppnås år 2020.

Finansiellt mål:

- År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst en procent.

Vid god ekonomisk hushållning bör inte verksamhetens nettokostnader öka mer än vad skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökar. Under året har verksamhetens nettokostnader ökat med 2 procent jämfört med föregående år. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökade med 5 procent.

För att möta framtida ekonomiska utmaningar är det viktigt med en långsiktig balans mellan löpande intäkter och kostnader samt ha beredskap för att möta framtida ekonomiska utmaningar. Resultatet ska långsiktigt säkerställa skyddet av tillgångar och åtaganden.

Årets positiva resultat, 259 mnkr, innebär att målet om god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv har uppnåtts.

Diagram 18. Resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)

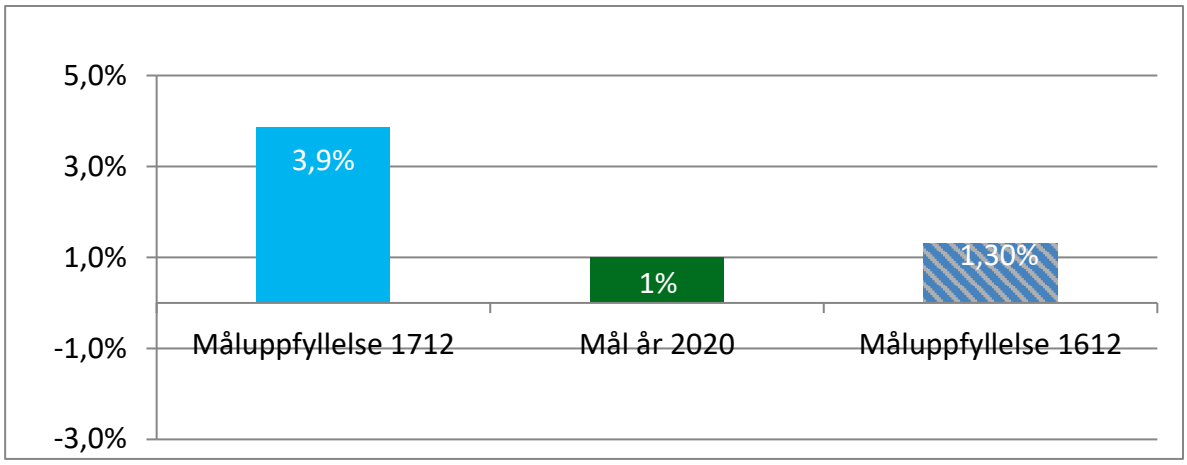

Sammanfattning

Kommunens verksamhetsmässiga mål samt finansiella mål beslutas av kommunfullmäktige i samband med fastställande av budget. Ett positivt resultat och balans mellan intäkter och kostnader är en förutsättning för att möta beredskap för framtida ekonomiska utmaningar.

Det är viktigt framöver att resultatutvecklingen samt skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning fortsätter i samma riktning för att klara av de behov som bland annat en befolkningsökning innebär. När invånarantalet stiger så ökar också behovet av investeringar inom bland annat pedagogisk verksamhet, gator, parker samt vård och omsorg. Invånarantalet i Umeå har ökat de senaste fem åren med 6 731 invånare vilket är en ökning på närmare 6 procent.

Umeå kommuns resultatutveckling har varit god. Resultatet har de senaste åren stadigt ökat samtidigt som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning också har ökat.

I jämförelse med kommuner med 100 000–199 000 invånare uppgick resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning till 3,1 procent år 2016. I samtliga Sveriges kommuner var resultatet 3,7 procent.

Diagram 19. Resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

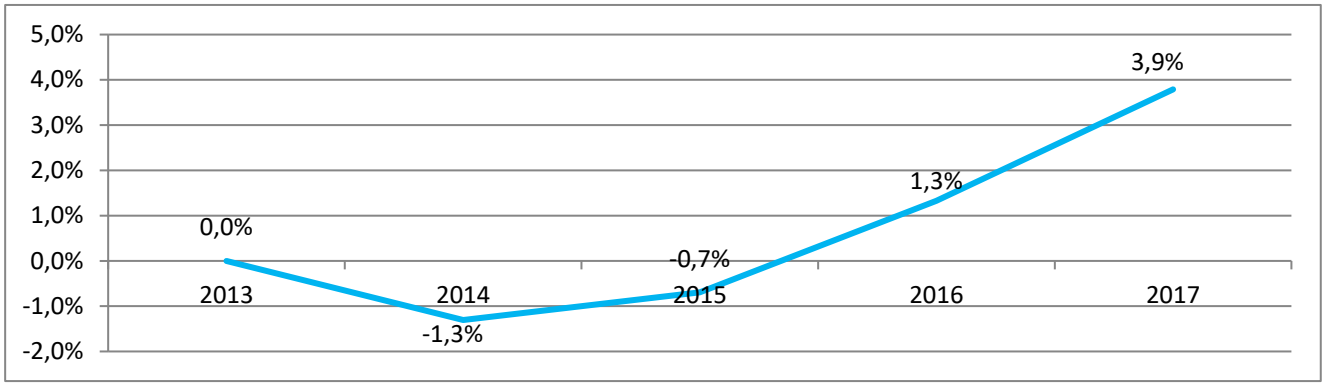

För att ha fortsatt balans i ekonomin ska verksamhetens nettokostnader vara lägre än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Förändringen mellan åren bör i relation till varandra vara en mindre ökning av verksamhetens nettokostnader jämfört med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

I Umeå kommun har ökningen av verksamhetens nettokostnader varit lägre årligen under de senaste tre åren i jämförelse med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Under året ökade verksamhetens nettokostnader med 130 mnkr (196 mnkr), ökningen uppgår till 2 procent. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökade med 314 mnkr (361 mnkr), ökningen uppgår till 5 procent. Ökningen de senaste fem åren uppgår till 16 procent för verksamhetens nettokostnader totalt 876 mnkr, och 20 procent totalt 1 103 mnkr för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Diagram 20. Årlig ökning av verksamhetens nettokostnader samt skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

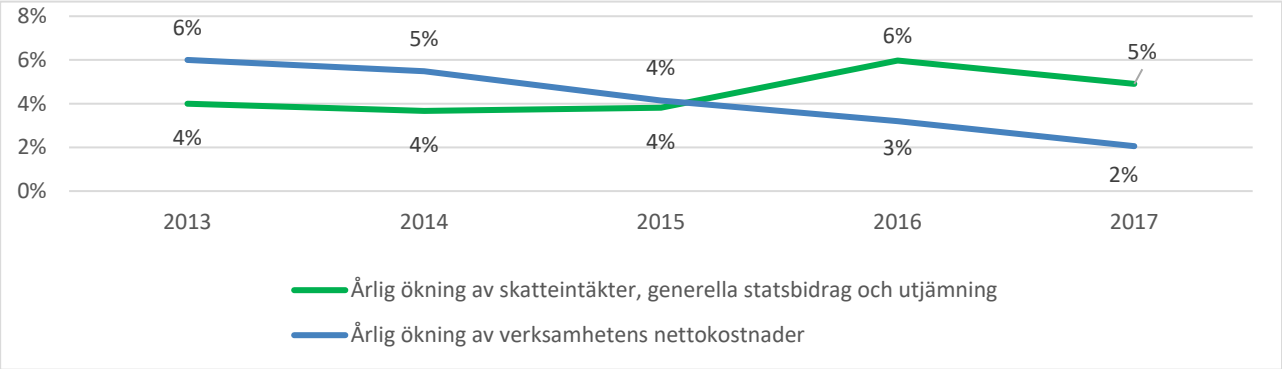

Tabell 37. Fem år i sammandrag

Umeå kommun	2017	2016	2015	2014	2013
Folkmängd 31/12	125 080	122 892	120 777	119 649	118 349
Kommunal utdebitering per 100 kr	22,85	22,85	22,80	22,80	22,80
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	-6 458	-6 327	-6 131	-5 887	-5 588
Skatteintäkter och generella statsbidrag, mnkr	6 719	6 405	6 044	5 822	5 616
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter	96	99	102	101	99
Finansnetto, mnkr	-3	8	46	-11	-28
Årets resultat, mnkr	259	85	-42	-76	0
Nettoinvesteringar, mnkr	649	777	742	801	799
Sjävfinansieringsgrad investeringar i procent	97	64	47	38	44
Tillgångar totalt, mnkr	13 977	14 834	14 541	14 234	13 857
Tillgångar per invånare, kr	111 744	120 708	120 396	118 960	117 089
Skulder, avsättningar totalt, mnkr	9 927	11 072	10 444	10 556	10 105
Skulder per invånare, kr	79 365	90 095	86 473	88 227	85 380
Ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt, mnkr	2 321	2 412	2 522	2 627	2 709
Ansvarsförbindelse per invånare, kr	18 556	19 627	20 881	21 956	22 890
Eget kapital totalt, mnkr	4 050	3 762	3 678	3 677	3 753
Eget kapital per invånare, kr	32 379	30 612	30 451	33 849	31 710
Borgenförbindelse, mnkr	897	920	944	945	957
Borgenförbindelse per invånare, kr	7 171	7 486	7 819	7 898	8 086
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse för pensioner i procent	23	19	17	16	17
Personal antal årsarbetare, totalt	10 549	10 181	9 865	9 474	9 297
Löner, mnkr	3 365	3 220	3 052	2 806	2 697
Lånefinansieringsgrad i procent	13	12	11	9	8
Umeå kommunkoncern	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**	**2013**
Årets resultat, mnkr	1 390	349	178	201	136
Eget kapital, mnkr	8 167	6 543	6 194	5 957	5 830
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse för pensioner i procent	28	20	18	17	18
Nettoinvesteringar, mnkr	1 519	1 608	1 660	1 841	1 613
Antal årsarbetare, totalt	11 442	11 045	10 620	10 338	10 120

Härifrån kommer pengarna och så används pengarna

Diagram 21. Härifrån kommer pengarna, (%, mnkr)

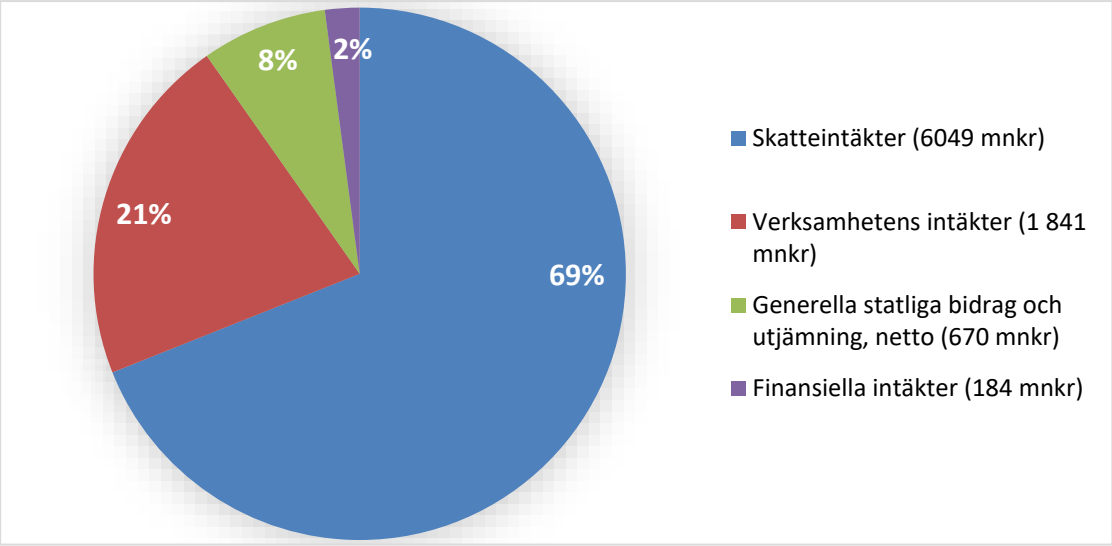

Diagram 22. Så används pengarna (%, mnkr)

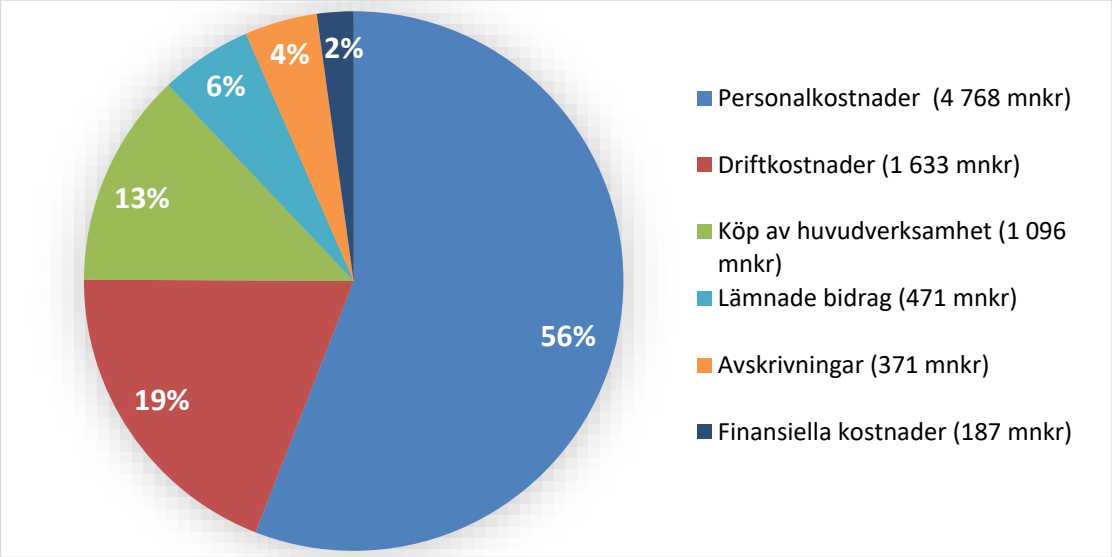

Diagram 23. Till dessa ändamål går pengarna (%, mnkr)

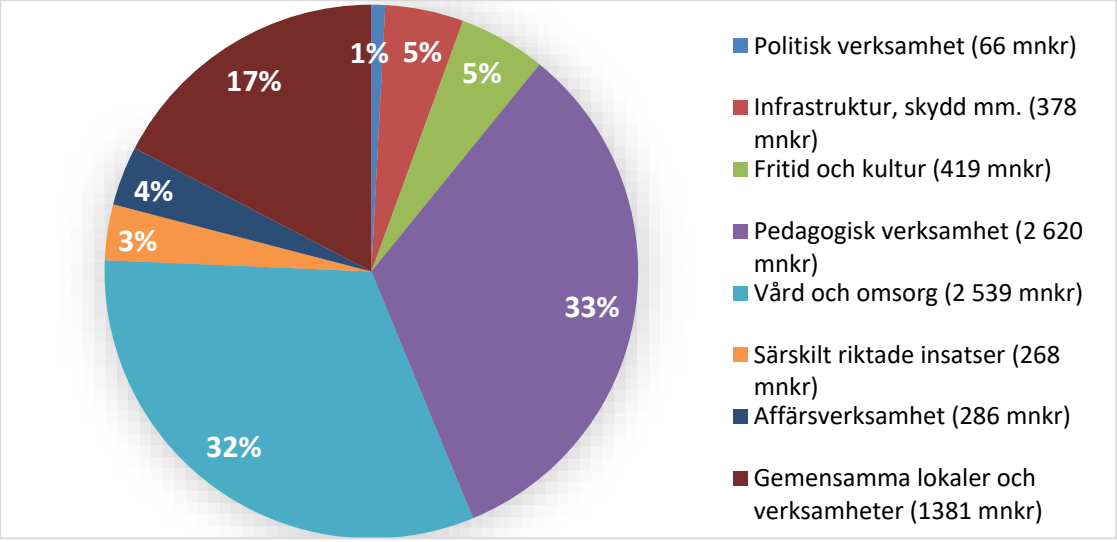

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

Tabell 38. Resultaträkning

			Umeå kommun		Umeå kommunkoncern	
			2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter	Not	1	1 841	1 832	4 525	4 538
Verksamhetens kostnader	Not	2	-7 927	-7 746	-9 562	-9 275
Jämförelsestörande poster	Not	3	0	0	874	-115
Avskrivningar och nedskrivningar	Not	4	-371	-414	-893	-918
Verksamhetens nettokostnader			**-6 458**	**-6 327**	**-5 057**	**-5 769**
Skatteintäkter	Not	5	6 049	5 777	6 049	5 777
Generella statsbidrag och utjämning	Not	6	670	628	670	628
Finansiella intäkter	Not	7	184	220	12	16
Finansiella kostnader	Not	8	-187	-212	-228	-242
Resultat före extraordinära poster			**259**	**85**	**1 446**	**409**
Minoritetsandel			0	0	0	0
Skatter	Not	9	0	0	-56	-60
Årets resultat			**259**	**85**	**1 390**	**349**

Kassaflödesanalys

Tabell 39. Kassaflödesanalys

	Umeå kommun		Umeå kommunkoncern	
mnkr	2017	2016	2017	2016
Resultat efter finansiella poster	259	85	1 446	409
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
Avskrivningar och nedskrivningar	371	414	889	1 038
Betald skatt	0	0	-10	-13
Realisationsvinster/-förluster	-22	16	-875	34
Förändring av avsättningar	18	15	62	72
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-110	5	-110	-12
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
före förändring av rörelsekapital	516	535	1 402	1 528
Förändring av rörelsekapital				
Ökning (-)/minskning (+) av varulager	-18	-7	-12	1
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	55	-71	62	-141
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	40	32	69	111
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital	77	-46	119	-29
Kassaflöde från den löpande verksamheten	593	489	1 521	1 499
Investeringsverksamheten				
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-2	-17	-18	-17
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-642	-760	-1 489	-1 654
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-5	0	-12	-17
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	86	11	972	31
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	1	0	1
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-564	-765	-547	-1 656
Finansieringsverksamheten				
Förändring av långfristiga fordringar	1 176	114	190	-3
Förändring av långfristiga skulder	-1 204	162	-1 204	178
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-28	276	-1 014	175
Ökning (+)/minskning (-) av likvida medel	1	0	-40	18
Likvida medel vid årets början	1	1	57	39
Likvida medel vid årets slut	2	1	17	57
Outnyttjad koncernkontokredit	581	759	581	759
Totalt tillgängliga likvida medel	583	760	598	816

Balansräkning

Tabell 40. Balansräkning

			Umeå kommun		Umeå kommunkoncern	
mnkr			2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar						
Programvaror och licenser	Not	1	9	4	68	73
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not	2	5 596	4 886	13 117	12 350
Pågående anläggningar	Not	3	543	895	1 207	1 505
Maskiner och inventarier	Not	4	333	344	4 119	4 153
Finansiella anläggningstillgångar						
Aktier, andelar, bostadsrätter	Not	5	409	407	269	248
Långfristiga fordringar	Not	6	6 431	7 607	280	90
Summa anläggningstillgångar			**13 321**	**14 143**	**19 060**	**18 419**
Omsättningstillgångar						
Förråd och lager, exploateringsfastigheter	Not	7	95	77	170	158
Kortfristiga fordringar	Not	8	560	615	999	1 061
Likvida medel	Not	9	1	1	17	57
Summa omsättningstillgångar			**656**	**693**	**1 186**	**1 276**
SUMMA TILLGÅNGAR			**13 977**	**14 835**	**20 246**	**19 695**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	Not	10				
Ingående eget kapital			3 762	3 677	6 543	6 194
Justering av eget kapital			29	0	234	0
Årets resultat			259	85	1 390	349
Summa eget kapital			**4 050**	**3 762**	**8 167**	**6 543**
Minoritetsandel			0	0	**5**	**5**
Avsättningar	Not	11	**452**	**434**	**1 026**	**964**
Skulder						
Långfristiga skulder	Not	12	8 136	9 340	9 171	10 375
Kortfristiga skulder	Not	13	1 339	1 299	1 877	1 808
Summa skulder			**9 475**	**10 639**	**11 048**	**12 183**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			**13 977**	**14 835**	**20 246**	**19 695**
Panter och ansvarsförbindelser						
Ansvarsförbindelser	Not	15	**3 231**	**3 345**	**2 448**	**2 538**

Tillämpade redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR). Umeå kommun följer lagen och rekommendationerna med undantag av RKR 18.1.

Bolagen inom kommunkoncernen redovisar i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1).

Tillämpade redovisningsprinciper under året är samma redovisningsprinciper som tillämpades föregående år med undantag av RKR 11.4 som kommunen nu följer.

Undantag från RKR 18.1

Rekommendationen innebär att statsbidrag till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter periodiseras över en anläggningstillgångs nyttjandeperiod. Bidrag ska initialt bokföras som skuld och intäktsföras successivt enligt matchningsprincipen i takt med att anläggningen skrivs av.

I Umeå kommun redovisas investeringsbidrag och anläggningsbidrag som en minskning av en tillgångs värde. Bidraget periodiseras under samma period som tillgången och minskar tillgångens anskaffningsvärde under avskrivningsperioden.

Motivet till undantaget beror på att koncernbolagen har en annan tillämpning. Därför har kommunen valt att redovisa på likartat sätt som koncernbolagen.

Leasing

Finansiell leasing innebär ett avtal där äganderätten kan överföras till leasetagaren vid avtalsperiodens slut.

Operationell leasing är att jämställa med ett avtal där äganderätten inte kan övergå till leasetagaren till exempel hyresavtal. Operationell leasing med kommunen som leasetagare består av bostäder, fordon, inventarier och teknisk utrustning.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för derivatinstrument som ingår i ett dokumenterat säkringssamband. För att säkringsredovisning ska kunna tillämpas krävs att det finns en entydig koppling mellan säkringsinstrument och den säkrade posten. Det krävs också att säkringen skyddar den risk som är avsedd att säkras. Effektiviteten ska löpande vara tillräckligt hög genom effektivitetsmätningar och säkringsdokumentation. Bedömningen om hur säkringsredovisning ska tillämpas ska göra vid inträdet av säkringsrelationen. Redovisningen av värdeförändringen beror på vilken typ av säkring som har ingåtts. Förluster hänförliga till den säkrade risken redovisas inte så länge som säkringsförhållandet består.

Säkringsredovisningen upphör när säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in samt när säkringen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisningen.

Värdering

Den övergripande värderingsprincipen är försiktighetsprincipen. Det innebär att skulder inte får undervärderas och tillgångar inte övervärderas.

Omsättningstillgångar värderas som det lägsta av anskaffningsvärdet eller verkligt värde. Elcertifikat är undantagna eftersom de värderas till marknadsvärde på balansdagen och redovisas som lagertillgång.

En kortfristig fordran är en fordran med förfallotid inom ett år från balansdagen. Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Räntekostnader och/eller andra finansiella kostnader ingår inte i aktiverade anläggningstillgångar.

Pågående anläggningar aktiveras som anläggningstillgång när den tas i bruk. Anläggningars framtida servicepotential prövas årligen i samband med planerade underhållsåtgärder.

Exploateringstillgångar som är färdiga att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.

Skulder med löptid kortare än ett år redovisas som kortfristig skuld. Skulder med löptid längre än ett år redovisas som långfristig skuld. Klassificering mellan långfristiga och kortfristiga lån definieras utifrån ändamålet med lånen och inte efter löptid. Lån med kortare löptid omsätts och ersätts med nya lån. Låneskulder påverkas inte av marknadsvärdering av derivat (ränteswappar, cap’s och floor’s).

Definition investering

En investering är en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller för ett innehav med nyttjandeperiod om minst tre år. Investeringen aktiveras som en anläggningstillgång i BR när beloppet överstiger ett prisbasbelopp.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar upptas i balansräkningen till anskaffningsvärdet efter avdrag för avskrivningar. För tillgångarna sker planenlig avskrivning efter bedömd nyttjandetid.

Avskrivning av maskiner, inventarier och byggnader påbörjas när anläggningen är tagen i bruk.

Umeå kommuns verksamhetsfastigheter samt affärsfastigheter är indelade i sex olika komponentgrupper. Varje komponentgrupp delas därefter upp i sex olika komponenttyper. Respektive komponenttyp har en avskrivningstid mellan 10 och 60 år.

Från och med 2017 följer kommunen RKR:s rekommendation om komponentindelning då verksamheten gator och parker fördelats under året. Tidigare har fastigheterna komponentindelats och därmed är alla relevanta verksamheter indelade.

Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

- Immateriella tillgångar, 3–7 år.
- Maskiner och inventarier, 3–10 år.
- Verksamhetsfastigheter samt affärsfastigheter har komponentvis avskrivning, 10–60 år.
- Publika anläggningar dvs gator och parker har komponentvis avskrivning på 5–80 år.
- Aktier, andelar, bostadsrätter och konst avskrivs inte.
- Mark avskrivs inte.

Periodisering

Ej utbetalda men beslutade bidrag till utomstående har skuldförts i årsbokslutet.

Externa utgifts- och inkomsträntor har periodiserats liksom internbankens räntor mot kommunens bolag.

Driftsprojekt som inte är avslutat kostnadsförs i sin helhet enligt fastställd projektbudget vid årets utgång.

Umeå kommuns VA-verksamhet bedrivs genom kommunkoncernbolaget Umeå Vatten och Avfall AB. Anslutningsavgifter till VA-nätet periodiseras över 30 år.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkterna baseras på SKL:s decemberprognos vilket rekommenderas i RKR 4.2 Redovisning av skatteintäkter.

Jämförelsestörande poster

Händelser som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder redovisas som jämförelsestörande poster. Som jämförelsestörande poster redovisas intäkter och kostnader i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten. Jämförelsestörandeposter är alltid av engångskaraktär och överstiger 10 mnkr.

Pensionsförpliktelser

Pensioner redovisas enligt redovisningslagens blandmodell som innebär att pensioner intjänade till och med 31 december 1997 behandlas som ansvarsförbindelse.

Pensionsförmåner som årligen intjänats från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen och avsättning i balansräkningen.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17-modellen. Pensionsåtagande för anställda i de övriga företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd.

Förtroendevaldas pensionsskuld per 2017-12-31 är delvis skuldförd som avsättning i balansräkningen och delvis redovisad bland ansvarsförbindelsen.

Pensionskostnader

Kommunkoncernens bolag har tryggat sina pensionsåtaganden genom bildandet av en pensionsstiftelse.

Kommunen genomförde år 2005 en försäkringslösning för årgångarna 1940–1941. År 2007 bildades en pensionsstiftelse för årgångarna födda före 1936. Både pensionsförsäkringslösningen och avsättningen till stiftelsen har reducerat pensionsåtagandet i ansvarsförbindelsen.

Intjänade pensioner från och med 1998-01-01 avsätts till balansräkningen. Kommunens årliga pensioner redovisas dels som en utbetalning av pensioner ur ansvarsförbindelsen och dels som en årlig avsättning enligt KAP-KL (en finansiell kostnad samt årets avgiftsbestämda pension inklusive särskild löneskatt). Årets intjänade pensioner avseende den avgiftsbestämda pensionen (4,5 procent av lönen) betalas i sin helhet ut till placeringsinstitut enligt den anställdes individuella val.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen i kommunkoncernen omfattar kommunen och samtliga bolag där kommunen har minst 50 procent i röstandel. Delägda bolag som är indirekt ägda av Umeå kommun och genom dotterbolaget Umeå Kommunföretag AB.

Under året har förändringar skett i kommunkoncernens sammansättning. European CBRNE Training Center AB har avyttrats under året. En fusion skett av Umeå Badhus AB, Umeå C Utveckling AB och Infrastruktur i Umeå AB (Inab) till ett bolag.

Den sammanställda redovisningen är upprättad enligt den kommunala redovisningslagen kapitel 8. Den har upprättats enligt förvärsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade bolaget vid förvärvstidpunkten eliminerats. Med proportionell konsolidering menas att i redovisningen ingår den del av dotter-/delägda bolagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel. Interna mellanhavanden har eliminerats. Underkoncernernas koncernredovisningar är grunden för den sammanställda redovisningen. Minoritetens del av eget kapital redovisas under långfristiga skulder.

Uppskjuten skatteskuld som utgör del i obeskattade reserver klassificeras och redovisas som avsättning. Umeå kommun och bolagen kan tillämpa olika redovisningsprinciper som aktivering av räntor.

Noter

Resultaträkningens noter

Tabell 41. Resultaträkningens noter, mnkr

Not 1: Verksamhetens intäkter, mnkr	2017	2016
Kommunen		
Taxor och avgifter	274	267
Försäljning elkraft	190	156
Hyror och arrenden	179	170
Bidrag	770	831
Försäljning	399	386
Realisationsvinster	29	21
	1 841	**1 832**
Koncernföretag		
Umeå Kommunföretag AB koncern	3 047	3 013
Övriga bolag	78	83
Avgår interna intäkter	-441	-390
Summa koncernen	**4 525**	**4 538**

Not 2: Verksamhetens kostnader, mnkr	2017	2016
Kommunen		
Lön, ersättningar och sociala avgifter	-4 434	-4 243
Årets avsättning till pensioner	-7	-10
Pensioner årets avgiftsbestämda del	-160	-151
Utbetalda pensioner och pensionsförsäkringar	-124	-122
Gottgörelse från pensionsstiftelsen	21	23
Löneskatt på pensionsavsättning	-2	-3
Löneskatt på pensioner avgiftsbestämd del	-39	-37
Löneskatt på utbetalda pensioner och pensionförsäkringar	-25	-24
Summa	-4 768	-4 566
Bidrag	-465	-434
Entreprenader, köp av verksamhet, köp av tjänster	-1 296	-1 312
Hyror, leasing och fastighetsunderhåll*	-618	-580
Material och energi	-466	-468
Realisationsförluster	-7	-37
Fastighetsskatt	-34	-56
Energiskatt	-13	-13
Övriga rörelsekostnader	-261	-279
Summa	**-7 927**	**-7 746**
* Varav leasing av maskiner och inventarier	55	53
Koncernföretag		
Umeå Kommunföretag AB koncern	-2 005	-1 841
Övriga bolag	-71	-78
Avgår interna kostnader	441	390
Summa koncern	**-9 562**	**-9 275**

Not 3: Jämförelsestörande poster, mnkr	2017	2016
Koncernföretag		
Rearesultat vid försäljning av fastigheter hos dotterföretag	874	0
Umeå Kommunföretag AB koncern, nedskrivning av vindkraftverk	0	-115
Summa koncernen	**874**	**-115**

Not 4: Nedskrivningar och avskrivningar, mnkr	2017	2016
Kommunen		
Programvaror och licenser	-1	-1
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	-292	-301
Maskiner och inventarier	-78	-82
Nedskrivning av pågående projekt	0	-29
	-371	**-414**
Koncernföretag		
Umeå Kommunföretag AB koncern	-517	-499
Övriga bolag	-6	-6
Avgår interna kostnader	1	1
Summa koncernen	**-893**	**-918**

Not 5: Skatteintäkter, mnkr	2017	2016
Kommunalskatt preliminär för innevarande år	6 068	5 797
Preliminär slutavräkning för innevarande år	-25	-25
Slutavräkning föregående år	6	4
Summa	**6 049**	**5 777**

Not 6: Statsbidrag och utjämning, mnkr	2017	2016
Inkomstutjämning	930	869
Bidrag för LSS utjämning	115	113
Fastighetsavgift	210	201
Generellt statsbidrag	28	35
Flyktingbidrag	28	25
Bidragsintäkter	*1 311*	*1 243*
Regleringsavgift	-1	-4
Kostnadsutjämning	-639	-611
Bidragskostnader	*-640*	*-616*
Summa	**670**	**628**

Not 7: Finansiella intäkter, mnkr	2017	2016
Kommunen		
Ränteintäkter koncernutlåning	180	216
Borgensavgifter, övriga finansiella intäkter	4	4
Aktieutdelning från dotterföretag	0	0
	184	220
Koncernföretag		
Umeå Kommunföretag AB koncern	5	3
Övriga bolag	0	0
Avgår interna intäkter	-177	-207
Summa koncernen	**12**	**16**

Not 8: Finansiella kostnader, mnkr	2017	2016
Kommunen		
Räntekostnader lån, inkl. erhållna räntebidrag	-176	-208
Räntekostnad, värdesäkring pensionsåtaganden	-9	-2
Bankavgifter, övriga finansiella kostnader	-1	-2
	-187	**-212**
Koncernföretag		
Umeå Kommunföretag AB koncern	-222	-232
Övriga bolag	-2	-2
Avgår interna kostnader	182	204
Summa koncernen	**-228**	**-242**

Not 9: Skatter, mnkr	2017	2016
Koncernföretag		
Årets skattekostnad	-10	-13
Uppskjuten skattekostnad	-46	-47
Summa koncernen	**-56**	**-60**

Kassaflödesanalysens noter

Tabell 42. Kassaflödesanalysens noter (mnkr)

Not 1: Förvärv av finansiella, materiella och immateriella anläggningstillgångar	Umeå kommunkoncern	
	2017	2016
Umeå kommun	649	777
Umeå Kommunföretag AB	12	84
Umeå Energi AB	269	224
Infrastruktur i Umeå AB	11	97
Umeå Parkerings AB	31	46
Dåva Deponi och Avfall AB	4	3
AB Bostaden i Umeå AB	404	391
Umeå Vatten och Avfall AB	119	63
Umeå Folketshusförening	17	2
Västerbottens Museum AB	3	1
	1 519	1 688

Balansräkningens noter

Tabell 43. Balansräkningens noter, mnkr

Not 1: Programvaror och licenser, mnkr	Umeå kommun	Umeå kommun	Umeå kommunkoncern	Umeå kommunkoncern
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	24	24	189	179
Årets anskaffning	0	0	12	17
Utrangering	0	0	-14	-7
Omklassificering	6	0	5	0
Utgående anskaffningsvärde	30	24	193	189
Ingående ackumulerade avskrivningar	-20	-19	-116	-103
Årets avskrivning	-1	-1	-15	-13
Utrangering	0	0	6	0
Omklassificering	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-21	-20	-124	-116
Utgående planenligt restvärde	9	4	68	73
Avskrivningstider	*3–7 år*	*3–7 år*	*3–7 år*	*3–7 år*
Not 2: Mark, byggnader och tekniska anläggningar, mnkr	**2017-12-31**	**2016-12-31**	**2017-12-31**	**2016-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	8 723	8 519	19 212	18 303
Årets anskaffning	0	0	413	548
Försäljning, utrangeringar	-48	-74	-375	-91
Omklassificering	1 074	279	1 016	452
Ändrad redovisningsprincip	-142	0	-142	0
Utgående anskaffningsvärde	9 607	8 724	20 266	19 212
Ingående nedskrivning	-27	-27	-28	-32
Återförd nedskrivning	0	0	1	4
Utgående nedskrivning	-27	-27	-27	-28
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 810	-3 565	-6 834	-6 379
Avskrivningar försäljning, utrangering	22	55	130	59
Årets avskrivning	-292	-301	-514	-514
Ändrad redovisningsprincip	96	0	96	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 984	-3 811	-7 122	-6 834
Utgående planenligt restvärde	5 596	4 886	13 117	12 350
Avskrivningstider	*10–60 år*	*10–60 år*	*10–60 år*	*10–60 år*
Markreserv	79	80	79	80
Verksamhetsfastigheter	3 461	3 080	10 982	10 544
Affärsfastigheter	203	215	203	215
Publika fastigheter	1 598	1 309	1 598	1 309
Andra fastigheter	255	202	255	202
	5 596	4 886	13 117	12 350

Not 3: Pågående anläggning, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	895	538	1 505	1 357
Försäljning, utrangering	0	0	-1	-1
Årets anskaffningar	649	777	1 357	1 257
Nedskrivning	0	0	0	-1
Omklassificering	*-925	-420	-1 654	-1 107
Avslut gamla projekt, rättelse mot eget kapital	75	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	543	895	1 207	1 505
* varav till omsättningstillgångar exploateringsfastigheter 182 mnkr				
Not 4: Maskiner och inventarier, mnkr	**2017-12-31**	**2016-12-31**	**2017-12-31**	**2016-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	1 147	1 068	9 072	8 721
Årets anskaffning	0	0	122	231
Försäljning, utrangering	-42	-5	-76	-49
Omklassificering	88	84	222	169
Utgående anskaffningsvärde	1 193	1 147	9 341	9 072
Ingående nedskrivning	-5	-5	-120	-5
Årets nedskrivning	0	0	-11	-115
Återförd nedskrivning	0	0	2	0
Utgående nedskrivning	-5	-5	-129	-120
Ingående ackumulerade avskrivningar	-798	-721	-4 799	-4 474
Avskrivning försäljning, utrangering	20	5	58	34
Årets avskrivning	-78	-82	-354	-361
Omklassificering	0	0	2	2
Utgående ackumulerade avskrivningar	-856	-798	-5 093	-4 799
Utgående planenligt restvärde	333	344	4 119	4 153
Avskrivningstider	3–10 år	3–10 år	3–10 år	3–10 år
Not 5: Aktier, andelar, bostadsrätter, mnkr	**2017-12-31**	**2016-12-31**	**2017-12-31**	**2016-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	412	397	262	224
Årets anskaffning	2	0	18	17
Försäljning, utrangering	0	-1	0	0
Omklassificering	0	16	0	21
Utgående anskaffningsvärde*	414	412	280	262
* Varav aktier och andelar i koncernföretag 240,9 mnkr				
Ingående nedskrivning	-5	-5	-17	-11
Årets nedskrivning	0	0	0	-3
Återförd nedskrivning	0	0	6	0
Utgående nedskrivning	-5	-5	-11	-14
Utgående restvärde	409	407	269	248

Not 6: Långfristiga fordringar, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Lån till koncernföretag	6 419	7 595	0	0
Lån till övriga utanför kommunkoncern	12	12	12	32
Övriga långfristiga fordringar	0	0	268	58
	6 431	7 607	280	90

Not 7: Förråd, lager och exploateringsfastigheter, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Förråd, lager	4	2	79	83
Exploateringsfastigheter	91	75	91	75
	95	77	170	158

Not 8: Kortfristiga fordringar, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Kundfordringar *	51	62	216	248
Interimsfordringar	446	484	626	660
Preliminär slutavräkning årets skatteintäkter	0	0	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	63	69	157	153
* Varav fordringar som är äldre än en månad 11,7 (11,6) mnkr.				
	560	615	999	1 061

Not 9: Likvida medel, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Kassa och bank	1	1	17	57

Not 10: Förändring i eget kapital, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital ingående värde	3 762	3 677	6 543	6 194
Ändrad redovisningsprincip*	29	0	29	0
Justering av eget kapital**	0	0	205	0
Periodens resultat	259	85	1 390	349
	4 050	3 762	8 167	6 543
* Retroaktiv komponentvisindelning av gator och parker -46 mnkr				
* Avslutade mark- och exploateringsprojekt 75 mnkr				
** Intressebolaget Väven AB värdeförändring i UKF AB 205 mnkr				

Not 11: Avsättningar, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Pensionsutbetalningar	-16	-14	-16	-14
Nyintjänad pension	26	24	26	24
Ränte-och beloppsuppräkningar	7	1	7	1
Förändring av löneskatten	3	3	3	3
Övrigt	-3	0	-3	0
Pensionsavsättning utgående värde inklusive löneskatt	452	434	452	434
Aktualiseringsgrad 97 %				
Övrig pensionsavsättning	0	0	0	0
Uppskjuten skatteskuld	0	0	538	492
Avsättning depåni Dåva anläggning	0	0	36	38
Övrigt	0	0	0	0
	452	434	1 026	964

Not 12: Långfristiga skulder, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit kommunen	1 733	1 746	1 733	1 746
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit bolagen	6 402	7 589	7 114	8 338
Övriga långfristiga skulder	1	5	324	291
	8 136	9 340	9 171	10 375

Not 13: Kortfristiga skulder, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Leverantörskulder	367	348	579	536
Kortfristig del av långa lån	0	0	20	16
Övriga interimsskulder	803	741	953	905
Övriga kortfristiga skulder	169	210	325	351
	1 339	1 299	1 877	1 808

Not 14: Ställda panter, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Fastighetsinteckningar	0	0	2	2
Övrigt	0	0	5	5
	0	0	7	7

Not 15: Ansvarsförbindelser, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Borgensåtaganden				
Kommunägda företag				
Bostadsföretag	0	0	0	0
Övriga företag	786	809	0	0
Summa	786	809	0	0
Extern borgen				
Bostadsändamål	62	63	63	63
Övrig borgen	49	49	49	49
Summa	111	112	112	112
Totalt borgensåtaganden	897	921	112	112
Infriande av borgen	0	0	0	0

Umeå kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Umeå kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 8 183 049 269 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 8 367 244 813 kronor.

Pensionsförpliktelser	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Pensionsförpliktelser ingående värde inklusive löneskatt	2 412	2 522	2 412	2 522
Pensionsutbetalningar	-102	-91	-102	-91
Ränte- och beloppsuppräkningar	52	23	52	23
Nyintjänad pension	-13	11	-13	11
Förändring av försäkringstekniska grunder	17	0	17	0
Övrigt	-27	-31	-27	-31
Förändring av löneskatten	-18	-22	-18	-22
Pensionsförpliktelser utgående värde inklusive löneskatt	2 321	2 412	2 321	2 412
Pensioner för personer födda 1940–1941 är tryggade genom försäkring tecknad 2005 varvid den totala förpliktelsen minskades med 88,0 mnkr. Överskottsmedel med 12,0 mnkr (9,7) finns i försäkringen.				
Pensioner för personer födda 1935 och tidigare är delvis tryggade genom Umeå kommuns pensionsstiftelse. Den totala förpliktelsen har minskats med 183,0 mnkr inklusive särskild löneskatt.				
Av kommunen förvaltade donationsfonder	13	12	13	12
Övriga ansvarsförbindelser	0	0	2	2
Totalt ansvarsförbindelser	3 231	3 345	2 448	2 538

Driftsredovisning

Tabell 44. Driftsredovisning per verksamhet

mnkr	Utfall 2017	Budget 2017	Budgetavvikelse 2017
Överförmyndar	**-11**	**-10**	**-1**
Nämnd- och styrelseverksamhet	0	0	0
Kommungem verks/administration	-4	-4	0
Kommunpolitisk administration	-7	-6	-1
Kommunstyrelse	**-713**	**-936**	**223**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-16	-16	-1
Stöd till politiska partier	-8	-8	0
Kommungem verks/administration	-176	-173	-3
Kommunpolitisk administration	-153	-161	7
Fysisk- o teknisk planering	68	-14	82
Näringslivsbefr. Åtg	-30	-30	0
Turistverksamhet	-4	-4	0
Kulturverksamhet	-64	-64	0
Kraftverksamhet	120	44	76
Kommungemensamt	-449	-511	62
Kommunfullmäktige	**-3**	**-3**	**0**
Revision	-3	-3	0
Teknisk nämnd	**-1 134**	**-1 099**	**-35**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-2	-2	0
Kommungem verks/administration	-366	-346	-20
Fastigheter	-550	-537	-13
Gator och vägar	-106	-103	-3
Parker	-32	-29	-4
Funktionshinderomsorg	-26	-28	3
Räddningstjänst	-53	-55	1
Byggnadsnämnd	**-40**	**-38**	**-2**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-2	-2	0
Fysisk- o teknisk planering	-21	-19	-2
Funktionshinderomsorg	-16	-17	0
Miljö- & hälsoskydds	**-13**	**-12**	**0**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-1	-1	0
Kommungem verks/administration	0	0	0
Konsument energirådgivning	-2	-2	0
Miljö- och hälsoskydd	-10	-9	-1
Äldrenämnd	**-955**	**-948**	**-7**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-2	-2	0
Kommungem verks/administration	-33	-62	29
Äldreomsorg	-902	-867	-35
Funktionshinderomsorg	-17	-16	-1

Individ & familjenäm	**-1 152**	**-1 128**	**-24**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-2	-2	0
Kommungem verks/administration	-23	-43	20
Äldreomsorg	-6	-7	0
Funktionshinderomsorg	-716	-664	-52
Individ och familj	-304	-309	5
Försörjningsstöd	-100	-103	3
Fritidsnämnd	**-133**	**-129**	**-5**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-1	-1	0
Fritidsverksamhet	-133	-128	-5
Kulturnämnd	**-114**	**-112**	**-2**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-1	-1	0
Kommungem verks/admiistration	0	3	-3
Kulturverksamhet	-114	-114	1
För/Grundskolenämnd	**-1 769**	**-1 740**	**-29**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-3	-3	0
Kommungem verks/administration	-14	2	-16
Kulturverksamhet	-20	-15	-4
Förskoleverksamhet	-588	-589	1
Utbildning F-9	-976	-963	-13
Skolgemensam verksamhet	-168	-172	4
Gymn/vuxenutb-nämnd	**-431**	**-436**	**5**
Nämnd- och styrelseverksamhet	-2	-2	0
Kommungem verks/administration	-4	6	-10
Kulturverksamhet	-2	-3	1
Gymnasieutbildning	-322	-332	10
Vuxenutbildning	-48	-48	0
Skolgemensam verksamhet	-11	-13	2
Arbetmarknadsåtgärder	-43	-44	1
Finansiering	**6 727**	**6 650**	**76**
Kommungemensamt	6 727	6 650	76
Totalsumma	**259**	**60**	**199**

Investeringsredovisning

Tabell 45. Investeringar per nämnd

Nämnd	2015/2016			2017			Budget 2017 inkl +- 2015/2016		
mnkr	Utfall	Budget	+-	Utfall	Budget	+-	Utfall 2017	Budget 2017	+-
11 Överförmyndarnämnd									
12 Kommunstyrelse	130	295	165	33	44	11	33	209	176
13 Kommunfullmäktige	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Teknisk nämnd	1 223	1 487	265	573	738	165	573	1 002	429
21 Byggnadsnämnd	1	2	1	1	1	0	1	2	1
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnd	0	1	0	0	0	0	0	1	1
31 Äldrenämnd	17	40	23	10	26	16	10	49	40
32 Individ- och familjenämnd	5	6	1	2	7	4	2	8	6
40 Fritidsnämnd	22	46	24	10	11	2	10	36	26
45 Kulturnämnd	11	15	4	4	7	3	4	11	7
50 För-/grundskolenämnd	31	33	2	13	16	3	13	18	5
55 Gymnasie-/vuxenutbildningsnämnd	15	16	2	4	6	2	4	8	4
70 Gemensam IT-nämnd Umeå-Skellefteå									
71 Gemensam PA-nämnd Umeåregionen									
99 Finansiering									
Summa	**1 454**	**1 941**	**487**	**649**	**856**	**207**	**649**	**1 343**	**693**

Revisionsberättelse

[Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat. Ut wisi enim ad minim veniam, quis nostrud exerci tation ullamcorper suscipit lobortis nisl ut aliquip ex ea commodo consequat.]

Begrepp och nyckeltal

Kommunens redovisningsmodell regleras av den kommunala redovisningslagen och består av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Kommunen följer därutöver rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Aktualiseringsgrad

Andelen personakter, för den anställda personalen, som är uppdaterad med tidigare pensionsgrundande anställningar.

Ansvarsförbindelse avseende pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser som intjänats före 1998, samt andra pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelse.

Avsättning för pensioner

Pensionsförpliktelser som intjänats från och med 1998 redovisas som avsättning.

Balanskrav

Enligt kommunallagen ska kommunens ekonomi vara i balans. Med detta menas att årets resultat efter justering för bland annat realisationsvinster ska vara positivt. Eventuellt negativt resultat ska återställas i budgeten inom tre år.

Balansräkning

Balansräkningen visar kommunens ekonomiska ställning på bokslutsdagen i form av det bokförda värdet för kommunens tillgångar, skulder och eget kapital.

Tillgångar

Tillgångar är uppdelade i omsättnings- och anläggningstillgångar. Omsättningstillgångar regleras i det korta perspektivet (<1 år) medan anläggningstillgångar är avsedda att nyttjas under en längre tidsperiod (>3 år).

Skulder och eget kapital

Skulderna redovisar andelen externt finansierade tillgångar. Skulderna är uppdelade i kortfristiga skulder med planerad reglering inom ett år och långfristiga skulder med planerad reglering efter ett år.

Eget kapital visar verksamhetens egenfinansierade tillgångar.

Avsättningar

Avsättningar är en förpliktelse men som är oviss gällande förfallotidpunkt och belopp. Förpliktelsen är så pass bindande att det inte finns något annat realistiskt alternativ än att infria detta åtagande. Förpliktelsen kan härröra från ett kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund.

Derivatinstrument

Derivater är finansiella instrument vars värde eller värdeförändring är relaterade till underliggande instrument, till exempel optioner, terminer och swappar. Internbankens handel med finansiella instrument syftar till att förändra ränterisker och prisrisker vid upptagande av lån och elhandel.

Finansnetto

Finansnettot består huvudsakligen av ränteintäkter och räntekostnader. Ränteintäkter kommer från vidareutlåning till koncernbolag samt ränta på likvida medel och avkastning på placeringar. Räntekostnader kommer från externa låneskulder.

Internbanken

Kommunen fungerar som ”centralbank” för kommunkoncernen, det vill säga för kommunen själv samt koncernbolagen. Kommunens balansomslutning beskrivs därför både inklusive och exklusive intern vidareutlåning till de kommunala bolagen. Internbanken visar hur externa lån fördelar sig mellan kommunen och dess bolag.

Jämförelsestörande poster

Ekonomisk händelse som är av engångskaraktär och av betydande storlek vilket påverkar jämförelse mellan åren.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen redovisar hur likvida medel har tillförts och hur dessa har använts. Analysen utgår från årets in- och utbetalningar. Skillnaden mellan tillförda och använda medel beskriver hur kommunens rörelsekapital har förändrats under året. Rörelsekapital består av varulager, kortfristiga fordringar och skulder samt likvida medel.

K 3

Så kallat K 3 regelverk är en förkortning av Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning. Detta regelverk gäller för aktiebolagsrättsliga företag i Sverige från och med redovisningsåret 2013.

Regelverket tillämpas av koncernbolagen från och med 2014 års räkenskaper.

Nedskrivning

När en värdeminskning bedöms vara bestående kan en nedskrivning av en tillgång göras.

Vid en nedskrivning görs en bedömning om en tillgångs verkliga värde eller servicepotential (på balansdagen) är lägre än anskaffningsvärdet minus gjorda avskrivningar.

Nettoinvestering

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter

Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beskriver i procent hur väl kommunen kan finansiera sina löpande kostnader och investeringar med löpande intäkter. Detta är en indikator på god ekonomisk hushållning.

Pensionsförpliktelse

Juridiskt bindande utfästelse till anställd eller förtroendevald. Förpliktelsen innebär pensionsutbetalningar efter anställningens upphörande.

Periodisering

Inkomster och utgifter redovisas i rätt period för att erhålla ett rättvisande resultat.

Resultaträkning

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader i två steg.

I det första resultatsteget redovisas verksamhetens nettokostnader definierade som verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader och planenliga avskrivningar.

I det andra steget redovisas summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som ska täcka verksamhetens nettokostnader. Därutöver tillkommer finansiella intäkter och kostnader. Redovisat nettoresultat därefter utgör verksamhetens resultat före extraordinära poster. I förekommande fall tillkommer extraordinära intäkter och kostnader.

RIPS 17

Riktlinjer för pensionsskuldsberäkning. Sveriges Kommuner och Landstings beräkningsmodell för pensionsförpliktelser. RIPS 17 har under året ersatt RIPS 07.

Ränteswappar

En ränteswap är ett avtal om byte av ränteflöde under en bestämd tid. Med en ränteswap byter två parter bindningstid med varandra utan att företagens balansräkning, underliggande lån eller placering påverkas.

Spotpris

Spotpris är det dagliga priset på el per Kwh och som fastställs på Nordpols elbörs.

Uppdragsföretag

Uppdragsföretag är en annan juridisk person till vilken kommunen med stöd av kommunallagen har överlämnat en kommunal angelägenhet. Så kan vara fallet när kommunal verksamhet bedrivs på entreprenad, det vill säga av juridiska personer där kommunen helt saknar formellt inflytande. Friskolor definieras inte som kommunala entreprenader eftersom de tillkommer genom avtal med staten.

Utjämningssystem

Grundprincipen i utjämningssystemet är att samtliga Sveriges kommuner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att tillhandahålla välfärd för sina invånare.

För att utjämna skillnader i kommunernas förutsättningar (skattekraft, demografi, geografi samt socioekonomi) har Riksdagen beslutat om ett system för kommunalekonomisk utjämning och ett system för utjämning av LSS-kostnader. Olikheter i kommunal skattesats ska visa skillnader i effektivitet, service och avgiftsnivå och inte bero på skillnader i strukturella förutsättningar. Via kostnadsutjämning får samtliga Sveriges kommuner likartade finansiella utmaningar.

Det nuvarande systemet för kommunalekonomisk utjämning infördes 2005 med justeringar 2008 och 2014. Systemet för kommunalekonomisk utjämning kan delas upp i fem olika delar:

1. Inkomstutjämning
2. Kostnadsutjämning
3. Strukturbidrag
4. Införandebidrag
5. Regleringsbidrag/avgift

Det nuvarande systemet för utjämning av LSS-kostnader infördes 2004 med vissa justeringar 2009.

Umeå kommun
Skolgatan 31 A
901 84 Umeå
090-16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se/kommun

Förändring av nämndernas ansamlade över/-underskott Kapital)	**(Eget IB 2014 mnkr**	**Redovisad budgetavvikelse (inkl varav-poster)**	*varav projekt utanför budget*	*varav kraftverk-samhet och poster utom ram*	*varav löpande verksamhet mot EK*	**UB 2014**
Kommunstyrelse (inkl kraft, proj utanför budget, mex utom ram) *	30,8	-111,4	*-69,0*	*-22,4*	*-20,0*	10,8
- varav KS löpande verksamhet	30,8	-20,8	*0,0*	*0,0*	*-20,0*	10,8
- varav kraftverksamhet	0,0	-22,0	*0,0*	*-22,0*	*0,0*	0,0
- varav projekt utanför budget	0,0	-68,2	*-69,0*	*0,0*	*0,0*	0,0
- varav mex utom ram	0,0	-0,3	*0,0*	*-0,3*	*0,0*	0,0
Överförmyndarnämnd	-0,1	1,7	*0,0*	*0,0*	*1,7*	1,6
Kommunfullmäktige/Revision	3,9	0,0	*0,0*	*0,0*	*0,0*	3,9
Teknisk nämnd (inkl lediga lokaler och kap.kostn utom ram) *	106,2	24,4	*0,0*	*-7,4*	*31,8*	138,1
- varav TN löpande verksamhet	106,2	31,8	*0,0*	*0,0*	*31,8*	138,1
- varav lediga lokaler utom ram	0,0	-8,8	*0,0*	*-8,8*	*0,0*	0,0
- varav kapitalkostnader utom ram	0,0	1,4	*0,0*	*1,4*	*0,0*	0,0
Byggnadsnämnd *	2,8	2,6	*-2,0*	*0,0*	*4,6*	7,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	2,4	0,4	*0,0*	*0,0*	*0,4*	2,8
Socialnämnd *	12,3	-17,6	*-17,5*	*0,0*	*0,0*	12,2
Fritidsnämnd	9,7	-0,9	*0,0*	*0,0*	*-0,9*	8,8
Kulturnämnd	0,8	0,6	*0,0*	*0,0*	*0,6*	1,4
För- och grundskolenämnd *	6,7	-6,4	*-12,8*	*0,0*	*6,3*	13,1
Gymnasie- och vuxenutb.nämnd *	31,6	14,7	*-2,0*	*0,0*	*16,7*	48,3
Holmsund/Obbola kdn	1,1	-0,1	*0,0*	*0,0*	*-0,1*	1,1
Hörnefors kdn	9,1	-1,5	*0,0*	*0,0*	*-1,5*	7,6
Sävar kdn	8,1	1,5	*0,0*	*0,0*	*1,5*	9,5
Summa nämnder	225,5	-92,0	*-103,3*	*-29,8*	*41,1*	266,6

* I nämndens redovisade utfall ingår kostnader för ej budgeterade medel

C:\Docserver\6464554f-54c6-4cc6-8ae6-19e91be64075\Working\b405b8b6-f071-45c9-a950-4061706bdb9e\1274288_e59c1b6c-d850-4a61-8c47-f01989844aa7.XLSX

Förändring av nämndernas ansamlade över/-underskott (Eget Kapital) mnkr	**IB 2015**	**Redovisad budgetavvikelse (inkl varav-poster)**	*varav projekt utanför budget*	*varav kraftverk-samhet och poster utom ram*	*varav löpande verksamhet mot EK*	**UB 2015**
Kommunstyrelse* (inkl kdn, kraft, proj utanför budget, mex utom r	29,0	-118,0	-9,3	-33,5	-75,1	-46,2
- varav KS löpande verksamhet	29,0	-75,1	0,0	0,0	-75,1	-46,2
- varav kraftverksamhet	0,0	-36,0	0,0	-36,0	0,0	0,0
- varav projekt utanför budget	0,0	-9,3	-9,3	0,0	0,0	0,0
- varav mex utom ram	0,0	2,5	0,0	2,5	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	1,6	0,2	0,0	0,0	0,2	1,8
Kommunfullmäktige/Revision	3,9	0,7	0,0	0,0	0,7	4,6
Teknisk nämnd* (inkl lediga lokaler och kap.kostn utom ram)	138,1	1,7	0,0	2,2	-0,5	137,6
Byggnadsnämnd *	7,4	3,7	-2,0	0,0	5,7	13,1
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	2,8	0,6	0,0	0,0	0,6	3,4
Äldrenämnd *	5,8	-9,6	-18,2	0,0	8,6	14,4
Individ och familjenämnd*	6,4	-18,6	-40,9	0,0	22,3	28,7
Fritidsnämnd	8,8	3,4	0,0	0,0	3,4	12,2
Kulturnämnd	1,4	1,5	0,0	0,0	1,5	2,9
För- och grundskolenämnd *	13,1	-23,8	-18,0	0,0	-5,8	7,2
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	48,3	4,6	0,0	0,0	4,6	52,9
Holmsund/Obbola kdn	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1
Hörnefors kdn	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6
Sävar kdn	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0	9,5
Summa nämnder	**266,6**	**-153,6**	**-88,4**	**-31,3**	**-33,8**	**232,7**

* I nämndens redovisade budgetavvikelse ingår kostnader för ej budgeterade medel. I IB eget kapital för Kommunstyrelsen ingår UB eget kapital per 141231 för kommundelsnämnderna och Socialnämndens UB eget kapital är fördelad på Äldrenämnden och Individ och familjenämnden utifrån ramens storlek.

C:\Docserver\6464554f-54c6-4cc6-8ae6-19e91be64075\Working\b405b8b6-f071-45c9-a950-4061706bdb9e\1274288_e59c1b6c-d850-4a61-8c47-f01989844aa7.XLSX

Förändring av Eget kapital (mnkr)	IB 2016	+- 2016	Justering enligt beslut	UB 2016
Kommunstyrelse	-46,2	-28,6		-74,8
Överförmyndarnämnd	1,8	0,2		2,0
Kommunfullmäktige/Revision	4,6	0,0		4,6
Teknisk nämnd	137,6	-26,7		110,9
- varav TN löpande verksamhet	137,6			137,6
- varav lediga lokaler utom ram	0,0			0,0
- varav kapitalkostnader utom ram	0,0			0,0
Byggnadsnämnd	13,1	6,3		19,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	3,4	-0,1		3,3
Äldrenämnd*	14,4	-7,3	5,0	12,1
Individ och familjenämnd	28,7	1,5		30,2
Fritidsnämnd	12,2	2,7		14,9
Kulturnämnd	2,9	0,5		3,4
För- och grundskolenämnd**	7,2	4,3	5,5	17,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	52,9	2,9		55,8
Summa nämnder	**232,7**	**-44,3**	**10,5**	**198,9**

* KF-beslut §53 2016-03-29 angående minskat resultatkrav med 5 mnkr

** Justering pga ökade kostnader för nyanlända 2016. Beslutas i KF 2017-03-27

Förändring av Eget kapital 2017 (mnkr)	IB 2017	+- 2017	Justering enligt beslut	UB 2017
Kommunstyrelse	-74,8	223,4		148,6
Överförmyndarnämnd	2,0	-1,2		0,8
Kommunfullmäktige/Revision	4,6	0,0		4,6
Teknisk nämnd	110,9	-35,3		75,6
Byggnadsnämnd	19,4	-2,2		17,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	3,3	-0,2		3,1
Äldrenämnd *	12,1	-7,1	27,2	32,2
Individ och familjenämnd **	30,2	-23,8	27,2	33,6
Fritidsnämnd***	14,9	-4,8	3,7	13,8
Kulturnämnd****	3,4	-2,0	2,5	3,9
För- och grundskolenämnd*****	17,0	-28,7	20,1	8,4
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	55,8	4,7		60,5
Summa nämnder	**198,9**	**122,8**	**80,7**	**402,4**

* 21,6 mnkr heltidsinförande, 5,6 mnkr kommungemensamt effektiviseringsarbete

** 11,7 mnkr heltidsinförande, 4,8 mnkr viten ej verkställda beslut, 10,7 mnkr kommungemensamma effektiviseringsarbete

*** 1,1 mnkr skid-SM, 2,6 mnkr kommungemensamt effektiviseringsarbete

**** 2,5 mnkr kommungemensamt effektiviseringsarbete

***** 5,7 mnkr musikskola + nyanlända, 14,4 mnkr kommungemensamt effektiviseringsarbete

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

BOKSLUT 2017 - FÖRSLAG TILL OMBUDGETERINGAR AV INVESTERINGAR

	mnkr
Förslag till ombudgeteringar	**351,5**

Sammandrag nämndsvis av förslag till ombudgeteringar netto av investeringsmedel från investeringstak 2015-2017 till 2018

Nämnd/förvaltning		Verksamhet	mnkr	
Kommunstyrelse	13	Kommungemensam verksamhet/admin	11,7	
		Summa	**11,7**	
Teknisk nämnd	13	Kommungemensam verksamhet/admin		
		IT-projekt och telefoni	20,1	
		Fastighetsinvesteringar	148,1	
		-Kommungemensamt		41,2
		-Fritidsverksamhet		3,4
		-Skolövergripande		0,4
		-Förskola		34,9
		-Grundskola		32,3
		-Gymnasiet		0,8
		-Vård- och omsorg, äldre		6,6
		-Vård- och omsorg, funktionshindrade		28,5
		-Individ- och familjeomsorg		0,0
	24	Gator och vägar	114,9	
	25	Parker	8,0	
	28	Räddningstjänst	12,2	
		Summa	**303,2**	
Äldrenämnd	13	Kommungemensam verksamhet/admin	3,2	
	50	Vård och omsorg, äldre	13,2	
		Summa	**16,4**	
Individ- och familjeomsorgsnämnd	13	Kommungemensam verksamhet/admin	1,8	
	51	Individ- och familjeomsorg	2,1	
	52	Vård och omsorg, funktionshindrade	0,4	
		Summa	**4,3**	
För- och grundskolenämnd	40	Förskola	1,6	
	41	Grundskola	0,6	
		Summa	**2,2**	
Fritidsnämnd	31	Fritidsverksamhet	7,7	

Nämnd/förvaltning		Verksamhet	mnkr
		Summa	**7,7**
Kulturnämnd	30	Kulturverksamhet	6,0
		Summa	**6,0**
Summa investeringar netto som föreslås ombudgeterade			**351,5**

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
KOMMUNSTYRELSE			
13	**Kommungemensam verksamhet/administration**	**11 665,3**	
	Budget- och uppföljningssystem	4 900,0	
	PA system	6 765,3	
Summa ombudgeteringar kommunstyrelse		**11 665,3**	
TEKNISK NÄMND			
13	**Kommungemensam verksamhet/administration**	**20 090,3**	
	IP-telefoni	1 036,2	
	Backuplösning	1 200,0	
	Utrustning servrar	6 701,3	
	Utrustning/Uthyrning	11 152,8	
	FASTIGHET	**148 080,4**	
13	**Kommungemensam verksamhet/administration**	**41 213,0**	
	311000 Förvärv bostadsrätter	2 100,0	
	315036 Fastighetsinvesteringar	6 200,0	
	315000 Lokalanpassning ej spec.	11 200,0	
	311236 Reinv, Motståndet 4 vent	7 495,0	
	311269 Reinv, Ersmark 4:9 fsk golv	100,0	
	311277 Reinv, Grubbe 13:1 Forsl bro	1 000,0	
	311301 Reinv, Grubbe 13:1 Forsl tak	100,0	
	311302 Reinv, Umeå 5:1Stadsh omr	7 000,0	
	311315 Reinv, Vasslan 1 Ersdung fsk	1 800,0	
	311317 Reinv, Sömmen 1 Nolia sättning	418,0	
	313500 Reinvesteringar	3 800,0	
31	**Fritidsverksamhet**	**3 400,0**	
	801009 Västerteg 40:1 Tegstunet	910,0	
	803001 Hörneå 37:8, fören lokal	2 490,0	
40	**Förskola**	**34 893,4**	
	800546 Förskolekök renov livsm lagst	8 120,0	
	800621 Mården 11	225,0	
	800623 Pedagogen 2	858,0	
	800624 Trollgrottan fsk hörsel Haga	853,0	
	800638 Teleskopet 5	10 800,0	
	800640 Hoppet 1, ny förskola	10 709,0	
	800646 Varglyan 1, fsk 4-6 avd	-13,0	
	802619 Gunghästen 1 ny fsk 4 avd	3 426,0	
	802621 Vaktmästaren 16	-84,6	

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
41	**Grundskola**	**32 345,0**	
	315037 Skolgården ej spec.	1 460,0	
	800626 Innertavle skola/fsk tillbyggn	500,0	
	800641 Trafiklösn Sävar skola	7 990,0	
	800654 Läroverket 1, Ö:a skolan F-9	5 324,0	
	800655 Kanditaten 2, Solskenet	6 776,0	
	802620 Hjorten 24	9 060,0	
	803008 Bullmark 4:51	1 235,0	
42	**Gymnasiet**	**775,0**	
	800656 Spiltan 2, 3 klassrum	3 560,0	
	800657 Läroverket 1, Ö:a skolan Gymn	-3 355,0	
	801021 Forslunda förråd m m	570,0	
49	**Skolövergripande**	**385,0**	
	800549 Skolkök ny produktionsmetod	385,0	
50	**Äldreomsorg**	**6 622,0**	
	801538 Ö:a stadsdel kv Hoppet Äb	-3 378,0	
	801539 Stadliden 5:1 Älgvägen Äb	5 000,0	
	801541 S.a stadsdel Äb	5 000,0	
51	**Funktionshinderomsorg**	**28 461,0**	
	801533 Matrisen 7, dagl verksamhet	12 995,0	
	801545 Sandlådan 1, grb	13 786,0	
	801547 Röbäck 30:60	506,0	
	801548 Operetten	674,0	
	801549 Gruppb Backenväg	500,0	
52	**Individ och familjeomsorg**	**-14,0**	
	801561 Backen 4:25 del av	-14,0	
24	**Gator och vägar**	**114 926,4**	
	Busshpl Holmsund/Obbola	-0,2	
	GC-vägar Hörnefors	323,1	
	Trafikåtgärder Holmsund	227,4	
	GC-vägar Sävar	-164,7	
	Trottoarbeläggningar	-18,6	
	Bussprioriteringar	767,9	

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
	Säkra skolvägar	392,1	
	Reinvestering stolpar	-159,2	
	Armatur o stolpbyten	1 204,4	
	Garantiarbeten	-125,1	
	Väderskydd	3 290,3	
	Hållplatsombyggnader	-113,1	
	Trafikåtg Hörnefors	276,1	
	Åtg vid fjärrvärmeutbyggnad	9 898,3	
	Trafikåtgärder Sävar	292,3	
	Busshållplatser Hörnefors	56,8	
	Anpassning funktionshindrade	1 013,9	
	Umeåprojektet	-2 445,0	
	Vasaplan	-394,2	
	UP 2 trafikpl S Ön	4 702,2	
	Kungsg, Renm/V Espl	200,0	
	KRUT Stråket 1	153,7	
	Backenv, Storg/Tvärv	168,6	
	Utredningar inför investeringar	817,7	
	Reinvestering bostadsgator	7 962,6	
	Reinvestering huvudgator	3 393,1	
	Nollvisionsåtg, kameraprojekt	1 664,1	
	Gatuombyggn reinvestering	13 230,7	
	Rådhusesplanaden	1 666,8	
	Trafikåtg ej spec objekt	6 354,9	
	Bullerskydd	1 750,4	
	Belysning inom ytterområden	-567,8	
	Gatubelysning Holmsund	493,5	
	Gatubelysning Obbola	297,0	
	Gatubelysning Hörnefors	153,2	
	Gator i Sävar	-603,8	
	Gatubelysning Sävar	368,6	
	Bussgator i trafikplan	877,6	
	Busshållplatser Sävar	165,4	
	GC-vägar, ej spec, länkar	1 769,4	
	Åtg enl cykeltrafikprogram	3 439,7	
	GC-vägar Holmsund/Obbola	345,1	
	Reparation ind.gator V-slätt	16 537,4	
	Reinvestering kommunala broar	507,2	
	Norra Renmarkstorget	1 617,0	
	Rådhustorget	5 348,2	
	G Skogl.v Köksv/Tviste	151,4	
	Gc-bro Lundåkern-Böleshol	-5 309,5	
	Järnvägstorget	1 659,0	
	Bangatan	182,1	
	Morkullev-Bofinksväg	-44,9	
	Assistenvägen	-27,9	
	Södra Renmarkstorget	736,0	

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
	Nygatan ÖK/Järnvägsgatan	-39,8	
	Vasaplan	7 012,6	
	Trafiksign överv sys	1 932,8	
	Cykelparkering Rådhuset	500,0	
	Förnyelse kommmundels/ stadsdels- centrum	334,5	
	Styrutrustn gatubely	1 649,3	
	Reinvest gc-vägar	-586,5	
	Stornorrfors broarbete	1 991,0	
	Storgatan	4 240,0	
	V Rådhusgatan	-20,0	
	Ö Rådhusgatan	-20,0	
	Stängsel jvg Bomv-Um	629,0	
	Gammåkersv, Täfteå	-8,8	
	Parkering, utr skylt	-28,2	
	Vägvisning GC-vägar	1 497,9	
	Illervägen	599,7	
	Ö Prinsgatan gc-väg	2 544,6	
	Undercentral markvärme	1 642,3	
	Ålidh-G Skogl.v gc-v	2 612,9	
	Hfors gc-bro Hörneån	-22,5	
	Ersmark lokalgator	-506,3	
	Lilljansberget	5 345,2	
	Förrådsvägen	-7 129,2	
	V Kyrkogatan/Skolg-Nyg	410,1	
	Nygatan/Vasag-ÖK	104,4	
	Reinvest bullerskydd	-575,2	
	Löpevägen	3 035,9	
	Måttgränd	-10,8	
	GC Nydalavägen	-4,0	
	Gångbro Bölesholm 1	136,0	
	Gångbro Bölesholm 2	229,7	
	Maskinåbron	8 713,2	
	Vättarnas Allé	5 828,9	
	GC-väg Etern	-166,5	
	Lagmansgatan	-2 182,0	
	Rådjursvägen	-3 439,0	
	Fagottvägen	-499,9	
	Bruksvägen	-1 359,2	
	Korpralsvägen	-3 357,6	
	Järnvägsgatan	-756,9	
	Hyggesvägen	-2 021,2	
	Lådcyklar	-408,1	
	Fordon 5 år	-685,8	
	Fordon 7 år	4 571,8	
	Fordon 10 år	-1 289,0	

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
25	**Parker**	**7 952,2**	
	Skogsvårdande åtgärder, Norra	-772,5	
	Parker, reinvestering	-3 194,2	
	Mindre grönområden	-192,4	
	Gatuträd	-619,8	
	Lekparker, reinvestering	1 551,2	
	Diken o dagvattensystem	571,1	
	Utredningar allmänt	122,8	
	Skogsparker - ökad trygghet	1 123,1	
	Parkernas belysning	583,6	
	Grönytor Infrastruktur	354,7	
	Stadsdelsparker	525,8	
	Älvsnära parker	735,9	
	Hedlundadungen	-129,3	
	Rådhusparken renover	-729,5	
	Äventyrslekpark Ersboda	1 950,0	
	Parkträd	328,7	
	Krypedalen Sävar	861,0	
	Stadsliden	-376,7	
	Jämställda boendemiljöer	-11,2	
	Äventyrslekpl Umedal	-4 879,0	
	Ålidhem Fruktlund socionomstråket	75,0	
	Lekp grönomr H-sund	1 427,2	
	Djupviken Holmsund	391,8	
	Lekp grönomr Sävar	759,7	
	Promenadstråk Sävarå	1 321,0	
	Lekparker grönomr Hörnefors	150,6	
	Promenadstråk H-fors	-713,3	
	Böleäng II, lekplats	2 860,7	
	Strandprom södra sid	2 863,4	
	Under Kyrkbron	904,5	
	Parker ny utrustning	108,3	
28	**Räddningstjänst**	**12 200,0**	
	Fordon och utrustning	12 200,0	
Summa ombudgeteringar teknisk nämnd		**303 249,3**	

ÄLDRENÄMND

13	**Kommungemensam verksamhet/administration**	**3 215,0**	
	Välfärdsteknologi ÄN	3 215,0	
50	**Äldreomsorg**	**13 164,0**	
	Elektronisk låsöppning htj	4 986,0	

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
	Trygghetslarm	1 183,0	
	Utr Älgvägens vb	5 361,0	
	Utr Marielunds äldreboende	1 634,0	
Summa ombudgeteringar äldrenämnd		**16 379,0**	
INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGSNÄMND			
13	**Kommungemensam verksamhet/administration**	**1 845,0**	
	Välfärdsteknologi IFN	1 845,0	
51	**Funktionshinderomsorg**	**2 050,0**	
	Reutrustning FO	876,0	
	Utrustning LSS-boende FO	1 174,0	
52	**Individ och familjeomsorg**	**404,0**	
	Reutrustning BU IFO	254,0	
	Reutrustning VU IFO	254,0	
	Skogsdungen HVB	-104,0	
Summa ombudgeteringar Individ- och familjeomsorgsnämnd		**4 299,0**	
FRITIDSNÄMND			
31	**Fritidsverksamhet**	**7 710,0**	
	Rullskidbana Nydala	6 510,0	
	Utbyte av fordon (Baklastare, traktor Holmsund)	700,0	
	Kompl inv bef anläggn (LED belysning motionsspår)	500,0	
Summa ombudgeteringar fritidsnämnd		**7 710,0**	
KULTURNÄMND			
30	**Kulturverksamhet**	**6 000,0**	
	Inköp av konst	1800	
	Utrustning,bibl.	700	
	Bokbuss	1700	
	Kvinnohistoriskt museum	1800	
Summa ombudgeteringar kulturnämnd		**6 000,0**	
FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND			
40	**Förskola**	**1 583,0**	
	Älgvägen förskola - inv	265,0	
	Spiltan förskolan - inv	90,0	
	Hoppet 6 avd fsk - inv	608,0	
	Bullmark fsk - inv	620,0	

UMEÅ KOMMUN
Ekonomifunktionen 2018-02-15

Investeringsobjekt som föreslås ombudgeterade från investeringstak 2015-2017 till 2018

Verksamhet	Text	Belopp i tkr	Kommentar
41	**Grundskola**	**573,0**	
	Norra Ålidhemsskolan, inv	573,0	
Summa ombudgeteringar för- och grundskolenämnd		**2 156,0**	
SUMMA OMBUDGETERINGAR NETTO		**351 458,6**	

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2017/00541

Motion 22/2017 - Hedra Umeås veteraner

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 22/2017 – Hedra Umeås veteraner* besvarad enligt nedan.

Ärendebeskrivning
I en i kommunfullmäktige 2017-06-19 väckt motion yrkar **Anders Ågren (M)** att kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta en minnesplats och/eller ett minnesmärke för att hedra Umeås veteraner och att kommunstyrelsen ska samråda med i förekommande fall lokala organisationer, vilka samlar veteraner, samt Försvarsmakten om utformning och placering av den aktuella minnesplatsen och/eller minnesmärket.

Kulturnämnden har 2017-10-31, § 43 yttrat sig över motionen och bedömt förslaget som lovvärt och angeläget och ser gärna att det genomförs enligt förslaget men betonar att de inte ser det som sitt uppdrag att finansiera eller aktivt medverka kring färdigställandet.

Därefter har kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-02-06, § 44 beslutat att uppföra en minnessten för veteraner i Umeå kommun i likhet med förslag från Fredsbaskrarna Västerbotten och i linje med Anders Ågrens motion. Tekniska nämnden/Gator och parker ombesörjer genomförandet så att minnesstenen är färdigställd senast till veterandagen 29 maj 2018, som också är officiell flaggdag. Utifrån ovanstående föreslår förvaltningen att motionen bör anses besvarad.

Beslutsunderlag
KSAU-protokoll 2018-02-06, § 44.
Kulturnämndens yttrande 2017-10-31, § 43.
Motionen.

Beslutet ska skickas till
Motionären.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00541

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Tomas Jakobsson
kommunsekreterare

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-02-20

§ 65
Diarienr: KS-2017/00541

Motion 22/2017: Hedra Umeås veteraner, Anders Ågren (M)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 22/2017 – Hedra Umeås veteraner* besvarad enligt nedan.

Ärendebeskrivning

I en i kommunfullmäktige 2017-06-19 väckt motion yrkar **Anders Ågren (M)** att kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta en minnesplats och/eller ett minnesmärke för att hedra Umeås veteraner och att kommunstyrelsen ska samråda med i förekommande fall lokala organisationer, vilka samlar veteraner, samt Försvarsmakten om utformning och placering av den aktuella minnesplatsen och/eller minnesmärket.

Kulturnämnden har 2017-10-31, § 43 yttrat sig över motionen och bedömt förslaget som lovvärt och angeläget och ser gärna att det genomförs enligt förslaget men betonar att de inte ser det som sitt uppdrag att finansiera eller aktivt medverka kring färdigställandet. Därefter har kommun-styrelsens arbetsutskott 2018-02-06, § 44 beslutat att uppföra en minnessten för veteraner i Umeå kommun i likhet med förslag från Fredsbaskrarna Västerbotten och i linje med Anders Ågrens motion.

Tekniska nämnden/Gator och parker ombesörjer genomförandet så att minnesstenen är färdigställd senast till veterandagen 29 maj 2018, som också är officiell flaggdag. Utifrån ovanstående föreslår förvaltningen att motionen bör anses besvarad.

Beslutsunderlag

KSAU-protokoll 2018-02-06, § 44.

Kulturnämndens yttrande 2017-10-31, § 43.
Motionen.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet beslutar föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Motionären.

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2017-10-31

§ 43
Diarienr: KU-2017/00038

Motion 22/2017: Hedra Umeås veteraner

Beslut
Kulturnämnden beslutar ställa sig positiv till motionen

Ärendebeskrivning
Kulturnämnden ombeds besvara en inkommen motion från Anders Ågren, kommunalråd (M), om att hedra Umeås veteraner genom inrättandet av en minnesplats och- eller ett minnesmärke.
Kulturnämnden bedömer förslaget som lovvärt och angeläget och ser gärna att det genomförs i enlighet med förslaget.
I sammanhanget bör betonas att kulturnämnden inte ser det som sitt uppdrag att finansiera eller aktivt medverka kring färdigställandet av ett minnesmonument av föreslagna karaktär, vilket för övrigt inte heller tycks vara förslagsställarens intention.

Beslutsunderlag
Se bifogad motion

Beredningsansvariga
Lars Sahlin
Bitr. kulturchef

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

nya moderaterna
Umeå

Motion

Hedra Umeås veteraner

Sverige har en lång tradition av att delta i internationella – militära eller civila – humanitära operationer runt om i vår värld. I olika oroshärdar har Sveriges genom åren ca 100 000 veteraner ofta varit skillnaden mellan liv och död, ibland med deras egna liv som insats.

Samtidigt har vi som land varit dåliga på att uppmärksamma de kvinnor och män som deltagit i olika insatser. Till exempel var det först 2011 som Veterandagen – den 29 maj – fick sin officiella status. Under Veterandagen genomförs bland annat en ceremoni i Stockholm för att hedra svenskar som deltar eller har deltagit i militära eller civila operationer och för att högtidlighålla minnet av de som omkommit.

Efter en riksdagsmotion från Moderaterna har regeringen, den 24 maj 2017, beslutat att Veterandagen ska bli allmän flaggdag från och med 2018. I Umeå har vi moderater lämnat in en motion om att Umeå kommun borde gå före och flagga på Veterandagen oavsett vad som händer på nationell nivå, och detta skedde också glädjande nog vid årets Veterandag den 29 maj. Att dessa beslut har tagits i närtid säger något om den veteranpolitik, eller snarare avsaknad av densamma, som förekommit i vårt land.

I många kommuner, runt om i Sverige, pågår det diskussioner om vilka ytterligare insatser kommunerna kan göra för att hedra svenska veteraner. Vissa av kommunerna har beslutat att det ska uppföras ett lokalt minnesmärke eller iordningsställas en minnesplats för att hedra de veteraner som kommer från kommunen. Här i Umeå har det kommit in ett ”medborgarförslag” från veteranorganisationen Fredsbaskrarna Västerbotten som efterfrågar en minnesplats. Ett bra förslag. Dock finns numera inte möjligheten att lämna formella medborgarförslag till kommunen, men likväl går det att lyfta deras idé.

I skrivelsen lyfts fram att ”*Umeå kommun har bidragit med många soldater, poliser, räddningstjänst, sjukvård samt valövervakare, hjälporganisationer som varit utomlands på olika uppdrag.*”.

Moderaterna anser att Umeå kommun ska göra mer för att hedra Umeås veteraner. En minnesplats eller ett minnesmärke skulle innebära att veteranernas insatser uppmärksammas och synliggörs för den bredare allmänheten. Det kan bidra till att öka kunskapen hos befolkningen, och som regeringen skriver; ”*tjäna som en påminnelse om att militära och civila veteraner och deras insatser för fred och säkerhet är av särskild betydelse för Sverige som nation*.”

Mot bakgrund av ovanstående yrkar undertecknad att kommunfullmäktige beslutar

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att inrätta en minnesplats och/eller ett minnesmärke för att hedra Umeås veteraner.

Att kommunstyrelsen ska samråda med i förekommande fall lokala organisationer, vilka samlar veteraner, samt Försvarsmakten om utformning och placering av den aktuella minnesplatsen och/eller minnesmärket.

Umeå 2017-05-31

Anders Ågren
Kommunalråd, M

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-02-06

§ 44
Diarienr: KS-2018/00125

Ansökan från Fredsbaskrarna om en minnessten för veteraner i Umeå kommun

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att uppföra en minnessten för veteraner i Umeå kommun i likhet med förslag från Fredsbaskrarna Västerbotten. Pengarna, 58 000 kronor tas ur kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader, övrigt.

att uppdra till tekniska nämnden/Gator och parker att ombesörja genomförandet och att minnesstenen ska vara färdigställd senast till veterandagen 29 maj 2018, som också är officiell flaggdag.

Ärendebeskrivning

Fredsbaskrarna Västerbotten har under 2017 föreslagit Umeå kommun att i likhet andra kommuner i landet bidra med en plats och en minnessten för att hedra alla som verkat på olika sätt, tillsammans med världssamfundet, till fred och säkerhet.

Förslaget innebär att minnesstenen placeras i Döbelns park och färdigställs till veterandagsfirandet 2018, som också är officiell flaggdag för första gången och därmed skulle kunna invigas på ett värdigt sätt.

Beslutsunderlag

Ansökan från Fredsbaskrarna inklusive bilagor.

Beredningsansvariga

Jan Bergman, Tomas Jakobsson

Beslutet ska skickas till
Fredsbaskrarna

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2017/00893

Motion 43/2017: Vidareutveckling av Frizon

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 43/2017: Vidareutveckling av Frizon* besvarad enligt tekniska nämndens yttrande.

Ärendebeskrivning
I en i kommunfullmäktige 2017-10-30 väckt motion yrkar Saašha Metsärantala (FI):

att Umeå kommun förbättrar skyltningen till och informationen vid Frizon.

att Umeå kommun utreder möjligheterna att vidareutveckla Frizon och göra det till en mer levande plats, speciellt med tanke på den ursprungligen avsedda målgruppen.

att Umeå kommun sammanställer vilka lärdomar som erhållits genom skapandet av Frizon och som kan vara till nytta för framtida offentlig samhällsplanering inom kommunen.

Yttrande
Tekniska nämnden konstaterar att resultatet av metodutvecklingen finns dokumenterat i inspirationshäftet ” Att arbeta med jämställdhet och unga i dialog”, detta ska vara ett underlag för vidare arbete inom samhällsplanering och stadsutveckling.

Att utveckla skyltningen av Umeå kommuns parker och offentliga platser pågår för de centrala parkerna. Det arbetet kommer även att omfatta Årstidernas park och Frizon.

Arbetet med Frizon går nu vidare enligt den planering som finns för projektet, se avsnittet ”projektets resultat och fortsatt arbete” i tekniska nämndens protokoll.

Beslutsunderlag
Tekniska nämndens yttrande 2018-01-25.

Motionen.

Beslutet ska skickas till
Motionären.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-02-20

§ 66
Diarienr: KS-2017/00893

Motion 43/2017: Vidareutveckling av Frizon, Saašha Metsärantala (FI)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 43/2017: Vidareutveckling av Frizon* besvarad enligt tekniska nämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

I en i kommunfullmäktige 2017-10-30 väckt motion yrkar Saašha Metsärantala (FI):

att Umeå kommun förbättrar skyltningen till och informationen vid Frizon.

att Umeå kommun utreder möjligheterna att vidareutveckla Frizon och göra det till en mer levande plats, speciellt med tanke på den ursprungligen avsedda målgruppen.

att Umeå kommun sammanställer vilka lärdomar som erhållits genom skapandet av Frizon och som kan vara till nytta för framtida offentlig samhällsplanering inom kommunen.

Yttrande

Tekniska nämnden konstaterar att resultatet av metodutvecklingen finns dokumenterat i inspirationshäftet ” Att arbeta med jämställdhet och unga i dialog”, detta ska vara ett underlag för vidare arbete inom samhällsplanering och stadsutveckling.

Att utveckla skyltningen av Umeå kommuns parker och offentliga platser pågår för de centrala parkerna. Det arbetet kommer även att omfatta Årstidernas park och Frizon.

Arbetet med Frizon går nu vidare enligt den planering som finns för projektet, se avsnittet ”projektets resultat och fortsatt arbete” i tekniska nämndens protokoll.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens yttrande 2018-01-25.
Motionen.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet beslutar föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Motionären.

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Tekniska nämnden 2018-01-25

§ 11
Diarienr: TN-2017/01080

Yttrande Motion Vidareutveckling av Frizon

Beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta

att motionen anses besvarad enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Feministiskt initiativ har lämnat en motion om vidareutveckling av Frizon.

Feministiskt initiativ yrkar på att:

- att Umeå kommun förbättrar skyltningen till och informationen vid Frizon.
- att Umeå kommun utreder möjligheterna att vidareutveckla Frizon och göra det till en mer levande plats, speciellt med tanke på den ursprungligen avsedda målgruppen.
- att Umeå kommun sammanställer vilka lärdomar som erhållits genom skapandet av Frizon och som kan vara till nytta för framtida offentlig samhällsplanering inom kommunen.

Tekniska nämnden konstaterar att resultatet av metodutvecklingen finns dokumenterat i inspirationshäftet
” Att arbeta med jämställdhet och unga i dialog”, detta ska vara ett underlag för vidare arbete inom samhällsplanering och stadsutveckling.

Att utveckla skyltningen av Umeå kommuns parker och offentliga platser pågår för de centrala parkerna. Det arbetet kommer även att omfatta Årstidernas park och Frizon.

Arbetet med Frizon går nu vidare enligt den planering som finns för projektet, se avsnittet ”projektets resultat och fortsatt arbete” nedan.

Bakgrund

Jämställdhetsarbetet inom Umeå kommun

Umeå kommun har en lång historia av arbete med jämställdhetsfrågor, inte minst inom området samhällsplanering och stadsutveckling. Jämställdhetsarbetet utgår ifrån det av kommunfullmäktige antagna jämställdhetspolitiska målet att ”Umeå kommun ska skapa förutsättningar för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”. Utgångspunkter för jämställdhetsarbetet är att det är nödvändigt att arbeta för att avskaffa stereotypa könsroller för att uppnå jämställdhet samt att integrera ett jämställdhetsperspektiv i alla verksamheter för att främja jämställdhet. En utgångspunkt i Umeå kommuns jämställdhetsarbete är också förståelsen att det finns en social och kulturell konstruktion av kön. En annan central del i jämställdhetsarbetet är att utgå ifrån ett maktperspektiv. Kvinnor och män har olika livsvillkor på grund av deras kön. Det kvinnor gör värderas inte lika som det män gör och kvinnor har inte samma makt och inflytande som män. Umeå kommun har ett särskilt politiskt utskott under kommunfullmäktige med uppdrag att initiera, stötta och följa upp jämställdhetsarbete i kommunen. I Umeå kommun finns en jämställdhetsstrateg med uppdrag att arbeta med jämställd medborgarservice och i det ingå bl a att vidareutveckla arbetet med jämställdhet i utformning av det offentliga rummet.

Projektet Frizon

Unga flickor i Umeå är liksom i resten av landet underrepresenterade på stadens spontana idrotts- och aktivitetsytor. Erfarenheter från Umeå kommun pekar även på att unga tjejer är en underrepresenterad grupp i stadens lekmiljöer, till exempel äventyrslekparker, samt att flickor och kvinnor är underrepresenterade när det gäller dialog i stadsutvecklings-processer (se bilaga Fördjupad projektbeskrivning). Därför sökte Umeå kommun medel från Boverket för att kunna jobba med frågan. I oktober 2014 beviljades Umeå kommun 1,5 mkr i stöd för projektet "Årstidernas park - inkluderande planeringsprocesser för jämställda miljöer".

Projektets mål var att utveckla och testa nya metoder för inkluderande dialog i planeringsprocessen samt genomföra gestaltningen av mötesplatsen i Årstidernas park utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
Projektet var indelat i två delar:
1. Metodutveckling för utformning av rutiner för inkluderande dialog/planeringsprocess
-Inkluderande planeringsprocess med dialog med hjälp av kompetens från andra delar av den kommunala verksamheten och externa aktörer
-Kunskapsuppbyggnad kring att arbeta utifrån ett genusperspektiv i planering internt i Umeå kommun.
-Utvecklade planeringsprocesser för stadsutveckling och uppföljning av genomförda projekt utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
-Ökad kunskap och medvetenhet och en ökad analys kring gruppen unga tjejer i relation till inflytande, trygghet, delaktighet i Umeås offentliga rum

2. Gestaltning av lekyta/mötesplats i Årstidernas park
- En färdigställd lekyta/mötesplats i Årstidernas park med en utformning av hög kvalitet och efterfrågat innehåll som tilltalar en bred målgrupp och framförallt kvinnor och flickor.
- Gestaltning med hög konstnärlig kvalitet i samverkan med målgruppen
- Umeå är en sommar- och vinterstad – parken ska vara attraktiv och tillgänglig under hela året.

Projektets resultat och fortsatt arbete
I slutrapporten till Boverket (bifogas som bilaga) konstaterar Umeå kommun att projektets syfte är uppnått och att resultaten förhåller sig väl till syftet med stödet. Ett viktigt resultat är ett fungerande arbetssätt för att nå och engagera unga tjejer i samtalen om utvecklingen av stadens offentliga rum. Målgruppens idéer, tankar och förslag påverkade tydligt gestaltningen av mötesplatsen. Umeå kommun har fått nya erfarenheter och kunskaper om unga kvinnors upplevelser av staden som kan komma till nytta i andra liknande projekt. Genom erfarenhetsutbytesträffarna inom kommunen och andra interna och externa personer som har knutits till projektet hoppas vi att medvetenheten kring jämställdhetsfrågor i stadsplaneringen har ökat.

Umeå kommun, Gator och parker sammanfattade resultatet av metodutvecklingen i ett inspirationshäfte: *Att arbeta med jämställdhet*

och unga i dialog. Häftet inspirerar till ett kreativt arbetssätt för dialog, att använda eller utveckla efter egna önskemål inför dialog med unga. Materialet är lättillgängligt och vänder sig till alla som är intresserade av enkla och användbara metoder för att arbeta med unga i dialog för en jämställd stadsplanering. Det innehåller tips om en välfungerande arbetsgång där allt ifrån frågeställning till planering och genomförande av metod beskrivs. Genom att arbeta med tydliga frågeställningar som engagerar och använda bilder som utmanar och sätter igång tankar är målet att starta en diskussion som i slutändan ger resultat. Resultat som sedan kan omsättas i praktiken oavsett vilket syftet med dialogen är. Inspirationshäftet finns enbart som ett enkelt dokument, finns inte publicerat på webben, har inte spridits inom Umeå kommun eller inarbetats i ordinarie planeringsprocesser. För att lärdomarna av Frizon ska kunna tas till vara inom kommunens framtida planering måste materialet tillgängliggöras och redovisas för de olika verksamheterna. Ytterligare ett steg kan vara att inarbeta slutsatserna från Frizon i handledningar för dialog, olika arbetsbeskrivningar, metodbeskrivningar etc.

Frizon är ett uppmärksammat projekt och vi uppmuntrar de förfrågningar från studenter m fl som vill undersöka, utveckla och utvärdera projektet. Vi tar också emot studiebesök från bl a kommuner och bidrar därigenom till spridning av kunskapen även utanför Umeå kommun.

Frizon är en ny lekyta/mötesplats i Årstidernas park byggd utifrån målgruppens visioner och idéer om en jämställd mötesplats. Gestaltningen av platsen är utförd av konstnären Kerstin Bergendal i samarbete med landskapsarkitekt Annica Forsberg på Tyréns AB. Platsen fick en speciell utformning med en tydlig egen identitet och karaktär, den kompletterar utbudet och bidrar till upplevelsen av Årstidernas park och är en självklar del i helhetskonceptet Staden mellan broarna. Platsen har utformats för att umgås; med sitt- och hängytor, möjligheter att lyssna på musik tillsammans etc. Platsen är utformad för att fungera väl året om. Det finns en tydlig tanke på trygghet t.ex. överblickbarhet, belysning, närhet till stråk med andra människor mm. Sommaren 2017 byggdes ett café i parken vilket ytterligare bidrar till tryggheten då genomströmningen av människor i parken ökar och därmed en ökad känsla av trygghet för besökarna på Frizon.

Mötesplatsen Frizon har inte funnits mer än ett år och vår bedömning är att det är för tidigt att bedöma hur välutnyttjad den är, särskilt med tanke på den kalla och regniga sommaren 2017. I dagsläget har Umeå kommun inga planer eller avsatta pengar för några större utvecklingsinsatser, men arbetet med små åtgärder och förbättringar fortsätter. Under 2017 har tex Frizons hammockgungor försetts med inflätade sittunderlag i ett textilåtervinningsprojekt tillsammans med Viva resurs. Vi kommer även i fortsättningen att välkomna liknande engagemang som kan bidra till platsens utveckling och göra den än mer värd att besöka.

När det gäller skyltning och information till Frizon får den frågan hanteras inom ett pågående projekt kring uppskyltning av de centrala parkerna.

Referenser
Frizon lyfts som ett gott exempel i Sverige på arbete med demokratisk arkitektur, hösten 2017:
http://umeå.se/arkiv/nyheter/toppartiklar/frizoniumeadelavutstallningineweyork.5.30ef415915f7bdea1ee5f.html

Frizon finns som ett exempel på gott jämställdhetsarbete och det finns en specifik film om hur vi arbetade med Frizon på:
http://genderedlandscape.umea.se/

Beslutsunderlag

Ansökan om stöd till utvecklingsprojekt för jämställda offentliga miljöer i städer och tätorter. Bilaga.

Fördjupad projektbeskrivning: Årstidernas park – inkluderande planeringsprocesser för jämställda miljöer. Bilaga.

Slutredovisning av projektet, 2016. Bilaga.

Inspirationshäfte: Att arbeta med jämställdhet och unga i dialog. Bilaga.

Motion. Bilaga.

Beredningsansvariga

Anna Flatholm.
Svaret på motionen har samrådts med Linda Gustafsson,
Jämställdhetsstrateg på Umeå kommun.

Beslutet ska skickas till
Kommunfullmäktige

Vidareutveckling av Frizon

Umeå kommunfullmäktige

Motion skriven av Saaša Metsärantala 2017-10-29

I somras invigdes Frizon i centrala stan i Årstidernas park vid älven. Tanken bakom Frizon var väldigt god: Det handlade om ett försök att skapa jämställda offentliga miljöer och det designades efter intervjuer med flickor och med avsikt att motverka otrygghet och orimliga prestationskrav. Projektet delfinansierades av Boverket som ett exempel på feministisk samhällsplanering.

Placeringen av Frizon gör den lättillgänglig för många turister, men nya besökare på plats kan undra vad bakgrunden är till det som står där; skyltningen till och vid Frizon är minimal. Flerspråkiga informationstavlor inklusive i punktskrift skulle vara på sin plats.

Inte minst kan undras varför detta ställe, som var tänkt som en trygg mötesplats, inte är speciellt väl besökt trots en omfattande efterfrågan efter trygga mötesplatser. Tanken med Frizons tillkomst var god, men för att uppnå fullt verksam effekt krävs att detta ställe vidareutvecklas. Vidare kan det finnas ett behov att skapa ytterligare trygga mötesplatser på andra ställen inom kommunen; de erfarenheter som kommunen fått i och med att Frizon skapades kan vara till nytta för framtidens samhällsplanering.

Med anledning av detta yrkar Feministiskt initiativ:

— att Umeå kommun förbättrar skyltningen till och informationen vid Frizon.

— att Umeå kommun utreder möjligheterna att vidareutveckla Frizon och göra det till en mer levande plats, speciellt med tanke på den ursprungligen avsedda målgruppen.

— att Umeå kommun sammanställer vilka lärdomar som erhållits genom skapandet av Frizon och som kan vara till nytta för framtida offentlig samhällsplanering inom kommunen.

Saaša Metsärantala, Feministiskt initiativ

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-20

Kommunstyrelsens personalutskott

Diarienr: KS-2017/00931

Motion 44/2017: Inför förmånscykel för de kommunanställda

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att *bifalla motion 44/2017: Inför förmånscykel för kommunanställda*

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktige 2017-11-27 väckt motion föreslår Centerpartiet att Umeå kommun inför möjligheten till förmånscykel till sina anställda.

Flera landsting/regioner och kommuner ger sina anställda möjlighet till förmånscykel. En förmånscykel innebär att en arbetsgivare köper eller hyr en cykel som en anställd använder i tjänsten och även får nyttja privat. Det finns tydliga regler vad som gäller för förmån av fri cykel. Förmånen skall värderas till marknadsvärde, dvs vad det skulle kostat den anställde att äga cykeln själv. Flera kommuner som Jönköping, Uppsala och Örebro har valt att teckna avtal med ett företag som tillhandahåller förmånscyklar och sköter administrationen. Varje anställd kan hyra en cykel genom månatligt bruttolöneavdrag och förmånsbeskattning. Efter avtalsperiodens slut kan medarbetaren välja att antingen lämna tillbaka cykeln eller köpa den. Förmånen är uppskattad och brukar nyttjas av ca 20% av de anställda.

Umeå Kommun har en upphandlad förmånsportal. I portalen ska samtliga förmåner samordnas och varje medarbetare ska få en översikt över sina tillgängliga förmåner. Portalen har en integrering mot lönesystemet och kommer att lanseras hösten 2018. Enligt leverantören kan även förmånscyklar hanteras inom portalen och därmed minskas administrationen för kommunen. Vid ett eventuellt införande av förmånscykel behöver former för detta utredas vidare och samplaneras med införandet av förmånsportalen.

Att erbjuda möjligheten till förmånscykel blir en del som visar att Umeå kommun är en attraktiv arbetsgivare och som gör hälsofrämjande satsningar för medarbetarna. Satsningen bidrar även till kommunens

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00931

åtgärdsprogram för renare luft i Umeå och det delmoment som handlar om att öka andelen hållbara resor inom kommunkoncernen.

Beslutsunderlag

Motion 44/2017

Beredningsansvariga

Birgitta Forsberg, personaldirektör

Beslutet ska skickas till

Motionärerna
Personalfunktionen

Förnamn, Efternamn	Birgitta Forsberg
Befattning	Personaldirektör

Umeå kommun
Kommunstyrelsens personalutskott

Protokollsutdrag
2018-02-27

§ 14
Diarienr: KS-2017/00931

Motion 44/2017: Inför förmånscykel för kommunanställda

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att *bifalla motion 44/2017: Inför förmånscykel för kommunanställda*

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktige 2017-11-27 väckt motion föreslår Centerpartiet att Umeå kommun inför möjligheten till förmånscykel till sina anställda.

Flera landsting/regioner och kommuner ger sina anställda möjlighet till förmånscykel. En förmånscykel innebär att en arbetsgivare köper eller hyr en cykel som en anställd använder i tjänsten och även får nyttja privat. Det finns tydliga regler vad som gäller för förmån av fri cykel. Förmånen skall värderas till marknadsvärde, dvs vad det skulle kostat den anställde att äga cykeln själv. Flera kommuner som Jönköping, Uppsala och Örebro har valt att teckna avtal med ett företag som tillhandahåller förmånscyklar och sköter administrationen. Varje anställd kan hyra en cykel genom månatligt bruttolöneavdrag och förmånsbeskattning. Efter avtalsperiodens slut kan medarbetaren välja att antingen lämna tillbaka cykeln eller köpa den. Förmånen är uppskattad och brukar nyttjas av ca 20% av de anställda.

Umeå Kommun har en upphandlad förmånsportal. I portalen ska samtliga förmåner samordnas och varje medarbetare ska få en översikt över sina tillgängliga förmåner. Portalen har en integrering mot lönesystemet och kommer att lanseras hösten 2018. Enligt leverantören kan även förmånscyklar hanteras inom portalen och därmed minskas administrationen för kommunen. Vid ett eventuellt införande av förmånscykel behöver former för detta utredas vidare och samplaneras med införandet av förmånsportalen.

Att erbjuda möjligheten till förmånscykel blir en del som visar att Umeå kommun är en attraktiv arbetsgivare och som gör hälsofrämjande satsningar för medarbetarna. Satsningen bidrar även till kommunens åtgärdsprogram för renare luft i Umeå och det delmoment som handlar om att öka andelen hållbara resor inom kommunkoncernen.

Personalutskottets beslutsordning

Personalutskottet beslutar föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Beslutsunderlag

Motion 44/2017

Beredningsansvariga

Birgitta Forsberg, personaldirektör

Beslutet ska skickas till
Motionärerna
Personalfunktionen

Motion till kommunfullmäktige Umeå kommun

INFÖR FÖRMÅNSCYKEL FÖR KOMMUNANSTÄLLDA

Flera landsting/regioner och kommuner runt om i Sverige ger sina anställda möjlighet till förmånscykel. Genom bruttolöneavdrag betalas cykeln av. Bland annat finns förmånen i Region Halland och Region Jönköping. Även landstinget i Kalmar län utreder ett införande. Flera kommuner har också infört förmånen bland annat, Linköpings, Örebro, Tomelilla, Säffle, Nacka, Jönköpings och Hammarö kommuner. Intresset har varit stort bland de anställda. Erbjudandet omfattar olika typer av cyklar och som är kostnadsneutralt för arbetsgivaren. Dessutom sköter det företag som vunnit upphandlingen all administration vilket ger minimalt med merarbete för arbetsgivaren.

Centerpartiet menar att nyttan med förslaget är stor, då det gynnar folkhälsan och ligger i linje med kommunens inriktning på aktivt miljöarbete och minskat beroende av fossila bränslen. Dessutom skulle detta kunna vara ett led i arbetet med åtgärder som påverkar attityder och beteenden som leder till minskat bilåkande och parkeringsbehov. Förmånscykel är dessutom en förmån som skulle öka attraktiviteten för Umeå kommun som arbetsgivare.

Centerpartiet föreslår därför kommunfullmäktige besluta:

att Umeå kommun inför möjligheten till förmånscykel för sina anställda.

Mattias Larsson
Anna-Karin Sjölander

NÄRODLAD POLITIK
Centerpartiet
UMEÅ

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-01-26

Näringslivs- och planeringsutskottet

Diarienr: KS-2017/01053

Namnändring av Nydala sjöstad

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa att stadsdelsområdesnamnet för Nydala sjöstad ändras till Tomtebo strand enligt Byggnadsnämndens förslag.

Ärendebeskrivning

Byggnadsnämndens skäl till beslut:
Byggnadsnämnden anser att det är av stor vikt att aktuellt område identifieras som en del av Tomtebo. Anledningen är att en del av de funktioner som idag saknas på Tomtebo kommer att placeras på detta område. Därtill är det bra om området som saknar naturliga avgränsningar ges en enhetlig namnsättning.

Bakgrund:
Byggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 november 2017 §396 att uppdra till ortnamnshandläggaren att framkomma med förslag till nytt namn för nuvarande stadsdelsområdet Nydala sjöstad. Namnet för stadsdelsområdet Nydala sjöstad tillkom vid beslut i Byggnadsnämnden den 25 maj 2012 §103. I beslutet ingick även fastställelse av områdets utbredning. Till grund för beslutet låg den fördjupade översiktsplanen för Universitets- och sjukhusområdet som utpekade ett område för bostäder väster om Nydalasjön.

Området har under de år som gått sedan beslutet togs till viss del ändrat inriktning och karaktär mot det tidigare förslaget, nu med tyngdpunkt på en högre miljöprofil. Området ingår därför, som ett av tio områden i Sverige, i ett CityLab-projekt vilket syftar till byggande för hållbar stadsutveckling i planeringsskede, genomförande och uppföljning.

För att ge uttryck för denna inriktning anser Byggnadsnämnden det befogat med en omstart av projektet och att namnändringen kan vara en del i att manifestera denna. I Umeå har vi sedan tidigare använt efterleden -strand till liknande strandnära områden.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/01053

Beslutsunderlag

BN-2017/02317 Beslut Byggnadsnämnden

Beredningsansvariga

Jenny Vindegard. Anders Lidman

Beslutet ska skickas till

Beredningsansvariga

Johan Gammelgård
Tillväxtdirektör

Jenny Vindegard
Mark- och expl.ingenjör

Umeå kommun
Näringslivs- och planeringsutskottet

Protokollsutdrag
2018-02-20

§ 25
Diarienr: KS-2017/01053

Namnändring av Nydala sjöstad (Tomtebo strand)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa att stadsdelsområdesnamnet för Nydala sjöstad ändras till Tomtebo strand enligt byggnadsnämndens förslag

Ärendebeskrivning

Vid näringslivs- och planeringsutskottets sammanträde 2018-02-06 återremitterades ärendet för att behandlas i kommunfullmäktige vid samma tillfälle som beslutet om utökning av stadsdelen Tomtebo.

Byggnadsnämndens skäl till beslut:
Byggnadsnämnden anser att det är av stor vikt att aktuellt område identifieras som en del av Tomtebo. Anledningen är att en del av de funktioner som idag saknas på Tomtebo kommer att placeras på detta område. Därtill är det bra om området som saknar naturliga avgränsningar
ges en enhetlig namnsättning.
Bakgrund:
Byggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 november 2017
§396 att uppdra till ortnamnshandläggaren att framkomma med förslag till
nytt namn för nuvarande stadsdelsområdet Nydala sjöstad. Namnet för stadsdelsområdet Nydala sjöstad tillkom vid beslut i Byggnadsnämnden den 25 maj 2012 §103. I beslutet ingick även fastställelse av områdets utbredning. Till grund för beslutet låg den fördjupade översiktsplanen för Universitets- och sjukhusområdet som utpekade ett område för bostäder väster om Nydalasjön.

Området har under de år som gått sedan beslutet togs till viss del ändrat inriktning och karaktär mot det tidigare förslaget, nu med tyngdpunkt

på en högre miljöprofil. Området ingår därför, som ett av tio områden i Sverige, i ett CityLab-projekt vilket syftar till byggande för hållbar stadsutveckling i planeringsskede, genomförande och uppföljning.

För att ge uttryck för denna inriktning anser Byggnadsnämnden det befogat med en omstart av projektet och att namnändringen kan vara en del i att
manifestera denna. I Umeå har vi sedan tidigare använt efterleden - strand till liknande strandnära områden.

Beslutsunderlag

BN-2017/02317, beslut BN § 486/2017

Näringslivs- och planeringsutskottets beslutsordning 2018-02-06

Efter förslag från Mikael Berglund (S) enas utskottet om att återremittera ärendet för att ta det samtidigt i fullmäktige med ärendet om utökningen av stadsdelen Tomtebo.

Näringslivs- och planeringsutskottets beslutsordning 2018-02-20

Näringslivs- och planeringsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beredningsansvariga

Jenny Vindegard. Anders Lidman

Beslutet ska skickas till
Beredningsansvariga

UMEÅ KOMMUN

Sammanträdesprotokoll

2017-12-13

Byggnadsnämnden

Tid:	**Onsdagen den 13 december 2017 kl. 9:30–15:35** **Ajournering kl. 12:00–13:15**
Plats:	**Saluten, stadshuset**
Beslutande:	Mikael Berglund (S), ordförande Ulrik Berg (M), 1:e vice ordförande Alireza Mosahafi (MP), 2:e vice ordförande §§ 445–468, 470–487 Ola Borgström (S) ersättare för Alireza Mosahafi (MP) § 469 Karin Svedlert (S) Ingemar Jangvad (S) Mona Westman (S) Roger Persson (L) Eric Bergner (C) Veronica Kerr (KD) Mattias Sehlstedt (V) Maria Myrstener (V)
Övriga deltagare:	Se sidan två
Utses att justera:	Ulrik Berg
Sekreterare:	..... §§ 445–487 Hannele Häkkinen
Ordförande:	..... Mikael Berglund
Justerare:	..... Ulrik Berg

BEVIS

Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag

Organ:	Byggnadsnämnden
Sammanträdesdatum:	2017-12-13
Anslaget har satts upp:	2017-12-20
Anslaget tas ner:	2018-01-16
Förvaringsplats:	Umeå kommun, Detaljplanering
Underskrift:	Hannele Häkkinen

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare
Ola Borgström (S) §§ 445–468, 470–487
Gabriel Farrysson (MP) §§ 445–468, 470–487
Harald Svensson (M)
Lennart Sandström (L)
Lennart Persson (C)
Örjan Mikaelsson (V)
Ellen Söderberg (V) §§ 456–487

Tjänstemän
Annika Myrén, utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor, adjungerad § 446
Tomas Strömberg, stadsarkitekt, §§ 447–452, 454, 461–464, 487
Magdalena Blomquist, planchef, §§ 455–460
Maria Blomqvist, biträdande stadsarkitekt, §§ 453, 465–480, 482–485
Clara Persson Harlin, planarkitekt
Hannele Häkkinen, nämndsekreterare
Margaretha Alfredsson, samhällsbyggnadsdirektör
Maria Wetterlöv, kommunikatör
Marie Häggström, lantmäterichef

§ 486

Diarienr: BN-2017/02317

Namnändring av Nydala sjöstad

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer att stadsdelsområdesnamnet Nydala sjöstad ändras till *Tomtebo strand.*

Byggnadsnämndens skäl till beslut

Byggnadsnämnden anser att det är av stor vikt att aktuellt område identifieras som en del av Tomtebo. Anledningen är att en del av de funktioner som idag saknas på Tomtebo kommer att placeras på detta område. Därtill är det bra om området som saknar naturliga avgränsningar ges en enhetlig namnsättning.

Ärendebeskrivning

Byggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 november 2017 § 396 att uppdra till ortnamnshandläggaren att framkomma med förslag till nytt namn för nuvarande stadsdelsområdet Nydala sjöstad.

Namnet för stadsdelsområdet Nydala sjöstad tillkom vid beslut i byggnadsnämnden den 25 maj 2012 § 103.

I beslutet ingick även fastställelse av områdets utbredning. Till grund för beslutet låg den fördjupade översiktsplanen för Universitets- och sjukhusområdet som utpekade ett område för bostäder väster om Nydalasjön.

Området har under de år som gått sedan beslutet togs till viss del ändrat inriktning och karaktär mot det tidigare förslaget, nu med tyngdpunkt på en högre miljöprofil. Området ingår därför som en av tio områden i Citylab-projektet vilket syftar till byggande för hållbar stadsutveckling i planeringsskede, genomförande och uppföljning.

För att ge uttryck för denna inriktning anser nämnden det befogat med en omstart av projektet och att namnändringen kan vara en del i att manifestera denna.

Namnet *Nydala strand* ska framhålla områdets närhet till Nydalasjön. I Umeå har vi sedan tidigare använt efterleden -strand till liknande strandnära område.

Beredningsansvarig

Anders Lidman, ortnamnshandläggare

Förslag till beslut på sammanträdet

Mikael Berglund (S), Ulrik Berg (M), Alireza Mosahafi (MP) och Roger Persson (L) – Föreslå kommunfullmäktige att stadsdelsområdesnamnet Nydala sjöstad ska ändras till Tomtebo strand.

Byggnadsnämnden bifaller förslaget.

Beslutet ska skickas till

- Umeå kommun, kommunfullmäktige

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-01

Näringslivs- och planeringsutskottet

Diarienr: KS-2018/00112

Utökning av stadsdelen Tomtebo

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa ny utbredning av stadsdelen Tomtebo tillika utökning av stadsdelsområdet Tomtebo strand enligt Byggnadsnämndens förslag.

Ärendebeskrivning
Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa ny utbredning av stadsdelen Tomtebo tillika utökning av stadsdelsområdet Tomtebo strand.
Byggnadsnämndens beslut gällande namnbytet grundade sig på att Tomtebo strand skulle identifieras som en del av Tomtebo, konsekvensen av detta medför därför att stadsdelens utbredning bör utökas. Tomtebo strands närhet till Nydalasjön motiverar samtidigt en utökning mot sjön för att erhålla ett sammanhängande område.
I och med förslaget till ändring av stadsdelsområdesnamnet till Tomtebo strand anser Lantmäteri det befogat med en utökning av stadsdelen Tomtebo.

Beslutsunderlag
BN-2017/02317 Namnändring till Tomtebo strand.
BN-2017/02566 Utökning av stadsdelen Tomtebo.
BN-2017/02566 Karta utökning stadsdelen Tomtebo.

Beredningsansvariga
Jenny Vindegard, MEX. Anders Lidman, Lantmäteri

Beslutet ska skickas till
Beredningsansvariga

Johan Gammelgård
Tillväxtdirektör

Jenny Vindegard
Mark och expl.ingenjör

Umeå kommun
Näringslivs- och planeringsutskottet

Protokollsutdrag
2018-02-20

§ 26
Diarienr: KS-2018/00112

Utökning av stadsdelen Tomtebo

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa ny utbredning av stadsdelen Tomtebo tillika utökning av stadsdelsområdet Tomtebo strand enligt Byggnadsnämndens förslag.

Ärendebeskrivning

Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa ny utbredning av stadsdelen Tomtebo tillika utökning av stadsdelsområdet Tomtebo strand. Byggnadsnämndens beslut gällande namnbytet grundade sig på att Tomtebo strand skulle identifieras som en del av Tomtebo, konsekvensen av detta medför därför att stadsdelens utbredning bör utökas. Tomtebo strands närhet till Nydalasjön motiverar samtidigt en utökning mot sjön för att erhålla ett sammanhängande område. I och med förslaget till ändring av stadsdelsområdesnamnet till Tomtebo strand anser Lantmäteri det befogat med en utökning av stadsdelen Tomtebo.

Beslutsunderlag

BN-2017/02317 Namnändring till Tomtebo strand.
BN-2017/02566 Utökning av stadsdelen Tomtebo.
BN-2017/02566 Karta utökning stadsdelen Tomtebo.
Beslut BN § 3/2018

Beredningsansvariga

Jenny Vindegard, MEX. Anders Lidman, Lantmäteri

Näringslivs- och planeringsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och planeringsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Beredningsansvariga

§ 486

Diarienr: BN-2017/02317

Namnändring av Nydala sjöstad

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer att stadsdelsområdesnamnet Nydala sjöstad ändras till *Tomtebo strand.*

Byggnadsnämndens skäl till beslut

Byggnadsnämnden anser att det är av stor vikt att aktuellt område identifieras som en del av Tomtebo. Anledningen är att en del av de funktioner som idag saknas på Tomtebo kommer att placeras på detta område. Därtill är det bra om området som saknar naturliga avgränsningar ges en enhetlig namnsättning.

Ärendebeskrivning

Byggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 november 2017 § 396 att uppdra till ortnamnshandläggaren att framkomma med förslag till nytt namn för nuvarande stadsdelsområdet Nydala sjöstad.

Namnet för stadsdelsområdet Nydala sjöstad tillkom vid beslut i byggnadsnämnden den 25 maj 2012 § 103.

I beslutet ingick även fastställelse av områdets utbredning. Till grund för beslutet låg den fördjupade översiktsplanen för Universitets- och sjukhusområdet som utpekade ett område för bostäder väster om Nydalasjön.

Området har under de år som gått sedan beslutet togs till viss del ändrat inriktning och karaktär mot det tidigare förslaget, nu med tyngdpunkt på en högre miljöprofil. Området ingår därför som en av tio områden i Citylab-projektet vilket syftar till byggande för hållbar stadsutveckling i planeringsskede, genomförande och uppföljning.

För att ge uttryck för denna inriktning anser nämnden det befogat med en omstart av projektet och att namnändringen kan vara en del i att manifestera denna.

Namnet *Nydala strand* ska framhålla områdets närhet till Nydalasjön. I Umeå har vi sedan tidigare använt efterleden -strand till liknande strandnära område.

Beredningsansvarig

Anders Lidman, ortnamnshandläggare

Förslag till beslut på sammanträdet

Mikael Berglund (S), Ulrik Berg (M), Alireza Mosahafi (MP) och Roger Persson (L) – Föreslå kommunfullmäktige att stadsdelsområdesnamnet Nydala sjöstad ska ändras till Tomtebo strand.

Byggnadsnämnden bifaller förslaget.

Beslutet ska skickas till

- Umeå kommun, kommunfullmäktige

§ 3

Diarienr: BN-2017/02566

Utökning av stadsdelen Tomtebo

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa ny utbredning av stadsdelen *Tomtebo* tillika utökning av stadsdelsområdet *Tomtebo strand.*

Ärendebeskrivning

I och med ändring av stadsdelsområdesnamnet till Tomtebo strand anser kontoret det befogat med en utökning av stadsdelen Tomtebo. Nämndens beslut grundade sig på att Tomtebo strand skulle identifieras som en del av Tomtebo, konsekvensen av detta medför därför att stadsdelens utbredning bör utökas. Tomtebo strands närhet till Nydalasjön motiverar samtidigt en utökning mot sjön för att erhålla ett sammanhängande område.

Beslutsunderlag

Byggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2017, § 486, att föreslå kommunfullmäktige fastställa ändring av stadsdels-områdesnamnet Nydala sjöstad till Tomtebo strand.

Beredningsansvarig

Anders Lidman, ortnamnshandläggare

Bilaga

Karta

Förslag till beslut på sammanträdet

Mikael Berglund (S) – Utökningen av stadsdelen Tomtebo ska fastställas av kommunfullmäktige.

Byggnadsnämnden bifaller förslaget.

Beslutet ska skickas till

- Jessica Lundholm, Lantmäteri
- Umeå kommun, kommunfullmäktige
- Malin Lagervall, Övergripande planering

Bilaga BN-2017/02566

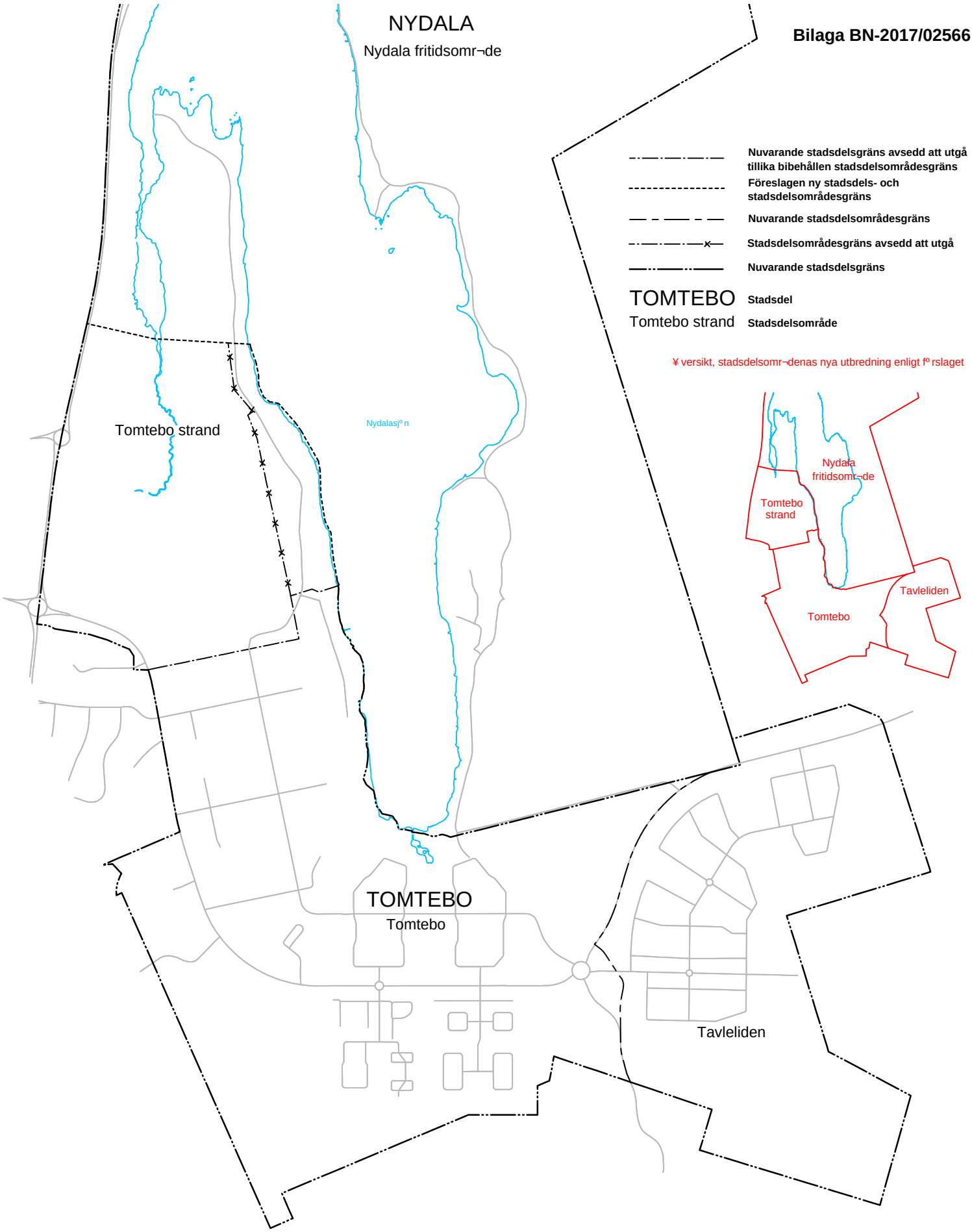

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-08

Näringslivs- och planeringsutskottet

Diarienr: KS-2017/00210

Remiss - Parkeringsnorm för Umeå kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta förslaget till ny parkeringsnorm för Umeå kommun

att ge delegation till Byggnadsnämnden att löpande revidera parkeringsnormen

att ge Byggnadsnämnden uppdrag att ta fram exempel på motprestationer för beslut i nämnden

Ärendebeskrivning

Förslaget till ny parkeringsnorm syftar till att föränderliga parkeringsfrågor lyfts från översiktsplanen till ett fristående dokument för att öka flexibiliteten och underlätta revideringar vid löpande aktualisering. Vidare ska dokumentet förtydliga vilka prövningsförutsättningar som är aktuella vid om- och nybyggnation samt förändrad användning, samt föreslå att nya prövningskategorier läggs till gällande parkeringsnorm, fastställd i Umeå kommuns översiktsplan 2011.

Näringslivs- och planeringsutskottet beslutade, 2016-03-11 § 40, att parkeringsnormen skulle lyftas ut ur översiktsplanen. Ett förslag utarbetades av Detaljplanering och Bygglov i samverkan med andra kommunala verksamheter och bolag. Ärendet var ute på remiss 28 februari – 31 april 2017. Byggnadsnämnden har därefter beslutat att godkänna förslaget till ny parkeringsnorm för Umeå kommun.

Det reviderade förslaget till parkeringsnorm preciserar var 10 % reducering är tillämpbar och att det förutsätter motprestationer som bidrar till hållbara resmönster. Sedan remiss har även en skrivning kring friköp av cykelparkering tillkommit, där hänvisas till att frågan är under utredning och ingår i cykelprogrammet. Bilparkeringstalen i zon B har skrivits upp med 0,1 för samtliga lägenhetsstorlekar, medan övriga tal är oförändrade från remisshandlingen.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00210

Behovet av att bygga med högre täthet i befintlig kvartersstruktur medför att en större andel av parkeringsbehovet måste lösas genom kreativa och samordnande lösningar vid nybyggnation. Dokumentet bidrar till stabilitet och förutsägbarhet vid exploateringar när nya fastigheters och stadsdelars behov anpassas till morgondagens mobilitet och är ett verktyg som stödjer genomförandet av kommunens övergripande hållbarhetsmål.

Beslutsunderlag

Parkeringsnorm för Umeå kommun
Protokollsutdrag BN 2017-12-13, BN § 450

Beredningsansvariga

Malin Lagervall
Emil Sandström

Beslutet ska skickas till

Byggnadsnämnden, Umeå kommun

Johan Gammelgård
Tillväxtdirektör

Umeå kommun
Näringslivs- och planeringsutskottet

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 31
Diarienr: KS-2017/00210

Antagande: Parkeringsnorm för Umeå kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta förslaget till ny parkeringsnorm för Umeå kommun

att ge delegation till byggnadsnämnden att löpande revidera parkeringsnormen

att ge byggnadsnämnden uppdrag att ta fram exempel på motprestationer för beslut i nämnden

Ärendebeskrivning

Förslaget till ny parkeringsnorm syftar till att föränderliga parkeringsfrågor lyfts från översiktsplanen till ett fristående dokument för att öka flexibiliteten och underlätta revideringar vid löpande aktualisering. Vidare ska dokumentet förtydliga vilka prövningsförutsättningar som är aktuella vid om- och nybyggnation samt förändrad användning, samt föreslå att nya prövningskategorier läggs till gällande parkeringsnorm, fastställd i Umeå kommuns översiktsplan 2011.

Näringslivs- och planeringsutskottet beslutade, 2016-03-11 § 40, att parkeringsnormen skulle lyftas ut ur översiktsplanen. Ett förslag utarbetades av Detaljplanering och Bygglov i samverkan med andra kommunala verksamheter och bolag. Ärendet var ute på remiss 28 februari – 31 april 2017. Byggnadsnämnden har därefter beslutat att godkänna förslaget till ny parkeringsnorm för Umeå kommun.

Det reviderade förslaget till parkeringsnorm preciserar var 10 % reducering är tillämpbar och att det förutsätter motprestationer som bidrar till hållbara resmönster. Sedan remiss har även en skrivning kring friköp av cykelparkering tillkommit, där hänvisas till att frågan är under utredning och ingår i cykelprogrammet. Bilparkeringstalen i zon B har

skrivits upp med 0,1 för samtliga lägenhetsstorlekar, medan övriga tal är oförändrade från remisshandlingen.

Behovet av att bygga med högre täthet i befintlig kvartersstruktur medför att en större andel av parkeringsbehovet måste lösas genom kreativa och samordnande lösningar vid nybyggnation. Dokumentet bidrar till stabilitet och förutsägbarhet vid exploateringar när nya fastigheters och stadsdelars behov anpassas till morgondagens mobilitet och är ett verktyg som stödjer genomförandet av kommunens övergripande hållbarhetsmål.

Näringslivs- och planeringsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Mattias Sehlstedt (V) – bifall till tjänsteskrivelsens förslag

Ordföranden finner att näringslivs- och planeringsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutsunderlag

Parkeringsnorm för Umeå kommun
Protokollsutdrag BN 2017-12-13, BN § 450

Beredningsansvariga

Malin Lagervall
Emil Sandström

Beslutet ska skickas till
Byggnadsnämnden, Umeå kommun

Parkeringsnorm för Umeå kommun

Riktlinjer för att anpassa nya fastigheters och stadsdelars parkeringsbehov till morgondagens resvanor

Godkänd av byggnadsnämnden 2017-12-13
Antagande av kommunfullmäktige 2018-00-00

UMEÅ KOMMUN

www.umea.se/kommun

Innehåll

Bakgrund ... 3

Mål och syfte ... 3

Ansvarsfördelning ... 3

Status ... 3

En balanserad parkeringsförsörjning ... 4

Zonindelning ... 4

Zon A ... 4

Zon B ... 5

Zon C ... 5

Bilparkeringsnorm ... 5

Bostäder ... 5

Små lägenheter ... 6

Verksamheter ... 6

Parkering för personer med nedsatt rörelseförmåga ... 8

Friköp och samnyttjande av parkering ... 9

10 % parkeringsreducering ... 9

Avsteg från parkeringstal ... 11

Grönt parkeringsköp ... 11

Kriterier för grönt parkeringsköp ... 11

Acceptabla gångavstånd ... 12

Cykelparkeringsnorm ... 13

Samutnyttjande, friköp och avvikelse från normen ... 13

Avslutning ... 15

Parkeringsnorm för Umeå kommun

Medverkande: Detaljplanering, Bygglov, Övergripande planering – Umeå kommun

Källor: Fördjupning för Umeå – 2011

Fördjupning för Centrala stadsdelarna – 2011

Parkeringsstrategi och parkeringsnorm

Rapport – Trivektor

Referenser: Parkering för en hållbar – Östersund

Flexibla parkeringstal – Örebro

Parkering för bil och cykel – Luleå

Bakgrund

Den gällande parkeringsnormen hanteras i översiktsplanerna, bland annat i fördjupningen för Umeå, antagen 2011. Parkeringsbehovet är föränderligt över tid och utvecklingen går relativt snabbt, vilket har framkommit från omvärldsbevakning inom området samt genom synpunkter från fastighetsutvecklare och byggaktörer. Då översiktplanen är ett långsiktigt strategiskt dokument är det inte lämpligt att hantera föränderliga detaljfrågor där.

I och med aktualiseringen av översiktsplanepaketet (2016-03-29) beslutades därför att revidera parkeringsnormen och samtidigt behandla den i ett eget dokument utanför översiktsplanen. Under 2017 väntas ett reviderat översiktsplanepaket antas där en parkeringsstrategi ingår med övergripande målsättningar.

Mål och syfte

Genom parkeringsnorm anger kommunen det lägsta antal parkeringsplatser som ska tillföras fastigheten vid ny- och tillbyggnad av bostäder, verksamheter samt vid ändrad användning. Parkeringsbehovet ska tillgodoses på ett hållbart och godtagbart sätt samt bidra till att främja minskat bilanvändande.

Parkeringsnormen ska vara flexibel för revideringar samt:

- ange en minimivärde.
- tydliggöra prövningsförutsättningar.
- vara enkelt att kommunicera.
- stödja effektivisering vid handläggning – detaljplan och bygglov.

Ansvarsfördelning

Enligt plan- och bygglagen är det fastighetsägaren som bär ansvaret för att anordna parkering för sin fastighet. Kommunen har ingen skyldighet att ordna parkering. Däremot har kommunen ett övergripande ansvar för parkeringsplaneringen och ska ange vilket parkeringsbehov fastighetsägaren/byggherren ska tillgodose.

Som stöd för bedömning av parkeringsbehovet tar kommunen fram en parkeringsnorm med riktlinjer för vilka krav som ska ställas på fastighetsägaren/bygghen för att uppnå en rimlig tillgång på parkering.

Status

- Parkeringsnormen ska tillämpas som riktlinjer vid detaljplaneläggning och som krav vid bygglovsprövning.
- Parkeringsnormen antas av kommunfullmäktige. Byggnadsnämnden är beslutande instans vid prövning mot parkeringsnormen.
- Likställighetsprincipen ska tillämpas så att fastighetsägaren/byggherren behandlas lika.

En balanserad parkeringsförsörjning

Tillgång till parkering är en grundläggande förutsättning för att kunna nyttja fordon som bilar och cyklar på ett adekvat sätt och för tillgängligheten i samhället. Parkering tar stora ytor i anspråk samtidigt som storlek och utformning påverkar stadsmiljöns attraktivitet. Stora bilparkeringar till lågt pris försvårar utvecklingen av en mer hållbar trafik baserad på gång-, cykel- och kollektivtrafik. Parkeringsförsörjningen måste därför balanseras väl med avseende på tillgänglighet, markutnyttjande, stadens attraktivitet och ett hållbart transportsystem.

8 kap i plan och bygglagen (2010:900), PBL, anger följande om parkering:

- ”9 § En obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Tomten ska ordnas så att...”
- ”... 4. det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon...”
- ”...Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering enligt första stycket 4, ska man i första hand ordna friyta.”
- ”10 § Det som gäller i fråga om utrymme och parkering, lastning och lossning och om friyta i 9 § första stycket 4 och andra stycket ska i skälig utsträckning också tillämpas om tomten är bebyggd.”

Zonindelning

Efterfrågan på parkering ser olika ut beroende på faktorer som boende-, arbetsplats- och biltäthet samt bilförarandel. Efterfrågan kan också variera beroende på olika god tillgång till kollektivtrafik, väl fungerande gång- och cykelvägar samt skillnader i stadsstrukturen samt närheten till service.

Med hänsyn till dessa förutsättningar uppdelas parkeringsnormen i tre zoner. Zonindelningen gäller för både bil- och cykelparkering.

Zongränserna har digitaliserats för att tydliggöra gränsdragning vid handläggning av detaljplaner och bygglov.

Zon A

Zon A gränser från 2011 års översiktsplan utvidgas. Se illustration på sida 5.

Den nya gränsen omfattar områden som befinner sig inom ca två kilometers avstånd från centrum eller universitetet. Avgränsningen för zon A har baserats på en bedömning av gynnsamt avstånd för gång- och cykel och anpassats efter Umeås förväntade utveckling de kommande åren.

Avgränsningen motiveras med att utbud av service, kultur, rekreation samt tillgång till kollektivtransport och faciliteter för gående och cyklister inom området är bra.

Zon B

Avgränsningen av Zon B som gjordes i Fördjupning för Umeå daterad 2011, forsätter gälla. Zon B utgörs av alla stadsdelar inom tätorten som inte omfattas av zon A.

Zon C

Gäller för övriga delar av kommunen utanför zon A och B.

Figur 1: Zon A

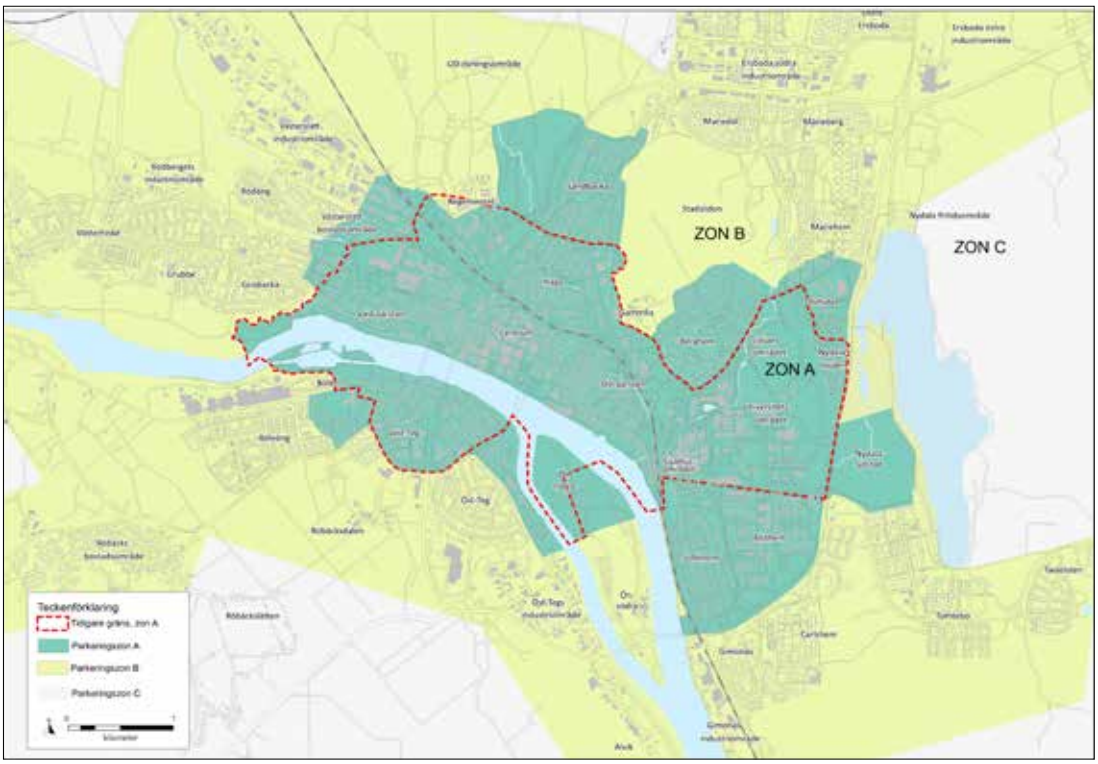

Zonindelning. Zon A omfattar området inom ca 2 km radie från centrum- och universitetetsområdet.

Bilparkeringsnorm

Bostäder

Vid beräkning av bilparkering för bostäder ska:

- säkerställas att fastighetens behov av parkeringsplatser kan tillgodoses inom egna fastigheten eller i gemensam anläggning.
- utöver parkeringsplatser för boende ska även besöksparkering säkerställas.
- vid beräkning av parkeringsplatser för bostäder ska zonindelning samt tabell 1 tillämpas.
- behov av parkeringsplatser för personer med nedsatt rörelseförmåga beräknas med stöd av tabell 3.

Små lägenheter

Bilinnehavet bland boende i små lägenheter samt studenter och ungdomar är i regel betydligt lägre än bland i övriga invånare varför ytterligare en kategori införs för bostäder som är ≤ 35 m². Dessa bostäder får en lägre parkeringsnorm.

Bilinnehavet bland studenter, ungdomar och boende i små lägenheter (≤ 35 kvm) är i regel lågt. Val av alternativa färdmedel som cykel och kollektivtrafik är oftast större bland unga och boende i små lägenheter (Resevanor i Umeå 2014).

Vid planering och lovprövning av små lägenheter (≤ 35 kvm) ska cykelparkeringsnormen beaktas särskilt.

Tabell 1: Bilparkeringsplats per lägenhet

Zon	Per mindre lgh ≤ 35 m² (bpl/lgh)	Lägenheter > 35m² < 55 m² (bpl/lgh)	Per större lgh > 55m² (bpl/lgh)	Enbostadshus – gemensam/en-skild parkering
A	0,2 + 0,1*	0,5 + 0,1*	0,65 +0,1*	1,1 + 0,1*
B	0,7 + 0,1*	0,7 + 0,1*	0,8 + 0,1*	1,4 + 0,1*
C	0,8 + 0,1*	0,8 + 0,1*	1,1 + 0,1*	1,4 + 0,1*

*) + 0,1 bpl/lgh = Besöksparkering
*) Parkering för personer med nedsatt rörelseförmåga beräknas enligt tabell 3
*) Särskilt boende – Kräver parkeringsutredning

Verksamheter

Beräkning av parkeringsbehovet för verksamheter baseras på tal för anställda och besökande. Parkering för verksamheter har grupperats i olika kategorier utifrån lokaltyp.

Verksamheter som genererar olika parkeringsbehov beroende på geografiskt läge, typ av evenemang, besökare, årstid med mera, har grupperats under beteckning ”Verksamheter med tillfälligt vistelse”. Bedömning av parkeringsbehovet ska göras genom att upprätta en särskild parkeringsutredning. Vid beräkning av parkering för verksamheter ska:

- bilparkering ordnas på den egna tomten eller i gemensam anläggning.
- en särskild parkeringsutredning ska tas fram, i projekt där det rör sig om verksamhet i externa lägen, exempelvis externhandel, sport- och idrottsanläggningar. Gäller även sjukhus, köpcentra och rekreationsområde.
- zonindelning och tabell 2 används vid beräkningar av parkeringsbehov. Se även stycke om friköp om samnyttjande.
- nödvändigt underlag för bedömning av parkeringsbehov tas fram av fastighetsägare/byggaktörer.

Tabell 2: Parkeringsnorm för verksamheter

Kategori	Zon A*	Zon B	Zon C	Beräkningsgrunder	Beskrivning
Kontor	10	15	20	30 anställda samt 3 besökare per 1.000 m² BTA	Personaltät verksamhet med liten eller ingen varuhantering. Farre personal i butiken.
Anställda	9	3	18		
Besökande	1	2	2		
Industri		8	11	15 anställda samt 2 besökare per 1.000 m² BTA	Produktion, lagring, varuhantering, partihandling, läger, tekniska anläggningar och laboratorier.
Anställda		7	9		
Besökande		1	2		
Handel**	22	18	18	13 anställda samt 60 besökare per 1.000 m² BTA	Butiker, varuhus, försäljning av varutjänsten till privatpersoner, samhällsservice
Anställda	4	3	3		
Besökande	18	15	15		
Restaurang	20	30	30	10 anställda samt 70 besökare per 1.000 m² BTA	
Anställda	3	3	3		
Besökande	17	27	27		
Hotell	5	7	9	5 anställda samt 25 besökare per 1.000 m² BTA	
Anställda	1	2	2		
Besökande	4	5	7		
Verksamheter med tillfällig vistelse				Kräver särskild utredning ***	Samlingslokaler, idrotts- och friluftsanläggningar, konferens, kyrka, vård, studieförbund, universitet, skola, förskola, gymnasieskola och kultur

Parkeringsnorm för verksamheter, bilplatser per 1 000 m² BTA, anställda och besökare.

* Inom området mellan Västra Esplanaden, Östra Kyrkogatan, Järnvägsallén och Västra Strandgatan gäller att friköp ska användas för anställdas parkering. Anställdas parkering lokaliseras samlade utanför eller i randen av centrumfyrkanten. Besökandes parkering kan friköpas eller tillhandahållas av fastighetsägaren om anläggningen omfattar minst 50 platser och lokaliseras i rekommenderade lägen. Utifrån gällande förutsättningar kan friköp av besökandes parkering för hotellverksamhet övervägas.

** Exkl externhandel/större anläggningar i bilorienterade lägen.

*** Byggaktörer ansvarar för tillhandlahålla underlag för prövning

Figur 2: Parkeringszoner

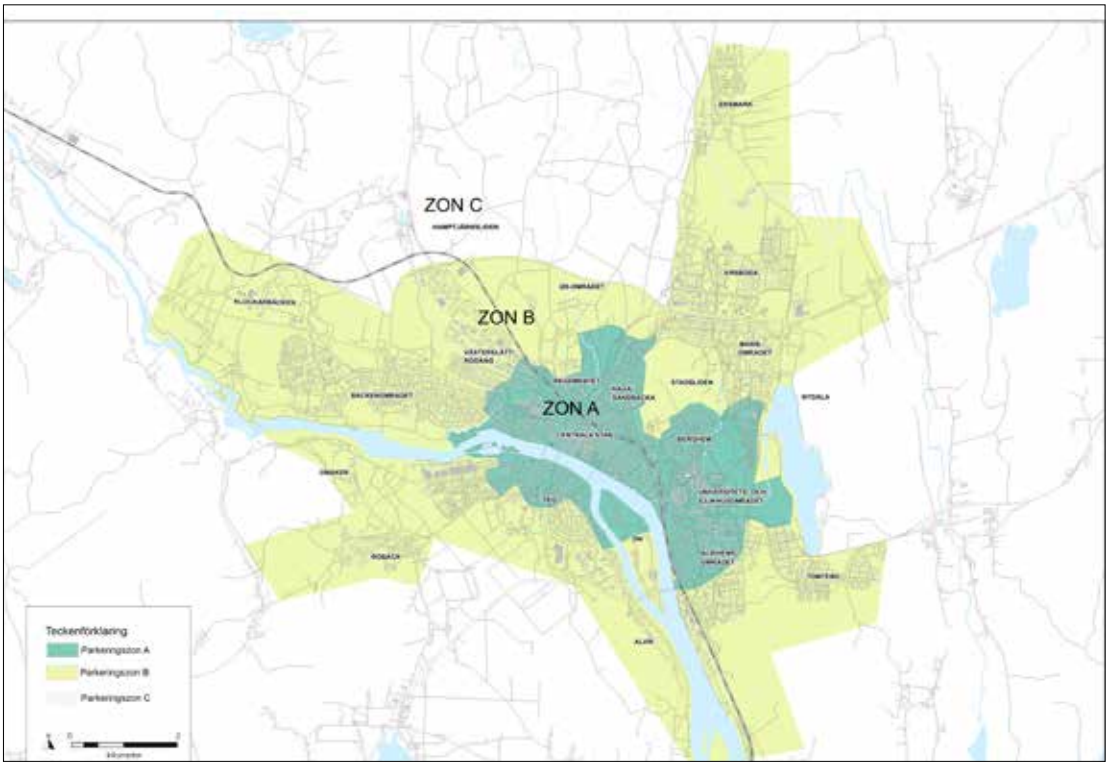

Zonindelning. Zon A motsvarar centrala stadsdelarna, zon B motsvarar resterande del av tätorten, zon C motsvarar övriga delar av kommunen.

Parkering för personer med nedsatt rörelseförmåga

Tillgång till parkeringsplatser anpassade för personer med nedsatt rörelseförmåga säkerställs och redovisas under planläggning/bygglov.

Parkeringsplatser placeras och utformas i enlighet med Boverkets byggregler och föreskrifter.

Parkering för personer med nedsatt rörelseförmåga ska förläggas nära entrén inom max 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till offentliga lokaler, arbetsplatser och bostadshus (BBR 3:122).

Vid beräkning av antal platser som behövs för personer med nedsatt rörelseförmåga, ska rekommendationer i internationell standard ISO 21542 följas, se tabell 2.

I speciella sammanhang som vid sjukhus, köpcentra och rekreationsområde ska behovet av fler platser övervägas.

Antal parkeringsplatser för personer med nedsatt rörelseförmåga beräknas utifrån gällande parkeringsnorm och påverkas inte av reduktioner.

Tabell 3: Parkeringsplatser

Antal upp till	Reserverade platser	Antal upp till	Reserverade platser
10	1	100	3
50	2	200	4

Vid fler än 200 platser ska 6+1 plats anordnas för varje tillkommande 100 platser. Källa internationell standard ISO 21542.

Friköp och samnyttjande av parkering

Parkeringsköp (friköp av parkering) innebär en möjlighet för fastighetsägare/byggaktörer att köpa sig fria från ansvaret att anlägga parkering inom den egna fastigheten.

Umeå kommun ska fortsätta att erbjuda möjlighet till friköp där förutsättningar finns.

Parkeringsköp för verksamheter är ett krav inom område mellan Västra Esplanaden, Östra Kyrkogatan, järnvägsallén och Västra Strandgatan. Se sida 7.

Samnyttjande innebär att bilplatserna används för flera ändamål under olika tider på dygnet. Samnyttjande av bilparkeringsplatser bör i första hand tillämpas på parkeringar vid arbetsplatser som kan nyttjas i kombination med handel eller serviceändamål utanför kontorstid. Samnyttjande av bilparkeringsplatser ska ske mellan olika användningsområden (exempelvis mellan boende- och arbetsplatsparkering).

En beläggningsstudie avgör lämpligheten i att använda samnyttjande som verktyg vid parkeringsköp.

10 % parkeringsreducering

Möjlighet till en reducering med 10% från gällande parkeringsnorm erbjuds inom **Zon B** längs kollektivtrafikens stomlinjenät, se figur 2 och 4, under följande förutsättningar:

- Fastigheten ligger inom 400 meters radie från en hållplats
- Motprestationer som bidrar till hållbara resmönster. En lista med exempel på motprestationsåtgärder arbetas fram för syftet

Parkeringsplatser för personer med nedsatt rörelseförmåga samt parkeringsplatser för besökanden beräknas utifrån gällande parkeringsnorm och omfattas inte av reduceringen.

Figur 3: 10 % parkeringsreducering

Utdrag från kollektivtrafikens busslinje 1. Gröna cirklar illustreras området som ligger inom busshållplatsens influensområde – inom 400 meters radie.

Figur 4: Kollektivtrafikens stomlinjer.

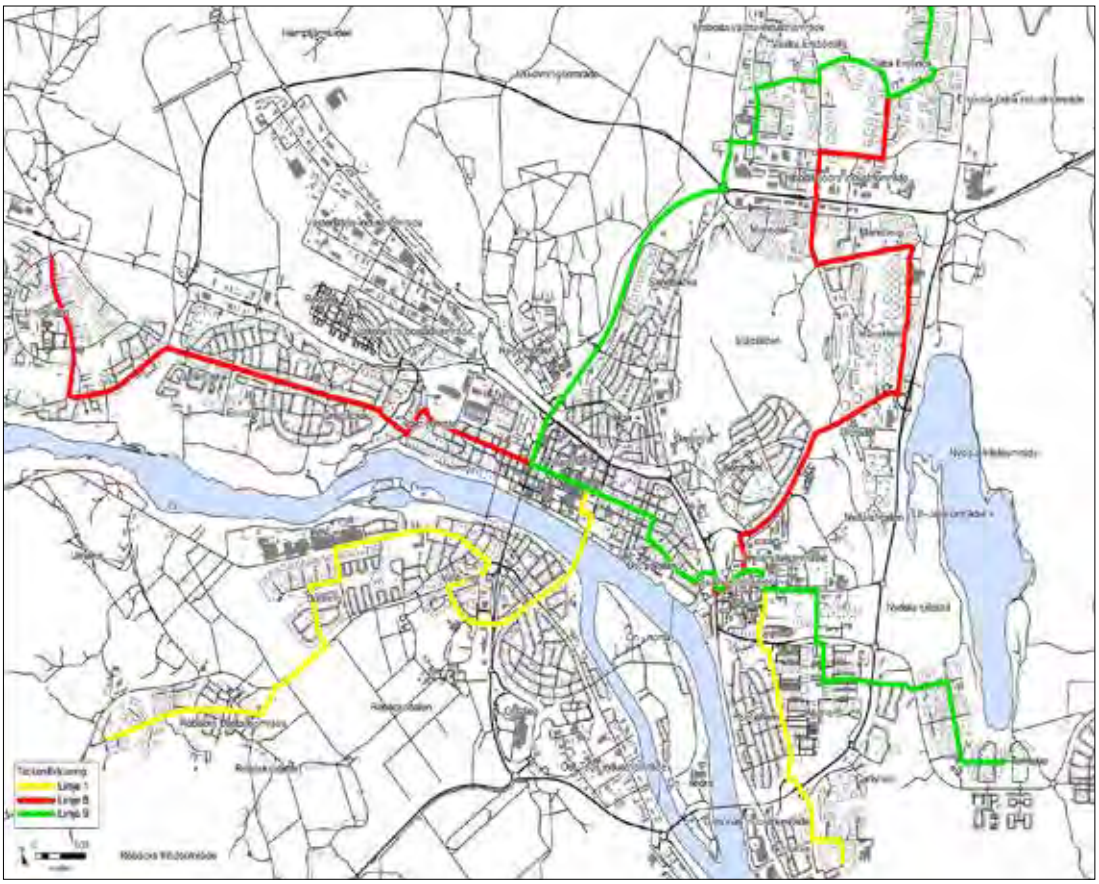

Illustrationen med redovisning av kollektivtrafikens tre stomlinjenät. Busslinje 1, 8 och 9.

Avsteg från parkeringstal

Avsteg från parkeringstal tillämpas inte vid beräkning av parkeringsplatser för personer med nedsatt rörelseförmåga eller besökandes parkering.

Grönt parkeringsköp

Möjlighet till grönt parkeringsköp erbjuds för verksamheter och bostäder inom zon A, där förutsättningar finns.

Det gröna parkeringsköpet gäller i första hand för ny- och tillkommande bebyggelse men kan också bli aktuellt vid en omprövning av hela fastigheten där även äldre bebyggelse ingår.

Grönt parkeringsköp erbjuds för att ge incitament för fastighetsägaren/byggaktören att bidra till hållbara resmönster. Det gröna parkeringsköpet innebär en reducering av parkeringsnormen i utbyte mot ett ökat ansvarstagande hos fastighetsägaren/byggaktören i syfte att åstadkomma ett förändrat resebeteende.

Syftet är att andelen resande med kollektiv-, gång- och cykeltrafik, av boende samt dem som arbetar i fastigheten ska öka. Det sker genom att fastighetsägaren/byggaktören tar ansvar för de transportbehov som fastigheten/verksamheten ger upphov till genom andra åtgärder än att erbjuda bilparkering. Det ska också stimulera en omvandling av parkeringsytor i markplan (som ofta används för arbetsplatsparkering) till exempelvis bebyggelse, parker eller annan verksamhet som berikar stadskärnan.

Det gröna parkeringsköpet är ett frivilligt åtagande och avtalet om köpet knyts till gängse avtal för parkeringsköp (friköp av parkering). Friköpt parkering lokaliseras till samlade parkeringsanläggningar inom rimligt gångavstånd. Se tabell 4.

Lämpligheten avgörs i detaljplaneprocessen i varje enskilt fall och ett avtal mellan fastighetsägare och parkeringsbolaget ska tecknas innan detaljplanen antas alternativt bygglov kan ges.

Parkeringsbolaget tillhandahåller resurser som tar fram en resplan samt arbetar med beteendepåverkan och Mobility management direkt kopplat till den aktuella fastigheten.

Kriterier för grönt parkeringsköp

Kan tillämpas inom zon A då fastigheten ligger inom 400 meter från kollektivtrafikhållplats som har en busstäthet av minst 10-minuterstrafik vid rusningstid och är direkt kopplat till avtal med parkeringsbolaget.

Kommunens åtagande:

- Kommunens erbjudande om reducering av parkeringsnormen med 40 % för verksamhetsparkering.

Fastighetsägarens åtagande:

- Betala ett belopp motsvarande 10 % av priset för de parkeringsköp som normen

föreskriver (oreducerad norm) till parkeringsbolagets resurs för Mobility management och beteendepåverkan.

- Medlemskap i bilpool.
- Omklädningsrum och uppvärmda parkeringsytor väl anpassade för cykelpendlare.

Acceptabla gångavstånd

Grundregeln för gångavstånd från parkering till målpunkt bör vara att det är kortare för besökande än för boende och anställda. En långtidsparkerare kan få tolerera ett längre gångavstånd än en korttidsparkerare. I centrala delar av staden bör ett längre avstånd kunna accepteras p.g.a. speciella omständigheter med redan högt exploaterad mark. Umeå kommuns rekommenderade acceptabla gångavstånd redovisas i tabell 4.

Tabell 4: Acceptabla gångavstånd mellan p-anläggning och målpunkt*

Parkeringskategori		Acceptabla gångavstånd
Bostäder	Bostäder, normalt	300 meter
	Bostäder, centrala staden	500 meter
Besökande	Till bostäder, normalt	200 meter
	Till butiker och bostäder, Zon A	300 meter
	Till butiker, mindre stadsdelscentrum	100 meter
Verksamheter	Verksamheter, normalt	300 meter
	Verksamheter, centrala staden	600 meter
Angöring		75 meter
Funktionsnedsatt		25 meter

*Gäller för alla typer av parkeringar och parkeringsköp

Cykelparkeringsnorm

Enligt 8 kap 9 § fjärde punkten, PBL, ska parkering för fordon annordnas. Enligt trafiklagstiftningen är cykeln ett fordon därför kan det ställas krav på att anordna cykeluppställningsplatser på tomt i samband med nybyggnad och i viss utsträckning i samband med ändring av en byggnad enligt 8 kap 9 och 10 §§ PBL.

Umeå kommuns cykelparkeringstal baseras på en sammanvägd bedömning av behovet för olika målgrupper. Behov av cykelparkeringsplatser beräknas med stöd av tabell 5.

Cykelparkeringar ska placeras och utformas så att de blir lätt tillgängliga och upplevs trygga och säkra. En genomtänkt placering och utformning av cykelparkering bidrar till ökad sannolikhet för boende att välja cykel istället för bilen.

Förutsättningar som krävs för att tillgodose fastighetens cykelparkeringsbehov prövas i detaljplan och redovisas i samband med ansökan om bygglov. Genomförandet följs upp i samband med slutbesked.

Anordning av förvaring hanteras i enlighet med BBR 3:23.

Vid utformnig av cykelparkering ska mått Plats/cykel = 1 700–1 900 x 600 mm följas.

Anordning av utrymme för underhåll/reparation av cykel samt plats för cykelkärror och lådcyklar mm bör vägas in vid prövning av reducering av bilparkering.

Samutnyttjande, friköp och avvikelse från normen

Särskilda parkeringsutredningar ska genomföras för att bedöma om samutnyttjande av cykelparkeringsplatser är möjligt. Hänsyn bör då tas till bland annat geografisk läge, upptagningsområde, beläggningsgrad och beläggningstid.

Möjlighet till friköp av cykelparkering är under utredning och kommer att avhandlas i cykelprogrammet.

Tillgänglighet avser exempelvis att vid anordning av källarparkering se till att ramper inte blir för branta och att dörren förses med dörröppnare. **Trygghet** avser exempelvis exempelvis bra belysning, möjlighet att kunna låsa fast cykeln, anläggning utformas så att det har god insyn. **Utformning** berör bland annat den estetiska gestaltning av parkeringsanläggningen

Tabell 5: Cykelparkeringsnorm

Typ	Zon A-B	Zon C	Kommentar
Bostäder			
Flerbostadshus (cpl/lgh)*	2,5	2,2	2,1 boende/lägenhet
Studentrum (cpl/lgh)* upp till 35m^2	1,5	1,2	1 boende/lägenhet
Småhus (cpl/lgh)*	4	4	3–4 boende/lägenhet
Gruppboende			Särskild utredning
Arbetsplats med tillhörande besöksparkering			
Förskola (cpl/elev)	0,3	0,2	10 anställda per 1.000 m^2 BTA
Grundskola (cpl/elev)	0,6 (0,3–0,7)	0,6 (0,3–0,7)	Endast lågstadium lägre intervallet, enbart högstadium högre intervallet
Gymnasium, högskola (cpl/elev)	0,7–0,8	0,4–0,6	
Kontor (cpl/1.000 m^2)	13–20	7–10	0,4–0,6 respektive 0,2–0,3 per anställd + besökare beroende av läge, 30 anställda per 1.000m^2 BTA
Industri (cpl/1.000 m^2)	6	3	0,4 respektive 0,2 per anställd, 15 anställda per 1.000m^2 BTA
Dagligvarubutiker i centrum och stadsdelscentrum (cpl/1 000 m^2)	12	8	13 anställda respektive 60 besökande per 1.000m^2 BTA
Sällanköpsvaror och övrig service i centrum (cpl/1.000 m^2)	20	(8)	10 anställda + 45 besökare per 1.000m^2 BTA
Hotell (cpl/1.000 m^2)	4–5	2	5 anställda per 1.000m^2 BTA. Högre intervallet med lånecyklar i centrala staden
Restauranger (cpl/1.000 m^2)	10–20	5	Högre intervallet centrala staden
Vårdinstitut (cpl/besökande)	0,2–0,3	0,1	Särskild utredning rekommenderas
Bibliotek, idrottsanläggningar, nöjen (cpl/besökare)	0,2–0,6	0,2–0,4	Särskild utredning rekommenderas
Kollektivtrafik (cpl/påstigande)	5–20		

Behovstal för cykelparkering, inklusive besöksparkeringen. Behovstalen redovisas per lägenhet respektive per 1 000 m^2 BTA. Behovstalen har inte tagit hänsyn till eventuellt samutnyttjande.

Avslutning

Behovet av att bygga högre och tätare för att spara mark och omvandla i befintlig kvartersstruktur medför att en större del av parkeringsbehovet vid nybyggnation måste lösas genom kreativa parkeringslösningar, som exempelvis mobilitetsanläggningar som erbjuder alternativa lösningar som bidrar till hållbara resmönster, eller samordning i parkeringshus.

Vid större exploateringsområden med fler aktörer ska parkeringsbehovet i första hand lösas genom samordning i gemensamma anläggningar.

Parkeringsnormen är en verktyg som arbetats fram med syftet att bidra till genomförande av kommunens övergripande mål med att främja hållbära färdsätt.

UMEÅ KOMMUN

Samhällsbyggnad och Tillväxt
Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A
Postadress: 901 80 Umeå
090–16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se/kommun

UMEÅ KOMMUN

Sammanträdesprotokoll

2017-12-13

Byggnadsnämnden

Tid:	**Onsdagen den 13 december 2017 kl. 9:30–15:35** **Ajournering kl. 12:00–13:15**
Plats:	**Saluten, stadshuset**
Beslutande:	Mikael Berglund (S), ordförande Ulrik Berg (M), 1:e vice ordförande Alireza Mosahafi (MP), 2:e vice ordförande §§ 445–468, 470–487 Ola Borgström (S) ersättare för Alireza Mosahafi (MP) § 469 Karin Svedlert (S) Ingemar Jangvad (S) Mona Westman (S) Roger Persson (L) Eric Bergner (C) Veronica Kerr (KD) Mattias Sehlstedt (V) Maria Myrstener (V)
Övriga deltagare:	Se sidan två
Utses att justera:	Ulrik Berg
Sekreterare:	..... §§ 445–487 Hannele Häkkinen
Ordförande:	..... Mikael Berglund
Justerare:	..... Ulrik Berg

BEVIS

Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag

Organ:	Byggnadsnämnden
Sammanträdesdatum:	2017-12-13
Anslaget har satts upp:	2017-12-20
Anslaget tas ner:	2018-01-16
Förvaringsplats:	Umeå kommun, Detaljplanering
Underskrift:	Hannele Häkkinen

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare
Ola Borgström (S) §§ 445–468, 470–487
Gabriel Farrysson (MP) §§ 445–468, 470–487
Harald Svensson (M)
Lennart Sandström (L)
Lennart Persson (C)
Örjan Mikaelsson (V)
Ellen Söderberg (V) §§ 456–487

Tjänstemän
Annika Myrén, utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor, adjungerad § 446
Tomas Strömberg, stadsarkitekt, §§ 447–452, 454, 461–464, 487
Magdalena Blomquist, planchef, §§ 455–460
Maria Blomqvist, biträdande stadsarkitekt, §§ 453, 465–480, 482–485
Clara Persson Harlin, planarkitekt
Hannele Häkkinen, nämndsekreterare
Margaretha Alfredsson, samhällsbyggnadsdirektör
Maria Wetterlöv, kommunikatör
Marie Häggström, lantmäterichef

§ 450
Diarienr: BN-2016/00797

Ny parkeringsnorm för Umeå kommun

Beslut

1. **Byggnadsnämnden godkänner förslaget till ny parkeringsnorm för Umeå kommun.**

2. **Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget till ny parkeringsnorm för Umeå kommun.**

3. **Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att byggnadsnämnden får delegation att löpande revidera parkeringsnormen.**

4. **Arbetet fortsätter att ta fram exempel på motprestationsåtgärder för beslut i byggnadsnämnden längre fram.**

Ärendebeskrivning

Näringslivs- och planeringsutskottet beslutade, 2016-03-11 § 40, att lyfta ut parkeringsnorm ur översiktsplanen. Syftet är att frågor som parkeringsbehov i plan- och byggprocessen ska kunna ses över löpande, justeras och aktualiseras. Byggnadsnämnden informerades i april (2016-04-22 § 99) om uppdraget.

Ett förslag till revidering av parkeringsnormer har arbetats fram av Detaljplanering och Bygglov i kontinuerligt samråd och i samverkan med andra kommunala verksamheter och bolag.

Huvudsyftet med förslaget till ny parkeringsnorm är att säkerställa att fastighetsägare löser sitt parkeringsbehov på ett sätt som inte belastar allmän plats. Riktlinjerna ska leda till att nya fastigheters och stadsdelars parkeringsbehov anpassas till morgondagens resvanor och bilinnehav.

Ärendet har nu varit ute på remiss mellan 28 februari – 31 april 2017 och återkommer nu till byggnadsnämnden för beslut. Inkomna remissyttranden har behandlats av byggnadsnämnden 2017-09-20 § 301 samt 2017-11-15 § 406.

Beslutsunderlag

Parkeringsnorm för Umeå kommun

Beredningsansvariga

Nelli Flores Nilsson, planarkitekt
Tomas Strömberg, stadsarkitekt
Maria Blomqvist, bitr. stadsarkitekt
Magdalena Blomquist, planchef

Beslutet ska skickas till

- Umeå kommun, kommunfullmäktige

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-21

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2017/00536

Internationellt program

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar

att anta internationellt program enligt bilaga.

Ärendebeskrivning
Det internationella programmet anger övergripande mål, inriktningar, principer samt ansvarsfördelningen för hur det internationella arbetet ska bedrivas i Umeå kommun. Programmet är kommunkoncernövergripande och utgör en gemensam plattform för det internationella arbetet för alla verksamheter i Umeå kommun. Det antas av kommunfullmäktige och ska omprövas i början av varje mandatperiod. Redovisning av det internationella arbetet sker årligen till Kommunstyrelsen.

Programmet har varit ute på remiss hos nämnderna och de kommunala bolagen. Synpunkter har inkommit från 8 nämnder och 1 bolag. Dessa framgår i bifogad synpunktsredovisning. Merparten av synpunkterna har lagts till programmet. I de fall en synpunkt inte tagits in redovisas det i synpunktsredovisningen.

Beslutsunderlag
Internationellt program. Bilaga.
Synpunktsredovisning efter remissrunda. Bilaga.

Beredningsansvariga
Susanne Thurén (fd Olsson)

Beslutet ska skickas till
Nämnder och bolag

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Johan Gammelgård
tillväxtdirektör

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 86
Diarienr: KS-2017/00536

Antagande: Internationellt program

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta internationellt program enligt bilaga.

Reservation
Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet att avslå hennes tilläggsyrkanden (se reservationstext under arbetsutskottets beslutsordning).

Ärendebeskrivning

Det internationella programmet anger övergripande mål, inriktningar, principer samt ansvarsfördelningen för hur det internationella arbetet ska bedrivas i Umeå kommun.

Programmet är kommunkoncernövergripande och utgör en gemensam plattform för det internationella arbetet för alla verksamheter i Umeå kommun. Det antas av kommunfullmäktige och ska omprövas i början av varje mandatperiod. Redovisning av det internationella arbetet sker årligen till kommunstyrelsen.

Programmet har varit ute på remiss hos nämnderna och de kommunala bolagen. Synpunkter har inkommit från 8 nämnder och 1 bolag. Dessa framgår i bifogad synpunktsredovisning. Merparten av synpunkterna har lagts till programmet. I de fall en synpunkt inte tagits in redovisas det i synpunktsredovisningen.

Beslutsunderlag

Internationellt program. Bilaga.
Synpunktsredovisning efter remissrunda. Bilaga.

Beredningsansvariga

Susanne Thurén (fd Olsson)

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Ulrika Edman (V) – yrkar att även de två synpunkter från yttrandet i individ- och familjenämnden som inte tagits med i det Internationella programmet ska införlivas i programmet som ska upp i KF så som att 1) representation på internationella resor ska utgöra en större bredd från förvaltningen 2) att begreppet ”välfärd” finns med i programmet.

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag och avslag till Edmans tilläggsyrkanden.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordföranden konstaterar att arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen.

Avslag mot bifall till Edmans tilläggsyrkanden. Ordföranden konstaterar att arbetsutskottet avslår Edmans tilläggsyrkanden. Votering begärs.

Voteringsproposition

Ja-röst för avslag till Edmans tilläggsyrkanden.

Nej-röst för bifall till Edmans tilläggsyrkanden.

Omröstningsresultat

Namn	Ja-röst	Nej-röst	Avstår
Hans Lindberg	X		
Ulrica Westerlund	X		
Christer Lindvall	X		
Nasser Mosleh	X		
Ulrica Edman		X	
Andreas Lundgren	X		
Summa	**5**	**1**	**0**

Med fem ja-röster mot en nej-röst beslutar arbetsutskottet att avslå Edmans tilläggsyrkanden.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet att avslå hennes tilläggsyrkanden. Det Internationella programmet har en del övrigt att önska, men de synpunkter som kommer från IFN avseende det Internationella programmet bör tas med i det kommunövergripande programmet för Umeå kommuns internationella åtagande. Vänsterpartiet har även följande synpunkter som las i skolnämnderna när programmet var uppe för remiss/beredning i nämnderna. Vänsterpartiet kommer att formulera som yrkanden som vi återkommer med när ärendet kommer upp i KS med följande delar:

”Vänsterpartiet framförde en del synpunkter och förslag angående Internremissen om ett ”Internationellt program för Umeå kommun” och yrkade på att dessa skulle komplettera tjänstemannayttrandet.

Vänsterpartiet anser att möten mellan människor med olika kulturell, etnisk, religiös och social bakgrund är berikande på många sätt och därför är det bra att Umeå kommun har ett internationellt program som uttrycker vilken målsättning, inriktning, principer samt ansvarsfördelning som gäller.

Vänsterpartiet yrkade på att följande attsatser skulle komplettera nämndens yttrande:

att det nuvarande förslaget till internationellt program, i sin framställning har ett för stort näringslivsfokus i stället för ett tydligt verksamhetsfokus i det internationella arbetet, vilket i sin tur skulle tillföra de kommunala verksamheterna ny kunskap, kompetens och nya perspektiv.

att en grundprincip ska vara att Umeå kommun i det internationella programmet har ett tydligt barn och ungdomsfokus och att barns och ungdomars internationella kontakter särskilt ska uppmuntras.

att när Umeå kommun deltar i studieresor, utbyten, nätverk m.m. ska ungdomar/elever från högstadieskolor, gymnasieskolor och/eller vuxenutbildning delta och särskilda program anordnas för dem.

Med en tydlig inriktning på barn och ungdomar i det internationella programmet, visar vi omvärlden att vi är en kommun som satsar på

framtiden genom att sätta barn och unga i centrum. Ungdomar som får möjlighet att mötas och bygga relationer, stimulerar till en positiv utveckling för lärande, ger inspiration, föder nya tankar och utvecklingsidéer samt bidrar till att motverka rasism och främlingsfientlighet.

Den erfarenhet och kompetens ungdomsutbyte leder till motsvaras av merparten av de nyckelkompetenser EU och OECD anser att varje medborgare behöver för att klara sig väl, och vilka kompetenser och förhållningssätt varje land i ett längre perspektiv antas behöva för att utvecklas hållbart samt stärka sitt humankapital. En av dessa nyckelkompetenser är kommunikation på främmande språk, vilket är en utmaning för Umeå och Sverige. Var och en av nyckelkompetenserna kan bidra till ett framgångsrikt liv i ett kunskapssamhälle.

Nyckelkompetenserna är: Kommunikation på modersmålet/ Kommunikation på främmande språk/ Matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens/ Digital kompetens/ Lära att lära/ Social och medborgerlig kompetens/ Initiativförmåga och företagaranda/ Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer.”

Beslutet ska skickas till
Nämnder och bolag

INTERNATIONELLT PROGRAM

FÖR

UMEÅ KOMMUN

Dokumentnamn: Internationellt program		
Dokumentansvarig: Tillväxt/Näringslivsservice		**Dokumentdatum:** 2017-xx-xx
Godkänd av: Kommunfullmäktige	**Version:** [1.0]	**Reviderad:**

1. Bakgrund

Umeå är en del av en internationell kontext och påverkas i stor grad av utvecklingen utanför Sveriges gränser. Det är viktigt för en kommun som Umeå att följa och påverka händelser och beslut som sker på den internationella och EU-arenan: att förstå sin omvärld och ha möjlighet att utbyta erfarenheter med andra städer och beslutsfattare i världen är en nyckel till att fortsätta utvecklas. Att synas och verka i internationella sammanhang ger också uppmärksamhet på den nationella arenan, vilket t.ex. kulturhuvudstadsåret 2014 tydligt visade.

Mer än 10 procent av befolkningen i Umeå kommun kommer från andra länder, i form av gästforskare, studenter, anställda eller migranter med familjer. Det innebär att Umeå tillförts en rik mångfald av nya perspektiv och erfarenheter som det är viktigt att ta tillvara på.

Hösten 2015 antog FN 17 globala utvecklingsmål, Agenda 2030, som bland annat handlar om att avskaffa fattigdom, uppnå jämställdhet, bekämpa klimatförändringar, säkerställa god hälsa, likvärdig utbildning samt hållbar ekonomisk tillväxt. Alla medlemsländer i FN har förbundit sig att nå målen. Även kommuner är viktiga aktörer i genomförandet av agendan, och därför ska också Umeå kommuns internationella arbete bidra till att uppfylla Agenda 2030.

Det internationella programmet anger övergripande mål, inriktningar, principer samt ansvarsfördelningen för hur det internationella arbetet ska bedrivas i Umeå kommun. Programmet är kommunkoncernövergripande och utgör en gemensam plattform för det internationella arbetet för alla verksamheter i Umeå kommun. Det ska omprövas i början av varje mandatperiod. Programmet antas av kommunfullmäktige.

2. Mål

Det internationella arbetet i Umeå ska bidra till att:

- Umeå kommun uppfyller de kommunövergripande målen i den strategiska planen om att *Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050*
- Skapa mervärde för Umeås invånare och näringsliv och tillvarata utvecklingsmöjligheter
- Synliggöra och profilera Umeå som en attraktiv kommun ~~stad~~ att bo och verka i, och för företag och andra verksamheter att etablera sig i
- Synliggöra och positionera Umeå på den internationella arenan på olika nivåer, inte minst inom EU.

- Ett närmande sker mellan folk, städer och regioner i syfte att stödja och främja en fredlig och demokratisk utveckling i Europa och i vår omvärld

3. Inriktning

Umeå kommuns internationella arbete ska inriktas på i) Påverkan och omvärldsbevakning, ii) Positionering och näringsliv, iii) Internationella Umeå, samt iv) Verksamhetsutveckling.

i) Påverkan och omvärldsbevakning

Umeå påverkas direkt eller indirekt av händelser och utvecklingen i omvärlden. Det är därför viktigt att ha en proaktiv omvärldsbevakning inom de områden som har bäring på Umeå kommuns utveckling och tillväxt. Likaså behöver Umeå vara med och påverka processer, initiativ och lagförslag på internationell/EU nivå som kan vara begränsande eller möjliggörande för Umeås utveckling. Deltagande i internationella nätverk ska aktivt användas för att främja kommunens utveckling samt vara ett medel för omvärlds- och intressebevakning. Umeå kommun är aktiv och driver kommunens intressen i de nätverk man väljer att engagera sig i. Vid behov bistår Internationella enheten med stöd till verksamheterna och bolag vid deltagande i möten eller nätverk.

ii) Positionering och näringsliv

Tillväxt i regionens näringsliv är en förutsättning för Umeås utveckling. Internationellt arbete syftar i detta sammanhang till att stödja och utveckla näringslivet, bl.a. genom att förmedla kontakter, attrahera investeringar och öka kunskapsspridningen. Den internationella konkurrenssituationen vid nyetableringar kräver en omfattande omvärldsbevakning och benchmarking för vårt eget lärande och utveckling. Målet är att marknadsföra och positionera Umeå enligt näringslivsstrategin så att svenska och utländska investerare, näringsliv och organisationer väljer Umeå för sin lokalisering.

Marknadsföring av Umeå som destination för internationell turism är också av väsentlig betydelse och skapar underlag för utveckling av besöksnäringen och genererar arbetstillfällen.

Umeå ska fortsätta visa sina framsteg inom det sociala och miljömässiga området där stor internationell framgång redan uppnåtts. I en värld som präglas av urbanisering är det också viktigt att Umeå positionerar sig som en nordlig kraft

för hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt. Umeå ska även bygga vidare på framgångarna från kulturhuvudstadsåret 2014.

iii) Internationella Umeå

Att ta tillvara, utveckla och bygga vidare på kunskaper och erfarenheter bland den mångfald av medborgare som finns i Umeå, är en viktig del i Umeås fortsatta utveckling, inte minst när det gäller kompetensförsörjning. En utmaning för det internationella arbetet är därför att inte bara blicka utåt, utan även inåt i den egna kommunen. Umeås mångfald av medborgare berikar, öppnar gränser och ger nya influenser. De sprider även ryktet ut i världen om Umeå som en attraktiv stad och kommun att bo och vistas i. Det ska vara enkelt att vara ny i Umeå, med lättillgänglig information om samhälle, bostad mm. Arbetet med detta kräver samverkan med ansvariga myndigheter, organisationer och närings- och föreningsliv.

iv) Verksamhetsutveckling

Internationellt arbete ska stärka och utveckla den kommunala verksamheten och dess personal, i syfte att nå kommunens övergripande mål. Arbetet ska också stärka bilden av Umeå kommun som en attraktiv arbetsgivare. Det internationella arbetet ska ha ett tydligt verksamhetsfokus som tillför de kommunala verksamheterna ny kunskap, kompetens och nya perspektiv. Verksamheter och bolag deltar i internationella utbyten och samarbetsprojekt med koppling till strategiska utvecklingsområden, och har då möjlighet att ta del av extern finansiering och andra aktörers erfarenheter och kompetens.

Verksamhetsansvariga verkar för att ta del av innovationer och ”best practice” på den internationella arenan i syfte att utveckla sina egna verksamheter.

4. Principer

Nedan följer ett antal principer som anger hur det internationella arbetet ska bedrivas i Umeå kommun, oavsett inriktning:

- Samarbete mellan Umeå kommun, akademi, andra offentliga aktörer, föreningar och näringsliv är en grundbult i många viktiga satsningar i Umeå. Dessa samarbetsformer ska också genomsyra kommunens ~~stadens~~ internationella samarbeten.
- Umeå kommuns internationella arbete ska fokusera på samarbeten och projekt inom identifierade strategiska utvecklingsområden. De ska skapa mervärde och nytta för

kommunen och dess medborgare. Samarbeten ska kunna avslutas vid behov, varför traditionella vänortsavtal inte är att rekommendera för framtiden.

- Nätverken som Umeå väljer att ingå i ska vara strategiskt viktiga för verksamheten och dess utvecklingsmål, och engagemanget ska ha ett tydligt syfte. För att säkerställa relevans och mervärde bör deltagande i nätverken ses över och omprövas regelbundet.
- Umeå kommuns internationella arbete bidrar till att uppfylla FN:s globala hållbarhets- och utvecklingsmål, Agenda 2030.
- Umeå kommun har ett tydligt barn och ungdomsfokus, där barn och ungdomars internationella kontakter uppmuntras.
- Umeå kommun kan engagera sig i projekt av biståndskaraktär då hela finansieringen uppbärs av annan part (t.ex. Sida)

5. Organisation och ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar det internationella programmet. Kommunfullmäktige företräder kommunen vid officiell representation utöver Kommunstyrelsens ansvarsområden samt fattar beslut om vänorter.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar, med utgångspunkt i det internationella programmet, för löpande hantering, ledning och uppföljning av kommunövergripande internationella frågor, projekt och samarbeten. Kommunstyrelsen antar riktlinjer för internationellt arbete där prioritering av nätverk, vänorter och aktiviteter sker.

Nämnder och bolagsstyrelser

Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att styra och följa upp det internationella arbetet i sin verksamhet utifrån de antagna styrdokumenten för Umeås internationella arbete. De ansvarar också för sin egen internationella omvärldsbevakning, med stöd från internationella enheten.

6. Uppföljning

De~~n internationella strategin~~ t internationella programmet ska följas upp av verksamheterna och bolagen inom ordinarie verksamhetsuppföljning och redovisas årligen till Kommunstyrelsen.

UMEÅ KOMMUN

2018-02-15

Synpunktsredovisning, Internationellt program (KS-2017/00536)

Synpunkter har inkommit från samtliga nämnder förutom Kulturnämnden, Miljö-hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden.

Alla synpunkter har beaktats och de flesta har tagits in. De synpunkter som inte tagits in har markerats i kursiv stil med efterföljande motivering inom parentes.

Nedan synpunkter har inkommit:

Fritidsnämnden:

- På sidan 5 under kapitel 6. Uppföljning börjar avsnittet med texten Den internationella strategin ska följas upp….
  Förslag är att texten ändras till: ”Det internationella programmet ska följas upp… Detta för att det inte ska bli begreppsförvirring kring om det är ett program eller en strategi man hänvisar till.
- Under samma kapitel 6. Uppföljning står det att detta dokument ska följas upp av verksamheterna och bolagen och redovisas årligen till kommunstyrelsen. Här behöver det tydliggöras på vilket sätt verksamheterna ska redovisa detta. Det finns många övergripande program som ska följas upp redan idag men i få fall finns någon beskrivning på hur uppföljningen ska ske. Förslag kan vara att det finns med i verksamheternas uppdragsplaner samt i kommande redovisningsverktyg.

Individ- och familjenämnden:

- Individ- och familjenämnden ser positivt på det internationella programmets innehåll och lämnar därutöver några synpunkter:
- Nämnden ser det som positivt att behov och nyttoaspekter betonas och är vägledande i det internationella arbetet.
- *Nämnden anser att representationen på internationella resor ska utgöra en större bredd av kompetenser från förvaltningen, för mer kvalitet på*

utbyte och innehåll, samt att det ska finnas ett krav på att återföra erfarenheter och lärdomar från resor. (Ej tagit in: en viktig synpunkt men en fråga för kommunens organisation som helhet hur erfarenheter från olika aktiviteter, inte bara de internationella, återges. Representation på internationella resor bör utgå från behov och avgörs från fall till fall.)

- Nämnden anser att utifrån ett kommunnyttoperspektiv ska Internationella enheten fortsatt driva de internationella frågorna, men verksamheternas behov ska vara styrande.
- *Nämnden tycker att det skulle vara positivt om även begreppet välfärd finns med i programmets formuleringar kring det internationella arbetet och inte enbart begreppet utveckling. (Inte tagit in – begreppet utveckling täcker in stärkt välfärd.)*
- Nämnden anser att det i programmets övergripande mål samt generellt i skrivelsen ska ändras från *Umeå stad* till *Umeå kommun* för att tydligare visa att det internationella programmets innehåll inkluderar hela kommunen; T ex ändra ”attraktiv stad att bo och verka i” till ”attraktiv kommun att bo och verka i”.

För- och grundskolenämnden:

- att ställa sig bakom remissen ”Internationellt program för Umeå Kommun” med förslag om revidering av nedanstående formulering:
- Under rubriken ”Verksamhetsutveckling” s 4 byts formuleringen ” internationella projekt” (rad 4) ut mot formuleringen ”internationella utbyten och samarbetsprojekt”

Samt att till yttrandet lägga till:

- Att ha ett tydligt verksamhetsfokus i det internationella programmet som tillför de kommunala verksamheterna ny kunskap, kompetens och nya perspektiv.
- En grundprincip är att Umeå kommun har ett tydligt barn och ungdomsfokus, där barn och ungdomars internationella kontakter uppmuntras.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden:

- att ställa sig bakom remissen ”Internationellt program för Umeå Kommun” med förslag om revidering av nedanstående formulering:
- Under rubriken ”Verksamhetsutveckling” s 4 byts formuleringen ”internationella projekt” (rad 4) ut mot formuleringen ”internationella utbyten och samarbetsprojekt”

Äldrenämnden:

- Äldrenämnden ser positivt på det internationella programmets innehåll och lämnar därutöver några synpunkter:
- Nämnden ser det som positivt att behov och nyttoaspekter betonas och är vägledande i det internationella arbetet.
- Nämnden är positiv till delaktighet i internationella arbeten och projekt, men anser att det från ett verksamhetsperspektiv behövs en stödorganisation för att göra det möjligt, då verksamheterna i dagsläget inte har kapacitet att bedriva det arbetet på egen hand. *(Bör följas upp.)*
- Nämnden anser att stöd även behövs för att kunna förankra det internationella programmets innehåll ute i verksamheterna och att förankring även är nödvändig, för att ge förutsättningar för god uppföljning. *(Bör följas upp)*
- Nämnden anser att benämningen *stad* konsekvent ska ändras till *kommun* i programmet.

Tekniska nämnden:

- Tekniska nämnden anser att det är viktigt att lyfta dessa frågor och de ser gärna att verksamheterna deltar i arbetet.

Överförmyndarnämnden:

- Överförmyndarnämnden ansvarsområde är bl.a. att rekrytera ställföreträdare för personer som av någon anledning inte kan sörja för sin person, bevaka rättigheter eller förvalta sin egendom. Vi handlägger även ensamkommande barn som har rätt att få god man vid ankomst till Umeå eller någon av kranskommunerna. Under 2015-2016 kunde vi se en tydlig ökning av ensamkommande barn både nationellt och i länet.
- Överförmyndarnämnden anser att det är av yttersta vikt att nämnden är insatt i händelseutvecklingen i omvärlden både lagstiftning och händelser i världen. Vi har även en viktig roll att utbilda gode män i sin roll, för att kunna agera professionellt i mötet med nyanlända.
- Vi behöver även samverka med andra aktörer, såväl internt inom Umeå kommun som externt med andra myndigheter och frivilligorganisationer för att skapa förbättringar för kommunens medborgare som har behov av stöd.

Jämställdhetsutskottet:

Jämställdhetsutskottet ser positivt på arbetet gällande att lyfta upp Umeå kommuns jämställdhetsarbete samt att inom ramen för utbyten mellan

verksamheter i större utsträckning lyfta fram kommunens arbete med jämställdhet och likabehandling. För tjänstepersoner och politiker som arbetar med intentionerna i den internationella strategin är det viktigt att säkerställa kunskap kring Umeå kommuns jämställdhetsarbete. Ett medskick från jämställdhetsutskottet är även att se över hur begreppen Umeå/Umeå stad/Umeå landsbygd används i dokumentet för att säkerställa ett stringent användande.

VAKIN:

a) Vi anser att det är av stor vikt att kunna bistå utvecklingen av svensk export gällande både vatten, slam och avloppshantering samt främst avfalls- och återvinningssektorn. Den svenska kompetensen är unik i världen och det finns en bred förankring bland svenska aktörer inom näringsliv och stat att öka exporten av svenska produkter och tjänster inom avfalls- och återvinningsområdet. Vakin är en betydande svensk aktör som marknadsför och stärker kommersialiseringen av svenskt avfallskunnande och tekniker på en internationell marknad. Samarbete mellan kommuner och privata företag krävs för att lyckas. Vi som bolag har kunskap om systemen, demokratiprocesserna, lagstiftning, taxeutveckling mm som behövs för att lyckas - inte att förglömma kommunikations- och beteendeaspekten.

b) Vi saknar en inledande text som handlar om att Umeå kommun är en del i arbetet med Agenda 2030 och FNs globala mål. Förslagsvis kan skrivningen se ut enligt följande: *Sverige och alla världens länder har åtagit sig jobba med Agenda 2030 och FN:s globala mål så att vi utrotar fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Umeå kommun har kommit långt i arbetet med att bygga en hållbar kommun och eftersom vi är en del av en internationell kontext är det viktigt att vara delaktig i och påverka händelser och beslut som sker på den internationella arenan. Att förstå… sin omvärld och ha möjlighet att utbyta erfarenheter med andra städer och beslutsfattare i världen är en nyckel till att fortsätta utvecklas.*

c) Vi saknar följaktligen att:

- ett mål för Umeå kommun ska vara att vi bidrar till att Sveriges arbete med Agenda 2030 och FN:s Globala mål uppnås. Dvs *”Det internationella arbetet i Umeå ska bidra till att: -Sveriges arbete med Agenda 2030 och FN:s globala mål uppnås”*

- under rubriken ”Verksamhetsutveckling” bör det läggas till att vi ska bidraga till att uppnå Agenda 2030 och FN:s globala mål, dvs *” Internationellt arbete ska stärka och utveckla den kommunala verksamheten och dess personal, i syfte att nå kommunens övergripande mål samt att bidraga till att uppnå Agenda 2030 och FN:s globala mål.”*
- Vakins förmåga att attrahera nyckelkompetens stärks av den internationella utvecklingsmöjligheter vilket är viktigt i en situation då hela Sverige samt omvärlden konkurrerar om våra kompetenser. Att vi är attraktiv som arbetsgivare är mer än viktigt i dagsläget.
- Slutligen vill vi poängtera att Umeå som stad och vår region stärks genom ett internationellt arbete där kommunen, verksamheter och individer får ta del av influenser och kunskap från ett vidare perspektiv. Det medverkar till att vi kan vara ännu attraktivare som region och stad samt utvecklas vidare som ger en bra plattform för näringsliv och livsmiljö.

Susanne Thurén (fd Olsson)
Internationell strateg

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-01-16

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00039

Överenskommelse om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbottens län om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i enlighet med beslutsunderlaget. Överenskommelsen gäller från 2018-04-03 och tillsvidare.

Ärendebeskrivning

Fullmäktigeförsamlingar i Västerbottens läns landsting och länets samtliga kommuner ska anta likalydande beslut i ärendet.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård träder ikraft den 1 januari 2018 och ersätter tidigare lag om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

I lagen uttrycks att dess syfte är att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från sluten vård behöver insatser från socialtjänsten eller den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I detta syfte ska lagen dessutom främja att en patient med behov av insatser skrivs ut från den slutna vården så snart som möjligt efter att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar. Vad gäller lagens innehåll och tillämpning berörs i huvudsak bestämmelser om:

Samverkan vid planering av insatser för enskilda som efter att de skrivits ut från sluten vård kan komma att behöva insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården.

Hur insatserna ska planeras för enskilda som efter utskrivning behöver insatser från flera berörda enheter inom de aktuella verksamheterna.

Kommunens betalningsansvar för vissa utskrivningsklara patienter.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00039

Lagen innefattar handlingsutrymme för parterna att själva kunna komma överens om vissa centrala delar i sin samverkan i överenskommelse, riktlinjer och rutiner. I Västerbotten är utgångspunkten för Överenskommelsen att parterna ska tillämpa lagen. Parternas mål är att överenskommelsen ska bidra till ett förtroendefullt samarbete mellan huvudmännen med patienternas behov i fokus samt att patienterna upplever en trygg, säker, samordnad, delaktig och effektiv övergång från sluten vård till landstingsfinansierad öppen vård och kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Beslutsunderlag

- Överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbottens län om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård 20171110. Bilaga.
- Rekommendation AC Konsensus Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Bilaga.

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till
Region Västerbotten, regionforbundet@regionvasterbotten.se
med kopia till anita.helgesson@regionvasterbotten.se.

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 87
Diarienr: KS-2018/00039

Överenskommelse om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbottens län om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i enlighet med beslutsunderlaget. Överenskommelsen gäller från 2018-04-03 och tillsvidare.

Ärendebeskrivning

Fullmäktigeförsamlingar i Västerbottens läns landsting och länets samtliga kommuner ska anta likalydande beslut i ärendet.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård träder ikraft den 1 januari 2018 och ersätter tidigare lag om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

I lagen uttrycks att dess syfte är att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från sluten vård behöver insatser från socialtjänsten eller den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I detta syfte ska
lagen dessutom främja att en patient med behov av insatser skrivs ut från den slutna vården så snart som möjligt efter att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar. Vad gäller lagens innehåll och tillämpning berörs i huvudsak bestämmelser om:

Samverkan vid planering av insatser för enskilda som efter att de skrivits ut från sluten vård kan komma att behöva insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården.

Hur insatserna ska planeras för enskilda som efter utskrivning behöver insatser från flera berörda enheter inom de aktuella verksamheterna.

Kommunens betalningsansvar för vissa utskrivningsklara patienter. Lagen innefattar handlingsutrymme för parterna att själva kunna komma överens om vissa centrala delar i sin samverkan i överenskommelse, riktlinjer och rutiner. I Västerbotten är utgångspunkten för Överenskommelsen att parterna ska tillämpa lagen. Parternas mål är att överenskommelsen ska bidra till ett förtroendefullt samarbete mellan huvudmännen med patienternas behov i fokus samt att patienterna upplever en trygg, säker, samordnad, delaktig och effektiv övergång från sluten vård till landstingsfinansierad öppen vård och kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Beslutsunderlag

- Överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbottens län om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård 20171110. Bilaga.
- Rekommendation AC Konsensus Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Bilaga.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Region Västerbotten, regionforbundet@regionvasterbotten.se
med kopia till anita.helgesson@regionvasterbotten.se.

REGION VÄSTERBOTTEN

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING

2017-12-21

Rekommendation från det politiska samverkansorganet AC Konsensus

Överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbotten om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård träder ikraft den 1 januari 2018 och ersätter tidigare lag om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.
I lagen uttrycks att dess syfte är att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från sluten vård behöver insatser från socialtjänsten eller den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården.

AC konsensus rekommenderar Landstinget och de 15 kommunerna i Västerbotten att anta: **Överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbotten om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård** i kommunfullmäktige respektive landstingsfullmäktige innan den 3 april 2018.

Beslutsunderlag:
På uppdrag av AC-konsensus, Region Västerbotten, har en överenskommelse tagits fram med utgångspunkt i gällande lagstiftning och definition av övergripande syfte och mål kring samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Västerbotten

Bilaga (1)
Överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbotten om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.
20171110.pdf

Peter Olofsson (s)
Ordförande AC Konsensus

Margareta Rönngren (s)
Vice ordförande AC Konsensus

Västerbottens läns landsting

REGION VÄSTERBOTTEN

Överenskommelse mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbottens län om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Innehåll

1. Överenskommelsens parter ... 3
2. Gemensam värdegrund ... 3
3. Inledning ... 3
4. Syfte och mål ... 4
5. Definitioner ... 5
6. Ansvarsfördelning i processen samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård ... 6
   - Inskrivning ... 6
   - Fast vårdkontakt ... 6
   - Utskrivningsklar ... 6
   - Kallelse till samordnad individuell planering (SIP) ... 7
   - Utskrivning ... 7
   - Samordnad individuell planering (SIP) ... 7
7. Psykiatrisk tvångsvård och öppen rättspsykiatrisk vård ... 7
8. Kommunens betalningsansvar ... 8
   - Ekonomisk reglering ... 8
   - Patienter som vårdats inom sluten psykiatrisk vård ... 8
9. Former för hur tvister mellan parterna ska lösas ... 9
10. Uppföljning av överenskommelsen ... 9
11. Revideringar av överenskommelsen ... 9
12. Överenskommelsens ikraftträdande och upphörande ... 9
   - Rutiner under perioden 2018-01-01–2018-04-02 ... 9

1. Överenskommelsens parter

Samverkansöverenskommelse enligt nedan är träffad mellan:

- Västerbottens läns landsting
- Bjurholms kommun
- Dorotea kommun
- Lycksele kommun
- Malå kommun
- Nordmalings kommun
- Norsjö kommun
- Robertsfors kommun
- Skellefteå kommun
- Sorsele kommun
- Storumans kommun
- Umeå kommun
- Vilhelmina kommun
- Vindelns kommun
- Vännäs kommun
- Åsele kommun

Kommunerna kallas gemensamt ”kommunerna” och var för sig ”kommun”. Västerbottens läns landsting kallas ”landstinget”. Kommunerna och landstinget gemensamt kallas ”parterna”.

2. Gemensam värdegrund

Parterna ska samverka för att uppnå gemensamma mål. Verksamheterna ska vara tillgängliga och kunskapsbaserade. Samverkan ska ske öppet och med hänsynstagande till den person insatserna avser. Arbetssättet ska vara personcentrerat. Personcentrerad vård innebär att sätta personen i behov av vård i centrum framför sjukdomen. Personen ses som en värdefull och jämbördig partner i vården och omsorgen.

3. Inledning

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård träder ikraft den 1 januari 2018 och ersätter tidigare lag om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

I lagen uttrycks att dess syfte är att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från sluten vård behöver insatser från socialtjänsten ell er den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I detta syfte ska lagen dessutom främja att en patient med behov av insatser skrivs ut från den slutna vården så snart som möjligt efter att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar. Vad gäller lagens innehåll och tillämpning berörs i huvudsak bestämmelser om:

- Samverkan vid planering av insatser för enskilda som efter att de skrivits ut från sluten vård kan komma att behöva insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården.

- Hur insatserna ska planeras för enskilda som efter utskrivning behöver insatser från flera berörda enheter inom de aktuella verksamheterna.
- Kommunens betalningsansvar för vissa utskrivningsklara patienter.

Lagen innefattar dessutom handlingsutrymme för parterna att själva kunna komma överens om vissa centrala delar i sin samverkan i överenskommelser, riktlinjer och rutiner. Enligt lagen ska landsting och kommun i samråd utarbeta gemensamma riktlinjer till vårdgivare och till dem som bedriver socialtjänst avseende samverkan enligt lagen.

Utgångspunkten för denna överenskommelse är att parterna ska tillämpa lagen. Lagen gäller veckans alla dagar, även helger och röda dagar. Parterna ansvarar för att organisera sin verksamhet så att lagen kan följas.

4. Syfte och mål

Denna överenskommelse ska stödja att syftet med lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård uppnås samt utgöra en grund för utformning av länsgemensamma rutiner. Överenskommelsen ska lyfta fram och förtydliga partsgemensam tolkning av centrala delar i lagen, förhålla sig till de delar i lagen där det finns ett dispositivt utrymme samt klargöra parternas förhållningssätt och ansvar i processen.

Parternas mål är att överenskommelsen ska bidra till ett förtroendefullt samarbete mellan huvudmännen med patienternas behov i fokus samt att patienterna upplever en trygg, säker, samordnad, delaktig och effektiv övergång från sluten vård till landstingsfinansierad öppen vård och kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Samverkan är en avgörande framgångsfaktor för att gemensamt klara av de utmaningar och den utveckling som respektive verksamhet kräver.

Principer som ska gälla alla parter i samverkan för patienter som omfattas av lagen:

- Den enskildes behov och livskvalitet är det centrala för parterna.
- Vård och omsorg utgår från patientens situation och förutsättningar.
- Patienten och dess närstående är en tillgång och partners i vården. Det innebär att vård- och omsorgsinsatser sker i dialog mellan patienten, närstående och vårdprofessionerna.

Mål för utskrivningsprocessen i Västerbotten

- Trygg och säker hemgång från sjukhus
- Samverkan mellan landsting och kommunerna stärks
- Antal utskrivningsklara patienter på sjukhus minskar
- Patienter och brukare som behöver insatser efter utskrivning från slutenvården får en god vård och en socialtjänst av god kvalitet

5. Definitioner

Centrala begrepp i överenskommelsen definieras enligt följande:

Målgrupp

Personer i alla åldrar som efter utskrivning från den slutna vården behöv er insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. Lagen omfattar även patienter som vårdas enligt lagen om rättspsykiatrisk vård.

Hälso- och sjukvård

Åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador samt sjuktransporter.

Socialtjänst

Insatser för en enskild enligt författningarna om socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade samt insatser enligt de särskilda författningarna om vård utan samtycke av unga eller missbrukare.

Slutenvård

Slutenvård är hälso- och sjukvård som ges till en patient som är intagen vid en vårdinrättning.

Landstingsfinansierad öppenvård

Annan hälso- och sjukvård än slutenvård. Innefattar både öppenvårdsmottagningar inom specialiserad vård och primärvård.

Fast vårdkontakt

Enligt patientlagen 6 kap. ska en fast vårdkontakt utses för patienten om han eller hon begär det, eller om det är nödvändigt för att tillgodose hans eller hennes behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet.

Utskrivningsklar

Att en patients hälsotillstånd är sådant att den behandlande läkaren har bedömt att patienten inte längre behöver vård vid en enhet inom den slutna vården.

Hemmet

Med hemmet avses både ordinärt och särskilt boende.

Personcentrerad vård

Personcentrerad vård innebär att sätta personen i behov av vård i centrum framför sjukdomen. Personen ses som en värdefull och jämbördig partner i vården och omsorgen.

6. Ansvarsfördelning i processen samverkan vid utskrivning från sluten hälso - och sjukvård

Inskrivning

Slutenvård

Om den behandlande läkaren, när en patient skrivs in i den slutna vården, bedömer att patienten kan komma att behöva insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården efter det att patienten har skrivits ut, ska den slutna vården underrätta de berörda enheterna om denna bedömning genom ett inskrivningsmeddelande. Om insatser bedöms behövas från den kommunalt finansierade hälso-och sjukvården, ska inskrivningsmeddelandet även skickas till den landstingsfinansierade öppna vården (2:1, Lagen om samverkan vi utskrivning från sluten hälso- och sjukvård). Ett inskrivningsmeddelande ska innehålla upplysningar om patientens namn, personnummer och folkbokföringsadress samt beräknad tidpunkt för utskrivning (2:2) .

Ett inskrivningsmeddelande ska skickas senast 24 timmar efter det att patienten har skrivits in i den slutna vården. Om den behandlande läkaren först senare under vårdförloppet bedömer att en patient kan komma att behöva insatser, ska den slutna vården skicka inskrivningsmeddelandet senast 24 timmar efter det att den behandlande läkaren gjorde den bedömningen (2:3).

Om den beräknade tidpunkten för utskrivning ändras efter det att ett inskrivningsmeddelande har skickats, ska den slutna vården så snart det är möjligt underrätta de berörda enheterna om den nya beräknade tidpunkten för utskrivning (2:4).

Landstingsfinansierad öppenvård

När en berörd enhet inom den landstingsfinansierade öppna vården har fått ett inskrivningsmeddelande, ska enheten börja sin planering av de insatser som är nödvändiga för att patienten på ett tryggt och säkert sätt ska kunna lämna den slutna vården och efter utskrivningen få sina behov av socialtjänst eller hälso- och sjukvård tillgodosedda (2:6).

Socialtjänst och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård

När en berörd enhet inom socialtjänst och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård har fått ett inskrivningsmeddelande, ska enheten börja sin planering av de insatser som är nödvändiga för att patienten på ett tryggt och säkert sätt ska kunna lämna den slutna vården och efter utskrivningen få sina behov av socialtjänst eller hälso- och sjukvård tillgodosedda (2:6).

Fast vårdkontakt

Landstingsfinansierad öppenvård

När en enhet i den landstingsfinansierade öppna vården har tagit emot ett inskrivningsmeddelande i fråga om en patient, ska verksamhetschefen vid den enheten utse en fast vårdkontakt för patienten. Verksamhetschefen ska utse den fasta vårdkontakten innan patienten skrivs ut från den slutna vården (2:5).

Utskrivningsklar

Slutenvård

När den behandlande läkaren har bedömt att en patient är utskrivningsklar, ska den slutna vården så snart som möjligt underrätta berörda enheter om denna bedömning, om bestämmelser om sekretess

eller tystnadsplikt inte hindrar det (3:1). Bedömningen av om en patient är utskrivningsklar är en professionell bedömning som den behandlade läkaren ska göra utifrån sitt yrkesansvar.

Kallelse till samordnad individuell planering (SIP)

Landstingsfinansierad öppenvård

Om patienten efter utskrivningen behöver insatser från både landsting och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst ska en samordnad individuell planering genomföras (4:1). En kallelse till den samordnade individuella planeringen ska skickas till berörda enheter av patientens fasta vårdkontakt i den landstingsfinansierade öppna vården. Kallelsen ska skickas senast tre dagar efter det att den slutna vården underrättat berörda enheter om att patienten är utskrivningsklar (4:3).

Utskrivning

Slutenvård

Om bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt inte hindrar det, ska den slutna vården till berörda enheter överföra den information som är nödvändig för att ge patienten socialtjänst eller hälso- och sjukvård. Informationen ska överföras senast samma dag som patienten skrivs ut från den slutna vården (3:2).

Slutenvård, landstingsfinansierad öppenvård, kommunalt finansierad hälso- och sjukvård och socialtjänst

Patienter kan skrivas ut från slutenvården vardagar samt lördagar, söndagar och helgdagar.

Samordnad individuell planering (SIP)

Slutenvård, landstingsfinansierad öppenvård, kommunalt finansierad hälso- och sjukvård och socialtjänst

Om patienten efter utskrivningen bedöms behöva insatser från både landsting och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst, ska en samordnad individuell planering genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna. Om insatser behövs från den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården, ska även den landstingsfinansierade öppna vården medverka i den samordnade individuella planeringen (4:1).

Vid den samordnade individuella planeringen ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen. Planen får upprättas om patienten samtycker till det. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål (4:2).

Den fasta vårdkontakten i den landstingsfinansierade öppna vården ansvarar för att SIP genomförs på ett ändamålsenligt sätt enligt gällande rutiner.

7. Psykiatrisk tvångsvård och öppen rättspsykiatrisk vård

För patienter som behöver insatser i samband med öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk vård ska planeringen genomföras enligt bestämmelserna om en samordnad vårdplan i 7 a § lagen om psykiatrisk tvångsvård och 12 a § lagen om rättspsykiatrisk vård (4:1). Vid överföring av en patient från sluten till öppen psykiatrisk tvångsvård och öppen rättspsykiatrisk vård ska en samordnad vårdplan bifogas ansökan till förvaltningsdomstolen som beslutar. Av den samordnade vårdplanen ska det framgå vilka behov patienten har av insatser, vilka enheter vid landsting, kommun eller annan huvudman som svarar för respektive insats.

8. Kommunens betalningsansvar

Överenskommelsen innebär att parterna tillämpar lagens bestämmelser om kommunens betalningsansvar.

Det innebär att en kommun ska betala ersättning till landstinget för en patient som vårdas inom den slutna vården efter det att den behandlande läkaren har bedömt att patienten är utskrivningsklar. Betalningsansvaret omfattar patienter som är folkbokförda i kommunen. Om en kommun beslutat att patienten ska vistas i en annan kommun i sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § andra stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2001:453), har den placerande kommunen betalningsansvar oavsett var patienten är folkbokförd.

Kommunens betalningsansvar förutsätter att:

- den slutna vården har skickat ett inskrivningsmeddelande till berörda enheter i kommunen inom 24 timmar från inskrivning i slutenvård
- den slutna vården har underrättat berörda enheter i kommunen att patienten är utskrivningsklar
- i de fall en samordnad individuell vårdplanering ska genomföras, inträder kommunens betalningsansvar endast om den fasta vårdkontakten i den landstingsfinansierade öppna vården har kallat till samordnad individuell vårdplanering. Kallelsen ska skickas senast tre dagar efter det att en underrättelse om att patienten är utskrivningsklar har lämnats.

Vid övergång till öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk vård ska kommunens betalningsansvar inträda ifall den slutna vården har underrättat kommunen om att patienten skrivits in (inskrivningsmeddelande) och när patienten bedömts vara utskrivningsklar samt upprättat en samordnad vårdplan.

I Västerbotten eftersträvas att betalningsansvar inte ska behöva inträda.

Ekonomisk reglering

Kommunens betalningsansvar ska inträda tre kalenderdagar efter det att den slutna vården har skickat en underrättelse till berörda enheter i kommunen om att patienten är utskrivningsklar.

Om en sådan underrättelse skickats efter kl. 12.00, ska kommunens betalningsansvar inträda fyra dagar efter det att underrättelse har lämnats.

Vid eventuell överträdelse av tidsfristen ska kommunen lämna ersättning för vård av utskrivningsklara patienter med det belopp som motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygn i den slutna vården. Regeringen eller den myndighet som bestäms av regeringen fastställer beloppet och räknar årligen om beloppet med hänsyn till utvecklingen av kostnader för vårdplatser i den slutna vården.

Landstingets ekonomidirektör ansvarar för att meddela kommunerna beloppet som regeringen årligen fastställer.

Patienter som vårdats inom sluten psykiatrisk vård

För patienter som vårdas i sluten psykiatrisk vård inträder under 2018 betalningsansvaret först 30 dagar efter det att en underrättelse om att patienten är utskrivningsklar har skickats. Från och med 1 januari 2019 inträder betalningsansvaret tre dagar efter det att underrättelse om att patienten är utskrivningsklar har skickats.

9. Former för hur tvister mellan parterna ska lösas

Eventuella tvister mellan parterna angående tolkning och tillämpning med anledning av denna överenskommelse ska i första hand lösas av närmaste chefer inom berörda verksamheter i landstinget och kommunen. I andra hand prövas frågan av förvaltningschefer i kommunerna (socialchefer, socialdirektörer, äldredirektörer eller motsvarande) och hälso- och sjukvårdsdirektörer i landstinget. I tredje hand prövas tvister av kommunernas kommunchefer och högsta chef i landstinget. Kan ej tvisten lösas ska den hänskjutas till svensk allmän domstol för avgörande med tillämpning av svensk rätt.

10. Uppföljning av överenskommelsen

Länssamordningsgruppen ansvarar för att följa upp och analysera överenskommelsen gällande:

- följsamheten till överenskommelsen
- intentionen med överenskommelsen (måluppfyllelse)
- resultat i planeringsprocessen vid utskrivningar från sluten hälso- och sjukvård (bl.a. antal samordnade individuella planer (SIP), utskrivningsklara dagar, återinskrivningar)
- verkställd betalning för utskrivningsklara.

Länssamordningsgruppen ansvarar för när och hur uppföljningen ska genomföras.

11. Revideringar av överenskommelsen

Ändring och tillägg till denna överenskommelse ska för att vara bindande vara skriftliga samt undertecknade av parterna och i förekommande fall godkända av parternas beslutande organ.

Beslut om ändringar av mindre betydelse och som inte påverkar överenskommelsens huvudsakliga innehåll, exempelvis språkliga ändringar och anpassning till förändringar i lagtext kan initieras och godkännas av Länssamordningsgruppen. Dessa ändringar ska dokumenteras och biläggas överenskommelsen.

12. Överenskommelsens ikraftträdande och upphörande

Denna överenskommelse gäller från 2018-04-03 och tillsvidare. Med denna överenskommelse som grund finns en länsrutin som mer specifikt anger arbetssätt och rutiner för landstinget och kommunerna.

Överenskommelsen kan sägas upp i sin helhet och för samtliga parter efter att beslut tagits av varje huvudman.

Rutiner under perioden 2018-01-01–2018-04-02

Införandet av de nya länsrutinerna kopplade till den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård införs den 3 april 2018 i Västerbotten. Detta med anledning av att lansering av ny version av IT-tjänsten som landstinget och kommunerna använder för informationsöverföring samt länsrutinerna beräknas vara klara i slutet av 2017. Utbildningsinsatser i den nya processen och den nya versionen av IT-tjänsten är planerade till perioden januari – mars 2018.

Parterna är överens om att landstinget och kommunerna under perioden 2018-01-01 – 2018-04-02 arbetar enligt de nuvarande rutinerna för samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård.

Parterna är överens om att under perioden 2018-01-01–2018-04-02 gäller följande reglering av kommunernas betalningsansvar:

- Nuvarande antal fristdagar kvarstår, 5 vardagar för den somatiska vården och 30 vardagar för den psykiatriska vården.

Från och med 2018-04-03 och tillsvidare gäller överenskommelsen.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2018-03-06

§ 85
Diarienr: KS-2018/00146

Remiss: Likvidation Regionförbundet Västerbottens län

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

i enlighet med Regionförbundet Västerbottens läns förslag

1. att, under förutsättning att riksdagen beslutar bifalla ansökan om att bilda regionkommun den 1 januari 2019, Regionförbundet Västerbottens län avvecklas den 31 december 2018.

2. att förbundets tillgångar, egna kapital, skulder och åtaganden per den 31 december 2018 överförs till den nya regionkommunen.

3. att förbundsordningen, §25, justeras enligt följande, där understruken text är nytillkommen och överstruken text utgår: *Om medlem utträtt ur förbundet eller om medlemmarna beslutat att förbundet ska avvecklas ska förbundet träda i likvidation. Likvidationen verkställs av styrelsen i egenskap av likvidator, alternativt av den som styrelsen utser som likvidator. När förbundet trätt i likvidation ska skulder betalas och egendom avyttras eller fördelas enligt principerna i §23. När styrelsen likvidatorn fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall denne avge slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av tillgångar och betalning av skulder. Till berättelsen fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen ska fogas beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som tillhör förbundets arkiv. När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts förbundsmedlemmarna är förbundet upplöst.*

Ärendebeskrivning

Likvidation av Regionförbundet Västerbottens län

Västerbottens läns landsting har under 2017 ansökt hos regeringen om att Västerbottens läns landsting och

kommunalförbundet/samverkansorganet Regionförbundet Västerbottens län ska gå samman den 1 januari 2019 och bilda en ny regionkommun.

Under förutsättning att ansökan godkänns av riksdagen ska Regionförbundet Västerbottens län, organisationsnummer 222000-2436, träda i likvidation och upphöra den 31 december 2018. I förbundsordningen för Regionförbundet Västerbottens län regleras förbundets likvidation.

Varje medlems fullmäktige måste besluta om att Regionförbundet Västerbottens län ska avvecklas den 31 december 2018. Inriktningen är därefter att förbundsfullmäktige den 30 maj 2018 ska godkänna likvidationen.

Medlemmarna måste också godkänna att förbundets tillgångar, egna kapital, skulder och åtaganden per den 31 december 2018 överförs till den nya regionkommunen så att förbundsfullmäktige den 30 maj 2018 kan besluta även om det. Den 31 december 2017 uppgick det egna kapitalet till 3 476 tkr. En reservering för kostnader i samband med likvidationen görs i förbundets sista bokslut (per 2018-12-31).

Enligt förbundsordningen är det förbundsstyrelsen som ska verkställa likvidationen i egenskap av likvidator. För att fullfölja förbundsordningens regler om avveckling och likvidation behöver en ny styrelse utses vilket innebär att Regionförbundet Västerbottens län kommer att ha fortsatta intäkter och kostnader efter likvidationsdatumet samt måste upprätta en årsredovisning för kommande år (åtminstone för 2019). För att förenkla likvidationsprocessen skulle förbundsstyrelsen istället kunna tillåtas utse en likvidator, vilket kräver en justering av §25 i förbundsordningen.

Beslutsunderlag

Skrivelse från Region Västerbotten

Beredningsansvariga

Charlotte Lundkvist

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Yttrande avseende ovan angivna punkter önskas senast den 18 april 2018, till Regionförbundet Västerbottens län, ange diarienummer 18RV0036:
E-post: regionforbundet@regionvasterbotten.se

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2018-02-13

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Diarienr: KS-2018/00146

Likvidation Regionförbundet Västerbottens län

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

i enlighet med Regionförbundet Västerbottens läns förslag

1. att, under förutsättning att riksdagen beslutar bifalla ansökan om att bilda regionkommun den 1 januari 2019, Regionförbundet Västerbottens län avvecklas den 31 december 2018.

2. att förbundets tillgångar, egna kapital, skulder och åtaganden per den 31 december 2018 överförs till den nya regionkommunen.

3. att förbundsordningen, §25, justeras enligt följande, där understruken text är nytillkommen och överstruken text utgår: *Om medlem utträtt ur förbundet eller om medlemmarna beslutat att förbundet ska avvecklas ska förbundet träda i likvidation. Likvidationen verkställs av styrelsen i egenskap av likvidator, alternativt av den som styrelsen utser som likvidator. När förbundet trätt i likvidation ska skulder betalas och egendom avyttras eller fördelas enligt principerna i §23. När styrelsen likvidatorn fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall denne avge slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av tillgångar och betalning av skulder. Till berättelsen fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen ska fogas beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som tillhör förbundets arkiv. När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts förbundsmedlemmarna är förbundet upplöst.*

Ärendebeskrivning

Likvidation av Regionförbundet Västerbottens län
Västerbottens läns landsting har under 2017 ansökt hos regeringen om att Västerbottens läns landsting och kommunalförbundet/samverkansorganet Regionförbundet Västerbottens län ska gå samman den 1 januari 2019 och bilda en ny regionkommun.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00146

Under förutsättning att ansökan godkänns av riksdagen ska Regionförbundet Västerbottens län, organisationsnummer 222000-2436, träda i likvidation och upphöra den 31 december 2018. I förbundsordningen för Regionförbundet Västerbottens län regleras förbundets likvidation.

Varje medlems fullmäktige måste besluta om att Regionförbundet Västerbottens län ska avvecklas den 31 december 2018. Inriktningen är därefter att förbundsfullmäktige den 30 maj 2018 ska godkänna likvidationen.

Medlemmarna måste också godkänna att förbundets tillgångar, egna kapital, skulder och åtaganden per den 31 december 2018 överförs till den nya regionkommunen så att förbundsfullmäktige den 30 maj 2018 kan besluta även om det. Den 31 december 2017 uppgick det egna kapitalet till 3 476 tkr. En reservering för kostnader i samband med likvidationen görs i förbundets sista bokslut (per 2018-12-31).

Enligt förbundsordningen är det förbundsstyrelsen som ska verkställa likvidationen i egenskap av likvidator. För att fullfölja förbundsordningens regler om avveckling och likvidation behöver en ny styrelse utses vilket innebär att Regionförbundet Västerbottens län kommer att ha fortsatta intäkter och kostnader efter likvidationsdatumet samt måste upprätta en årsredovisning för kommande år (åtminstone för 2019). För att förenkla likvidationsprocessen skulle förbundsstyrelsen istället kunna tillåtas utse en likvidator, vilket kräver en justering av §25 i förbundsordningen.

Beslutsunderlag

Skrivelse från Region Västerbotten

Beredningsansvariga

Charlotte Lundkvist

Beslutet ska skickas till

Yttrande avseende ovan angivna punkter önskas senast den 18 april 2018, till Regionförbundet Västerbottens län, ange diarienummer 18RV0036:
E-post: regionforbundet@regionvasterbotten.se

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Charlotte Lundqvist

REGION
VÄSTERBOTTEN

Remiss

Datum
2018-02-07
Ert datum

Dnr
18RV0036
Er beteckning

Mottagare
Regionförbundet Västerbottens läns medlemmar
Att:
Kommunstyrelsens ordförande samt kommunchef

Likvidation av Regionförbundet Västerbottens län

Västerbottens läns landsting har under 2017 ansökt hos regeringen om att Västerbottens läns landsting och kommunalförbundet/samverkansorganet Regionförbundet Västerbottens län ska gå samman den 1 januari 2019 och bilda en ny regionkommun. Under förutsättning att ansökan godkänns av riksdagen ska Regionförbundet Västerbottens län, organisationsnummer 222000-2436, träda i likvidation och upphöra den 31 december 2018.

I förbundsordningen för Regionförbundet Västerbottens län regleras förbundets likvidation.

Varje medlems fullmäktige måste besluta om att Regionförbundet Västerbottens län ska avvecklas den 31 december 2018. Inriktningen är därefter att förbundsfullmäktige den 30 maj 2018 ska godkänna likvidationen.

Medlemmarna måste också godkänna att förbundets tillgångar, egna kapital, skulder och åtaganden per den 31 december 2018 överförs till den nya regionkommunen så att förbundsfullmäktige den 30 maj 2018 kan besluta även om det. Den 31 december 2017 uppgick det egna kapitalet till 3 476 tkr. En reservering för kostnader i samband med likvidationen görs i förbundets sista bokslut (per 2018-12-31).

Enligt förbundsordningen är det förbundsstyrelsen som ska verkställa likvidationen i egenskap av likvidator. För att fullfölja förbundsordningens regler om avveckling och likvidation behöver en ny styrelse utses vilket innebär att Regionförbundet Västerbottens län kommer att ha fortsatta intäkter och kostnader efter likvidationsdatumet samt måste upprätta en årsredovisning för kommande år (åtminstone för 2019). För att förenkla likvidationsprocessen skulle förbundsstyrelsen istället kunna tillåtas utse en likvidator, vilket kräver en justering av §25 i förbundsordningen.

Region Västerbotten
Box 443, V.Norrlandsgatan 13, 901 09 Umeå
Organisationsnummer: 222000-2436

Tel: 090-16 57 00, fax 090-77 05 91
E-post: regionforbundet@regionvasterbotten.se
Webbplats: www.regionvasterbotten.se

Regionförbundet Västerbottens län föreslår respektive förbundsmedlems fullmäktige besluta om

1. att, under förutsättning att riksdagen beslutar bifalla ansökan om att bilda regionkommun den 1 januari 2019, Regionförbundet Västerbottens län avvecklas den 31 december 2018.
2. att förbundets tillgångar, egna kapital, skulder och åtaganden per den 31 december 2018 överförs till den nya regionkommunen.
3. att förbundsordningen, §25, justeras enligt följande, där understruken text är nytillkommen och överstruken text utgår:
   Om medlem utträtt ur förbundet eller om medlemmarna beslutat att förbundet ska avvecklas ska förbundet träda i likvidation.
   Likvidationen verkställs av styrelsen i egenskap av likvidator, alternativt av den som styrelsen utser som likvidator.
   När förbundet trätt i likvidation ska skulder betalas och egendom avyttras eller fördelas enligt principerna i §23.
   När ~~styrelsen~~ likvidatorn fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall denne avge slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av tillgångar och betalning av skulder. Till berättelsen fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen ska fogas beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som tillhör förbundets arkiv.
   När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts förbundsmedlemmarna är förbundet upplöst.

Frågor om likvidationen besvaras av Mona-Lisa Fjellström (nämndsekreterare) eller Lena Nordling (ekonomiansvarig).

Yttrande avseende ovan angivna punkter önskas senast den 18 april 2018, till Regionförbundet Västerbottens län, ange diarienummer 18RV0036:
E-post: regionforbundet@regionvasterbotten.se
Postadress: Region Västerbotten, Box 443, 901 09 UMEÅ

Erik Bergkvist,
Ordförande

Anna Pettersson,
Regiondirektör